

श्रीमद् बुद्धिसागरसूरिजी ग्रन्थमाला-ग्रन्थांक ५३.

ॐ अहं महावीरदेवायनमः

श्रीमद् देवचन्द्र भाग २ बीजो.

संशोधक,

योगनिष्ठ शास्त्रविशारद जैनाचार्य श्रीमद् बुद्धिसागरसूरि.

प्रगटकर्ता,

श्रीअध्यात्मज्ञानप्रसारकमंडळ.

हा. वकील मोहनदास हिमचन्द्र, पादरा.

प्रति-१००

वीर संवत् २४४९.

विक्रम संवत् १९७९.

किम्मत ३-८-०.

आ ग्रंथ मञ्जुषानुं ठेकाणुं :—

वहील मोहनलाल हिमचंद—पादरा (गुजरात.)

बरोदरा—शिवगुणानां, सुगुणानां स्वीन प्रेमसां, विदुषमाइ भाशाराम ठप्पे
ता. १-१०-१९१९ ना गेन प्रगटहतां माटे छापी प्रसिद्ध कर्युं. ,

निवेदन.

श्रीमद् बुद्धिमान् हजिरी इय्याल्ला अंगनवादीना
 नमस्कार किन्ते श्रीमद् देवचन्द्र प्रथम भाग उक्तता पछी दोड वर्ये
 ला श्रीमद् देवचन्द्र बीसो भाग कहा पडेहे. श्रीमद् देवचन्द्रजी
 महारजता तमन अये सुकर करो उक्तवनी सोचना जैनाचार्य
 श्रीमद् बुद्धिमान् हरिजीनी प्रेरणाजी अने उन्देशजी कपरे
 अने केवी रीते पई. तेनस कप अये कपजी केवी रीते नम्या
 ते तरे हजोकर श्रीमद् देवचन्द्र प्रथम भागजी प्रस्तावनाजी
 विगतवर उक्तवेड होकरजी ते फरयेजे अये उक्तवेड नयी.
 प्रथम भागजी ५०० नकली उक्तवी हवी तेनांजी जैन हुलक
 मंडली तथा महाप्र कतल विगेरेने सेत कतवनां १५०
 नकली तेनस वेचवनां २०० नकली नयी सुकर ३५०
 नकली खरी हे सो के नकलीको बजान अये हे उतां
 नकली पीडी होकरजी उन्मोह प्रमोह कतवनां अये हे.

श्रीमद् देवचन्द्र बीसो भागजी सुकर पड १२०० ना
 अकरे हे अने तेनी पड ५०० नकली उक्तवी हे, अयेह
 कद मरं धरजी मरली नकली वे कडके मंडवनां अवी हे
 ते पैजी पडेडा कडवनां विगतवर अये अने बजाना अये
 मंडव कडवनां अये हे. बजाना २०० नकली अवी
 मंडवना अवी वे हुमकादये मरेने कतवनां उन्मो-
 ह अये.

श्रीमद् देवचन्द्र प्रथम भाग ते ते अये उक्तता हे

તેની વીંગતવાર યાદી અનુક્રમણિકા ઉપરથી વાંચકો જોઈ શકશે. શ્રીમદ્ દેવચન્દ્ર પ્રથમ ભાગની પેઠે આ વીજો ભાગ પણ જૈનો તેમજ જૈનેતરોને અત્યંત ઉપયોગી થઈ પડે તેમ છે. યુરોપીય વિગ્રહના સમયમાં આ ગ્રંથ હાવાવામાં આવેલો હોવાથી સસ્ત મોવવારીના લીધે કાગલો-હાપામગી-ગંધાઈ વગેરેનો છુટલો થયો સ્વર્ચ થયો છે કે એક નકલની પડતર કી. રૂ. ૬-૦-૦ ના આશરે થાય છે તેમજ કદ વધી જવાથી વે કડકે વાંચેલ છે છતાં તેની કીમત માત્ર રૂ. ૩-૮-૦ રાખી છે. વે કડકા સાવેજ આપવામાં આવશે.

શ્રીમદ્ દેવચન્દ્ર પ્રથમ ભાગ તથા વીજા ભાગમાં મદદ કરનાર જૈન ગ્રંથસ્થોનાં નામ નીચે પ્રમાણે:—

- રૂ.૫૦૧ શા. મ્હોલ્લાલ નાથાભાઈ-પાદરા.
 ૨૦૦ શા. મ્હોલ્લાલ નરોતમદાસ-તણ (પાદરા)
 ૨૦૦ શા. જ્ઞાવેરભાઈ ભગવાનદાસ-કાવીઠા (ચોરસદ)
 ૧૦૧ શ્રીયુત શ્રેષ્ઠી અમરચંદજી ચોથરા ચાલુચર (મુર્શિદાબાદ)
 ૩૧ શ્રીયુત શ્રેષ્ઠી ચુવસિંહજી ચોથરા " "
 ૬૧ " " જગતપતિસિંહજી હુગડ " "
 ૫૧ " " હરસચંદજી નાહટા " "
 ૨૫ " " શુભાચંદજી મૂરા " "
 ૧૮૬ શા. હીરાલાલ છોટાલાલ-પાદરા
 ૨૫૦ ચાઈ રતન શા. પુનીલાલ કહાનદાસની વિધવા ઇટોલા
 (વડોદરા)
 ૧૦૧ વર્કીલ. મોહનલાલ હીમચંદ-પાદરા
 ૨૫ સા. જાઈ જમના. વર્કીલ મોહનલાલ હીમચંદના પત્ની "

- १०० शा. लक्ष्मीचंद लालचंद-बडु (पादरा)
 १०० बाइ चंचल शा. दामोदर कल्याणदासनी विववा ,,
 ८९ वेन मगी शा. प्रेमचंद दलसुखभाईनी भाणेज. पादरा
 ८० शा. केशवलाल लालचंद बडोदरा-भामानी पोळ
 ७५ शा. केशवलाल नरोनमदास बडु (पादरा)
 ७५ बाइ आचार शा. गोरवनभाइ हीराचंदनी विववा अंगु-
 टण (डभोइ)
 ५० शा. रतनचंद लायाजी. कावीठा (चोरसद)
 ४१ शा. भाइलाल चुनीलाल. पादरा
 २५ वकील नंदलाल लक्षुभाइ. पादरा
 २५ बाइ सांकळी ते शा. मगीलाल चुनीलालनी विववा. पादरा
 २० एक गृहस्थ तरफयी पादरा
 १० शा. त्रीकमलाल व्रजलाल राजली (डभोइ)
 ३५ शा. मुलजी पीतांबरदास मुजपुर (पादरा)
 ५ बाइ रुक्मिणी शा. दलसुखभाइ प्राणजीवनदासनी दीकरी
 पादरा
 ५ बाइ डाही ते शा. छोटालाल छगनलालनी विववा. पादरा
 २०० बाइ आदीत शा. मधुरभाइ ईश्वरदासनी विववा. मुजपुर
 १६ शा. भाणेकलाल वरजीवनदास. पादरा
 १५० गाम वेजलपुरना जैनशाळाना ज्ञान खातेयी हा. शा.
 छगनलाल लक्ष्मीदास
 ७५ नहोदना शा. हेमचंद हरजीवनदास.
 ५० बाइ वरचंदभाइ इराज भाणमवाळा
 १२५ गाम गभागना ज्ञानदास
 ७५ शा. रवचंद आभास गभाग

५१	शा. हीराचंद केशवजी	गंभीरा
२५	शा. अंचालाल आशाराम	"
२५	शा. माणिकलाल केशवजी	"
१०	शा. जेचंद केशवजी	"
११	शा. प्रेमचंद दलमुखभाई	पादरा
१०	शा. नर्गिनशाल मोतीलाल	"
१०	शा. हीगलाल ललुभाई	"
१०	बाई परमन ते बसिल दलपतभाई ललुभाईनी विधवा पत्नी,,	
१०	बाई समस्त ते शा. कमल दीपचंदनां सौ. पत्नी	"

३३२०

१०१ ऊ. श्री गुमति सागरजी महागजना उपदेशयी हा.
पीयालाल मंत्रद.

११. श्रीधर मालमचंद गुलेठा वीरानेखाळा, बंगलोर.

श्रीमद् जैनाचार्य बुद्धिमागर सग्विजोप श्रीमदनां पुस्तको
मुद्यामां-प्रस्तावना लब्धमां-चेमन अने भागल काम पुरु
यतां मुवी दरेक प्रमंये उपयोगी मूचनाओ आपरामां ले
आत्ममोग आनेओ छे ते उपरामनो बदलो कोई रीते बरी
सके देम नदी पच्छुंन नदी पण आ कार्य तेओधीना
मन उपदेश अने प्रमाणोत्र उपस्थित पय होराओ आ
वाचंदा जैन म्हाजने नका मने पानन ते आम बयो छे ते
म्वना निमित्तन २०००० छे वेदा तेओधीनो जेव्यो
उपरा म्हाज २००० २०००

શ્રીમદ્ દેવચન્દ્રજી મહારાજનાં પુસ્તકો મેઢવી આપવામાં જે જે મુનિ મહારાજાઓએ તથા અન્ય ગ્રંથસ્થોએ મદદ કરેલી છે તેમજ જે જે ગ્રંથસ્થોએ દ્રવ્ય સ્થાય કરી છે તેમનો અને મારા સહાધ્યાયી ગ્રંથ માણેકલાલ વરજીવનદાસ, મંગલભાઈ લક્ષ્મીચંદ (વટ્ટ) પ્રેમચંદ દલસુખભાઈ તથા ભાઈલાલ ચુનીલાલ વગેરે જેમણે આ કાર્યમાં ઘણી મદદ કરી છે તે સર્વનો પ્રથમ ભાગમાં ઉપકાર માનવામાં આવેલો છે તેમજ આ વીજો ભાગ છપાવી પૂર્ણ કરતી વખતે પણ ફરીથી ઉપકાર માનવામાં આવે છે.

શ્રીમદ્ દેવચન્દ્રજી મહારાજના ગ્રંથો વહાર પાડનાર અમો તેમજ આ કાર્યના મુખ્ય ઉત્પાદક શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગર સ્મરિજી મહારાજ એ સર્વે મોટા ભાગે તપગચ્છના હૈંએ છતાં શ્રીમદ્ના ગુણાનુરાગથી તેમના ગ્રંથો છપાવવામાં અહોભાગ્ય માનીએ છીએ તેજ પ્રમાણે સ્વતંત્ર ગચ્છના મુનિરાજો તથા શ્રાવકો શ્રી તપાગચ્છના મુનિઓ ઉપર ગુણાનુરાગી બની તેમના બનાવેલા ઉત્તમ ગ્રંથો વહાર પાઠી ગ્રંથો ગચ્છવાળા પરસ્પર સહકાર્યથી પ્રયત્ન કરશે તો જૈન કોમને ઘણો લાભ થશે.

સં ૧૯૭૫ ના વૈશાખ સુદિ ૬ ના દીવસે પાદરામાં શ્રી શાંતિનાથજી મહારાજના દેરાગરાના ધ્વજા દંડારોપણ મહોત્સવના વરવોડામાં જૈનાચાર્ય શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરસ્મરિજી મહારાજના ઉપદેશથી શ્રી કલ્પમૃત્ત. મહોપાધ્યાય શ્રીયશોવિજયજી મહારાજના ગ્રંથો તથા શ્રીમદ્ દેવચન્દ્ર ભાગ પહેલો તથા શ્રી આનંદચતુષ્પદ ભાગ્ય મગ્ગ એ ગ્રંથોને ભેદ વહુમાન પૂર્વક સ્થાપ

एक हाथी उपर बेसवानो चढावो बोलतां वडुना शा. मणी-
 लाल लक्ष्मीचंदे भारे रक्मनो चढावो बोली श्रीमद् देवचंद्र
 पहेलो भाग लेइ हाथीपर बेठेला. आ उपरयी श्रीमद्ना ग्रंथो
 प्रत्येनो अपूर्व भक्तिभाव जणाइ आवे छे. जैन कोममां पूर्वा
 चार्येना ग्रंथो खरेखर आगमोनी पेठे मनाय छे. श्रीमद्ना
 बने भागो छपावने धद्धार पडवायी अमोने धणोज आनंद
 थयो छे. आ ग्रंथोमां शुद्धि कर्पा छनां जे मुलो रही गण्ठी
 जणाशे ते बीजी आश्रतिमां सुधारी लेवामां आवशे.

श्रीअव्यात्म ज्ञान प्रसारक मंडळ तरफयी घणां पुस्तको
 पडतर किमते अने केटलांक पडतरयी पण ओछी किमते
 बहार पाडवामां आवे छे. माटे आ संस्थानी कदर करनार सारी
 ग्रहस्थो मंडळ तरफयी पुस्तको छपाववामां सहाय करशे
 तो मंडळ वयारे उत्साहयी एयी पण वयारे उपयोगी कार्य
 बजावशे.

बीजी आश्रति छपावना पहेलां आ ग्रंथो संबंधी जे जे
 महाशयो योग्य मूचनाओ करशे तो बीजा प्रसंगे ते उपर
 पूनु ध्यान आपवामां आवशे.

इत्येवं ॐ अर्ह शान्तिः३

मु० पादग-आश्रित }
 शुक्ल २ सं. १९७५ }

वकील मोहनलाल हीमचंद

શ્રીમદ્ દેવચંદ્ર ભાગ ૨.

વિભાગ યીજો.

અનુક્રમણિકા.

વિષય	પૃષ્ઠ
૧ અધ્યાત્મ ગીતા.	૪૩૯-૪૭૭
૨ દ્રવ્ય પ્રકાશ.	૪૮૧-૫૪૫
૧ પ્રથમ ચાર અર્જીવદ્વાર.	૪૮૧
૨ વીજું પુટ્ટલદ્વાર.	૪૯૭
૩ ત્રીજું જીવદ્વાર.	૫૦૪
૩ વર્તમાન ચોવીશી વાઙ્માવગ્ગો.	૫૪૭
૧ શ્રી રુપભજિન સ્તવન જેમાં પ્રીતિની રીત વતાવી છે.	૫૪૭
૨ શ્રી અજિતનાથ સ્તવન જેમાં કારણ કાર્યે ભાવની સાવનતા વતાવી છે.	૫૫૪
૩ શ્રી સંભવજિન સ્તવન જેમાં મોક્ષનું કારણ ક્યારે ને કેવી રીતે નીપજે તે દર્શાવ્યું છે.	૫૬૬
૪ શ્રી અમિનંદનજિન સ્તવન જેમાં હ દ્રવ્ય નિશ્ચયનયર્થી કોઈ કોઈથી મઢતાં નર્થી તે વતાવેલ છે.	૫૭૩
૫ શ્રી સુમતિજિન સ્તવનમાં સામાન્ય વિશેષ ધર્મન નયા મપભગાન સ્વરૂપ વર્ણવ્યું છે.	૫૮૩

- ૬ શ્રી પદ્મપ્રભજિન સ્તવનમાં નયના મેદ-
વહે પ્રમુદર્શન જણાવ્યું છે. ૫૧૧
- ૭ શ્રી સુપાર્શ્વજિન સ્તવનમાં જ્ઞાનદર્શન
ચારિત્રાદિ જુદા જુદા ગુણનું લક્ષણાદિ
વર્ણન છે. ૬૦૬
- ૮ શ્રી ચંદ્રપ્રમુના સ્તવન મત્તે ચાર નિ-
ક્ષેપા તથા સાત નયવહે ઉત્સર્ગ અપ-
વાદ સેવનાના મેદ વર્ણવ્યા છે ૬૧૮
- ૯ શ્રી સુવિધિનાથ જિન સ્તવનમાં આત્મ-
સમાધિ આદિ ગુણ તથા તે પ્રગટ
કરવાની રીતિ બતાવી છે. ૬૩૪
- ૧૦ શ્રી શીતલનાથ જિન સ્તવન મત્તે
સિદ્ધના ગુણોની અનંતતા તથા દ્રવ્યનું
અલ્પ બહુત્વ તથા દ્રવ્યપૂજા ભાવપૂજાની
અગત્ય વર્ણવી છે. ૬૪૩
- ૧૧ શ્રી શ્રેયાંસજિન સ્તવનમાં કરણ ત્રિ-
યાને કાર્યરૂપ વિભંગીય જ્ઞાનાદિ ગુણો
પરિણમે છે તેનું વર્ણન છે. ૬૫૬
- ૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન સ્તવનમાં દ્રવ્યપૂજા
ભાવપૂજાનું ચારે નિદ્દેષે વર્ણન કરી
પ્રશસ્ત ભાવપૂજા તથા પ્રશસ્ત રાગનાં
લક્ષણ બતાવ્યાં છે. ૬૬૬
- ૧૩ શ્રી વિમલનાથજીના સ્તવનમાં અ-
સ્તિતા નાસ્તિતાની અનંતનાના લક્ષણ
બતાવેલ છે. ૬૭૬

- ૧૪ શ્રી અનંતનાથજીના સ્તવનમાં પ્રભુ
દર્શનયી સાધક જીવના આત્મગુણની
પુષ્ટિ થાય છે વિગેરે કથન છે. ૬૮૨
- ૧૫ શ્રી ધર્મનાથજી સ્તવનમાં સામાન્ય સ્વ-
ભાવ તથા વિશેષ સ્વભાવના મેદ વિસ્તા-
રથી વર્ણવ્યા છે. ૬૮૭
- ૧૬ શ્રી શાંતિનાથજીના સ્તવનમાં સાતનયે
પ્રભુ સ્થાપનાનું વર્ણન તથા સ્થાપના તે
મોક્ષનું નિમિત્ત કારણ સાતનયે છે તે
સમજાવ્યું છે. ૬૯૯
- ૧૭ શ્રી કુંથુનાથજીના સ્તવનમાં પ્રભુ દેશ-
નાના વર્ણન પ્રસંગે અર્પિતાનર્પિત
નયનું તથા સપ્તભંગીનું સકલાદેશિ
વિકલા દેશિ ભાંગા સહિત વર્ણન છે. ૭૦૯
- ૧૮ શ્રી અરનાય જિન સ્તવનમાં ઉપા-
દાન, અસાધારણ, નિમિત્ત તથા અપેક્ષા
કારણનું સ્વરૂપ તથા તે કારણતા પ્રગટ
કરવી એ કર્તાને વશ છે વિગેરે
વર્ણન છે. ૭૨૦
- ૧૯ શ્રી મહિજિન સ્તવનમાં છ કારકની
સાધકતા સાધકતા તથા શુદ્ધતાનું વિ-
સ્તારથી વર્ણન છે. ૭૩૨
- ૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રત જિનસ્તવનમાં પુષ્ટ તથા
અપુષ્ટ નિમિત્તનું સ્વરૂપ તેમજ પુષ્ટ
નિમિત્તવડે સિદ્ધનારૂપ કાર્ય નિપજા-

વવા પ્રસંગે ■ કારક કેવી રીતે હોય
તેનું વર્ણન છે. ૭૪૪

૨૧ શ્રી નમિનાથ જિન સ્તવનમાં પ્રમુ સે-
વાને મેઘની ઉપમા ઘટાવી છે. ૭૫૩

૨૨ શ્રી નેમિનાથ જિન સ્તવનમાં રાજિમ-
તીષ્ઠ પ્રમુ પ્રત્યેનો કામરૂપ અંશુદ્ધ
રામ ટાલી પ્રશસ્ત રાગ કયો તેનું
વર્ણન છે. ૭૫૯

૨૩ પાર્શ્વજિન સ્તવનમાં પરિણતિ તથા પ્રવૃ-
ત્તિની એકતા દર્શાવી પછી શુદ્ધતા,
એકતા, તીક્ષ્ણતાના અર્થ કહ્યા છે. ૭૬૫

૨૪ શ્રી મહાવીર જિન સ્તવનમાં સંસાર
પાર પામવા વિનતી કરી છે. ૭૭૪

૨૫ કલશરૂપ સ્તવનમાં જિન સ્તુતિનું ફલ
તથા કર્તાની ગુરુપરંપરા વર્ણવી છે. ૭૮૦

૪ વીસ વિહરમાન જિન સ્તવન. ૭૮૭-૮૦૬

૫ અતીત જિન ચોવીશી. ૮૦૯-૮૪૯

૬ છાત્રપૂજા. ૮૫૧-૮૬૮

૭ નવપદપૂજા. ૮૬૮-૮૭૨

૮ એકવીશ પ્રકારી પ્રજા. ૮૭૩-૮૮૩

૯ અષ્ટ પ્રકારી પ્રજા. ૮૮૪-૮૯૧

૧૦ વીર જિન નિર્વાણ તાલો. ૮૯૩-૯૦૯

૧૧ શ્રી પદ્મનાભ જિન સ્તવન ૯૧૦

૧૨ શ્રી સાંમચર સ્નાત્ત વિનતી સ્તવન ૯૧૧

१३ } १४ } १५ } १६ }	श्री सिद्धाचलजीनां स्तवनो.	९१३
१७	दीवाळीनुं स्तवन.	
१८	नवानगर आदि जिन स्व०	९१९
१९	ध्रुवपद स्तवन.	९२१
२०	समवसरण स्त०	९२२
२१	कुंभस्थापना स्त०	९२१
२२	सहस्रदूट स्त०	९२३
२३	अजितनाथ जिन होरी.	९२४
२४	ज्ञान बहुमान नमस्कार.	९२५
२५	सिद्धाचल स्तुति.	९२६
२६	विसस्थानक ..	९२७
२७	गिरनार ..	
२८	वडी साधु वंदना.	९२९-९५०
२९	साधुनी पंचभावना (स्वार्थ)	९५१-९९२
	(१) श्रुतभावना.	९५३
	(२) तप ..	९५९
	(३) सत्व ..	९६३
	(४) एकत्व ..	९७४
	(५) तत्त्व ..	९८१
३०	अष्टप्रवचन मानानी सझायो	९९३-१०२१
३१	प्रभजनानी सझाय.	१०२२
३२	दंडण मुनिनी ..	१०२८
३३	समकिननी ..	१०३१

३४ गजसुकुमालनी ॥	१०३१
३५ पंचेन्द्रिय विषय त्याग-पद	१०३६
३६ आत्म पद.	१०३६
३७ मुनि गुणस्वाध्याय.	१०३७
३८ साधु पद स्वाध्याय.	१०३७
३९ साधु पद स्वाध्याय टिप्पणी.	१०३९
४० श्री ब्राह्मजिन स्त० टिप्पणी.	
४२ } कागळो र.	१०७३- ८०
४३ }	
४४ }	
४५ श्रीमद् बुद्धिसागरसूक्त श्री महावीर प्रभु जन्मगीत, पारणं.	१०८१

॥ ॐ ॥

अथ श्रीमद् पाठक देवचंद्रकृत

॥ अध्यात्मगीता प्रारंभः ॥

गग ॥ दल भमर्गीतानि ॥

प्रणमिष विश्व हित जैन बाणि ।

महानंद तरु सिंचवाअमृत पाणी ।

महा मोहपुर भेदवा वज्रपाणी ।

गहन भवपंद छेदन कृपाणी ॥ १ ॥

अर्थः—विश्व करेतां जे जगत् तेने हित के० कल्याणती
करतरी एहकी जैन के० श्री दलभमर्गीतानि बाणी जे तेने प्रणमी
के० नमस्कार करतः लेख् बरी सिंचवाणी करेदी छे ? महा
अनंदरूप तरु जे० इस तेहने निदरा अमृत रुपी पानीज
होइने तेहरीछ छे, बरी सिंचवाणी करेदी छे ? मोहोटे एहको
मोहमल तेहें दुर के० नगर तेने भेदवा के० भगवाने वज्र
मर्गीतो एहकी, बरी ते बाणी केदी छे गहन के० अतिक-
रुत भव जे संसार तेनी पंद के० छेदन तेने छेदवने कृपाणी
के० नमस्कार छन करेतां ॥ १ ॥

॥ अर्थः ॥

द्रव्य अनंत प्रकाशक भात्मक तत्त्व स्वरूप ।

आत्म तत्त्व विबाधक शोधक सच्चिद्रूप ॥

નય નિક્ષેપ પ્રમાણે જાણે વસ્તુ સમસ્ત ।

ત્રિકરણ જોગે પ્રણમું જૈનાગમ સુપ્રશસ્ત ॥૨॥

અર્થ:—વહી જિનવાણી કહેવી છે ? ઘણા પુત્રહાદિક સંબંધી જે દ્રવ્ય તેને પ્રગટ કરી દેખાડવાવાળી પૃથ્વી, વહી તત્ત્વ જે આત્મતત્ત્વ જે આત્માનું સ્વરૂપ તેને બોધ કે० સમજાવવાવાળી, વહી ચિદ્રૂપ કે० ચેતનરૂપ પૃથ્વું જે આત્મસ્વરૂપ તેને શોધક કે० પ્રગટ કરી દેખાડે પૃથ્વી, વહી જિનવાણી કહેવી છે ? નય કે० નૈગમાદિક સાત નય તથા નામાદિ ચાર નિક્ષેપા તથા પ્રત્યક્ષ પરોક્ષ પ્રમાણે કરી સમસ્ત વસ્તુ પદાર્પની જાણ-પણની કરણદારી છે, અન્યમતિનાં શાસ્ત્ર છે તે અપ્રશસ્ત છે, અને જિનમતનાં આગમ છે તે પ્રશંસનીય છે, પૃથ્વી જિનાગમ તેહને ત્રિકરણ યોગે કરી મનોવાક્યાયયોગે કરી પ્રણમું છું ? નમસ્કાર કરું છું इति भावः ॥ ૨ ॥

જિણે આત્મા શુદ્ધતાયે પિછાળ્યો ।

તિણે લોક અલોકનો ભાવ જાણ્યો ॥

આત્મ રમણિ મુનિ જગ વિદીતા ।

ઉપદિસી તિણે અધ્યાત્મ ગીતા ॥ ૩ ॥

અર્થ:—હવે સર્વ દ્રવ્યનો જાણક જે જીવ દ્રવ્ય સર્વદ્રવ્ય મત્તે તે આત્મદ્રવ્યનો તત્ત્વજ્ઞ કરીયે માત્ર પ્રથમ આત્મદ્રવ્યના જાણને માણક કહિયે તે કહે છે ન જિણ આત્મા કે० જે જિવ ગમકિન પ્રમુખ આ-મ. છે તે શુદ્ધતા છે. પૂર્ણ મત્તાસ્વરૂપ પિછાળ્યો કે० ઓલમ્યો તેજા લોક તથા અલોકનો ભાવ સર્વ

जाण्यो जे आचारांग मूवे कसुं छे "जे एगंजाणइसे सबंजाणइ"
ते आत्म के० आत्मस्वरूपमें ज रने एहवा मुनि जगत्मांदि
प्रसिद्ध छे, तेणे अव्यात्मगीतासो उपदेश कयौ छे पण करना
कहे के हुं नयी करतो इतिभावः ॥ ३ ॥

द्रव्य सर्वना भावना जाणग पासग एह ।

ज्ञाता कर्ता भोक्ता रमता परिणति गेह ॥

ग्राहक रक्षक व्यापक धारक धर्म समूह ।

दान लाभ बल भोग उपभोगनणों जे व्यूह ॥४॥

अर्थः—द्रव्य सर्वना के० प्रमाणिकायादिक पर द्रव्यना
गुणपर्याय तथा औचित्यदिक भावना मिश्र २. कर्म जाण्यो
छे, तथा ज्ञाता छे एहवा ज्ञाना छे, जना के० स्वयं
स्वरूप जाने छे ज्ञाने कर्ते कर्ता के० शुभाशुभ विभाव
दगानो कर्ता नरक ज्ञाने जेवना ज्ञानदि अनंतगुणस्वरूप
वेहना कर्ता छे ज्ञाने जेवना ज्ञानदि अनंतगुणस्वरूप जे प-
र्याय वेहना भोक्ता छे, ज्ञाने जेवना ज्ञानदि अनंतगुणस्वरूप जे प-
र्याय वेहने विषे लक्ष्य लक्ष्य से ज्ञान तथा कर्ता नरक जेवना नरक
रमता इत्यादिक परिणतिना गेह के० ज्ञान छे, ज्ञान के०
ज्ञानादि गुणधर्म सागर तेहने ज्ञाने जे ज्ञान ज्ञान के० ज्ञाने
राखगहार तथा स्वधर्मे विषे ज्ञाने ज्ञाने ज्ञाने ज्ञाने
धर्म ते ग्राहक एहवा ग्राहक, रक्षक, व्यापक, धारक, धर्म
समूहना छे, एहिज आत्म ज्ञान ज्ञान के० ज्ञाने ज्ञाने ज्ञाने
लक्ष्यना समूह प्रगट्या छे, ज्ञाने ज्ञाने ज्ञाने ज्ञाने

ગયે દાન પોતાના જ્ઞાનાદિ અનંતગુણને વિષે દીધે છે તે દાન-
લઘ્વિ, ૧ લાભાંતરાય ક્ષયગયે પોતાના સ્વરૂપનો લાભ થયો તે
લાભલઘ્વિ ૨ મોગાંતરાય કર્મ ક્ષય થાય ત્યારે પોતાના જ્ઞા-
નાદિ અનંતગુણના પર્યાય લેહને સમયે સમયે ઉપભોગ કરે છે
તે ઉપભોગલઘ્વિ ૪ વીર્યાંતરાય કર્મ ક્ષય ગયે પોતાના અનં-
તજ્ઞાનાદિકને વિષે અનંતો વીર્ય ફોલ્લે છે તે વીર્યાંતરાયલઘ્વિ
૫ તથા જિહાં આત્મા જ્ઞાન દર્શન રૂપગુણ વેમયિજ કહે છે,
તિહાંતો વીર્યાંદિક ગુણ સિદ્ધમાં નથી કહેતા અને જિહાં અ-
નંતગુણી ધ્યાન્યા કરે તિહાં કહે છે પૃષ્ઠે અસંખ્યાત પ્રદેશી,
અરૂપી, અસંખ્ડ જ્ઞાનદર્શન ગુણમયી ઉપયોગ લક્ષણ કર્તા,
મોક્તા સહજ પરિણામે જીવદ્રવ્ય જાણવો. જીવભાવ દ્રવ્ય પ્રાણે
કરીને સદા જીવે તે જીવ, ચેતે-જાણે તેમાટે ચેતન કહિયે,
તથા નવા નવા પર્યાયને પમાડે માટે આત્મા કહે છે ઇત્યાદિક
અનેક નામ છે. ॥ ૪ ॥

સંગ્રહે એક આયા વચ્ચાપ્યો ।

નૈગમે અંશથી જે પ્રમાણ્યો ॥

દુવિધ વ્યવહાર નય વસ્તુ વીહચે ।

અશુદ્ધ વલિ શુદ્ધ ભાસન પ્રપંચે ॥ ૫ ॥

અર્થ:—સાતે નયે કરી જીવનો સ્વરૂપ ઓલવાવે છે.
સંગ્રહે એક આત્મા વચ્ચાપ્યો, સંગ્રહનયના મનવાલો મત્તાનો ગ્રહણ
કરે છે પૃષ્ઠે ૫ મેં જીવ ચેતના મમૃતાય જોતેથકે એક સ-
રાંવા છે, ૫ મગ્રહનયનોમન નૈગમનયના મનવાલા એક અંશ
દર્શાને મત્ર વસ્તુનો પ્રમાણ કર પૃષ્ઠે જાવના આટ રુચક

પ્રદેશ કર્મે લેપાતા નવી સદા ઉદાડા છે, તેને કરી આત્મા સિદ્ધ સમાન જાણવો. વ્યવહારનય મતે વે પ્રકારે જીવ કહે છે, અશુદ્ધ તે અષ્ટ કર્માશ્રિત સંસારી જીવ, અને શુદ્ધ તે અષ્ટકર્મ રહિત સિદ્ધ, એવં વે પ્રકારે વહેંચે, એક સકલ્લ કર્મ ક્ષય કરી લોકાગ્રે વિરાજમાન તે સિદ્ધ, ઘીજા સંસારી તેહના વે મેદ-
 એક સયોગી ઘીજા અયોગી इत्यादિક લે મેદં તે વ્યવહારનયના મતવાલો તે વસ્તુના ગુણ પર્યાયર્થી પ્રવર્તિત ગ્રહે છે, તે પ્રવર્તિ વે પ્રકારની=જે દ્રવ્યના ગુણની શુદ્ધતા લેવી નીપજે તે પ્રવૃત્તિ તે સાધન શુદ્ધ વ્યવહાર ૧ અને જે પ્રવૃત્તિ કરનાં દ્રવ્યધર્મની અશુદ્ધતા નીપજે તે પ્રવૃત્તિને અશુદ્ધ વ્યવહાર કહીયે ૨/૫

અશુદ્ધપણે પણસય તેસટી મેદ પ્રમાણ ।

ઉદય વિમેદે દ્રવ્યના મેદ અનંત કહાણ ॥

શુદ્ધપણે ચેતનતા પ્રગટે જીવવિભિન્ન ।

ક્ષયોપશમિક અસંખ્ય ક્ષાયિક એક અનુન્ન ॥૬॥

અર્થ:—અશુદ્ધ વ્યવહારનયને મતે જીવના પાંચને પ્રેશટ મેદનો પ્રમાણ જાણવો. અશુદ્ધ ઔદયિક ભાવને યોગે કરી જોનાં તો જીવદ્રવ્યના મેદ અનંત કહા છે, અને શુદ્ધવ્યવ-
 હારનય મતે જીવની ચેતનતા નીપજે અને વિભિન્ન તે અમે-
 શાત્મયને જાણવો. પુરુષર્થી જીવ હશે જાણે તેહને ઘણો ક્ષયો-
 પશમ તેને અધિક કહિયે જહન ઘણો ક્ષયોપશમ તેહને ઓટો
 કહિયે તે જીવના પ્રમાણ અસંખ્ય અધિક ક્ષાયિકનાં
 પ્રગટ. ક્ષયોપશમિક સમકિતના અનુન્ન એક પ્ર. ક્ષાયિક-
 ભાવનો એક એક જાણવો એક એક .

નામથી જીવ ચેતન પ્રચુદ્ધ ।

ક્ષેત્રથી અસંખ્ય પ્રદેશી વિશુદ્ધ ॥

દ્રવ્યે સ્વગુણ પર્યાય પિંડ ।

નિત્ય એકત્વ સહજે અલંડ ॥ ૭ ॥

અર્થ:—નામથી જીવને ચેતન કહિયે. ચેતનાલક્ષણો જીવ: ચેતના તે જ્ઞાનદર્શન ધારિત્ર તપ ઉપયોગ વીર્ય લક્ષણ ઇત્યાદિ તથા વીજો અર્થ, નામ નિદ્દેષે જીવ અથવા ચેતન અથવા પ્રચુદ્ધ કહિયે, એ જીવનાં ગુણ નામ કહીયે, ક્ષેત્રથી જીવનો સ્વક્ષેત્રરૂપ અસંખ્ય પ્રદેશાત્મક અને વિશુદ્ધ તે અત્યંત નિર્મલ છે, દ્રવ્યથી નિજ દ્રવ્ય પોતાના ગુણ જ્ઞાનાદિ સ્વપર્યાય તેહનાજ પિંડ સમુદાયરૂપ છે તે દ્રવ્ય કહીયે, અને નિત્ય તે સદૈવ શાશ્વતો છે, કેળે કર્યો નથી અને એકત્વ તે નિશ્ચય નયમતે જીવ સદાકાલ પોતાના સ્વરૂપમાં એકત્વપણે છે, સહજ અલંડ તે સંકલ્પ નહિ, અછેદી અમેદી છે. ॥ ૭ ॥

ઋજુમુયે વિકલ્પ પરિણામે જીવ સ્વભાવ ।

વર્તમાન પરિણિતમય વ્યક્તે ગ્રાહક ભાવ ॥

શબ્દનયે નિજ સત્તા જોતો ઇહતો ધર્મ્મ ।

શુદ્ધ અરૂપો ચેતન અણગ્રહતો નવ કર્મ ॥ ૯ ॥

અર્થ:—ઋજુસુત્રનયને મતે જીવ વિકલ્પરૂપ પારિણામિક ભાવ ગ્રહે છે. એટલે વર્તમાન સમયે જીવને જેવો ઉપયોગ હોય તેવો પ્રગટ કરી શોભાવે, ઋજુમુય નયમનવાળો યથાકાશિન્

श्राद्धः सान्नायिके स्थितोऽभिमतोभावाद्युद्देगतस्तदकेनाऽपिष्टु-
श्राद्धः कुवगतः एवं पृष्टे सत्पविजयता भणितं मनस्वानी
गृहेगतः एन कथं अने-शब्दनयमवे पोतानी आत्मसत्ताने
जोतो ज्ञानदर्शन चरित्रादिक अनंतो धर्म पोतानी आत्म-
सत्ताने विरे रडो छे, वेहने प्रगट करवा इहतो-वांडतो धको
शुद्ध निर्मल अरुणो पुष्पलादि विभावदशा रहित चेतना लक्ष्मो
पोतानी क्षयोनशमर्ण स्वयुजने साधकवने प्रवर्ततो वे शब्द-
नपजीव कहीए. इहां जेह्को आत्मप्रवृत्ति नवाकर्मे न ग्रहे
अवंधक थाप वेह्को जावपनी गवेखे एह्को एहवा जीवने जे
समये उपयोग होय वे समये नवा कर्मेतो ग्रहवो न करे ॥८॥

इणिपरे शुद्ध सिद्धात्म रूपी ।

मुक्त परशक्ति व्यक्त अरूपी ॥

समकिति देश यति सर्वविरति ।

धरे साध्यरूपे सदा तत्त्व प्रीति ॥ ९ ॥

अर्थः—एणिपरे शुद्ध सिद्धात्मरूपी शुद्ध जे सिद्ध भग-
वाद् वे सारीखो निरु आत्मा व्यावतो आत्माभावे विचरतो
आत्मस्वरूपी छे. ए मुक्त के० परशुद्धादिक विभावणी मुक्तानी
छे पर के० उद्भूतशक्ति के० आत्म सान्नेर्यना व्यक्त के०
प्रगटवने तेने अल्लोभावना साधक समकिति, देशविरति तथा
सर्व विगति ने जंवेने नान्यरूपे नस्वर्गने प्रीति वाह्ता छे.
एहवा जंवेनेहने इहलोक जंवेने कइवः जेनने अस्मन्मन
निगमन कइवः जे इहो जे नस्वर्ग विगति नेहने प्रीति
छाते. परशक्तिवने के० नस्वर्ग

સમભિરૂઢ નયે નિરાવરણિ જ્ઞાનાદિક ગુણ મુખ્ય ।
 ક્ષાયિક અનંત ચતુષ્ટયી ભોગી મુગ્ધ અલક્ષ્ય ॥
 ઇયંભૂતે નિરમલ સકલ સ્વધર્મ પ્રકાશ ।
 પૂરણ પર્યાય પ્રગટે પૂરણ શક્તિ વિલાસ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:—સમભિરૂઢનયમતે શુદ્ધત્વાનરૂપ અગ્નિપેક્ષી ધાર્તી કર્મને ક્ષયે નિગર્ણયણે જ્ઞાનાદિ અનંતગુણ રૂપ લક્ષ્મી પ્રગટે ધરતે મુખ્ય લક્ષ્મી પ્રગટે અને ક્ષાયિકભાવે અનંત ચતુષ્ટય પ્રગટ્યા અનંતજ્ઞાન ૧ અનંતદર્શન ૨ અનંતધારિણ ૩ અનંત વીર્ય ૪ તેહના ભોગી તેમજ ધૌદમે ગુણગણે કેવલી મગયાનુ જાણવા. તેહનો જાણણો મોલા અજાણ જીવ ન જાણે, ઇયં મૂતનયમતે કર્મ મઠ સદિન નિર્મલ સકલસંપૂર્ણ પોતાનો જ્ઞાનાદિક સ્વધર્મ આત્મમનનાને વિષે પ્રકાશ કરે પ્રગટ કરે છે ઇવો ધર્મનો પ્રકાશ પ્રગટ્યો ધરતે એક એક પ્રદેશે અનંતા જે પર્યાય તે સંપૂર્ણ પ્રગટ્યા છે સકલ ગુણના પર્યાય પોતાને કાર્ય કરવે પ્રવેં છે તેવારે પૂર્ણ પર્યાય પ્રગટે છે તે સંપૂર્ણ શક્તિનો વિરામ ભોગનો પ્રગટે. હવ્યયં. સાદિ અનંત માંગે કરી ઇયં-મૂતનરે કિટનુ સ્વરૂપ વચ્ચાણુ. ॥ ૧૦ ॥

એમ નય ભંગ મંગે મનૂંગે ।

માધના મિટ્ઠનારૂપ પુગે ॥

માધક નાવ ત્યા ત્તમી અવગે ।

મા ય મિટ્ઠ નાવ ત્તમી ગુગે ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:—હમ નૈગમાદિ સપ્તનયનું રૂપ ભંગને સંગે કરી દીપતો છે. સાધકતા જે ચોથા ગુણટાળાચી માંડી અયોગી લગે ચડી સિદ્ધ ભાવ કરે છે પૂરો છે. શુદ્ધ વ્યવહારનયને મતે ચોથા ગુણટાળાચી માંડી યાવત્ તેરમા ગુણટાળાલગે સાધક-ભાવ છે. નિશ્ચયનયમતે કાર્ય સિદ્ધ નિપજે તિવારે જીવને પૂરો કહિયે. જ્યાં ત્યાં સાધકભાવ છે તિહાં લગણ અધૂરો છે. સાધકભાવ શ્ચ્ચનય સમસિદ્ધ નયમતે દેશવિરતિ સર્વવિરતિરૂપ સાધકભાવે ત્યાંલગે જીવને અધૂરો કહીયે અને જેવારે સાધ્ય જે કાર્ય સિદ્ધ નીપન્યો તેવારે પછી હેતુ કે० કારણ સાધક-પણાનો પ્રવર્તન તે ગૂરો કે० ચલચંત નહિ એટલે કાર્ય સિદ્ધિ કારણનો ચલ નહિ ॥ ૧૧ ॥

કાલ અનાદિ અતીત અનંતે જે પરરક્ત ।

સંગાંગિ પરિણામે વર્તે મોહાસક્ત ॥

• પુદ્ગલ ભોગે રિજ્યો ધારે પુદ્ગલ સંધ ।

પરકર્તા પરિણામે વાંધે કર્મના વંધ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:—જેવારે એવો આત્મા છે તેવારે સંસાર કિમ થાય? તે કહે છે. જે આત્મા અનાદિકાલ અતીત કે० ગયો છે અતીતકાલ અનંતાં પુદ્ગલ પરાવર્ત થયાં પરભાવ જે પૌદ્ગલિક સુખને તેહના સંધના ગુણ વર્ણાદિક તેહને વિષે રક્ત કે० રાગીપણો શાયી થયો ? તે કહે છે. સંગાંગી કે० પુદ્ગલે દીધા અંગ તેનો જીવે કર્યો સગ એટલે અગ કે० પુદ્ગલ જે પરભાવ તેનો સગ મીલતો અને આત્મા તેહને અગી કરી તેહનો સગ કરે એટલે તેહના સગને પરિણામે કર્મ વર્તના મોહમા આસક્ત

થયો તેવારે જીવને દયો વિગાડ થયો ? તે કહે છે. જીવ પુદ્ગલને ભોગે રીંદયો થકો પુદ્ગલના સંવને ઘરવાની ઇચ્છા ઉપજે છુટે પુદ્ગલને ભોગે રીંજ્યો ઇષ્ટતા પામ્યો થકો પુદ્ગલના સંવને ધારે-રાખે, પુદ્ગલનું ગ્રહણ કરે છે અને પરનો કર્નાં પોતે થાય છે ત્યારે કર્મના બંધ પોતે બાંધે છે ॥ ૧૨ ॥

બંધક વીર્યકરણે ઉદેરે ।

વિપાકિ પ્રકૃતિ ભોગવે દલ વિચેરે ॥

કર્મ ઉદયાગતા સ્વગુણ રોકે ।

ગુણ વિના જીવ ભવોભવ ઢોકે ॥ ૧૩ ॥

અર્થ:—જે કર્મ બંધપણે પ્રવર્તતો જે વીર્યને બંધક વીર્ય કહીએ. તે બંધક વીર્યકરણે સત્તાગતકર્મને ઉદયે જીવ નવીન કર્મયંત્ર બાંધે, ક્ષેપે કરીને ? કારણ જે ઇન્દ્રિય તેહનો વીર્ય જે પરાક્રમ તેહની પ્રેરણા કરી શુભાશુભ પ્રકૃતિરૂપ વિપાકનો દલિયાં સત્તાયે રહ્યાં તે ઉદય આથ્યે ભોગવીને વિચેરે તે સ્થેરવે અને તેહને વિષે રાગદ્વેષ પરિણામરૂપ મનની ચિક્ષણતાઈ નવાં કર્મ બાંધે છે, તે કર્મ જ્યારે ઉદય આવે ત્યારે આત્માના સ્વગુણ રોકે આવરે ગુણ ઢંકાણા છુટે જીવ ગુણ વિના થયો ત્યારે જીવ, ભવ ધ્યાનગતિમાંહે રહ્યોતો ફિરે છે છુટે રાગદ્વેષે પ્રાણમ્યો જીવ નિર્ગુણ થકો ધ્યાનગતિ મલ્યે અનાદિકાલનો આત્મા ભવ પ્રમણ કરે છે. ॥ ૧૩ ॥

આત્મ ગુણ આવરણે ન ગ્રહે આત્મ ધર્મ ।

ગ્રાહક શક્તિપ્રયોગે જોડે પુદ્ગલ શર્મ ॥

परलाभे परभोगने योगे पर कर्तार ।

एह अनादि प्रवर्त्ते बाधे पर विस्तार ॥ १४ ॥

अर्थ:—आत्मगुण ते ज्ञानादिगुण ते कर्मरूप आवरणे
अवराणा तेवारे आत्मानो धर्म ज्ञानादि कीहांयां ग्रही शके ?
ज्ञानादिगुण न आदरे अने ग्राहक शक्ति छे तेवारे शृं ग्रहे ?
पुद्गल खंघना सर्व शेष पुद्गल जोडवा मांड्या प्रयोगे करी एतले
पुद्गलनो भोगी थयो त्वारे ते शुभाशुभ पुद्गलना खंघ भेळा
कर्पा ते पर पुद्गलने लाभे लाभपणो मान्यो ? अने शुभाशुभ-
पर पुद्गलनो दान देइने दान मान्यो २ शुभाशुभ पुद्गलनो भोग
मिळे भोग मान्यो ३ अने शुभाशुभ परपुद्गलनो उपभोग मिळे
उपभोग मान्यो ४ एम दानादिक च्यार लब्धिने वली वीर्य
शक्ति फोरवी तेहने योगे करी परनो कर्ता थयो. कोइ पृछे
के ए जीवपर कर्तापणो कित्ये काळे पाम्यो ? तिहां कहे छे
ए अनादिनी प्रवृत्ति छे, एहवी रीते अनादिकाळनी जीवने
अवर्त्ती प्रवृत्ति थइ तेयी परभावनो विस्तार एम कर्मनो विस्तार
पाम्यो छे तेणे करी संसार खुदतो नयी. ॥ १४ ॥

एम उपयोग वीर्यादि लब्धि ।

परभाव रंगी करे कर्म वृद्धि ॥

परदयादिक यदा लुह विकल्पे ।

तदा पुण्य कर्ममतणो बंध कल्पे ॥ १५ ॥

अर्थ — एहवी रीते वीर्यादि पांच लब्धिने विदे जीवने
अवलो उपयोग ज्यो, चार पोताना स्वभावने वीर्य-
लब्धि

त्यारे जीव परभावनो रंगी थयो त्यारे ते जीव नवनवा कर्मनी
 शदि करे, कर्मनी शदि करवा मांडी जिवारे एहवी जे परदया-
 दिक करे अनुकंपा करे एहवो जे शुभ विकल्प उपजे शुभ
 परिणाम तेहवी इयुं थाय ? तेवारे पुण्य कर्म बंधाय तेहवी
 पण आत्मानो गुण न प्रगटे. ॥ १५ ॥

तेहीज हिंसादिक द्रव्याश्रय करतो चंचलचित्त ।
 कटुक विपाकि चेतन मेले कर्म दिचित्त ॥
 आत्म गुणने हणतो हिंसक भावे थाय ।
 आत्म धर्म्मनो रक्षक भाव अहिंस कहाय ॥ १६ ॥

अर्थ.—ते जीव हिंसादिक द्रव्याश्रय करतो चित्त के०
 मनवी चंचल परिणामि जीवने एहवो जे हिंसादिकनो विकल्प
 उठ्यो, कोयने ठगवानो परिणाम उठ्यो, तेवी इयुं थाय ?
 पापना कटुवा विपाकिनो बंध थाय, एम कटुआ कर्मनी विचि-
 त्ता बंधाय एउठे अशुभ परिणामे अशुभ कर्म जीव मेलवे
 नेगो करे, ए द्रव्य क्या द्रव्य हिंसा तेहनो फल देखाव्यो छे,
 जे विभाव परिणामे प्रणमीने आत्माना गुणने हणवा ते भाव
 हिंसा आत्मगुण जे हणाय ते भाव हिंसा छे, पर जीव ह-
 णाना तो आत्मगुण हणाना नवी ते निश्चयवी हिंसा नवी.
 जो आत्मगुण हणाय छे पनी हिंसा थी नवी तोहि पण
 तेन भाव हिंसक कहिये आत्म हिंसावी पाप वस्तु नवी
 एउठे आत्म धर्म्मने रक्षे छे ते भाव अहिंसक के० गुनी नया
 शान्तदिक गुणने अनुपवी थी उदयोग कर्ना आत्मगुण
 हणाय नहि ते भाव अहिंस कहिये ॥ १६ ॥

आत्मगुण रक्षणा तेह धर्म ।

स्वगुण विध्वंसणा ते अधर्म ॥

भाव अध्यात्म अनुगत प्रवृत्ति ।

तेहथी होय संसार छित्ति ॥ १७ ॥

अर्थ:—आत्मगुण के० पोताना आत्माना गुण जे ज्ञानादिक तेहने शुद्ध उपयोगने विषे प्रवर्तिने राखवा तेहिज आत्मिक धर्म छे, स्वगुण विध्वंस के० पोताना आत्माना गुण जे ज्ञानादिक हणाय अवराय अशुद्ध उपयोगे परभाव अनुयायी प्रवर्ततां तेहिज अधर्म कहीए. हवे अव्यात्मना च्या प्रकार कहे छे, नाम अव्यात्म १ स्थापना अव्यात्म २ द्रव्य अव्यात्म तेने कहीये जेहयी भाव अव्यात्म उपजे, सद्गुरु जे अव्यात्मना जाण तेहनी सेवा भक्ति विनयादिक करिने अव्यात्मना स्वरूपनी गुरुगमयी ओलखाण करे, अथवा अव्यात्म शास्त्रनो अभ्यास करे, तथा ध्यानहुं स्वरूप गुरुगमयी धारिने प्रथम अभ्यास व्यवहारयी करवा मांडे इत्यादिक द्रव्य अव्यात्म ते भाव अध्यात्म प्रगट करवानुं कारण छे. ए द्रव्य अव्यात्म जाणहुं ३ हवे भावअध्यात्म कहे छे एहवो आत्म कुण ओलखे छे आख्यात्म ज्ञान घयुं होय ते ओलखे जे भाव अध्यात्म ते मोक्षहुं कारण छे, भाव अध्यात्म तेहने कहीये ज्ञानादिक शुद्ध उपयोगने अनुयायी सन्मुख प्रवर्ति ते भाव अध्यात्म कहिये. एहवो आत्मानो गुण थयो तिवारे जीवने इयो गुण निपजे ? जे संसार समुद्रनो उछेद करे एउहे संसार घटाडे तयो थोडा कालमाहे सिद्धिबरे ॥ १७ ॥

एह प्रबोधना कारण तारण सद्गुरु संग ।

श्रुत उपयोगी चरण नंदि करि गुरुरंग ॥

आत्म तत्त्वालंघि रमता आत्म राम ।

शुद्ध स्वरूपने भोगे योगે જસુ વિશ્રામ ॥૧૮॥

અર્થ:—પ્રહરૂં જે આત્મજ્ઞાન પૂર્વે કર્યું તેહના યોધના
જાણ કે. સંસાર સમુદ્રથી આત્મસ્વરૂપનો પ્રતિગ્રોધ દેહ ઓ-
છવાળ કરવાને કોણ તારે મલા જે સદ્ગુરુ તેહનો સંગ
મક્તિ કરનાં યોધવીજ જે સમસ્ત મધ્ય જીવને કરવાને સંસાર
સમુદ્રથી તારે તે ગુરુનો વર્ણવ કરીપ છીપ; ગુરુ કેવા હોય ?
તે કરીવે છીવે. માત્ર શ્રુતજ્ઞાનના ઉપયોગને વિષે સદા રમે
છે. શ્રદ્ધાદિ કે. ચારિત્રને વિષે રમે છે. સદા આનંદપણે વર્તે
છે. પણ ગુરુ મેવાયે રંગ કર્યો તે ગુરુની સેવા કરવી જેવી
અત્યત્મજ્ઞાન પામીપ, વચ્ચે ગુરુ કેવા છે ? જેમ આત્મા પ્રગટ
થાય તેહનો ઉદ્ભવ છે, રમીપ તે આત્મામાં રમી રહ્યા છે,
અત્યત્મસ્વરૂપને અવલંબી રમણ કરે છે. સદા પ્રહરૂ આત્મારામ
આત્મસ્વરૂપને વિષે રમે તે અત્માગમ કરીવે, વચ્ચે ગુરુ કેવા
છે ? તેહને શુદ્ધ સ્વરૂપના મોગની કુષ્ટા છે તેહનો ભાવ
સંગ જે જ્ઞાન કર્મન ચારિત્ર વ. વગેરે યોગ સાથે છે, જસુ
કે. યોગને વિષે વિશ્રામણને વર્તે છે પણ ગુરુ મીઠે તો
અત્યત્મ સ્વરૂપ જાગીવે ॥ ૧૮ ॥

सद्गुरु योगधी बहुल जीव ।

કોટુ વચ્ચે મહત્તથી યદ મજીવ ॥

आत्म शक्ति करी गंठी भेदी ।

भेद ज्ञानी धयो आत्मवेदी ॥ १९ ॥

अर्थः—घणा जीव एवा शुद्धगुल्या ब्रह्म पाने, एवी रीते
सद्गुल्या संग-सेवा यकी घणा जीवने समकितनी प्राप्ति होय,
कोई बली गुल्या योगवाइ विना भवस्थिति पाकी हइ तो कोईक
जीव सहजयी ब्रह्म पाने एउठे कोईक जीव सहजयी ब्रह्म
पाने एउठे कोईक जीव सहजयी च्यार मत्येक बुद्धादिकनी पेरे
समकित पाने गुल्या उपदेश विनाज इत्यर्थः जीव पोताना
आत्माना रागद्वेष परिणाम भावकर्मनी गांठ आत्माने पुटल हं
ममत्वता एकीभूत ते गांठ जे अनादिनी छे. ते पोतानी श-
क्तिए करिने भेदे, ज्यां इंयनेद करी त्पांतो पोतानी आत्म-
शक्तिए अर्ह करण के० पहिला इदि न आव्या. एवा परि-
णाम ते अर्ह करणरूप पोताना वीपौल्लासे करिने रागद्वेषनी
गांठ भेदे तो समकितनी प्राप्ति पाने, गुल्या योग विनाये
वेवारे इपो गुण निपजे ? ते बहे छे, भेदज्ञान जे शरीर
आत्मानो भेद विवेक निमिना वैचनरूपज्ञान धरुं. शरीर जड
ते अचेतन छे, आत्मा चेतन छे. एहको भावनी न्यारी ओ-
ल्लखी ते भेद ज्ञान धरुं. त्पारे आत्मानो कछि हवी ते ज्ञानी
वेवारे आत्मस्वरूपको वेदी-ज्ञान धयो. ॥ १९ ॥

द्रव्य गुण पर्याय अनन्यनी थइ परतीत ।

जाण्यो आत्म कर्त्ता भोक्ता गइ परतीत ॥

श्रद्धा योगे उपन्यो भावन नुनये सत्य ।

साध्यालंबी चतना बलनि आत्म नत्व ॥२०॥

અર્થ:—આત્મસ્વરૂપને ઉપયોગે વર્તે તેવારે એક દ્રવ્યને વિષે અનંતાગુણ છે તે મત્તે એકેકા ગુણને અનંતા પર્યાય છે. જે જીમ હતા તેમ પરતિત થઈ તેવારે શું થયું ? આત્મા પોતાના સ્વભાવનો કર્તા મોક્તા થયો. પરમાવના કર્તાદિકની મૂલ મટી ગઈ, પૃથ્લે નિર્મય થયો પૃથી શ્રદ્ધાને યોગે પ્રવીત પ્રગટી ત્યારે જાણપણે પોતાનું છતુ થયું, જેવારે ઓઠહયો તેવારે તેહનું આલંચન કરવા માંડયું ત્યારે ચેતના વઢી આત્મતત્ત્વ જે જ્ઞાનાદિકને વિષે ॥ ૨૦ ॥

इंद्र चंद्रादि पद रोग जाण्यो ।

शुद्ध निज शुद्धता धन पिछाण्यो ॥

आरम धन अन्य आपे न चोरे ।

कोण जग दीन वळी कोण जोरे ॥ २१ ॥

અર્થ:—પૃથું જ્યારે સ્વરૂં ભાસન થયું ત્યારે ઇંદ્રની પદવી ચક્રવર્તિપણું વાસુદેવપણું એ ઔદયિક સિદ્ધિ ઇંદ્રિયજનિત પૌદ્ગલિક મુલ્લ એ સર્વ રોગ જાણ્યા, શુદ્ધનિજ કે. શુદ્ધ નિર્મલ પોતાના આત્માનો શુદ્ધતાપણો જે જ્ઞાનાદિક ધન જે પોતાની ભાવશ્રદ્ધિ હતી તે જાણી ઓઠહી પોતાના આત્માની શ્રદ્ધિ જે અરૂપી ધન જ્ઞાનાદિક ભાવ લક્ષ્મી સ્વગુણ પર્યાયરૂપ તો સ્વાધીન છે. કોડી આપી અપાતી નથી પૃથ્લે અરૂપી વસ્તુ કોડી આપી જાય નહિ, કોડી લેવાય નહી, ત્યારે માગવાનું દીનપણું ટઝયું અને જગત્તને વિષે કોઈ એક દીન નથી જેહને આપે અને કોડી આત્માની શ્રદ્ધિ લેવાય નહી એવો

કોઈ જોરાવર નયો જે સેંચી દે. યુવો જોલ્લયો તેવારે પોતાની
જાદિનો ભયપન દર્શાવે નયો. ॥ ૨૧ ॥

આતમ સર્વ સમાન નિધાન નહા સુખ કંદ ।

સિધ્ધતણા સાધર્મી સત્તાયે ગુણવંદ ॥

જેહ સ્વજાતિ તેહથી કોણ કરે વધ વંધ ।

પ્રગઠ્યો ભાવ અહિંસક જાણે શુધ્ધ પ્રવંધ ॥૨૨॥

અર્થ.—આત્મ કે० આત્મા સર્વ સરીખા છે, કોઈનો
ન્યૂન્યાધિક છે નહીં, નિધાન કે० નિષ્કે મહાસુખરૂપ છે, જે
સુખની કિહાંડે ઉપના નયો તે સુખ સિદ્ધ ભગવાને પ્રગટ
થયું છે અને સંસારી જીવને એ સુખ સત્તાનાં રયું છે, બીજી
પરે અર્થ સર્વ જીવ સત્તાયે એક સરિખા સામાન્યપણે જાણવા.
નિષ્કપ નપને મને સર્વ જીવ જ્ઞાનદર્શન ચારિત્રરૂપ નિધાને કરી
સુક્ત છે. નિષ્કપ તો સર્વ જીવ સત્તાએ મહાસુખનાં કંદમૂલ છે,
સિદ્ધ કે० સિદ્ધના જીવ નથા સંસારી જીવ સરિખા સાધર્મીપણે
ગણે છે, પણ સત્તાયે વેના ગુણ વરાવર છે, તેવારે પોતાની
વરાવરીના સકલ જીવ ઘણા, તથા બીજી રીતે નિષ્કપનપણે
સર્વ જીવનો ધર્મ સત્તાયે સિદ્ધ સમાન એક સરીખો છે, જેનો
સત્સો ધર્મ હોય તેને સાધર્મી કહિયે. સર્વ જીવ સત્તાયે જ્ઞા-
નાદિ ગુણના વંદ-સમૂહ છે, તેવારે સર્વ જીવ એક જાતિના
ઘણા, કુલંચ ઘણું તેવારે તેને હિમા કિન ધાય ? તેવારે તેહને
દુઃખ કિન દેવાય ? તેહનો વધ વધ કું કર ? એવી રીતે
જ્યારે દયા પ્રપણે તેવારે નાવ અહેમકનડ પ્રગટ ધાય તેવારે
જિનસાશન શુદ્ધ સ્વરૂપનો પ્રવંધ જાણ્યો. તે જ્ઞાના કાહેયે

॥ यतः ॥ यथाममियाः प्राणास्तथा तस्यापि देहिनः इति मत्वा न
कर्तव्यो घोरः प्राणिवधो बुधैः ॥ २२ ॥

ज्ञाननी तिष्ठणता चरण तेह ।

ज्ञान एकत्वता ध्यान गेह ॥

आत्म तादात्म्यता पूर्णभावे ।

तदा निर्मलानंद संपूर्ण भावे ॥ २३ ॥

अर्थः—पृथगे ज्ञान दर्शन चारित्र्यरूप निश्चयनय ज्ञाननी
तिष्ठणता के० पृथक् जे तिष्ठणापणे निर्मल आत्मज्ञानना
उपयोग तेहिज चारित्र्य कहीये. जे पोताना आत्मस्वरूपना
ज्ञानमें एकत्वपणे एके ते व्यानरूपी घर कहीये, पृथक् जे
आत्मा आत्माना आत्मनाने जानादिक पूर्ण भावने पावे, तदा
कहेतां तिवारे निर्मल आनंद संपूर्ण पावे. ॥ २३ ॥

चेतन अस्मिभावमें जेह न भासे भाव ।

तेहथी मित्र अरोचक रोचक आत्म स्वभाव ॥

ममकिन भावे भावे आत्म शक्ति अनंत ।

कर्म नाशनो चिंतन नाणे ते मतिमंत ॥ २४ ॥

अर्थः—चेतन के० आत्मनो अस्मि स्वभाव आपनी
कहे, आत्मने एहि छे ममाना लाभ फल कियारे एहे नहि
ते अस्मि स्वभाव कहिये. निश्चली वेकनी आत्म मनाने
तिने अस्मि कहि अवन हून विनंत भवि. ममाने एहि छे
तेहने कोह कहि नहि ममाना नहि, कहे ते पमान आ-

त्पानी जे अदि हरी ते पोतापने जाने नहि तेहनी अलगो रहे तेहनी रुचि पग राखे नहि. अरुचि भावे पौडलिक वस्तु-नी उपायिनी अंतरंग न्यागे प्रवर्तै छे. त्पारे रुचि किहां छे? ते कहे छे, रोचक के० पोताना आत्म स्वभावनी अदि ज्ञाना-दिनी रुचि राखे जे पोतानी अद्वा प्रगटी छे ते सकलित भावे अनंति शक्ति पोतानी जानी छे तेहनी रुचि करे तेहने स्यावे छे, तेना स्यानां लपलीन धरो धरो प्रवर्तै छे, कर्म अलवानो विकल्प कदा आवे नही एहवी अद्वा प्रगटी छे, पोताहं स्वरूप ओलखुं छे, तेहनी कर्म ते एनी नेटे टूटी जाय ते कर्म अलवानो बुद्धि राखे नहि तेहने मोटी बुद्धिना धनी कहिये, कागजनी न लावे जे मादग कर्म किवारे टूटे इन काज न थाय. ॥ २४ ॥

स्वगुण चितनरसे बुद्धि घाले ।

आत्मसत्ता भणी जे निहाले ॥

शुद्ध स्याद्वाद पद जे संभाले ।

परधरे तेह मति केन बाले ॥ २५ ॥

अर्थ.—किवरे हुं चितने ते करे छे. स्वगुण के० पो-
ताना आत्मने विने ज्ञानवि अनंता रूप ग्राह छे ते एहनी
चिन्तनरसे से करिने हुन एहने ज्ञानविकारी अन्तर्भावे
दाय तेहने बुद्धि घाले के० प्रवर्तै. तेकर मोहक थाय ?
ते करे छे. ते कीव तेकर अन्तर्भावे मति जे ज्ञानवि
रूप भावे निहाले-रसे ग्राह अन्तर्भावे अन्तर्भावे
कर्म मोहक रूप अन्तर्भावे अन्तर्भावे अन्तर्भावे अन्तर्भावे

રુચિવંત થયો તેહને જોવે-સંભાલે, અંતરંગ દ્રષ્ટિયે કરીને પરવેર
કે૦ તે પરભાવમાં પોતાના આત્માની ચિત્ત નિમિત્ત જે બુદ્ધિ
તેહમાં ઘાલે નહિ પડેલે પરપરિણતિમાં પેસે નહિ, તે જીવ પો-
તાના સ્વભાવરૂપ ઘરમાં બુદ્ધિ પ્રવર્તાવે इति रहस्य. ॥ ૨૫ ॥

પુણ્ય પાપ બે પુદ્ગલ દલ ભાસે પરભાવ ।

પરભાવે પરસંગત પામે દુષ્ટ વિભાવ ॥

તે માટે નિજ ભોગી યોગીસર સુપ્રસન્ન ।

દેવ નરક તૃણ મણિ સમ ભાસે જેહને મદ્દ ॥૨૬॥

અર્થ:—પુણ્ય પાપ કહેતાં જે પુણ્ય પાપ છે તે બે પુદ્ગ-
લનાં દલીયાં છે, પાપ છે તે કડવા વિપાક છે અને પુણ્ય છે
તે મીઠા વિપાક છે. પણ બે જેને મન સરખા જાણ્યા છે.
પુણ્ય પાપ પણ બે મુનિને મન પરભાવ ભાસે છે, આત્મિક ધર્મ
નહી, પુદ્ગલનાં દલિયાં છે તે માટે પરભાવ ભાસે છે, વલી
પ્રહું વિચારે જે પરભાવ જે વિભાવદશા, એના સંગથી ચ્પાર
ગતિમાં રજલું થાય છે, તિણે કરી પુણ્ય પાપ બેહુ દુષ્ટ
વિભાવ છે, આત્મવર્મ નહિ, તથા વીજો અર્થ કહે છે, પરભાવ
રૂપ વિભાવદશા તે પરસંગ તિણેકરીને દુષ્ટ વિભાવ જે મોહા-
દિક પામે આત્મસ્વરૂપ ન પામે, તિણેકરી સંસારમાં ફરતાં
અનેક પ્રવર્તે કર્મ વિટંબના રૂપ દુ:સ્વવિપાક ભોગવે, પર સંગ
થી, તે માટે કે૦ તે કારણ નિજ ભોગી કે૦ પોતાના આ-
ત્મસ્વભાવના ભોગમાં વર્તે તેને યોગી સુમનિગજ કહિયે,
યોગ જે આત્મસ્વભાવના જ્ઞાનદર્શન ચાલિયું પણ તે ભાવયોગ
તેમાદિ તેન મન મગ્નતા કે૦ કચ્છપેનચિત્તે મત્કલ્પ વિકલ્પ

હર્ષ વિષવાદ રહિત સમભાવે નિર્વિકલ્પપણે ચિત્ત પ્રસન્નપણે રહે છે તેહને મુનિરાજ કહિયે. તે મુનિરાજ કેવા છે ? દેવતાના સુખને વિષે તથા નરકના દુઃખને વિષે સમ ભાવે છે, તૃણ કે. વ્રણસ્વલ્લ તથા મગિરત્ન એ બે સરિસા જાણે છે; એ સર્વ પૌદ્ગલિક વિભાવિક સુખ દુઃખ જાણી સમભાવ ચિત્તે જો મુનિ વર્તે છે. એ સર્વ શુભાશુભ પુદ્ગલ છે તે વિનાશિક ભાવ છે, માહરા ગુણનો અંશ નથી એહવું મુનિરાજ જાણે. ॥ ૨૬ ॥

તેહ સમતા રસી તત્ત્વ સાધે ।

નિશ્ચલાનંદ અનુભવ આરાધે ॥

તીવ્ર ઘનઘાતિ નિજ કર્મ તોડે ।

સંધિ પડિલંહિને તે વિછોડે ॥ ૨૭ ॥

અર્થ:—તે મુનિરાજ એવી રીતે શુદ્ધ જાણપણે કરી સ્વા-ભાવિક સમભાવ જે અચલ સમતાના રસીયા થાયે તે પોતાનું તત્ત્વ કે. જ્ઞાનાદિક આત્મનત્ત્વ સાધે કે. સંપૂર્ણ ભાવ નિપ-જાવે, નિશ્ચલ જે અચલ આનંદને ઉપાર્જે, કોઈ દહાડે એ આનંદ મટે નહીં એહવો જે આનંદમયી અનુભવ અમૃતરૂપ સદાકાલ જે આત્મવર્મનો ભોગ આસ્વાદન કરે, આરાધે તેવારે આકરાં ઘનઘાતી કર્મ છેતે આત્મગુણના ઘાતકારી છે, તે આત્મપ્રદેશી જૂદા કરે કોનીપરે ? કઠીઆરાની પરે તે કઠી-આરાના હાથમાં કુહાડો તિરો છે, ને લાકડું સામું છે તેની સંધિ જાણે છે. તે લાકડાને ઘીનાં વાર લાગે નહિ, તિમ મુનિરાજ એવી શુદ્ધ ત્રિયારૂપ ને કુહાડો તેણે જે જાણપણા મહિન ત્રિયારૂપ કરે તે કરે જુદા ॥ ૨૭ ॥

सम्यक् स्तन त्रयो रस राच्यो चेतन राय ।

ज्ञान क्रिया चक्रे चकचूरे सर्व अपाय ॥

चक्र स्वभावथी साधे पुरण साध्य ।

करता कारण कारज एक थया निराबाध ॥२८॥

अर्थ.—सम्यक् के० सम्यक्ज्ञान ? सम्यक् दर्शन २ सम्यक् शक्ति दे गृ जे वण स्तनत्रयी रस राच्यो के० सा-
वधाने गीज्ञ अपनी चेतन राजानी तेवारे ज्ञान के० स्वपरतु
जाणवत ते आत्मिक ज्ञान, ज्ञानना ये भेद बाह्यज्ञान शास्त्र
पटनरूप ते द्रव्यज्ञान ? भावज्ञान आत्मिकज्ञान क्रिया के०
क्रिया ये भेदे, योगक्रिया शुभाशुभ बंधरूप आध्वरूप, उप-
योग क्रिया ते २ स्वरूपने विषे गम्यारूप चारित्र्यगुणने विषे
गम्यारूपे दुताप वने—आत्मवीर्य एकव्यपने परिणमे ते क्रिया
मोक्षनी आप्तार्थ पूर्वा ज्ञान क्रियारूप थरेकरी भाव शत्रु
वैभक्तने चकचूरे वने, सर्व कष्ट शक्रे कारक के० ए पर-
कारक रूप थरे वरी मोक्षाना संगर्ष कार्य प्रते साने वने, कर्ता
ते ज्ञान ? कारण ते सम्यक्त्व २ कार्य ते कर्मो वैयर्थज्ञान-
रूप ३ असादान ते कर्मशुष्यरूप ४ संप्रदान ते गुणश्रेणि वृद्धि-
रूप ५ अद्विकता ते आश्रयमूल वैयर्थज्ञान रूप ६ कार्यमां ए
उदे ममत्त्व इति ॥ कर्ता ? कर्म २ चकचूरे ३ संप्रदान ४
संप्रदान, असादान ५, अद्विकता ६ मित्यादिकारकानि पद, कर्ता
चेकुर ? कारण अद्विकता ७ कार्य वैयर्थज्ञानदि अनेक
ममत्त्व, दुता असादानममत्त्व अनयथा वाप तेवारे ममत्त्व
चकचूरे ममत्त्व चकचूरे ८ १ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

स्वगुण आयुधधकी कर्म चूरे ।
 असंख्यात गुणी निर्जरा तेह पूरे ॥
 टले आवरणधी गुण विकासे ।
 साधनाशक्ति तिम तिम प्रकाशे ॥ २९ ॥

अर्थ:—स्वगुण के० पोताना ज्ञानादि गुण ते रूप जे हरीआर हाथमां आयुं ते हथियार कर्म चूरे ते धनी समये २ असंख्यातगुणा कर्मनां द्रष्टिपाने आत्मप्रदेशयी खेरवी नाखे, तेवारे शुद्ध उपयोगयी स्वगुणे करी आत्माने पूरे, भाव निर्जराए करीने एवी निर्जरा पुष्ट करे, ते धनी जिम २ असंख्यातगुणा कर्मदल खेरवे तिम २ आवरण टले तेयी गुण विकसेज प्रगट करे ते गुण प्रगटे तिम साधननी शक्ति बढवी जाय, पोताहुं आत्मगुण रूप कार्य साधहुं तेने धिषे निश्चलता रूप परिणामनी शक्ति वीर्य उल्लास बढतो जाय २ प्रकाश बढतो जाय. अबरवि बिबवतू ॥ २९ ॥

प्रगट्या आत्म धर्म धया सवि साधन रीत ।
 बाधक भाव ग्रहणता भागी जागी नित ॥
 उदय उदीरणा ते पण पूरव निर्जरा काज ।
 अनभितंधि बंधकतानिरस्त आत्ममराज ॥ ३० ॥

अर्थ:—प्रगट्या आत्मधर्म के० जेवार शक्ति जागी तेवार प्रगट्यो के० अनन आत्मधर्म प्रगट्यो. आत्मधर्म प्रगटे एहे सब शक्ति अनर्थाकारक जे अनर्थाकार के अवरो

कर्मनां पुष्टल लाग्यां छे ते खैची उदेरी उदयआनी पूर्व कर्मने भोगवीने निर्जरे एउठे उदय उदीरणा पण पूर्व कर्म निर्जराने काजे हेतु छे, अनमिसंधि के० अणउपयोग वीर्य अनमिसंधि जे अणुपयोगवीर्य अनेक कर्मग्रहण करतो हतो ते निरस के० कर्मना कषायना रसयी आत्मा लखो थयो, अणुपयोगे कर्म-ग्रहण करतो हतो तेयी लखाशपणे अनरंगयी न्यारो थयो ते-वारे आत्मस्वरूपनो आत्मा गजा जागवो. ॥ ३० ॥

देशपति जव धयोनीति रंगी ।

तदा कुण धाय कुनय चाल संगी ॥

यदा आत्मा आत्मभावे रमाव्यो ।

तदा बाधक भाव दूरे गमाव्यो ॥ ३१ ॥

अर्थ:—देशपति के० अस्तित्वात् प्रदेशरूप देश तेने विषे रंगागो एउठे रंगरंगामां रंग लाग्यो, तदाकुण के० तिवारे कुणयाए, कुनय के० निव्यान्व जे माझानय अनीति मार्गनो चालनागे न धाय तेहनो रंग न करे, सुनय जे सकलितनो मार्ग स्वभाव धर्म तेनां रंग करे जे मार्ग पोते चाडे तेहिज उपदेश दे तेनी संगकरे अने परस्परानिरूप कुनार्गे चाडे तेवानो संग न करे: यदा के० जिवारं पोतानो आत्मा आत्मभाव के० ज्ञानादिक अनंत गुण रूप आत्मभावनेविंग रमाव्यो-रमाव्यो, तदा के० निवद अनदिकारणे, तदा के० परस्परभाव न: रंगरंगामां रंग न करे, तदा के० तदा के० ते दूर गमाव्यो एउठे वेगनो करे ॥ ३१ ॥

सहेज क्षमा गुण शक्तिथी छेयो क्रोध सुभट्ट ।

मार्दव भाव प्रभावथी भेयो मान मरट्ट ॥

माया आर्जव योगे लोभ ते निस्पृह भाव ।

मोह महा भट्ट ध्वंसे ध्वंस्यो सर्व विभाव ॥३२॥

अर्थः—महज के० स्वाभाविक क्षमागुण अकृत्रिम शक्ति के० आत्मसीपंथी छेदायो के० हृण्यो, मोह राजाना क्रोध सुभट्टने हृण्यो निर्मल क्यों मार्दव के० मानरहितपणं सुकुमल परिणामि ते नर्माशयणं आत्मवर्धने विषे नमनो भाव ते मार्दव गुणने प्रमाणे करी मान जे अटंकार सुभट्टनो मरट्ट जे मो-
हट्टण उद्दरी नाख्य. माया के० कपट तेने आस्रय के० मरट्ट परिणामी द्रव्यभाव वरपणा रहित ते आर्जवगुणे करी करी माया सुभट्टन हृण्यो निर्दोषता मां द्रव्यनी अमिलाणा रहित एक शुद्धरूप द्रव्यवादी मोक्षामित्यानी पण रंगगामित्यानी नही एतो निर्दोष भाव तेज करी मोहगजाना लोभ सुभट्टने हृण्यो. मोह के० मोहकय महासुभट्ट ते मां अगुणने विषे मरट्ट मरट्ट तेन ध्वंस के० हृदयकी नाणी कर करे. मां विद्वान् द्रव्यकय जे वास्तवभाव अनङ्कितना जीवनं शत्रुघ्न यद् दण्डा छे ते अगुणा अ नाश वास्याज एतेके समझिने विद्वान्दने हृण्यो. जीवन्मुक्त रहने सुभट्टने हृण्यो पद कहे छे. ॥ ३२ ॥

इमं स्वाभाविक थया आत्मवीर ।

नगाव शत्रुम मरट्ट न मोर ॥

जेह उदयागता प्रकृति बळगी ।

अव्यापक थको खेरवे तेह अळगी ॥३३॥

अर्थ:—इन स्व के० एवीं रीते आत्मानो वीर्य पराक्रमे करी शूरवीर थयो अनंत बलनो दगी कर्म शत्रुने जीविने पर परिणतिथी निवर्त्तो. आत्म स्वभावे रम्य करीने शूरवीर थयो भोगवे के० आत्मानो ज्ञानादिक संज्ञा सुखी के० निर्भय थइ भोगवे. जे उदय आवी प्रकृति आत्माने बळगी हे, अव्यापक के० मिलेन न्हाये थको उदय आवी कर्म प्रकृति बळगी हे तेने भोगवी खेरवे अळगी करे, समभावपणे. ॥ ३३ ॥

धर्मध्यान इक तानमें ध्यावे अरिहा सिद्ध ।

ते परिणतिथी प्रगटी तात्त्विक सहज समृद्ध ॥

स्वस्वरूप एकत्वे तन्मय गुण पर्याय ।

ध्याने ध्यातां निर्मोहीने विकल्प जाय ॥३४॥

अर्थ:—धर्मध्यान के० पोतानो आत्मिक धर्म सत्तागतने-विषे अनंतो रहो हे. ते धर्मे ओलखी प्रसिद्ध कर्म तेदना ध्याने विषे प्रवर्त्ते ते धर्मध्यानना शुद्ध शुद्धध्यान स्वस्वरूप परिणामरूप एकत्वने अरिहन सिद्धना गुण. ते पोतना आत्म तन्मय गरिने ते स्वदे. नंगनकन ओलखीने स्वदे. ते शुद्ध परिणतिथी प्रगटी निवर्त्तन रूप के० उदयने हेरि सत्तागत हर्ष तेरि अक्षय्य सहज स्वस्वरूप समृद्धि के० ज्ञानादि लक्षण प्रगटी निवर्त्तन स्वस्वरूप के० उदयने अनेक लक्षण

તિરે પૂરત્ય કે० પૂરત્યણે સત્ત્વ ઉપયોગે લયલીન થાય,
પોતાના આત્મગુણ અને આત્મપર્યાયના ધ્યાનને તિરે તેહવા
ધ્યાનને તિરે પૂરત્યણે પ્રવર્તે તેવારે તે જીવ નિર્મોહી મોહ
ગદિન થયો તેવારે સર્વ વિકલ્પ દૂર જાય, વિકલ્પ મટે તિવારે
મોહુણ થાય ! ને કહે છે ॥ ૨૪ ॥

યદા નિર્વિકલ્પી થયો શુદ્ધ વ્રત્ત ॥

તદા અનુભવે શુદ્ધ આનંદ શર્મ ॥

ભેદ રત્ન ત્રયી નિશ્ચિન્તાયે ।

અભેદ રત્ન ત્રયીમેં સમાયે ॥ ૩૫ ॥

અર્થ:--યદા કે० તેવારે મંકલ્પ વિકલ્પ ગદિન નિર્વિ-
કલ્પિ આત્મા થયો, તેવારે શુદ્ધ વ્રત્ત કે० શુદ્ધ જ્ઞાનમયી થયો
જીવ પૂરતે પોતાના આત્મગુણના શુદ્ધ જ્ઞાનમયી થયો, તદા
કે० તેવારે અનુભવે કે० ભોગવ, શુદ્ધ નિર્મલ આનંદમયી
શુદ્ધરૂપ અપર્યાયીયે ભોગવે, આત્મિક ગુણવ્રતે ભેદ રત્નમયી
કે० જ્ઞાન ૧ દર્શન ૨ ચારિત્ર ૩ ને ભેદવ્રતે તે જ્ઞાન જ્ઞાન-
રૂપે જાગે ? દર્શનને દર્શનરૂપ જ્ઞાન, શ્રદ્ધા મદદગારરૂપે ૨
રૂપે જાગે, તેહી કલ્પે ભેદ રત્નમયીરૂપ નીશ્ચિન્તાની વૃત્તિ
હતી અભેદ રત્નમયી કે० અવ્યય મદદગાર વિના ને અભેદ
રત્નમયી ને મુક્તિનન જ્ઞાનને જ્ઞાનને જ્ઞાનને જ્ઞાનને દિગ્દા
વિગ્દા ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦
૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦
૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦
૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦
૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

दर्शन ज्ञान चरण गुण सम्यग् एक एकना हेतु ।
स्वस्व हेतु धया समकाले तेह अभेदतां स्वेतु ॥
पूर्ण स्वजाति समाधि घनघाति दल छिन्न ।
क्षायिकभावे प्रगटे आत्म धर्म विभिन्न ॥३६॥

अर्थः—दर्शन के० सम्यग्दर्शन १ सम्यग्ज्ञान २ सम्यग्चारित्र्यरूप ३ जे गुण एट्ठे दर्शन छे ते जीवने सामान्य उपयोग गुण ज्ञान छे, एउठे दर्शन नया ज्ञान ए बेने विषे धिरतारूप एकाग्रता पने उपयोगे बँते ते चारित्र्य जाणवो, माटे ए वण परस्पर एक के० एक एकना हेतु कारणरूप जाणवा. स्वस्व के० पोतपोताना एक सनये हेतु धया ज्ञान १ दर्शन २ चारित्र्यरूप ३ रत्नत्रयी ते एकतापने प्रणमि तेमज स्वक्षेत्र के० आत्माना असंख्याना प्रदेशरूप क्षेत्रने विषे भेद भाव रहित अभेदपने प्रणम्या एकरूप धया तेवारे केवो धयो, घनघातिपा कर्मना तद्गुह्यां दृष्टीयां आत्मप्रदेशनेविषे लाग्यां हुतां, ते छिन्न के० छेदी नारुपां तेवारे पूर्ण के० संपूर्ण पोतानी जाति जे ज्ञानादि गुणनी समाधि ध्यान तेने करी घनघानी कर्म छेद्यां, क्षायिकभाव के० क्षायिकभावे प्रगटे धके एट्ठे सत्तागतने विषे अननो अन्निक धर्म शक्तिपने रदो हनो ते व्यक्त के० प्रगटन क्षायिकभाव प्रगट्यो तेवारे विभिन्न के० अभेद आत्मना संकलनेवना भाव ज्ञान्य धका विचर ॥३६॥

पट्टे पांग मधि धया ने अयांगी ।

भाव नैवेद्यना अन्नज अभगी ॥

पंच लघु अक्षरे कार्य कारी ।

भवोपग्रहीकर्म संतति विडारी ॥३७॥

अर्थ:—तेरमा गुणठाणाने विषे छेले समये योगविक मन-
वचन काया ए व्रण योग रुंधीने सूक्ष्म क्रियाप्रतिपाती शुद्ध
ध्याननो श्रीजो पायो ध्याता चउदमे गुणस्थानके चढे, तिहां
प्रथम आदर मनोवाक्काय रुंधे, पछे सूक्ष्मयोग रुंधि अपोगी
थयो. भाव के० स्वभावे शैलेसना के० मेरु पर्वतनी परे अकंप
अडग अचळ धिरताभावे अडग थयो एवो स्वभाव अचळ
थयो, पंचलघु के० चउदमे गुणस्थानके जाव, अ, इ, उ, ऋ,
लृ, ए पांच लघु अक्षररूप उच्चार करे एटलामां स्वसिद्ध कार्य
निपजावे, भवोपग्रहिक-भवने आग्रणी जे अघातीकर्म पुद्गलनी
श्रेणिअवशेष के० थाकतां रत्तां हुतां ते विडारी, ध्यानाग्नि
शुद्धध्यानना चोथा पायाने ध्याने करी कर्मक्षय करे तेवार
पछी ॥ ३७ ॥

समश्रेणे एक समये पहोता जे लोकांत ।

अफुसमाण गति निर्मळ चेतन भाव महान्ति ॥

चरम त्रिभाग विहीन प्रमाणे जसु अवगाह ।

आत्मप्रदेश अरूप अखंडानंद अवाह ॥३८॥

अर्थ:—समश्रेणे करी एक समयने विषे चौदराज लोकने
अने लोकाग्रभागे अजगमर स्थानके जे श्रवें अनना सिद्ध
परमात्मा धिगजमान वने छे, ते सिद्धश्रवें पोहना सिद्धपणे
अफुसमाण के० आकाशस्थ श्रवना प्रदेश प्रथम फरस्या छे

तेहज आकाश प्रदेशनी समश्रेणीए वर्त्तता सिद्धि पाम्या, सिद्धि
वर्या, कर्मरूप मल धर्की रहित निर्मल घया, तेवारे शुद्ध
ज्ञानादिआत्मस्वभावे क्षायिकभावे सदाकाळ शाश्वतता रहे. सिद्ध
क्षेत्रमें चरम के० छेल्ला शरीरनो बीजो भाग घटाईने अव-
शेषे के० घाकता वे भागना शरीर प्रमाणे आत्मप्रदेशनो
घन करी ते प्रमाणे अवगाहना करी सिद्ध क्षेत्रने विषे विरा-
जमान थयां. आत्मप्रदेश के० आत्मप्रदेश अरुपी छे. अखंड आ-
नंदमयी अवाह के० अवाधा के० पीडा रहित स्वश्रेष्ठ व्याप्या
छे, आत्मस्वभावमें रखा छे ॥ ३८ ॥

जिहां एक सिद्धात्म तिहां छे अनंता ।

अवन्ना अगंधा नहि फासमंता ॥

आत्मगुण पूर्णतावंत संता ।

निराबाध अत्यंतसुखास्वादवंता ॥३९॥

अर्थ:—जिहां एक सिद्धात्म के० जिहां एक सिद्ध पर-
मात्मा छे, ते क्षेत्रने विषे अनंता सिद्ध मेळा मळीने रखा
छे, ते सिद्ध कहेवा छे ? अवन्ना के० पांच वर्ण रहित, अगंधा
के० अगंध रहित. नही फासमंता के० आठ परस्वरूप
धर्की पण रहित छे. वर्ण मिद्ध कहेवा छे ? आत्मगुण के०
पोनाना आत्माना गुण ज्ञानप्रति अननगुणनी पूर्णता छना भाव
प्रगट्या छे. वर्ण निगंध के० सर्व प्रकारे अवाधा पीडा
धर्की रहित मिद्ध छे अत्यंत सुखास्वादवंता के० व्यापनी
कायना देवनाना ईश्वर ज्ञानन वैदलिक ज सुख ने बीजे
काळनो मेळो कर अननगुणने वर्ण रहित करवे पण मिद्ध

પરમાત્મા આત્મિક સુખ અનુભવે છે, તે સુખને તુલ્ય એક સમય માત્ર પણ ન આવે, પુરુષા સ્વભાવિક સુખનો આસ્વાદન કરે છે. ॥ ૩૯ ॥

કર્તા કારણ નિજ પરિણામિક ભાવ ।

જ્ઞાતા જ્ઞાયક ભોગ્યભોગ્યતા શુદ્ધ સ્વભાવ ॥

ગ્રાહક રક્ષક વ્યાપક તન્મયતાએ લીન ।

પૂરણ આત્મધર્મ પ્રકાસરસે લયલીન ॥ ૪૦ ॥

અર્થ:—કર્તા કહેતાં સિદ્ધનો જીવ ? કાર્ય કે? પોતાના જ્ઞાનાદિ અનંતગુણ સંપૂર્ણ ૨ અને કારણ તે સ્વગુણ રમણતા રૂપ ૩ સિદ્ધ સ્વભાવે પરિણમ્યા છે, જ્ઞાતા કે? જ્ઞાને કરી જ્ઞેય પદાર્થ જાણે છે, ભોગ જે ભોગવવા યોગ્ય શુદ્ધ સ્વજ્ઞાનાદિ તેહનો ભોક્તા છે. ગ્રાહક કે? પરસ્વરૂપ વિભાવ-દશાનો અનાદિકાલનો ગ્રહણપણો કર્યો છે અને રચસ્વરૂપથી મિત્ર પુદ્ગલાદિ વસ્તુ અનાદિકાલની તેહના રક્ષકપણાની મતિ નિવારીને સ્વસ્વભાવ રક્ષકપણે પરિણમ્યા અને પરપરિણતિને વિષે અનાદિકાલનો વ્યાપકપણો હોનો તે નિવારીને સ્વભાવ વ્યાપકપણે પરિણમ્યો તેહને વિષે લીનથકા વર્તે છે, તન્મયપણે પૂરણ કે? સંપૂર્ણ આત્મધર્મનો પ્રકાશ થયો તે રમેકરા લયલીન છે, સાક્ષાન્કારે મગ્નપણે ॥ ૪૦ ॥

દ્રવ્યથી એક ચેતન અલેશી ।

ક્ષેત્રથી જે અસમ્ય પ્રદેશી ॥

उत्पाद वली नाश ध्रुव काल धर्म ।

शुद्ध उपयोग गुणभाव शर्म ॥४१॥

अर्थ:—द्रव्यी के० द्रव्यी ज्ञानादि चेतनारूप गुण सहित छे, तेमाटे सिद्ध ते द्रव्यी के० चेतन कहीए अने कृष्णादि षट् लेश्या रहित सिद्ध अलेशी छे, क्षेत्र यकी सिद्ध ते स्वक्षेत्ररूप असंख्यानप्रदेशी छे. उत्पाद के० काली सिद्धने जाणवा देखवारूप पर्यायनो समये समये उपजवो थाय छे. जाणवा देखवारूप पूर्वपर्यायनो नाश थाय छे २ अने सिद्धने ज्ञानादि अनंतगुण प्रगट्या छे ते सदाकाल दृढपणे शाश्वता छे ३ अने सिद्धने ज्ञानादि अनंतगुणरूप धर्म छे, दृढपणे प्रगट्यो छे तेहने विषे उत्पाद १ व्यय २ थद् रह्यो छे. शुद्ध उपयोग के० भावयकी सिद्धने पोताना ज्ञानादि अनंत गुणरूप भाव प्रगट्यो छे, तद्रूप धरनेविषे सदाकाल शुद्ध उपयोगवन यका बर्ते छे, भाव मुख प्रगट्यो छे. ॥४१॥

सादि अनंत अविनाशी अप्रयासी परिणाम ।

उपादान गुण नेहज कारण कारज धाम ॥

शुद्ध निक्षेप चतुष्टय जुक्तो रक्तो पूर्णानंद ।

केवल नाणो जाणे नेहना गुणनो छंद ॥४२॥

अर्थ —सादि अनंत के० जका सिद्ध कहवा छे एक सिद्ध आर्थ न सादि अनंत प्रगटि छे अन अनैक सिद्ध आर्थी अनंत अनैक प्रगटि न अन के लक्षणे निगल्यो छे तेहना काल ज्ञानादि अनंत प्रगटि अनंत अन

ત્મિક સુખ અનુભવે છે, પોતાના પરિણામિક ભાવે વર્તે છે. અપ્રયાસી પરિણામે રહ્યા છે, ઉપાદાન કે० સ્વજ્ઞાનાદિ અનંતગુણ કારણરૂપ પ્રગટ્યા છે અને અનેકજ્ઞેય પદાર્થ જાણવા દેવશારૂપ પર્યાયનો ઉત્પાદ વ્યય સમયે થઈ રહ્યો છે, તે કાર્ય પોતાના આત્મસ્વરૂપને વિષે નિવાસ કર્યો છે. પૃથ્વે પૃથ્વે પૃથ્વ્યાપમે પરિણમે છે. શુદ્ધ કે० નિર્મલ ચ્યાર નિશ્ચેપે કરી યુક્ત છે સિદ્ધ પૃથ્વો નામ ત્રણેકાંઠે પૃથ્વરૂપ શાશ્વતો વર્તે છે ૧ અને થાપના સિદ્ધ તે પ્રિભાગે શરીર પ્રમાણે ક્ષેત્ર અવગાહી રહ્યા છે ૨ દ્રવ્ય સિદ્ધ તે સિદ્ધનાદિ ગુણરૂપ છતાં પર્યાય યમ્નુરૂપ પ્રગટ્યા છે તે દ્રવ્ય સિદ્ધ ૩ સામર્થ્ય પર્યાય પ્રવર્તનારૂપ અનંતો ધર્મ પ્રગટ્યો તેણે કરી નવ નવા જ્ઞેયની વર્તનારૂપ પર્યાયનો ઉત્પાદ વ્યય સમયે ૨ અનંતો થઈ રહ્યો છે, તેણે સિદ્ધ અનંતો સુખ ભોગવે છે, તે ભાવ સિદ્ધ ૪ પૃથ્વા નિશ્ચેપે કરી સદા રક્ત પ્રવર્તે છે. આત્મિક આનંદસુખ ભોગવે છે, કેવલનાર્ગી કે० પૃથ્વા સિદ્ધનો સ્વરૂપ પ્રત્યક્ષણે કેવલજ્ઞાની જાણે દેસે અને સિદ્ધ પરમાત્માને અનંતગુણના સમૃદ્ધ પ્રગટ્યા છે તેહને વિષે અનંતો સુખ ભોગવે છે, તે કેવલજ્ઞાની ગમ્ય છે, પણ હિદાય મુનિના જાણવામાં ન આવે. ॥ ૪૨ ॥

પૃથ્વિ શુદ્ધ સિદ્ધના કરણ હિદા ।

ઇન્દ્રિય મુગ્ધ થકી જે નિગીહા ॥

પૃથ્વી ભાવના જે અમગી ।

તે મુનિ શાસ્ત્ર પરમાર્થે રમી ॥ ૪૩ ॥

अर्थ—एहवा के० जे पूर्वे बखागी शुद्ध निर्मल सिद्धता के० सिद्ध परमात्माना संपदा छे, तेहवा सिद्ध संपदा प्रगट करवाना जे मुनिने इहा के० वांछा छे, ते मुनि कहेवा छे? इंद्रिय के० पांच इंद्रियना त्रेवीस विषय सुख पौट्रलिक तेहना वांछा रहित बने छे, बली मुनि केवा छे पौट्रलिक के० स्व स्वरूपी मित्र के० जुदा एहवा शुभाऽशुभाविभाव दशारूप जे पौट्रलिकभाव तेहना संगरी रहित न्यारा जे मुनि प्रवर्ते छे, ते असंगी ते मुनिराज निर्मल बुद्धिना धर्मी अने जे साव्य एक अने सायन अनेक एही रीते सत्ता गनना धर्मने सावे ते मुनि, परमार्थ साधवाना संगी छे. ॥ ४३ ॥

स्याद्वाद आत्म सत्ता रुचि समकित तेह ।

आत्म धर्मनो भासन निर्मल ज्ञानी जेह ॥

आत्म रमणी चरणी ध्यानी आत्म लीन ।

आत्म धर्म रम्यो तेणे भव्य सदा सुख पीन ॥४४

अर्थ—स्याद्वाद के० नित्य अनित्यादि आठ पक्षे करी अनेकांतनयरूप मार्ग ते स्याद्वादे करी आत्मसत्ता रुचिने ओलखीने प्रकट करवाना रुचि प्रवृत्ति ते मुनि, शुद्ध भासनरूप समकित भाव सहित जाणवा. आत्मधर्म के० आत्मा शुद्ध निश्चय नयेकरी जोतां तो पोतानी आत्मसत्ताने विषे ज्ञानादि अनंत गुण रूप धर्म रह्यो छे, तेहनो भासन प्रतीन प्रगटी तिवारे निर्मल ज्ञानी थयो निर्मल जाणपणं थयुं त्यां आत्म के० ते मुनि सदाकाल स्वआत्म स्वरूप रमण करे तेहने शुद्ध चरित्रनो उपयोग बच्च्यो, तिवारे आत्मस्वरूपना ध्यानने लीन-

ત્મિક સુખ અનુભવે છે, પોતાના પરિણામિક ભાવે વર્તે છે. અપ્રયાસી પરિણામે રહ્યા છે, ઉપાદાન કે० સ્વજ્ઞાનાદિ અનંતગુણ કારણરૂપ પ્રગટ્યા છે અને અનેકજ્ઞેય પદાર્થ જાણવા દેવશારૂપ પર્યાયનો ઉત્પાદ વ્યય સમયે થઈ રહ્યો છે, તે કાર્ય પોતાના આત્મસ્વરૂપને વિષે નિવાસ કર્યો છે. પૃથ્લે ૯ થળે પૃક્તાપણે પરિણમે છે. શુદ્ધ કે० નિર્મલ ચ્યાર નિષ્કેપે કરી યુક્ત છે સિદ્ધ પૃહ્લો નામ ઘણેકાંલે પૃક્તરૂપ શાશ્વતો વર્તે છે ૧ અને ઘાપના સિદ્ધ તે વિભાગે ગરીર પ્રમાણે ક્ષેત્ર અવગાહી રહ્યા છે ૨ દ્રવ્ય સિદ્ધ તે સિદ્ધનાદિ ગુણરૂપ છતાં પર્યાય વસ્તુરૂપ પ્રગટ્યા છે તે દ્રવ્ય સિદ્ધ ૩ સામર્થ્ય પર્યાય પ્રવર્તનારૂપ અનંતો ધર્મ પ્રગટ્યો તેણે કરી નવ નવા શેષની વર્તનારૂપ પર્યાયનો ઉત્પાદ વ્યય સમયે ૨ અનંતો થઈ રહ્યો છે, તેણે સિદ્ધ અનંતો સુખ ભોગવે છે, તે ભાવ સિદ્ધ ૪ ૯ ચ્યાર નિષ્કેપે કરી સદા રક્ત પ્રવર્તે છે. આત્મિક આનંદસુખ ભોગવે છે, કેવલજ્ઞાની કે० પૃહ્લા સિદ્ધનો સ્વરૂપ પ્રત્યક્ષપણે કેવલજ્ઞાની જાણે દેશે અને સિદ્ધ પરમાત્માને અનંતગુણના સમૂહ પ્રગટ્યા છે તેહને વિષે અનંતો સુખ ભોગવે છે, તે કેવલજ્ઞાની ગમ્ય છે, પણ હ્રસ્વસ્થ મુનિના જાણવામાં ન આવે.

॥ ૪૨ ॥

પૃહ્લિ શુદ્ધ સિદ્ધતા કરણ ઇહા ।

ઇન્દ્રિય સુખ થકી જે નિરીહા ॥

પુદ્ગલી ભાવના જે અસંગી ।

તે મનિ શુદ્ધ પરમાર્થ રંગી ॥ ૪૩ ॥

अर्थ—एहवी के० जे पूर्वे वखाणी शुद्ध निर्मल सिद्धता के० सिद्ध परमात्माणी संपदा छे, तेहवी सिद्ध संपदा प्रगट करवानो जे मुनिने इहा के० बांछा छे, ते मुनि कहेवा छे? इंद्रिय के० पांच इंद्रियना त्रेवीस विषय सुख पौद्गलिक तेहनो बांछा रहित वत्त छे, वरी मुनि केवा छे पौद्गलिक के० स्व स्वरूपयी मित्र के० जुदा एहवा शुभाऽशुभविभाव दशरूप जे पौद्गलिकभाव तेहना संगयी रहित न्यारा जे मुनि प्रवर्त छे, ते असंगी ते मुनिराज निर्मल बुद्धिना धरी अने जे साव्य एक अने सावन अनेक एवी रीते सत्ता गनना धर्मने सावे ते मुनि, परमार्य साववाना रंगी छे. ॥ ४३ ॥

स्याद्वाद आत्म सत्ता रुचि समकित तेह ।

आत्म धर्मनो भासन निर्मल ज्ञानी जेह ॥

आत्म रमणी चरणी ध्यानी आत्म लीन ।

आत्म धर्म रम्यो तेणे भव्य सदा सुख पीना ॥४४

अर्थ—स्याद्वाद के० नित्य अनित्यादि आठ पक्षे करी अनेकांतनयरूप मार्ग ते स्याद्वादे करी आत्मसत्ता रुचिने ओढ-खीने प्रकट करवानो रुचि प्रवृत्ति ते मुनि, शुद्ध भासनरूप समकित भाव सहित जाणवा. आत्मधर्म के० आत्मा शुद्ध निश्चय नयेकरी ओतां तो पोतानो आत्मसत्ताने विषे जानादि अनंत गुण रूप धर्म रखो छे, तेहनो भासन प्रतीन प्रगटी तिवारे निर्मल ज्ञानी ययो निर्मल जाणपयं थयुं न्यां आत्म के० ने मुनि सदाकाल स्वआत्म स्वरूप रम्य कर तेहने शुद्ध चरित्रनो उपयोग वत्तयो. तिवारे आत्मस्वरूपन न्यानने रत-

મિક મુલ અનુભવે છે, પોતાના પરિણામિક ભાવે વર્તે છે. અપ્રયાસી પરિણામે રહ્યા છે, ઉપાદાન કે. સ્વજ્ઞાનાદિ અનંતગુણ કારણરૂપ પ્રગટ્યા છે અને અનેકજ્ઞેય પદાર્થ જાણવા દેશ્યારૂપ પર્ણાંયનો ઉત્પાદ વ્યય સમયે થઈ રહ્યો છે, તે કાર્ય પોતાના આત્મસ્વરૂપને વિશે નિવાસ કર્યો છે છૂટે પૂ થયે પૂરતાપણે પરિણમે છે. શુદ્ધ કે. નિર્મલ ચ્યાર નિરોધે કરી મુક્ત છે સિદ્ધ પૃથ્વી નામ ત્રણેકાલે ઇકરૂપ શાશ્વતો થતે છે ? અને થાપના સિદ્ધ ને ત્રિભાગે શરીર પ્રમાણે ક્ષેત્ર અવગાહી રહ્યા છે ૨ દ્રવ્ય સિદ્ધ ને સિદ્ધનાદિ ગુણરૂપ છતાં પર્ણાંય વસ્તુરૂપ પ્રગટ્યા છે ને દ્રવ્ય સિદ્ધ ૩ સામર્થ્ય પર્ણાંય પ્રવર્તનારૂપ અનંતો ધર્મ પ્રગટ્યો તેણે કરી નર નવા જોયની વર્તનારૂપ પર્ણાંયનો ઉત્પાદ વ્યય સમયે ૨ અનંતો થઈ રહ્યો છે, તેણે મિદ્ધ અનંતો મુલ્ય ભોગવે છે, તે ભાગ સિદ્ધ ૪ પૂ ચ્યાર નિરોધે કરી સદા રક્ત પ્રવર્તે છે. આત્મિક આનંદમુલ્ય ભોગવે છે, કેવલનાર્ગી કે. પૃથ્વી મિદ્ધનો સ્વરૂપ પ્રત્યક્ષપણે કેવલજ્ઞાની જાણે દેશે અને સિદ્ધ પર્માત્માને અનંતગુણના સ્મૃત પ્રગટ્યા છે તેહને વિશે અનંતો મુલ્ય ભોગવે છે, તે કેવલજ્ઞાની ગમ્ય છે, પણ હ્રદય મુનિના જાણવામાં ન આવે.

॥ ૪૨ ॥

પૃથ્વી શુદ્ધ સિદ્ધના કરણ રૂપા ।

ઇન્દ્રિય મુલ્ય થકી જે નિરીહા ॥

પૃથ્વી ભાવના જે અમંગી ।

તે મુનિ શુદ્ધ પરમાર્થ ગી ॥ ૪૩ ॥

अर्थ—मनु के० भैरवादि साततपनानादि व्यास निश्चये
 अने शम्भु शंकर नामने कौ शैव, अजीवदि नवतन्त्र ब्रह्म-
 शम्भुको स्वरूप माने. स्वयं के० स्वदीन चैतन्यवैत शानादिक
 हुए मनु के अजीव बुद्धिमान सदा पदम विवर्तन धर्म पूर्वा
 रणे स्वयंको ईश्वर कर्मां यकां महा स्वरूपको लाभ हुवे,
 निश्चय के० निश्चय नष्टे अन्त स्वरूपने विवे छष्टि राखी
 औद्योगिके व्यवहार कुछ विचरं, कुछ निप. कायगर्भं भवते
 ने हुनिष्ठ नें हुनिष्ठ निश्चय नय व्यवहार नपनी उपदेश
 के, निश्चय अने निश्चय हेतु हे. आद्य व्यवहार धर्म पुण्य-
 यंजनो हेतु हे. एहवा उपदेश श्रुते भव सद्गुणो तारकने
 विहाय नाना शब्द. निरूपणने भयहित जिन विहाय
 शब्दोंने मनुष्यो नें. तिन शब्दशक्तो हुनिष्ठ नें जाडों
 भव शक्तो संशयो नय पने. ॥ ४६ ॥

वस्तु नत्वे रम्या ने नियंत्रय ।

नत्त अभ्यास तिहां साधु पंथ ॥

तिणे गीतार्थ चरणे रहिजे ।

शुद्ध सिद्धांत रत्न तो लहिजे ॥ ४७ ॥

अर्थ—वस्तुधर्म के० अभ्यासने विवे रम्यते नियंत्रय,
 नत्त के० अभ्यासक अभ्यासने विवे साधक निमित्ताने
 लैहते उपदेश, जौ तिहां मनुष्यने मनुष्ये मर्ग बर्हीद,
 भैरव नामने मनुष्यने ने मनुष्य बर्हीद. अथ चरित्र ते, हित-
 त्वि नत्त अभ्यासने नय. नत्त नहयन नय पितरि करन
 भैरव नत्त अभ्यास के० गीत अभ्यास के० मने सिद्धांत

મળે વાંચે સંમળાવે પુણ્યે પણ આત્મ સ્વરૂપ ઓઢરૂપો નથી.
 શુદ્ધ ઉપયોગે ન વર્તે દ્રવ્ય ચારિત્રિયા કહિયે. ૧ ભાવ ચારિત્ર
 તે આત્મ સ્વરૂપમાં પુરૂષ થાતું, તે આત્મસ્વરૂપની ધિરતા,
 આત્મસ્વરૂપનું રમણ, આત્મસ્વરૂપ નિશ્ચલતા આત્મસ્વરૂપ મોગી,
 પરભાવ અમોગી તે ભાવ ચારિત્ર ૨ તેણે ગીતાર્થ કે. આત્મ-
 સ્વરૂપના જાણ પુણ્ય ગીતાર્થ મુનિના ઘરણ કમલ સેવીય,
 મોક્ષામિલાપી મુનિને સેવ્યાયી શું નીપજે ! શુદ્ધ કે. શુદ્ધ
 નિર્મલ યથાર્થ નિઃસંદેહપણે સિદ્ધાંત જે આગમ સંબંધી યા જિન
 વાણીના જ્ઞાનરસ મતે ચારી જે ગુરુ કૃપાપત્રી તથા આગમનો
 રહસ્ય તે રૂપાને કહીયે ? યતઃ આત્મારામ અનુભવ મજો, તજો
 પરતણિમાયા, પુહ છે સાર જિનવચનનું, વહી પુહ શિવછાયા ?
 શ્રી પરમાત્માય ત્રિગટે થેસી પુહવી પ્રરૂપણા કરી અહો મન્ય
 જીવો ! આત્માને આરામ કે. રમાવે પુણ્ય અનુભવ મજો સેવો,
 પુટલે આત્માનો અનુભવ કરજો, પર કે. પુત્રલ પરભાવનો ત્યાગ
 કરવો પુહ જિનવચનનું સાર છે, વહી શિવ તરૂની છાયા છે.
 સંસારતાપની ટાલણહારિ છે. इत्यर्थ ॥ ૪૭ ॥

શ્રુત અભ્યાસી ચોમાસિ વાસી લિંવડી ઠામ ।

શાસન રાગી સોભાગી શ્રાવકનાં વહુ ધામ ॥

સ્વરતરગચ્છ પાઠક શ્રી દીપચંદ્ર સુપસાય ।

દેવચંદ્ર નિજ હરખે ગાયો આતમરાય ॥ ૪૮ ॥

અર્થ:—સિદ્ધાંત શાસ્ત્રના અભ્યાસી લિંવડી ગામનેવિષે
 ચોમાસું રહિને પૂ ગ્રંથ રહ્યો, જૈન શાસનના રાગી સૌમાગ્યવંત
 શ્રાવકનાં ઘણાં ઘર છે, સ્વરતરગચ્છને વિષે દીપચંદ્ર નામા

ઉપાત્પાયજીને પ્રસાદે દેવચંદ્ર નાના ઉપાત્પાયે પોતાને હર્ષે કરી
આત્મ રાજાને ગાયો, આત્મસ્વરૂપ યથાર્થ વર્ણવાયો. ॥ ૪૮ ॥

આત્મગુણ રમણ કરવા અમ્યાસે ।

શુદ્ધ સત્તા રસીને ઉલાસે ॥

દેવચંદ્રે રચી અધ્યાત્મગીતા ।

આત્મ રમણિ મુનિ સુપ્રતિતા ॥ ૪૯ ॥

અર્થ:—ભવ્ય જીવને આત્મગુણ રમણ કરવા અમ્યાસે
જ્ઞાનાદિ ગુણવદે રમણ કરવા સ્વરૂપ જાણવા. અમ્યાસને અર્થે
શુદ્ધ આત્મ સત્તા જ્ઞાનાદિ ચેતનની તેહના રસિયા જે અર્થિને
ઉલ્લાસ કરવાને અર્થે દેવચંદ્ર ઉપાત્પાયે અવ્યાત્મગીતા રચી,
પોતાના આત્મ રમણ કરવાને અર્થે અને અવ્યાત્મ જ્ઞાનવંત
મુનિને પ્રતીતકારી છે, એ દ્રવ્ય રચના કીર્તી સ્વરૂપને અર્થે
॥ ૪૦ ॥ इति पाठक देवचंद्रकृत अव्यात्मगीता संपूर्णा ॥
॥ शुभं भवतु ॥

॥ इति श्री अव्यात्मगीता देवचंद्रकृता

॥ संपूर्णा शुभं भवतु ॥

॥ ॐ नमः सिद्धं श्रीगुरुभ्योनमः ॥

॥ अथद्रव्यप्रकाशभाषालिख्यते ॥

॥ दोहा ॥

अज अनादि अक्षयगुणी, नित्य चेतनावान् ।
प्रणसु परमानन्दमय, शिवस्वरूप भगवान् ॥ १ ॥

॥ अथत्यागादभावको नमस्कार ॥

॥ सर्वैया इकर्नासा ॥

जाकै निरखन संवे घिरनासु भाव धौ, वरं निज मोक्षपद
हरे भवतावको, करमको बंध वारे मोहको विडारडारे सारे निज-
सकति वधारे ज्ञानदावको; एकानेकरूप जानै नित्यानित्यभाव
ठानै आपा पर भेदकरी ग्रहे स्वसुभावको, अक्षर त्रिगुण इंद्र
कर्मजातसो अफंद नमतहे देवचंद स्याद्वादभावको ॥ २ ॥

॥ अथअध्यात्ममाहात्म्यकथनम् ॥

॥ सर्वैया इकर्तीना ॥

अव्यात्मभावको प्रभाव कह्यो कहा ताहि जाको महिमान
ज्ञान जगतमे गायोहे, याहिको सभाव लहि आपा पर भेद गाहि
सम्पत्सुभावमहि शोधिर्वाज बायोहे; वानकी अवाती भेद कर्मको
मूल छेदि वेद निजभावको पगमभाव आयोहे, रिषभदेवाधिदेव
अव्यात्मभाव मंत्र अमर अखंड निज केवलको पायोहे ॥ ३ ॥

॥ अथमोहविलासकथन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

लखोते आरिजकुल गुरुको संजोग वलि पूखके पुण्यबल
एसो जोग लखोदे, अव्यातमग्रंथसार सुणो कान धरी प्यार पीयो
ताको रस निज तत्त्वशुद्ध बखोदे; तौमी यह तेरो जीव चाहत
विशेष दीव भोगकी ममत्वतासी माचिराचि रखोदे, जगको जीवन-
हार एनो सब मोहभार मोहकी मरोरमें जगन लहलखोदे. ॥४॥

॥ अथप्रथमद्वार ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

प्रथम धर्मद्रव्य, दूसरो अवमंद्रव्य, तीसरो आकाशद्रव्य,
लोकाडोकमानदे, चौथो कालद्रव्य एक पुटलद्रव्यरूपी निजनिज-
सत्तावन अनंत अमानदे; पांचोह अपेननजं चेतनासरूप लीये
छत्रो ज्ञानवान द्रव्य चेतन गुजानदे, स्यादवादभाष लीये तीसुं
अधिकार याके ग्रंथको आगम कीनो ग्रंथज्ञान भानदे. ॥५॥

॥ कविलघुनार्द ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

कोउ बाल मंदमति चित्तसो करे उकति नमके प्रदेश सब
गनि देवो कग्गे, कोउ जन लीन नन पुरानन बपातीत बचन
सो कहे एमो रुद्र कगे हरिमे; मूखर वामन सो मकति विनु कहे
एमो लंकीकरि मुजा मेनो मेरुनृत्तागमौ, नैमे में अलपबुद्धि
मटाइद ग्रंथ मरुओ पंडित हमेगे निज ज्ञानके गढगमौ. ॥६॥

॥ ग्रंथअधिकारीवर्णन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

राम राम हनि कर्म मग्न भानि नम मभाव रुदि धाम मा

उदासी है, आत्मके विसरामी ज्ञानके अंतरजामी बाधासौ विरमिनित राधाधामवासी है; जालसौ जगतजाके माल सब भैल जैसो अमल अखंड निज ब्रह्मके विलासी है, ऐसे समकीत धारी शुद्ध नयके विचारी कंदतहे देवचंद ज्ञानके प्रकाशी है. ॥७॥

॥ अथ देशविरति वरणन ॥

॥ सर्वैया इक्षतीसा ॥

अभक्ष्यके त्यागी हे परम रस यागी ऐसे परसौ निरागी जिनधर्मके विनीत है, आत्मिक सुख लहि समतासु घीर गहि विषय कषाय मोह रससौ विनीत है; परम घीरज धरि आत्मीक बल करि समकित फीर करि निर्यासौ अजीत है, निष्ठ मित घोव भापी सिद्धसुख अभिलापी इक्षतीस गुण धारी धावक पुनीत है ॥ ८ ॥

॥ दोहा ॥

साधक शिवको साधुमुनि, ताके नेद विचार,
जिनवर आचारिजप्रवर, उपाध्याय अनगार ॥ ९ ॥

॥ अहंतकीद्रव्यस्तवना ॥

॥ सर्वैया इक्षतीसा ॥

जाकी देहहृति अति तोमिन अनंतजेतु जाकी नन चतुराई नाही धान ओर है, नाही जिनगजके बचनको विनाम मानो, शिवसुग गह शुद्ध अहम्भ कोर है, जाके अतिमें अमर, बड़े देवदेवी बड़ जाकी अर्चशान्त यम सुख ईश है जाके सममेनि सुखकी परमाहन ऐसो जिन देवचंद विद्वानि मंग है ॥ १० ॥

॥ दोहा ॥

दर्वितस्तवनाना थकी, करतां पुन्यप्रकाश,
आत्मके गुन गावतां, केवलज्ञान विलास. ॥११॥

॥ अथ भावस्तवर्न ॥

॥ सर्वया इकतीसा ॥

लोकालोक भासक अनंत ज्ञानदृष्टि जार्की वीरज अनंतसुख
उपेरे कर्मकंदजू, चरण अनंतवर लोकालोक भावघर पुन्य
पापसौ व्यतीत सुध सुख बृंदजू; वेद कौन मेद तीनौ जोग
कौन खेद तहां चेतन प्रकाश भयो कर्मसौ अपंदजू; ऐसे
जिनराज निज ज्ञानमे विराजमान अमल अखंड नित ध्यावे
देवचंदजू. ॥ १२ ॥

॥ आचार्यस्तवर्न ॥

॥ सर्वया वतीसा ॥

पंचाचार पाळे निज ब्रह्मको संभाळे भाळे-टाळे परभाव
सब शुद्धभाव भावे हे, परमवरम गहे समता सभाव बहे रहे
न सराग चित्त नित्त छिन्न लावे हे; दुविध दयाके धार कीनो
नारि परिहार परिग्रह दूर डारि नीरलोमी दावे हे; परध्याधि
दूर दारे रागद्वेष मोह वारे ऐसे आचारज जिको देवचंद ध्यावे हे
॥ १३ ॥

॥ अथ उपाध्याय वरणन ॥

॥ मवैया डरुनामा ॥

निय मो अनिन्यरूप एकानेक कोशरूप सदसद्भाव

स्याद्वादको सहाय है, द्रव्य अनेक नय परजाय भेदनय सग-
नैगमादिनै असंख भेद पाय है; द्वादशांगी सूत्रसार पठावै
सपरिवार सावे शुद्ध कारज ले मोक्षके उपाय है, पंच महाव्रत
पाळे दोष तत्रहिको टाळे पूजनीक भव्यजीको ऐसे उपाव्याय
हे ॥ १४ ॥

॥ अथ साधु स्तुति ॥

॥ सर्वथा इक्षतीता ॥

आत्मारामके आरामी निज सुखवीतरामी पुन्यके अकामी
पापदृष्टिसौ न काज हे, इंद्रि सुखकी न आस रहे जगसौ उदास
परिग्रह हीन भी अजाचि महाराज है, मिथ्यास्यौ विमुख निज
ज्ञान भावही के लख मोक्ष तनमुख सिद्धसुखके समाज है,
कर्म उदिकसेवी करत हे क्रियाकर्म सत्तावीस गुणवारी ऐसे
मुनिराज है ॥ १५ ॥

॥ शंहा ॥

अविरत आदि अजोग, लगी रहे सिद्धको हेत,
जो गुन जहां पुरन हुवे, तोइ सिद्धको खेत ॥ १६ ॥

॥ अथ मिथ्यादृष्टिहेय कथन ॥

॥ सर्वथा इक्षतीता ॥

आपको न जाने परभावहिको आपा माने गहिके एकांत
पक्ष मान्योहे गहलमे. भग्नमे पक्षो रहे पुन्यकर्महिको चहे
वहे अहबुद्धिभाव धन ज्यु महलमे. इगतिमा डरे सद्गतिहिकी
इडा करे कर्माने जग हेजे चहे मोक्ष डोलमे. स्याद्वाद
भाववित्त एमे जे मिथ्यात्व भाव हेयरुन कह्यो ज्ञानभावके
अदलमे ॥ १७ ॥

॥ अथ संगारंभको नमस्कार ॥

॥ श्रीगणेश ॥

उद्दोभाव स्यादसादो, जामे अरथ विलास,
मयहित कारण मंथ यद्द, नामे द्वयप्रकाश. ॥ १८ ॥

॥ शिखर प्रश्न ॥

॥ होहा ॥

ज्ञानस्य आदेयज्ञो, ज्ञानं चेन्न सोऽपि,
 जे अज्ञातं पुनः द्वे, उत ज्ञाने कथा द्रव्ये ॥१९॥

॥ अथ गुरुउत्तरकथनं ॥

॥ सर्वथा सर्वथा ॥

घेतन इत्य अनन गृणाश्रित ध्येय आर्देय स्वभाव धर
ह, आप विमाणि वमे मरक्षिचमे आप लगे शिवभाव करे ह,
इने दृष्ट जीव पण्ड वृमगति वंशरुभाव छिये विचरे ह,
शिव संदेष्ट निवृत्त कान्न त्याग स्वरूप वग्यान करे ह॥२०॥

॥ दादा ॥

एषादे वक्त्रो जनिरे, गच्छे ज्ञानो ज्ञान,
न ते श्रेष्ठ भावको रतिन कः इत्यन. ॥ २१ ॥

(**महाराज इन्द्र**)

53

संज्ञा १० १२ १४ १६

2004 11 22 11

॥ भेदज्ञान उभयनूल नयवरणन ॥

॥ सर्वथा इदानीं ॥

सुख नय निहचे जयाय नरूपो नन्य व्यवहार क्रिया नय तावे विपरीत है; नैदज्ञान कारण न होय विद्वहानय ज्ञानके निहात्ये पाको त्याग वैही नित है; वस्तुको पीछाने निज शुद्धिको विशुद्ध गने शुद्ध नैतत्त्व एतो सम्पत्तिको भीत है; स्तन व्रित्तको सामी देवकी अंतरजामी एतो शुद्धनयतो हमारी धीर भीत है ॥ २३ ॥

॥ पुनःचंद्रायणः ॥

ब्रह्म लिंग यह नय विवहग, तत्त्वज्ञान किरिया आधारः
गहन जोग नय शुद्ध कहन विवेकने, त्यागयोग विवहार ज्ञानकी
डेकने ॥ २४ ॥

॥ शुद्धनय महिमा ॥

॥ दीक्षा ।'

पवित्रता यह जान. दिनचर्या चंदनान,
आदि मध्य नहि अंत तसु, दोनक निहचे जान. ॥२५॥

॥ दिव्य द्रव्य ॥

(1) दीक्षा ।

कालो ह्येव यत्कालः सः कालः सः सः
नो कालः सः कालः सः कालः सः ॥ ३३ ॥

1. SECRET

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

[Illegible text]

1945

॥ भेदज्ञान माहात्मकथन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

जे ते केई भव्य जीव लीन ज्ञानमे सदैव करमके बंधको
खारे एक पलमे, ताको मूल हेत एक भेदज्ञानहीकी ठेक
छेकते विवेकको विचार जोयुं दीलमे; बंधको विलासमे मगन
नेऊ आहुं जाम परे कर्मबंधमांहे रुले जगजालमे, तेतो भेद-
ज्ञान विहुं निहचे पिछान्यो देव करमको गाढवाढे अज्ञानकी
शालमे ॥ २८ ॥

॥ अथ ज्ञानविलास कथन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

आपा पर भेद लीन आत्मा स्वज्ञान पीन करमके पुंजको
न आने निज देसमे, वसि निज गुनशस भासे आप रूप रास
विराजे अखंडरूप आत्म प्रदेशमे; जगादि अज्ञानके वडावसि
गह्योहे ज्ञानभान जैसे दवि रखो धडाके प्रवेशमें, तेसे ए
पुराणदेव तत्त्वको पीछाने नाही करमको करतार भयो परदे-
शमे ॥ २९ ॥

॥ आत्माभक्तिकथन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

सहज स्वभाव अथ गुरुके वचन सेती जान्यो निज तत्त्व
तब जाग्यो जाग्य है, मनो पद्रव्य नाहि पद्रव्य मेरो नाही
ऐसी बुद्ध भासि नव बंध क्ये थाय है; देखी जानी गहो तुम
पद्म अनन पद जाके पद आगे आगे पद न मुहाय है, प्रमाण

निक्रिय नय जाके तेज आगे जस्त ऐसी निज देव मुद्र मोक्षको
उत्पाद है ॥ ३० ॥

॥ अथ आत्मा मुक्तरूपवरणन ॥

॥ दोहा ॥

बैद्योदय दीरण प्रसूत, ए तत्र पुष्टल मुक्तः
इतलो पर निज तेजनय, मैदु कर्म विमुक्त ॥ ३१ ॥

॥ आन्माथिरभावनाकथन ॥

॥ सर्वथा इकर्ताना ॥

पवनके दंभसौ मुभाव यार रहे जल तेसो ज्ञाना जीव होइ
करन विपोगसौ, जे ते ज्ञान नाथके लगेहै परभाव साथ तेदे
फजानि दूर करे ज्ञानपोगसौ, स्वपंखु चेतनरूप अनल अनंत
रूप ताको धिर ध्यान धरो त्यागना तो लोगसौ, आह्वय विनास
होवे संवरतरूप भयो ताको बंध राखे कौन करम अनोग
सौ ॥ ३२ ॥

॥ दोहा ॥

वस्त्रादिक परभाव ए, है तत्र तनके अंगः
नव नव रंग गहै फकिर, पड्युं लज्जादिके संग ॥ ३३ ॥

॥ आत्मकटिकदृष्टान्तकथन ॥

॥ सर्वथा इकर्ताना ॥

जैसे मणिफटिक मभाव निर्मलरूप नैन दिर चेतन सदाइ
निर्मल है, नैनो नग मोष मोह आग्या उपाधिमेनी बन्धो
है संताने अजान मो विकल है, नैनो नई नाहि कब अवतो

स्वभाव द्रव्य, मूष न कहावे बहु कंचन सकल है, तम पक्ष
राहु संग चंद्र राहु योग भयो चंद्र कहा तम होइ नित्य जो
विमल है ॥ ३४ ॥

॥ संसारीआत्मकथन ॥

॥ क्वचिन् ॥

पर परनति निज मानी शुद्ध गनति पर जाने रागादिक
राजोग आत्मपर भावहि दानै, गगी गेपी अहं एह विचलप
मन मिठीयो करे कर्मको बध फारे जहनेहल फलीयो जिम
मृत छाय जुन पुरुष निज मृतभावको इक कहे त्यो जीव एह
अज्ञानवसि निविध कर्म बंधन लहे ॥ ३५ ॥

॥ शंख ॥

चेतन पक्के जोगमां, परको कत्ता होय,
या ते पाको पर लग्ये, नजे अकर्ता सोय. ॥ ३६ ॥

॥ निजउपादेय परदेयकथन ॥

॥ श्रीग ॥

चेनन विरुं जे ते दश, ते अगुड पहेय,
मुड चेनना मगुगन, नित्य जीव आदेय ॥ ३७ ॥
पय ज्य जड हेय है, नौमी कहीये जेय;
नान श्रमानो प्रगत, म्यादुवाड नय लेय ॥ ३८ ॥

॥ अभयव्याख्या ॥

Page 11

ମାର୍ଚ୍ଚ ୩ୟ ଦିନ ୧୭, ୧୮ ୧୯୭୩ ମସିହା

11 92 11 PUBLIC L : 00000000

॥ द्रव्यचतुष्टयस्वरूप ॥

॥ सर्वथा इकर्त्तासा ॥

धरम अवरम द्रव्य नभ काल च्यारो द्रव्य अरुपी अखंड
जड़ भाव लीये वस्ते, ताने तिन अस्तिकाय काल विहु जिन
कहे गहे गनधार तीन पद अरुसरतैः च्यारो निज गुणवान
लछन निधान नित निज निज काज साजे मिले कौन परते,
च्यारो सौ विदुक्त नित अधिपिनन भवत जाँव तत्त सिद्ध होय
समुद्र तरते ॥ ४० ॥

॥ कालद्रव्य विनुं नान द्रव्यभाव ॥

॥ सर्वथा इकर्त्तासा ॥

धरम अवरम नभ तीनोंको इकेक खंय अकिरीय निरंतर
जैनमें बखाने है, धरम अवरम दोहुं असंख्य प्रदेशवंत लोक
असमान मान अवल कहाने हे, नभ अंस है अनंत लोकालोक
नानवंत गुण परजायवंत अकृत पिछाने है, एते उनसम तोमी
ज्ञान विहुं ज्येय नाहि ज्येय एक जाँव जो तो लोकालोक
जानेहे ॥ ४१ ॥

॥ अथ द्रव्यलक्षण ॥

॥ दोहा ॥

जोतो पुद्गल जीवको, चलन सहार्ई होय;

आय अवल अक्रियनिष्ठ, धर्म द्रव्य है सोय. ॥४२॥

॥ अथ शिष्य प्रश्न ॥

शे. १

शिष्य कह नद्गुल मुनी यहु हम मनन मन

जगमै पुद्गल जीवको, कैम पर हम : ४३ ॥

॥ गुरु उत्तर कथन ॥

॥ दोहा ॥

जैसे जलचर जीवकुं, चलनसहाई नीर;
तैसे पुद्गल जीवको, चलन सहाए वीर ॥ ४४ ॥

॥ अधर्म द्रव्य लम्बन ॥

॥ दोहा ॥

अधर्म द्रव्य जो थिर करे, जीव पुद्गलको साहि,
मध्य दीह ग्रीष्म समे, ज्युं पंथी तरुछांही. ॥ ४५ ॥

॥ आकाश द्रव्य लक्षण ॥

॥ दोहा ॥

जो देवें अवगाहना, सो आकाश कहेवाय,
गुणपरजयजुत जा समें, पांचौ द्रव्य समाय. ॥ ४६ ॥

॥ अध सामान्य अष्ट गुण कथन ॥

॥ कवित ॥

पहिलो अस्ति सभाव वस्तु सभावता भीय पिन तीजो
द्रव्य सरूप गुन चतुर्य परमेय परमान पंचम अगुरु लघुत्व
छटो सप्रदेश कहीजे, सत्तम चेतनहीन आठमो अरूप लहीजे,
ए आठ द्रव्यके जाति गुन कदाकाल नाविमचरै, धर्मादि द्रव्य-
त्रय नीत्य ए आठो गुन निन्यप्रत्ये धर ॥ ४७ ॥ गति हेतु
कह्यो धर्मयित हेतु हे अधर्म अवगाह देन तो अकाशहीको
गुन हे तिनी ए विशेष गुन कह तिनी द्रव्यहीके अब गुन
नाय कहियेको मन हे, द्रव्यको विशेष गुनयहे असाधारन

है साधारण गुण सतपदको कहन है, अचेतन रूप वितु तदुभय
गुण कछो गुणपर्याय द्रव्य ज्ञानयोग नहै ॥ ४८ ॥

॥ द्रव्यपर्याय कथन ॥

॥ सर्वथा इकतीसा ॥

गुणके विकारपर जाय कहे जिनराज स्वभाव विभावरूप
ताके दोय भेद है, सुधपरजायतौ अगुरु लघुके विकार हानि
वृद्धरूप जाके बारह विभेद है; अनंत असंख्य संख्य भाग हानि
गुणहानि एतौ छहौ हानी छहौ वृद्धियुं अखेद है, एतौ परयाय
छहौ द्रव्यकौ समान भाखे उरि परयाय गुण सुनन उमेद है ४९॥

॥ विभावपर्याय कथन ॥

॥ दोहा ॥

खंघ धान गत भेद ले, कहनो वचन विलास,
परपर्याय धर्मादिके, जुं घटमठ आकाश. ॥ ५० ॥

॥ आकाशद्विविध कथन ॥

॥ दोहा ॥

सो आकाश द्वैविध भयो, यद्यपि है एक खंघ,
लोक अलोकनीके सवे, कहो लक्षण संबंघ. ॥ ५१ ॥
घुव उत्पादन अंतर्गत, जहां एक आकाश,
सादि अनंत अपार जड, सो अलोक परकास. ॥ ५२ ॥
जामें गुणपर्याय जत, छहौ द्रव्यको वास,
आप असंख प्रदेशधर, सोहे लोकाकाश. ॥ ५३ ॥

॥ अथ शिष्य प्रश्न ॥

॥ सर्वथा इकतीसा ॥

धर्मलोकाकाश मान अधर्मताकेमान असंख्य प्रदेशी एक जीव सुं अनंत है, लोकालोक नभसम पुद्गलअणु द्रव्य कालके सुलभसमें बरतना अनंत है; आधार लोकाकाससी प्रदेश ते असंखराशि वास थान तुल्य अरु आवेय महंत है, तावे कैसे ए समाय कहो सार्मी को उपाय द्रव्य रिती धिति कीतौ हम मन प्रांति है ॥ ५४ ॥

॥ अथ गुरु उत्तर ॥

॥ सर्वथा इकतीसा ॥

जैसे एक जलधातु तदमित जलभूत तामे तदुचित सरकरा गलि जाय है, तामे छुणका करको गारिडारे बारडारे तामे सूइको समूह पोमे टहराय है; जैसे एक गडमांदि पांचो वस्तु टहराहि जलादिक तहकीक प्रगट दीसाय है, नैसे लोकाकाश-मांदि पांचो द्रव्यमाय जाहि अवगाह गुनकी समकि कहयाय है ॥ ५५ ॥

॥ अन्यमति प्रश्नोत्तर कथन ॥

॥ सर्वथा इकतीसा ॥

अन्यमति पक्ष गहे कहै यही धान सब धर्म अधर्म द्रव्य जगमांही नाहीं है, परतस दीसे नाहीं अनुमान ज्ञान नाहीं उपमान शब्दमांही एनी न कहाही है; तावे जैन कहेव न अनुमान लेकै यथा इंद्रो अगूहीन भाव जगमांदि होही है, गतिहेन सो उहेन दधिवन घनवन नेमे अरूपी निन्य द्रव्य जगमांदि है ॥ ५६ ॥

॥ अन्यमति प्रश्नोत्तर ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

कालवादीको उकती गत धिती रीत इत कालके अधीन दीन हीन मत पीन है, बुध कहे कालगुन नव पुरातनपन दोय क्रिया एक द्रव्य कहहु न कीन है; पंचभूत वादी कहे गति वाउ भूत छति धितिरित समसत्त प्रथवी अधीन हे, बुध कहे वायुमूनि जीव पुटलदल वाको बल और याको बल नौन दीन है ॥ ५७ ॥

॥ दोहा ॥

या ते पुटल जीवको, गति धिति हौन सदीवः
धर्म अधर्म दो द्रव्यजड, इनको जाना जीव. ॥५८॥

॥ कालद्रव्य लक्षण ॥

॥ दोहा ॥

वरतन पणति जानु नित, क्रियापरा परवान;
नव जीरनको हेतु जो, कालद्रव्य सो जान. ॥५९॥

॥ कालद्रव्य गुणपर्याय कथन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

अस्ति आदि अष्टगुन युत अप्रदेशी नित समेको मीलन विहं नाहि अस्तिकाय है, वरतना हेतुए विशेष गुन कहे जिन अगुरु लघुत्व मेद चाके परमाय हे; आवली प्रमुखपर परजाय हे अनंत उनपाठ व्यय धुवमन कही वाय हे. सो तो द्रव्य एक कहे समय अननवन नखे नमित वरतनाको उपाय हे ॥६०॥

॥ शिष्य प्रश्न ॥

॥ चोपाई ॥

शिष्य कहे तुम काल प्रवाना, मनुज खेतमित कछो सुजाना;
उत्पादादिक सब जगमांही, समैसमैमें कसुं कहवाही ॥ ६१ ॥

॥ अथ गुरु उत्तर ॥

॥ सर्वथा इकनीसा ॥

तब आचारिज एक गदि जिनमत टेक कहे एसि बात
परवान पक्ष गदिकै, नखेत समे मितकालमांही तीनो हीदि
छहौ द्रव्यमांही नीन देरो ज्ञान लहीके; तावे उपदेशमांदि
कहे जिन वैन एमे गहे गनधार सरवान सुध यहिकै, देख्यो
सुं अनंत जीन देगेगे अनंतगुनि देखन हेमी अनंतज्ञान
सरदिके ॥ ६२ ॥

॥ अन्य आचारिज यथन ॥

॥ सर्वथा इकनीसा ॥

कहे और गुरु काल द्रव्य हे असंख्य पिर रेणुकषु टोक-
पदेश परवान है, एकएक रेणुकमे अनंत प्रगट होत समय
सब समे काज परवान है; निज निज काज करे अनमिठपने
महाय वे अग्निकायही कदापि न कहान हे, अनंत अनीत
काल देनो अनंतगनकाल अप्रदेसी परिणामी कालद्रव्य मान
हे ॥ ६३ ॥

॥ निधायकाष्टमस्य कथन ॥

। टीका ॥

मनुज मैनमिन ओ कने, मो ग्यादागीकाल,

निद्रये कसो द्रव्यही सादराना काल ॥ ६४ ॥

कालद्रव्य उपचारहे, पंच अस्तिकी चाली;
ओर कयन सब शास्त्रके, सो उपचारि भालि ॥६५॥

॥ हेयउपादेय विवेचन ॥

॥ सवैया इकतीसा ॥

उत्पाद व्यय द्रुवपन जीवसम एमी अगुल्लव वै पर-
जायमी समान हे, अरूपी अखंड अज अनादि अनंतसंत
अनमिल औरसे तीलोकके प्रवानहे; इत्यादिक गुनसोस मान
तौमी ए अजान तातैं ध्यानव्येयमां व्येय ज्ञानवान् हैं, अनंत
विगुणसाथ देवचंद्र गुणनाथ व्येय उपादेय ब्रह्म ज्ञानको नि-
धान हे ॥ ६६ ॥

॥ इनि द्रव्यप्रकाशको प्रथम अधिकार ॥

॥ दोहा ॥

वरने च्यारो द्रव्यपर, जेह अरूप अजान;
अब वरनौ संक्षेपसौ, रूपी जड परमान. ॥ १ ॥

॥ अथ आनमाकरमयोगको दृष्टान्त ॥

॥ सवैया इकतीसा ॥

जैसे नीरनिधि नीर समीरकी भीर भेती उडरे उत्तंग अति
चंचलता विससे, डौलतनदीकोनाथ चपलकलोलसाथ रंचनसु
धिर होइ आकुलता निलसे; तैसे ए चेतनमूप अमल अडोल-
रूप अखंड अनंत ज्ञान सुद्धर सनेत्रने, सोइ जीव कर्म प्रेयो
मोहके पवन धेयो फेयो फारे ममतासो क्षोभ भाव क्रोव
सौ ॥ २ ॥

॥ पुनः दृष्टांत ॥

जैसे माटी जलसंग-घट दीपकादि चंग-नवनव भाव धरे मृदरूप वोड़ है, तैसे कर्मजल जोग-जीव च्यारगति रोग-लहेयें अखंड ध्रुव चेतनत्व सोई है; ऐसो निज गुणवंत-अमल अखंड संत-ताहिको सरूप गहि सिद्धरूप जोइ है, कहे देवचंद वंदि ऐसे चिदानंद विनु मोक्षको साधक भइया और नही कोइ है ॥ ३ ॥

॥ पुद्गल द्रव्य लक्षण ॥

॥ दोहा ॥

पूराण गलगन सभावधर, अस्तिकायमूर्तिक,
फरसं वरण रसगंधमय, पुद्गलद्रव्य मु ङ्गीक ॥ ४ ॥

॥ अथ पुद्गलगुणपर्याय कथन ॥

॥ सर्वथा इक्षतीमा ॥

जाके मूल गुणगनि रूपी अचेतन भनि अस्तिपन आदि खट आठे ओय गुन हे, पुरनगलनरूपी अनुंकौ विसेस गुन यहै असाधारनके उरमांही जैन हे ॥; हानिद्विपदविघ मूल परमाप याके द्रणुक प्रभुत्वखंड परजायआने है, एकवर्ण एक गंध एक रस द्वे फरस पांचो गुन याके मूल परीर्ययजाने हे ॥ ५ ॥

॥ पुद्गल द्रव्य मरूप ॥

॥ दोहा ॥

यामे सकृति मद्राय,
भस्मिकण्य कहेवाय. ॥ ६ ॥

पुद्गल द्रव्य अनंत है, सब नभ अंत समाप्त,
ताके खंड अनंत है, नरदपास संठान. ॥ ७ ॥
सो पुद्गल है दोय विच, इक अणु दूजो खंड;
खंड द्विविध एक जीव, विनु बीय कर्मको बंध. ॥८॥

॥ पुद्गलखंड स्वरूप ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

छुटे अणुहे अनंत तेमी खंडमे मिलत अणुके सकंध
होय खंड अनु होय है, जे ते अणुहे अनंत ते ते खंड होय
नाहि ऐसी बात कहे सोतो मुख अणुहे है; तासै कहे
द्रव्य पुद्गल परावर्तकाल निळे कैसी भांति जाकी पुद्गल सोहहे,
अनुगति जीवसम यातिहे अर्मातनित कही अनुवात अव खंड-
धको मचोहहे ॥ ९ ॥

॥ पुद्गलपर्याय कथन ॥

॥ दोहा ॥

छाया आतप तेजतम, सबद्रव्य लघुघुल,
विद्युरन मिलन प्रवाहगति, इनकौ पुद्गलमूल. ॥ १० ॥
केइ इंद्रि गन्य है, केइ अगन्य निखार,
संखजसंख अनंतजनु, त्रिधा खंड विस्तार. ॥ ११ ॥
ज्ञानहीन जडहेय सब, उपादेय जीउ सार,
अव वरनौ निज ज्ञानहित, कर्मबंध विस्तार. ॥ १२ ॥

॥ अथ कर्महेतु कथन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

पंचनिध्याको अविरत वाग्संच पंचविन मंगराय योग पं

दस है, एतै सगवन हेतु कर्मवंधर्हकै खेत ताके भेद चौ प्रकृति थितिरस देस है; प्रकृति सभावथिति कालटहरा वरस चिकणाई दल समुदाय परदेस है, करे निजनिज काज भाव-कर्मके समाज मोदकको दृष्टांत च्यारोमे अवस है ॥ १३ ॥

॥ कर्म अष्टप्रकार कथन ॥

॥ सवैया एकतीसा ॥

प्रथम ज्ञानावरणीय ज्ञानको अछादलेय आंतरपर पट जैसे याको सब दाव है, भेदमति आदि पंच पांच्यो निज गुण वंचे क्षायकक्षयोपशम यामे दोष भाव है; दरसन उछेदक दरसना वरणीय प्रतिहारसम ध्रुवबंधी ठहराव है, दंसनावरन च्यार निंद पांच परकार यामे दोष भाव मोहद्रष्टिको उपाव है ॥ १४ ॥ वेदनीकरमभर अध्याबाध रसहर ताके दोष भेद एक सातामी असाता है, असाताको पाप हेतु साता हेतु पुण्य होत मयु-लेपयुत असियारासी घटान है; मोहनीके भेद दोष दंसनके तीन भेद जगमे कहात है, मिथ्यामोह मिश्रमोह समक्षित करवामोह तिनीइ प्रकृति निज गुनकेरे घात है ॥ १५ ॥

॥ मिथ्यामनवरणन ॥

॥ सवैया तेवीसा ॥

देहसौ प्रांत प्रतीत अनीत सौ पुण्यकी रीत सौ जाकी मितार्ह, जीव अजीव विवेककी ढेक न जानन नां कछु आप पराई; करे बहिरंग दयादि क्रियाफुनि अंतर ज्ञान भगति न पाई, चंद बड़े जिनचंद कृपासि ऐसी मिथ्यामति जाई पुलाई .. १६ ..

॥ मिश्रदृष्टिरूपान ॥

॥ दोहा ॥

वीरगगने वचनपे, नाहि राग नाहि द्वेष;
पलभक्षीनर अग्रज्यं, निश्चमोहसे लेख. ॥ १७ ॥

॥ मन्त्रवृद्धिलक्षण ॥

॥ सर्वया स्वर्नाला ॥

ज्याको तन भीति नाहि तानापर निर्वी नाहि ज्ञानरीति
लीपो निज नीत नाही वसेरे. निमंकादि अष्ट सिष्ट दृष्ट निज
शूनानिष्ट अंतरंग बहिरंग संतस्त लसेरे; इंद्रो सुखसु विमुख
निष्ठ सुख संतमुख निज ज्ञान रूपना कलुष भाव नसे हे,
वसे धर्मराग देवादिबने नाराग याडे तनरीति मोह राग संग
हसे हे ॥ १८ ॥

॥ दोहा ॥

मिथ्यामोह अष्टद्व द्वय, सुद्ध नो समर्पित नम.
भद्रा सुधि रवि नो नसे, अति दार पल्लव. ॥ १९ ॥

॥ आग्निमोहनीवेभंद ॥

॥ दोहा ॥

आत्मनेहरे हे पदार्थ, निर्वी कदापक बहु विमल;
मोहपदार्थ नरनिष्ठ धर्म, उर वली तान पदार्थ. ॥ २० ॥

॥ अनुवर्तनेष्ट ॥

॥ दोहा ॥

अविनिर्दिष्ट लेखन, अविनिर्दिष्ट मर.
नामनाह निज ज्ञान अविनिर्दिष्ट लेख. ॥ २१ ॥

॥ नामकर्मभेद ॥

॥ दोहा ॥

नामकर्मके भेद बहु, वरणात् बडे गरंथ;
ताते वरनौ नाम कबु, जासे कछु अरथ. ॥ २२ ॥

॥ सबैया इकतीसा ॥

पैसठि प्रकृति पीड अठावीसहे अपीड सब मिल्यां नामभेद
तिराबु कहानहे, तनपंचदशमांहि पांचको गहन कीजे वरनादी
वीसमांही च्यारोड गहनहे; तब सडसठी भेद भये बंधमांही
गहे उदय उदीरनामे इनडुको मानहे, सत्ताके सरूपमांही ग्रान-
थेकोहे उछाही देवचंद कर्ममुक्त सदा सुखथान हे. ॥२३॥

॥ अधगोत्रकर्मभेद ॥

॥ दोहा ॥

उंच नीच दो भेदको, गोतकरम जड जान;
मुंदे निजगुन अगुरुलबु, कुंभकारसम जान. ॥ २४ ॥

॥ अंतराय पांच भेद ॥

॥ दोहा ॥

दान लाभ बल भोगको, बली उपभोग प्रकार;
इन पांथोको मुदडे, अंतराय सो धार. ॥ २५ ॥

॥ अष्टकर्म उत्कृष्टार्थानि कथन ॥

॥ दोहा ॥

ज्ञानदर्शनावगुण अरु, वेदनीय अनराय.
इनकि कोहाकोडी दीनि. माग नीम कड़ाय ॥२६॥

सित्तरी कोडाकोडी योति, मोहनीयके वीस;
सागर कोडाकोडी योति, नामगोतके वीस. ॥२७॥

॥ अष्टकर्म जघन्यथीति ॥

॥ दोहा ॥

पंचकर्मको जघन्य योति, एक महत्त होय;
परमदेव अरु नरक्की, सागर तेवीस जोय. ॥ २८ ॥

॥ अथ रत्नबंध कथन ॥

॥ दोहा ॥

सर्ववाति उज्जुष्टस, देस घातको मध्य;
गुन अचारीको हीनरत्न, आगममांदि प्रसिद्ध. ॥ २९ ॥
वरणगंध अरु फरस ते; रत्न अनंतगुण होय;
कर्ममांही रत्न अनंत दिनु, कर्म न बंधे कोय. ॥३०॥

॥ अथ प्रद्वेष्टबंध अष्ट वरगना सरूप कथन ॥

॥ नवैया इकतीसा ॥

उदारिक वैक्रिय आहारक तेजससौ भासा सासोस्वास मन
कारमण अंतहे, एकाग्रक आदि लै जमन्य जीवसौ अनंत
उदारिक अगहन गहन अनंतहे; वैकरीकी अगहन ताही सो
अनंत तासो वैक्रिय गहन वरगना अनंत हे, जाटोइ अनंत
पुडलदल इद्धमंत इनसौ विमुक्त देवदेव महासंतहे ॥३१॥

॥ अथ कर्मदल विभंजन कथन ॥

॥ नवैया इकतीसा ॥

पण्यो मोहकर्म्याम बंधे जाट कर्मकाम नव सव घोरे
अनु आउजे ब्रह्मनाथे, नाते नामगोनर्म अग्रहे अपिर नाने

॥ नामकर्मभेद ॥

॥ दोहा ॥

नामकर्मके भेद बहु, वरणन घटे गरंय;

नाते वानो नाम करु, जामे कछु अरथ. ॥ २२ ॥

॥ सवैया इकतीसा ॥

पगटि प्रवृत्ति पीड अटावीसहे अपीड सब मिल्यां नामभेद
 तिगनु बहानहे, तनपंचदशमांहि पांचको गहन कीजे वरनादी
 वींगमांही घ्यागेइ गहनहे; तब सइसती भेद भये पंचमांही
 गदे उदय उदीरनामे इनइको मानहे, सत्ताके सखपमांही वान-
 वेकोहे उग्राही देवचंद कर्ममुक्त सदा शुभव्यान हे. ॥ २३ ॥

॥ अथगोत्रकर्मभेद ॥

॥ दोहा ॥

उष नीच दो भेदको, गोनकम जइ जान;

सुंदे निमगुन अगुम्यवु, कृमकागम जान. ॥ २४ ॥

॥ अंगगण पांच भेद ॥

॥ दोहा ॥

दल नाम बड भोग्यो, कही उदभोग प्रका;

इन पांचोही सुंदे, अंगगण मो वार. ॥ २५ ॥

॥ अष्टकर्म दशकृत्यानि कथन ॥

॥ दोहा ॥

अष्टकर्मदशकृत्यानि अष्ट, दशकृत्यानि दशकृत्यानि.

अष्टकर्मदशकृत्यानि अष्ट, दशकृत्यानि दशकृत्यानि ॥ २६ ॥

चित्ति कोडाकोडी यति, मोहनीयके वीरः
सारा कोडाकोडी यति, नान्योत्रके वीर ॥२७॥

॥ अष्टकर्म जघन्यधीनि ॥

। दोहा ।

पंचकर्मकी जघन्य यति, एक बहुत होयः
पान्थोव जन नाकरी, सारा तेरीन जेय ॥ २८ ॥

॥ अष्ट कर्मधेय कपन ॥

। दोहा ।

नान्योत्रके जघन्य, जेन धनको ब्रह्मः
एक अष्टकी हँसना, जगन्मोहि प्रसिद्ध ॥ २९ ॥
साराकोव जन पान्थो, नम अष्टकर्म होयः
कर्मकोव नम अष्टकर्म, कर्म न कोव कोय ॥ ३० ॥

॥ अष्ट कर्मधेय अष्ट कर्मना नमन कपन ॥

। दोहा ।

जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि
जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि
जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि
जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि
जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि
जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि ॥ ३१ ॥

। अष्ट कर्मधेय जगन्मोहि कपन ॥

। दोहा ।

जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि
जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि
जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि
जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि जगन्मोहि ॥ ३२ ॥

॥ शिष्यप्रश्न ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

निहचे असुद्धनय व्यापरागादिक धय ताहीको व्यापक होय कर्मसौ करतुहे, सोई व्यदहार लई वेदक सभाव गहि गतसमय कृत क्रिया फलको गहतु हे; कृतकर्म भोगता हे हुतनको करता हे एक समे एक जीव क्रिया दी धरतु हे, हमकुं संदेह एह कहो गुरु गुनगेह तुंहारे सिद्धान्त बीचीके सो अमिमतुहे. ॥ ६ ॥

॥ अथ गुरुउत्तर कथन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

सुद्धपने अपने गुनको करता यह जीव जघारथ एही, ज्ञान सरूप अनुप सवे गुण रासि ववे गतरोष अनेही; भावत कर्म करे पर योग विभाव संजोग अज्ञानको गेही, ताही ते द्रव्यत कर्म उपाधि लगे जीउको किरिया द्रव्यकेही ॥७॥

॥ दोहा ॥

विषुष रागादि पर, कीने ताके रोष;

द्रव्यकर्मको रोष हे, ताते निर्मल बोध. ॥ ८ ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

ज्ञानरूप ज्ञानमांहि क्रोध भाव क्रोधमांहि ज्ञान क्रोध एकज्ञान होय कहुं वातमे, ज्ञानरूप आनमामे रागदोष मोह नाही वस्तुको स्वभाव मेद सुद्धनाके ध्यानमे; एसो ज्ञान धरे सोनो कर्म कोन बंध करे वरे न अशुद्ध मोह जग्यो मेद ज्ञानमे, चेतनाहे जीव वस्तु कर्म पुटल वस्तु वस्तु गुण कृति मेद जिनके वस्तानमे. ॥ ९ ॥

॥ संवरहेतुकथन ॥

॥ दोहा ॥

जान्यो आतम ज्ञानसो, आतम आस्रवं भेदः
तव आस्रव संवर भयो, गयो कर्मको खेदः ॥१०॥

॥ अथ ज्ञानाजीववरणन ॥

॥ सर्वथा इकतीसा ॥

काहुं एक संत जीव निज गुन गहि लीने पर गुन त्याग
जोग पर जानी त्यागे है, विरम्यो विरुद्ध सेती रम्यो निज
गुन रेती मोहके सुभट जेते ते ते दूर भागे हैं; राती निज
आतमासो दूर टरयो हेतमांसो विमुख होय ज्ञान ध्यान लागे
है, ऐसे सुद्ध जीव देव करे नही कर्म देव सुद्धता सुवाह
पाये संतरस पागे है ॥ ११ ॥

॥ उपदेशकथन ॥

॥ सर्वथा तेवीसा ॥

मूरख जीव धरे चित्तने कहा जल्प विकल्प सदा दुखदाई,
ध्यावहु ब्रह्म सदा अति उज्जल दूर तजो सब सोन पराई;
दर्शन लाभ यह जगने घर जीवको काल अनंत सदाई, ददे
देवचंद रहो हम सो घुव अक्षर प्रय गुण प्रीति सदाई ॥१२॥

॥ रागादिकर्षाशिष्यप्रश्नशुद्धस्तरकथन ॥

॥ सर्वथा ॥

कोउ करे रागादिक चेतननो नित नाहि अदि विहं
सदा काल एकही सभाव है, वमे अलगगी नाही रागी कहो

जीवहीको या ते जीव रागादिक तादात्म्यता दाव हे; संत
कहे बंध्ये विनुं छुटो कहनो असत्य रागादिक एक माने
मुक्तिको अभाव हे, या ते यह तहकीक कही देवचंद्रनात
रागादिक पर द्रव्य कर्मको विभाव हे. ॥ १३ ॥

॥ आत्मशिक्षा कथन ॥

॥ चोपाई ॥

सदा अनंत विकल्पजल्पको धारते कहा बंधतहो; कर्म नीकशी
निज कार तेजो; विकल्प विनु एक नित्य निज अनुभवो, तो
न करो पर बंध धरो न भव नशो. ॥ १४ ॥

॥ अध ज्ञान महिमा ॥

॥ दोहा ॥

यह परमात्म ज्ञान गुन, भवतरु छेदनहार;
ध्येयरूप आदेश फुनि, मुनिजन मन आधार. ॥ १५ ॥

॥ शिवभवहेतु कथन ॥

॥ दोहा ॥

जिनपर जन सुखकर बहो, यह उपदेश उदार;
शिव ध्यानक निज गुन गहन, निज गुन त्याग संसार. ॥ १६ ॥

॥ जीवमहिमा ॥

॥ मंत्रिया इकतीसा ॥

जामे इंद्री पंचनाडी कर्महो प्रपन्न नाहि मनको न रंच
जामे तनको न अगरे, नाहि फर्म हेतु खेद मार्गनाको भयो
छेद ध्यानव्याना भेद नन चरन नग हं, ज्ञान द्रव निरुपाधि

ताहीको विनाश दोहं पुद्गलमे लसेहे; अनादिता कहे याको
प्रसंग अनंत होत जेसे ज्ञान चेतनको योग सदा वसेहे, एते
दोषवंत बानि तुम कहे कहा जानि गुरुजी हमारे वित्त
संसपमांही घसेहे ॥ २६ ॥

॥ गुण उत्तर बधन ॥

॥ दोहा ॥

निठे ऐतु दिनसे जवे, वस्तु अनैदि ज्युं सांत,
कर्मभयके पुनसै, कनक भैल ह्युंत. ॥ २७ ॥

आत्म करे निजभावको, न करे परपरनाम,
स्वत्वभाव किरिया परे, तो पवे शिव टाम. ॥ २८ ॥

अस्तद्रूप नहीवे करे, भावकर्म ए जीव;
द्रव्यकर्मका फुनिघटे, नयव्यवहार सदीव. ॥ २९ ॥

॥ शिष्य प्रश्न ॥

। गर्वया इकीना ॥

व्यापक अत व्यापकको भाव इष्ट कही द्विष्ट करना
कर्मको या निष्कर्षकी लिहे, ताहीके अभाव कैसे द्रव्य कर्म-
पुद्गल करेगो चेतनगन तामे जो व्यतीत हे; व्याप अत
व्यापकता तनय गुणमंग परभावमंग ताही कहीवो अतीत हे,
तदमे अभाव होत कर्मको कर्मता अनदि अनंत जीव कही-
नेको नीति हे ॥ ३० ॥

॥ गुण उत्तर ॥

॥ दोहा ॥

कर्मके निमित्त इत जेवना, कर्मता अतम परितानको
निमित्त ईव कर्म हे, कर्मता अतम इत हेतु हेतुम भाव

लगी रह्यो परभाव मेरो एतौ भर्म हे; जेसे लोह प्रमको निमित्त
 कइयो चमकको चमकयो शक्तिको निमित्त लोहकर्म हे, ऐसे
 जीव कर्मको संयोग लगी रह्यो तोमी निहचे विचारे मित्र
 कर्म जीव धर्म हे ॥ ३१ ॥

॥ अथ मीमांसकमन कथन जैन उत्तर सहित ॥

॥ सर्वना इकतीसा ॥

मंद कहे सुखदुःख भाव सिव आदिककी करता प्रकृति
 एक जीव ब्रह्म न्यारो हे, करना न काहुको हे भोगता न होय
 काको करता दिवाको सध प्रकृतिको प्यारो हे; तासो कहे बुद्ध
 भैया शिव भेद दाहुं क्रिया एक करे ऐसो बोध कहा सौ
 विच्यारयो हे, सुखदुःखकी निमित्त प्रकृति कहीसो सत्ता ताको
 काके कारिजको कर्नाभोक्ता धारयो हे ॥ ३२ ॥

॥ जिनवचन ॥

॥ दोहा ॥

करता भोक्ता ज्ञानको, निहचे ब्रह्म सदैव;
 करे भोगवे कर्मको, विवहारेय जीव. ॥ ३३ ॥

॥ ब्रह्मवादीमन कथन ॥

॥ सर्वना इकतीसा ॥

ब्रह्मवादी कहे ब्रह्म एकहे अखंड सो तो ध्रुवज्ञान मुद्रा
 धरि वैकुण्ठमे रहे हे, ताके नव अम ए ते दीमे जगमांहि जे
 ते जडज्ञाना नवनव सब वाम लहेहे; पूर्ण नित्य ब्रह्म ज्योति
 नाकी इछा जय होन गी नाकी अमको मी वैकुण्ठमे गहे हे,
 ऐसं सुख ब्रह्म स्वयं. अनजाना पश ताको कर्मवसि सुखी
 दुःखी कोन कट्टे ॥ ३४ ॥

॥ ताको जैनउत्तर कथन ॥

॥ सर्वथा इकनीसा ॥

जैन कहे ब्रह्म रीत इहाभावसौ अतीत नतदोष मोक्षमय
इहा दोष नानीये, अतल्लपप्रदेशी मी अखंड त्रिहुं काल सदा
ताके खंड करि वेको हेतुं कौन जानीये; तावे जीव हे अनंत
निज ज्ञान गुणवंत नित्यानित्य भावमंत शुद्धनै वस्तानीये;
तामै जे विभाव वसी ते ते भववासी कहे जे ते कर्मसुत्त
ते ते सिद्ध बुद्ध नानीये ॥ ३५ ॥

॥ अथ चौदहमनकथन ॥

॥ सर्वथा इकनीसा ॥

बुद्ध कहे प्रथम समे मे जोउ जीव हुनो दुतीय समेमे
सोउ जीव वस्तु नाईहे; कतां हे कर्महु जो सो नो भोगना
न होय करे और लहे और मेरे मत मांहां हे; जेमे जीव
तैसे और वस्तु सब दुही माने जाने न तरुष शुद्धबुद्ध रीति
सोही है; परजे सभावको सर्वथा द्रव्य कहे रहे मर मत निज
घोच घारा डाही हे ॥ ३६ ॥

॥ जैनकथन ॥

॥ सर्वथा इकनीसा ॥

जैन कहे वस्तुगुण्य नायन अत्र नय नित्य निरावाय पर
जायने अनित्य हे; मरे मरे नये होय नव जेमे एसी बात
जाने यह मेरे कौनो यह मेरे कृत्य हे; बालपने कौनो काम
इयपने पाद आवे एकांत अनित्य एव गहवै अनित्य हे; नावे

उत्पात व्यय घुव धारा तीनों सदा एक समे एक वस्तु वीचि
कही सत्य हे. ॥ ३७ ॥

॥ न्यायमति ॥

॥ सवेया इकतीसा ॥

ऐसे बानी सुनी मनमांही न सुहानी तब न्यायमति बोल्पो
निज पक्षको पकरीके, नारी विनुं होय कैसे संतानके उपज
न भोजनको करे कौउ पाक विनुं करेके; उद्यमके कीये विनुं
कैसे कापंसिद्धी होत उद्यम प्रधान पाते कद्दो और हरिके,
पाते कस्तार जीव कद्दो विश्वनाथ ऐसे वीरजको फोरि निज
उद्यमको धरिके ॥ ३८ ॥

॥ माको जैन उरार कथन ॥

॥ मर्या इकतीसा ॥

जैन कहे एनो बात कही हे पुरंतनय स्यादयाद बादी
ऐसी बात नाही कहे हे, चेतनको वागज जागे भागे परभाव
सब पाते यह उद्यम स्याद्वाग्मांही गहेहे; कर्म उदै उद्यम सो
गुन बप बहेहे, कर्मको स्वामिन्यानो भेदजान भाय विनुं अहं
बुद्धि भाव बसि चेतनत्री लहेहे ॥ ३९ ॥

॥ निवर्तन कथन ॥

॥ मर्या इकतीसा ॥

निवर्तन काउदरि काउदरि गते गे. कहे मर जगरान
काउदरि वैन हे, काउदरि काउदरि ना दसा होय नउ होय
काउदरि वस्तु ना नाय वस्तु हे. काउदरि वैन निर

कालपाय फल खिरे जनममरण वात कालहीमे लीन है, पाते सुखदुख रासी शिववास भववास रवि शशि उदे अस्त कालके आधीन है ॥ ४० ॥

॥ जैनउत्तर कथन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

जैन कहे सुनो भईया जेती कही तुम यात तेती सब ताची पे एकांत नाहि गहनौ, स्वभाव नियत पूर्व कृत फुनी उद्यम सो पंचमो तो समवाय कालवसि कहनौ; पांच समवाय मिळे फळे तव शिवकाज समवाय मिल्यो विहुं काज नाहि तरबो, मतपक्षपात हरी स्यादवाद भाव घरी नय भंग भेद हुत एतो ज्ञान घरनो ॥ ४१ ॥

॥ सर्वमत एकत्वीकरण जैनमत स्थापन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

मीमांसक कर्ममांनि विवहार पक्ष गहे वेदपाठी ब्रह्म मानी देव नय गहतुहे, शीव छिन्न भग कहे परजाय नय जाय मति बहे वस्तुत उद्यम नहतुहे; शिवमति कालवादी सर्व काताधीन मानी पांचो समवाय ननि टेकने रहतुहे, एन सब अंतवादी अंदगट सीनि गहे स्यादवादि सर्व ए अनेकता बहतुहे ॥ ४२ ॥

॥ अथ पददर्शन जैनवे अशक्य कथन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

विवहार नय गहे ब्रह्मनिहे सुख नय निहये स्वभाव

ब्रह्म नित्य ज्ञान धाम है, परजायने अद्रुव सुक्ष्म सभाव धर
उदिम सभाव लीये करतार राम है; कालचाल है प्रवाह पर
नाप चक्रगति गुं अनेक अंगपान जीव पर नाम है, एक
अंग तजि सखंग गहे सो सुबुद्धी एक अंगरंग रागि सो
कुबुद्धि खाम है ॥ ४३ ॥

॥ अथ स्यादवादसरूप कथन ॥

॥ सर्वैया इकर्तासा ॥

आपने चतुष्कगुन हेसो नाहीं परगुन या ते दोनुं बात
सम कथन रहतुहे, हे भी नाही कखो जाय नाहि नाहि कखो
जाय, कखो जाय हेहत न कखो सर्व नयमे कहतुहे;
नित्य हे अनित्य हेकी सत्य हे असत्य हेकि अवक्तव्य वक्त
तव्य सत्र अमिमत्तु है, एसो प्रभु विद्वानंद ज्ञानादि त्रिगुन
योग देवचंद्र पद पाय आनंद लहतुहे ॥ ४४ ॥

॥ मयिकल्पनिर्विकल्पज्ञान कथन ॥

॥ दोहा ॥

नव नव गुनमय जीव कखो, यह सविकल्प ज्ञान;
नास कर्म कर एकमय, निर्विकल्पको ध्यान. ॥ ४५ ॥

॥ निर्विकल्पमहिमाध्यान कथन ॥

॥ सर्वैया इकर्तासा ॥

अनादि अज्ञान लीये गगरोप मद्र पीये भोह महानम मो
महानम वगारयो हे. जीव लोक ज्ञान लीयो ज्ञानगुन मद्र
दीपो लीयो निज गज परभावकी पराग्यो हे नाको पर-

मांस अस्थि रुधिरादिको, करे दुर्गन्धा पेखी;
तन्मय तनको निज गने, यह अज्ञानता देखी. ॥५४॥

॥ सबैया तेवीसा ॥

देहको नेह तजो तुम चातुर आतुर भाव सदाईन पांहीं,
व्यंतरके पुरसी छिनभंगुर रूपकी सोभ सो बादर छांहीं;
घणा (?) दिनके सत्रसि दुरगंवके दुषन गेह वदी इनमांहीं,
या तनकी ममता न तजो तो (लौ,) आत्मज्ञान जगे
तुम नांही. ॥ ५५ ॥

॥ दोहा ॥

देहादिकको भिन्न गणी, गहि आत्म शीवकुल;
परमें निज अभिमानता, यह भव प्रमणा मूल. ॥५६॥

॥ निस्पृहताभाय कथन ॥

॥ सबैया इकतीसा ॥

अधरम घाती शिव मारगको संघाती एसी रंच नाही पशु-
पाली अव्यातम राव हे, परम नरमवर भेदज्ञान भावधर हरि
परदोष कर्म नासको उपाव हे; तन मन त्रिया धन योवनादि
पर गिने मोहद्रोहमे नसै न जीतयेको दाव हे, नरककी भीत
नांहि सुरपद प्राप्ति नांहि भवरीति रित्यो ऐसा निस्पृह भाव
हे ॥ ५७ ॥

॥ दोहा ॥

स्व स्वरूपगत दृष्टिको, नाहि शक्रपद चाहि;
स्व स्वरूपगत दृष्टिको, लक्षुपद लदे उछादि. ॥ ५८ ॥
परम ज्योति मुखम्बादग्न. योगी जोग निरत;
हुचिन अत्र ग्यु गग त्रिज, जा नहि त्रिषय अनित ॥५९॥

जातम अहंभव सुखसो, भ्रष्ट भये दूखुद्धि;
विषयन रति चित्तमें करे, सुकर कादम लुद्ध. ॥ ६० ॥

॥ आत्म स्वरूप वरणन ॥

॥ सवैया तेयीसा ॥

सुद्ध सुहृद अहंद अनंद जानंदको कंद सदा सुख घारी,
ऐसो अनोपम आत्मज्ञान सुधावर कुंडमें जीलै अपारी; अनादि
अज्ञानके भर्म लग्यो यह कर्म कलंको मैल पखारी, संत लहे
निरवानको धानक दर्शनज्ञान चरित्रसे भारी ॥ ६१ ॥

॥ दोहा ॥

स्व स्वरूप आलंब विह्वं शिवपथ और नहींज;
मुक्ति स्त्री वश करनको, सोहं ध्यान सुबीज. ॥ ६२ ॥
जेसे पंकजदल जमल, रहे कर्मसौ मित्र,
त्यों आत्म स्व सभावमय, कर्मखेदनिर्वित्र ॥ ६३ ॥

॥ इंद्रिस्तुखहेय कथन ॥

॥ सवैया इकतीसा ॥

जग इंद्रि सुख जेते ते ते सब दुखरूप कबहुं न समता
हे ममता अनंत हे, जेसे पंथी मल्लदेग ग्रीष्म सने प्रवेश
मध्य दीन नीर विनु भोजन करंत हे; कामभोग रतिमति
उचित न तोपे राम पामवाज जेसे दुख राजीमे महंत हे,
पन्नग ज्युं दुख देय निहचे मरूप हेय गेय योग उपादेय
मागमे अकंत हे ॥ ६४ ॥

॥ दोहा ॥

उत्तम पद ते तुं पर्यो, मो विभाव अनभाव;
तोमी वाहि नेगमें, कहाकहो गुनगव ॥ ६५ ॥

॥ सर्वया तेषांसा ॥

यह शरीर हे पीरको पीहखँ पर जातमकी हरहेरी, बेरी करेरी परी यह ज्ञायक काई अनेरी रही नहीं सेरी; ज्ञान सरूपमयी भजि चेतन ए तनये मन प्रीति उवेरी, ज्ञानको मोगर लेकर आत्म तोरि तुं मोह जंजीरकी जेरी ॥ ६६ ॥

॥ शरीर कथन ॥

॥ सर्वया इकतीसा ॥

मेतो तनवारी नांहि एतो तन मेरो नांही मेतो ज्ञान गुणवारी करमस्यो न्यारो हे, मेतो चेतना सरूप एतो जड भावरूप मेरो याको कोन नेह एह न विचारयो है; मेतो नित्य ए अनित्य प्रगट अमृविखानि हानिधान एसो देह मोको कैसे प्यारो हे, मोहके विदेव घेरयो भवकाल धित प्रेरयो एसो भेदज्ञान में तो चित्तमें न धारयो हे ॥ ६७ ॥

॥ परहेयभानमाउपादेय कथन ॥

॥ सर्वया इकतीसा ॥

सुख दृष्टि समकिनी प्रकृते विरतचित्त करमको करतन कह्यो कह्यो जान हे, मिथ्यादृष्टि मूरमनि पररंग राख्यो संनो पर कृत फलहीरो भोगना कहान हे, निज पगको त्रिवेक करे भेद-ज्ञान छेक टक डारिके अनेक यह जेन वान हे परमुक्त गुणयुक्ति मुक्ति विन मुक्तिन एमो निज चननको देवचंद ब्यान हे ॥ ६८ ॥

॥ मनसंकल्प कथन ॥

॥ दोहा ॥

विकल्प जाल कल्लोल करि, चपल मगोजलसंदः
चितद्रह चेतनता हरि, ज्युं बादरमें चंद. ॥ ६९ ॥

॥ आत्मामोक्षहेतु ॥

॥ मर्बैया नेवीना ॥

आत्म आत्मभाव धरयो ध्रुव चेतनता गुनज्ञानकी साई,
घटापकल्पेय अमेद चिदाकर घ्यावहुं त्याग कैसो जपराई;
घंचल भाव तजो भजि एकता चित तरंग अनंग हराई,
सादिअनंत महंत जमीन सो पावहु मोक्ष प्रयाण सवाई. ७० ॥

॥ दोहा ॥

परगुण संसुख जानसो, चेतन परवश होय;
निल गुण संसुखता लहे, लहे आत्म गुण सोय. ॥ ७१ ॥

॥ ज्ञानधर्मावकाश ॥

॥ दोहा ॥

चित प्रीति ज्युं देहमें, लुं चेतनमें होय;
नीह काल सो बर्नको, इंदन लहे न सोय. ॥ ७२ ॥

॥ आत्मा अव्यय कथन ॥

मर्बैया इदनाला

जहल सुखल लहे नीह न पन बनि, सुने सुखल
मे मे मेने पन नही न चेतन लहे न सोय नही मेने नही

धेननाहो जानादि अभंगरंग जाके संग पाही हे; अंतरंग यहि-
रंग अग परमंग भेनि इंद्रिका उमंग नजी जामे परछादि हे,
होव जो धेनन एमो जेमो नो सभाय तेसो तोपु कर्मबंध
पूज मोहन कहाही हे. ॥ ७३ ॥

॥ आत्मसाक्षात्त कथन ॥

॥ दोहा ॥

निद्रिय लोहृषिया लहे, अयस्कान्त मणि योग;
एव निद्रिय गरुडि कुरा, जीव कर्मके गेग. ॥ ७४ ॥

॥ परमात्मात्मरूप कथन ॥

॥ मंत्रिया इतरीया ॥

सुदृढ़ निदानद निम्बद सी मुहद अहद अमोदकंद
अनदि अतन द, निम्बद परमद एतन परम उयोति परम
आत्म रक्षकिय महागुन द; अहिनामी अज परमात्मा गुजान
हित निम्बन अमरुन मित्र भावुन हे, एमो जीव कर्ममंग
मन लगे आननदि करुणमंग अमृ भानमे रहन हे. ॥ ७५ ॥

॥ आत्मज्ञान आत्महेतु कथन ॥

॥ आगा ॥

करककावकी इतरो अगा, अ अगाहि धेननकि परम;
उठे निम्बद सुदृ अतन, आननदतन अज मरुन. ॥ ७६ ॥

॥ दोहा ॥

आननदि अमरुन अज अज अज अज

अज अज अज अज अज अज अज अज

॥ शिष्य प्रश्न ॥

॥ दोहा ॥

एक द्रव्यमे तीन गुण, कैसे रहे एकत्र;
यह हम मन संदेह है, कहो गुरु परमपवित्र. ॥७८॥

॥ अथ गुरु उत्तर कथन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

जैसे पीत स्निग्धगुरु तीनुं गुण भेद विनुं निरंतर आदि
लेके कंचनमे रहो है, दहन पचन फुनि तपन ए तिन
गुण अगनिमे एकसमें जिनवर कहे हे; शीतल प्रतल बलि
निरमल जलविचि तीनो गुण एकसमे स्वभावसे बहे हे, तैसे
जीव द्रव्यमांहि ज्ञानादि त्रिगुन रहे निहचेसु भावसे अभेद
रूप गहेहे ॥ ७९ ॥

॥ ज्ञानगुन भेदाभेद कथन ॥

॥ चोपाई ॥

जो विचारीये नय विवहारा, तो ज्ञानादि जीवसु न्यारा;
राहूसीस जैसे यह लीजे, हेअ भेदपे भेद कहीजे. ॥८०॥

॥ भेदज्ञान महिमा कथन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

कामभोग लालची दे सब जीव वशी कीने मीने मोहरसमे
निरंतर विकल है, ताकी लाक दूरहरि आप पर भेद करि
ऐसो भेद ज्ञानगुन अदोष अमल हे: धारावाही रीत लीये
ताको धरेसो सुबुद्धि करमके मोरनको कारन सबलहे, अकल
सकल विनुं सकल जगन परि रहे सिद्धद्वैक जैसे तोषमे
कमलहे ॥ ८१ ॥

॥ आत्मबुद्धि उपादेय कथन ॥

॥ दोहा ॥

आत्मबुद्धि शिवको करे, देहबुद्धि संसार;
ता ते तनघी त्यागकै, करि निजगुनसो प्यार. ॥८२॥
पुण्य पाप दोनुं प्रकृति, हे पुद्गलको खंव;
इनपर आत्मबुद्धि जो, इह करमको बंध. ॥ ८३ ॥

॥ शिष्य प्रश्न ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

दुष्टभाव पापहेतु सुष्ठुभाव पुण्यहेतु याते शोउं कर्ममांदि
हेतुमेद मानीये, पाप उदै हे असाना पुण्य उदै होय साता याते
क्षार मिष्टरूप स्वादमेद टानीये; पापनो कुगनि देय पुण्य सदगति
देय गतिमेद परतस्तु फलमेद जानिये, पापनो लगे अनिष्ट
पुण्य सखीको दृष्ट संकिलेस सोधिमु सुभानुमेद आनीये ॥८४॥

॥ अथ गुरु उत्तर कथन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

गुरु कहे पाप पुण्य दोनुं कर्म जातरूप हेतु रस गतिकल
मेद नाहि ठेसीये; कपगोग पापभोग पुण्यदे अकरोग दोनुं
बुद्धस्तानि विनासिकरूप दर्शाये; पापनो अरुचिभाव पुण्य-
सेती प्रीतिदात्र मिष्ट्यादृष्ट बंधकं ए कृपति विरोधीये, दोनुं
जडभावरूप दोनुं अज्ञानरूप इनहीसो ग्यागे सोइ समकित्वी
देसीये ॥ ८५ ॥

॥ मिथ्यामनि वरगन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

पापमु विमुक्त अरु पुण्यद्विके मनमय गृहजिगु कविधर

कुगतिसुं डरेहै, करतामे कारजको कीनोमें कारज एसो अहंबुद्धि
मातो विपरीति धरेहै; आपको न पहिचाने टाने भ्रमभाव मन
तन घन निजगुन कर्मको करेहै, कपटको आसन अज्ञानको
विकासन हे एसो मिथ्यामति भवसागरमे परेहै ॥ ८६ ॥

॥ पुनः मिथ्यामति कथन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

आपकौ न जाने चित परहिको माने चित टाने भ्रम-
भाव रत करम कहरमे, चितमांही धरे बांक सुखहीकी कांश
राखे डोलतनितांकरां कूमत्तज्युं सहरमे; हानि धान मल-
खानि जाने न गिलानि आनि राखे ताने अतिविष वेदज्युं
जहरमे, उलट अटत नित लोटन कबूतरज्युं सुलटत नाहिकव
मिथ्याकी सहरमे ॥ ८७ ॥

॥ पुनः मिथ्यादृष्टि कथन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

करगत जीवनज्यो जीवन घटत नीत विन छीन छीन
तन मन भी बढतु हे, कालकी न बात जाने करे बहुकाल
तात तात मात भात संग सातहुं बढतु हे; घरम मरम विनु
भरमके घेर परयो ज्ञान विन कियारत पुन्यको रदतुहे, इतनेमी
मुख पुरुष निज रुख नाहि सुख सुखभयो नित दुःखमे
अटतुहे ॥ ८८ ॥

॥ पुनः मिथ्यामति कथन ॥

॥ सर्वैया तेतीसा ॥

ग्रंथ पडे न बडे कछु ज्ञान, अज्ञानमे लीनज्युं पाधरसे,

मौन रहे ग्रहे जोग जुगति सहि बंधबंधनहे खरसे; आसन मंडि
आशा सय छंडि पवनके सावकहै हरसे, इति करतुति करे
विशु ज्ञान जे मूढमिथ्यातमति नरसे. ॥ ८९ ॥

॥ मिथ्यामति कथन ॥

॥ दोहा ॥

मिथ्या मति अपराधीनी, परगुन चाहे आप;
जुं जुं परसंपति बढै, त्रुं त्रुं होय संताप. ॥ ९० ॥

॥ परवस्तु द्वेय आत्मा उपादेय ॥

॥ सर्वथा इकर्तासा ॥

वचन जुगति चित्त तनदुति मनधिति हित अनहित रति
अरतिकी रतिहै, अंतेउर पुरचर असन बसन बनवस्तु गन
अनजहा नयनकी गतिहै, पुण्य पाप आदि द्वेय गेय चैय द्वेय
सब संयोग वियोग धिनि जामे निग्य प्रतिहै, अक्षर त्रिगुन
साथ देवचंद गुननाथ उपादेयरूप एक जानमा अमितहै ॥ ९१ ॥

॥ पुण्य पाप द्वेय कथन ॥

॥ सर्वथा इकर्तामा ॥

पुण्य पाप पट्ट मट्टहे अगिठ दल स्वलगुदुदल मान
व्याप्ति, मैद धरहे, पाप पुण्य पाप गेय काने निज घोष सोधि
व्याप्ति सनाधि गग गेय (दो) जरेहै; इवन अभाव जेसे
अग्नि उद्योत नांदि बाजके अभाव जेमे वज्रादि टरेहै, तेसे
भाव कर्म नाम ज्ञानवेनना प्रकाश पग्य अनन्यद देवचंद
दरेहै ॥ ९२ ॥

॥ आत्मशिक्षा कथन ॥

। सर्वथा नेनीग ।

करम उपाधि अनादिके बंधन प्रीति लगी तुम्ह चापरसो,
रागरुं रोसको रंग लग्यो जीउ नीलको रंगज्युं कापरसो; पारकी
संपत्ति आपनी थापि के थापन दावनको तरसो, भयो तुम
ब्रह्मकरमके कारक मूरख रास लगे परसो. ॥ ९३ ॥

॥ पंचविधि कथन ॥

॥ दोहा ॥

बंधे अपनी लालसो, कुलीया वरतीरपंच;
त्युं असुद्ध निज भावसो, बंधे आत्म खंच. ॥ ९४ ॥

॥ मिथ्यामति गुरुउत्तर कथन ॥

॥ सर्वथा इकतीसा ॥

ईश्वरकी रत इन आत्मा कहत नित ज्ञान रित मनु रत
मदमत वारेहे, ईश्वरकी इछा करि नर फिरे बहुपरि नरग सरग
तिरजग योनि धारे है; एवे परि जैन कहे आत्मा अक्रिय
संत अरूपी दिगादिवन् अलिपत सारे है, कुगति मुगति याते
आनि कोउ नाहि देत निजकृत कर्मफल भोगत विचारेहै ॥ ९५ ॥

॥ अज्ञानमहिमा कथन ॥

॥ दोहा ॥

मै अज्ञान वीरजसो, त्रिविध कर्मकी आधः
करता भोगमा नाहिको. मान चानु मरु माध. ॥ ९६ ॥

॥ आत्माएक क्रिया कथन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

एक एक कारजके करतार हे अनेक एक एक करताके
कारीज अनेक है, ऐसे कहे जीव करतार होय परहीको पर
करतार चिदानंदकोमी एकहे, एक करतार एक कारजको तह-
कीक स्यादवाद मनमांदि इहे थिर टेकहे ॥ ९७ ॥

॥ दोहा ॥

चेनन दुरगतिमे परे, पुरवकृत संयंव;

जुं विष्टामृत कूपमें, परे मत्त जन अंव. ॥ ९८ ॥

॥ पूर्वज्ञानयल वर्णन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

आत्माको ज्ञान ध्यान मुक्तिको है निदान आत्मज्ञान
विनुं शिव कबहु न जानीये, दान दया तप जप उपसम यम
दम ज्ञान विनुं एति क्रिया तुल फल मानिये; पाते दोनुं व्याप्ति
जानि आत्मा पूर्वत आनि मन तन वा निरोधी सिद्धसोधी
आनिये, यहै निरवान थान यहै हे केवलज्ञान आनकर कुति-
वानि दोषमे बखानीये. ॥ ९९ ॥

॥ अथ आत्ममहिमा ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

धरम अवरम द्रव्य एक असंख्यानदेश उपचार काळ नम
अनंत प्रदेश है, जीवहे अनंत नाते बुद्धगलहे अनंत द्रव्य
द्रव्यमे अनंत गूणको प्रवेशहे; गूण गूणमे अनंत परजाय
परिणति जाना मव भावको उगम गेय देश है. अनादि अनंत निर-
दृढ महानदकट महोदया एमी मेगे आनमा जमेम है ॥ १०० ॥

॥ परमात्मनोऽस्मिन् कथन ॥

॥ सर्वथा इक्ष्वाक्या ॥

नवतत्त्वके विकल्प वीहयोगके संकल्प तमै गे निरूप्य वै
निरागी जगद्गृहे, ज्ञानाद्वैतद्विक जड कर्मनांही रही तौनी
चेतनाको रूप निरूप्य हीन निरूप्यः सुखीह गृह सही
हुनहीको अंत नहीं निरूप्य विरूप्य स पत्नी न लक्ष पक्ष है.
परम जगद्वि ज्योति निरूप्य संन है अनिरूप्य देवदं नत्वन
निर्जरीको इष्ट है ॥ १०१ ॥

॥ आत्मा अनेकतत्त्व कथन ॥

॥ सर्वथा इक्ष्वाक्या ॥

निरूप्य हैकि अनिरूप्य हैकि एवही अनेक हैकि नवतत्त्व-
भावजन के तै उगयो है, नवतत्त्व नवतत्त्व है एवही अनिरूप्य
अनेक अनेक जिन अनेक नवतत्त्व है, लोकानेक तैन कान
उत्तमत्त्व एव नवतत्त्व ज्ञानहीनानिह जगत्त मन्त्र है,
ऐसे परमत्त्व जगत्त महान्त वरी परम अनिरूप्य देवदं
पयो है ॥ १०२ ॥

। दोहा ।

इंद्रिय निरूप्य कर्मरूप, सुख भोग्य हीनः

तौनी ज्ञान विरूप, अनेक जिन मन्त्रः ॥१०३॥

॥ निरूप्य मन्त्र ॥

सर्वथा इक्ष्वाक्या

इष्ट भोग भोग्येन अनेक कर्म जगत्त एव हीन
इष्ट मन्त्र है न सुखहीन अनेक जिन मन्त्र है

जेति तेति फल वीनुं वीनुं काजकी कहाँनि है; दान दया
तप जप दम उपसम भाव तजैगे कठीन बात जेते जग
प्रानी हे, रहेगे प्रमादस्त निरखंव अंव जेसे ज्ञान मत बंधके
अबंघ मति ठानी हे ॥ १०४ ॥

॥ अथ गुरुउत्तर वचन ॥

॥ सर्वथा इकतीसा ॥

जैसे विषवेद नर विषको विकार जाने कारें ताक्ये उप-
चार विष अपहरै है, सोइ आप विष भखे तोमि कछु नाहि
लखे मूछा न पावे सो नौ लोक विष हरै है; जैसे नाग
मंत्रधर नागसे गहावे अंग आपनिःसंग रहै नागहीसो लरेहै,
तेसे ज्ञानपूर्व कर्म जोग भोग भोगवेपे रहे अलिपत ताते
बंध नाही बरे है ॥ १०५ ॥

॥ पुनः गुरुवचन ॥

॥ सर्वथा इकतीसा ॥

जैसे कही दावानल जलै अतिही चपल झाले पुर वन जामे
गिरिकूट जलै है, तब कोउ मंत्रवादी मंत्रको सकतीसेती,
अग्निशक्ति बंध रखे तब ताप डलै है; सोनो मंत्रधर वर तामे
कुंदकुंदपरे फीरेघारे इनअन तोभी नाही बलै है, तेसे ज्ञाना
धोवशक्ति बंधशक्ति रोवकिनी भोगवेपे भोग तोभी कर्ममे न
लिहै है ॥ १०६ ॥

॥ शिष्य प्रश्न ॥

॥ सर्वथा इकतीसा ॥

शिष्य कहै म्बानी तुम कही एति ज्ञान मावि तोमि हम

मननाहि संदेहतो खो है, मूढ़ जैसे भोगरात सनकिरी भोगवे
हे तोभी तुम चैनमे अंदर रीत कहै है; जैसे कोउ नत्तार
मझे आरति नाहि रति साही वाही कहै गंध नाही गंधे है,
वैसे ज्ञाता द्रव्य भोगवैपै राग विहं अमिगव कर्मकी तो बंध
नाहि लहे है ॥ १०७ ॥

॥ जिनमन कथन ॥

॥ दोहा ॥

सर्व भाव निज रूप गत, यह जिनवरकी वानि;
तारे कता कर्मको, इया किउस बखानि ॥ १०८ ॥

॥ मृडमनि कथन ॥

॥ दोहा ॥

सर्वभाव निजभाव निहारि, परकारजकी कोय न धारे;
तारे मूढ़ अहंकी राख्यो, तदा रहे परगुणसु मख्यो ॥ १०९ ॥

॥ ह्योरादेय कथन ॥

॥ सर्वथा नेवीना ॥

कारणके भान परयो यह चेतन पुतनवै मन प्रीति बधारे;
ज्ञानमयी कर लुपि करि अवेहकी प्रीति जगति उत्तरे;
राग निजरीके द्वेषहु द्वेषके निर्मम भाव तदा लर धारे;
ज्ञान निजान स्वरूपको ज्ञानके अन्तरति सुनि अत्मनिहारे ॥ ११० ॥

॥ आत्मकर्मक्षयहेतु कथन ॥

सर्वथा इकीना

ऐसे भेदजन्य सब अज्ञान ज कोर करि परिहार परभाव

तापे प्रीति टारीकें, अखंड अनंत ज्ञानवंत निज आत्मामें
चित्त थीर आंजी जीव औरकुं विसारिकें; ज्ञान जोर कर्मकोरी,
भोरी माया डोरी तोरी मोरीकें मनोरी निज ज्ञानकु पसारिके,
भानिको विकार आनी पायो निखान थान जाको महिमान
असमान सम धारिके. ॥ १११ ॥

॥ आनमासिद्धसम कथन ॥

॥ दोहा ॥

अष्ट कर्म वन दाहिके, भये सिद्ध जिनचंद;
ता सम जो आपा लखे, ताको वंदे चंद. ॥ ११२ ॥

॥ मोक्षपरंपरा कथन ॥

॥ सर्वथा इकतीसा ॥

प्रथम ग्रंथि मेदीकरी उपसम भाव धरि क्षायक अंडुर
भयो मिथ्या डर गयो हैं, उनेकी ने हे कषाय ज्ञान गुन दोउ
पाप बन्धो गुनथान ध्यान श्रेणियान आयो है; सूक्ष्मसंपराय-
चीन छीन मोह लयलान छीन कीन कर्मतीन केवलको पायो
हैं, ज्ञानादि त्रिगुन राय देवचंद पद पाप ध्यान ध्याता ध्येय-
भेद मारते गवायो हैं. ॥ ११३ ॥

॥ पुनःमोक्षपरंपरा कथन ॥

॥ सर्वथा इकतीसा ॥

मृक्षमात्रिय छिन्नत्रिय ध्यानक्रिय ज्ञान पीय छिय निखान
पद आपनीजो आधि हैं, अष्ट कष्ट नष्टभये इष्ट अष्ट गुन गहे
बहे महानंदको अनादिको जे माय है; जामे लोकरीनि नाहि
हार जीनि मीनि नाहि मीन प्रीन नीन नाहि ज्ञानको समाध

है, अजोगी अभोगी योगी अवेदि अछेदवेदी अलेसी अभेदी
ऐसो देवचंदनाथ हे. ॥ ११४ ॥

॥ आत्मशुद्धता कथन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

पीछे कर्मके प्रपंच रंच न अरुचि संच वंचक सभाव पंच
सुद्धरूप भयो हैं, परभाव सागरमें म्रमजके वेगवेग बुडो चिर-
कालको सभाव सोउ तरयोहे; दीप्त करके प्रकरता करी दलित
तम अष्ट करम मल दलि अष्ट गुन वरयो हैं, ऐसो जो परम
जोति सदा काल जयवंत तमतम खंडवैकुं रविसम धरयो हैं.
॥ ११५ ॥

॥ आत्मगुण वरणन ॥

॥ सर्वैया इकतीसा ॥

करतार भोगतार एसे जे विकार भार अपहार करि वर
थिरभाव लख्यो हे, गुन घन घाती च्यार ताको बंध तोरिडारि
अमंद आनंद कंद मोदवृंद वरयो है; शुद्ध सांत हैं अनंत
अहत्तविचित्त वृत्ति परज्योति सत्य नित्य सत्यरूप रख्यो हैं,
सब ज्ञेयमे ज्ञेय करि हेय हरि शुद्ध बुद्ध ब्रह्म मेरो सदाकाल
कख्यो हैं. ॥ ११६ ॥

॥ आनमरूप ॥

॥ सर्वैया तेवीसा ॥

मुक्तिको भाग सुवाग विरागको दर्शन ज्ञान चरित्र त्रयी है,
तन्मय आतम आतमवेदिके मोह उछेदन रीति लयी है;
आतमज्ञान कलाकलिवै जसुनिर्मल संवर बुद्धि भयी है,
सोनरको कछु कर्म करे सोनो पर्वकर्म उदीकमयी हैं. ॥ ११७ ॥

॥ अशुद्धजीव कथन घटिरात्मोक्ति निंदा ॥

॥ सर्वथा देवीमा ॥

ग्रंथ मने सब सासनके अमिमान धरे विचारे जगजेते,
आपकी पंडित मुख्य कहायकरै नित्य वाद विवाद अचेते;
आत्म बुद्धि तजे न शरीरसौ क्या पट्टिके गुणके समजेते,
पाठ पढ्यो गुणकारन नां कछु रामहिराम जपत ज्युं तो ते. १२५॥

॥ जिनधर्मप्राप्ति कथन ॥

॥ सर्वथा तेवीमा ॥

में बहुकाल अज्ञानकी घालमै आपके रूपको भाव मुलानो,
सो निजरूप लख्यो सुलहो अब मैं सबमै भवसौसु लजानो;
चेतनवंत सदा अतिउज्जल संन अननसुजानी मिलानो,
ज्ञानकौ धीज अखीज निरंजन मज्जन श्रीजिनधर्म पीछानो. १२६

॥ आत्मपाठ स्तुति कथन ॥

॥ सर्वथा तेवीसा ॥

आत्मसुं मधि आत्मज्ञानको भावु उद्योत ज्युं जोति बटेहैं,
वासको काठवटान ज्युं आपमे आपसु ज्युं दशदावकठे हैं;
याहिते आत्म मग्नमती विरति सुव्रति शिवमाग चढेहैं,
आत्मज्ञान विना सगनान न सावकआत्मपाठ पढे है. ॥१२७

॥ चोपाई ॥

जेसे रतु सरप मम माने, न्यु अज्ञान मिथ्यामति ठाने;
देहबुद्धिको आत्म विचारें. याते भव भ्रमहेतु पसारें. ॥१२८॥

॥ अज्ञानविलास कथन ॥

॥ सर्वैया तेवीसा ॥

मे बहु बेर अज्ञानके फेरमें औरकीओरति हेरनवायो,
वव्यो भवलोह विमोहकी निंदमे जायक दृष्टिको तेज दवायो;
आत्म बुझि भइ परपै डरपै अरपै निज नित कहायो,
चंद कहे गुणचंद लहे विहुं काल अनन भमंत गमायो॥१२९॥

॥ ज्ञानजागृतदशा ॥

॥ सर्वैया इकनीसा ॥

याहीके पीछान्यो अतिअतिसे चेतनसत्ति जागे जामे तिन-
लोक अलोक समाने है, याहिके सरूप जान्यो जाने खट भाव
सब एते खट भावके पिछानकु कहाने है; अतिहीनि सतिमति
शास्त्रके विचित्ताइ जाके जानपने विहुं श्रमरूप ठानेहे, जैसे
कन विहुं तुस खंडनहे निकारन तैसे ज्ञान विहुं सब काज
निफलाने है॥ १३० ॥

॥ पुनः ॥

जाके अनुभवसेवी भागे भवर्मात निज परतीत सो अनित
तित २ जार्गी है, जैसे भानके उद्योत सब जग ज्योति होत
भासे घट पट भाव अंक्कार भागे है; तैसे जाके तेज जागे
राग द्वेष अंधी भागे लागे न करम नव शिव जाके आगे है,
परम आनंदकंद देवचंद सुखकर घरमी बती मुनीस जाके
ध्यान लागे है.

॥ दोहा ॥

आत्म आत्मव्यान गत, न भजे और उपाय;
जैसे पावक काइ विहुं सहजे उपशम धाय॥१३१॥

मोहकी निंदमें घूमित चेतन देखत स्वप्ना भवादि उलासै,
आपमे आप समाय रहे घुब शुद्ध निरंजन भाव अम्यासै ॥ १३६ ॥

॥ ज्ञानविलास कथन ॥

॥ सर्वथा तेषांसा ॥

ज्ञान विलास अम्यास काया विहुं कर्मको भर्म सदीउ वयारै,
इंद्रिय पंच प्रपंच करै चित या रस प्यार अपार संभारै;
फीरै भवमैं नव वेस करै नित भारीत कर्म उपाधि ले लारै,
सो निज ध्यान वसे जब देव ए हर्ष प्रकर्षकि नैन वयारै ॥ १३७ ॥

॥ पुनः परमात्म चरणन ॥

॥ सर्वथा इकतीसा ॥

ज्याकी ज्ञानज्योतिर्हीनूं फुरत परम रस सरस यरस विहु
जामे रस एनहे, लोकालोक लोकनकुं अमल विमल तेज
योगादिक क्रिया विहुं ज्याकां आरावन है; मूलसे दलित
अतिमोह गलके पटल अखिल विज्ञानवंत संत गुन घन है,
एसौ देवचंद इंद विगुण आनंदकंद ताहीसौ प्रतिति प्रीति दीर
मेरे मन है ॥ १३८ ॥

॥ सम्यक् आत्मवर्णनं ॥

॥ सर्वथा इकतीसा ॥

जाके उर अंतरमें राग दोष मोह नांही आपमे समाय
रहैं आपही अनंत है, और द्रव्यसु न प्यार समें सार ध्यान
धार धरीके संभार सार संत रस संत है; टंक सौ उकेरयो जैसो
रतन अमंग जोति तैसो परब्रह्म निज ज्ञानसो महंत है,
निर्द्वंद है अव्यं चेतनाको खंय संत अमलान ज्ञानगुन सन-
मंयवंत हैं ॥ १३९ ॥

॥ आत्माअबंध कथन ॥

॥ दोहा ॥

जे थीर आत्म ध्यानमे, आत्म ज्ञानविलीन;
जे निजगुन थिरता लहै, गहे न कर्म नवीन. ॥१४०॥
नव नव भव तरु छेदकौ, यह शीत शास्त्र उदार;
ध्यान पवित्र मुनिसकौ, रहै ध्येय गुन धार. ॥१४१॥
हुरगम पद पथ अगम ए, लहि ऐसो निज योग;
पथा धाढ़ा करनी करे, दंडे चीनो योग. ॥ १४२ ॥

॥ करनी सरूप कथन ॥

॥ दोहा ॥

करनी निज गुनक तरनी, घरनी दोष अथांहि;
हुखमै या भवसमुद्धकी, तरनी वरनी नाही. ॥१४३॥

॥ सर्वया तेवीसा ॥

या करनी घरनी परनितमे मोह महीपतिकी तरनी है;
या करनी घरनी तलकी फीरनी करनी परनी सरनी है;
या करनी हरनी गुनकी अरनीद्वर संवरकी दरनी है;
या करनी करे निच सभावको कोह महादबकी अरनी है. ॥१४४॥

॥ दोहा ॥

करनी करता करमकी, इनमे चेतन दीन;
जब चेतन समता मिळे, तबे लहे सुखपीन. ॥१४५॥

॥ परमात्मास्तुति ॥

॥ सर्वया इकनांसा ॥

परम निग्यान हैकि निग्यान थान हैकि असमान ज्ञानवान

सदा अमलान है, खंख निखंख निखंख कर्म हीन पीन छीन-
मसकीनभाव भावसो जरीन है; वितने चेतन खान दरसन
भासमान अनुभव ज्ञान जान अनगुन हीन है, अक्षर त्रिगुण
इंद देवचंद नहानंद परम अमृत संतपद लय छीनहे ॥१४६॥

॥ कुंडलीयो ॥

ऐसो चेतन ब्रह्मवर, समता नारि वियोग, चित्त धिरता
न टहे कहं, पावहि बहुविधि सोग, पावहि बहुविधि सोग जन्म
भाग निखेद, अति भव भवग्रमण भनंत, जह रज्जु विरह चित्त,
क्षणभंगुर गुन हीन इटो आन कण तन, निज प्रिय विनु
बहु भर्म ब्रह्मवर एसो चेतन ॥ १४७ ॥

॥ आत्म समता वियोग ॥

॥ सर्वथा तैवासा ॥

नित विहीनमें दीन भयो अति मोचीन संधिरना न टहे है,
एह जगमे दीन राति निरंतर अनखे दिग्गता न गहे है;
आत्म मातके सुख वियोगसु सुख पयो सुखहु ज चहे हैं,
सो सुख तो निज ज्ञानके आगम जो कइह परहु न बहे है ॥१४८॥

॥ पुनः आन्मादि विग्रुहगुन कथन ॥

॥ सर्वथा तैवासा ॥

अधिरता धिरता समतादरी अंगे ठेगने नहि रडेगे,
चित्त प्रवृत्तिके अति निरन्तर ए गुन जानने ठीक बडेगे;
ज्यां लगे चेतनता सुखमे दिग्गता दखि गुन कथन बडेगे,
देखरे निखेदवरी नेव ने ए भवग्रमके ए दिखेगे ॥१४९॥

॥ घेननता समताप्रीति कथन ॥

॥ दोहा ॥

घेनन घेननता सहिन, परम धरम गुनधान;
पाये घर निरवान पद, समता प्रीति निवान. ॥१५०॥

॥ अथ कवि निज लघुनाइ कथन ॥

॥ सर्वथा तेरीमा ॥

मे जिनभागमते जो उलंघिके जो कुछ बात विरुद्ध धर्यानी,
सो तुम सौधिके भाग्यदु पंडित पंडित जाहीकी मोह नीसांनी।
गहो गुनमी सुनिके तुम राजन शास्त्रको अपंगु तस्य पीछानी,
बोधिलु बोधक ग्रंथ गहो सुधरारिके संपनि पद विरानी. १५१

॥ अथ पुन्य कविगारके गुन ॥

॥ सर्वथा इकरीमा ॥

पाठक सुपाठ्यहीके निवान आठहीके हंसराज राजपनि
नामे हुंमागहरे, ताके कानेहेमलम इन अडवीस ज्युन शान-
हीके जान अरुंदमनके गज है; तस्यके पीछान जान ताहिही
निवान मान दिमउ अमल सब ग्रंथ सिर नाज है, आपा पर
बेद का पाठ्यभाष भा सुक सगवान घर नगताके काज है.
॥ १५२ ॥

॥ दोहा ॥

द्विदु धर्मद्विजानदा, कीर्तगुण श्रीधाम,
निद्रा प निद्रा ज्ञानने कीर्तो दय प्रथाम. ॥१५३॥

॥ अथ कविगारके लघुनाइ नाम कथन ॥

सर्वथा इकरीमा

इत्येवम ॥ १५४ ॥ अथ ॥ १५५ ॥ नि ॥ १५६ ॥ अथ ॥ १५७ ॥

ज्ञान वान सत्र कहै हैं, जिनवर धर्मपरि जाकी परतीति धिर
और मत बात चितमाहि नाहि गहै है; जिनदत्तसुरीवर कही
जो क्रियाप्रवर खरतर खरतर सुद्ध रीति वहै है; पुण्यके प्रधान
ध्यान सागरसुमतिहीके साधुरंग साधुरंग राजसारलहे है ॥१५४॥

॥ दोहा ॥

सब पाठक सिरसेहरो, राजसार गुनवान;
विचरे आरीजदेशमै, भवि जन छत्र समान. ॥१५५॥

॥ सवैया इकतीसा ॥

ताके शीश है विनीत परमीनसौ विनीत साधुरीत नीत
धारी गुन अमिराम है, आत्मज्ञान धर्मवर वाचक सिधंतवर
अतिउपसंत चित्त ज्ञान धर्मनाम है; ताके शिष्य राजहंस
राजहंस मानसर सुप्रधान उद्यमादि गुन गन घाम है, अंवेवासी
देवचंद कीनो ए गंध वर अपनो चैनन राम खेळिवैकुं ठाम है
॥ १५६ ॥

॥ दोहा ॥

कीनो यहां सहाय अति, दुर्गदास शुभचित्त;
समजावन निज निक्तकौ, कीनौ ग्रंथ पवित्त. ॥१५७॥

॥ अथ शास्त्रके ओना निनके नाम ॥

॥ सवैया इकतीसा ॥

जातम सभाव मित्र मष्टकौ पहारी दिटो भेरुदास भेरुदास
मुलचंद जान हैं, ज्ञानलेख राजवर पागम स्वभाव घर सोमजीव
तत्त्वपरि जाकी सग्वान है; जानादि त्रिगुनमंन अच्चात्म
ध्यानमंन मुलनांन ध्यान वासं श्रावक सुजान है, ताकी धर्म

प्रीति मन आनिकै गरंथ कीनो गुनपरजाय घर जामे द्रव्य-
ज्ञान हे ॥ १५८ ॥

॥ दोहा ॥

अध्यातमसेली सरस, जे मानंत सो जैन;
ते वाचेंगे ग्रंथ यह, ज्ञानामृत रस लेन. ॥ १५९ ॥
गुन लच्छन पहिचानिके, हेयवस्तु करि हेय;
चिदानंद चित्तमय अगम, शुद्ध ब्रह्म आदेय. ॥ १६० ॥
परमात्म नय शुद्ध धरि, शिवमार्ग एहीज;
यहै मोहमें नव भमें, यहै ग्रंथकी बीज. ॥ १६१ ॥

॥ संवत् कथन ॥

॥ दोहा ॥

विक्रम संवत्तमान यह, भय छेदपाके भेद;
शुद्ध संपम अतुंगोदिके, करि आश्रयको छेद (१७६७) ॥ १६२ ॥
ता दिन या पोयी रची, वर्यों अधिक संतोष;
गुम वासर पुरन धई, प्रथम जिनेसर मोष. ॥ १६३ ॥

॥ अथ ग्रंथ महिमा ॥

॥ मर्यादा इकतीमा ॥

गुनकी निवान हेकि मानो निग्यान है कि साची जिन-
दान यामे अधिक उदार है, मानी मद भंजन है निग्या महि-
मंजन है ज्ञानदाहि अंजन सिखाका मुस्तफारदे; रामको रमन है
कि दुष्टकोदमन है कि परकोवमन है अपार पारावार है, संनकी
समाद है कि रुदि ग्यादवाद यामे औरको विषादनाहि ज्ञानि
उद्धार है. ॥ १६४ ॥

॥ दोरा ॥

स्यादवादयुत द्रव्य पद, जहां बखाने ठीक;
नामे द्रव्य प्रकाशयो, ज्ञानग्रंथ तहकीक ॥ १६५ ॥

॥ पुनः ग्रंथमहिमा ॥

॥ सयैया इकतीसा ॥

फलु प्रतीत नाहि पुण्य पाप भीति नांहे रागदोष रिति
नांहे आत्म विलास है; सायकको सिद्धि है कि बुज्जवै कु
हुद्धि है की रीजवैकी रिद्धिज्ञान भानको विकास है; सजन
मुहाप हुज चंद ज्युं चदाव है कि उसमभाव याम अविक्
उद्धात है, अन्यमतसौ अरुंद वंदनहें देवचंद ऐसे जैन आग-
ममें द्रव्यकी प्रकाश है ॥ १६६ ॥

॥ दोरा ॥

ज्ञान ध्यान सुख्यान यह, यह मुगनिकी पंथः
जीवद्वार नभय है (नव यह है) पुन भयो गत्य ॥ १६७ ॥

॥ इति श्री देवचंद्रमुनि विरचिते द्रव्यप्रकाश (ब्रज) भाषाग्रंथे
तृतीयं जीवद्वारं नमोत्तम ॥

त्यागेन च तत्काले यच्च कुर्यात् तदेकमायनिष्ठतया तत्प्राप्त्यनु-
ष्ठानं श्रेयमिति ॥ जिह्वां आचरण करवावाटानुं अति आदर
सहित उद्यमनुं अतिशयपणुं होय, ते भीति जाणवी, ते प्राणिना
विलास विना चाले नही, माटे तेहना रुचि अभिलाषी जीवें
धीजां सर्व कार्य तर्जाने तेहज करवुं. तथा तिहांज एक निश्च
प्रतीति करवी, तेने प्राणिअनुष्ठान जाणवुं ॥ इति भावार्थः ॥
ते प्राणि संसारी भाववी सर्व जीवोने छे, पण ते पलट्ठावीने
गुणीयी करवी, ते कहे छे.

॥ अथ प्रथम श्रीऋषभजिन स्तवन ॥

॥ निद्रादी बेरण हुइ रही ॥ ए देशी ॥ -

ऋषभ जिणंदशुं प्रीतडो,
किम कीजें हो कहो चतुर विचार ॥

प्रभुजी जइ अलगा वश्या,
तिहां किणें नवि हो कोइ वचन उच्चार ॥३०॥१॥

अर्थः—श्रीनामिकुलधरना भार्या, श्रीमरुदेवी स्वामिनीनी
कुक्षिनेविषे उत्पन्न भईने जेणे अन्न कोडा कोडी सागरोपम
सुधी, निर्वाण मार्गन विन्न दत्त ते निवार्युं, एषा श्रीऋषभदेव
प्रथम तीर्थकर. गगंदेष गहननायी जिन कहियं, तथा उप-
कारमपदा, अने जानिय सपदायकरि विगजमाननायी जिणद
कहियं तेनायी प्र निविन्यम कृष्णानी अयो भन्य जीव, मोक्षा-
सिद्धाया विचार छे ने, नागगो ऋषभ पुरुषोत्तम साथे शी रीने
प्राणि कीजें ? ए वीनगगया प्राणि. माहाग आत्माये पहलां

પહોંચે નહીં. તથા કાગલ નહીં પહોંચે તો કોઈ માણસ મૂકીયે, પળ તિહાં સિદ્ધાવસ્થાને વિષે કોઈ પ્રધાન પળ પહોંચે નહીં; કે જેની સાથે વિનતિ કઢાવિયે. इहां कोई जीवने संशय उपजे के रत्नवर्षी आराधने अनेक जीव मोक्षे जाय छे, तो कोई न पहोंचे एम केम कहो छे ? ते उपर कहे छे, जे तिहां सिद्धावस्थાને વિષે. જે પહોંચે તે તુમ સમો, તુમ જેવો પ્રમુતામય, વીતરાગ, અપોગી, અસંગી, સકલજ્ઞાપક, પળ વચનરહિત, પટલે અર્પાત્ તે પળ પરમપૂજ્ય તે કોઈનું વ્યવધાન કહેતાં આંતરો મેદ કહે નહીં, માટે પ્રીતિના ષળ ઉપાય માંહેલો કોઈ ઉપાય દીસતો નથી, તેમાટે શ્રીયુગાદિદેવ સાથે પ્રીતિ કેમ કરિયે ? ॥ इति ॥ २ ॥

પ્રીતિ કરે તે રાગીયા,

જિનવરજી હો તુમેં તો વીતરાગ ॥

પ્રીતડી જેહ અરાગીથી,

મેલવી તે હો લોકોત્તર મારગ ॥ ૩૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ:—હવે વળી કહે છે કે સંસારી જીવ મુદ્ધ સરીલા તથા સમ્યગ્દષ્ટિ પ્રમુક્ષ પળ જે શ્રીસર્વજ્ઞ ત્રેલોકીતિલકથી પ્રીતિ કરવા યાહે સેતો રાગી રાગ સહિત છે, અને હે જિનવરજી ! તુમેં તો વીતરાગ છો, રાગરહિત છો, ગર્ગાને અનેક રીતે રીક્ષવીયે, પળ જે પોને રાગી નહીં, તે કેમ રીક્ષ પામે ? इहां कोई जीव कहेने जे तेवां वीनगगयी प्रीति न करवी ? तिहां कहे छे. જે અગર્ગી ગગ રહિત નહયા તે પ્રીતિ મેલવવી, તેનો લોકોત્તર મારગ છે. एउले एम जण ॥ ३ ॥ गगयी गगी

અરિહંત ઉપર રાગ કરવો, તે નિર્વિષ કરવો, જેમાં વિષયામિ-
લાષપણું નહીં, વર્ણાદિકની રીઝ નહીં, તથા રૂહલોક, પરલોક,
ઇન્દ્રિયસુખામિલાષ નહીં, પ્રમુના જ્ઞાનાદિક ગુણ છે તે મને
આપે, એવી અમિલાષા નહીં. એક અરૂપી, અજ, અવિનાશી,
અકૃત્રિમ, શુદ્ધજ્ઞાનાદિક ગુણ સકલ વ્યક્ત થયા, સ્વરૂપભોગી,
સ્વરૂપરમણી, સ્વરૂપાશ્રિત, એવા ગુણનો રાગ, એકલો ગુણ પ્રકટ
કરવા વાસ્તે કરવો તે રાગ, નિર્વિષ જાણવો, તે નિર્વિષ પ્રીતિ
કરવાની મુશ્કેલીમાં તો શક્તિ નથી, તે માટે હવે પુ બનાવ કેમ બને ?
હે ઉપકારી પુરુષો ! તે તમે કહો ॥ इति चतुर्थगाथायाः ॥ ४ ॥

પ્રીતિ અનંતો પરધકી,

જે તોડે હો તે જોડે એહ ॥

પરમ પુરુષથી રાગતા,

એકત્વતા હો લાચી ગુણ ગેહ ॥ ૪૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ:—હવે ચતુર પુરુષ, ઉપાય કહે છે, પ્રીતિ કહેતાં
રાગ અનંતો પરધકી પૂરે પુરૂષભાવથી અથવા શરીરી જીવથી
છે, તે સર્વ જે જીવ તોડે કહેનાં ટાલે, તે જીવ પુ ગુણી
અરિહંતાદિકથી પ્રીતિ જોડે, પૂરે સર્વ પરભાવથી રાગ તજે,
તે ગુણીરાગ કરી શકે. નિહાં કોઈ પૂછશે જે ગુણી અરિ-
હંતાદિકથી ગુણે મળે, પણ રાગ તો પાપસ્થાનક છે, તે શામાટે
કરિયે ? તિહાં કહે છે જે, પરમ પુરુષ, વીતરાગથી રાગતા
કહેતાં રાગીપણું તે પણ ગુણનું ઘર કયું છે, અને શ્રીઅરિહંતા-
દિકથી ગુણે એકત્વવ્યાપ્તિ મળ્યું, તે પણ ગુણનું ગેહ કયું છે,
તેમાટે પ્રથમ શ્રીઅરિહંત ઉપર રાગ કરવો, તેહીજ વીતરાગ-
તાનું કારણ છે ॥ इति पंचमगाथायाः ॥ ५ ॥

प्रभुजीने अवलंबतां,
निज प्रभुता हो प्रगटे गुणरास ॥

देवचंद्रनी सेवना,
आपे मुज हो अविचल सुखवास ॥रु०॥६॥

अर्थ:—ए रीतें प्रभुजीने अवलंबतां कहेतां आश्रयतां पोतानी प्रभुता अनंतगुणपर्यायरूप प्रगटे, निरावरण थाए, गुणनो राशि समूह, सर्व व्यक्त थाय, तेमाटे देव जे चार निकायना देवना अथवा नरदेवादिकमांडे चंद्रमा समान श्रीअरिहंत देव, वेहनी सेवना भक्ति, द्रव्यी तथा भाव्यी कवी, ते आपे कहेतां दे, मुने अविचल सुख, अघ्यावाय सुख, वेहनो वास कहेतां रहेवुं, एट्ठे भावार्थ ए जे, श्रीपरमात्मा, परमपुरुषोत्तम अरिहंतनी सेवना असंयम आस्रवत्याग, संयम संवरूपपरिणमन, ते सेवना कहिये ॥ उक्तं च ॥ आपाकारी भक्तो, आगा छेईओ तो अभक्तोति ॥ इति ॥ तथा अरिहंत प्रभु पोते तो पोतानी सेवनाना अर्थो नयी, पण सर्व जीवोने स्वरहित करवा वास्ते एहीज करवुं छे, अने अरिहंत आता ते कोईनो हुकम मनाववो नयी, पण श्रीअरिहंत देव केवट जाने दांड. जे सर्व जीवोने पोतानां ज्ञान, दर्शन, चरित्र, ते परमानंदहेतु छे. तेमाटे जे रीते ज्ञान, दर्शन, चरित्र नीयजे. ते मार्ग उपदेशो, ते प्रमाण वर्णन. ते अरिहंत मज्जा करना निक्षय मोक्षपद. सर्व उन्नत जाव पाने, सब प्रभुता मज्जा. ते अविचल सुख आपे जे कारणे सर्व मज्जा जाव मज्जा समान कार्य नज्जा सर्व मज्जा नज्जा निज, तो

પડેને, એક પરમોપકારી, તત્ત્વોપદેશી, ધર્મનાયક, શ્રીઅરિહંત
 દેવની સેવના કરવી ॥૬॥ इति श्रीरुषभजिनस्तवनं समाप्तम् ॥

॥ अथ द्वितीय श्रीअजितजिनस्तवनं ॥

॥ देव्यो गति दीयनी रे ॥ १ देशी ॥

જ્ઞાનાદિક ગુણસંપદા રે, તુજ અનંત અપાર ॥
 તે સાંભલતાં ઉપની રે, રુચિ તેણે પાર ઉતાર ॥
 અજિત જિન નારજો રે, નારજો વીન વ્યાલ ॥
 અજિત જિન નારજો રે ॥ ૧ ॥

ભવે—જેને શ્રીઅજિતનાથ સ્વામીની સ્તવના કરે છે.
 કારણ કાર્યમાયની માયનના દેશાદે છે, જે કારણ મહે, તે
 કાર્ય નીપજે, તે કારણના થે મેવ છે. એક નિમિત્ત કારણ,
 વીરુ કાલદાન કારણ, વગ કાલદાન કારણની કારણના નિમિત્ત
 કાર્યો પ્રગટ, તે નિમિત્ત કારણની વૃદ્ધિનાથે પાય, અને મોક્ષર્થ
 નિમિત્ત કારણ, શ્રીદત્તનન્ત્ર છે, તે કાર્યો કાર્ય નીપજે, તે
 વૃદ્ધિનાથે શકાદે છે. મહત્ત્વ વ્યાખ્યાનના ગુણવર્ણવાદિ વિશેષ
 વર્ણ, વચ્ચે મામ્ન, શિક્ષાદાવર્ણ, તે કેવલ જ્ઞાન સ્વા સ-
 કલ સાધકવ્યવસ્થા તે કલ્પ દર્શન અને સ્વચ્છ એકાદ તે
 સ્વચ્છ જ્ઞાન, કરી અસ્થા સ્વચ્છાવાય પ્રમુખ ગુણની સંપદા,
 જે પ્રમુખી. સુદ કલ્પના સ્વચ્છ અસ્થા છે. સ્વચ્છ છે, જેવડી
 સ્વચ્છ સ્વચ્છ, સ્વચ્છ સ્વચ્છ વર્ણ અસ્થા સ્વચ્છ, સ્વચ્છ વર્ણો
 સ્વચ્છ સ્વચ્છ સ્વચ્છ સ્વચ્છ, સ્વચ્છ સ્વચ્છ જ્ઞાન નારજિનના
 સ્વચ્છ સ્વચ્છ સ્વચ્છ સ્વચ્છ સ્વચ્છ સ્વચ્છ સ્વચ્છ સ્વચ્છ

छे. तथा नास्तिपर्याय ते पण वस्तुनो स्वधर्म छे, श्री विशेष-
पावस्यकनाहे श्रुतज्ञानाधिकारो कथं छे.

॥ एवं उक्ते सति परः प्राह ॥ जइ ते परपज्जाया, न
तस्त अह तस्त न परपज्जाया ॥ जं ते मिय संवज्जा, तो
परपज्जाय ववएसो ॥ १ ॥ इह स्वपर्यायाणानेव तात्पर्यायता
युक्ता ये चानी परपर्यायास्ते यदि घटादीनां तर्हि नाक्षरस्य
तथाक्षरस्य ते तर्हि न घटादीनां तन्मर्थ यदि परस्य पर्या-
यास्तर्हि तस्य कथं ? तस्य चेत्यस्य कथमिति विरोध स्त-
युक्तमभिप्रायापरिज्ञानाद्यन्मान् काण्णान् नम्भिनकारेकाराद्यक्षरे
घटादिपर्यायाअस्तित्वेनासंवद्वास्तनन्तेषां परपर्यायव्यपदेशोअ-
न्यथा व्यावृत्तेन रूपेण तेऽपि संवद्वाएवेत्यतस्तेषामपि व्यावृत्त-
रूपतया पारमार्थिकस्वपर्यायत्वं न विरुध्यते अस्तित्वेन तु घटा-
दिपर्याया घटादिष्वेव प्रतिवज्जा इत्यक्षरस्य ते परपर्याया व्यप-
देशयते इति भावः ॥ त्रिविधं हि वस्तुनः स्वरूपं, अस्तित्वं
नास्तित्वं च ततो ये यत्रास्तित्वेन प्रतिवज्जास्ते तस्य स्वपर्याया
उच्यन्ते, येषु यत्र नास्तित्वेन संवद्वास्ते तस्य परपर्यायाः प्रति-
पाद्यन्ते ॥ इति निमित्तनेदृशपावनभावोऽत्र स्वपर्यायशरीरैः, तत्वेकेषां
तत्र सर्वथा संवदनिराकरणपरैः ॥ वस्तुनहवसइतंमि मपरवज्जाय-
मेवजो मित्तं ॥ तं जेग जीवभावो, मित्ता इह उचइ पाया
॥ १ ॥ वस्तुस्वभावं प्रति यथावस्थितं वस्तुस्वरूपमाश्रित्य त-
दपि केवलज्ञान अज्ञाद्यक्षरवत् स्वपर्यायव्यपदेशतो मित्तमेव
॥ ननु यथोक्तान्याः स्वपर्यायाः स्वस्वमेव न भवन्ति ॥ कृतः ?
इत्याह ॥ येन कारणेन तत्वेकेषां न संवदभावोऽस्ति तिनो जीव-
पर्यायो न घटादिस्वरूप, तत्रापि संवदभावोऽस्ति ॥ किंतु नतो

मित्रा इति ते ज्ञायमाना अपि ते कथं तस्य स्वपर्यायाभवेयुः ?
 सर्वसंकरैकत्वादिप्रसंगात्तस्मादमूर्तत्वचेतनत्वसर्ववेतृत्वाप्रतिपत्ती च
 निरावरणत्वादयः केवलज्ञानस्य स्वपर्यायावयादिपर्यायास्तु व्यावृत्ति-
 माश्रित्य परपर्यायाः ॥ अन्ये ॥ व्याचक्षते ॥ सर्वद्रव्यगतान्
 सर्वानपि पर्यायान् केवलं ज्ञानं जानाति येन च स्वभावेनैकं
 पर्यायं जानाति न तेनैवापरमपि किंतु स्वभावभेदेनान्यथा सर्व
 द्रव्यपर्यायैकत्वप्रसंगस्तस्मात् सर्व द्रव्यपर्यायराशितुल्याः स्वभाव-
 भेदलक्षणकेवलज्ञानस्य स्वपर्यायाः सर्व द्रव्यपर्यायास्तु पर-
 पर्यायाः इत्येवं स्वपर्यायाः परपर्यायाश्चोभयेऽपि परस्परं
 तुल्याः केवलस्येति ॥ इत्यादि अधिकारं सर्वं माहाभा-
 ष्ययी जाणजो. ते अस्ति पर्याय ते जीवद्रव्यना सर्वयी
 अनंतगुणा छे, ते सर्व प्रभुजी तुमारा निरावरण धया, ते
 अनंतगुणमयी परमानंदसंपदा तमारी आगममायी सांभलतां मु-
 झने पण ए रुचि उपनी, जे एहवी सिद्धता माहरे प्रगटे,
 एहवो अमिलाप उपनो तेयी कहं छुं के हे परमपुरुष ! मुझ
 अनाय दीन कर्मवशे भवभमताने भवसमुद्रयी पार उतार, सं-
 सारयी पार उतारवानी विनति तुम विना यीजा कोण आगल
 कहं ? जे भवपार पाम्या ते आगल भवपार पामवानी विनति
 कहं ? ते भणी स्वामी ! मुझने संसार निस्तार करो. ए वि-
 नति जे जीव, भवयी उद्धिम मोक्षामिलापी ययो, ते आतुर
 थइने कहे छे के हे अजित जिन ! मुने तारजो, संसारयी
 पार उतारजो. तारजो हे प्रभुजी तुम दीनदयाल छो. हे स्वामी !
 परमभावकरुणाना करणहार छो ॥ इति प्रथमगाथार्य. ॥ १ ॥
 जे जे कारण जेहनुं रे, सामग्रीसंयोग ॥
 मलनां कारज नीपजेरे, करतानणे प्रयोग ॥ अ० ॥ २ ॥

अर्थः—हवे जे कार्यहुं जे कारण छे, ते कारण तथा मान्नी ए देतो संयोग मळतां कार्य नीचजे, जेन घटरूप कार्य, तेहनो बंध, चक्र, वीर्य, निमित्त कारण छे, तथा मृत्तिका उत्पन्न कारण छे, अने हुंकार कर्ता छे, जे कार्य अनेद तेहनो तेहको, कर्ता एन अनेद, जे कार्य कर्तायी नित, तेनो कर्ता एन नित, एउठे घटकार्य ते परवस्तु छे, तेहनो कर्ता हुंकार एन नित छे, अने सिद्धांतरूप कार्य अन्तर्गत् अ-
नित छे, ते तेहनो कर्ता अन्त एन अनित छे.

हवे अन्त कर्ताते सकलवदमप्यक्त रूप जे सिद्धन्, ते कार्य, तेहनो वेड श्री अरिहंत देवादि देव तथा पुनर्निर्-
धदिक ते निमित्त कारण मळ्यां, अने मान्नी कर्म मुनि सा-
धनिकदिक संयोग मळ्यां मोक्षरूप कार्य नीचजे, मटे माहंत मोक्षरूप कार्य तेनो निमित्तकारण श्री वीर्यरूप तुम छे, तेनो कर्ता अन्तर्गत् मोक्षरूप कार्य नीचजे, एन कारण सर्व मळ्यां, अने कर्ता जे अन्त ते एो तेन प्रयोगमळनते व्यापार न वन, ते कार्य निमित्त नही, केन्हे अरिहंतदिकता निमित्त ए नीचे ए अन्त एव अन्त मळवतना तथा मळन-
संगति एन निमित्त मोक्षकार्य निवर्तय्य निमित्त हवे संयोग अन्त नीचे ते, तेन्हे कर्ता जे अन्त ते एो मोक्ष-
मळनरूप प्रयोग नीचजे कारण हवे, ते सिद्धन्तर्गत् कार्य नीचजे ॥ इति ॥ द्विज्जाणने ॥ ३ ॥

कार्य निमित्त कर्ता वस्तु ते, लहि कारण संयोग ॥

निजपदकारक प्रनु मळ्या ते, हाए निमित्तह भाग ॥

અર્થ:—માટે કાર્યસિદ્ધતાની નિષ્પત્તિ તે કર્તાને હાય છે, જેમ દંડરૂપ કારણ તેને જો કર્તા ઘટરૂપ કાર્ય કરવાને પ્રવર્ત્તાવે તો ઘટરૂપ કાર્ય કરે, અને તેજ દંડ જો ઘટવ્વંસને પ્રવર્ત્તાવે તો ઘટવ્વંસ કરે, તે માટે નિમિત્તની પ્રવૃત્તિ તે કર્તા જે કાર્ય કરવાને પ્રવર્ત્તાવે તે કાર્ય કરે, માટે કાર્યની સિદ્ધિ તે કર્તાને હાય છે, પણ કારણનિમિત્તાદિક તેનો સંયોગ મળ્યાં કાર્ય નિપજે, એ પદ્ધતિ છે. માટે કોઈ સંસારી આત્મા નિજ કહેતાં પોતાનું આત્મિક પદ પરમાનંદ મહોદયરૂપ તેહનો કારક કહેતાં કરવાવંત તેને મોક્ષના પુણ્યકારણ પ્રમુજી શ્રી અરિહંત મળ્યાં થકાં અવશ્ય નિમિત્તનો ભોગ થાય, પૃથ્લે જે જીવ સંસારથી ઉભગ્યો મોક્ષામિલાપી થયો, તે મોક્ષના નિમિત્ત શ્રી તીર્થંકર દેવ પામીને, હર્ષનો ભોગ આસ્વાદન પામે ઘણો વિલાસ ઉપજે કાર્યોથી કારણની પુષ્ટતા વાંછે, એ નીતિ છે इति ॥૩॥

અજકુલગત કેસરી લહે રે, નિજપદ સિંહ નિહાલ ॥
તિમ પ્રભુભક્તે ભવિ લહે રે, આતમશક્તિ સંભાલ ॥

અ. ॥ ૪ ॥

અર્થ:—તે ઉપર દૃષ્ટાંત કહે છે. જેમ કોઈ કેસરી સિંહ જન્મકાલથી ચક્રાના ટોલામાં વધ્યો છે તો તે એમ જાણે જે ચક્રાનો ટોલો તેજ માહેરું કુડુંબ છે, ત્યાં કિયારે ધીજો સિંહ આવે, તેવારે ચક્રા સર્વ નાસે, અને પોતે પણ નાસે, એમ કરતાં કિયારે સિંહનો આકાર દેહીને પોના સામુ હુપ, ત્યારે તે પોતાનો સમાન આકાર જોઈને વિચાર જે પૃહનુંને મારું નો મુલ્યપણું દીસે છે. ને હું પણ મિહ છું, પછી નિર્ભય થાય.

ए रीते अज केतां वक्रानां कुल केतां दोलामांहे गत केतां
 रह्यो जे सिंह, ते सिंहपणुं मूर्छी गयो, ते बीजा सिंहने दे-
 खीने पोताहुं सिंहपणुं संभारे, तिम केहतां ते रीते प्रभुनी
 भक्ति करतां भव्यजीव लहे, कहेतां पामे. पोतानी आत्मश-
 क्तिनी संभाल कहेतां ओलखाण पामे, जे वीतराग देव देखीने
 तेनी भक्ति करतां तथा सेवतां थकां उपजे जे वस्तुस्वरूप-
 सत्तावमे हुं पण वीतराग निःकर्मा शुद्धस्वरूपां छुं, ए पण
 पहेलां संसारी जीवद्रव्य हता, पछी सिद्ध थया, तेम हुं पण
 प्रथमयी संसारी छुं, पण जो साधुं, तो सिद्धरूप थाउं. ए
 सर्व ओलखाण, प्रभुसेवना करनां निपजे ॥ ४ ॥ इति चतुर्थ
 गायार्यः ॥

कारण पद कर्त्तापणें रे, करी आराप अभेद ॥

निज पदार्थी प्रभुयकी रे, करे अनेक उमेद ॥ अ० ५ ॥

अर्थः—तेवारे बोई कहेण जे अरिहंन देव तो अन्य
 जीवना मोक्षकर्ता नय. तो अरिहंनदेव पामे मोक्ष मागो ओ ?
 तेने उत्तर कहे छे. के कारणपद जे अरिहनाडिक ते अति-
 पुष्टालंबन छे, माटे जे कारण तेनेज अनेककर्त्तापणें आरोप
 करीने निज कहेतां पोताहुं पद जे शुद्ध सिद्धता. वेहनो
 अर्थी जे भव्य जीव, ते प्रभु श्रीतीर्थङ्ग देवयी अनेक म-
 न्यक्त्वादिक गुणनी उमेद कहेतां आशा करे. जे हे प्रभुजी!
 मुझे मोक्षनां कारण तथा मोक्ष नम आगो. एउठे निमित्त
 कारणने कर्त्तापणे आरोप करी मूर्ति कर ॥ ५ ॥

अहवा परमात्म प्रभु रे, परमानंद स्वरूप ॥

स्याद्वादसत्ता रसी रे, अमल अखंड अनूप ॥ अ० ६ ॥

અર્થ:—હવે જે નિમિત્ત પામીને ઉપાદાન સમરે, પછડાણ પામે, તે રીત કહે છે, અથવા પ્રમુ પરમાત્મા તેહરું સ્વરૂપ કહે છે. આત્મા ત્રણ પ્રકારના છે, એક બહિરાત્મા, થીજો અંતરાત્મા, થીજો પરમાત્મા. તિહાં જે શરીરાદિક ઔદયિકમાય-કર્મજનિતને આત્મપણે ગણે, તે બહિરાત્મા કહિયે, અને જે શરીરાદિક ઔદયિકમાયવી આત્મા અસંસ્કયાન પ્રદેશી, ચેતનાલ-ક્ષણજ્ઞાનાદિ અનંતગુણ પર્યાય સહિત અરૂપી મિત્ર પટ્ટે આંરમા અરૂપી, શરીર રૂપી, આત્મા સહજ અકૃત્રિમ, શરીર સંયોગી કૃત્રિમ, તેમાટે કર્મયોગે શરીરાદિમધ્યે રહ્યો, પણ મિત્ર છે, પુદ્ગલો મેદજ્ઞાનવંત, સમક્તિ ગુણટાણાવી માંઢી ક્ષીણમોહ ગુણટાણાના જગમ સમય પર્યંત અંતરાત્મા જાગરો, તપા જ્ઞાનાવગ્ની, દર્શનાવગ્ની, મોહની, અંતગપ, ૫ ચાર કર્મ ક્ષય ગયાં, કેવલજ્ઞાની તે મયોગી અને અયોગી કેવલી તપા અદ્ધ-કર્મમુક્ત સિદ્ધાત્મા, તે પરમાત્મા જાગરો, પટ્ટે શ્રીઅજિતનાથ અરિહંત પુવંમૂતનયે પરમાત્મા છે, પ્રમુ છે, મયં સિદ્ધ વસ્તુ-મને પોતાના ગુણપર્યાયરૂપ સપદાના પ્રમુ છે, કોઈ દ્રવ્ય, અન્યદ્રવ્યનું સ્વામી હોયજ નહીં, જ્યાં સુધી જે દ્રવ્યના ચિ-તનમાંદે પણ પરદ્રવ્યનું સ્વામિપણ છે, ત્યાં સુધી તે દ્રવ્ય શુદ્ધ નહીં, તેમાં શ્રીઅજિત અરિહંત પોતાના સ્વમાયના પ્રમુ છે, અને ઉન્નમ જીવ પોતાને કર્મવજા પટ્ટા મોઢે મુગ્યા જાણી, પોતાને જી સમાન ગણે, અને અમોહી સ્વાધીન યપા તેહને પ્રમુ કહે, અને અમોહીને અવરૂપાં પોને સ્વમપદાના ધર્મી માય માટે જોદના કાગ્ગસમતી પોતાનું વધુપરગ પામીયે, તેહને પ્રમુ કહીયે, સ્વીયે, જગતમાંદે રહરના મનોતે જે સુખ કરેવાય છે, તેને પ્રાણેશવાય છે, પટ્ટે જગત ગુણ મદી

થતું સ્વરૂપ છે, જોવાદિ ષટ દ્રવ્ય છે, તેમલ્લે પંચાસ્તિકાપ તે પરમાયે દ્રવ્ય છે, તથા છટ્ટો કાલ તે ઉપચારદ્રવ્ય છે. એ ચર્ચા, તત્વાર્થ, વિશેષાવરૂપક તથા ધર્મસંદ્રહણી મલ્લેયી જોવી. તેમલ્લે એક એક દ્રવ્યને વિષે અનંતા ગુણ, અનંતા પર્યાય છે, તે અનેકતા જાણવી, અને એક દ્રવ્યને વિષે એક સમયે સ્થાનિત્યં સ્થાદનિત્યં, સ્યાત્ એકં, સ્યાન્ અનેકં, સ્યાત્ અસ્તિ, સ્યાત્ નાસ્તિ, સ્યાત્ મિત્તં, સ્યાન્ અમિત્તં, સ્યાત્ વક્તવ્યં, સ્યાત્ અવક્તવ્યં. એ સર્વ સ્વભાવ, સમકાલે વર્તતા પાર્મીયે છીયે, એટલા ધર્મ સમકાલે લેમાંહે વસ્તે, તે ધર્મની અનંત પ્રવૃત્તિને સ્થાદ્વાદાદ કહિયે ॥ સ્યાન્ इति पदं अनेकांतोद्योतकं एहवी स्याद्वादमपी जे आत्माणी गुणपर्यायरूप सत्ता છે, તેના રસી કહેનાં રસીયા છો, એટલે સ્થાદ્વાદમપી આત્મસત્તા, તેહના મોગી છો, તથા અમલ કહેનાં કર્મમલ રહિત છો, અલ્લંડ કહેતાં કિવોરે સ્વંડ ન પામો, અનુપ કહેતાં લેહની ઉપમા નથી, એ-હવા પ્રમુ દેસીને માહારે લાભ થયો ॥ ૬ ॥

आरोपित सुख भ्रम टल्यो रे, भास्यो अव्याबाध ॥
समस्यो अभिलाषीपणो रे, कर्त्ता साधन साध्य ॥ अ० ७

અર્થ:—એહવા પ્રમુજી આત્માનંદ મોગી, આત્મસ્વરૂપ ર-મગી, નત્તવિલાસી, તેમને જોડને માહારે અનાદિ કાલતું ઇન્દ્રિયમુલ્લને વિષે લે મુલ્લતું ભાસન તે આરોપિનમુલ્લમ્લ હનો, તે ટલ્યો, અને અવ્યાવાધ, આત્મિકઆનંદ મુલ્લ તે માલ્લ. જિહાં મુધિ વિષય મુલ્લ ઉપ મુલ્લમુલ્લિ હવી, તિહાં મુધિ વિ-ષય મુલ્લનો અમિલ્લમ્લ હનો. તે હવે નો સર્વ વિષય રહિત, અવ્યાવાધ મુલ્લી ધ્રી પ્રમુજી દીટા, તેવી તે મલ્લ જોવને પળ

પ્રકરણે રહ્યો જે સમ્યક્ જ્ઞાન, સમ્યક્ દર્શન, સમ્યક્ ચારિ-
ત્રરૂપ ભાવધર્મ તેના દાતાર છો. પુણે હે પ્રભુ ! તુમ દીર્ઘ
ભાવધર્મ સાંભરે, તમે ભાવધર્મના ઉપદેશક છો, સર્વ જીવને
ભાવધર્મના દાતાર છો ॥૧૦॥ ઇતિશ્રી અજિતજિનસ્તવનમ્ ॥

॥અથ તૃતીય શ્રીસંભવજિન સ્તવન પ્રારંભઃ॥

॥ ઘણરા ઢોલ ॥ એ દેશી ॥

શ્રીસંભવ જિનરાજજી રે,
તાહરું અકલ સ્વરૂપ ॥ જિનવર પૂજો ॥
સ્વપરપ્રકાશક દિનમણિરે,
સમતારસનો ભૂપ ॥ જિ० ॥ ૧ ॥
પૂજો પૂજો રે ભવિકજિન પૂજો,
હારે પ્રભુ પૂજ્યાં પરમાનંદ ॥ જિ० ॥

અર્થઃ—હવે શ્રીસંભવનાથ જિન કહેતાં શ્રુતકેવળી, અવ-
ધિજ્ઞાની, મનઃપર્યવજ્ઞાની પ્રમુખમાંહે રાજા સમાન, એવા હે સંભવ
પ્રભુ ! તાહરું કહેતાં તમારું અકલ કહેતાં કોઈયી કલ્યાણ
નહીં પુહવું સ્વરૂપ છે, પુહવા જિનવરને પૂજો. અહો ભગ્યો !
તમે પુહવા પરમ પૂજ્ય પરમેશ્વરને પૂજો; વગી પ્રભુ કેહવા છે ?
જે સ્વ કેતાં પોતાનો ધર્મ અને પર કેતાં ધર્માસ્તિકાયાદિકનો
ધર્મ, તેને પ્રકાશવાને દિનમણિ કહેતાં સૂર્ય જેવા છે, તથા
સમતા જે સર્વને વિષે રાગ દ્વેષ રહીનપણ્ય, તેહના મુખ કેતાં

राजा छे, एहवा तत्त्वप्रकाशक अरिहंतने पूजो, वारंवार पूजो, भविक केतां मोक्ष योग्य मोक्षरुचि जीव, तमे पूजो, ए स्वरूप-भोगी, निर्मलानंदमयी, अज, अविनाशी, अक्षय, अणाहारी, अशरीरी, अनंतज्ञानमयी, अनंतदर्शनमयी, शुद्धस्वरूपी, देव-तत्त्वने पूज्यां परमानंद धाय. जे पुद्गलयोगयी सुख उपजे, ते उपचारसुख माटे ते परमानंद नहीं, अने जे आत्माहुं सहज अविनाशी, अयचासी, स्वरूपहुं सुख अव्यावायरूप तेने पर-मानंद कहीयें, ते सुख, अरिहंत देवने पूज्यां पामीजें. यद्यपि अरिहंत देव, कोइ अन्य जीवना अव्यावायादि गुणना कर्ता नयी, पण जे भव्यजीव, पोताहुं शुद्धपारिणामिक परमसिद्धता स्वरूप साध्य करीने वीतराग परमात्माने सेवे, अवलंबे, ते नि-यमा पोताहुं तत्त्व प्रगट करे, नियामिक कारण माटे, एहयी स्वरूप प्रगट धाय एमज धाखुं ॥ १ ॥ इति प्रथम गाथायः ॥

अविसंवाद निमित्त छो रे,

जगत जंतु सुखकाज ॥ जि० ॥

हेतु सत्य बहुमानधी रे,

जिन सेव्यां शिवराज ॥ जि० ॥ २ ॥

अर्थः—वर्डी हे प्रभुजी ! तमें अविसंवादि केतां विसंवाद जे निर्धार नहीं ते, अने तमें निश्चय निर्धार कारने करो, माटे अविसंवादनित्त छो रे ॥ निमित्त लक्षणं ॥ कार्य-मित्तत्वे सति कर्तृत्वव्यापकत्वे सति हेतुनिमित्तमिति ॥ माटे हे प्रभु ! तुमें जगन्ना जीव तेना आत्मिक स्वरूप कार्य नि-पजाववाने प्रधान निमित्त छोजी. माटे हेतु केहेतां कारण ते

સત્ય કેહેતાં સાચું તેને બહુમાન કેહેતાં માહામોટમંપણે સેવતાં
 જે મુજ સરિખો મોહવશ પડ્યો, તૃષ્ણાચે. યસ્યો, પુદ્ગલની રાગી,
 અસંયમમયી, મિથ્યાત્વે મૂલ્યો ભાવ, તે નિરાવાર, અશરણ. પુહ્યો
 હું, તેને શ્રીતીર્થંકર દેવ, પરમતત્ત્વમય, ત્રિલોક્યોપકારી, જેના
 નામથી પરમ કલ્યાણ થાય, પુહવા પરમેશ્વરનો યોગ મળ્યો,
 માટે મારે એ વેલા, એ વહી, ધન્ય. એમ અસંખ્યાત પ્રદેશો
 નિઃકર્મા, નિઃસંગી, સ્વરૂપભોગી દેવતત્ત્વનું બહુમાન કરતો થકો
 જે જિન કેતાં વીતરાગને સેવે, તે જીવ, પરમ કલ્યાણમયી
 પોતે થાય. ઇહાં સત્યપદ ઘેને જોડયું, હેતુ સત્ય. તે અરિહંત
 દેવ આપણા મોક્ષરૂપ કાર્યના હેતુ છે, તેનું સત્ય કેહેતાં સાચું
 બહુમાન કરયું, પડે છે ઇહલોક, પરલોક, ઇન્દ્રિયસુખની આશંસા
 ટાલીને અદ્ભુત વર્ણ, ગંધ, સંસ્થાનાનિશય, વચનાતિશય, પ્રાતિ-
 હાર્ષ પ્રમુલ્હ સર્વ શુદ્ધ બહુમાન કારણ માટે બહુમાન કરવા
 યોગ્ય છે, તે દ્રવ્યબહુમાન પણ જે અરિહંતના શુદ્ધ જ્ઞાનાદિ
 ગુણ અનંતાનું સકલ પુદ્ગલાતીતપણાનું પરમ અરૂપી અનીંદ્રિય-
 પણાનું બહુમાન તે સત્યબહુમાન કહિયે. પડે છે જિનશાસનમલ્યે
 ૧ નામ, ૨ ધાપના, ૩ દ્રવ્ય, ૪ વળ નિશ્લેષા તે કારણ છે.
 અને ઘોષો ભાવનિશ્લેષો, તે કાર્યવસ્તુ છે, માટે જિહાં સુચી
 પ્રમુના અતિશયાદિકના યોગ વિકલ્પ તિહાં સુચી દ્રવ્યબહુમાન
 છે, અને જે દર્શનગુણે પ્રમુનાનું ભામન થયાથી તત્ત્વપ્રાગ્ભા-
 વનું જે બહુમાન, તે ભાવબહુમાન કહિયે. અને નામાદિક વળ
 નિશ્લેષા તે ભાવના કરનાં છે, અથવા ભાવામિશ્રી છે, નો
 તે પણ સત્યબહુમાન જાણયું. તે સત્યબહુમાનથી જે જિનમેરના
 તેજ પ્રમુની આજ્ઞાચે પમ્ભાવ ત્યાગ મ્વભાવ દહણ કરનાં શિવ-
 નિરુપદ્ધ જે સિદ્ધપણ, તે ગતિ પામીયે. પડે છે સાંમારિક શિવ

ઉના નિપત્તે, માટે તમારે મિદ્ધતા તે માહારે સાધનરૂપ છે, તેથી હું જે માહારું સ્વરૂપ પ્રગટ કરું, તે ઉપહાર તમારો છે, તેથી માહારે તો આનાર, યાના, શાના, સર્વે હે દેવ ! તમેજ છો ॥ ૪ ॥ इति चतुर्थं गाथायः ॥

एकवार प्रभुचंदना रे, आगम रीतें थाय ॥

कारणसत्तें कार्यनी रे, सिद्धि प्रतीत कराय ॥ जि० ५॥

અર્થ.—માટે શ્રીઅરિહંત અનંતજ્ઞાની, અનંતવર્ણી, શુભ-
ચારિત્રી, અવિકારી, અકાપાથી, મુક્તપ્રભોગી, સ્વસ્થાગમણી, મુ-
ક્તપરિણામી, પ્રત્યોક્ષ્યાત્મ્ય, પ્રત્યોક્ષ્યઉપહારી, ચાલતા ભારમય,
કર્મભેગના મહાશિવ, પદ્મેશ્વર, પદ્મોપહારી, તેને એકવાર પણ
જે રીતે આગમ કરેનાં વિદ્વાનમાં કવું છે, તે રીતે જો યંત્રન
માર. છૂટે અનજ્ઞાન વર્તીને ગુણાદૃશ્યને અદ્ભુતના, આશ્ચર્યના,
નદુર્લભદ્રશાનના જો વાય, તો માહારું મોક્ષરૂપ કાર્ય નિ-
પાતે, છૂટી પ્રતીત કરાય, શા માટે ? જે કાર્યાગતિ કરેનાં
હવે કાર્યો નથી કાર્ય મય કાર્યની મિત્રિ છૂટે નિપ-
ત્તી પ્રતીત કરાય. અને કાર્ય પણ નિપત્તે, છૂટે શ્રીપ્રભુ
પદ્મસ્થાને વિવિધ વદના કરતાં ઉપદાન જે આત્મા, તે ગુણ-
સ્થાન હશે, તે નિવિન્ન તમા ઉપદાન જેટલું કાર્ય મળ્યા
મળ્યાદય કાર્ય તમા મળ્યા નિપત્તે, તેમ કાર્ય, વાન, વિવિધ-
દિશા ઉપદાન નિવિન્ન કરે તેટલું તમા અનુદાન ઉપદાન થાય.
તેમ કાર્ય અનુદાનરૂપ કાર્ય નિવિન્ન કરે તો થાયજાતા છૂટ
નિવિન્ન મળ્યા ઉપદાન જે તમા તે અનુદાનરૂપ થાય.
તેમ છૂટ અનુદાનરૂપ કાર્ય નિવિન્ન કરે તો થાયજાતા અનુદાનરૂપ થાય.

આધારમૂત્ત પૂહવા શ્રીજિન કહેતાં વીતરાગના ચરણને જે ઉલ્લાસ
કહેતાં હર્ષ ધરીને વંદે, કહેતાં વાંદે, તેનો જન્મ કૃતાર્ય ॥ ૭ ॥

નિજ સત્તા નિજ ભાવથી રે, ગુણ અનંતનું ઠાણ ॥
દેવચંદ્ર જિનરાજજી રે, શુદ્ધ સિદ્ધ સુખલાણ ॥ જિ० ૮ ॥

અર્થ:—તે પ્રમુ નિજ કહેતાં પોતાની સત્તા અનંતગુણ
પર્યાય રૂપ તે નિજ ભાવથી કહેતાં પોતાને ભાવ સ્વભાવેથી
થયા છે. પૂહવા જે ગુણજ્ઞાનાદિક અનંત વેતું ઠાણ કહેતાં
ઠેકાણું છે. સર્વ દેવમાં ચંદ્રમા સમાન જિનરાજ, તે કહેવા છે?
શુદ્ધ સિદ્ધ કહેતાં નિષ્પન્ન ગુણની લાણ છે ॥ ૮ ॥ इति
સંભવજિનસ્તથાનં ॥ ૩ ॥

॥ અથ ચતુર્થ શ્રીઅભિનંદનજિનસ્તવનમ્ ॥

॥ બ્રહ્મચર્યપદ પૂજીયં ॥ ૧ દેશી ॥

કયું જાણું કયું વની આવશે,
અભિનંદન રસ રીતિ હો મિત્ત ॥
પુત્રલ અનુભવ ત્યાગથી,
કરવી જસુ પાતોત હો મિત્ત ॥ કયું ૦ ॥ ૧ ॥

અર્થ:—હવે શ્રીઅભિનંદન પ્રમુની સ્તુતિ કહે છે. કોઈ
મન્ય જીવને શ્રીગાત્રગદેશ્વરી પૂજ્યવર્ણને મન્યાનુ મન થયું,
પણ પ્રમુર્જને મન્યાની અત્તિ પોતામા અગ દેવનો વિચારે
છે. તે પદ્મના પદ્મના કુલ દેવનાવના કેમ મિત્ત ? તેનો વિ-

સર્વ પ્રકારે સ્વાધીન, નિર્દોષી તેથી પરમેશ્વર વલી કેહવા છે? જે વસ્તુગતે કહેતાં મૂલવસ્તુવર્મે અલિપ્ત છે, પૃથ્લે સર્વ જીવ દ્રવ્ય શુદ્ધસંગ્રહનર્થે અલિપ્ત છે, પણ કોઈ અન્યદ્રવ્ય તથા રાગાદિ અશુદ્ધ પરિણતિથી લેપાય નહીં, અને અમિનંદન પ્રમુતો સર્વનર્થે વિશુદ્ધ થયા છે, ટંકોત્કર્ણન્યાયે પ્રાગ્ભાવધર્મી થયા છે, તે સર્વ રીતે પર્યાય અલિપ્ત છે, પૃથ્લે જે લેપાય, તે મહે, પણ જે લેપાય નહીં, તે કેમ મહે ? હવે છ દ્રવ્ય છે, તેનાં નામ કહે છે. ૧ અસંસ્થાત પ્રદેશી, લોકપ્રમાણ, અરૂપી અક્રિય, અચલ, અચેતન, ચેતન તથા જીવ અને પુદ્ગલ પુ થે દ્રવ્ય, ગતિપરિણામી છે તેને ગનિનો સહાયી થાય, તે ધર્માસ્તિકાય દ્રવ્ય જાણવું. ૨ અસંસ્થાત પ્રદેશી, લોકપ્રમાણ, અરૂપી, અચેતન, અક્રિય, સ્થિતિપરિણામી, પૃથ્લે જે જીવપુદ્ગલને સ્થિર રહેવાનું સહાય આપે, તે અધર્માસ્તિકાય, ૩ અનંત પ્રદેશી, લોકાલોકપ્રમાણ, અરૂપી, અચેતન, અક્રિય, અને સર્વ દ્રવ્યના પોતે અવગાહક પરિણામી, તેને અવગાહનાનું હેતુ, તે આકાસ્તિકાય દ્રવ્ય, ૪ પુદ્ગલપ્રમાણ, અનંતારૂપી, અચેતન, સક્રિય, પૂર્ણગલનધર્મમયી, ૧ વર્ણ, ૨ ગંધ, ૩ રસ, ૪ સ્પર્શયુક્ત, ૫ એક પદ્મ, ૬ એક અનંત પદ્મ તે સર્વલોકમાંહે જાણવા, પણ લોકથી બાહેર નહીં, તે પુદ્ગલાસ્તિકાયદ્રવ્ય, ૭ ચેતનાલક્ષણ, ૧ જ્ઞાન, ૨ દર્શન, ૩ ચારિત્ર, ૪ તપ, ૫ ધીર્ય, ૬ ઉપયોગ, લક્ષણ તથા અરૂપી, સ્વભાવનુ કર્તા, અસંસ્થાત પ્રદેશી, પૃથ્લું એક જીવદ્રવ્ય, તેહવા અનંતા જીવ, તે જીવાસ્તિકાયદ્રવ્ય કહિયે, ૭ પાંચ દ્રવ્યને પ્રદેશનો મંત્ર છે, માટે અગ્નિકાય કહિયે. ૮ તથા છતું અપ્રદેશી, અરૂપી વર્નનાલક્ષણ, નિશ્ચયનયથી પદ્માસ્તિકાયના વર્નના ૧ અને ન્યવદ્વાન ઉપચારથી જ્યોતિશ્ર-

जने चार जोलखाय, ते कालद्रव्य, ए छ द्रव्यनां नाम कहां.
 तेमां १ धर्मास्तिकाय, २ अधर्मास्तिकाय, ३ आकाशास्तिकाय,
 ४ काल, ए चार द्रव्य, अपरिणामी कोइयां मिळे नहीं, जने
 १ जीव, २ पुद्गल, ए वे द्रव्य परिणामी, एउठे अन्यद्रव्यी
 मिळे, तेमांहे पुद्गलद्रव्य मांहोमांहे खंयपणं पाने, जने परानु-
 चायी ऐतुपणे परिणम्यो जे जीव, तेने प्रदेशें कर्णपणे बलगे,
 पण एक जीवयी धाजो जीव मजे नहीं जने पुद्गल तो संसारी
 जीवयी मजे, पण माहारा अमिनंदन परमेश्वर तो सिद्ध धया
 छे, निष्पात्तादिक ऐतुगी मुक्त थया छे, तेने पुद्गल लागीं
 शके नहीं, ए स्वरूप छे, माटे द्रव्ययी द्रव्य मजे नहीं, एउठे
 एउज जीव ते अशुद्ध जीवयी मजे नहीं. वीहं पण मूलनये
 कोइ द्रव्य कोइ द्रव्ययी मजे नहीं. ते द्रव्यें तो मळहुं नहीं,
 तयापि कदाचित् भावें मजे तोपण भाव करेनां वस्तुनी मूल-
 परिणति प्रहरिरूप तेयी अन्यजीव नया अन्य पुद्गलहुं अ-
 न्यमयहुं छे, एउठे व्यापे नहीं, जे एव्यपयक्ता ते उपाधियी
 ते. जने प्रभु श्रीअमिनंदन देवलो भावयमं जे परम निर्मल
 एये ते, सर्वव्यापकते अलुपना धयो छ. एउठे कला, भोक्ता,
 दाहकता, व्यापकता, आशाना, गमनता, अवस्थानता, इत्या-
 दिव सर्व स्वरूपरते निरालां ते. ते केव अल्पद्रव्यने आते ?
 तेयी प्रसुर्जनां १ द्रव्य, २ अणु, ३ काल, ४ भाव, सर्व शुद्ध-
 एयी ते. ए द्रव्यदि कालव स्वरूप सर्व ते ॥ श्रुता ॥ सर्व
 शुद्धमद्रव्यते, विजि जेना? कला व ते ॥ व्यापकता व-
 रति, मजे निज व्यापकता व ॥ १ ॥ व्यापकवस्तु ॥
 पुनर्वर्तमाने मूलद्रव्य व १ ॥ २ ॥ अणु व ते ॥ ३ ॥ अणु व ते ॥
 जने उणा, एउठे द्रव्य व १ ॥ २ ॥ अणु व ते ॥ ३ ॥ अणु व ते

પોતાના ગુણપર્યાયની પ્રવર્તિ તે માત્ર, એમ દ્રવ્યાદિ ધારતી
પરિણતિ તે વસ્તુત્તર છે, માટે તે પ્રમુ કેમ મળે ? ॥ ૨ ॥
હવે દ્વિતીય ગાયાર્થઃ ॥

શુદ્ધ સરૂપ સનાતનો, નિર્મલ જે નિઃસંગ હો મિત્ત ॥
આત્મ વિભૂતે પરિણમ્યો, ન કરે તે પરસંગ હો મિત્ત ॥
॥ વ્યુત્ ॥ ૩ ॥

અર્થઃ—ચઢી ધર્મીનાગમદેવ કહેવા છે ? શુદ્ધ કહેતાં સર્વ-
દોષગદિત, પૃથક્ સ્વરૂપ જેહનું સનાતનો કહેતાં નિત્ય છે,
યદ્યપિ પર્યાયે અનિત્ય છે, પણ હજાં કૂટસ્થ નિત્યનાયે નિત્ય
છે, નિર્મલ જ્ઞાનાવગ્નાદિ મત્ત ગદિત, ચઢી નિઃસંગ કહેતાં સર્વ
સંગ ગદિત, જેહનો અમંરૂપાતપ્રદેશમત્તે દ્રવ્યથી કોઈ પરમાણુ
માત્ર છલો નથી, અને માત્રથી જેહની પરિણતિમાંદે રાગી દ્વેષી-
વગે કાંઈ અન્ય માત્ર નથી, પૃથક્ નિઃસંગ છે તે પરમેશ્વર,
ચઢી આત્મવિભૂતિ કહેતાં પોતાની શુદ્ધસ્વાત્તારૂપ, અનંત, અજ,
અવિનાશી, અમંદ, સ્વત્તે પરિણમ્યો છે, પૃથક્ જે પરમેશ્વર
તે પર-કહેતાં ધીજા દ્રવ્યનો મગ પૃથક્ સંયંચ કરે નહીં, પ-
ટકે સનાયે જીવદ્રવ્ય પરમંગી નથી, વિમાંયે પરમંગી થયો છે,
પણ જે સમ્પદ, ત્રિવધી રૂપ માત્રનાયે પરિણમીને શુદ્ધરૂપે
રૂપા તે કોઈ મતે વગ્નો મગ કર નહીં, નો પૃથક્ પ્રમુદી
કેવ મટાં ? માટે હે પ્રમુ • નુમ્મન મત્તય વિના મુજને સુમ
કેવ મટાં ? ॥ ૩ ॥ હવે ત્રીજી ગાયાર્થઃ ॥

પગ જાગ્યું આગમ વચ્ચે મિલનું નુમ પ્રનુ સાચ હો મિત્ત ॥
પ્રનુ તો અમંદનિમયો શુદ્ધ સ્વરૂપના નાથ હો મિત્ત ॥
વ્યુત્ ॥ ૪ ॥

अर्थः—एम् विचारातां उपयोग आव्यो ते कहे छे, पण-
जायुं आगमवले केहेतां जे आगममांहे कपुं ते गुरुमुखे तां-
भल्युं, तेना बल्यकी जायुं छुं, जे हे भव्यजीव ! प्रभुत्री
वीतराग सायें आपणे मलहुं छे, जेहने गरज होय, ते मडे,
एउले पोतानी संपदा प्रगट करवानो रुचिवंत मडे, प्रभु तो
स्व कहेतां पोतानी संपत्ति जे स्वक्षेत्र असंख्यात स्व प्रदेश-
विषे व्यापकपणे रछा जे अनंतज्ञानादिक गुण, ते संपदामयी
छे, शुद्ध स्वरूपनो नाथ कहेतां धर्मी छे, माटे निष्पन्नपरमा-
नंदभोगी शुद्ध स्वरूपी ते कोइया मडे नहीं ॥ ४ ॥ इति
चतुर्थ गायार्थः ॥

परपरिणामिकता अछे, जे तुझ पुद्गलयोग हो मित्त ॥
जड चल जगनी एंठनो, न घटे तुझने भोग हो मित्त ॥
क्युं ॥ ५ ॥

अर्थः—हवे कोई पुढरो जे सर्वद्रव्यमांहे पर्या मलवानी
शक्ति नयी, तो सावकलं जीवद्रव्य पण, वस्तुवर्म शुद्ध छे,
तेने प्रभुयी मलहुं, ते पण तेनी सत्तामां तो नयी, तो हवे
केवी रीतें मिडे ! त्यां कहे छे. जे अनादि अतीतकाल ए
संसारि जीवहुं आत्मिक मुख सर्व अवराहुं अने भोगवर्म,
क्षयोपशर्मा छे, ते कांडिक भोगव्यो जोइयें, ते स्वरूपने अण
पामवे, पुद्गलना वर्ण, गंध, रस, फण्म, जे अभोग्य छे, तेने
भोगवतो धको परभोगी थयो, परपरिणामी थयो, ए परपरि-
णामिकतानी चाल ते अनादिनां डव छे, एउले कनां परनो,
भोक्ता परनो, रमण परने विषे, दाहक परनो, एम् सर्व, पर-

ભાવમયી થયો છે. इहां कोई पुरुषो जे शुद्ध द्रव्यमयी, ते परपरिणामी केम थाय ? तेने कहे छे. जे पुद्गलना भोगें पुद्गलावलंबी चेतना यद्, पृच्छे कहे छे जे हे जीव ! पुद्गलने भोगें जे तारी परपरिणामिकता ते अनादिनी अशुद्धता विजातीयपणे छे, दोषरूप छे, अने आत्माने सर्व अवष्टित छे, केम जे पुद्गल ते जड छे, तथा चल कहेतां विनाशी छे. जगन्नी पृष्ठ छे, ते पुद्गल द्रव्य द्रव्यें घुय छे, अने पर्यायें अशुद्ध छे, वर्णादिक, रूपादिक पर्याय सर्व पलट्टे छे, अने सर्व संसारी एकेका जीवें एकेको पुद्गलपरमाणु, तेने शरीरपणे, भाषापणे, मनपणे, आहारपणे, अनंती दार छद्, छद्ने मृक्यो छे, ते माटे प पुद्गल ते सर्व, जीवोनी पृष्ठ छे अने जीवद्रव्य ते स्वरूपभोगी छे, माटे हे चेतन ! तुने प पुद्गलनो भोग घटतो नया, केम जे हंस केवारे कथरामां सांघ घाडे नहीं ॥ ५ ॥ इति पंचम गाथायः ॥

शुद्धनिमित्ती प्रभु महो, करी अशुद्ध पर हेय हो मित्ता॥

आत्मावलंबी गुण लयी, सह साधकनो ध्येय हो मित्ता॥

કયું ॥ ૬ ॥

અર્થ:—માટે પરમોર્ગીય અશુદ્ધ નિમિત્ત હો પુદ્ગલાદિક, તેને નર્તવને શુદ્ધ, નિઃકર્મ, વર્ણાદિક પ્રમુખે અવલંબો, પૃષ્ઠે પ આત્માને વિષે પાનુદાયિનાત્મ છે, તે અશુદ્ધને માટે પ્રથમ અશુદ્ધાત્મક નર્તન અશુદ્ધનાત્મકી જડ, વેચી શુદ્ધનિમિત્તી હો નિમિત્ત નિવર્તન કરતા છે ન પ્રમુખ બ્રહ્મો, સેવો, વળ મર્ત પરમ્મુ ન હો ન કરતા ન કરતા કરીને પૃષ્ઠે

सर्व पन्माव त्याग करीने प्रभुने भजो. ते प्रभु केहेवा छे ?
जे आत्मालंबी केहेतां सर्वने पोतानी आत्माने अवलंब्या
छे, एउठे पोताना आत्माने विषेज तन्मय घया छे, तथा
गुणलपी केहेतां गुणने विषे लय केहेतां विभ्राम लेहनो छे
वरी श्रीवार्तागतत्त्व केहेहुं छे ? सर्वनोशने निमजावनारा
साधक एहवा जे तन्मयद्यष्टि, देशविरति, सर्व विरति, श्रेणिता
वालां, ध्यानारुह जीवो तेने लोप छे, एउठे सर्व आत्माने
श्री सिद्ध पानतना लोप छे. ध्यान वे प्रकाश छे, एक
तालंबन, यीहुं निरालंबन. तेनां जे अरिहंतसिद्धतुं तत्त्व
स्वरूप अवलंबीने ध्यान करुं, ते तालंबन ध्यान छे तेने
श्रीअमरिन्दन प्रभु सर्वने ध्यापवा योग्य छे ॥ ६ ॥ इति
एह गायार्थः ॥

जिम जिनवर आलंबनें, वधे सधे एक तान हो मित्ता ॥
तेम तेम आत्मालंबनी, ग्रहे स्वरूप निदान हो मित्ता ॥

अयुं० ॥ ७ ॥

अर्थः—हम कतां जेन जेन साधक जे जाननो जीव,
ते अमरिन्दनदेवता तत्त्वबहुताने अवलंबने वधे, केहेतां सर्व-
इश्वरगतां ऐतना वीर्य गन्ध अरिहंतनी शुद्धतानां तन्मय-
पी धार, एकतान केहेतां एकत्वबहुं सबे निरति, एउठे
सकलसामर्थी इहेने एक निष्ठा पानतना स्वरूपे ऐतना
ध्यान धार, तेन तेन ए साधक जीव, ऐतनो आत्म करु-
रूप होनें स्वरूपने अवलंबे. उपरान्तका विमल ध्यानमय
धार, तेनें एक स्वरूप निमज करेता सुकरता ग्रहे,
अरिहंत करे ॥ इति ॥ ७ ॥

स्वस्वरूप एकत्वता, साधे पूर्णानंद हो मित्त ॥
 रमे भोगवे आतमा, रत्नत्रयी गुणपुंद हो मित्त ॥
 क्युं० ॥ ८ ॥

अर्थः—हे जेवोरें स्वस्वरूपप्रकाशता ज्ञान, दर्शन, चारि-
 त्ररूप ग्रहे, तेवोरें परिणामिक परमतत्त्वेने विषे एकत्वता शुद्ध-
 स्वरूपमण, शुद्धस्वरूपमोगी घाय, तेवी तत्रे कहेतां निपजे,
 पूर्णानंद कहेतां संपूर्ण, आत्यंतिक, एकांतिक, अनंताविशेष,
 अबाधक, केवळनिराबाध, स्वाधीन आत्मसुख निपजे, पछी ए
 आत्मा पोतानी रत्नत्रयी आदिक गुणपुंदने विषे रमे, तेहनेज
 भोगवे, तन्मय, तद्विलासी, स्वभावआनंदी थको रहे, सादि
 अनंतोच्छाळ, स्वपरिणामिक प्रगट्पणे वने ॥ ८ ॥ इति अष्टम
 गाथायः ॥

अभिनंदन अवलंबनें, परमानंद विलास हो मित्त ॥
 देवचंद्र प्रभुसेवना, करी अनुभव अभ्यास हो मित्त ॥
 ॥ क्युं० ॥ ९ ॥

अर्थः—ए रीते भीअभिनंदन प्रभुने अवलंबनें परमानंदनी
 विद्यास घाय, सर्वदेवमाहे चंद्रमा समान जे अरिहंत देव,
 तेद्वनी सेवना, अथवा स्तुतिकर्ताई नाम एव देवचंद्र तेमाटे
 पोतुने संबोदने हे देवचंद्रप्रभु ! नमारी सेवना करे, एव
 अनुभवना अभ्यासदी पच्छे अनुभवसुख करे. पछीज अत्मा
 निरञ्जितवत्तु जय काल ठे. पाट पान करो, अर्थो ॥ ९ ॥
 ॥ ॥

વિના ભોગવે છે, માટે અકામી છે, પુટ્ટે સ્વશ્રેયસી. વેગલો
 જે પુટ્ટલના ઘર્ણ, ગંધ, રસ, ફરસનો ભોગ, તે ઘાંઘડો પહે,
 તેને કામના કહિયે, પણ તેનો ભોગી આત્મા નથી, આત્મા
 તો જ્ઞાનાદિક ગુણ જે સ્વશ્રેયસ્યાપરૂપને પ્રગટભોગ તેહનો
 ભોગી છે, તે ભોગવતાં કામના ન જોડ્યે, માટે કામના વિના
 ભોગી છે, ૫ અધરજ જાણવું ॥ ૧ ॥ इति प्रथमं गाथाभिः ॥

ऊपजे व्यय लहे तहवि तेहयो रहे;
 गुण प्रमुख बहुलता तहवि पिंडीं ॥
 आत्मभावे रहे अपरता नवि ग्रहे,
 लोक प्रदेश मित पण अखंडी ॥ अ० ॥२॥

અર્થ:—હવે નિત્યનાદિક ધર્મ કહિ સમજાવે છે. સર્વદ્રવ્ય
 છ છે, તેમણે કાલ તે ઉપચાર દ્રવ્ય છે, તથા ધર્માસ્તિકાયાદિ
 પાંચ દ્રવ્ય અગ્નિકાય છે, તેમાં ૧ ધર્માસ્તિકાય, ૨ અધર્મા-
 સ્તિકાય, ૩ આકાશાસ્તિકાય. ૫ થયે એકેક દ્રવ્ય છે, જીવ
 અનંતા દ્રવ્ય છે, પુટ્ટલ અનંતા દ્રવ્ય છે, દ્રવ્યનું અગુરુરુદુર-
 ચાંચનું પરગુણ દ્વાનિ શુદ્ધિરૂપ ચક્ર પરનું જ્ઞાનવર્તની પૂં
 વર્તે, તે એકદ્રવ્ય, જેનું ચક્ર મિત્ર પટનું તે મિત્રદ્રવ્ય, એ સર્વ
 દ્રવ્ય, લક્ષણ, વ્યય, દ્રવ્યપુત્ર છે, તેમાં નિશ્ચાનિશ્ચ છે ॥ ઉત્તમ
 ચ વિદ્યેશવદ્યકમાયે ॥ તે જડ જીવો નામો, તે નામો હોડ
 સરમો નરિય ॥ જ મો ઉપાપજય, ગુરુ ચમત્કાર પસાઓ
 ॥ ૧ ॥ પૂન ॥ મરિયે ચ પદમમય, ઉપસાડ નામપ્ય નિર્મ
 ચ ॥ ૫૩ ૫૩ ચ ગુરુદ્વક્ય જા મોરુદ્વક્ય મરમરો ॥ ૨ ॥
 હજા રુક્મિણી ધનુજ, મરુદ્વક્યની દાનની પથ ત્રીવનો

नित्यानित्य स्वभाव है, ते वही है, अमितवर्षाय उपजे है, पूर्ववर्षाय व्यप धाय है, यद्य एक प्रदेशों अगुल्लहृपर्वाय अनंत गुणो है, बीजे प्रदेशों वैया अनंतभागहीन है, बीजे प्रदेशों असंख्यात गुण वक्तो है, बीजे प्रदेशों संख्यात गुण वृद्धि है, एन असंख्यात विभाग है, ते प्रतिस्मय परावर्तक है, ते जिहां अनंतगुण विहां असंख्यात गुण धाय, वैया जे प्रदेशों अंतर् गुणवत् वरुं, ते व्यप धयो, अने असंख्यात-प्राप्त वरुं धयुं, ते उपर धयो, तथा अगुल्लहृ सत्त्वो रद्यो, ते ध्रुव जानवो, तथा वेपुं जानवुं. ए ज्ञानवो धर्म है, ते ज्ञेयने पञ्चदे जो ज्ञान नित्य होय, तो ज्ञाप्य नहीं. जेनादे विवक्षित समये विने केवलज्ञान अनंता अनीन धर्म धया, तेने जाने. वर्तमाने अनंता धर्म है तेने जाने, तथा अनागत अनंता धर्मो ते एन जाने; पद्यनि धया है धर्मो ए धर्म, ज्ञेयना है, एन ते सर्वने जानवानी धर्म, ज्ञानमाहे है. अने परमपने जानंगमने ज्ञान पराहपानी धातु नयी " विषयनेदान् विषयिनीऽपि नेदः ज्ञेयनेदान् ज्ञाननेदः. इत. ज्ञान वाकनेदि ज्ञेयस्य पराया-स्य वंत्तमेवभासकत्वेनारपाज्ज्वाइति वृद्धभाष्ये " तथा जे ज्ञान वर्तमानपने जानवो, तेहने अनीनपने जाने, अने जे अनागत तेहने वर्तमानपने जाने, ए ज्ञानना पर्याय भासित-वैतदिक ते सर्व एही शिने पत्त, तेन वर्तमानपनी धर्म, उत्तरपर्यायनी उत्तर. अने ज्ञानना २३. एन धर्मन, धर्मि, सर्व एन जानवो. नन १ ज्ञानपने २. ज्ञान नमरो ए-ज्ज्वा वेहयी हो १ जे नमर ज्ञान २. ज्ञान ३. ज्ञान पने हो, अने तहदि इहेन जे न नमर १. ज्ञान वृद्धवर्धन न दूहे, एही ज्ञाने. विद्व. २. ज्ञानपने ३. ज्ञान धर्म नो,

તે નિત્યતા. એ વે સ્વભાવ કહ્યા. તથા એક આત્માને વિષે જ્ઞાનગુણ, દર્શનગુણ, ચારિત્રગુણ, વીર્યગુણ, દાનગુણ, ઠામગુણ, ભોગગુણ, અરૂપીગુણ, અગરુલ્લુગુણ, અઘ્યાવાધગુણ. इत्यादिक अनंता गुण છે, તે સર્વ ગુણ મિત્ર મિત્ર છે, તેવી અનેકતા છે, તથા તે સર્વગુણ સમુદાયરૂપ છે, પણ કેવરેં મિત્રક્ષેત્રી ન થાય, તે અનંત ગુણપર્યાયનો એકપિંડ એહવો આત્મા છે, માટે એકરૂપનો, થલી પ્રમુજી તમે કેહવા છો ? જે સ્વદ્રવ્ય, સ્વક્ષેત્ર, સ્વકાલ, સ્વભાવપણે અસ્તિ છે, તે અસ્તિભાવ કોઈ વરેં ટલનો નથી, તેણે હે પ્રમુ । તમે આત્મમાર્વે રહો છો, પણ કોઈ વરેં અપર કેતાં વીજા દ્રવ્યનો ભાવ કેતાં ધર્મ છેના નથી, માટે સ્વાત્અસ્તિપણે છો, પોતાના ધર્મે રહો છો, પર દ્રવ્યનો ધર્મ સ્વાત્નાસ્તિપણે છે, તે કોઈવારેં તેમેં (તેમાં) તે પણે પરિણમના નથી, માટે સ્વાત્અસ્તિનાસ્તિરૂપ છો. હવે इहां सप्रभंगी उपजे, તે કહે છે. ૧ સ્વદ્રવ્ય તે પોતાના ગુણ અને પર્યાયનો સમુદાય તથા સ્વક્ષેત્ર, તે પોતાનો અગરુલ્લુ સ્વભાવ, વિભાગીકૃત અસંખ્યાતપ્રદેશે, સ્વકાલ તે ઉપાદ દ્યયરૂપ પ્રવર્તના સ્વભાવ તે અનંતા જ્ઞાનના પર્યાય, અનંતા દર્શનના પર્યાય, અનંતા ચારિત્રના પર્યાય, અનંતા અગરુલ્લુ પર્યાય, તેણે સ્વાત્અસ્તિ એ પટેલો ભાંગો થયો. ૨ પરદ્રવ્ય, પરક્ષેત્ર, પરકાલ, પરભાવપણે સ્વાત્નાસ્તિ એ વીજો ભાંગો. ૩ તથા અસ્તિ, નાસ્તિ, એ થે વસ્તુએ મળા છે, માટે સ્વાત્અસ્તિ, સ્વાત્નાસ્તિ, એ થે વસ્તુએ મળા છે. ૪ એહવો ધર્મ એક થયો, તેને કહે છે. ૫ તથા સ્વાત્ કલધિત્વપણે અસ્તિ એ થયો ભાગ થયો ૬ તે પ્રવત્કલ્પને અસ્તિ-

धर्महुं पण छे, माटे स्यात्अस्ति अवक्तव्यं ए पांचमो भांगो
 थयो. ६ ते अवक्तव्यपहुं नास्तिवर्महुं पण छे, ते माटे स्यात्-
 नास्ति अवक्तव्यं ए छटो भांगो. ७ एहवो वस्तुवर्म समुदाय
 पर्यायपणे स्यात्अस्ति नास्ति युगपत् अवक्तव्यं ए पदार्थ धर्म
 छे, ए सातमो भांगो थयो. ए सामान्ये सप्तभंगी कहीं, तेमज
 नित्य तथा अनित्यनो सप्तभंगी, एक अनेकनी सप्तभंगी, व-
 क्तव्य तथा अवक्तव्यनी सप्तभंगी तथा गुणपर्यायनी सप्तभंगी,
 तथा द्रव्यास्तिक पर्यायास्तिकनी सप्तभंगी, एम अनंदी सप्तभंगी
 वस्तुवर्म छे, ते सप्तभंगीये सर्व पदार्थ पोताना स्वभावनें पल-
 ट्ता नयी, ते कारणे हे प्रभुजी ! तुम अस्तिनास्तिपणे छो,
 स्वधर्मपणे रहो छो, परधर्म ग्रहण करता नयी. बली हे प्रभु !
 तमें केहेवा छो ? तोके चउद राजलोकना जेठला आकाशप्र-
 देश छे, तेठला तमारा आत्मप्रदेश छे, पण ते असंख्यात-
 प्रदेशहुं जे स्वरूप, षट्गुण हानिवृद्धिरूप, अगुरुलघुपर्यायनो
 तरतमयोग, विभागपणे रहेवुं. शृंखलाअवयवनी परे ज्ञानादि
 गुणोहुं अवस्थान क्षेत्र, क्षयोपगम काले कार्याभ्यासे तरतमता,
 तेहहुं स्वरूप कम्मपयडी विरे योगस्थान अधिकारे तथा
 बृहत्कल्पभाष्पमन्ये संचमभ्रैनिअधिकारयी जाणजो, तथा क्षायि-
 कभावे सर्वगुणनी सामान्यता, परंतु अगुरुलघुपर्यायहुं नारनम्य
 सदा छे, तेयी प्रदेशवर्म छे, अथवा सर्वगुण पर्याय तुल्य-
 विभागे असंख्यातप्रदेशपणे वेहेचाय पण कोइ वारे जडा खं-
 डाता नयी, माटे अखंडरूप छे. एउठे असंख्याता प्रदेशरूप
 अवयवता छे, पण भित्त थाय नहो. ते आधर जागहुं॥२॥
 ॥ इति द्वितीय गाथाय ॥

કાર્યકારણપણે પ્રણમે તહવો ધ્રુવ,
કાર્યભેદે કરે પણ અભેદી ॥

કર્તૃતા પરિણમે નબ્યતા નવિ રમે,
સકલ વેત્તા થકો પણ અવેદી ॥ ૩ ॥

અર્થ:--ઘડી ઉત્પાદ્યરૂપ ધર્મ કહે છે. જીવદ્રવ્યને વિષે જેટલા ગુણ છે, તે સર્વ પોતાનું કાર્ય કરે છે, અને ઉપાદાનરૂપ કારણ તેહીજ કાર્ય થાય છે. इहां कोई कहेरे जे पूर्वकाले कारण, पश्चात्काले कार्य, एतो जमालीनो मत है, जो कारणकाल, कार्यकाल मित होय, तो कारणकाल विनाशे तदनंतर कार्यकाले कारण विना कार्योत्पत्ति थाय, અને કારણ વિના કાર્ય માનતાં અનેક દોષ થાય, તેવારે ઘટે પડ કાર્ય થાય, પટે ઘટકાર્ય થાય, માટે કારણ વિના કાર્ય નથી, એટલે કારણભાવ, તથા કાર્યભાવ, એ બે એક સમયે છે, એ જૈનની શ્રદ્ધા છે, શ્રીવિશેષાવલોકનમયે ઘણું વચાણું છે, જો યાત્રા ઉત્પન્ન કારણ કાર્યવિષે એક કાલતા છે, તો સહજ અઘૃણિમ કારણ કાર્યતા એકસમયેજ હોય, તેમાટે જીવનો કેવલજ્ઞાનગુણ, તે વિશેષભાવ સર્વ જાણે છે, તિહાં સર્વતું જાણતું, તે કાર્ય છે, અને જ્ઞાનગુણ, જાણવા રીતે પ્રવર્તે, તે કારણ છે, તેહજ સમયે કારણ કાર્યપણે પરિણમે છે. અને જ્ઞાનગુણ પણે સદા ધ્રુવ છે, તેમ કેવલ દર્શનાદિ ગુણ અનંતા છે, તે સર્વ એ રીતે પરિણમે છે, જ્ઞાનના વ્યય, તિહાંજ કાર્યતા ઉત્પાદ, કાર્યતાન્યય, તિહાંજ કારણના ઉત્પાદ, એ સર્વ દ્રવ્યને વિષે, ઉત્પાદ્યધર્મ છે. इहा कोई कहे है जे उत्पादय्य स्वतः

પુ કાર્યમેદે ત્રણ ધર્મ પામીયે છેયે, પરંતુ કેવારે મિત્ર થાતા નથી, તિમ જીવના અનંતગુણ મિત્ર મિત્ર કાર્ય કરે છે, પરંતુ યસ્તુયમે મિત્ર નથી. કાર્ય તો સર્વ મેદે કહેતાં મિત્રપણે કરે છે, પણ અમેદી કહેતાં મેદરહિત છે. વહી પ્રતિસમય કર્તૃતા પણે છે, પૃથ્લે પંચાસ્તિકાયમય્યે ચાર અસ્તિકાય તે અર્કર્તા છે, અને એક જીવાસ્તિકાય સ્વતંત્રકર્તા છે, તે સ્વાધીનપણે કારણાવલંબી થઈ કાર્યને નિપજાવે, તે કર્તા, તથા જેમ પર કાર્ય થતુ, તેનો કર્તા કુંભકાર તેમ જ્ઞાનાદિ કાર્યનો કર્તા જીવ છે, માટે કર્તૃનાપણે પરિણમે છે. પણ કાંઈ નશ્યપણે નથી રમતો, પૃથ્લે જે પ્રતિસમયે પર્યાયને કરે, પણ કાંઈ નવો નથી કરતો, અસ્તિધર્મ છે, તેમજ રહે છે, વહી સકલ કહેતાં સર્વ દ્રવ્ય છ તેહના ગુણપર્યાય સ્વભાવ, તેના ઉત્પાદરૂપ, વ્યયરૂપ, ધ્રુવરૂપ, અતીત અનાગત ઘતંમાનકાલ સર્વ ત્રણે કાલના વેતા કહેતાં જાણ છો, પુ સર્વને જાણો છો, પણ અવેદી કહેતાં ધુરુષ, સ્ત્રી, નપુંસકરૂપ વેદ રહિત છો, માટે વેતા થકા પણ વ્યયનયમે અવેદી છો, પુ અચરિત જાણવું ॥ ૩ ॥ इति तृतीयं गायार्थः ॥

શુદ્ધતા ધુદ્ધતા દેવપરમાત્મતા,
સદ્ગજ નિજ ભાવભોગી અયોગી ॥
સ્વપર ઉપયોગી તાદાત્મ્યમતા રમી,
શક્તિ પ્રયુજનો ન પ્રયાંગી ॥ અ૦ ॥ ૪ ॥

જાણે - જુદા ૨ સ્વરૂપસ્વરૂપ સ્વરૂપ રહિત,
શુદ્ધતા ૧૧ ૨૨૨ ૩૪૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫૫૫ છો, દેવ

અનંતી શક્તિ છે, તે સર્કર્મા જીવની સર્વ શક્તિ દેવળી છે, અને તેમ સાધ્ય સાધક ભાવ કરીને સર્વ કર્મપડલને દલ્લે કરીને સર્વ શક્તિ પ્રગટ કરી છે અને તે સર્વ શક્તિની મિત્ર મિત્ર પ્રવૃત્તિ છે, તે સર્વ શક્તિને પ્રયુજતા છો છૂટે સર્વ કર્તૃત્વ, મોકૃત્વ, જ્ઞાપકત્વ, પારિણામિકત્વ, ગ્રાહકત્વ, આધારત્વાદિ શક્તિ પ્રવર્તે છે, પણ કોઈ શક્તિ અળ પ્રવર્તે રહેતી નથી, તથાપિ ન પ્રયોગી કહેતાં શક્તિ પ્રવર્તાવતાં કોઈ જાતિનો પ્રયોગ કહેતાં પ્રયાસ ઉદ્યમ વિકલ્પ કરવો પડતો નથી, છૂટે સર્વ શક્તિ સહેજે પ્રવર્તે છે ॥૪॥ इति चतुर्थ-
गाथार्थः ॥

વસ્તુ નિજ પરિણતે સર્વ પરિણામિકી,
છૂટે કોઈ પ્રભુતા ન પામે ॥

કરે જાણે રમે અનુભવે તે પ્રભુ,

તત્ત્વસામિત્વ શુચિ તત્ત્વ ધામે ॥ અ૦ ॥૫॥

અર્થ:—હવે ૧ નિત્ય, ૨ અનિત્ય, ૩ એક, ૪ અનેક, ૫ અસ્તિ, ૬ નાસ્તિ, ૭ મેદ, ૮ અમેદ. રૂપાદિક, અનંત ધર્મ પ્રમુખાં છે તે માટે પરમેશ્વરપણું છે તેની જાણવાનું કારણ કહે છે. જે નિત્યાનિત્યાદિક ધર્મ તો સર્વ દ્રવ્યમાં છે. છૂટે વસ્તુ કેતાં જીવાદિ પદાર્થ તે નિજ પરિણતિયે કેતાં પોતાની રૂપાદિ પરિણતિયે સર્વ કેતાં સમસ્ત દ્રવ્ય પરિણામિકી કેતાં પરિણામી છે. છૂટે નિત્યાનિત્યાદિક ધર્મપણે સર્વ દ્રવ્ય પરિણામી છે, પણ તેથી કોઈ પરમેશ્વરપણું ન પામે, સર્વ દ્રવ્ય સાધારણધર્મી માટે એમાં શી અધિકાઈ ? છૂટે કેતાં

કહે છે. તત્ત્વ કેતાં વસ્તુનો મૂલ્યધર્મ, સ્વામિત્વ કેહેતાં તેનું સ્વામિપણું તે પરમેશ્વર પણું શુચિ કહેતાં પવિત્ર કર્મ રહિત નિર્મલ તત્ત્વ સિદ્ધતાનું ધામ કહેતાં ઘર તે નિષ્પન્ન સિદ્ધાવસ્થા તેજ પરમેશ્વર પણું છે, બાકી સર્વસંસારી જીવ, સત્તાયે પરમ-ગુણી છે, પણ જેના ગુણ પ્રગટ થયા, તે પૂજ્ય જાણવા. માટે ભીષ્મોવિજયજી ઉપાધ્યાયે કહ્યું છે ॥ ગાથા ॥ જે જે અંશે રે નિરુપાધિરુપણું, તે તે કહીયે રે ધર્મ ॥ સમ્પદ્દષ્ટિરે ગુણ-ટાળા ધરી, જાવ લહે શિવગર્ભ ॥ ૧ ॥ માટે જે પરમ પૂજ્ય તે સિદ્ધ છે ॥ ૫ ॥ હવે પંચમ ગાથાર્ય: ॥

જીવ નવિ પુગ્ગલી નેવપુગ્ગલ કદા,
પુગ્ગલાધાર નાર્હી તાસ રંગી ॥
પરતણો રૂંદા નહિં અપર પેશ્વર્યતા,
વસ્તુધર્મે કદા ન પરસંગી ॥ અ૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ:—હવે જીવનો જે મૂલ ધર્મ છે, તે શ્રીગુરુમતિનાય અરિહંતને નિપજ્યો છે, તે કહે છે. જે જીવ નવિ પુગ્ગલી કહેતાં જીવ તે કોડુ ચોં પુટલી નવી અનંતો કાલ સંસાર-વસ્થાયે પુટલ્યાં છકટો રહ્યો, પણ કેવોરે પુટલરૂપ થયો નહીં, તપા જીવ તે પુટલનો આચાર નથી, કાણ જે ક્ષેપ્યોદ્દય તો આકાશ છે, ધર્મ, અધર્મ, જીવ, પુટલ, પૃ સર્વ આકાશદ્રવ્ય મળે રહ્યાં છે, પણ જીવના પ્રદેશે પુટલનું રહેવું, તે જીવની ભવિષ્યગુણનારી થયું છે. કેમ જે સર્વ મળ્યાં જીવોને ભોગ તપા ઉપભોગ ગુણનો મહાકાલ અપોવશમ વર્માયે પણ સ્વ-ભોગની પ્રગટતા નહીં. તથા ઉપભોગ વડા છે. કીર્તનગદનો

क्षयोपशम पामीये ते वीर्ये पण परानुयायी धयुं, तथा कर्त्ता,
 ग्रहकता, व्यापकता, भोक्तापणं तदा निरावरण छे, अने कार्य,
 ग्रह, व्याप्य, भोग, आवरणां छे, तेयीं पुद्गलग्रह, पुद्गलानुयायी
 प्रवृत्ति ते कार्य, पुद्गलभोगपणं तेहना वर्णादिकर्मा व्यापक धयो,
 पुद्गलने ग्रहे छे, पछी जेने भोगव्यो, तेनीज होंश उपजे,
 एउछे पुद्गलनो रुचि ते फरी पुद्गलने ग्रहे, तथा भोगवे, तेयीं
 आत्मप्रदेशे पुद्गल रहा छे, आत्मप्रदेश ते स्वगुणपर्यायतुं क्षेत्र
 छे, पण परपुद्गलद्रव्यतुं क्षेत्र नयी, तथा मूलवस्तुधर्मे पुद्गलनो
 रंगी नयी, स्वधर्मना आस्वादन विना ए पुद्गलनो रंगी धयो
 छे, पण वस्तुर्गते विचारनां एने पुद्गल्यी द्यो संबंध छे ? वळी
 आत्मा परभावनो स्वामी नयी, परभावे एनी ऐश्वर्यता कहेतां
 टकुलाई नयी, एउछे वस्तुधर्मे कदा कहेतां कोइ वेला परवस्तुनो
 संगी नयी, जीवद्रव्यनो सत्ताधर्म एहवो छे, माटे माहारो
 सुमतिनाथ परमेश्वर शुद्धदेव, ते पुद्गलनो आधार तथा रागी
 केम होय ? सर्व पुद्गलार्तीत छे ॥ ६ ॥

संग्रहे नहीं आपे नहीं परभणो,

नवि करे आदरे न पर राखे ॥

शुद्धस्याद्वाद निजभाव भोगी जिके,

तेह परभावने केम चाखे ॥ अ० ॥ ७ ॥

अर्थः—वळी सुमतिनाथ परमान्ना केहेवा छे ? जे पर-
 भणी कहेतां परवस्तु भगो माहागपने संग्रहे नहीं, ते परवस्तु
 कोइ बीजाने आपे नहीं. परवस्तुने कर नहा, परवस्तुने आ-
 दरे नहीं, परवस्तुने परिग्रह धनपने गखे नहीं, ए शुद्धद्रव्य-

નો ધર્મ છે, તથા શુદ્ધ કહેતાં નિર્દોષ સ્યાદ્વાદ કહેતાં અનંત-
ધર્માત્મક નિજ કહેતાં પોતાનો, ભાવ કહેતાં ધર્મ, અનંત
જ્ઞાન દર્શનાધિક, તેહના જે ભોગી આસ્વાદી છૂટે સ્વભોગ્ય-
ના જે ભોગી થયા, તે પરભાવ જે રાગદ્વેષાદિક અયથા પુદ્ગલ-
વર્ણાદિક, તેહને નિષ્પન્નપરમાત્મા કેમ ધાણે કહેતાં આસ્વાદે ?
માટે પરમાત્મા તે પરભાવને ધાણે નહીં, સ્વરૂપભોગીજ હોય
॥ ૭ ॥ ઇતિ

તાહરી શુદ્ધતા ભાસ આશ્ચર્યથી,

ઉપજે રુચિ તેણેં તત્ત્વ ઈંહે ॥

રંગી થયો દોષથી ઉભગ્યો,

દોષત્યાગે ઢલેં તત્ત્વ લીંહે ॥ અ० ॥ ૮ ॥

અર્થ:—હવે સાધન ધર્મ કહે છે. તિહાં થીસુમતિનાય
પોતેં મુક્ત થઈ કૃત કૃત્ય થયા, તે પરજીવની મુક્તિના કર્તા
નહીં, તો શા ધારતે સ્તવો છો ? નમો છો ? ત્યાં કહે છે,
જે તાહેરી કહેતાં હે પ્રમુ ! તુમારી શુદ્ધતા, નિઃકર્મતા, અનંત-
ગુણ પ્રગટતા, તેહનું જેવોં ભાસન કહેતાં જાણપણું થાય, તે
જેમ જેમ ગુણની ઘોષણા કરે, તેમ તેમ ગુણનું ભાસન થાય,
તેથી આશ્ચર્યતા ઉપજે, જે અહો પ્રમુનું જ્ઞાન । ગ્રણ લોકગન
ષટ્દ્રવ્ય ગ્રણ કાલ પરાગૃતિ સહિત એક મમયેં જાણે, તેમજ
અહો પ્રમુનું દર્શન । અહો પ્રમુનું ચારિત્ર । સકલ પુદ્ગલ અ-
ભોગી । અહો પરમાનન્દ । દુષ્ટાદિક આશ્ચર્યયા આશ્ચર્ય ઉપજે,
તેથી પોતાને તેહના નામ નામની રુચિ ઉપજે,
ઈંહા ઉપજે. પછી તે મોક્ષરુચિ જાંવ વિચાર ને કેવા માહાગો

તે કારણપણે પરિણમે, જેમ કાર્ય નિપજે, તેમ તેની કારણતા
 સ્વંસ પામે, એમ આત્મસિદ્ધે સાધના નવિ ટકે, જેવારે ઘણું
 કહેતાં જીવપદાર્થ, ઉત્સર્ગીને સંપૂર્ણ આત્મા પોતાની સમાધિ
 પગ્માનંદ પામે, તેવારે કારણતા રહે નહીં, સિદ્ધપણે ઘણુંનો
 મૂલ્યમૈ પ્રગટે, તેવારે સાધનપણું રહે નહીં ॥ ૯ ॥ इति नवम
 गाथायः ॥

માહરી શુદ્ધ સત્તાતણી પૂર્ણતા,

તેહનો હેતુ પ્રમુ તુંહી સાચો ॥

દેવચંદે સ્તવ્યો મુનિ ગણે અનુભવ્યો,

તત્ત્વમત્તે ભવિક સકલ રાચો ॥ અ० ૧૦ ॥

અર્થ:—માટ દે પ્રમુજી ! માહરી શુદ્ધ નિર્મલ આત્મસત્તા,
 તેહની પૂર્ણતા કહેતા મંત્રમંત્રા તેહનો હેતુ કેહેતાં નિમિત્ત
 કારણ દે પ્રમુ તુંહીજ સાચો છો, તમાગ જેવા શુદ્ધદેવતું નિ-
 મિત્ત પામ્યા વિના માહાગે નિર્મલ મોશુ કેમ નિપજે ? તારું
 સ્ત્રીકની પૂર્ણતા પરિણામ છે, જે નિમિત્તાવલંબી ધર, ડગડા-
 નાવલંબી થાય, દેવ જે જાત નિવાયના, તેહમાં સંદયામમાન
 થયેગ તેમ સ્તવ્યો, તથા મુનિ જે તિર્થંક મોક્ષામિષ્ટાવી તેને
 અનુભવ્યો, તેહના ગુણન આપ્યાદન કરું, પૃથ્વો જે અરિદંત
 દેવ, તેની નવચક્ર જે બાંન, પૃથ્વે રમ્યુગન ગુણની વહુમા-
 નતા, તેના જાત મંત્ર શ્રવણી વીચો તમે ગણો, માત્ર વાઓ
 ॥ ૧૦ ॥ इति नवम गाथायः ॥ इति श्रीमृमनेत्रिन स्तवन ॥

સ્વરૂપ નિર્ધાર, સ્વરૂપ રુચિરૂપ પ્રગટ્યો, તો આત્મા મોહમ-
 લ્લયી રહિત ધાય, માટે પરમ પવિત્ર છે ॥ ઉક્તં ચ ॥ સમ્મ-
 તેણં સુદ્ધો, સચ્ચ કિંચો હવડ સિવદેહ ॥ સંવચ્છુર્દ્ધો તદ-
 નિજ્જરા ય, ધમ્મમૂલં ચ સમ્મત્તં ॥ ૧ ॥ મૂલં દારં પંડિતાણં,
 આહારો ભાયણં નિહિ ॥ હુમ્મુક્કં સાવિધમ્મસ્સ, સમ્મત્તં પરિકિ-
 ત્તિપં ॥ ૨ ॥ ઘણી દર્શન કહેનાં હે પ્રમુજી ! તાહરું દેખવું
 અથવા શુદ્ધશ્રદ્ધા તે જે જીવ, શબ્દનયં કરે, તે જીવનો જે
 સર્વજીવસંગ્રહનયં સિદ્ધ સમાન છે, તે જેવો પોતાના સર્વ
 આવરણક્ષય કરી સર્વણસિદ્ધ થાય, તેવો એવંમૂતનય સિદ્ધ
 કહિયે. તે માટે સંગ્રહ તે એવંમૂત થાય, હજાં નયતું સ્વરૂપ
 સંક્ષેપ કહિયે છે. “ સત્તાગ્રાહી સંગ્રહઃ ” વસ્તુની સત્તાને ગ્રહે,
 તે સંગ્રહનય કહિયે. અને વસ્તુના નામપદનો જે અર્થ, તેણે
 પરિણમ્યો, વેધ સવેચપદં ભાવાનિશ્ચયં તે શબ્દનય કહિયે. ઘણી
 સકલપર્યાયપરિણામિકતારૂપ પ્રગટ્ટણે સંપૂર્ણ વસ્તુ, તે એવંમૂત
 નય કહિયે. પૂરે નાટકું દર્શન જે દેખવું, તે અંતરંગ અરિ-
 હંતના સ્વરૂપમામન આમ્વાદન મદિત પ્રમુતાનું અવલોકન તે
 શબ્દનયે પ્રમુતું દેખવું થયું. ૧ યોગની ચપલતા, તથા ઉપ-
 યોગ અન્યકાર્પનો, માત્ર એકલું ચત્રુદંદ્રિયં કરી પ્રમુમુદ્રાતું
 જોતું, તે નૈગમનયે પ્રમુ દીટા. ૩ ચંદન, નમન, આશાનના
 ર્જનપણે જે પ્રમુમુદ્રા તથા પ્રમુના ગર્ગમનું દેખવું, તે સ્વ-
 હારનયે પ્રમુ દીટા. ૪ યોગ તથા ત્રિકલ્પમ્મય ઉપયોગ પ્રમુના
 ગુણનો, અને સર્વદંદ્રિય પ્રવન જોત, મન, પ્રકાશ કરે, ચપ-
 લતા મટાવે, તથા હૃદય મદિત પ્રમુ નામના નમ્યનાયે જોત
 કરે, તે પ્રમુમુદ્રાતું પ્રમુ દીટા. ૫ તથા ત્રિકલ્પમ્મય પરિ-
 નામિ છેવડાનું પ્રમુ દીટા.

सर्व प्रभुमुद्राः तथा प्रभुतुं शरीर तिहां बलगा अंतर्ग आ-
त्मसत्ता प्रगट करवावप साध्यरुचि धर्यो यको प्रभुतातुं तत्त्व-
संपदारूप अवलोकन ते शब्दनयें प्रभुजी दीटा. ए रीतें श्री
प्रभुजीने देखे, ते नियमा स्वसत्ता प्रगट करे, माटे ए निमित्त
कारणरूप प्रभुदर्शन जाणवुं. एम सम्पत्त्वना पण नय करीने
शब्दनयें जे शुद्ध श्रद्धारूप समकित ते संसारी जीवनी सत्ता
प्राग्भावतुं कारण छे ॥ १ ॥ २ ॥

बीजें वृक्ष अनंतता रे लाल,

पसरे भूजल योग रे ॥ वा० ॥

तिम मूल आत्म संपदा रे लाल.

प्रगटे प्रभु संयोग रे ॥ वा० ॥ तु० ॥ ३ ॥

अर्थः—हवे कारणकार्य भाव कहे छे. जेम बीज होय
तेनां अनंता वृक्ष उपजवानी छती छे, पण मू कहेनां माटीमां
नाछे, तथा जल कहेनां पानी सोचे, एवो संयोग मडे, तेवारें
जगे, एट्टे माटी तथा पानीना संयोगे वचे. ए रीत छे,
जेम उपादानधर्म ते निमित्तकारण विना प्रगटे नहीं. ए रीतें
माहारी आत्मसंपदा यद्यपि सत्तारूपें छती छे पण जेवारें
प्रभु श्रीवृत्तराग देव शुद्धस्वरूपीनो योग मडे, तेवारें प्रगटे
ते आलंकी तत्त्वने आलंकेने वर्ते, तो ते निपजे, एम महारे
आत्माविषे सत्ता सर्व छे पण श्री अरिहंनरूप निमित्त मडे,
तेवारें सिद्धि नीपजे ॥३॥ इति तृतीय गाथार्थः॥

जगतजंतु कारज रुचि रे लाल.

साधे उदयें भाण रे ॥ वा० ॥

ચિદાનંદ સુવિલાસતા રે લાલ,

વાધે જિનવર જાણ રે ॥ વા० ॥ તુ० ॥૪॥

અર્થ:—સર્વ જગત્વાસી જાંવ આહાર, વિષય, પરિગ્રહ મેલવવારૂપ કાર્યના રુચિ કહેતાં અમિલાપી છે, પૃથ્લે પોત પોતાના કાર્ય કરવા રૂપ પરિણામ સર્વ જીવોને છે, પણ સૂર્ય ઉદ્યોતરૂપ નિમિત્ત પામ્યા વિના કાર્ય કરી શકે નહીં. સૂર્ય ઉદ્યોતરૂપ નિમિત્તકાળ પામે, તેવારે સર્વલોક કાર્ય કરવા લાગે, એ રીત પ્રગટ દેખાય છે, તેમ માહારી આત્મા ચિદ્ કહેતાં જ્ઞાન, આનંદ કહેતાં અધ્યાવાયમુખ અથવા સકલજ્ઞેય જ્ઞાયકતા રૂપ જે જ્ઞાન તેહનો જે આનંદ, તેને ચિદાનંદ કહિયે, તેની સુવિલાસતા કહેતાં શુદ્ધપણે વિલાસ પૃથ્લે ભોગ-વધું, તે આત્માનંદ ભોગીપણું તે યદ્યપિ સત્તાનેવિષે છતું છે, તો પણ જેવારે શ્રીજિનરાજનો વર કહેતાં પ્રધાન અનુશનદોષ, તથા એકાંત દોષ, તથા અર્થાપત્તિદોષ રહિત ધ્યાન કરિયે, તેવારે આત્માનંદ પ્રગટે, ઉપાદાન છે પણ હે પ્રભુ ! તમારા જેવું નિમિત્ત મહે પ્રગટ થાય. માટે માદારે પ્રભુમમાન ઉપ-કારી કોડ નહીં, તે કારણે હે પરમેશ્વર ! તાહકું દર્શન મને સ્હાણું છે, જે અનંતા ભવ ભમતા ન પામ્યો તે જો મહે, તો માહકું અનાગત ! ઝનન ઝનન ઝનતા કાલન રરિઃ જાય ॥ ઉક્તં ચ ॥ ઝનન ન મોહતિમિગઝન ઝનન, ધર્મ વિમ્બો સકુદપિ પ્રવિન્નેકિનોડસિ ॥ મમાંવિન્બો વિવિન્બનિ હિ મામનર્થા પ્રોદ્ય-તપ્રચચગતય કથમન્યયને ॥ ૧ ॥ પૃથ્લે પ્રભુન દર્શન દુર્લભ ૪॥

लब्धि सिद्ध मंत्राक्षरें रे लाल,
उपजे साधक संग रे ॥ वा० ॥
सहज अध्यात्म तत्त्वता रे लाल,
प्रगटे तत्त्वीरंग रे ॥ वा० ॥ तु० ॥ ५ ॥

अर्थ:—बली दृष्टांत कहे छे. जेम आकाशगमन प्रमुख लब्धियो तेनी जे सिद्धि ते विद्याशक्ति मंत्राक्षरमां छे, पण ते तेहवो उत्तर साधक मळे. तेवारें नीपजे, तेम सहज स्व-भावरूप जे अव्यात्म कहेतां आन्मायी तन्मयपणे रही, जे स्याद्वादरूप ज्ञानदर्शनादिक आत्मिकपरिणतिरूप तत्त्वता, ते यद्यपि वस्तुधर्म आत्माने विषे छती छे, पण जेवारें निष्प-तत्त्वी शुद्ध निर्मल, निरावरण, आत्मस्वरूपभोगी, आत्मरमणी, आत्माश्रयी, असंख्यात प्रदेश पुद्गलसंश्लेषरहित, एवा शुद्धदेवने आलंबनें एक रंग करे, तेवारें ज्ञानावरणादि कर्मयी रहित निरावरणरूप प्रगट भावहुं छतापहुं नीपजे ॥ ५ ॥

लोह धातु कांचन हुवे रे लाल,
पारस फरस्तन पामि रे ॥ वा० ॥
प्रगटे अध्यात्मदशा रे लाल,
व्यक्तगुणी गुणग्राम रे ॥ वा० ॥ तु० ॥ ६ ॥

अर्थ:—बीजो दृष्टांत कहे छे. लोहधातुमयं कांचन कहेतां सुवर्ण थवानी सत्ता छे, नोपण पारस पश्य प्रमुख बाह्य निमित्त पामीने पोताहुं सोनापहुं लहे छे. म. . . जीवनी पण शुद्ध आत्मिकदशा यद्यपि सत्तारूपे छे, पण व्यक्त

કહેતાં પ્રગટ કર્માવરણ રહિત જે ગુણી અરિહંત તેહના ગુણ-
ગ્રામ કરતાં, સ્મરણ કરતાં, આપણો આત્મા ગુણાનુયાયી થઈ,
સંપૂર્ણ ગુણીપણું પામે, તેવારે સત્તા પ્રગટે. इहां कोई पूछेजे
निमित्त विनाज सिद्धपणुं केम ॥ पामे ? तेने उत्तर कहे छे.
जे आत्मा अनादिनो पुद्गलरूप परनिमित्त पामीने बंधपद्धति
करे छे, ते जो पुद्गलरूप परनिमित्त मुके, तो मुक्त थाय, ते
पुद्गलरूप परनिमित्त तो अरिहंतरूप शुद्ध निमित्तने अवलंब्या
विना टखे नहीं. माटे भी बीतरागदेवरूप शुद्ध निमित्त पामेयी,
आपणुं तख प्रगटे ॥ ६ ॥

આત્મસિદ્ધિ કારજ મળી રે લાલ,
સહજ નિયામક હેતુ રે ॥ ઘા૦ ॥
નામાદિક જિનરાજનાં રે લાલ,
ભવસાગરમહાસેતુ રે ॥ ઘા૦ તુ૦ ॥૭॥

અર્થ:—તેમાટે આત્મસિદ્ધિરૂપ જે કાર્ય, તે કરવાને સહજ
અદ્વિતિય નિયામક કેનાં નિર્ધાર, હેતુ કેનાં કારણ જે શ્રીવી-
તરાગ દેવ તેને પામીને નિશ્ચે મધ્ય જીવને મોક્ષ નીપજે, પુ-
નિર્ધાર થયો. નામાદિ કેનાં નામનિશ્ચેપાદિ તે અરિહંત પદ્યું
નામ તેને શ્રવણે, ઉચ્ચારણે, સ્મરણે કરી પણ અનેક જીવ
ગુણાવલંબી થઈ સમક્ષિત પ્રમુખ ગુણ પામીને સિદ્ધ થયા. તથા
શ્રીઅરિહંતની ય્યાપના જે મુદ્રા સમનાની સમુદ્ર, વિગપત્રિકા
ગદિત. અતિશયમ્ભર, પૃથ્વી જિનચાપના દયા પામ ચમં મુ-
ર્તિને અવલંબ માગુણાવલંબી થઈ સ્વક જાત સિદ્ધિ સમ્યા,
તથા સંપૂર્ણ પ્રવચી દય સિદ્ધિ થાય તે જીવના અભિચારી

જિનરાજ, તેહના વિવહાર ઉપદેશ સમવસરણ દેહી અદ્ભુતતાને
અવલંબી, ગુણાવલંબી ઘડ અનેક જીવ સ્વર્મસંપદા વરી સિદ્ધિ
પામ્યા તથા અરિહંતનો ભાવનિરૂપો તે અરિહંત દ્રવ્યના ગુણ
જે કેવલજ્ઞાનાદિ તથા પર્યાય તે અગુરુલ્લુચ્છતાદિ તેહની અનંત
પરિણતિહું જે ભાનન, શ્રદ્ધાન તથા સ્મરણ કેતાં પોતાનું તત્ત્વ
તેને અવલંબતાં અનેક જીવ મોક્ષરૂપ લક્ષ્મી પામ્યા; માટે
૫ શ્રી અરિહંતના જે નામાદિ ચાર નિરૂપણ છે, તે ભવરૂપ
મહા સમુદ્રમધ્યે સેતુ કેતાં મોહોટી પાજ સમાન છે. માટે
પ્રભુના નામાદિ ચાર નિરૂપણે અવલંબીને આત્મસિદ્ધિ કરવી
॥ ૭ ॥ इति तप्तम गायार्थः ॥

સ્થંભન ઇન્દ્રિય યોગનો રે લાલ,

રક્તવર્ણ ગુણ રાય રે ॥ વા૦ ॥

દેવચંદ્ર ઘૂંદે સ્તવ્યો રે લાલ,

આપ અવર્ણ અકાય રે ॥ વા૦ ॥ તુ૦ ॥ ૮ ॥

અર્થ:—વહી શ્રીપદ્મપ્રભ સ્વાર્માનું રક્તવર્ણ શરીર તે સામા
જીવના ઇન્દ્રિય તથા યોગનું સ્થંભન છે, એટલે ઇન્દ્રિયો વર્ણા-
દિકને અવલંબીને રહે માટે પ્રભુજી રાતે વર્ણ છે, ગુણગાંભી-
ર્યાદિક તેહના રાજા છે. દેવ જે ધર્મ દેવ તે સાચુ. નરદેવ
તે ચક્રવર્તી. ભાવદેવ તે ભવનરૂપ પ્રભુ. તેહમા ચંદ્રમા સ-
માન, વહી હર ગાણગાંધિક તેહના હર કહેના સમૂહ. તેને
સ્તવ્યા, પણ પ્રભુ કેહવા તે અવર્ણ છે. અગ્રય. અફરસ,
એહવા અકાય છે. રાજા તેહન હ. એટલે ભાવકર્મ, દ્રવ્યકર્મ,
નોકર્મરહિત છે. સકલ પુદ્ગલાનન છે. એહવા શ્રીપદ્મપ્રભ દેવ

તે મને આધારમૂલ છે, પરમશરણ છે, એના નિમિત્તે પરમપદ
નીપજે ॥ ૮ ॥ इति अष्टम गाथार्थः ॥ इति पष्ठ पद्मप्रभजिन
स्तवनं संपूर्ण ॥

॥ अथ सप्तम श्री सुपार्श्वजिन स्तवनं ॥

હવે શ્રીસુપાર્શ્વ પ્રભુને સહજવર્મરૂપ તત્ત્વ સંપદાપણે સ્તવે
છે. જગત્ના જીવ પુદ્ગલાનંદી છે, તે નવા પુદ્ગલને છેવે કરી
આનંદ પામે છે, પણ તે પુદ્ગલસંયોગજન્યસુખ, તથા દુઃખ, તે
આત્મહિત નહીં વિભાવ છે માટે, અને જે આત્માનું સહજ
સુખ તે આત્મધર્મ છે, યુ રીતે આગમમત્ત્વે ઉપદેશ છે, તે કહે
છે જે આત્માના અનંતા ગુણ છે, તે ગુણગુણનું સુખ જુદું જુદું
છે, અને એક અવ્યાયાધ સુખરૂપ આત્મધર્મ જૂદો છે, એક
ગૃહવી ઘ્યાલ્યા છે તથા આત્માના જ્ઞાન દર્શનરૂપ ગુણ, તે
મૂલગુણ છે, અને વીર્યાદિક સર્વ તે ગુણની પ્રવૃત્તિરૂપ ધર્મ છે.
એક એવી પણ ઘ્યાલ્યા છે. અને ૧ જ્ઞાન, ૨ દર્શન, ૩
ચારિત્ર, ૪ દાન, ૫ લાભ, ૬ ભોગ, ૭ ઉપભોગ. इत्यादिक
अनंतगुण आत्माने विषे છે, તથા વિશેષાવશ્યકમાંહે કણું છે.

ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ કેવલજ્ઞાન કેવલદર્શન સિદ્ધત્વાનિ પુનઃ
સેદ્ધાવસ્થાયામપિ ભવંતિ । अन्ये तु दानादिलक्ष्म्यपञ्चक चारि-
सिद्धत्वापीच्छन्ति तदावर्णमय तत्राग्न्यभावात् आवर्णाऽभावेपि
य तदसत्त्वे अणमोहादिष्वपि तदमत्त्वप्रमगाल ननस्नन्मते
चारिवादीना निद्रावस्थापामपि सद्भाव पुनस्तत्त्वाय पुनर्गयादि-
हण कुर्वन् जायति ॥ अत्राऽनन्तधर्मात्मकत्वाऽशक्या प्र-
तारयितु सर्व भूमा प्रतिपदम्प्रवचनज्ञेन तु प्रमा यथा सभ-

वमायोजनीयाः क्रियावत्त्वं पर्यायोपयोगिता प्रदेशाष्टकनिश्चलता
 एवं प्रकाराः सन्ति भूयान्तः । अपि समुच्चये । एवं प्रकारा
 अनादिपारिणामिका भवन्ति जीवस्य भावाः । इहां जीवने विपे
 अनन्ता धर्म जुदा जुदा कल्या, तथा रत्नाकरावतारिवामत्ये सप्त-
 भंग्यधिकारे । नन्वेकस्मिन् जीवादौ प्रतिवस्तुन्यनंतधर्मात्मकत्वे-
 नानंतधर्मवत्त्वमेव । स्याद्वादरत्नाकरे । एकत्र वस्तुन्येकैकधर्म-
 पर्यायातुयोगवशादविरोधेन व्यस्तयोः समस्तयोश्चविधिनिषेधयोः
 स्यात्कारांकितः सप्तधा वाक्प्रयोगः सप्तभंगीति । नन्वेकस्मिन्
 जीवादिवस्तुन्यनन्ताविर्वापमाननिषिध्यमानानानाधर्माः स्याद्वादीनां
 भवेद्युः । वाच्येयना यत्तत्त्वा द्वाचकेयनायाः ततोविस्तृष्टैव सप्त-
 भंगीति श्रुवाणं निरस्यति । एकत्र वस्तुनि विर्वापमाननिषिध्य-
 मानानंतधर्माऽन्धुपगमेनानंतभंगी प्रशान्तिव सप्तभंगीति न चे-
 तसि निषेधमिति अत्र हेतुमाह ॥ विधिनिषेधप्रकारेणैतया
 प्रतिपर्यायवस्तुन्यनानामपि सप्तभंगीतानेव संभवादिति तथाप्ये-
 कैकपर्यायमाश्रित्य विधिनिषेधविकल्पाम्बां न्यन्नसमन्ताम्बां नमैव
 भंग्यः संभवति न पुनरनन्तान्तव्यधमनतभंगप्रमगादिभगनत्वं
 सप्तभंग्याः समुच्चयते कुतश्चैव भंग्य नन्वर्तमान्यवाहुः ।
 प्रतिपर्यायं प्रतिपद्य तु पर्यदुयोगाना समानानेव संभवादिति
 अनंतधर्मापेक्षया सप्तभंगीतानामनंत्य यदा सति तदस्मिन्ननेव ॥

एतदेव वस्तुविषये धर्म अनन्ता ते इत्यादिहेतुः सप्त भंग्ये धर्म
 तथा सुखवस्तु इत्यादि १ न अनन्ता ते समस्तानामनेव
 अंतर्भेदना ते समस्तानामनेव सप्त भंग्ये धर्म इत्यादिहेतुः
 विषये एक समस्तानामनेव सप्त भंग्ये धर्म इत्यादिहेतुः
 ए विषये सुखवस्तु तथा सुखवस्तु सप्त भंग्ये धर्म इत्यादिहेतुः

एम् द्रव्याण्वि तदा आत्मीनांसादिक अनेक ग्रंथोनां कहुं
हे, नाटे आत्माणी जेवरे नेद्रव्याख्या करिये, तेवरे गुण अ-
नन्ता, एक एक गुणने विवे अविभाग अनन्ता, एक एक
अविभागने विवे अनन्ता पर्यापि, ए कन्मन्धडोने विवे व्याख्या
देखाय हे, अने तेज अविभाग नया पर्यायहुं एकत्रहुं पन
श्रीभगवर्तानी टीकानां देखाय हे, अने संक्षेप व्याख्यायें गुण-
पर्याय वेहुने एक पर्यायास्तिक कहां बोलव्या हे. एम् नति-
विमन झळने श्रद्धा राखवी. इहां श्रीअरिहंत द्रव्यने विशेषें
ओल्खाववा निमित्तें गुणगुणतां हुनीं हुनीं व्याख्या जगाववा
नाटे तथा पीतानी सत्तानी रुचि प्रगट कवा नाटे गुणगुणतो
हुनीं हुनीं वर्म कहां स्तवना करिये छैयें. ए प्रशस्ति थ्द.

॥ हो सुंदर तव सरिखुं जग कोइ नहीं ॥ ए देशी ॥

श्री सुपात्त आनंदमें.

गुण अनंततो कंद हो ॥ जिन जी ॥

ज्ञानानंदें पूरणो.

पवित्र चारित्रानंद हो ॥ जि० ॥ श्री०॥१॥

अर्थ:—श्री सुपार्श्वप्रभु आनंदमयी हे. छुद्र आनंद ते
एने विवे हे, जेनांहे परतो नेह नयो. स्वल्प सुख हे, वडी
सुपार्श्वप्रभु केहवा हे ? के गुण जे महभावी अथवा 'द्रव्या-
श्रिता गुणाः' एउठे द्रव्य जे महभाय तेहने अग्निरुद्धा ते
गुण, पन तेनां अन्य गुणवहुं नहीं, गुणनव्ये तो पर्याय हे.
॥ तवै सपञ्चावा गुण इति कल्पभाष्यवचनान् ॥ तथा अवज्ञावे

જાણના નાતિયે ઇતિ આવડ્યકનિર્ણુત્તિવચનાન૥ માટે ગુણને વિષે પર્યાય છે, પણ ગુણને વિષે અન્ય ગુણ નથી, શ્રીનયચક્રમાં કહે છે, જે ગુણને વિષે અન્યગુણ પશું હોય તો ગુણ તે દ્રવ્યપણું પામે, તેમાટે ગુણ તે નિર્ગુણ છે, છુટે સુપાસ પ્રભુરૂપ દ્રવ્ય છે, તે જ્ઞાનાદિક અનંત ગુણનો કંદ છે છુટે મૂલ છે. તિહાં જ્ઞાન જે આત્માનો વિશેષાવગોધરૂપ સકલ વિશેષ ધર્મ ગુણ-પર્યાય, તેહની અનંતી પરિણતિ તેહનો જ્ઞાયક નિત્યાનિત્યાદિક અનંત ધર્મનું જ્ઞાયકત્વ, વેચૃત્વ, અગુરુન્દ્યુત્વ, અનંતપર્યાપ્તનો પિંડ, તે જ્ઞાનગુણ તે લોકાલોક સકલ પ્રત્યક્ષરૂપ સર્વપ્રદેશ-નિરાચરણરૂપ તેહને આનેદે કરી પાવનો કહેતાં પવિત્ર છે, પૂર્ણ છે. વલી કષાય તથા પુટલ ફલ આશારૂપ દોષાદિત પૂરું સ્વરૂપ સ્થિરતારૂપ જે ચારિત્ર, અનંતપર્યાયાત્મક, અક-ષાયતા, અવેદતા, અસંગતા, પરમક્ષમા, પરમમાર્દવ, પરમનિર્લો-ભતારૂપ, સ્વરૂપ એકત્વરૂપ પાસ પ્રભુ ! તાહારે વિષે છે, છુટે ચારિત્રાનંદમયી હો, તે માટે પવિત્ર નિર્મલ હો ॥ ૧ ॥ ઇતિ પ્રથમ ગાયાર્યઃ ॥

સંરક્ષણ વિના નાથ હો,

દ્રવ્ય વિના ધનવંત હો ॥ જિ० ॥

કર્તા પદ કિરિયા વિના,

સંત અજેય અનંત હો ॥ જિ० ॥ શ્રી० ॥૨॥

અર્થ —વલી હે પ્રભુ ! નંમ સંરક્ષણ વિના નાથ કહેતાં ધર્મી હો, છુટે કોઈ અન્ય નીવના નવા અન્યદ્રવ્યના સ્થ-વાદી કરતા નથી, કેમ ને સંરક્ષણ પણ કરવ. ॥ તમામે

જના વ્યાપક પોતાના જ્ઞાપકાદિક ગુણ, તેની પ્રવૃત્તિ સહિત
 જે જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, વીર્યાદિક ગુણ, અન્વયી ગુણ કહિયે,
 તેવીજ કદિ કહેતાં સંપદા તેહના સમૂહ છે, અને કયાયાદિ
 દોષને દુષ્ટ્યે કરી જે અકયાયાદિક ગુણ ઉપના, તે વ્યતિરેક
 ગુણ કહિયે, તથા સતિ સદ્ભાવો ઇચ્છે જે છતે પામિયે, તે
 અન્વયી ગુણ કહિયે, તેહના સમૂહ છે. ઘડી વર્ણ, ગંધ, રસ,
 પાત્તા, તે પુદ્ગલ્યર્થ છે, તેથી તમે સહિત છે, અને નિજ કહેતાં
 પોતાનો જે સ્વરૂપ્યર્થ, તેહના ભોક્તા છે, ગુણના વ્યૂહ કહેતાં
 સમૂહ છે ॥ ૩ ॥ ઇતિ ॥

અશ્વય દાન અચિંતના,

લાભ અયત્ને ભોગ હો ॥ જિન૦ ॥

વીર્ય શક્તિ અપ્રયાસના,

શુદ્ધ મ્યગુણ ઉપભોગ હો ॥ જિ૦ ॥ શ્રી૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ:—વડી દેં વમુજી । તમાગ અનંતા ગુણની પ્રાપ્તિ
 કેવી રીતે છે ? તે કહે છે. વીર્યગુણ તે સ્વયંગુણને મદદ
 દિયે છે, તેમ જ્ઞાન ગુણના ઉપયોગ વિના વીર્ય વૃદ્ધિ શકે
 નહીં, તેથી વીર્યને મદાય જ્ઞાનગુણને છે, તથા જ્ઞાનમાં રમણ
 તે ચરિત્રનું મદાય છે, અને વાગમન ન કરે, તે ચારિત્રને
 જ્ઞાનનું મદાય છે. એમ એક ગુણને અનન્ય ગુણને મદાય છે.
 હવે જે ગુણ મદદન દિયે છે. તે તો અત્યંતના ગુણમાં કાન-
 દન છે. એમ ॥ ૩ ॥ ૪ ॥ ૫ ॥ ૬ ॥ ૭ ॥ ૮ ॥ ૯ ॥ ૧૦ ॥ ૧૧ ॥ ૧૨ ॥ ૧૩ ॥ ૧૪ ॥ ૧૫ ॥ ૧૬ ॥ ૧૭ ॥ ૧૮ ॥ ૧૯ ॥ ૨૦ ॥ ૨૧ ॥ ૨૨ ॥ ૨૩ ॥ ૨૪ ॥ ૨૫ ॥ ૨૬ ॥ ૨૭ ॥ ૨૮ ॥ ૨૯ ॥ ૩૦ ॥ ૩૧ ॥ ૩૨ ॥ ૩૩ ॥ ૩૪ ॥ ૩૫ ॥ ૩૬ ॥ ૩૭ ॥ ૩૮ ॥ ૩૯ ॥ ૪૦ ॥ ૪૧ ॥ ૪૨ ॥ ૪૩ ॥ ૪૪ ॥ ૪૫ ॥ ૪૬ ॥ ૪૭ ॥ ૪૮ ॥ ૪૯ ॥ ૫૦ ॥ ૫૧ ॥ ૫૨ ॥ ૫૩ ॥ ૫૪ ॥ ૫૫ ॥ ૫૬ ॥ ૫૭ ॥ ૫૮ ॥ ૫૯ ॥ ૬૦ ॥ ૬૧ ॥ ૬૨ ॥ ૬૩ ॥ ૬૪ ॥ ૬૫ ॥ ૬૬ ॥ ૬૭ ॥ ૬૮ ॥ ૬૯ ॥ ૭૦ ॥ ૭૧ ॥ ૭૨ ॥ ૭૩ ॥ ૭૪ ॥ ૭૫ ॥ ૭૬ ॥ ૭૭ ॥ ૭૮ ॥ ૭૯ ॥ ૮૦ ॥ ૮૧ ॥ ૮૨ ॥ ૮૩ ॥ ૮૪ ॥ ૮૫ ॥ ૮૬ ॥ ૮૭ ॥ ૮૮ ॥ ૮૯ ॥ ૯૦ ॥ ૯૧ ॥ ૯૨ ॥ ૯૩ ॥ ૯૪ ॥ ૯૫ ॥ ૯૬ ॥ ૯૭ ॥ ૯૮ ॥ ૯૯ ॥ ૧૦૦ ॥

तमें तादि अतंत वाट खाचीन पने स्वगुणरूप पावने
 अतंतुं दान अक्षपपने द्यो हो. पय केवारे क्षीण न धाजो
 माटे अक्षप धका दान आनो हो. एहवो दानगुण तनारे विरे
 हे, अने जे शुणनी सहायरूप शक्तिनी प्राप्ति. ते लाभ
 हे, पाजाने जे चित्ते. ते लाभ धाय ने पय निवार नही,
 अने हे प्रभुजी ! तनारे विरे चित्तना विकल्परूप जे लाभ-
 धायनं ते नही, तोपय लाभ अनंतो हे, माटे अनचित्ता
 लाभना धनी हो. एहवो लाभगुण हे. बड़ी हे प्रभुजी ! तमें
 पोतना पर्यापने प्रविनमये भोगवो हो. पय प्रपन्न विना
 भोगवो हो. माटे तमें पन्नविना प्रपन्नविना भोगनरी हो,
 जीवना सर्व गुणनी जे प्रवृत्ति तेनु सहाय जे वीर्य, ते अनंतुं
 अन्पन्हाय विना फुरे न्हं हे, पय ते वीर्यनी फुरना, विना
 प्रपन्ने एहवो उद्यम विना वीर्य फुरे हे, बड़ी छुद्र स्वगुण
 केनां स्वभाविक. जे स्वगुण नेहनी उपभोग हे. ए पांच
 अंगपनी प्रवृत्तिना क्षय वपाजो पांच गुण प्रगट्ठा हे,
 एहवो हे प्रभुजी ! तन्ने स्वस्वत दान स्वस्वतो लाभ,
 स्वपर्यापनी भोग, स्वगुणनी उपभोग स्वस्ववर्चनानि सहकार
 शक्ति. ते वीर्य. ए तमें सर्व प्रगट्ठा वपा हे ॥४॥ इति ॥

एकान्तिक आत्यंतिको.

सहज अहृत स्वाधीन हो ॥ जि० ॥

निन्दनचरित निर्वैद मुग्ध

अन्य अंतर्गुण जेन ल ॥ जि० ॥ श्री० ॥ ५ ॥

अर्थ—सहज अहृत स्वाधीन हो, सहज प्रगट्ठा हो,
 ने हृदय जगज्जलन के अंतर्गुण जेन ल एहवो हृदय जे

પાછો દુઃખ પામે નહીં, વલી આત્યંતિકો કેતાં જેથી ઘીનું
 વધારે સુખ કોઈ નથી, છૂટે સર્વથી અધિક તે પણ સહજ
 કેતાં સ્વભાવનું અકૃત કેતાં અણકીધું પણ કોઈનું કરેલું નહીં,
 વલી તે પોતાને સ્વાધીન પોતાને વશ પણ પરાધીન નહીં.
 વલી નિરુપચરિત કેતાં જે ઉપચારરૂપ નહીં, અઢતા આરોપને
 ઉપચાર કહિયે, તે એ સુખમાં કાંઈ ઉપધારણું નથી, સંસારમાં
 શાતાવેદનાનું સુખ, તે ઉપચરિત સુખ છે, કેમકે શાતામયે
 સુખધર્મ નથી, પણ અજ્ઞાન મૂલે, સંસારી આત્મા, સુખ માને
 છે, પણ વહેરા પૂને સુખ કહેતા નથી, જે સંસારામિનંદી મોઢે
 મુત્ત પરમાર્થને અજાણના વિપયગૃહ થકા ઇન્દ્રિયદેહજનિત
 વિપયસુખને સુખ માને છે, તે જાને સુખ નહીં ॥ યતઃ ॥
 વિસયમુહં દુઃખં ચિય, દુઃખ પડિયારઓ તિગચ્છ્ય ॥ તં
 મુદ્ધમુવપારાઓ, ન ઉવપારો વિળા તથા ॥ ૧ ॥ इति विशेष-
 वदयके ॥ तथा ज्ञानानो उदय, ते पण स्वधर्मोदयक છે, અને
 પુટ્ટલ કર્મનો વિપાક છે માટે તે સુખ નહીં ॥ સાપાસાપં દુઃખં,
 તથિરહંમિ પ મુહં જત્તેણ ॥ देहिंदियेसु दुःखं, सुखं देहिं-
 दिया मात्री ॥ इति ॥ १ ॥ एम औदयिक सुख, ते सुख
 નહીં, અને જે સિદ્ધનિરુપમ અનંત આત્મસ્વભાવ પ્રાગ્ભાવ
 મોક્તાપણે તેજ સુખ જાણવું. વલી નિર્દ્વંદ્વ કહેનાં જેમાંહે અન્ય
 જીવ તથા અર્જીવ દ્રવ્યનો સંયોગ નહીં, છૂટે પરચ્છુનો મેલ
 નથી. કદાપિ પન્થમુન કારણ પામીને ઉપનું દોષ ? તિહાં
 વહે છે. જે તે સિદ્ધમુખ વહેવું છે, કે અન્ય કેતાં ધીજાં
 દ્રવ્યનું દેતુપણું જેમા નથી વરી વાન કેતા પુણ છે, ધયન
 છે. માટે આગુપાદ્યજિનન જ આત્મિક સુખ તે મહાનંદ છે.

एक प्रदेशें ताहरे,

अव्यावाध समाय हो ॥ जि० ॥

तसु पर्याय अविभागता,

सर्वाकाश न माय हो ॥ जि० ॥ श्री० ॥ ६ ॥

अर्थः—बली हे प्रभु ! तमारा आत्माना एक प्रदेशने विषे अनंत गुण, अनंत पर्याय छे. तेमांहे हे प्रभुजी ! ताहारे एक प्रदेशें जे अव्यावाध गुण समाइ रख्यो छे, ते अनंतो छे, ते अव्यावाध मुखना पर्याय तेना अविभाग ते केवलीनी प्रज्ञायें जेहना एक खंडना वे खंड न थाय, तेने अविभाग कहियें, ते अविभाग लोक तथा अलोकाकाशना एकेका प्रदेशें एकेको सुखनो अविभाग राखियें, तोपण सर्वाकाश कहेतां लोक अलोक रूप सर्व आकाशमां समाय नहीं, एउठे आकाशना प्रदेशया पण तमारे एक प्रदेशें रख्युं जे अव्यावाध सुख, तेना अविभाग अनंत गुणा छे ॥ यत् ॥ खिनाओ भावधम्मा अणंतगुणा ॥ इति ॥ सदा श्रवधर्मया भावधर्म अनंत गुणा छे ॥ ६ ॥ इति ॥

एम् अनंत गुणनो धणी,

गुण गुणनो आनंद हो ॥ जि० ॥

भोग रमण आम्हादयुन.

प्रभु तं पद्मानन्द हो ॥ जि० ॥ श्री० ॥ ७ ॥

अर्थः—एम् केना ए गेने इ प्रभुजी ! तमे अनंत गुणना धनी हो. जान. दर्शन. चारित्र. वीर्य. अव्यावाध, अमृ-

તૃપ્તિ, અશુભલક્ષ, દાન, લાભ, ભોગ, ઉપભોગ, કર્તા, ભોક્તા, પારિણામિકતા, અચલ, અવિનાશી, અનંત, અજ, અનાશ્રયી, અશરીરી, અણાહારી, અયોગી, અભેદી, અવેદી, અક્રપાપી, અસંલ્પપ્રદેશી, અચલ, અક્રિય, શુદ્ધસત્તાપ્રાગ્ભાવરૂપ, નિત્ય, અનિત્ય. એક, અનેક, સત્, અસત્, મેદ, અમેદ, મદ્યત્વ, અમદ્યત્વ, સામાન્ય, વિશેષ, इत्यादि અનંત ગુણ પર્યાયરૂપ ધર્મના ધર્મી છે. તે ગુણનો જુદો જુદો આનંદ છે, તિહાં દશાંત કહે છે. જેમ સંસારી જીવને ધનનું સુખ મિત્ર છે, રૂપનું સુખ મિત્ર, ભોજનનું સુખ મિત્ર, દેખવાનું સુખ મિત્ર, સ્પાનકનું સુખ મિત્ર છે, તેમ સિદ્ધ આત્માને પણ ગુણ ગુણનું સુખ મિત્ર મિત્ર છે, તેથી અનંતો અનંત રીતે આનંદ છે, પૃથ્લા સર્વ ગુણનો આનંદ છે, તે સર્વનો ભોગ પણ છે, કેમ કે ભોગવ્યા વિના આનંદ થતો નથી, પૃથ્લે અનંતા ગુણના આનંદનો ભોગ અનંતો છે, તેમજ તે સર્વ ગુણને વિષે અનંત રમણ પણ છે, તેમ અનંતો આસ્વાદ પણ છે, કેમ કે અનંતા ગુણને આસ્વાદીને ભોગી થયો થકો આનંદને વિલસે છે, માટે અનંતો આસ્વાદ પણ છે, તેથી હે પ્રમુ । તમે પરમાનંદ છો. इहां ગુણગુણીનો અમેદ ઉપચાર ચોલાવ્યો, જે પરમાનંદમયી તેહીજ પરમાનંદ, પૃથ્લા પરમ દેવ છે ॥ ૭ ॥ इति सप्तम गाथायः ॥

अव्यावाध रुचि थई.

साधे अव्यावाध हा ॥ त्रि० ॥

देवचंद्र पद ते लहे.

परमानंद समाध हा ॥ त्रि० ॥ श्री० ॥ ८ ॥

अर्थः—एहवुं परमानंदरूप अव्याबाध सुख श्रीपरमात्म-
 प्रभुने विषे छे, ते में निर्वार करयो, तेवोरें जाण्युं के जेवुं
 अव्याबाध सुख श्री सुपार्श्व प्रभुने विषे छे, एहवुंज सुख
 माहारे विषे पण छे, एहवुं जाणपयुं प्रगट्युं. तेयी भव्य
 जीवने उपयोग आव्यो, जे हुं पण ज्ञानादि अनंत गुणी छुं,
 हवे माहारो शुद्धानंद भोग केवोरें प्रगटे ? एहवा उपयोगें जे
 जीव ज्येह महिनामां जेम बप्यो तृषातुर थइने वरसादने
 अमिलार्षे वरते, तेनी पेरें जे जीव, अव्याबाध सुखनो रुचि
 अमिलार्षी थइने पुद्गलसंयोगजन्य जे सुख तेनो विषभक्षण
 समान आत्मस्वरूपनां वानक जागाने तेयी उभग्यो थको एक
 आत्मानंद केवोरें प्रगटे ? एवो थको बत्तें, पछी तेहना साधक
 जे मुनिराज तेनां चरण सेवनां उदासीन थइने सावे, केतां
 निपजावे, आत्मिक अव्याबाध सुख प्रत्यें. एट्ठे उत्तम जीव
 स्याद्वाद आगम श्रवण करी, पांच आश्रवयी विरमी शुद्धसंपत्ती
 थइ, देहनिस्पृही थको मोक्षने सावे ॥ उक्तं च ॥ यनः ॥
 पंचासव विरता, वित्तय विमुक्ता समाहि संपत्ता ॥ राग दोस
 विमुक्ता, मुनिणो साहंति परमन्थं ॥ १ ॥ आउत्स खीणमाण,
 सुप्पाणवियोगेवि जे समाहिपया ॥ तावय दइइवयावि हु, मु-
 निणो साहंति परमन्थं ॥ २ ॥ एहवा मुनिराज विकाल विष-
 यना अवांलक, तत्त्वगवेपी, तत्त्वगसिया, नत्त्वानंदरुचि, पोताहुं
 तत्त्व, अनादिहुं कर्ममगे दवाण ने प्रगट कवा माटें सकल
 पुद्गलभावयी विवक्त थइने जे अन्म निपजावे छे ते जीव,
 निमित्तावलंबनी थइ स्वरूपावलंबन कर्मां स्वरूपमन्थे एकत्व
 पामीने क्षपकश्रेणि आगेहण करी वनवाति कर्म स्वपामीने
 सयोगी केवली थइ, पछी शैलेशीकण करी निःकर्मां थइने

દેવ જે ધર્મદેવ મુનિરાજ, તેમાંહે ચંદ્રમા સમાન પૃથ્વું અરિહંત
પદ તેને તે જીવ પામે, જેમાં પરમાનંદનો સમાધિ છે, અને
સર્કર્મારૂપ અવસ્થા તે મહાધ્યાધિ છે, માટે નિરાવરણ નિઃકર્મા-
વસ્થા તે પરમ સમાધિરૂપ છે, તે અવસ્થા શ્રીમુપાર્શ્વ પરમા-
ત્માને અવલંબનાં જીવ પામે, માટે શ્રીમુપાર્શ્વ પ્રમુની સદા
સેવના કર્મી. પૃથ્વીજ આધાર, ગ્રાણ, ઘ્રાણ છે ॥ ૮ ॥

॥ અથ અષ્ટમ શ્રી ચંદ્રપ્રભજિનસ્તવનં ॥

॥ શ્રી શ્રેયાંમ જિન અંતરજામી ॥ ૯ દેશી ॥

શ્રીચંદ્રપ્રભ જિનપદ સેવા,

હેવાયેં જે હલિયા જી ॥

આતમગુણ અનુભવથી મલિયા,

તે ભવભવથી ટલિયા જી ॥શ્રી૦॥૧॥

અર્થ:—હવે શ્રીચંદ્રપ્રભ ભગવાનની સ્તવના કહે છે, અને
સેવના પણ ઓલસાવે છે, તે શ્રીચંદ્રપ્રભનામા આટમા પ્રમુની
પદ કેતાં ચળનાં સેવા અથવા અરિહંત પદની સેવના, તેહની
છે દેવા કેતાં ચાલ રીત, તેહમાં જે હલિયા કેતાં તેવી ટેવે
પડ્યા છે, તેહને પ્રમુમેવન વિના કાલ જાય નહીં, જેહને
અસંલ્યાન પ્રદેશે શ્રીપ્રભુ પરમાત્મા પામપ્રજ્યતું આરાધ્યપણું છે,
તે જીવ આત્મા ચેતનાદ્ભ્રમણ નમસ્વાન પ્રદેશે સ્વધર્મના કર્તા,
સ્વધર્મના મોક્ષા પોતાના ગુણ જ્ઞાનવર્ડનાદિક. નેહનો અનુ-
ભવ કેતા મોગવવ. નેહ્યા મન્થા છે. મન્થે આત્મગુણમોગી

થયા છે, તેજ જીવ ભવ કેતાં ચાર ગતિરૂપ સંતાર તેહનો
જે ભય, જન્ન નરજ સ્વરૂપરોચક કર્માર્ધાનતારૂપ, તેહથી
ડલ્યા છે, એટલે યયાર્ય રીતે જે પરનાત્માને સેવે, તે અવરૂપ
અસંતારી થાય. તેનાટે ડલ્યા યોગ્ય થયા તે ડલ્યા. એ ન્યાર્યે,
હર્ષવં વચન છે, જો કારણ નહે, તો કાર્ય નીપજે. તેમ ઉત્તમ
જીવ અરિહંત સેવન પરિણમ્યા પ્રભુ મલ્યાના હૃષે સંતાર સહુ-
દ્રને ગોપદસનાન નાને છે ॥ ૧ ॥ इति प्रथम० ॥

द्रव्यसेव वंदन नमनादिक.

अर्चन बली गुणग्रामो जी ॥

भाव अनेद थावानी ईहा,

परभावे निकामो जी ॥ श्री० ॥ २ ॥

અર્થ:—તે સેવના ચાર પ્રકારની છે. ૧ નામસેવના, ૨
સ્થાપનાસેવના, ૩ દ્રવ્યસેવના, ૪ ભાવસેવના. તેમાં નામ તથા
સ્થાપના. એ બે સેવના નો સુગમ છે. અને દ્રવ્ય નિર્દેશપાના
ધે મેદ છે. એક આગમની દ્રવ્યનિર્દેશ. અને બીજો નોઆ-
ગમની દ્રવ્યનિર્દેશ, તિહા જે આગમની દ્રવ્યનિર્દેશ, તેનો જે
સેવનારદનો અર્થ વિધિ જાને. પણ તે કાલે તે અર્પનો ઉપ-
યોગ નર્જ, તે આગમની દ્રવ્યનિર્દેશ કહિયે. અરુવભોગો દહે ।
इति जलपोगद्रावचनत्र” હવે બીજો નોઆગમની દ્રવ્યનિર્દેશ,
તેહના વર્ણ થય મેદ છે એક જગમ. બીજુ મધ્યમની, બીજું
તદ્વ્યપરિરિત્ત. જગમ તિહા જે જે સેવના ભાવન્યે પરિણમ્યા
હતા. પણ નાહુત. થયા. તેહના જગમ. તે જગમ દ્રવ્ય-
નિર્દેશ છે. એ પરલો મેદ. તથા જ જીવ હમનાં તો સેવના-

દેવ જે ધર્મદેવ મુનિરાજ, તેમાંહે ચંદ્રમા સમાન પૃથ્વું અરિહંત
પદ તેને તે જીવ પામે, જેમાં પરમાનંદની સમાધિ છે, અને
સર્મારૂપ અવસ્થા તે મહાગ્યાધિ છે, માટે નિરાવરણ નિઃકર્મા-
વસ્થા તે પરમ સમાધિરૂપ છે, તે અવસ્થા શ્રીસુપાર્શ્વ પરમા-
શ્માને અવદંતનાં જીવ પામે, માટે શ્રીગુપાર્શ્વ પ્રમુખો સર્વ
સેવના કર્મી. છઠ્ઠીજ આચાર, ગાળ, ઘાળ છે ॥ ૮ ॥

॥ અથ અષ્ટમ શ્રી ચંદ્રપ્રભજિનસ્તવનં ॥

॥ શ્રી શ્રેયાંમ જિન અંતરજાતી ॥ ૯ દેર્શા ॥

શ્રીચંદ્રપ્રભ જિનપદ સેવા,

હેવાયેં જે હલિયા જી ॥

જ્ઞાનમગુણ અનુભવથી મલિયા,

તે ભવભયથી દલિયા જી ॥શ્રી૦॥૧॥

અર્થ:—હવે શ્રીચંદ્રપ્રભ મહાશયની સ્તુતિ કરે છે, અને
સેવના પણ ઓછાવાં છે, તે શ્રીચંદ્રપ્રભનામા આદ્ય પ્રમુખો
પદ વેનાં કરાવેલી મેળા અવસ્થા અરિહંત પદની સેવના, તેટલી
છે કેવા વેનાં ચાલે રીત, તેટલા જે હલિયા વેનાં તેથી હેર
વડા છે, તેટલે પ્રમુખેવન વિના કાલ જાવ નથી, જેટલે
અભિષેક પ્રદેશ શ્રીવત્સ પદના પદના અભિષેક છે,
તે હેર પ્રમુખ પદના અભિષેક પ્રદેશ પ્રદેશ કરી,
પ્રદેશ પ્રદેશ, તેટલા પણ પ્રમુખેવન પ્રદેશ પ્રદેશ
પ્રમુખેવન પ્રદેશ

થયા છે, તેજ જીવ ભવ કેતાં ચાર ગતિરૂપ સંસાર તેહનો જે ભય, જન્મ મરણ સ્વરૂપરોધક કર્માધીનતારૂપ, તેહથી ટળ્યા છે, એટલે યથાર્થ રીતે જે પરમાત્માને સેવે, તે અવશ્ય અસંસારી થાય. તેમાટે ટલવા યોગ્ય થયા તે ટળ્યા. એ ન્યાર્યે, હર્ષણું વચન છે, જો કારણ મળે, તો કાર્ય નીપજે. તેમ ઉત્તમ જીવ અરિહંત સેવન પરિણમ્યા પ્રભુ મળ્યાના હર્ષે સંસાર સમુદ્રને ગોપદસમાન માને છે ॥ ૧ ॥ ઇતિ પ્રથમ૦ ॥

દ્રવ્યસેવ વંદન નમનાદિક,
અર્ચન વલી ગુણગ્રામો જી ॥
ભાવ અભેદ થાવાની ર્હા,
પરભાવે નિઃકામો જી ॥શ્રી૦॥૨॥

અર્થ:—તે સેવના ચાર પ્રકારની છે. ૧ નામસેવના, ૨ સ્થાપનાસેવના, ૩ દ્રવ્યસેવના, ૪ ભાવસેવના. તેમાં નામ તથા સ્થાપના, એ બે સેવના તો સુગમ છે, અને દ્રવ્ય નિષ્કેપાના બે ભેદ છે. એક આગમથી દ્રવ્યનિષ્કેપો, અને વીજો નોઆગમથી દ્રવ્યનિષ્કેપો, તિહાં જે આગમથી દ્રવ્યનિષ્કેપો, તેતો જે સેવનાપદનો અર્થ વિધિ જાણે, પણ તે કાલે તે અર્થનો ઉપયોગ નથી, તે આગમથી દ્રવ્યનિષ્કેપો કહિયે. અણુવઓગો દથં । ઇતિ અનુયોગદ્વારવચનાત્” હવે વીજો નોઆગમથી દ્રવ્યનિષ્કેપો, તેહના વલી ત્રણ ભેદ છે. એક જ્ઞશરીર, વીજું મન્યશરીર, વીજું તદ્વ્યતિરિક્ત શરીર. તિહાં જે જે સેવના ભાવરૂપે પરિણમ્યા હતા, પણ પ્રાણમુક્ત થયા, તેહનાં શરીર, તે જ્ઞશરીર દ્રવ્યનિષ્કેપે છે, એ પહેલો ભેદ. તથા જે જીવ હમણાં તો સેવના-

દેવ જે ધર્મદેવ મુનિરાજ, તેમાંહે ચંદ્રમા સમાન પૃથ્વું અરિહંત
 પદ તેને તે જીવ પામે, જેમાં પરમાનંદની સમાધિ છે, અને
 સરુપારૂપ અવસ્થા તે મહાગ્યાધિ છે, માટે નિરાવરણ નિઃકર્મ
 વસ્થા તે પરમ સમાધિરૂપ છે, તે અવસ્થા શ્રીસુપાર્શ્વ પરમા
 ત્માને ભવદેવતાં જીવ પામે, માટે શ્રીસુપાર્શ્વ પ્રમુખી સદા
 મેવના કર્મી, પછીજ આચાર, વ્રણ, ઝગ્ણ છે ॥ ૮ ॥

॥ अथ अष्टम श्री चंद्रप्रभजिनस्तवनं ॥

॥ श्री श्रेयांस जिन अंजरजामी ॥ न देहां ॥

श्रीचंद्रप्रभ जिनपद सेवा,

हेवायें जे हलिया जी ॥

आत्मगुण अनुभवथी मलिया,

ने भवभयथी दलिया जी ॥श्री०॥१॥

અર્થ—હવે શ્રીચંદ્રપ્રભ મગવાની સ્તવના કહે છે, અને
મેવના પગ ઓલસાવે છે, તે શ્રીચંદ્રપ્રભનામા આટમા પ્રભુની
પદ પેતાં જગતની મેવા અથવા અધિદેવ પદની મેવના, તેહની
છે હેવા પેતાં ચાલે રીત, તેહમા એ દુહિયા પેતાં તેવી ટેરો
પડ્યા છે, તેહને પ્રમુખેવન વિના કાઠ જાય નહીં, જેહને
અમંચાન પ્રદેશે શ્રીપ્રભ વચનના અમંચાન અમંચાન છે,
તે હેવા અમંચાન વચનના અમંચાન પ્રદેશે અમંચાન કરતાં,
અમંચાન અમંચાન અમંચાન અમંચાન અમંચાન અમંચાન

सुखं न याणंति ॥ १ ॥ नाणाहिओवरतरं, हीणोवि हु पवयणं
पभावंतो ॥ नयदुक्करं करंतो, सुहुवि अप्पागमो पुरिसो ॥२॥
इत्यादिक वचनें भावधर्म ते मुख्य छे. द्रव्य विना भाव ते
गुणकारि छे, पण भाव साध्यरुचि विना एकलं द्रव्य ते का-
मतुं नयी, ए परंपरा छे, वली परभाव जे आत्मधर्मयी अन्य
पुण्यबंध शुभकर्मनो विपाक तेहनी कामना अभिलाषा विना
जे द्रव्यसेवना, ते कामनी जाणवी. ॥ २ ॥ इति द्वितीय
गाथार्थः ॥

भावसेव अपवादें नैगम, प्रभुगुणने संकल्पें जी ॥
संग्रह सत्ता तुल्यारोपें, भेदाभेद विकल्पें जी ॥
श्री० ॥ ३ ॥

अर्थः—हवे भावनिक्षेपाना वे भेद छे, ते कहे छे. एक
आगम भावनिक्षेपो, वीजो नोआगम भावनिक्षेपो. तिहां भाव-
सेवनाना पदना अर्थने जाणतो थको तेवा उपयोगें प्रवृत्ते, ते
पुरुषने आगमयी भावसेवना कहिएं, ए आधारावेयनो अभेद
ग्रही, निक्षेपो कछो, तथा जे जीव भावसेवनार्षे परिणम्या,
तेहनी भक्ति, साधना, परिणति, ते नोआगमयी भावसेवना
कहियें. इहां मूल वस्तुधर्मे विचारतां आत्मद्रव्यने विषे सेव्य-
सेवक भाव नयी, सत्तायें सर्व द्रव्य समान छे, अने कोइ
द्रव्य कोइनो धर्म लेतां देतां नयी, पण जे संसारी जीव ते
ते अनादिनो अदार पापस्थानके परिणम्यो, विभावभावित थको
कर्ममयी धर्मे संसारी पुटलनो निखारा, तत्त्वनो चूड़यो, मो-
हने बंदीस्ताने दुःखमयी घयो छे. ते जेवारें स्वरूपने पामे,
तेवारें सिद्ध परमेश्वर धाय. तेनो श्री अरिहंत निःकर्मा तत्त्व-

પણે પરિણમ્યા નથી, પણ અનાગતકાલે ભાવસેવનાપણે પરિણ-
મશે, તે મધ્યશરીર દ્રવ્યનિક્ષેપો કહિયે, એ સર્વ દ્રવ્યનિક્ષેપો તે
નૈગમનપણે મતે છે, તે વીજો મેદ. તથા જે સેવનાની પ્રવૃત્તિ
અંતરંગ ભાવસેવનાને કારણપણે વરતે, તે તદ્વ્યતિરિક્ત દ્રવ્ય-
નિક્ષેપે સેવના કહિયે. એ વીજો મેદ કહ્યો.

તેમાંહે જે યોગની વંદન નમનાદિક પ્રવૃત્તિ, તે વ્યવહાર-
નયે દ્રવ્યસેવના. અને જે અંતરંગ વિકલ્પે બહુમાનાદિક, તે
ઋજુમૂલનયે દ્રવ્યસેવના. એ રીતે દ્રવ્યસેવનાનું સ્વરૂપ કયું,
પૃથક્કે જે અરિહંતના ચાર નિશ્લેષરૂપ કારણ દૃષ્ટિગોચર, શ્રવણ-
ગોચર, સ્મરણગોચરપણું પામીને જે જીવ, વંદન, કરજોડન,
નમન, મસ્તક નમાવવું, इत्यादિક અમ્પુત્યાન અંજલિ, આધિ-
નતાદિકરણ, ચંદન પુષ્પાદિકે કરીને અર્ચન, વલી ગુણધામ જે
મુખથી મધુર ધ્વનિયે ગુણ કહેવા, તે દ્રવ્યસેવા જાણવી, અને
જે આત્મા સંસાર પરાદ્મુખ અરિહંતના ગુણનું અત્યંત બહુમાન,
અસંરૂપાન પ્રદેશે અરિહંતની અરિહંતતાની આશ્ચર્યતા, અદ્વિ-
તતા, તથા અરિહંતનિમિત્તના વિરહે અક્ષમતા, અને અરિહંત
ઈહારૂપ પરિણામ તેથી અમેદપણે થવાની ભાવપણે નિપજાવ-
વાની ઈહા, તે દ્રવ્યસેવા લેણે છે, પરંતુ ભાવરુચિપણા વિના
દ્રવ્યપ્રવૃત્તિ તે ચાલ્લીલા સમાન છે, તેમાટે ઈહાં કહ્યો જે ભાવ
તેથી અમેદ થવાની ઈહા સહિત જે સેવા તે દ્રવ્યસેવા જાણવી, *
દ્રવ્યપ્રવૃત્તિ વિના એકલા ભાવવર્મને પણ તત્ત્વાર્થટીકામાં આ-
ચાર્યે સાધન કહ્યું છે. તથા સમ્મતિગ્રંથે । ચરણ કરણ પ્પહાણા,
સસમય પરસમય મુક્તવાચારા ॥ ચરણકરણસ સાર, નિત્યય ય

ભોગીને પૂજ્યપણે અવિલંબતાં નીપજે, માટે સ્વકાર્ય કરવાને જે પરમાત્મા નિષ્પન્ન સિદ્ધ તેહને નિમિત્ત કારણપણે અવલંબીને અંતરંગપરિણતિથી સેવે, તે જિહાં સુધી ણી શુદ્ધસત્તા સંપૂર્ણ પદે ન થાય, તિહાં સુધી એ સેવક અને સંપૂર્ણ શુદ્ધાનંદમયી થયા, તે સેવ્ય જાણવા, એ નિમિત્તાવલંબી સેવા, તે અપવાદ સેવા, અને તે સેવા કરતાં પોતાનું સાધ્ય નિપજાવવું, તે ઉત્સર્ગ સેવા કહિયે ॥ ઉક્તં ચ ॥ ઉક્લોસો ઉત્સર્ગો, જસ્ય સંપુણ મમલસપ્ભાવો ॥ અવવાઓ તરસાહણ, તદ્વુદ્વિદ્વકો અણેગવિદ્વો ॥ इनि ॥ ૧ ॥

જે જેહનો ઉત્કૃષ્ટો સંપૂર્ણ નિર્મલ નિર્દોષ સ્વભાવ થયો, જેવી આગલ ધીજી અવસ્થા કાંઈ નહી, તે ઉત્સર્ગ કહિયે, અને એ ઉત્સર્ગને નિપજાવવા માટે કારણરૂપ જે માર્ગ અંગીકાર કરવો, તે અપવાદ કહિયે. જિહાં સેવા મધ્યે જે આત્મસાધન થયું, તે ઉત્કૃષ્ટ અને તે આત્મસાધન નિપજાવવાને જે કારણ અવિલંબ્યાં જોડે, તે સર્વ અપવાદે જાણવું. તેમાં અરિહંતની સેવના તે આત્મસાધનનું કારણ છે, તેવી એ અપવાદ સેવના છે, તે સાત નવે કરી સાત મેરે છે, તે સાત નવનું સંશ્લેષે સ્વરૂપ વતાવે છે.

૧ અનેકે ગમા. સકલ્ગારોવાશાશ્રયાયા યત્તા નિગમઃ । જિહાં અનેક નામાદિક ગમા ગ્રહવારે નવા સંકલ્પે, આરોપે, અને અંશેષણ વસ્તુને માને, તે નિગમનય કહિયે.

૨ મયદ્ધાતિ વસ્તુમનાન્મદ મામાન્ય ન મયદ્ધઃ । જે નિવડપન ગ્રહે,

३ संग्रहगृहीतं अर्थविशेषेण विभज्यतीति व्यवहारः । संग्रह-
नये ग्रंथे जे सामान्य, तेहने अंश अंशभेदे जहुं जहुं वेहेंचे,
ते व्यवहारनय कहिये.

४ क्रतु अतीतानागतवक्तृत्वपरिहारेण क्रतु सत्त्वं वर्तमानं
वृत्तयतीति क्रतुवृत्तः । जे क्रतु सत्त्वं वर्तमान अवस्थाने अहे,
अतीत अनागतनी वक्तृत्वताने लेये नाहि, ते क्रतु वृत्तनय
कहिये.

५ शब्दार्थरूपं तद्वर्तनरूपपरिणतिः इति शब्दः । प्रकृति
प्रत्ययसंज्ञा, व्याकरण व्युत्पत्ति, सिद्ध धरोलो शब्द, तेहनां जे
पर्यायार्थ बोधे, ते पदो परिणमे, वस्तुने वस्तु माने, तत्त्वार्थ-
इत्ता शब्ददशावर्तनपरिणतिरिति शब्दनयः शब्दावृत्तये अर्थ-
निश्चयति । ते शब्दनय कहिये.

६ सम्यक् प्रवरेणार्थपर्यायवचनपर्यायः नक्त्यमिह व-
चन निमित्तार्थवेत्त तत्त्वद्वयपदुक्ते अहक इति समन्वित-
नयः । जे वस्तुना उद्यमान पर्याय तथा जे नामना पावत
वचनपर्याय हे, ते सर्व शब्दे मित हे, यथा एत इम इत्यदि,
जे शब्दे मित तेहनी अर्थ सम तद्भावस्वरूपने मित हे, ते
सर्व वचनपर्यायनयपरिणमनी वस्तुने वस्तुने अहे, ते समन्वि-
तनय कहिये.

७ सर्व अर्थवस्तुने मन्त्रितार्थपर्यायवेत्त एव पर्यायनय
नयः एवमेव । जे वस्तुना उद्यमान पर्याय तथा जे नामना पावत
वचनपर्याय हे, ते सर्व शब्दे मित हे, यथा एत इम इत्यदि,
जे शब्दे मित तेहनी अर्थ सम तद्भावस्वरूपने मित हे, ते
सर्व वचनपर्यायनयपरिणमनी वस्तुने वस्तुने अहे, ते समन्वि-
तनय कहिये.

વ્યવહાર, ૪ ક્રતુમુત્ર. ૫ ચાર નયને દ્રવ્યાર્થિકપણે દ્રવ્યનિષ્લેષે માન્યા છે, અને શબ્દાદિક ત્રણ નયને પર્યાયાર્થિકપણે માત્ર-નિષ્લેષે માન્યા છે, તથા ક્રતુમુત્રાદિક ચાર નયને માત્રપણે કહ્યા છે, તેનો આશય કહે છે જે વસ્તુની અવસ્થા ત્રણ છે, ૧ પ્રવૃત્તિ, ૨ સંકલ્પ, ૩ પરિણતિ, ૫ ત્રણ ભેદ છે. તેમાં જે યોગ્યાપાર સંકલ્પ, તે ચેતનાના યોગ સહિત મનના વિકલ્પ, તેને શ્રીજિનભદ્રગણિશ્વમાશ્રમણ પ્રવૃત્તિધર્મ કહે છે. તથા સંકલ્પધર્મને ઉદેક મિથપણા માટે દ્રવ્ય નિષ્લેષે કહે છે, માત્ર એક પરિણતિ ધર્મને માત્રનિષ્લેષો કહ્યો છે.

અને સિદ્ધસેનદિવાકરે વિકલ્પ તે ચેતના માટે માત્રનય ગણેલો છે, અને પ્રવૃત્તિની સીમ, વ્યવહારનય છે, અને સંકલ્પ તે ક્રતુમુત્રનય છે, તથા એક વચનપર્યાયરૂપ પરિણતિ તે શબ્દનય છે, અને સકલ વચન પર્યાયરૂપ પરિણતિ તે સમ-મિરુદ્ધનય છે, તથા વચન પર્યાય અર્થ પર્યાય રૂપ સંતૂર્ણ તે પૂર્વમૂત્ર નય છે, માટે ૫ શબ્દાદિક ત્રણ તે વિશુદ્ધનય છે, માત્રધર્મમયે મુલ્યમાત્રને ઉત્તર ઉત્તર મુક્તમાત્રના માદક છે, ૫ રીતે નવનો અધિકાર સંક્ષેપે કહ્યો. હવે ૫ સાતે નવે કરી અપવાદ માત્રસેવનાના સાત ભેદ કહે છે.

૧ શ્રીઅરિહંતરૂપ સ્વજાતિ અન્યદ્રવ્ય તેહના સ્વરૂપને ચિન્તવે જે ચેતનાનો અગ્ર પ્રભુના ગુણને અનુપાયા મંકલ્પ પહેલાં કેવો ન થયો હતો, તે મંકલ્પવિષયાદિકર્યા નિવાર્તને પ્રમુગુને જોડ્યો, ૫ નિમિત્તાવલોકીત્વા માત્ર અપવાદ અત્યગ પરિણામ તે માત્રસેવના મંકલ્પ ૫ ૧૬ માટે નિમિત્તનય અપવાદ માત્રસેવના ત્રણમા ૫ ૧૭ માટે નિમિત્તનય કાળ છે.

२ श्री अरिहंतदेवनी निष्पन्न असंख्यात प्रदेशों निरावरण सर्व स्वशक्तिने चित्तवे पोतानी सत्ता पण तेहवीं विचारे, उभयनो तुल्यारोप करे, अने अणनिपनानो पश्चात्ताप करे, निपनानुं परमात्मवर्मनुं बहुमान करे, तथा भेद कहेतां द्रव्ययी क्षेत्री, कालयी, भावयी, श्रीप्रभुजी तथा माहुरुं द्रव्य मित्र छे, अने सत्तासाधमें अनेद छे, एहवा सापेक्षपणे जे बहुमान युक्त सत्ता प्रगट करवानी रुचिबंत एवो विकल्प ते संग्रहनये अपवाद भावसेवना कहिये ॥ ३ ॥ इति गायार्यः

व्यवहारें बहुमान ज्ञान निज,

चरणें जिनगुण रमणा जी ॥

प्रभुगुण आलंवी परिणामें,

ऋजुपद ध्यान स्मरणा जी ॥ श्री० ॥४॥

३ अर्थः—पोताना क्षयोपशमभावि जे ज्ञान, दर्शन, वीर्य, तेमव्यें प्रतिसमयें भासन श्रीअरिहंतनी शुद्ध स्वरूप संपदा, केवल ज्ञानादिक. अने उपकारसंपदा जे देशना धर्मकथन, ते शुद्धउपकारोपनुं छे. तथा चोत्रीश अतिशय, पांत्रीश वचनातिशय, आठ. प्रातिहारिरूप संपदा, तिहांज उपयोग राखे, अने केवारे श्रीप्रभुजीनी प्रभुता विसारे नहीं. बहुमानमव्यें श्रीवृत्तराग ते सर्वयी अधिक मोटापणे सद्दे, वीर्य ते जिनभक्तिने विषे फोरवे. तथा चग्ग कहेनां चारिवने श्रीअरिहंतना गुणने विषे रमण एकत्र नमयनापण पामीने रहे, इहां जे क्षयोपशमो आन्मागुणता प्रवृत्ति भासनादिक. ते सर्व श्रीअरिहंत अनुपायी थइ. ते नाटे ए व्यवहारनये अपवाद भावसेवना कहिये.

४ प्रभु श्रीपरमात्मा अयोगी अलेशी, तेना गुणने अव-
लंबीने आदरीने परिणाम जे अंतरंग आत्मद्रव्यनी क्षयोपशमी
परिणति सामान्यचक्रभावरूप, तेमवें तन्मयपणे जे नहीं वीसरे
एवा स्मरणपणे तदुपयोगें रहे, ते जिहां सुधी धर्मव्यानरूपें
आलंबी सावे, तिहां सुधी, रुनुमुवनयें अपवादभावसेवना
कहियें. ए पण आत्मसाधनरूप उत्सर्गभावसेवा तेनुं कारणपण
छे, तेयी ए अपवादसेवा कही ॥४॥ इति चतुर्थं गाथार्यः॥

शब्दे शुद्ध ध्यानारोहण,

समभिरूढ गुणदशमे जी ॥

वीथ शुद्ध अविकल्प एकत्वे,

एवंभूत ते अममे जी ॥ श्री० ॥ ५ ॥

५ अर्थः—हये श्रीप्रभुरूप शुद्धद्रव्यने आलंबीने जे
जीव भावमुनितत्परुचि थइ दर्शन, ज्ञान, चारिय, ए स्तन-
पीमयी परिणामीने जे प्रथक्त्ववितर्क सप्रविचाररूप शुद्ध ध्या-
नपणे परिणम्यो, तेवोरें ए जीव शब्दनयें भावसेवनार्थत
थयो, एठे रुनुमुवनयमां तो प्रशस्तउदैक सहित अरिहंत
गुणनी इष्टादिक परिणामने सहकारें हुनो, अने जिहां शब्द-
नय थयो, तिहां प्रशस्तालंबननु कार्य पडे नहीं. साधक जे
भव्यजीव, तेहना गुण ते सर्वप्रभुगुणयी एकत्व थइ स्वरूप
एकत्वना पाव्या शुद्धव्याननी शुद्धताने परिणम्या, तेवोरें शब्द-
नय, अपवादमात्र सेवना कहियें. इहां पण निमित्तपूर्वक मंडाग
छे, तेमाटे अपवादें भावमेवना कही, अथवा साधनपणा माटे
अपवाद कहि बोलाव्यो.

૬ જેવારે સાધક લાંબ દશમે સૂચ્યસંપાદય ગુણદાને
 ચઢ્યો શુદ્ધિપાનના પ્રથમ પાવાને અંતે આપ્યો, પામનિર્મલ-
 ભાવ વર્યો, તે વેલાણ જેટલી આત્મગુણની સાધના કરતાં
 યોગવીર્યની સહાયે સાધકતા થાય, તે સર્વ અપવાદે છે, અને
 ઉત્તર્ગમાને તો યોગધર્મ પણ આત્માને તજવા યોગ્ય છે, તે
 પણ તેકાલે સાધનાત્મ્ય છે, તેમણે રૂઢાં કારણિક ગ્રંથો, પણ
 સ્વરૂપમત્તે નહીં. અને જેટલું કારણત્વ તહિં, તે સર્વ અપ-
 વાદ છે, માટે દશમે ગુણદાને સમમિત્તદ્વનયે અપવાદ ભાવસે-
 વના છે, એ પણ સાધકતાં આમન છે.

૭ જેવારે શુદ્ધિપાનને થીજે પાપે એકત્વવિતર્ક અપ્રવિ-
 ચારરૂપે ચઢ્યો ભાવમુનિ નિર્વિકલ્પ સમાધિ વર્યો, સ્વરૂપ-
 કત્તે પરિણમ્યો, તેવારે સાધનારૂં પૂર્ણપણું થયું. તે માટે એવંમૂ-
 તનય સેવના થઈ. તો કોઈ પૂછે જે અયોગી ગુણદાણા સુધી
 સાધના છે, તો રૂઢાં કીર્ણમોહગુણદાને સેવનાનો એવંમૂત કેમ
 કહો છો ? તેને ઉત્તર કહે છે જે અયોગી સુધી તો ઉત્ત-
 ર્ગસાધના છે, અને રૂઢાં તો અવગાદનાદનાનો અધિકાર છે,
 તેથી અવગાદનાધના રૂઢાં પરી થઈ. વર્તી કોઈ પૂછે જે અમન
 નિર્મોહ અવસ્થાનાં હું અવગાદના છે ? તેને ઉત્તર. જે
 શુદ્ધિ પાનનો થીજો પાપો પણ હલી નયેનનારું એક આત્મ-
 ધર્મે ગત્તરું. તે પ્રયોગ છે. હલી નયેનર્વર્યે ઉદરહિનતરું
 સહાય છે. તથા શુદ્ધિપાનને આત્મન હ. અને યોગધર્મની
 શ્રવને ઉદ્ધૃત હોયે મન આત્મક વસ્તુ નહીં અને નેહનું
 અસંકલ્પ છે. તિહા સુધી અયોગી તો નહીં નિર્મોહી
 દશમે ગુણદાને એવંમૂતનયે

અપવાદ ભાવ સેવનાના સાત નર્યે કરી સાત ભેદ કહ્યા ॥૫॥
 इति पंचम ॥

उत्सर्गें समकितगुण प्रगट्यो,

नैगमप्रभुता अंशे जी ॥

संप्रह आत्म सत्तालंबी,

मुनिपद भाव प्रशंसें जी ॥ श्री० ॥ ६ ॥

અર્થ:—હવે ઉત્સર્ગમાર્ગે ભાવસેવનાના સાતનર્યે કરી સાત
 ભેદ કહે છે. इहां जेટલું આત્મધર્મરૂપ સ્વકાર્ય નીપજે છે,
 તે ઉત્સર્ગમેવા કહિયે, છૂટે કરવા યોગ્ય જે કાર્ય તે ઝકૂટ
 કરવું, પણ તેમાં જેટલી ઊણના હોય, તેમાટે નપકલાયવા
 જોઈયે, તે પલાવી દેવાડે છે.

૧ જેવાં આત્માનો શંકાદિપાંચ અતિથાર સદિન ક્ષાયિક
 આત્મિક નષ્ટ નિર્ધારરૂપ શુદ્ધમમકિતરૂપ ગુણ પ્રગટ્યો, તેવાં
 છ માયક્કઆત્માનો છ અંશે પ્રભુતાનો ગુણ પ્રગટ્યો, તેવી
 આત્માનું છ અંશે કાર્ય વધ, તેમાટે નૈગમનય ઉત્સર્ગ
 ભાવમેવા શુદ્ધ इहां જોડે ३ શ્લોક ન ગુણ ત્રિવિધો તેને મેવા
 કેમ કહો છો ॥ ૧ ॥ ૨ ॥ ૩ ॥ ૪ ॥ ૫ ॥ ૬ ॥ ૭ ॥ ૮ ॥ ૯ ॥ ૧૦ ॥ ૧૧ ॥ ૧૨ ॥ ૧૩ ॥ ૧૪ ॥ ૧૫ ॥ ૧૬ ॥ ૧૭ ॥ ૧૮ ॥ ૧૯ ॥ ૨૦ ॥ ૨૧ ॥ ૨૨ ॥ ૨૩ ॥ ૨૪ ॥ ૨૫ ॥ ૨૬ ॥ ૨૭ ॥ ૨૮ ॥ ૨૯ ॥ ૩૦ ॥ ૩૧ ॥ ૩૨ ॥ ૩૩ ॥ ૩૪ ॥ ૩૫ ॥ ૩૬ ॥ ૩૭ ॥ ૩૮ ॥ ૩૯ ॥ ૪૦ ॥ ૪૧ ॥ ૪૨ ॥ ૪૩ ॥ ૪૪ ॥ ૪૫ ॥ ૪૬ ॥ ૪૭ ॥ ૪૮ ॥ ૪૯ ॥ ૫૦ ॥ ૫૧ ॥ ૫૨ ॥ ૫૩ ॥ ૫૪ ॥ ૫૫ ॥ ૫૬ ॥ ૫૭ ॥ ૫૮ ॥ ૫૯ ॥ ૬૦ ॥ ૬૧ ॥ ૬૨ ॥ ૬૩ ॥ ૬૪ ॥ ૬૫ ॥ ૬૬ ॥ ૬૭ ॥ ૬૮ ॥ ૬૯ ॥ ૭૦ ॥ ૭૧ ॥ ૭૨ ॥ ૭૩ ॥ ૭૪ ॥ ૭૫ ॥ ૭૬ ॥ ૭૭ ॥ ૭૮ ॥ ૭૯ ॥ ૮૦ ॥ ૮૧ ॥ ૮૨ ॥ ૮૩ ॥ ૮૪ ॥ ૮૫ ॥ ૮૬ ॥ ૮૭ ॥ ૮૮ ॥ ૮૯ ॥ ૯૦ ॥ ૯૧ ॥ ૯૨ ॥ ૯૩ ॥ ૯૪ ॥ ૯૫ ॥ ૯૬ ॥ ૯૭ ॥ ૯૮ ॥ ૯૯ ॥ ૧૦૦ ॥

तमववाय सुद्धदेवोचि ॥ ए टीकामत्ये छे, तेयी उपादाननि-
प्यत्ति ते उत्तर्गसेवा जाणवी. इहां आत्माना अनंत गुण छे,
तेमांयी एक तमकित गुण प्रगट्यो, ते आत्मानो एक अंश
प्रगट्यो, तेयीज ए नैगमनये उत्तर्गभावसेवा थइ, अने एहीज
उत्तर्ग आत्मगुणप्रभुता पण प्रगटी.

२ जेवारे ते भावमुनिये यद्यपि पोतानी आत्मसत्ता आवरी
छे, तो पण जे छती हती तेने निर्धार करीने भासनगत करी,
ते हवे स्वतत्तालेंवी शुद्ध धर्ममयी थयो, तेहीज आत्मसत्ता-
भासन रमण, एकत्वसत्तासन्मुख थको रहे, एट्ठे ए जीव
आज मुर्षी स्वतत्तालेंवी थयो हतो नहीं, ते थयो. एट्ठे
उपादान तमर्यु, माटे संग्रहनय उत्तर्गभाव सेवा कहिये.

३ जेवारे ते साधक जीव, अप्रमत्तमुनिराज अवस्था
पानीने उपादान कारणता सर्वस्वरूपालेंवी करी, ते अवस्था
आत्माना परिणामप्रवृत्ति ग्राहकता, व्यापकता, भोक्तृता, कर्तृता
आदिक सर्व स्वरूपे बलगी, तेवारे अंतरंग वस्तुगत जे व्यव-
हार, ते वस्तुस्वरूपे थयो, ते व्यवहारनय उत्तर्ग भावसेवना
कहिये. ए मुनिपदनो जे भाव, तेहने प्रशंसे कहेतां बखाने
॥ ६ ॥

ऋजुसूत्रे जे श्रेणिपदस्थे, आत्मशक्ति प्रकासे जी ॥
यथाख्यात पद शब्दस्वरूपे, शुद्धधर्म उल्लासे जी ॥

श्री० ॥ ७ ॥

४ अर्थः—जे आत्मा क्षयकश्रेणिपदे रह्यो थको पोता

आत्मिक शक्ति प्रकासे केतां प्रगट करे, तेने ऋतुमुत्रनय उत्सर्ग भावसेवना कहिये.

५ जेवोरं आत्मानें यथाख्यात क्षायिकचारित्र प्रगट थयुं, तेवोरें जे चारित्र सहकारी आत्मशक्ति प्रगटे, शुद्ध अकषायी, असंगी, निस्पृहरूप शुद्ध धर्म उल्लास पामे, चारित्र सहकारी जे वीर्यादिक तेपण जे कषायानुयायी फत्ता हता, ते सर्व आत्मरमणी थया, ए धर्म जेटलो उल्लास पामे, ते सर्वशब्दनयें उत्सर्गे भावसेवना जाणवी. इहां स्वरूपरमणी असहायी थयो, ते जेटलुं अन्य असहायीपणुं नीपन्हुं, तेजलुं उत्सर्गसेवन जाणवुं ॥ ७ ॥ इति

भाव सयोगी अयोगीशैलेंसे,

अंतिम दुग नय जाणो जी ॥

साधनताए निजगुण व्यक्ति,

तेह सेवना वखाणो जी ॥ श्री० ॥ ८ ॥

६ अर्थः—जेवोरें ए आत्मायें सर्व धनघातिकर्म क्षय करीने अनंत ज्ञान, अनंत दर्शन, अनंत चारित्र, अनंत वीर्य, ए चार मोटां अनंतक प्रगट कर्या, ए चार गुणने संकर तथा सहकारें जे बीजा वक्तव्य तथा अवक्तव्य अनंता स्वधर्मीगुण प्रगट थया, आत्मिक आनंदी थया, तेवोरें समभिरुद्धनयें उत्सर्ग भावसेवना थई.

जे काले शैले-रूप प्रगट करे, आत्मप्रदेशनो धन करे, अयोगीकेवलापण थाय. तेवोरें एवमुत्रनयें उत्सर्ग भावसेवना

[illegible][illegible]

1. *Chlorophyll a* (Chl *a*)
 2. *Chlorophyll b* (Chl *b*)
 3. *Chlorophyll c* (Chl *c*)
 4. *Chlorophyll d* (Chl *d*)
 5. *Chlorophyll e* (Chl *e*)
 6. *Chlorophyll f* (Chl *f*)
 7. *Chlorophyll g* (Chl *g*)
 8. *Chlorophyll h* (Chl *h*)
 9. *Chlorophyll i* (Chl *i*)
 10. *Chlorophyll j* (Chl *j*)
 11. *Chlorophyll k* (Chl *k*)
 12. *Chlorophyll l* (Chl *l*)
 13. *Chlorophyll m* (Chl *m*)
 14. *Chlorophyll n* (Chl *n*)
 15. *Chlorophyll o* (Chl *o*)
 16. *Chlorophyll p* (Chl *p*)
 17. *Chlorophyll q* (Chl *q*)
 18. *Chlorophyll r* (Chl *r*)
 19. *Chlorophyll s* (Chl *s*)
 20. *Chlorophyll t* (Chl *t*)
 21. *Chlorophyll u* (Chl *u*)
 22. *Chlorophyll v* (Chl *v*)
 23. *Chlorophyll w* (Chl *w*)
 24. *Chlorophyll x* (Chl *x*)
 25. *Chlorophyll y* (Chl *y*)
 26. *Chlorophyll z* (Chl *z*)
 27. *Chlorophyll aa* (Chl *aa*)
 28. *Chlorophyll ab* (Chl *ab*)
 29. *Chlorophyll ac* (Chl *ac*)
 30. *Chlorophyll ad* (Chl *ad*)
 31. *Chlorophyll ae* (Chl *ae*)
 32. *Chlorophyll af* (Chl *af*)
 33. *Chlorophyll ag* (Chl *ag*)
 34. *Chlorophyll ah* (Chl *ah*)
 35. *Chlorophyll ai* (Chl *ai*)
 36. *Chlorophyll aj* (Chl *aj*)
 37. *Chlorophyll ak* (Chl *ak*)
 38. *Chlorophyll al* (Chl *al*)
 39. *Chlorophyll am* (Chl *am*)
 40. *Chlorophyll an* (Chl *an*)
 41. *Chlorophyll ao* (Chl *ao*)
 42. *Chlorophyll ap* (Chl *ap*)
 43. *Chlorophyll aq* (Chl *aq*)
 44. *Chlorophyll ar* (Chl *ar*)
 45. *Chlorophyll as* (Chl *as*)
 46. *Chlorophyll at* (Chl *at*)
 47. *Chlorophyll au* (Chl *au*)
 48. *Chlorophyll av* (Chl *av*)
 49. *Chlorophyll aw* (Chl *aw*)
 50. *Chlorophyll ax* (Chl *ax*)
 51. *Chlorophyll ay* (Chl *ay*)
 52. *Chlorophyll az* (Chl *az*)
 53. *Chlorophyll aza* (Chl *aza*)
 54. *Chlorophyll abz* (Chl *abz*)
 55. *Chlorophyll acz* (Chl *acz*)
 56. *Chlorophyll adz* (Chl *adz*)
 57. *Chlorophyll aez* (Chl *aez*)
 58. *Chlorophyll afz* (Chl *afz*)
 59. *Chlorophyll agz* (Chl *agz*)
 60. *Chlorophyll ahz* (Chl *ahz*)
 61. *Chlorophyll aiz* (Chl *aiz*)
 62. *Chlorophyll ajz* (Chl *ajz*)
 63. *Chlorophyll akz* (Chl *akz*)
 64. *Chlorophyll alz* (Chl *alz*)
 65. *Chlorophyll amz* (Chl *amz*)
 66. *Chlorophyll anz* (Chl *anz*)
 67. *Chlorophyll aoz* (Chl *aoz*)
 68. *Chlorophyll apz* (Chl *apz*)
 69. *Chlorophyll aqz* (Chl *aqz*)
 70. *Chlorophyll arz* (Chl *arz*)
 71. *Chlorophyll asz* (Chl *asz*)
 72. *Chlorophyll atz* (Chl *atz*)
 73. *Chlorophyll auz* (Chl *auz*)
 74. *Chlorophyll avz* (Chl *avz*)
 75. *Chlorophyll awz* (Chl *awz*)
 76. *Chlorophyll axz* (Chl *axz*)
 77. *Chlorophyll ayz* (Chl *ayz*)
 78. *Chlorophyll azz* (Chl *azz*)
 79. *Chlorophyll azaa* (Chl *aza*)
 80. *Chlorophyll abz* (Chl *abz*)
 81. *Chlorophyll acz* (Chl *acz*)
 82. *Chlorophyll adz* (Chl *adz*)
 83. *Chlorophyll aez* (Chl *aez*)
 84. *Chlorophyll afz* (Chl *afz*)
 85. *Chlorophyll agz* (Chl *agz*)
 86. *Chlorophyll ahz* (Chl *ahz*)
 87. *Chlorophyll aiz* (Chl *aiz*)
 88. *Chlorophyll ajz* (Chl *ajz*)
 89. *Chlorophyll akz* (Chl *akz*)
 90. *Chlorophyll alz* (Chl *alz*)
 91. *Chlorophyll amz* (Chl *amz*)
 92. *Chlorophyll anz* (Chl *anz*)
 93. *Chlorophyll aoz* (Chl *aoz*)
 94. *Chlorophyll apz* (Chl *apz*)
 95. *Chlorophyll aqz* (Chl *aqz*)
 96. *Chlorophyll arz* (Chl *arz*)
 97. *Chlorophyll asz* (Chl *asz*)
 98. *Chlorophyll atz* (Chl *atz*)
 99. *Chlorophyll auz* (Chl *auz*)
 100. *Chlorophyll avz* (Chl *avz*)
 101. *Chlorophyll awz* (Chl *awz*)
 102. *Chlorophyll axz* (Chl *axz*)
 103. *Chlorophyll ayz* (Chl *ayz*)
 104. *Chlorophyll azz* (Chl *azz*)
 105. *Chlorophyll azaa* (Chl *aza*)
 106. *Chlorophyll abz* (Chl *abz*)
 107. *Chlorophyll acz* (Chl *acz*)
 108. *Chlorophyll adz* (Chl *adz*)
 109. *Chlorophyll aez* (Chl *aez*)
 110. *Chlorophyll afz* (Chl *afz*)
 111. *Chlorophyll agz* (Chl *agz*)
 112. *Chlorophyll ahz* (Chl *ahz*)
 113. *Chlorophyll aiz* (Chl *aiz*)
 114. *Chlorophyll ajz* (Chl *ajz*)
 115. *Chlorophyll akz* (Chl *akz*)
 116. *Chlorophyll alz* (Chl *alz*)
 117. *Chlorophyll amz* (Chl *amz*)
 118. *Chlorophyll anz* (Chl *anz*)
 119. *Chlorophyll aoz* (Chl *aoz*)
 120. *Chlorophyll apz* (Chl *apz*)
 121. *Chlorophyll aqz* (Chl *aqz*)
 122. *Chlorophyll arz* (Chl *arz*)
 123. *Chlorophyll asz* (Chl *asz*)
 124. *Chlorophyll atz* (Chl *atz*)
 125. *Chlorophyll auz* (Chl *auz*)
 126. *Chlorophyll avz* (Chl *avz*)
 127. *Chlorophyll awz* (Chl *awz*)
 128. *Chlorophyll axz* (Chl *axz*)
 129. *Chlorophyll ayz* (Chl *ayz*)
 130. *Chlorophyll azz* (Chl *azz*)
 131. *Chlorophyll azaa* (Chl *aza*)
 132. *Chlorophyll abz* (Chl *abz*)
 133.

$$\frac{1}{2} \quad \frac{1}{3} \quad \frac{1}{4}$$

આત્માભાવ તે ભાવદ્રવ્ય પદ,
વાહ્યપ્રવૃત્તિ નિઃસર્ગે જી ॥ શ્રી૦ ॥ ૯ ॥

અર્થ:—હાં જેટલો કારણભાવ, તે સર્વ અપવાદે જાણવો, અને જેટલું કાર્ય જે સ્વગુણનિષ્પત્તિ, તેટલો ઉત્સર્ગ જાણવો. પુ ઉત્સર્ગ તથા અપવાદનાં લક્ષણ તથા ફલાવગી સર્વ વૃહ-ત્કલ્પભાષ્યમાંથી તથા તેની ટીકાથી વિસ્તારપણે જોઈ લેજો, અને જેટલું બાહ્યપ્રવર્તન તે દ્રવ્યનિક્ષેપો જાણવો. પૃથ્વી શ્રી ચંદ્રમહસ્વામીની સેવાયે જે હલિયા, તે આત્મવર્મ સંપર્ણ થશે ॥ ૯ ॥ इति नवम गायार्थः ॥

કારણભાવ પરંપર સેવન,
પ્રગટે કારજભાવો જી ॥
કારજ સિદ્ધે કારણતા વ્યય,
શુચિ પરિણામિક ભાવો જી ॥ શ્રી૦ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:—હવે કારણભાવ જે શ્રી અરિહંતદેવ તેહની પરંપરાયે દ્રવ્યભાવના કરતાં થકાં ભાવસેવા પ્રગટે, અને ભાવ-સેવાથી ઉત્સર્ગ ધર્મ પ્રગટે, અને ઉત્સર્ગ ધર્મ પ્રગટ્યો, તેવારે પોતાનું કાર્ય શુદ્ધસ્વરૂપ અનુભવરૂપ પ્રગટે, અને કાર્ય જે શુદ્ધ સિદ્ધતારૂપ તે સર્વે કેતાં નીપજે, તે કાર્ય નીપને કારણતા જે હતી તેહનો વ્યય કેતાં નાશ થાય, કેમકે કાર્યની ઝંજનાયે કારણતા છે, પરંતુ કાર્ય નીપને કારણધર્મ રહે નહીં, તેવારે શું રહે ? તે કહે છે. જે શુચિ કેના પવિત્ર ભાવકર્મ, દ્રવ્યકર્મ, નોકર્મ રૂપ હેતુમદ્ભાવરૂપ મલ રહિત જે આત્માનો

પારિણામિક ભાવ છે, લેપણે એનું મૂલ લક્ષણ છે, સ્વદ્રવ્ય, સ્વક્ષેત્ર, સ્વકાલ, સ્વભાવરૂપ તેપણું રહે, પરમાનંદ અવિનાશી અવસ્થા વરે ॥ ૧૦ ॥ ઇતિ ॥

પરમગુણી સેવન તન્મયતા,
નિશ્ચય ધ્યાને ધ્યાવે જી ॥
શુદ્ધાત્મ અનુભવ આસ્વાદિ,
દેવચંદ્ર પદ પાવે જી ॥ શ્રી૦ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:—એ રીતે પરમ કેતાં ઉત્કૃષ્ટ ગુણી જે શ્રી અરિહંત શુદ્ધદેવ તેહની સેવા અતિ દુર્લભ છે, તે પાર્મણે તેહમાંહે તન્મય થઈને જે જીવ નિશ્ચય કેતાં નિર્વારે, અથવા નિશ્ચય કેતાં પોતાને સ્વરૂપવ્યાને એકત્વતા રૂપે જે ધ્યાવે, તે જીવ, શુદ્ધ નિષ્કલંક જે આત્મા ચિદાનંદ ધન, તેહનો જે અનુભવ કેતાં યથાર્થ જ્ઞાન વેદ્ય સંવેદ્ય પદ સહિત તેહને આસ્વાદિને દેવ જે નિર્ગ્રંથ અથવા ભુવનપતિ પ્રમુખ ચાર નિકાયના, તેહમાં ચંદ્રમા સમાન ભાવ ઉદ્યોત સમતા શીતલતાનાં કારણ જે અરિહંત તે રૂપ પદ-સ્થાનક તે પ્રત્યે પામે, એટલે અહો ભગ્ય જીવો ! જો તમે પોતાના આત્મસુખના ઇચ્છક થયા છો, અને શુદ્ધાનંદને વિ-લસો, એવી અમિલાષા તમને છે, તો શ્રીચંદ્રપ્રભસ્વામી શુદ્ધ-દેવ, અશરણતા શરણ, જગદાચાર, જગત્જીવના પરોપકારી, મોહ તિમિરનો ધ્વંસ કરવાને ભાવમૂર્ચ જેહવા, કર્મરોગના પરમ વેદ્ય, મહા માહુળ, મહા ગોપ, મહાનિર્ગોમક, મહાસાર્થવાહ, સમ્યક્દૃષ્ટિ જીવના જીવનપ્રાણ. દેશાવરતિને નો મહામંદની પરે જપવા યોગ્ય, સાચુ નિર્ગ્રંથ જેહનો આજ્ઞાંય ચાલે છે, ઉપાધ્યા-

आरम्भभाव ते भावद्रव्य पद,
बाह्यप्रवृत्ति निःसर्गें जी ॥ श्री० ॥ ९ ॥

अर्थः—इहां जेठलो कारणभाव, ते सर्व अपवादें जाणवो, अने जेठलुं कार्य जे स्वगुणनिष्पत्ति, तेठलो उत्सर्ग जाणवो. ए उत्सर्ग तथा अपवादनां लक्षण तथा फलावणी सर्व-इह-स्वरूपभाष्यमायी तथा तेनी टीकायी विस्तारपणे जोइ छेजो, अने जेठलुं बाह्यप्रवर्तन ते द्रव्यनिकेपो जाणवो. पुहवी श्री चंद्रमभस्वामीनी सेवायें जे हठिया, ते आत्मधर्म संपूर्ण घरे ॥ ९ ॥ इति नवम गायार्थः ॥

कारणभाव परंपर सेवन,
प्रगटे कारजभावो जी ॥
कारज सिद्धें कारणता व्यय,
शुचि परिणामिक भावो जी ॥ श्री० ॥ १० ॥

अर्थः—हवे कारणभाव जे श्री अरिहंतदेव तेहनी परंपरायें द्रव्यभावना करतां थकां भावसेवा प्रगटे, अने भाव-सेवायी उत्सर्ग धर्म प्रगटे, अने उत्सर्ग धर्म प्रगट्यो, तेवारे पोतावुं कार्य शुद्धस्वरूप अनुभवरूप प्रगटे, अने कार्य जे शुद्ध सिद्धतारूप ते सवे केतां नीपजे, ते कार्य नीपने कारणता जे हती तेहनो व्यय केतां नाश पाय, केमके कार्यनी ऊंणतायें कारणता छे, परंतु कार्य नीपने कारणधर्म रहे नही, तेवारे शुं रहे ? ते कहे छे. जे शुचि केनां पवित्र भावकर्म, द्रव्यकर्म, नोकर्म रूप हेतुसद्भावरूप मल रहित जे आत्मानो

यना हृदयरूप सरोवरना हंस, आचार्यजीना नाथ, गणवरना
साक्षात् मोक्षहेतु अने स्यादादवर्मना उपदेशक, एहवा श्री
अरिहंतदेव तेनी सेवा करो, एहज आवार छे, ए श्रीचंद्रम-
भनी सेवा जिहां सुधि तमारी संपूर्ण सिद्धता न थाप, तिहां
सुधि अखंड रहेजो, एहीज सार छे ॥ ११ ॥

॥ अथ नवम श्री सुविधिनाथजिन स्तवनं ॥

थारा महेला उपर जरसे बीजली हो लाल ॥ जरसे ॥ ए देगी
दीठो सुविधि जिणंद, समाधिरसैं भयों हो लाल ॥ स० ॥
भास्यो आरमस्वरूप, अनादिनो बीसयों हो लाल ॥ अ०
सकल विभाव उपाधि, थकी मन ओसर्यों हो लाल ॥ थ०
सत्तासाधन मार्ग, भणी ए संचर्यों हो लाल ॥ भ० ॥ १॥

अर्थः—हवे श्री सुविधिनाथपरमात्मानी स्तुति करे छे.
कोइक भग्य जीव अनादिकालनो मिय्यात्व, असंपम, कयाप-
योग रूप द्रव्यभाव हेतुपगे परिणम्यो, एकेंद्रिय सुदम, यादर,
तया वेद्री, तैद्री, धास्त्रि, पंचेंद्रीपगे अनंता भव सुधी भय-
धरमां फग्नो अनेक कुदेवनी वामनार्ये वामिन थको कुदेवने
देवमुद्रिण माननो अपरा सुदेव जे श्रीवीनगग तेहने कर्मग्य
प्रमुख गोपे माननो थको कोइ कालें श्रीवीनगग प्रमूनी प्रमुना
दीठी नही, ते केवगेंक भवस्थितिनो परिपाक करी, कोइक
पुण्यना उदयें श्रीसुविधिनाथ पग्मेसुम्नी मुद्रा दीठी, ते पग
अमरी अननगग वभनारगे श्रद्धान भामन गोथा पड़. ते

श्री अरिहंतनी प्रभुता देखीने उल्लसितचित्तें ते भव्य जीव. श्री
वीतरागनी उपकारता पाम्यो, तेवारे ते प्रीतें हर्षयी बोले छे, जे
दीटो केतां भासनपणे प्रतीत सहित सुविधिनाथ प्रभुजी दीटो,
पण ते केहवो दीटो ? जे समाधि केतां आत्मगुणानुं विपरी-
तप्रवर्तन ते उपाधि, अथवा विषय कषायने अनुयायि जे
प्रवर्तन, ते पण उपाधि, तथा जे तप्त उद्धत वक्रता परिणा-
मादिक, सर्वविभाव ते पण उपाधि तेने निवृत्तें सकलगुण
स्वरूप परिणामी थये जे आत्मगुणनी वस्तुगते स्थिरता ते
समाधि तेहनो रस, तेणें करी भरयो केतां संपूर्ण एटले परम-
समाधिमयी श्रीसुविधिनाथ दीटो, ते दीटायी एक मोटो लाभ
थयो, ते शुं लाभ थयो ? तोके भास्यो केतां जाणपणामां
आव्यो, पोताना आत्मानुं स्वरूप ते शुद्धचिदानंदलक्षण जाण्युं,
जे अनादि अतीत कालनो विसरयो मूर्छी गयो हतो, ते
श्रीप्रभु दीटां भास्युं तेयी सकल केतां सर्व जे विभाव दोष
आत्मिक अशुद्धतारूप जे उपाधि तेहथकी मन केतां चित्त
ओसरयो केतां पाडो हव्यो, जे ए विभाव परिणति हुं नहां
तथा विभाव परिणतिनो हुं कर्ता पण नहां, ए हुने करवुं
भोगवुं परिणमवुं घटे पण नही, ते जेटळी क्षयोपशमी
आत्मपरिणति ते सर्व राग द्वेष असंयमयी निवृत्तवा लागी,
अने सत्ता केतां जे अनंतगुणरूप आत्मानी सत्ता तेहना
साधननी रीत केतां चाल (मार्ग) ते सम्यक्ज्ञान, सम्यक्-
दर्शन, सम्यग्चारित्र्यरूप जे आत्मिक कार्य, ते मार्ग भगी ए
भव्यजीव परिणम्यो, एटले जेयी आत्मसत्ता प्रगट थाय, ते
मार्ग भगी ए आत्मा संचरयो केतां प्रवर्त्यो ॥ १ ॥ इति
प्रथम गाथार्थः ॥

તુમ પ્રભુ જાણગ રીતિ, સર્વ જગ દેખતા હો લાલ ॥સ૦॥
 નિજસત્તાયે શુદ્ધ, સહુને લેખતા હો લાલ ॥સ૦॥
 પરપરિણતિ અદ્વેષ, પળે ઉવેખતા હો લાલ ॥પ૦॥
 ભોગ્યપળે નિજશક્તિ, અનંત ગવેખતા હો લાલ

॥ અ૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ:—બલી હે પ્રભુજી ! તુમેં જગન્નૃપકાત્મક તેને કેવ-
 લજ્ઞાન, તથા કેવલદર્શને કરી દેખો છો, પણ જાણંગ રીતે
 ઇટલે રાગ દ્વેષ રહિત જે એક આત્માનો જાણંગ ગુણ છે,
 તેથી સર્વભાવ જાણો છો, પરંતુ તેમાં શુભપરિણામી વસ્તુના
 ગ્રાહક નથી, અને અશુભપરિણામી વસ્તુના દ્વેષી નથી, યદ્યર્થ
 રીતે જગન્ના જાણ છો, કર્તાપણું, ભોક્તાપણું, ગ્રાહકપણું સ્વા-
 મિપણું ઇટલાં વાનાં ટાલીને અહંબુદ્ધિ રહિત સર્વભાવના જાણંગ
 છો, બલી હે પ્રભુજી ! તુમેં કેહવા છો ? જે સર્વદ્રવ્યને પોતાના
 સત્તાધર્મે શુદ્ધ, નિર્દોષ, નિઃસંગ લેખો છો, ઇટલે પંચાસ્તિકાપર્મા
 ઘ્રણ અસ્તિકાપ તો પરસંગ વિના છે, અને પુદ્ગલનું સંયોગીપણું
 તે મેદસંવાતધર્મ છે, પણ કર્તાપણે નથી, જાતે સ્વસત્તાને
 લોપતો નથી, અને જીવને યદ્યપિ અનાદિ વિભાવ છે, પરંતુ
 સત્તારૂપે મૂલધર્મેજ છે, તે પ્રભુજી ! તુમેં જીવપણું મૂલસત્તાયેજ
 લેખો છો, તેમાં પરપરિણતિ ભાવઅશુદ્ધતા, જ્ઞાનાવરણાદિ
 કર્મ, ૪ વ્રતોદ્યાદિક સર્વને અદ્વેષપણે આત્મવર્મથી મિત્ર માટે
 લેખો છો તેનો જાણ કરના નથી તે જે નજો, તેને ત્યાગ
 ન કરી, સમજીને ત્યાગ કરવા નથી, કેમ કે સમતા

तुमैं भोगपणे पोतानो भोग भोगवो छो, निजशक्ति जे अनं-
तगुणपर्याय रूप, परमैतन्यरूप, परमानंदरूप, सहजसुखरूप,
एवी जे अनंती तत्त्वविलासता तेने भोग्यपणे गणो छो, स्व-
धर्मनेज भोग्य जाणो छो, माटे हे सुविधि परमेश्वर ! तमें
परमात्मतारूप परम धर्मना भोगी छो जी ॥ २ ॥ इति
द्वितीय गाथार्यः ॥

दानादिक निज भाव, हता जे परवशा हो लाल ॥ह०॥
ते निजसन्मुख भाव, प्रही लही तुज दशा हो लालाग्र०
प्रभुनो अद्भुत योग, सरूपतणी रसा हो लाल ॥स०॥
भासे वासे तास, जास गुण तुज जिता हो लाल
॥ जा० ॥ ३ ॥

अर्थः—दानादिक आत्मधर्म जे क्षयोपशान्ति छे, ते सर्व
प्राप्तुपायी छे, पुष्टलाप्तुपायी छे, ते अनादिना परवश भई
रहा छे, ते सर्व, हे प्रभु ! ताहरी शुद्ध वीतराग दशा लही
केतां परमिने ते क्षयोपशान्तिभाव सर्व आत्म सतानो तत्सुख
पणो भई. आत्मसत्त्वना धार. एतेहे अस्तिहंतावतंकी धार
पणी एहीज नर्दयना ते स्वर्गप्राप्तवतंकी धार, मुक्तावतंकी
धार अने हे प्रभुजी ! ताहरी योग केतां ग्लानकीना स्वरू-
पनी रसा केतां अद्भुत छे. निर्विकार, निर्विहास
निर्विकल्प, निर्मल, निःश, स्वस्वस्वोपह. आत्मरूप ते ज्ञान
अने दशा ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥
१० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥
२१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥
३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥
४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥
५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥
६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥
७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥
८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥
९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

અનંત પર્યાય ઉત્પાદ, ઘ્યય, ધ્રુવ, મેદામેદ, અસ્તિ નાસ્તિરૂપ સ્વરૂપને લીને યેં છે, પૃથ્વી સ્તનયમી, હે પરમેશ્વર ! તારારે ત્રિને પરિણમી છે, તેહની પ્રતીત તે વાસના તથા ઓલસાણ તે માસન તે તેહને થાય, જેહને તુજ કેતાં તુમારા જેવા ગુણ પ્રગટ્યા હોય, પૃથ્વે હે નાય ! હે સર્વજ્ઞ ! હે બેહોર્ય-દીપક ! તારારી સ્તનયમી તે તુજ સમાન ગુણી હોય, તેહનાજ માસનમાં આને ॥ ૬ ॥

મોહાદિકની ધૂમિ, અનાદિની ઉત્તરે હો લાલ ॥અ॥
અમલ અગંડ અલિપ્ત, સ્વભાવજ સાંભરે હો લાલ ॥સ્વ॥
તત્ત્વરમણશુચિ ધ્યાન, મળી જં આદરે હો લાલ ॥મ॥
તે સમતારસ ધામ સ્યામિમુદ્રા ચંરે હો લાલ ॥સ્યા॥૧૧

અર્થ:—હે પ્રભુ ! તારારી મુદ્રા ને વગ્ન સમનારું ધામ છે, પૃથ્વી વીંઝી કોઈની ન હોય, કેમ કે પૃથ્વી સકલ પરમાય રહિત પરિણતિ, નો જેને વગ્ન કહ્યું હોય, તેનેજ નિયમે, તે કહે છે, માત્ર તે મૂજના પરિણામ, તેહની ધૂમિ ને સ્વરૂપ અગ્રાદુક્તા, વગ્નાવગ્રાદુક્તા, વગ્નાવગમનારૂપ વિમાદતા તે અનાદિ કાંઈની અપમાને ત્રિને છે,

હરૂ વગ્ન. જે વ વિમાદતા અનાદિની છે, તે અપમાનો સ્વરૂપિયામ છે ત્રિતા વગ્નરૂપિયામ છે ? જો સ્વરૂપિયામ છે, તો વિમાદ ॥૧૧ વાગ્ને કહો છો ? અને જો વગ્નરૂપિયામ છે તો અનાદિ કેમ કહિયે ? તેહને ઉત્તર. જે આદિ કેતાં પડેછી સર્વ અને વગ્ન કહ્યું કહિયે નો વગ્ન મિદ્ર વગ્ન કહ્યું હામે, અપમા વગ્ન કહ્યું અને વગ્ન સર્વ. વગ્ન કહિયે નો વગ્ન

बिना कर्म केम संभवे ? ए पक्ष उपजे, ते माटे अनादि सहजातसंयोग छे. तिहां कोइ पृष्ठे जे उभय संयोग एकठो कहे, तो कारण कार्यनो संवेच केम रहे ? तेहने उत्तर जे, उपादान धर्म एक समयमां एकठांज कार्यकारणता छे, जेम सम्यग्दर्शन, सम्यग्ज्ञानने छे, तेनी परें इहां पण श्री विशेषावश्यक्यो जाणवुं,

यदुक्तं ॥ गाथा ॥ नव कम्मस्स य पुब्बं, कच्चुरभावे समुप्भवो ज़ुत्तो ॥ निष्कारणओ सोविय, तह जुगव्युपत्ति भावे य ॥ १ ॥ इत्यादि गाथायी जाणवो. कोइ पृष्ठे जे अनादिनो मटेलो तेनो वियोग केम थाय ? तेहने कहियें ॥ गाथा ॥ जह चेह कंचणोच्चल, संयोगो णाइ संनय गओवि ॥ बुच्छइई सोवायं, तह जोगो जीव कम्माणं ॥ १ ॥ इति पूज्य-वाक्यात्. एउठे ए विभावपरिणाम यद्यपि अनादिनो छे, पण प्रकृतिक छे, स्वरूप नयी, माटे एनो वियोग ते कीचो थाय. तेवोरें कोइ कहेरो जे ए विभावतुं कर्तापणुं केम छे ? तेने कहे छे. जे आत्मा स्वरूपकर्ता तेहने स्वरूपआवणें परभाव-संयोगें परकर्तापणुं थयुं छे, ते विभावनोहनी झुमि उतरे, निष्पात्तनी भुल दले, तेवोरें अमल केतां रागद्वेष रहित अखंड केतां केवोरें खंडाय नहीं, अलिप्त केतां परसंगना लेपरहित एहवो पोतानो सहजस्वभाव तांभरे, भासन गोचरमां आवे, यद्यपि कमें लेपाणो छे, तो पण स्वभावे अलिप्त छे, निरामय छे, कर्मसंवेच छे पण कर्मदी न्यारो छे, निःसंग छे, एहवो आत्मा जेवोरें ओलखागनां आवे, पछी तेहज तावक आत्मा पोतातुं नच जे शुद्धनिश्चयनययी वस्तुस्वभाव तेहनां रमे, अनादि पौत्रलिक अद्वैतवादिगमन नजिने. पोताना

ज्ञानादि अनंतगुणमां रमे, पृहज तप्यं चारितता प्रगटे, पंथी
शुचि केतां पवित्र निर्मल ध्यायते प्रथम अरिहंतादि गुणीना
गुण स्वरूपमां नम्यता रूपवर्मघान ध्यायीने पोताना
अनंता पयोपनी परिणति प्रागमाय अनुभवेक्य तत्तागत
तिरोमावीनुं भासन एक्य शुकध्यान मणी जे पुरुष आदरे,
केतां अंगीकार करे, ते पुरुष सर्व विमाय क्षय करीने परम
समनारसना धाय पृहवा स्वामी श्री जिनेंद्र देव, तेहनी मुद्रा
पामे, पृष्ठे वीतगगावस्था पामे, निर्मल पुणानंदी धाय ॥४॥

प्रभु छो त्रिमुवन नाथ, वास हं ताहरो लाल ॥ वास० ॥
करुणानिधि अभिलाप, अछे मुझ प खरो हो लाल । अ० ।
आतमवस्तु स्वभाव, सदा मुझ सांभरो हं लाल ॥ स० ॥
भासन वासन एह, चरण ध्यानें धरो हो लाल ॥ च० ॥ ५ ॥

अर्थः—इहे प्रभुयी विनति करी पोतानो मनोरथ कहे
छे, हे प्रभु । नमैं त्रिमुवनना नाथ छो, सम्यग्दर्शनादि गुण
पवाइवाना तथा स्वभाववाना परम कारण छो, अने हं तमारो
दास छे, इहा श्री वीतगगान् दासपुं नो समक्षिनी, देशविगति,
तथा सर्वविगतिने विने छे, परम इहा नो मद्रकापमानुं उपचार
वदन छे, माटे हे करुणानिधि । हे करुणाना वमुद्र ! मुझने प
खरो धामिदास छे, ते कहू छे, ते माहुगं भगवानो वस्तुभभाव
“ मेघ दीप्तेन हस्मेन वंद्येन नमेन योग्येन परिमंडलेन
विन्देय नीलेन लोहीपुन हृदिदेन मुक्तिनेन शुद्धिमे वृद्धिना
दिनेन कष्टपुन कमापुन भविष्येन ॥ इहमेन मृदुमेन सद्गुमे
... इहमेन विजयेन सुखमेन काठमेन कष्टमेन वदमेन इहमेन

पुरिसेण अभहापरिणेसणे उवमाणविज्झति अरूवी सत्ता अपयस्स
पयं नत्थी सेणं सहेणं रूवेणं गंधेणं फासेणं इति आचारां-
गोक्तं ॥ तथा शुद्धस्वसत्ता स्वरूपी, अनंत ज्ञान, दर्शन, चा-
रित्र, वीर्य, अनंत स्वरूपकर्ता, स्वरूपगोक्ता, स्वरूपपरिणामी,
असंख्यप्रदेशी, प्रतिप्रदेशे अनंतपर्यायी नित्यानित्यादि अनंत-
स्वभावी, स्वकीयकारकचक्रपरिणामीरूप माहारो स्वभाव, ते सदा
निरंतर मने सांभरो, भासनमां रहो, वासना, प्रतीत, भासन,
ज्ञान, चरण, तेमांहे रमणव्यान तेहज स्वभावमां तन्मयता धरो.
ए मनोरथ सदा माहरो छे, साधकभावे साधक रीते सिद्धाव-
स्थाये सिद्धरीते सदा रहेजो ए अमिलाप छे ॥ ५ ॥ इति ॥

प्रभुमुद्रानो योग, प्रभु प्रभुता लखे हो लाल ॥प्र०॥
द्रव्यतणे साधर्म्य स्वसंपत्ति ओलखे हो लाल ॥स्व०॥
ओलखतां बहु मान, सहित रुचि पण वधे हो लाल ॥स०
रुचि अनुयायी वीर्य, चरणधारा सधे हो लाल

॥ च० ॥ ६ ॥

अर्थः—इहां कोई पढ़े ले तुं ताहरा आत्मवर्मनो रुचि-
वंत धरो, तेवारे प्रभुजीतुं हुं काम छे ? तेने उत्तर ले,
आत्मस्वभाव दितरी, परभावंगी धर, ए माहागे आत्मा शरी-
रसंगी, ध्यामंगी, अनंगी, बुद्धिगी, तथा लिगीपणें मनतालिंगी
भइ रहो छे. स्वमत्ता धर्म दितरी गये छे, ते हरे अनंत-
शानी, पत्न अनोरी. प्रभुनी मुद्रा, धावनतनिष्ठमरुत तेहनो
योग भटे, तेवारे जननमृत रूप. मरुत जायक. शुद्धात्मरूप
परी ह्रीप्रभुनी प्रभुता तेने लखे, जेना ओलखे. ते ओलखे

પછી જીવદ્રવ્યપણાના સાધર્મ્યે કેતાં સરસાપણે જે સિદ્ધ થયાં તે પળ જીવ અને હું પળ જીવ માટે સત્તાપે સરિલા છેવે. ગુણપર્યાય સ્વભાવે તુલ્ય છેવે. તો જેવી સંપદા શ્રીસુવિધિનાય પરમેશ્વરને પ્રગટ થઈ છે, તેટલીજ સંપદા માહરી સત્તામાં પળ છે, તેથી હું પળ તે પરમેશ્વર જેટલી સંપદાનો ધણી છું, એમ ઓલસ્યા પછી તે સંપદા ઉપર ચઢુમાન આવે, તેથી તે સંપદાની રુચિ પ્રગટે, જે પૃથ્વી સંપદા માહારે કેવારે નીપજશે ? અને જેની રુચિ હોય, તેહનો ઉદ્યમ થાય, તેવારે વીર્યગુણનું સ્ફુરણ તે પળ રુચિને અનુયાયી છે, અને જે દિશે વીર્ય સ્ફુરે, તેહ માંજ રમણ થાય. પૃથ્ણે તેહનુંજ નીપજવાનું આચરણ થાય, પૃથ્ણે પ્રમુ દીઠે પ્રમુની પ્રમુતા માસે, તે પ્રમુતા પોતામાં જાણે, પછી તે પ્રગટ કરવાની રુચિ ઉપજે, તેથી રુચિનું વીર્ય તથા ચારિત્ર જે રમણ, તે પળ તે દિશે સત્તે, તેવારે તે સિદ્ધતા પ્રગટે, તેથી જિનમુદ્રાનો યોગ તે થવું સાધન છે, ઇ. માર્ગે વહ્યો ॥ ૬ ॥ इति पञ्च गायार्थः ॥

શ્રાવ્યોપશમિક ગુણ સર્વ, યયા તુજ ગુણરસી હો લાલાય
સત્તા સાધન શક્તિ, વ્યક્તતા ઉદ્ધસી હો લાલ ॥ વ્ય. ॥
હવે સંપૂરણ સિદ્ધિ, તળી શી વાર છે હો લાલ ॥ ત. ॥
દેવચંદ્ર જિનરાજ, જગત્ર આધાર છે હો લાલ.

॥ જ. ॥ ૭ ॥

અર્થ — પછી શ્રાવ્યોપશમિગુણ ચેતના વીર્ય, રાનાદિ સર્વ, જેવાં તુજ કેતા નાગ ગુણના રમી વયા, તેવાં તે નિષ્પન્ન ગુણ રમી ચેતના વયાદી અનનગુણરૂપ મના નેહુ માર્ગ

નિપજાવવાની આત્મશક્તિ ડેકાળી હવી, તે વ્યક્ત કેતાં પ્રગ-
ટપણે ડલ્લસી કેતાં ડલ્લાસ પામી. હવે નિમિત્ત કારણ મહે
ઉપાદાન કારણ પ્રગટે, આત્મા તત્ત્વરુચિ, તાત્ત્વિક, તત્ત્વાલંબી
ધાય, તો સંપૂર્ણ અવિનાશી સિદ્ધતા નિપજતાં શી વાર છે ?
એડે પુષ્કારણે નિયમા કાર્ય નિપજે, તેમાટે દેવચંદ્ર સ્તુતિ
કર્તા, અથવા સર્વદેવમાહે ચંદ્રમા સમાન તે જિનરાજ, શ્રીર્વા-
તરાગ, તે સર્વજીવના આચાર છે, એડે જિનમુદ્રાને આલંબને
અનંત જીવ સિદ્ધિ વરયા, તેવી અરિહંતાલંબને સિદ્ધતા નિપજે,
એ નિયામક છે, વાસ્તે અરિહંતસ્મરણ, વંદન, નમન, સ્તવન,
ધ્યાન કરો. હે મન્ય જીવો ! તમને પૂર્ણ આચાર છે ॥૭॥
इति श्रीसुविधिजिनस्त० ॥

॥ અથ દશમ શ્રીશીતલનાથજિન સ્તવનં ॥

॥ આદર જીવ ક્ષમાગુણ આદર ॥ એ દેશી ॥

શીતલ જિનપતિ પ્રભુતા પ્રભુની,

મુશ્કથી કહીય ન જાય જી ॥

અનંતતા નિર્મલતા પૂર્ણતા,

જ્ઞાન વિના ન જણાય જી ॥શી૦॥ ૧ ॥

અર્થ:—હવે દશમા પરમેશ્વર શ્રીશીતલનાથજીની સ્તવના
કરે છે. શ્રીશીતલનાથજી અનંત અવિનશ્વર આત્મિક પ્રભુતા
તે પ્રત્યક્ષ તો કેવળીન ગમ્ય છે, અને તમ્ય દ્રષ્ટિ નમ્ય વિને
તો શ્રદ્ધામાં છે, તે કહે છે. હે શીતલ જિનપતિ ! તુમને

કપાય, તૃષ્ણા, નોકપાય, તાપરહિત પામ વીતરાગતા, નિસ્પૃ-
હતા, પામ પરમાવ અમોગ્યતા રૂપ, શીતલતા પ્રગટી છે
અને પતિ કેતાં ક્ષીણમોહી પ્રમુખના પતિ તેની પ્રમુતા ઠકુરાઈ
અનંત સહજ સંપદાતેમુજ અલ્પજ્ઞાનીયી તો કહી ન જાય,
કેમ જે સિદ્ધના અમિલાપ્ય, અનમિલાપ્ય, સર્વપર્યાય નિરાવરણ
પ્રગટ થયા છે, તેમાં અનમિલાપ્ય પર્યાય શ્રીકેવલી જાણે,
પણ વચને અગોચર છે, માટે કહિ શકે નહીં, અને અમિ-
લાપ્ય પર્યાય અનંતા છે, તે પણ વચનનો ક્રમ પ્રવર્તન છે
માટે. મિત આઝેલે વહેવાય નહાં. તિહાં અનંતા જીવદ્રવ્ય,
તે એકેકા દ્રવ્યના પ્રદેશ અસંખ્યાતા છે, તે વહી એકેકા
પ્રદેશે જ્ઞાનાદિ ગુણ અનંતા છે, તે વહી એકેકા ગુણના પર્યાય
અનંતા છે તેમલે સ્વભાવ અનંતા છે ॥ ઉક્તં ૫ ॥ જીવા-
પુગ્ગલ સમયા, દબ્ધપણ્ણા ય પજ્જવા ચેવ ॥ ધોવાણંતાણંતા
વિસેસમહિયા હુવેણંતા ॥ ૧ ॥ ઇતિ તથા નિર્મલતા તે પુ સર્વ
પર્યાય નિરાવરણ, નિઃસંગ નિઃસહાય છે. અને પૂર્ણતા કેતાં
સર્વ શક્તિ પ્રગટભાવે પૂર્ણ છે, તે સર્વ કેવલ જ્ઞાન વિના જણાય
નહીં ॥ ૧ ॥ ઇતિ પ્રથમ ગાયાર્યઃ ॥

ચરમ જલધિ જલ મિણે અંજલિ,

ગતિ રૂપે અતિવાય જી ॥

સર્વ આકાશ ઓલંધે ચરણે,

પણ પ્રમુતા ન ગણાય જી ॥ શી૦ ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—ત્યાં દૃષ્ટાંત, જેમ ચરમ કેતાં છેલ્લો લેની
સાધિક ત્રીન રજ્જુ, વાણ પરિધિ છે, એહવો જલધિ કેતાં
સ્વયંમૂરમણ સમુદ્ર તેહનું પ્રથમ જલ, તેને કોઈ અંજલિયે માપી

શકે અથવા કોઈ એહવો પગ હોય જે અત્યંત પ્રલય કાલ
ના મોહોટા વાપરાની ગતેં ચાહે, તથા કોઈ અનંતા લોકાલોક
મટી સર્વ આકાશ તેને ચરણે કેતાં પગે કરી ઓલંચે એહવો
તો કોઈ હોય નહીં, પરંતુ દૃષ્ટાંત માત્ર દીવો છે, જે એહવા
શક્તિમંતર્યા પગ નિષ્પત્ત શ્રીસિદ્ધપરમેશ્વરની જે પ્રભુતા તે
ક્ષાપોપશમ શક્તિવાલાર્યા ગનીં જાય નહીં, અને શ્રીવીતરાગ
સર્વજ્ઞની પ્રભુતા સંસ્કાર જ્ઞાનીં જાગે. પરંતુ તે પગ વચનયોગે
કહી શકે નહીં, તેનાટે અનંત છે ॥ ૨ ॥ इति द्वितीय
गाथाः ॥

સર્વદ્રવ્ય પ્રદેશ અનંતા,

તેહથી ગુણપર્યાય જી ॥

તાત્ત વર્ગથી અનંત ગુણું પ્રભુ.

કેવલ જ્ઞાન કહાય જી ॥ શી૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ:—હવે તે અનંતતા કહે છે. સર્વ જીવદ્રવ્ય નહ
જીવદ્રવ્ય અનંતા છે, તેથી સર્વદ્રવ્યના પ્રદેશ અનંતા છે,
તેનાં આકાશ પ્રદેશની અનંતતા અતિ મોટી છે, તેદર્શી અને
ગુણની અનંતતા ધર્માત્મ મોટી છે, તેહથી વડે નાનું કાનું
ગુણ છે, એ અધિકાર અત્ય રહસ્યવદ્યો મોટું મોટું. જ્ઞાન
પર્યાય જે છે. તે મૂલ્યથી ગુણના નિર્મિત નથી. અનંત અનંત
પરિણામ છે. જે નાનકડો મનુષ્ય મોટું પણ મોટું જાણે
નિર્મિત નથી. જે નાનકડો મનુષ્ય મોટું પણ મોટું જાણે
જે નાનકડો મનુષ્ય મોટું પણ મોટું જાણે
જે નાનકડો મનુષ્ય મોટું પણ મોટું જાણે

મુખે છે ॥ ઉક્તં ચ ॥ દશાણયઃ ગુણાણયઃ પજ્જાવાણ નાગેણં ॥
 નાગે નાગેહિં દંસિયં ॥ इति सुनः गुणाणामासओ दञ्चं, एगं-
 दश्वस्सिया गुणा ॥ लस्कणं पज्जवाणंतु, उभओ निस्सिया
 भवे ॥ १ ॥ इत्यादिकयी भिन्न ध्याख्या છે, તિહાં પજ્જવાણ-
 મુખે કયું છે. એ સેણં મંતે જીવાણં પુગ્ગલાણં સશ્વદશ્વાણં
 સશ્વપપ્સાણં સશ્વપજ્જવાણય કયરે કયરેહિંતો અપ્પા યા બહુયા
 યા તુલ્લા યા વિસેસાદિયા યા સશ્વ ધોવા જીવા પુગ્ગલા અણંતગુણા
 અદ્દા સમયા અણંતગુણા સશ્વદશ્વા વિસેસાદિયા સશ્વપપ્સા અણંત-
 ગુણા સશ્વપજ્જવા અણંતગુણા ॥ इति गणधरवाक्यात् पृच्छे
 श्रीप्रमुर्जीनो केवलज्ञानगुण तेनी अनंतता ते आवी रीतं છે
 કે છ દ્રવ્યના ગુણ પર્યાય સર્વ અસ્તિપણે રહ્યા છે, તે સર્વને
 જાગે, તથા તેની પરમ્પરની અપેક્ષાએ નાસ્તિપણું અનંતું રહ્યું
 છે, તે સર્વને પણ શ્રીપ્રમુનો કેવલજ્ઞાનગુણ જાગે, તથા એ
 સર્વથી અનંત ગુણા વડી વીજા ભાવ હોય, તો તેને પણ
 જાગે, એમ અનંતી શક્તિ છે, તેમ દર્શનની પણ વેટલીજ
 શક્તિ છે, તેમણે દ્રવ્યના પ્રદેશ પર્યાય તેના યર્ગ કરિયે,
 તેહને વડી અનંતગુણો ગુણાકાર કરિયે પૂરું છે પ્રમ ! છે
 પરમેશ્વરજી ! તમારુ કેવલજ્ઞાન કહેવાય છે. તે શ્રી ભગવંતી
 મુખે ॥ અમિયં નાણ કેવલિમ્મ ॥ એમ કયું છે ॥ ૨ ॥ इति
 तृतीय गाथा ॥

કેવલ દર્શન એમ અનંતું,

પ્રદે મામાન્ય સ્વનાય જી ॥

સ્વપર પ્રાપ્તી વગળ અનંતું

સમગ્ર નર નર જી ॥ ગો. ॥ ૨ ॥

અર્થ:—પટલા સર્વ ભાવ તે સર્વ સામાન્ય યુક્ત છે, તે સર્વ કેવલજ્ઞાનગમ્ય છે, અથવા સામાન્યાશ્રયી છે, જે વિશેષ તે સામાન્ય વિના નહોં, અને સામાન્ય તે વિશેષ વિના નહીં. સર્વ પદાર્થ સામાન્યવિશેષ રૂપ છે ॥ ન સામન્ન તઓ નત્થિં, વિસેસો રવપુપ્ફં વા ॥ તથાચ ॥ સંમતો ॥ દઘં પજ્જવ વિઉઅં, દઘં વિઉત્તા પજ્જવા નત્થિ ॥ ઉપ્પાયઠિહ મંગા, હવહ દવિય લરુવ્વણં એવં ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ તેમાટે સર્વ દ્રવ્યનેવિષે સામાન્ય ધર્મ અનંતા છે, તે સર્વ કેવલ દર્શનગુણેં દેખે છે. તેથી પણ અનંત ગુણા સામાન્ય ધર્મને દેખી શકે એવી શક્તિ છે, તેથી પટલા પર્યાયમય કેવલ દર્શન ગુણ છે.

ઉક્તં ચ વિશેષાવશ્યકે ॥ યાવંતોહિ જ્ઞેયસ્ય પર્યાયા સ્તા-
વંતસ્તદવભાસકત્વેન જ્ઞાનસ્યાપ્યેષ્ટવ્યાઃ ॥ તથા ભગવત્યંગે ॥
અણંતા દંસણપજ્જવા ઇતિ ॥ વાસ્તે કેવલ દર્શન પણ અનંતું
છે, એ દર્શન, સર્વ પદાર્થના અસ્તિત્વ સત્ત્વ વસ્તુત્વ પ્રમેય-
ત્વાદિ સામાન્ય દ્રવ્યાગ્નિકને દેખે છે. એમ ચારિત્ર ગુણ તે પણ
અનંતપર્યાયી છે, પોતાના આત્માના સર્વ પર્યાય તે સર્વસ્વ ધર્મ
છે તથા પોતાથી મિત્ર અનંતા જીવ દ્રવ્ય તથા સર્વ અજીવ
દ્રવ્ય તેહના ધર્મ તે પરધર્મ છે, પટલે સર્વસ્વધર્મમાં રમણ, પર-
ધર્મમાં અરમણ. એ સર્વ પર્યાય ચારિત્રના છે, પટલે સ્વરૂપરમણ,
પરભાવનિવૃત્તિ, એ ચારિત્રના પરિણતિ છે. અને અનાદિનું જે
પરમણીયપણું મૂલ્યી વયુ હતા તે નિવારણે સ્વશક્તિ ચેનના-
વીર્યાદિકની પરિણતિ. તે પરમાત્મા મોકાન મૂલ્ય વિષે રાખવી
એ સર્વભાવ તે ચારિત્રના અનંતતા છે. તે મયમશ્રણી શ્રી વ્ય-
વહારભાષ્યે કહા છે. જ સર્વ જીવયા અનંતગુણા ચારિત્રના

ઉવાડા વિભાગની એકત્વર્ગણા કરિયે, તેવી અસંખ્યાતી વર્ગણાપે
 એક સ્પર્દક થાય. તેવા અસંખ્યાત સ્પર્દકે એક સંયમસ્થાનક
 થાય. તે સર્વ જવન્ય સંયમસ્થાન તે વહી અસંખ્ય પદગુણરીતે
 અસંખ્યપદગુણ કરતાં સર્વોત્કૃષ્ટ અસંખ્યાતમું સંયમસ્થાન થાય.
 ૫ ચારિત્રની અવિભાગની અનંતતા દેખાડી, તે સર્વ ચારિત્રગુણ
 હે પ્રમુ ! તમારો નિરાવરણ છે, તેમાટે ચારિત્ર અનંતું છે ॥ હ્રતિ ॥

દ્રવ્ય ક્ષેત્રે ને કાલ ભાવ ગુણ, રાજનીતિ ૫ ચાર જી ॥
 શ્રાસ વિના જડ ચેતન પ્રભુની, કોઈ ન લોપે કારજી ॥
 શી० ॥ ૫ ॥

અર્થ:—૫મ વીર્યાદિક ગુણની સ્વર્ગે અનંતતા જાણવી,
 ૫વી અનંત સ્વગુણ સંપદામયી છો, વહી હે નાથ ! હે પરમે-
 શ્વર ! તમે જગત્માં જીવ તથા અજીવ તેહના જે ગુણ, સ્વ-
 ભાવ, પર્યાપ, તે સર્વ ૧ દ્રવ્ય, ૨ ક્ષેત્ર, ૩ કાલ, ૪ ભાવ, ૫
 રીતે ચાર પરિણમનપણે છે, અને તમારા જ્ઞાનાદિક ગુણ, તે
 ૫મ દ્રવ્યાદિક ચાર પરિણમને પરિણમે છે, અને તારા સ્વપરુપ-
 ધર્મનું જાણપણું કરે છે, તે ૫મ ચાર પ્રકારે પરિચ્છેદન કરે
 છે. તે ચાર પ્રકાર કહે છે. ૧ સમુદાય, તે દ્રવ્યધર્મ જાણવો.
 ૨ આવારતા તે ક્ષેત્રધર્મ જાણવો. ૩ વર્તના ઉપાદયપરુપમાય,
 તે કાલધર્મ જાણવો, નિશ્ચે વિચાગ્ના નો કાલ દ્રવ્ય મિત્ર નદી,
 કેમકે પંચામ્નિકાપની વર્તના ને કાલધર્મ છે, ૫ નત્વાયે નયા
 ધર્મસંદ્રહર્ણી અને વિશ્વભાવદયકમધ્યે વર્ગી ચર્ચા છે. અનપેક્ષિત
 દ્રવ્યામ્નિકનયે પૂરને દ્રવ્ય કય છે, પરંતુ જાને દ્રવ્યામ્નિકપદ
 ૫મા નદી, નદી દ્રવ્યના વર્તના ને કાલ, ૪ નયા દ્રવ્યનો

અનુશન તે સાવ્ય શૂન્યસાપેક્ષતા વિના જે કાર્યું, ક્યારેક દોષ
 ટાલી જિન આજ્ઞા પ્રમાણે, વિધિ સહિત, પ્રીતિ, ભક્તિ, વચન
 અસંગરીતે. તદ્દેતુ તથા અમૃત અનુશને. તિહાં તદ્દેતુ છે,
 જે એક તેહીજ સાધન સાચું કરવાને અર્થે મોક્ષ નિપજાવા
 માટે. અને અમૃત છે વિકરણ યોગની પુરતા હર્ષસદિત તમ-
 યપને નિરામય સાધન. એ રીતે થિર થઈને સંપાદિ પાછતા
 સહિત શ્રીપ્રમુજીના સ્વજાતિ સ્વભાવિકગુણે કરી ઉપયોગ પ્રમુ-
 ગુણે જોઈને જે અપ્યજીવ આત્માર્થી થઈને અંશીનકતાય
 પરમસમતામયી પ્રમુતું ધ્યાન કરવાને તેહનું નામ તપરે કેતાં
 સંભારે, છે જીવ અનુક્રમે ગુણીને આલંબને આપ્તોપત્તી થઈને
 નિષ્કર્મા થાય, તેવારે તે અનંતું અપ્યાગય સુખ, પારંગ સદિત
 આત્માત્મિક સુખ પામે. ને સુખ કેહવું છે ? તો કે પદ્ય
 ઉત્કૃષ્ટ અમૃત અવિનાશી સહજ જ્ઞાનાનંદાદિક અનંત સુખાનું
 ધામ છે ॥ ઉત્કં થ ॥ સિત્ર મયલ મરુપ મર્મન મદ્યમય મધ્યા-
 બાહ, મપ્પુણરાવિત્તિ સિદ્ધગઢ નામદેવે ટાનું સંપનાળું ॥ તથા
 સંમતિપ્રંયે ॥ અદ્ધ સુદ્ય સપલ જગમિદ્ધ મરુપ નિદ્યમ
 સદ્ધાવ મિદ્ધિમુદ્ધ ॥ અનિદ્ધણ મધ્યાવદ્ધં નિરિદ્યનમર્મ અદ્ધ-
 વંતિ ॥ ૧ ॥ એદ્ધવા સુખ પામે ॥ ૬ ॥ શ્વિ ૪૪ ગાદ્યાર્દઃ ॥

આળા હંશ્વરના નિર્ભયતા,

નિર્વાહકનારૂપ જો ॥

ભાવશાશ્વત ને અવ્યય ગોને,

જન અનનગુણ મય જો ॥ ગી० ॥ ૭ ॥

વીજાની આજ્ઞા તો સ્વાર્થે તથા ભયર્થી કોઈ માને, અને પ્રમુ
શ્રીઅરિહંતની આજ્ઞા તો સહેજે કોઈ દ્રવ્ય લોપતું નથી, તથા
જે લૌકિક પ્રમુતાના ઘર્મી, તેતો પૌદ્ગલિક માનોપેત સંપદાના
ઘર્મી છે, અને શ્રીર્ત્તર્યકર તો જગદ્ગુપકારી અનંત સહજ સંપ-
દાના ઈશ્વર છે, તેથી ઈશ્વરતા અદ્વુત છે. વીજા રાજાદિક તો
માત્ર પોતાના સેવકોદીજ ભય પામે નહીં, પરંતુ પરચક્ર તથા
મરણાદિ ભય સહિત છે. અને મહારો પરમેશ્વર નિર્મલાનંદ
કારણ શુદ્ધ દેવ તો સર્વકાલ સર્વભય રહિત છે, સ્વ અલંકાર
અવિનાશી સંપદા પરમનિર્ભયતાવંત છે, તથા જગત્માં ઇંદ્ર,
ચંદ્ર, ચક્રવર્તિ, તે તૃણાને ઉદયે ઇચ્છાદોષમયી છે, ઇચ્છાર્થી
સંપદા અપૂર્ણ છે, અને શ્રીવીતરાગ તો સ્વસંપદાપૂર્ણ પ્રાગભા-
વના ભોગી છે, તેથી સમસ્ત પરસંપદાને અવાંછે, માટે નિર્વિ-
ચ્છકતામયી છે. વર્તી શ્રીપ્રમુ પરમાત્મા તેહના જે ભાવ કેતાં
ભાવવર્મ શુદ્ધચિદાનંદાદિક, તે સર્વસ્વાધીન છે. પરાધીન નથી.
વર્તી તે અવ્યય કેતાં અવિનાશીપણે વ્વંસરહિત છે. એ રીતે
અનંતગુણ જે પૂર્વે કહ્યા તેના રાજા છે ॥ઈતિ સપ્તમ ગાથાર્થઃ॥

અવ્યાવાધ સુખ નિર્મલ તે તો,

કરણજ્ઞાને ન જણાય જી ॥

તેહજ એહનો જાણંગ મોક્ષા,

જે તુમ સમગુણ રાયજો ॥ ગી૦ ॥ ૮ ॥

અર્થઃ—હે પ્રમુજો ! જે અવ્યાવાધ અનગ્નિય સુખ તે
અનંત સ્વભોગોપણે તેને નોંધે ॥ જે અવ્યાવાધ સુખરૂ
જ્ઞાન કેતાં જાગવડ તે કમ્પ કેતાં હૃદયેને આધીન જે

મતિજ્ઞાન તથા શ્રુતજ્ઞાન છે, તેણે કરી જણાય નહીં, તથા
અવધિ મનઃપર્યવજ્ઞાન તે યદ્યપિ ઇન્દ્રિયોને આવીન નથી, તો
પણ તે રૂપીભાવના જાણંગ છે, પણ જીવસ્વરૂપને જાણી
શકે નહીં, જે માટે ક્ષયોપશમજ્ઞાને અધ્યાયાયતું સ્વરૂપ
જાણ્યું ન જાય, પણ જે જીવ તુજ્ઞ સમાન ગુણના ત્રય કેતાં
સ્વામી થયા, તેહજ પરમાત્મા, એ અધ્યાયાય ગુણતું સ્વરૂપ
જાણે, તથા ભોગવે, વીજાને પ્રગટ નથી, કેમ કે આત્મધર્મ
અતીન્દ્રિય છે માટે તેહના મોગી સિદ્ધ ભગવંત છે, વીજાયી
એ ભોગવાય નહીં ॥ ૮ ॥ ઇતિ ॥

એમ અનંત દાનાદિક નિજગુણ,

વચનાતીત પંદૂર જી ॥

વાસન ભાસન ભાવેં દુર્લભ,

પ્રાપતિ તો અતિ દૂર જી ॥ શી. ॥ ૧ ॥

અર્થ:—એમ અનંતાદાનાદિક કેતાં દાન, લાભ, ભોગ, ઉપ-
ભોગ, વીર્ય, સિદ્ધત્વ પ્રમુખગુણ, હે પ્રમુજી ! તાહરે પ્રગટ
છે, તે વધનને ગમ્ય નથી, પંદૂર કેતાં મોહોટા છે, એહવા
આત્મગુણની વાસન કેતાં શ્રદ્ધા, ભાસન કેતાં જાણપણું, તે
પામતું દુર્લભ છે, તો પ્રગટપો એહવી સિદ્ધતા પામવી સિદ્ધ-
તાની પ્રાપ્તિ થવી તેનો અર્થજ વગલી છે ॥ ઇતિ નવમ
ગાથાર્થ: ॥

સકલ પ્રત્યક્ષપણે ત્રિબુવનગુરુ,

જાણું તુજ્ઞ ગુણ દામ જી ॥

શ્રીઅરિહંતને ધાંડવાનું ફલ મૂર્તે કર્યું છે ॥ દિયાપુ સુદાપુ
નિમ્મેસાપુ અણગામિયતાપુ ॥ અને જિનપ્રતિમાને ધાંડવાનું ફલ
પણ પછીજ આલ્યો કર્યું છે, તથા સાધુને અધિકારે મહાવત
પાટવાનું ફલ પણ પછીજ કર્યું, ધુમ મૂર્તે અનેક અધિ-
કાર કર્યા છે, તેમાટે પ્રભુના સ્વપન પૂજાનો મોટો લાભ છે,
કોડ દ્રવ્યદિમા દેવીને ભય પામે, તેણે ઉપયોગ દેવો જે મૂર્તે
પરજીવની વધાન ફલ જાનાવેદની વધી છે, અને આપણો
આત્મા જ્ઞાનાદિકમૂળે ઝોડીયે, તો આદ્યા ધ્યાય તે મોસદેતુ
છે, અને માયદિમા તે દિમા છે, તથા દ્રવ્યદિમા તે માન-
દિમાનું કાળ છે, પરંતુ દિમા ગદ્યો. દ્વંદ્વો શ્રીઆપજ્ઞાનું વધન
છશે છે ॥

પુરુષદિમા માત્રો, ત્રીવ વળતિ નગનજિમોમિદિય ॥ સત્યો-
વદ્ય મર્ત્ત, નયજાંત વળતિનો દિમા ॥ ૧ ॥ નમ્યેં સતિ
લોકમ્પર્ત્તિ પુરુષાદિત્રીવ વળતિનો દિમા, આય: સંપર્ત્તિ
અદિમર્ત્તનિનિ નિદાંદ્રિયનુમદાવર્ત્તિ, માત્ર પાંચ ખાત્ર વાદ-
ત્તી વદ્યજાંતે માત્રને રાગ શ્રદ્ધા, વિદ્યા, વદન, વિનય, વૈયા
વદ્યદિક કર્ત્ત, અદિમર્ત્તન કન છે ? મ્પર્ત્તે કરે છે. ઝીવ-
ત્રુત્તે મોટે અવજ્ઞાનઃ ઝીવજ્ઞ: મળ્યજ્ઞે ઝીવજ્ઞ શ્રવ કર્ત-
દિવ્યો ન સર્ત્તનિ ? રત્ત નય વાવર્ત્તિ દિવ્યો, વાવર્ત્તિ
નિવિવ્ય મર્ત્તિ ॥ નિવિવ્ય, સર્ત્તિ. નય ત્રીવ વળતિ તો
દિવ્યો ॥ ૧ ॥ રત્તજ્ઞ ૧ પદા, રત્તજ્ઞે મને અદિ-
વ્ય ॥ વર્ત્તે નય રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે ॥ ૨ ॥
અદિ વર્ત્તે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે
અદિ વર્ત્તે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે
વર્ત્તે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે રત્તજ્ઞે

॥ અથ એકાદશ શ્રી શ્રેયાંસજિનસ્તવનં ॥

॥ પ્રાણી પાણી જિનતણી, તુમેં પારાં ચિત્ત મક્ષાર રે ॥ ૧ ॥

શ્રી શ્રેયાંસ પ્રમુતળો,

અતિ અદ્ભુત સહજાનંદ રે ॥

ગુણ એક વિધ ત્રિક પરિણમ્યાં,

ગમ ગુણ અનંતનો શૃંગ રે ॥

મુનિ ચંદ્રજિણંદ અમંદ વિણંદ પરં,

નિત્ય દીપતાં મુગ્ધકંદ રે ॥ ૧ ॥

અર્થ:—શ્રીશ્રેયાંસ પ્રમુ ગમેશ્વર નિર્ગત નિર્ગમ્ય સ્વ-
સ્વરૂપભોગીનો અતિ કેતાં અવ્યંત રૂપ અદ્ભુત કેતાં આ-
શ્ચર્યકારી સહજાનંદ કેતાં અદ્વિતિય મહત્ત્વ પ્રમાણનો આનંદ
છે. શ્રીશ્રેયાંસપ્રમુર્તિ તે સ્ત્રીરૂપ છે, માતૃનામ્નયથી પરિભ્રમીને
સિદ્ધ થયા છે, તે સિદ્ધપણે અમર્યાદ પ્રદેશી છે, અનંતગુણી
છે, અનંતવર્ણી છે, તે પ્રમુનો એક એક ગુણ તે વ્રજ વ્રજ
પરિણતિકર છે, સર્વેરૂપ્યનું અર્થ વિષાદભરીતું તે ગુણપરિ-
ભ્રમી છે, તેમણે અમર્યાદગુણ વિશેષગુણની મુગ્ધતા છે,
અને અમર્યાદ ગુણની વર્ણિતિ પણ કર્મીરૂપ કર્મને કાપ છે,
કર્મ કરે તો પ્રાણે, કર્મ ન કર, તો ન પ્રાણે પાંચ અક્ષરો
કાપતી મુગ્ધાવસ્થા સદા રચાયે છે, ૫ છે ૧ છે, અને સ્ત્રી
રૂપની મુગ્ધાવસ્થા, સિદ્ધ અમર્યાદ સદા પ્રાણે છે, પણ
જાન્ય જાન્ય કર્મની પ્રાણે છે, તેમજ અમર્યાદના રૂપ-
રૂપ

दिक जे गुण छे, ते त्रिविवे परिणमे छे. ए रीते त्रिविवता
 ते करण, कार्य, अने क्रिया, ते गुणनी तेहीज गुणमां छे,
 ए ऋण परिणामनो कर्ता ते आत्मा छे, तिहां उपादानपणे
 प्रकृष्ट कारण ते करण अने ते करणहुं फल साध्य ते कार्य
 तथा ते कर्तारूप प्रवृत्ति ते क्रिया, कर्तानो व्यापार ते सि-
 द्धअवस्थापे अमेदरूप छे, जेम ज्ञानगुण ते करण जाणहुं,
 अने ते ज्ञानगुणदी जे ज्ञेय पदार्थोहुं ज्ञान घाय ते एहुं
 साध्य फल छे भाटे ए कार्य जाणहुं, तथा ते कार्य जाणवाने
 जे ज्ञाननी स्फुरणा एउठे प्रवृत्ति ते क्रिया जाणवी, ए ऋणे
 अमेद छे, ए त्रिविधपरिणामे परिणम्या, एवा अनंतगुणना
 हंद छे, ए श्रीश्रेयांस प्रभुना सर्वगुण व्यक्तपणे स्वकार्यताने
 करे छे ॥ उक्तं च विशेषावरयके ॥ जं कज्ज कारणई, पज्जाया
 वत्पुणो जओ तेण ॥ अत्तेणत्तेण मया, तो कारण कज्ज भय-
 पेज्ज ॥ १ ॥ इति वचनान् ॥

एम कारण कार्य क्रियानी अमेदता पण छे, तथा मेदता
 पण छे, काले अमेदता छे, सत्व, प्रमेयत्वे अमेदता छे, अने
 संज्ञा संख्या टक्षणें मेदता छे, नाट एवी व्याख्या छे ॥
 मुनिचंद्र केतां मुनि जे त्रिकाल अविषयी नृत्त्वामनी तेसांहे
 चंद्रमासमान अथवा मुनिचंद्र जिहंद ते जिन नामान्यकेवडीमां
 चंद्रमा समान, वडी अमंद केतां देडीपमान दिहंद केतां मुनि
 तेनी परे दीपतुं छे. तेज जेन नया मुन्दकंद केतां मुन्दनो
 समूह छे जेने एउवा श्री अयम पम मेदना सर्व गुण व्यक्त-
 पणे स्वकार्यने करे छे ॥ १ ॥

एवै आत्माना अनन्ता गुण छे तेनाहे मुख्य गुण ते

ઉપયોગ છે ॥ સદ્વાઓ, હદિઓસાગારોવત્તસ્સ ઉવવજ્જિ તો
અણગારો વત્તસ્સ इति ॥ તે ઉપયોગમાં પ્રથમ જ્ઞાનગુણ છે.
માટે પ્રથમ જ્ઞાનગુણની વિવિધતા કહે છે ॥ इति ॥

નિજજ્ઞાનેં કરી જ્ઞેયનો,

જ્ઞાયકજ્ઞાતાપદ ईश रे ॥

દેખે નિજદર્શન કરી,

નિજ દૃશ્યસામાન્ય જગીશ रे ॥ મુ० ॥ ૨ ॥

અર્થ:—લોકાલોકમાં જે વર્તમાન છે, તથા અતીતકાલે
હતું, અને આગમીકકાલે થાશે, તે સર્વ પોતાના ભાવપ્રમેય-
ત્વપણા માટે તે જ્ઞેય છે, છૂટે જાણવા યોગ્ય છે, તેહતું
જાણવું તે આત્માના અસંખ્યાતપ્રદેશ નિશ્ચિત જ્ઞાનગુણ છે, તે
જ્ઞાન; આત્માનો સ્વર્મ છે, સર્વવિશેષનો જાણંગ છે, તેથી નિજ
કેતાં પોતાના જ્ઞાનગુણે કરીને જાણે છૂટે જ્ઞાન તે જાણવા-
રૂપ કાર્યતું કારણ થયું, ઉપાદાનકારણ કાર્યના પુરૂ સમય છે,
અને તે જાણવારૂપ કાર્યની પ્રવૃત્તિ, તે વીર્યને સદ્કારે ક્રિયા
થાય છે, જો ગુણની પ્રવૃત્તિ વિના જાણવા રૂપ કાર્ય માનીયે,
તો દર્શનોપયોગ કાલે જ્ઞાનગુણતું નિરાયણપણું હતું છે, પણ
ક્રિયા વિના ઉપયોગ નથી, તેમાટે કારણમૂલ જાણે કરી સર્વ-
જ્ઞેયને જાણો છો, પોતાના જ્ઞાનગુણે કરી સર્વજ્ઞેયના જ્ઞાયક
કેતાં જાણના છો, તેથી હે પ્રમુ ॥ તમે જાણંગપણા માટે
જ્ઞાતાપદના ईश છો, સ્વામી છો. જ્ઞાનમયી છો, મર્વ જાણ
છો, તેથી જાના છો

હવે દર્શનગુણની વિવિધતા કહે છે. હે પ્રમુજી ! તમે

पोताना दर्शनगुणें करीने निज केतां पोताना दृश्य केतां देखवा योग्य जे सर्व अस्तिकायनी सामान्यता, अस्तित्वं, वस्तुत्वं, द्रव्यत्वं, प्रमेयत्वादि, नित्यत्वाऽनित्यत्वादि, सामान्यपणे जे जर्गीश केतां संपदा एट्ठे आत्माने विषे अनंती सत्त्व द्रव्यत्वादि सामान्यसंपदा छे, तेने दर्शनगुणें देखे, ते “ दर्शनेन दृश्यभावानां दर्शनं करोति आत्मा ” इहां आत्मा ते देखण-हारो दर्शनगुणें करणमूर्ते देखवा योग्य जे पदार्थ, ते सर्वने देखे छे, एट्ठे देखवुं ते कार्य, दर्शनगुण ते कारण, दर्शन-गुणनी प्रवृत्ति ते क्रिया, देखणहारो आत्मा ते कर्ता, ए दर्शनगुणहुं विविध परिणमन जाणवुं ॥ २ ॥ इति द्वितीय गायार्थः ॥

निजरम्यें रमण करो,

प्रभु चारित्र्यें रमता राम रे ॥

भोग्य अनंतने भोगवो,

भोगे तेणें भोक्ता स्वाम रे ॥ मु० ॥ ३ ॥

जय.—हवे चारित्र्यगुणतां विविध परिणति कहे छे. हे प्रभुजी ! हे परमेश्वर ! हे परमानंद पूर्णानंदी ! ताहरो अनंत आत्मवर्म ते तनने रम्य छे, रमवा योग्य छे, ते शुद्धात्मप-रिणतिरूप निजरम्यविषे तमें रमग करो छो. चारित्र्यगुणें करीने एट्ठे चारित्र्य गुण करणें स्वगम्यने विषे जे रमग ते रूपकार्य अने चरमगुण प्रवृत्तिरूप क्रिया तेने करो छो, तेनाटे हे न-भुजी ! तमें रमना गम छो. गेताना स्वरूपनां रमता छे, तेयी स्वरूपरमनां स्वरूपातुभवा स्वरूपविभ्रानां छेजी ॥

હવે ભોગગુણની ત્રિવિધતા કહે છે. ભોગ્ય કહેતાં ભોગ-
 વવા યોગ્ય જે પ્રગટ આત્મસ્વરૂપ અનંતજ્ઞાનાદિ ગુણ, તેહને
 તમે ભોગગુણે કરી ભોગવો છો, તે કેમ ? જે ભોગાંતરાય
 કર્મનો ક્ષય તમને પ્રગટ થયો, તે ભોગગુણ તેણે કરીને તમે
 પોતાની ભોગ્યયોગ્ય જે અનંતાત્મ સંપદા તેહને ભોગવો છો, માટે
 હે સ્વામિન્ ! તમે ભોક્તા છો, જે ધીજાઝીવ ક્ષયોપશમ્ભોમી
 પુદ્ગલાદિ અશુદ્ધ પરિણતિને ભોગવે છે, તેતો અશુદ્ધભોક્તા છે, અને
 તમે શુદ્ધ ભોક્તા છો, પૃષ્ઠે ભોગગુણકર્ણે કરીને નિજભોક્તાપણા-
 રૂપ કાર્યને કરો છો. ભોગગુણની પ્રવૃત્તિ, તે ક્રિયાને કરવે કરીને
 છે. અન્તા સહાત્રભોર્ઘ, તે અસહાવાઓ અન્તપરિણામા ॥ ૩૮ ॥
 વાક્યાત્ ॥ માટે ભોક્તાગુણના સ્વામી છો ॥ ૩૯ ॥ ૩૮ ॥ ૩૯ ॥

દેય દાન નીત દીજતે,

અતિદાતા પ્રભુ સ્વયમેવ રે ॥

પાત્ર તુમેં નિજ શક્તિના,

પ્રાહ્લક વ્યાપકમય દેવ રે ॥ મુખ ॥ ૪ ॥

અર્થ:—હવે દાનગુણ, જે દાનાંતરાય કર્મના ક્ષયથી પ્રગટ્યો
 છે, માટે તે દાન ગુણ તથા લાભગુણની ત્રિવિધપરિણતિ કહે છે.
 હહાં દાન તે સિદ્ધતામાં સ્વગુણના પ્રવર્તનને સ્વકીય ક્ષાયિક વીર્યની
 સહકારતાવું દેવું તે દાન અને સહકારતાની પ્રાપ્તિ જે ગુણને
 ચર્ચે તે લાભ, ૫ રીતે દાન તથા લાભ પ્રવર્તે છે, દેય કહેતાં
 દેવા યોગ્ય જે ગુણ તેહને સહકાર તે દાન, તે દાન નિત્ય કેતાં
 સદા દીજતે થકે હે પરમેશ્વર ! તુમેં અતિ દાતા છો, અનંતગુણને
 સહકારરૂપ અનંતું દાન દીયો છો, સ્વયમેવ કહેતાં પોતાયીજ

पोताने आपो हो, एते दानगुण वे कल्प. अने दानगुणनी
प्रवृत्ति वे क्रिया तथा सहकर्मण्यदान दीवुं वे कार्य. ए सर्वानो
स्वामी आत्मा वे दाता है, आत्माने ए दान दान है, तथा
दुःख दान है, अने जे परमावहे देवुं तथा लेवुं तेतो विभाव
है, वे आत्माने वदतो नयी, वदो हे स्वामी ! तुमैं निज
करेतां पोतानी शक्ति अनंतगुणपरंपर्य तेहना पाव केतां
आधार हो, तथा वे आत्मशक्तिना ब्रह्मक तुमैं हो, अने ए
आत्मशक्तिना व्यापक नमस्तत्त्वस्य अवस्थावन पन तौनज हो
॥ ४ ॥ इति चतुर्थ गायार्थः ॥

परिणामी कारज नणां,

कर्त्ता गुण करणें नाथ रे ॥

अक्रिय अक्षय स्थितिमयी,

निकलंक अनंती आथ रे ॥ मु० ॥ ५ ॥

अर्थः—वदो हे देव । हे जगन्नाथ । तनाग अनेक अमि-
त्य तथा अनमित्य गुण सर्व प्राणभाव धरा, तेहनी ब्रह्म
परिणति करे हो. परिणामिकता जे अक्षय्यदादिक अनंत
कार्य, तेहना कर्त्ता हो, गुणव्यकरणे करीने एते गुण वे
कारज अने वे कलंक जे एत वे कार्य, तथा गुणनी प्रवृत्ति
वे क्रिया, ए कर्म, कार्य. जियना कर्त्ता हे नाथ ! तौ हो,
जे तुमैं सर्व एतमित्य तेहना तुमैं कर्त्ता हो, मोक्ष
क्षयनी कर्त्ता हो नाथ । अक्षय्य अक्षय्य अक्षय्य हो.
क्रिया वे वदनेकरा ए अक्षय्य अक्षय्य अक्षय्य हो तेमैं
अक्रिय हो. नाथ ए अक्षय्य अक्षय्य अक्षय्य स्थितिमयी हो,

જે આઝ્વાની સ્થિતિ તેતો સયોગીભાવની છે, અને ધીસિદ્ધ-
ભગવંત તેતો સહજગુણી છે, તેથી અવિનાશી સ્થિતિ તુમારી
છે. વહી નિકલંક કેતાં સર્વ કર્મકલંક રહિત છો, તયા નિરા-
વરણી પૂવી જે અનંતી આથ કેતાં સંપદા તેના તમે ધર્મી છો
॥ ૫ ॥ इति पंचम गायार्थः ॥

પરિણામિક સત્તાતણો,

આવિર્ભાવ વિલાસ નિવાસ રે ॥

સહજ અકૃત્રિમ અપરાશ્રયી,

નિર્વિકલ્પને નિઃપ્રયાસ રે ॥ મુ० ॥ ૬ ॥

અર્થ:—હવે કદાચિત્ કોઈ કહેશે જે કોઈ ગુણ અહીં
હશે ? માટે તેને પૂર્ણતા કહી દેલાડે છે. પરિણામિકપણું તે
સત્તા કહેતાં છતી તેહનો આવિર્ભાવ કહેતાં પ્રગટપણું પૂર્યે
પ્રાગ્ભાવ તે અનંતગુણપર્યાય નિરાવરણ સકલ પ્રવલસંગ રહિત
થવે સંપૂર્ણસત્તા સિદ્ધિમાવી હતી, તે પ્રગટ થઈ છે, તે પ્રાગ્ભાવી
સત્તાના વિલાસના અનુભવનો હે પ્રમુખી ! તું નિશાસ કેતાં
ધા છો. સ્વગુણભોગી છો, સ્વમ્ભાવના અનુભવી છો, વટી હે
મમુ ! તમે સહજ કેતા સ્વભાવનો જે મુલ્યર્થ તેના અકૃત્રિમ
તે પણ અનગશ્રયી કેતા પ્રમુખના અગાધ વિના, તે વટી
નિર્વિકલ્પ કેતાં મનોચિન્તા વિના, તે વટી નિઃપ્રયાસ કેતાં
પ્રયાસ ઉદય વિના જે આત્મચર્ચે, તેહનો અનુભવ તે તમે
ભોગવો છો ॥ ૬ ॥

પ્રમુ પ્રમુના સંભારનાં,

ગાનાં કરનાં ગુણદામ રે ॥

सेवक साधनता वरे,

निजसंवर परिणति पाम रे ॥ मु० ॥ ७ ॥

अर्थः—एहवा प्रभुनी सेवनाहं जे फल थाय, ते कहे
हे. प्रभु जे श्री श्रेयांसनाथनिष्कृतत्वा, निरामयी, निराव-
रणी, वेहनी प्रभुता अनंतज्ञाननयी, सर्वसंवर अनंतानंदरूप
परमेश्वरता, अलहापता, सर्वशक्ति निरावरणता, अनंतपर्याय
स्वर्गीयकार्य कर्तापगारूप निःकर्मता, निःसंगता, प्रभुत्व,
विभुत्व, माहकत्व, व्यापकत्व, आवारकत्व, कारकत्व, कारणत्व,
कार्यत्व, इत्यादि प्रभुता एक एक प्रदेशे अनंतगुण पर्याय माण-
भाव परिपन्न रूप स्वल्पसंशयने संभारतां, चित्तनां स्मरण
कर्तां, तथा गातां, केतां, स्वरपोगे गावतां गुणनी ग्राम
सद्वह कर्तां धर्मां, सेवक तत्त्वरुचि आत्मसिद्धतानो लयीं ते
निष्कृत पर श्रम दुःखानयी जीव अनादिनो बाधक, स्वरू-
पराह्नुव थइ ॥ हे. ॥ जीव नाशनना ते आत्मस्वरूप
निरावरण करवा प गावन अवस्था. उत्तर्ग अपवाद सनक्ति-
तयी मांडी अपोगी वर्म मनयरूप गुणस्थनारोहण, दोषत्याग,
गुणमाणभाव अधिक गुणनी रुचि. पूर्ण तत्त्वनी ईहारूप साध-
नाहं पाने, ते निज कहेनां पीतानी संवरपरिणतिने पानी
करिने एउठे प्रभुगुणअपोगे वर्मनो थको चेतना गुणीना
गुणने अहंपयी थाय. तेउठे स्वरूपईह रूप वर्मनगुण परिपने,
तेयी पीतानी संवरपरिणतिने पाने ॥ जीव तत्त्वताने सावे,
अने सावरलुनी जे नमस्कृत ते गगनदह कारण हे ॥७॥
इति स्तवन गायार्थः ॥

प्रभु दीठे मुझ सांभरे,
परमात्म पूर्णानंद रे ॥

देवचंद्र जिनराजना,
नित्य वंदो पय अरविंद रे ॥ मु० ॥ ९ ॥

अर्थ:—ते माटे प्रभु दीठे एडले प्रभुनो स्थापनानिक्षेपो दीठे मुने सांभरे केतां स्मरणमां आवे, शुं स्मरणमां आवें ? तो के परमात्मा, सिद्ध, भगवान्, अचट, असंगी, अभोगी, अयोगी, तेहनो पूर्ण अननपर्यायी त्रिकाल अविनाशी आनंद केतां गुणानंदादिक ते सांभरे, अने जे प्रभु स्वरूपाश्रित चेतना करवी, तेहज पोतानो आत्मा साधवानो परम उपाय छे, ते माटे देव जे निर्यथादिक तेमां चंद्रमासमान जे जिन-राज वांतराग श्री श्रेयांस परमेश्वर, तेना पदरूप अरविंद केतां कमल तेने नित्य वंदो, सदा प्रणमो, तथा स्तुनिकर्तानुं नाम पण देवचंद्र छे. ते पोताने पण कहे छे. जे श्री अरिहंतना चरण नित्य सेवो, अरिहंतसेवन तेहज संसार महासमुद्र मोहावर्त अज्ञानांधकार सिध्यात्वकर्द्धममग्न जीवने निस्तार पार करवानो पुष्ट उपाय छे, अरिहंत प्रतिमाने आलंघने अनंत जीव पूर्णानंदी धया, बली जे यथार्थ ओलखाणें पुट्टलाशंसा रहितपणे श्री अरिहंतनुं सेवन करशे, ते परमसुख पामशे. एहज शरण बाण आधार छे ॥ ९ ॥ इति एकादश श्री श्रेयांसजिन स्तवनं संपूर्ण ॥ ११ ॥

॥ અથ દ્વાદશ શ્રીવાસુપૂજ્યજિન સ્તવનં ॥

હયે પ્રમુસેવન જે પૂજના તેહના દ્રવ્યમાય ઓલવાવવા-
રૂપ ચાપા પ્રમુ શ્રી વાસુપૂજ્યજી તેનિ સ્તુતિ કરીયે છેયે.
તિહાં નિશ્લેષા ચાર લક્ષીયે છેયે. ૧ નામ, ૨ સ્થાપના, ૩
દ્રવ્ય, ૪ માય. તિહાં નામનિશ્લેષાનું લક્ષણ ગાપાયી કહે છે.
પજ્ઞાપાણસિવેયં, ઠિયમળત્વે પપત્ય નિશ્ચિતકં ॥ જા ફલિષ્ટયે
થ નામ, જાત્ર દશ્યં થ પાપેણ ॥ ૧ ॥ તથા ધાપનાલક્ષણં
॥ ગાપા ॥ જં પુળ નયત્થ સુત્રે, નયમિત્પાપુળ તારિસા-
ગારં ॥ કીર હન નિરાગારં, હસર મિયરં થ સા ઠવળા ॥ ૨ ॥
દ્રવ્ય લક્ષણં ॥ ગાપા ॥ દશ્વપ્ હુવપ્પો રથ્થપ્પો, વિંગાળે
શુળાણં સંદાવો ॥ દશ્વં મવં માવસ્સ, મુપમાયં થ જં જોગં
॥ ૩ ॥ અથ્થા યસ ક્કાળં નત્ત દ્રવ્યં ॥ મૂનસ્ય માવિનો વા,
માવસ્ય હિ કાળં તુ યહ્હોકે નત્ત દ્રવ્યં, હર્યાદિ ॥ માવલ-
ક્ષણં હરિમદ્વગ્ધ્યે ॥ માયો વિવક્ષિનક્રિયાયુમતિયુક્તો હિ
વિધિઃ સમાસ્થાનઃ સર્વક્ષેત્રિદ્રાદિવત્તંદનાદિક્રિયાયુમવાત્ ॥ ૪ ॥

૫ તિને ચાર નિશ્લેષા છે, તથા કોઈક નામાદિ નિશ્લેષા
ઉપશરે માને છે, તેહને કહિયે લે મિત્ર વસ્તુને નામાદિક
કરિષુ, તે મિત્ર છે, પાંચુ પોન પોનાની વસ્તુનાં નામાદિ
જારે તે વસ્તુમાજ છે, તેમાટે કયં છે, ધીજિનમદ્વગ્ધ્યે ॥
હહ માયોચિપ વપ્પુ, નયત્થ સુત્રેહિં કિંથ સેસેહિં ॥ નામા-
દયો વિમાયા, જં તેત્તિ હ કથુપજ્ઞાયા ॥ ૫ ॥ ૫યસ્માય
તેત્તિ નામાદયો વસ્તુન. વપાંયા ધમાં મ્નયા હપ્રતિષ્ઠદશમુ-
શ્ચમત્તિને નામાદયોરિ મન્નવિજ્ઞયા ॥ ૫૩ ૬૪ ૬૫ છે.

भावनिक्षेपानि जंते तदेवं सिद्धवस्तुषु विशेषतश्चित्पमानानां
नामादीनां प्रधानेतरभावोदरितः सामान्यतः पुनश्चित्पमानानां
सर्ववस्तुषु अत्येकं चतुर्गानप्यनीषां सन्नावः प्राप्यतएवेति दर्श-
यताह ॥ अहं वा वस्तुनिहायां, नामं दृश्याय जो तयागारो ॥
कारणयासेद्वं, कज्जय वत्तं तयं भावो ॥ १ ॥ ए गाथायें
चार निक्षेपा एक वस्तुनां कडा, तथा वज्जं नामादि नयनें
परस्पर विवादें निष्पत्तौपदं पूज्यें करुं छे ॥ एवं विवपंति
नया, निच्छान्तिनिवेत्तजो परोप्परजो ॥ इतिवचनान् ॥ वज्जं
पूज्यहुंज वचन छे जे, नानाइमेपत्तइत्य, बुद्धिपरिणामभावजो
निपयं ॥ जं वन्धुअत्थिछोए, च उपज्जायं भयं सत्त्वं ॥ १ ॥
इति ए. रीतें नानादिक चारे निक्षेप ठे वस्तुना स्वपर्याय छे,
एन थज्जा करवी, ए निक्षेपाहुं स्वरूप विल्लारें श्रीविशेषावश्य
कनां करुं छे. तिहांयें ए गाथा छली छे. ॥ इति प्रशस्तिः ॥

॥ पंथहो निहालुं रे पीजा जिन तणो रे ॥ ए देपी ॥

पूजना तो कीजें रे चारमा जिनतणी रे,
जसु प्रगठ्यो पूज्य स्वभाव ॥
परकृतपूजा रे जे इच्छे नहीं रे,
साधक कारज दाद ॥ पू० ॥ १ ॥

अर्थः—हवे चारमा श्री वासुपूज्य स्वामीनी स्तवना करे
छे. हे भव्य बीबी ! तनारे जो बाल्याने सुनी कवचं
मन छे, तो चारमा जिन बीनराग श्रीवासुपूज्य पुरुषोत्तमने
पूजना कीजें, एउठे सकलदुःखनिराकरण. परमचरित्रो, परमज्ञानी,

અયોગી, અમોગી, અલેશી, અમેદી, અસહાવી, અકૃપાવી, અરૂપી, શુદ્ધસ્વરૂપી જે સિદ્ધ, સકલપરમાવ અમોગી, પુદ્ગલો-
પધારાદિત પુહવો પૂજ્યસ્વભાવ જેહનો પ્રગટ્યો છે, તેહની
પૂજા કીજે, જે ભક્તિના રાગી નહીં, અને અભક્તિના દ્વેષી
નહીં, એહવા સર્વજ્ઞ તેહીજ પૂજવા યોગ્ય છે ॥ ઉક્તં ચ
આત્મમીમાંસાયાં ॥ દેવાગમનમોયાન, ચામરાદિવિમૂતપઃ ॥
માયાવિષ્ણ્વપિ દૃશ્યંતે, અત સ્ત્વમસિ નો મહાત્ ॥ ૧ ॥
સૂક્ષ્માંતરિતદૂરાર્થાઃ પ્રત્યક્ષાઃ કસ્યચિત્ યથા ॥ અતુ મે
તત્ત્વતોજ્ઞાન, મિતિ સર્વજ્ઞશંસિતમ્ ॥ ૧ ॥ અહસપ પાહિદેરા,
સગ્ધ કમ્મ ઉદયસંમુઆ ॥ તેણં ન વિમ્હઓ મે, વિમ્હઆ
વીપરાગતે ॥ ૧ ॥

ઘણી પ્રભુનું પૂજ્યપણું કહે છે. જે પરકૃત દેવતા મનુષ્ય
શુણરાગી થકા અનેક પ્રકારની ભક્તિ, પૂજા કરે છે, પરંતુ
પરમેશ્વર, કોહની પૂજા ઇચ્છતા વાંછતા નથી, ઇચ્છાદોષ રહિત
છે, માટે પરભાવના સંગ, તથા પરકૃતપૂજાને વાંછતા નથી, તે
પૂજ્ય જાણવા. અને સાધક જે મોક્ષના અર્થી, માર્ગાનુસારી,
સમક્ષિતી, દેશવિરતિ, સંવેગપક્ષી મુનિરાજ, તેહનું કાર્ય, જે
સંપૂર્ણસિદ્ધતા, તેહના દાવ કેતાં ઉપાય છે, તેહીજ નિમિત્ત
યોગે અનંત સિદ્ધ નિત્યના, માટે પોતે પૂજાના અવાંછક,
અને પૂજે તેહને પરમાનંદ પ્રણતા નિપજે ॥ ૧ ॥ इति

દ્રવ્યથી પૂજા રે કારણ ભાવનું રે,

ભાવ પ્રશસ્તને શુદ્ધ ॥

પરમ ઇષ્ટ વલ્લભ ત્રિભુવન ધણી રે,

વાસુપૂજ્ય સ્વયં બુદ્ધ ॥ પૂ૦ ॥ ૨ ॥

અર્ચ્ય:—તે પૂજાના વે મેદ છે. એક દ્રવ્યપૂજા, વીર્જી ભાવપૂજા, તિહાં ન્હવળ વિલેપનાદિક જે વાણી ઉપચાર, યોગ સમારવાને કરિયે, તે દ્રવ્ય પૂજા જાણવી. તિહાં અઢાર પાપ-સ્થાનક છે, તે સર્વ આત્માને દુઃખરેતુ છે, તે સર્વ પલટાવવાને પૂજામાં પ્રશસ્ત રાગ કરિયે, તે આત્માને તજ્જાતીય તજવા યોગ્ય જે કર્મ તે કર્મ નિર્જારવાની નીતિ છે, માટે જિનપૂજા તે સંવર છે, તેવી અવદય કરવા યોગ્ય છે, તેમાં વાણ્યી જે ફૂલ, કેસર પ્રમુખની પૂજા તે દ્રવ્યગ્ધ છે, તે ભાવપૂજા જે ગુણગુણી એકત્વતા રૂપ તેહનું કારણ છે, માટે દ્રવ્યનિક્ષેપો તે તેહનેજ કહિયે, કે જે ભાવનું કારણ હોય. હવે ભાવનિક્ષેપે પૂજા તે વે પ્રકારની છે. પ્રથમ પ્રગત્તભાવનિક્ષેપે પૂજન, વીજું શુદ્ધભાવનિક્ષેપે પૂજન તેહમાં ભાવ તે આત્માની પરિણતિ, અને પ્રશસ્ત તે ગુણી ડૂપર રાગ જાણવો ॥ ઉક્તં ચ ॥ ગાયા ॥ અરિહંતે સુયરાગો, રાગો સુમુર્ગીસુ પવયણેસુ ચ ॥ ૧ ॥ સુપસત્યો રાગો, ઇતિ વચનાત્ ॥ તથા ચત્સરણપયત્રામાં કય છે ॥ સુકયાણ રાય સમુપ્પન્ન, પુત્ત પુલયં કુરુ કરાલો ॥ ઇતિ વચનાત્ ॥ હવે પ્રશસ્તનું સ્વરૂપ લિખે છે. તેમાં જે વિષય પરિગ્રહ ઉપર રાગ છે, તેવી તો કર્મવંચ ઉપજે, અને અતુકંપા નં શાનાવેદનીની હેતુ છે, તેતો સર્વનિર્ગુણી જીવ ઉપર પણ છે, તથા ગુણી ઉપર અતુકંપા કરવી, તે નિંદવા ગરહવા યોગ્ય છે ॥ ઉક્તં ચ આ-વદ્યકે ॥ સુહિણ્ણુ અ હિહિણ્ણુ અ, જા ને અમંજણ્ણુ અણ્ણુકંપા ॥ રાગેણ વ દોસેણ વ, તં નિંદે નં ચ ગરિહાસિ ॥ ૧ ॥ ઇતિ વાક્યાત્ ॥ તથા જે અરિહંતાદિ પચ વર્ગેણ અને આગમ, સાધર્મિક ઉપર પક્ષપાત વિના ગુણાપના માટે જે રાગ, તે પ્રશસ્ત રાગ જાણવો. તે યદ્યપિ પુણ્યવંચનો હેતુ છે, તથાપિ

હતા આત્મગુણને સ્થિર થવાનો તથા નવા પ્રગટ કરવાનો હેતુ છે. પુણ્યાનુચંત્રી પુણ્યનો હેતુ છે, પૃ શ્રી હરિમદ્ પૂર્વે પંચ યસ્તુમંયમાં કથ્ય છે ॥ ગાથા ॥ નાળાદ ગુણરુદ્ધ સ્વરૂપ તારસીય ગુણસંપદ સંપત્તો ॥ ઘઙો ગુણસંપત્તો, પસત્યરાગં સિદ્ધિ કુળંદ ॥ ૧ ॥ ગુણરુદ્ધ મૂલં પૂર્વ, તેણં ગુણવૃદ્ધિરહેતુઃ મંણિર્વ ॥ જહ્નુ ઇલાહપુત્રો, પસત્યરાગેણ ગુણપત્તો ॥ ૨ ॥ इति वचनात् ॥

इहां कोई पढ़े जे, श्री गीतमस्वामीने त्रिमुखन दयाल, विश-
लानंदन, श्रीवीर परमात्मा उपर राग हतो, ते केवलज्ञानने
रोक्क केम थपो ? तेहने उत्तर कहे छे. जे भीगीतमनो प्रशस्त
राग, क्षयोपशम स्त्रयपीनो नो दीपक हनो, एग श्रीवीर विप-
मान छतां, रागनी मंदता थइ नहा, केमके छते कारणे राग दख्यो
हुःकर छे, एग जेवारे कारण मटयुं तेथी रागनी अवरणा अटकी,
तेवारे अ्रेणी थइ, तेम प्रशस्त राग सर्व जीवोने क्षयोपशमी रख
वपीनो विरोधी नयी, क्षायकनानी इहायुक्त, क्षायकनाने नजीक
करे, पंतु क्षायकत्रयपी थवा दीवे नही ॥ उक्तं च श्रीसंवि-
तमुरूपैः श्रीजिनेश्वर मुरिपूज्यैः स्नेहांगशालायां ॥ सिद्धे रतो
नगुण, इहाए छमए गुणे सव्ये ॥ तेणं अरिहंताइ, गुगुण
मुगुण समाहिओ ॥ १ ॥ ते माटे प्रशस्त भावराजा ते पत्र
साधकनामां छे. हवे शुद्ध भावराजा ते, जे आरमारु सामान्य
चक्र, विशेषचक्र, क्षयोपशमी येननावीर, ते सर्व, श्रीअरिहंम
परमात्माना क्षायकसिद्ध्यादिगुणानुवापी परते, ते शुद्ध भाव-
राजा जागती, एउठे गुणगती थइने गुणवृद्धमानी थइ. एही
स्वध्वक्कथां कथयथवे थके स्वक्यापंता निरजे, प मोक्षनो
भाग छे. हवे प्रशस्त भावराजानुं स्वध्व कहे छे. श्रीअरिहंत
वस्तुस्थिति स्वर्ग. स्वयं केरा लोकवी वृद्ध थया. एउठा त्रिमु-

वननाथ ते परम केतां अत्यंत इष्ट केतां रत्नियामणा वज्रभ
केतां बाल्हा लागे, ते प्रशस्तरागरूप भाव पूजा जाणवी ॥२॥
इति द्वितीय गाथायः ॥

अतिशय महिमा रे अति उपगारता रे,
निर्मल प्रभु गुणराग ॥
सुरमणि सुरघट सुरतरु तुच्छ ते रे,
जिनरागी महाभाग ॥ पू० ॥ ३ ॥

अर्थः—बली प्रशस्तरागीपणुं ओलखावे छे. जे श्री अरि-
हंत अतिशयना महिमा उपर अद्वुतना आश्चर्यना तथा आठ
प्रातिहार्यनी विस्मयता इत्यादि देखीने अथवा सांभलिने जे
राग उपजे, ते सर्व प्रशस्तराग जाणवो, तथा जगज्जना जीवोने
महामोहांवकार निवाग्वारूप धर्मदेशना देईने विमरी गणुलो जे
आत्मधर्म, तेने देखाडे सर्व संदेह शळे ए उपगार, भाव-
आजीविकाना दाता, नत्त्वयी भूले पड्या जांवोने तत्त्वना
देखाडनार, एहवुं उपकारीपणुं श्रीअरिहंतवुं छे, ते उपकारीपणा
उपर जे इष्टता, तथा निर्मल कर्म आवरणें रहित केवल ज्ञान,
केवल दर्शन, वीतरागता, असंगता, स्वरूप भोगी प्रमुख गुण
उपर राग ते पण प्रशस्त राग कहियें. बली सुरमणि केतां
कामकुंभ तथा सुरतरु केतां कल्पवृक्ष ते सर्व तुच्छ भासे,
केमके एतो इहलोकसुखना हेतु, तथा भावअनुद्धताना व्या-
रवा-वाला छे, तेहने असार जानीने तुच्छ गणे, अने श्रीअरि-
हंतनी राग ते परंपरायें आत्मसुखनी हेतु छे, आत्माना गुणनी
इदि करवावुं पृष्ट निमित्त छे, ते माटे श्री जिनराज, परमदयाल,

સ્વગુણભોગી, માહાંગોપ, પરમોપકારી, માહારી તત્ત્વ સંપાદના ઉપદેશક, તે ઉપર જે જીવને સાચી ઓઠઠાણે રાગ પ્રગટે, તે જીવ મહાભાગ્યવાન, તથા પવિત્ર જાણવા, જે જીવ કામરાગ, દષ્ટિ-રાગ, સ્નેહરાગની મીડ ટાલીને, શ્રીપુરુષોત્તમ, પરમાનંદી શ્રીવાસુપૂજ્ય પ્રમુ ઉપર રાગી થયો, તેને ધન્ય છે. તે મહંત જીવ, મોહોદા ભાગ્યનો ધર્મી જાણવો, એ સર્વ પ્રશસ્ત રાગભાવ પૂજા કહી ॥ इति तृतीयगाथाः ॥ ૩ ॥

દર્શન જ્ઞાનાદિકગુણ આત્મના રે,
પ્રમુ પ્રમુતા લયલીન ॥
શુદ્ધ સ્વરૂપી રૂપે તન્મયોરે,
તસુ આસ્વાદન પીન ॥ પૂ० ॥ ૪ ॥

અર્થ:—હવે શુદ્ધભાવપૂજા કહે છે, તિહાં જે આરમાના ક્ષયોપશમભાવી દર્શનગુણ, તથા જ્ઞાનાદિકગુણ, તે સર્વ પ્રમુની પ્રમુતાયી લયલીન થયા છે, ચતુર્માન શ્રીઅરિહંતનું છે, માસન પણ અરિહંત ગુણની અનંતતાનું છે, રમણ શ્રી અરિહંત ગુણના સ્વરૂપ માસનનું છે. અનુભવ પણ અરિહંત ગુણના માસનનો છે, એમ જેટલી આત્મશક્તિ પ્રગટી છે, તે સર્વઅરિહંત ગુણને અનુયાયી કરીને, તન્મયતારૂપ કરે, તે શુદ્ધભાવ પૂજા જાણવી તે આવી રીતે:—પ્રમુ નો નિરવારમાસનનું આસ્વાદન, તે આનંદતાયે મગ્ન રહેવું, શુદ્ધસ્વરૂપી પરમાત્મા તેહનુંસ્વરૂપ જે નો વસ્તુધર્મ, તેમત્વે તન્મયી થઈને, તેના આસ્વાદને અનુભવે, પીન કેતાં પુષ્ટ રહે, તે ભાવયી ભક્તિ જાણવી, તથા વંદન જમનાદિકતે યોગ ભક્તિ જાણવી તથા પ્રમુ ઉપર દ્રષ્ટતા તે

રાગ ભક્તિ જાણવી. તથા હું સહુથી મોટો માહરે અરિહંત
પરમેશ્વર જેવો ઘણો છે, હું મોક્ષના માર્ગને પામ્યો, અને
પોતાના આત્મગુણને પ્રમુતી પ્રમુતાને અભ્યાસીપણે વક્તવિ,
પ્રહ્લોદીન થકો રહે, તેહને તત્ત્વભક્તિવંત કહિયું. પ્રહ્લા
સમક્રિતિ, દેશવિરતિ, સર્વવિરતિ, જેમ પોતાની મૂલપરિણતિ
પ્રમુતાયાં મેલવી છે. આત્મપરિણતિરૂપકર્મગે પ્રમુતી પ્રમુતાને
રમાવી રહ્યા છે, મહાત્મભાવ છે, તે શુદ્ધભાવપૂજા જાણવી ॥૪॥
इति चतुर्थं गायार्थं ॥

શુદ્ધતત્ત્વ રસ રંગી ચેતના રે,

પામે આત્મસ્વભાવ ॥

આત્માલંબી નિજગુણ સાધતોરે,

પ્રગટે પૂજ્યસ્વભાવ ॥ પૃ૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ:—એમ શુદ્ધનિર્મલ તત્ત્વી શ્રીઅરિહંતદેવ સિદ્ધ
ભગવાન તેહનારસે રંગાની થકી તેહના ગુણની ભોગી જેવારે
ચેતના થયા, અન્ય વિકલ્પ ઘટી અતુભવભાવના સહિત
પ્રમુત્વરૂપે રસીટી થઈ તેવારે તે ચેતના પોતાના આત્મસ્વભા-
વને પામે, આત્મસ્વભાવરૂપિ, આત્મસ્વભાવોપયોગી, આત્મસ્વભા-
વરત્નની, આત્માતુભવી થયો, છૂટે ડગડાનાવહરી જવરૂપા
પામે; અને જેવારે એ ભગ્યજીવ આત્મવક્ત્વના ધાય, તેવારે પો-
તાના ગુણને નાવતો નિપજાવતો. નમ્યક વર્ગનાદિક ગુણને
પ્રગટ કરતો. ગુણગ્યાન કરમે શોધતો હતાં ગુણદાણભાવ
સ્વરૂપપુરુષ સ્વરૂપાતુભવી થતો થકો નર્તનનાને નિપજા-
વે તેવારે નર્તનનાને નિપજાવે

કરે, પુટલે પહેલાં હું પરમપૂજ્ય અનંતગુણી છું, એ નિર્વાસ્થ
સમ્યક્ દર્શન પ્રગટે, સ્યાદ્વાદસત્તાતું માસન થાયે, પછી જે
સત્તા પ્રગટી, તેહનો રમણ અનુભવસ્થ ચારિત્રગુણ પ્રગટે, પછી
નિરાવરણ કેવલજ્ઞાન નીપજે, એ પરમપૂજ્ય શ્રીઅરિહંતને પૂજ-
વાયી પોતાનો પૂજ્યસ્વભાવ પ્રગટે ॥ ૫ ॥

આપ અકર્તા સેવાથી હવે રે,
સેવક પૂરણસિદ્ધિ ॥

નિજધન ન દિધે પણ આશ્રિત લહે રે,
અક્ષય અક્ષર શુદ્ધિ ॥ પૂ૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ:—શ્રી વીતરાગ પોતે પરજીવના મોક્ષના અકર્તા છે,
કેમ જે પરકર્તાપણું જીવદ્રવ્યનો ધર્મ નથી, તેમાટે પોતે પર-
જીવની સિદ્ધિના અકર્તા છે, પણ શ્રીપ્રમુજીની સેવાથી સેવક
જે ભક્ત, તેહને હવે કેતાં થાય શું થાય તો કે સંપૂર્ણ
સિદ્ધિતા નિપજે, નિજ કેતાં પોતાનો ધન જે અનંત જ્ઞાના-
દિકેગુણ તે પ્રમુ કોઈ ધીજાને આપતા નથી, પુટલે કોઈ
પોતાનો ગુણ ધીજાને આપે નહીં, અને તે ગુણ પણ પોતાના
દ્રવ્યને મુકી ધીજામાં વર્તે નહીં, અને કોઈ દ્રવ્ય કોઈ દ્ર-
વ્યનો ગુણ ગ્રહે પણ નહીં, સર્વ દ્રવ્ય પોતે પોતાની સત્તાજા
સ્વામી છે, તેમાટે અરિહંત પોતે કાંઈ આપતાજ નથી પરંતુ
જે અરિહંતને આશ્રિત સેવે, તે નિશ્ચે અક્ષય કેતાં જેહનો
ક્ષય ન થાય તથા જે વિનાશ ન પામે, તથા અક્ષર કેતાં
સ્વયં જરૂં જેહમાં નથી પૂરી અવિનાશી અક્ષર અનંત
આત્મસંપદા પૂર્ણાનંદાદિક શુદ્ધિ રહે કેતાં પામે, માટે જિન-

भक्ति देहीस सिद्धता नीचवचनो दुर्ग उत्प है ॥ ६ ॥
इति षष्ठः सर्गः ॥

जिनवर पूजा रे ते निजपूजना रे,
प्रगटे अन्वयराकि ॥

परमानंद विलासी अनुभवे रे,
देवचंद्र पद व्यक्ति ॥ पू० ॥ ७ ॥

अर्थः—ये जिनरावरी पूजा भक्ति कवी ते पौनजा
कलानी इत्युक्त कवी है, जन्मपुन बदावत है, जन्मसं-
वर्गो इति कवी है, केनने जिनसेवनाथकी पौनजा अन्वयी
हम जे सहस्रनामदिक अंतर्भूति ते पौने, प्रगटे,
जिनवर पद ते जीवनानंदको विलासी यह, अनुभवे कौतां
भोग्ये, सर्वदेवतां चंद्रमा समान जे एक समानता, भक्ति,
निष्कारण, निष्कपत, नस्वभोग्य, स्वहृदयानंदक, देहनी
भक्ति कौतां प्रपन्न जे कनोवर्गे अनर्दिनी आहुत है, ते
कनोवर्ग भवे अक्रिय, अनवच्छिन्न, शक्ति प्रगटे, इह पौने,
तेनने निष्कल जिनकी भक्ति है प्रपन्नता हम अन्वसिद्ध
तहं करत है, तेनने हे मोक्षार्थी कौतां नने श्रीवीरराज
अर्चनार्थक्युक्त ते विधि सहित निगमिछवे नस्वकन्यारी
को, सहज उत्तम उत्प है ॥ इति श्रीबलरूपसिंहः ॥

॥ અથ ત્રયોદશ શ્રી વિમલજિન સ્તવનં ॥

॥ દાસઅરદાસ સીપરે કરે જી એ દેશી ॥

વિમલ જિન વિમલતા તાહરી જી,
અવર વીજે ન કહાય ॥

લઘુ નદી જિમ તિમ લંઘીયેં જી,
સ્વયંભુરમણ ન તરાય ॥ વિ० ॥ ૧ ॥

અર્થ:—હવે શ્રી વિમલનાથ પ્રમુજીની સ્તુતિ કહે છે છે વિમલજિન ! હે પરમેશ્વર ! તાહરી વિમલતા કેતાં તમારી નિર્મલતા કેહેવી છે ? જે સમસ્તદ્રવ્યકર્મ ભાવકર્મપરાવુજાપીતાદિ દોષ રહિત પળે છે એહવી નિર્મલતા તે અવર કેતાં વીજા કોઈ છદ્મસ્ય જીવે ન કહાય કેતાં કહિ શકાય નહીં, સિદ્ધસ્વરૂપસ્ય અનંતત્વાત્ વાચ્યક્રમપરિણતત્વાત્ આયુષ્યાત્પત્વાત્, તેન ઘટુંનશક્યતે કેન ઇતિભાષ્યવચનાત્, તેમાટે કહેવાય નહીં તેના ઉપર દૃષ્ટાંત કહે છે. જેમ લઘુ નદી કેતાં નાન્હી નદી તેને જેમ તેમ લંઘીયેં, કેતાં ઉતરિયેં, પણ અસંખ્યાતા કોઢી જો-જનનો સ્વયંભુરમણ નામા સમુદ્ર, તે કોઈ પામર જનવી તયોં જાય નહીં, અને પ્રમુના ગુણ તો સ્વયંભૂ રમણ સમુદ્રવી પણ અનંતગુણા છે, તે સર્વ વચને કહ્યો જાય નહીં ॥ ૧ ॥

સયલ પુ વી ગિરિ જલ નરુ જી,
કોઈ તાલ એક હથ્થ ॥

તેહ પળ તુણ ગુણગણ મળી જી,
ભાવવા નહીં સમરથ ॥ વિ૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ:—તથા સયલ કેતાં સર્વે પૃથ્વી, ગિરિ તે પર્વત,
જલ તે પાણી, તરુ તે વનસ્પતિ, એ સર્વને કોઈ એક હાથે
તોલે કેતાં ઉપાડે એહવો બલવંત પળ તે ચાલ વીર્યવંત હોય
તેથી તેપણ પ્રભુજી ! તાહરા ગુણના ગણ કેતાં સમૂહ તેને
ભાવવા કેતાં કેહવાને સમર્થ નહીં, કારણ તેહમાં બાલવીર્યની
શક્તિ છે, અને તમારું નિર્મલ સ્વરૂપ તે કેવલજ્ઞાની ક્ષાયક-
વીર્યવંતને ગમ્ય છે, તેને પળ સર્વવચને ગોચર થાયજ નહીં,
તો બાલવીર્યવંતથી કેમ કેહેવાય ! इति द्वितीय गायार्थः ॥ २ ॥

સર્વ પુદ્ગલ નમ ધર્મના જી,
તેમ અધર્મ પ્રદેશ ॥
તાસ ગુણ ધર્મ પદ્મવ સહુજી,
તુણ ગુણ એકતણો લેશ ॥ વિ૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ:—સર્વ પુદ્ગલ દ્રવ્ય તથા નમ કેતાં આકાશ દ્રવ્ય,
ધર્મ કેતાં ધર્માસ્તિકાય દ્રવ્ય, તેમજ અવર્માસ્તિકાયના પ્રદેશ,
એટલે એ પંચાસ્તિકાયના પ્રદેશ અનંતા તેહના ગુણ અનંતા તે
ગુણધર્મ નિત્યત્વાદિ તે પળ અનંતા તેહના પર્યાય વળી તેહથી
અનંતગુણા છે, તે સર્વ મળી પળ હે પ્રભુજી ! તાહરો એક ગુણ
જે કેવલજ્ઞાનરૂપ તેહનો લેશમાત્ર છે, કેમ જે એ સર્વ પંચા-
સ્તિકાયના ભાવ વર્તમાન કાલે છે, અને કેવળી તો એ સર્વના
અતીત, અનાગત, અને વર્તમાન, એ ત્રણે કાલના પર્યાય ઉત્પાદ,

વ્યય, ધ્રુવરૂપ તેહને એક સમયમાં જાણે, તેણે ઘૂંચી અનંત-
ગુણા બીજા ધર્મને પણ એક સમયમાં જાણે, તે માટે કેવલ
જ્ઞાનની શક્તિ અનંતગુણી છે ॥ ઉક્તં ચ ॥ વિશેષાદ્યકે ॥
દે દિ કેવલરૂપ નિઃશેષરૂપગતા વિગમ્યતા વર્થાપાસ્તે જ્ઞાના-
દ્વિતાદિનયમનેન જ્ઞાનરૂપસ્વાદર્શાપ્યયેવ સ્વપર્યાયાઃ પ્રોક્તા નતુ
પરપર્યાયાપેક્ષયા ક્યવિશેષકેવલત્વવિરોધો નાશકનીય इति ॥
હતિ ॥ ૩ ॥

એમ નિજભાવ અનંતની જી,
અસ્તિતા કેટલી થાય ॥
નાસ્તિતા સ્વપરપદ અસ્તિતાજી,
તુજ સમ કાલ સમાય ॥ વિ० ॥ ૪ ॥

અર્થ:—પૂ રીતે જેમ કેવલજ્ઞાનગુણ અનંતપર્યાયી છે, તેમ
જે કેવલ દર્શનાદિક નિજ કેનાં પોનાના ભાવ ગુણ વર્થાપ
અનંતા છે, તેહની અનંતતા કેટલી થાય છે જે સ્વરૂપ સેવ
કાલ ભાવ રૂપ અગ્નિપર્યાય તે અનંત છે, જેમ વર્ણપર્યાય જે બીજા
જીવરૂપ તમા વસ્તુદિ અગ્નિરૂપ તેહના પ્રદેશ તેહના
સ્વભાવ તેહના ગુણ વર્ણવતી જે અનંતા તે સર્વેનું ભાવિ-
વર્ણ સમાવતા છે, તે પણ અનંત છે, તે સમ્યક્જ્ઞાના,
તેમ સમ્યક્જ્ઞાન મળે ॥ इति श्री गुरुदेव नमः च हेम मुनिः
दे देव्य मुनेना नमः नमः नमः पर्याया प्रोक्तो, अस्तिनेन
मेवमुक्तं च अस्ति तेन अस्तिनेन अस्ति पर्याया प्रोक्तो
अस्तिनेन अस्तिनेन अस्तिनेन ॥ ४ ॥ अस्तिनेन
अस्तिनेन अस्तिनेन ॥ ४ ॥

તે માટે નાસ્તિપણાનો વસ્તુથી સંબંધજ છે, તે સ્વપદ કેતાં સ્વદ્રવ્યના ગુણાંતરની વિવક્ષિતગુણમાં નાસ્તિતા તથા પરપદ કેતાં પરદ્રવ્યના ગુણની નાસ્તિતા એ નાસ્તિતા સર્વ વસ્તુધર્મે પારિણામિક ભાવે રહી છે, તે સર્વ નિરાવર્ણપણે હે ધ્રોવિમલ પ્રભુ ! તમારી પરિણામિકતામયે તથા કર્તૃતામયે ભોક્તૃતામયે સમકાળે કેતાં પ્રતિસમયે સમાયે છે, પૃથ્વી અનંતતા તમારે વિપે છે, હે પ્રભુજી તમારી નિર્મલતા તે સમ-કેતિ જીવને શ્રદ્ધાગોચર છે, તથા પૂર્વધરને પરોક્ષભાસન ગોચર છે, અને કેવલીને પ્રત્યક્ષ છે, એ રીતે અમિલાપ્ય તથા અનમિલાપ્યની અનંતતા છે, તે યીજા કોઈયી કહાય નહીં, માટે હે નાથ તાહરું જ્ઞાન, દર્શન, સુખધર્મની અનંતતા તે જે મગ્યજીવને સ્યાદ્વાદોપેત ભાસન પ્રતીત ગોચર થઈ, તે જીવને ધન્ય છે, તો હે પ્રભુજી ! તમારી શી વાત કહું ! તમે તો મહાપ્રજ્ઞ છો, મહોદ્ધા છો ॥

તાહરા શુદ્ધસ્વભાવને જી,

આદરે ધરી વહુમાન ॥

તેહને તેહિજ નીપજે જી,

એ કોઈ અદ્ભુત તાન ॥ વિ० ॥ ૫ ॥

અર્થ:—હે પ્રભુજી તાહરો જે શુદ્ધ નિર્દોષ સ્વભાવ, અનંતાનંદાદિ રૂપ અક્રિયા, અસ્રય, તેહને જે આદરે કેતાં અંગીકાર કરે, વંદન, સેવન, સ્મરણ, ધ્યાનાદિક્રમને આદરે, ઘડી વહુમાન કેતાં અન્યાદરપણે જે ગ્રહે, તે સાવ્યાર્થી સેવકનો તેહવોજ પોનાનો સ્વભાવ શુદ્ધ થાય, નિઃકર્મના નીપજે, મ-

भुना दीहवो स्वभाव निर्मल थाय, माटे हे प्रभो ! ए कोइ
अद्भुततान केतां तत छे जे अरिहंत प्रभुनुं शुद्धस्वरूप
चितवतां ध्यान करतां, पोताहुं स्वरूप नीपजे, एहिज आश्रय
छे ॥ ५ ॥ इति पंचम गायार्थः ॥

तुम प्रभु तुम तारक विभूजी,
तुम समो अवर न कोय ॥
तुम दरिसणथकी हुं तयौजी,
शुद्ध आलंवन हांय ॥ वि ॥ ६ ॥

अर्थः—माटे हे श्रीविमलनाथ । माहग प्रभु अधिपति
तुमेज छो, बली मुजने संसारमांसी नाग्वा बाला परमनिर्यामक
परमसामर्थवंत तुमे छो, हे देव ! हे कृपासिधु ! हे ज्ञानभानु
तुम समान माहरे जीजो कोइ नथी विभुवन मांहे तमेज
दयाळ छो, हे जगन्वन्तल । । माहगे दर्शन केता देवबु अधरा
दर्शन ते समजित तेने पामे धजे हु नथी समार नमस्तेन ओ-
लंगी पार भयो, ईहां वाग्य पामे धजे नित्यता हउये उपकार
दयन वए, एम हउ निर्मल स्वरूपता अलंन दयो भयो
हे नाथ ! माहगे स्वरूपने अवलंये, मे माहगे स्वरूप ओल-
रहुं, हे ओलरदानी स्वरूप मुखिदानी, पामे स्वरूपविभूजी
अद्भुततानी धरे नथी ए भाई कएने दर्शनमागेर नैग-
मनरहुं दयन छे ॥ ६ ॥ इति पंचम गायार्थः ॥

प्रभुतणी विमलना आलंजी जी.
जे करे धिग्मन मंग ॥

દેવચંદ્ર પદ તે લહે જી,

વિમલ આનંદ સ્વયમેવ ॥ ત્રિ० ॥ ૭ ॥

અર્થ:—૫ રીતે પ્રભુજીની વિમલતા કેતાં નિર્મલતા તેને ઓલ્લીને જે પ્રાણી ધિરમન કેતાં દ્રઢમને સેવા ભક્તિ કરે, તે સમક્ષિતિ, દેશવિરતિ સર્વવિરતિ જીવ, સર્વદેવમાં ચંદ્રમા સમાન પદ પરમાત્મપદ લહે કેતાં પામે, અનાદિ સંતતિસંયોગી ભાવકર્મ ઉપાધિનો ક્ષય કરીને, નિર્મલ સિદ્ધ બુદ્ધ આત્મતત્ત્વની પૂર્ણતા તે પામે, इहां સ્તુતિકર્તાનું નામ પણ દેવચંદ્ર છે, તે સૂચ્યું ૫ પદ કહેવું છે જે મલ્લે વિમલ કેતાં નિર્મલ આનંદ તે સ્વયમેવ કેતાં પોતેજ છે, તે પોતાનો આનંદ પોતે મોગદે પહુવા અનંત ધર્મ પ્રાગ્ભાવ રૂપ શ્રીવિમલનાથની સેવના કરો, મોક્ષાર્થી જીવને શ્રીઅરિહંત સેવના તેહિજ મોડું કારણ છે, અનાદિની માંતિ ટાલવાનું પુષ્ટિનિમિત્ત છે, ॥ ૭ ॥ इति त्रयो-
दशम श्री विमल जिन स्तवनं संपूर्ण ॥

॥ અથ ચતુર્દશ શ્રી અનંત જિન સ્તવનં ॥

॥ દીઠી હો પ્રભુ દીઠી જગ શુરુ તુજ ॥ ૧૧ દેશી ॥

મૂરતિ હો પ્રભુ મૂરતિ અનંત જિણંદ,

તાહરી હો પ્રભુ તાહરી મુજ નયણે વસી જી ॥

સમતા હો પ્રભુ સમતા રસનો કંદ,

સહેજે હો પ્રભુ સહેજે અનુભવ રસ લસી જી ॥ ૧ ॥

अर्थः—हवे चाँदना प्रभु श्री अनंतनाथजीनी स्तवना करे छे, हे अनंतनाथजिअंद ताहरी केतां तुमारी मूर्ति केतां मुद्रा एउठे आकार वे माहारा नयने केतां नेवने विवे वसी छे ! वे मुद्रा कहेवी छे तो के समता जे राग द्वेष रहितप्रय वे रूप जे रस वेनो कंद छे. वली सहजे प्रयास विना अनुभव स्वभोगीयुं ज्ञान वेहना सदां टीन छे तन्मय छे ॥ १ ॥

भवदव हो प्रभु भवदव तापित जीव,
तेहने हो प्रभु तेहने अमृतघन समी जी ॥
मिथ्याविष हो प्रभु मिथ्या विषनीखीव,
हरवा हो प्रभु हरवा जांगुली मनरमी जी ॥२॥

अर्थः—वली भवने चारुतिरूप संसार, वे रूप दव केतां दावानलना ताने करीने वली रहेला आकुलित जीवने परम शान्तता करवाने माहारा मूर्ति ने अमृतना मेह समान छे, एउठे संसारनो नाम ननन। दर्शनया मटे छे, गाटे. वली मिथ्यात्वरूपविष वेहना खाव केतां बुनि-भूली वेहने हरवाने जांगुली केतां गारुडीना मंत्र समान ताहरी मूर्ति छे ॥ २ ॥ इति० ॥

भाव हो प्रभु भावचिंतामणि एह,
आतम हो प्रभु आतम संपत्ति आपवा जी ॥
एहिज हो प्रभु एहिज दिवसुख गेह,
तत्त्व हो प्रभु तत्त्वालंबन धाषवा जी ॥ ३ ॥

અર્થ:—ચલી હે પ્રભુ ! તુમારી મુદ્રા ભાવચિંતામણિ સ્તન-
સમાન છે, છટ્ટે ચિંતામણિ સ્તન તે ઇન્દ્રિયસુખનો હેતુ છે, તે
તો દ્રવ્ય ચિંતામણિ છે, અને શ્રીગીતરાગની મુદ્રા તે મોહમુ-
ખની હેતુ છે, માટે ભાવ ચિંતામણિ સમાન છે, આત્માની
પોતાની અનંતજ્ઞાનાદિક સંપત્તિ આપવાને ભાવ ચિંતામણિ સ્તન
સમાન છે, માટે પૃથ્વિજ શિવ સુખતું ઘર છે, તત્ત્વ જે ઘણું-
નો મૂલ્યર્થ છે, તે સ્વરૂપ આલંબવાને તુમારી મૂર્તિ શ્રેષ્ઠ કાળ
છે, ॥ ૨ હિતિ ॥

જાણ હો પ્રભુ જાણ આશ્રવ ચાલ,

દીઠે હો પ્રભુ દીઠે સંઘર વધે જી ॥

રત્ન હો પ્રભુ રત્નત્રયી ગુણમાલ,

અધ્યાતમ હો પ્રભુ અધ્યાતમ સાધન સધે જી ॥૪

અર્થ:—ચલી જાણ કેનાં નાશ પામે આશ્રવ કેનાં નરાં
કર્મ લેવાની ચાલ નાશ પામે, નથા પ્રભુજીની મૂર્તિ દીઠે, સંસ-
ની શક્તિ પાવ, આત્મધર્મરમણરૂપતા થવે, ચલી સ્તનપ્રાપી કેનાં
સમ્પદદર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્રરૂપ જે ગુણનીમાલા કેનાં નિર્મલ
શ્રેણિ તે જોવામાં છે, મુદ્દાઓ અધ્યાત્મઅધ્યાત્મરૂપ, તેહણે જ્ઞાન
કેનાં નાશજાવવાનો ઉપાય તે મથે કેનાં નાપજે ॥ ૪ ॥

મોટી હો પ્રભુ મોટી મૂલત તુજ,

ટોટી હો પ્રભુ ટોટી મનિ વહુમાનથી જી ॥

તુજ ગુણ ૪ પ્રભુ તુજગુણ ભામન યુક્ત,

તુજ ૪ પ્રભુ તુજગુણ ભામન યુક્ત ૪ ૪ ॥

अर्थ:—हे प्रभुजी ताहरी छत केनां घापना जे आ-
कारूप सुंदर मुद्रा दीठी ते घर्जाज नीठी केनां निष्ट लागी
पण केवी दीठी जे रवि भोजाभिलाषयुक्त तथा बहुमान
संयुक्त अर्पण हरये दीठी, जे आज हूं धन्य वृत्तयुग्म जेम
बसुदेव हिंदमत्ये कपुं छे. कोविहु पुरुविओ, वविओ पुर्वं च
भव सहस्तेहि ॥ तेजं जिणवरदंस्तण, तंभोनयंच जे ठजो ॥ १ ॥
तेयी अहो वीतरागना ! अहोज्ञानना ! अहो उपकारता !
अहोभुतता ! आश्चर्यना जे हूं रंक दीन मोहेंमम असंपर्माने
ए प्रभु मुद्रानो योग बन्यो, ने घर्जाज मोठी बात दई
एहवा बहुमाने दीठी, एहवी अरिहंनमुद्रा ने अरिहंनना
केवल ज्ञानादिक गुण जे अनंत चतुष्टय नेहना भासन उभ-
योग युक्त जे जीव सेवे, पर्युपासना द्रव्य तथा भावपी करे
तेहने भव केनां संसारनो भय नपी, जे अरिहंननी भक्ति करे
ते संसार भ्रमन करे नहीं ॥ उक्त च ॥ इहो वि नमुझारो,
जिणवर वसहस वडमानस ॥ संसग्गनागजो, नारेइ नरं व
नारि वा ॥ १ ॥ इति वचनात् ॥ ५ ॥ इति पदम गायार्थः ॥

नामे हो प्रभु नामे अद्भुत रंग,

ठवणा हो प्रभुठवणा दीठे उहले जी ॥

गुण आस्वाद हो प्रभु गुण आस्वाद अभंग,

तन्मय हो प्रभु तन्मयनाये जे धने जी ॥ ६ ॥

अर्थ:—वनी हे प्रभु तन्मय नाम आस्वादपी अद्भुत
जेनां जिणवरदं रंग उहले, वनी हे इव । ताहरी घमोद-
इंग घापना दीठजी उहलेन धन्य छे. सब धापना पालो-

પ્રકારી છે, જે દીઠે પોતાં સ્વરૂપપણું સાંમરે વહી થાપનાને
 નિમિત્તે ગુણ જે અનંત ઘટુષ્ટ્યાદિક, પરમ નિર્મલ યથાર્થોપ-
 દેશાદિક વચનાતિશય અશોક વૃક્ષ, ઇન્દ્રધ્વજાદિક દેહીને
 અમંગ ગુણું આસ્વાદન થાય તે ગુણ આસ્વાદન કેવો છે
 તો કે અમંગ છે તે કોને નીપજે કે જે જીવ, તન્મયતાપને
 શ્રીપ્રભુના ગુણથી ઘસે, તેહને નીપજે તેનેજ કૃત્યાદિક વાતો-
 નો આનંદ થાય ॥ इति षष्ठ गायार्थः ॥ ६ ॥

ગુણ અનંત હો પ્રભુ ગુણ અનંતનો ઘુંદ,
 નાથ હો પ્રભુ નાથ અનંતને આદરે જી ॥
 દેવચંદ્ર હો પ્રભુદેવચંદ્રને આળંદ,
 પરમ હો પ્રભુ પરમ મહોદય તે વરે જી ॥ ૭ ॥

અર્થ:—એમ જ્ઞાનાદિક અનંત ગુણના ઘુંદ કેતાં સમૂહ
 ઘૂહવા નાથ કેતાં શ્રી અનંતનાથ સ્વામી તેને જે આદરે
 ઉપાદેય કરે, તે પ્રાણી દેવચંદ્ર જે સ્તુતિ કર્તા અથવા દેવ-
 ચંદ્ર તે ચોસઠ ઇન્દ્ર તેહને આનંદ કેતાં પરમાનંદમયી ધ્રુવો જે
 પરમમહોદયવંત મોક્ષરૂપ સ્થાનક તે ભક્તિવંત જીવ વરે કેતાં
 પામે ॥ નિયામક છે. એ પ્રમુખીને સેવનાં કર્મ ક્લેશથી રહિત
 થાય ॥ ૭ ॥ इति चतुर्दश श्री अनंत जिन स्तवनं संपूरणम्
 ॥ ૧૪ ॥

॥ अथ पंचदश श्री धर्मनाथजिन स्तवनं ॥

॥ सफल संसार अवतार ए हुं गणुं ए देशी ॥

धर्म जगनाथनो धर्म शुचि गाईयें,

आपणो आतमा तेहवो भावियें ॥

जानि जसु एकता तेह पलटे नहीं,

सुद्ध गुणपज्जवा वस्तु सत्तामयी ॥ १ ॥

अर्थ:—हवे श्रीधर्मनाथ भगवान्‌नी स्तुति करे छे अने आत्मद्रव्यने साधकता बाधकतानो उपयोग आणे छे. तिहां धर्म एहवे नामें पन्नरत्ना तीर्थकर जगदुपकारी परमतत्त्वी जग-
तूना नाथ, तेहने परमहिनकारी धर्म प्रगट्यो छे, ते आत्म
स्वभावी धर्म छे. ॥ उक्तं च ॥ संग्रहण्यां ॥ जो पुण आय
सहावो, धम्मोपगित्त इत्यादि अथवा उभयरकपट्टेज इत्यादि पुनः
भावधर्माधिकारे ॥ जीवाणं भावधम्मो, कम्माभावेण जो खलु सहावो
॥ इत्यादि ॥ कम्मविग्मुक्कमरुवो, अणिदियत्ता अत्थिज्जमेज्जाओ
॥ रुवादि विरहतो वा, अणाइ परिणाम भावाओ ॥ १ ॥
इत्यादिधर्मस्य स्वरूपं उक्तं ॥

एहवो श्रीधर्मनाथ स्वामीनो धर्म शुचि केतां पवित्र निरा-
करण परानुसार्यपणारहित तेने गाईयें, बाग्वार संभारियें, तत्त्व-
प्रगटरूप ते स्तवियें. अने पोतानो आत्मापण तेहवोज भावियें,
केतां विचारियें, एट्टे जेहवो धर्म नाथस्वामीनो धर्म छे,
तेहवोज जमारो आत्मानो धर्म छे. तथा च लिङ्गना-

મૃત્તીકાયાં ॥ જારિસસિદ્ધસહાચો, તારિસમાચો હુ સગ જીવાયં ॥
 તેણે સિદ્ધંતરુદ્ધ, કાયલા ભવજીવોહિં ॥ ૧ ॥ તથા ચ તત્ત્વ-
 મૃત્તીકાયાં ॥ જીવોજીવત્વાવસ્થાસિદ્ધઃ ઇતિ તે માટે સિદ્ધપણું
 તે જીવની પોતાની અવસ્થા છે, રૂંદાં કોઈ પૂછે જે સિદ્ધ તથા
 સંસારી સકર્મા, સમોહી, મિથ્યાત્વી, અસંપર્મીને તુલ્ય કેમ કહો
 છો. તેહને કહે છે. જે વસ્તુનાં જાતી ફક્ત પાળે છે, તે શિ-
 વારે પલટે નહીં. માટે જીવ દ્રવ્યનું, પૃથિજ ધર્મ છે જે અના-
 દિનો. કર્માવર્ત ધરો તો પણ પલટે નહીં, સ્વજાતિ મુકે નહીં.
 તો મારી નવા શ્રીધર્મનાય મ્યાર્મીની જીવની જાતિ ફક્ત છે,
 શ્રીટાળાંગમાં કમું છે, પુંગેઆયા કૃત્યાદિ તે માટે ચર્યાપિ
 અત્યંત મોહનીય અચોધમાં પડ્યો, તો પણ જીવન્યપણું સંચર
 નંપે તેવોજ છે જે શુદ્ધ નિર્મલ ગુણપર્યાયમયી વસ્તુની સમા
 છે, કેમકે સર્વ પદાર્થ ગુણપર્યાય સમુક્ત છે, ઉત્કંથ તત્ત્વાયે
 “ગુણપર્યાયવદ્ દ્રવ્ય ॥ ઇતિ ॥” ત્વં પક્ષગવિઝં, દશિ-
 ઉતા ચ પક્ષવા નસ્થિ ॥ ઉપાધ ટિહિભેદાદ્, દર્શય ત્વગાં
 પુષં ॥ ૧ ॥ ઇતિ સંમનિત. ગાથા ॥ ઉપ્પક્ષંતિ ચરંતિ, પારિ-
 નમંતિ ગુણાણ દશાણ્ ॥ દર્શંપક્ષગાય ગુણા, ન ગુણવ્યક્ષગ-
 પ્દશાણ્ ॥ ૧ ॥ અપક્ષને જાણના નયી, તથા આગવ્યક્ષ-
 મુક્તી ॥ ગુણાણામામઓદય ॥ પુગદશમિયા ગુણા ॥ તત્ત્વાણં
 પક્ષવાણં તુ, ઉપજો નિમિયા મયે ॥ ૧ ॥ ઇતિ ઉપગત્ય-
 પને ॥ તે માટે જીવનદ્રિક વસ્તુની મના, શુદ્ધગુણપર્યાયમયી
 છે, પદ્ધતિ જીવ અસ્તુગતિગામી છે, અને જાનદ્રિક. મુનમાં,
 કયે આવનું છે, તો પણ મનાયે શુદ્ધ છે, નિમિષ છે. માટે
 આપણે આમચર્ય, તે શ્રીધર્મનેદમ્મની ગમન મિદગાં
 પદ્ધતિ તત્ત્વાવસ્થાની વરના મયં છે ॥ ૧ ॥ ૬૯૧ વચન ॥

નિત્ય નિરવયવ વલી એક અક્રિયપણે,

સર્વગત તેહ સામાન્યભાવે ભણે ॥

તેહથી ઇતર સાવયવવિશેષતા,

વ્યક્તિભેદે પડે જેહની ભેદતા ॥ ૨ ॥

અર્થ:-હેવે સામાન્ય વિના વસ્તુની હતી આધારતા નહીં, અને વિશેષવિના કાર્ય નહીં, પર્યાયપ્રવૃત્તિ નહીં, તે માટે પંચાસ્તિકાય તે સામાન્યસ્વભાવ અને વિશેષસ્વભાવમયી છે, તિહાં સામાન્ય સ્વભાવનું લક્ષણ કહે છે. જે નિત્ય અવિનાશી તથા નિત્ય હોય, પણ આકાશનો પેર નિરવયવ હોય, તે માટે કહ્યો જે નિરવયવ જેહને વિભાગ અંગ નથી, તે પણ એકજ પણ જેમાં વેપણો નહીં સ્વજાતિમાં દ્વિધાભાવ નહીં તે એક, પણ જાણવારૂપ અથવા પરસ્પરરૂપ ક્રિયા કરે નહીં, તેથી અક્રિય, તે પણ કોઈપર્યાયમાં વ્યાપે, કોઈ પર્યાયમાં ન વ્યાપે, તેહવા નહીં પણ સર્વ પર્યાયમાં વ્યાપેજ એ લક્ષણ જેહમાં છે, તેહને સર્વજ્ઞ દેવે સામાન્યસ્વભાવ કહ્યો છે. એ સામાન્યલક્ષણ શ્રીવિશેષાવશ્યકે કહ્યું છે. એનું નિશ્ચ નિરવયવ, મક્કિયં સર્વગં ચ સામન્ત્ર ॥ એ ગાયાના વ્યાખ્યાનથી જાણવો. તિહાં ભાવના જે નિત્યપણે સામાન્ય ધર્મ છે તે પદાર્થમાં નિત્યપણે સદા છે, તે નિત્યપણે પર્યાયપ્રદેશરૂપ અવયવ નથી, તે નિત્યપણે સર્વ એકજ છે, અને જાણવાદિક કોઈ ક્રિયા કરતો નથી, તેથી અક્રિય છે, તે નિત્યપણે પ્રદેશમાં. ગુણમાં. પર્યાયમાં, સર્વમાં વ્યાપક છે, તેથી સર્વગત છે. એટલા લક્ષણને પહોંચે, તે માટે નિત્યપણે તે સામાન્ય છે. એમ અનિન્યત્વાદિક પણ સર્વ સા-

માન્ય સ્વભાવમાં જાણવું. હવે વિશેષ સ્વભાવનું લક્ષણ કહે છે. તે સામાન્યથી ઇતર કેતાં વીજા જે સાવપવ કેતાં સપ્રદેશી અવિભાગપર્યાય સંયુક્ત અનેક અનિત્ય સાવપવ, સક્રિય, તે વિશેષ સ્વભાવ જાણવો, પણ વ્યક્તિ જે પદાર્થ તથા ગુણાંતર તેહના ભેદે જેહની ભેદતા કેતાં જુદાપણું પડે, એટલે સર્વવ્યક્તિને વિષે વિશેષપણું જુદું જુદું છે. માટે વિશેષની સર્વ જુદાપી છે, તે વિશેષ સ્વભાવમાં જ્ઞાનાદિકગુણના ભેદ જાણવા. ૫ સામાન્યવિશેષનું લક્ષણ કયું. ૫ સામાન્યવિશેષસત્તામયી દ્રવ્ય છે. ॥

एकता पिंडने नित्य अविनाशता,
अस्ति निज रुद्धिधी कार्यगत भेदता,
भावश्रुत गम्य अभिलाष्य अनंतता,
भव्यपर्यायिनी जे परावर्तिता ॥ ३ ॥

અર્થ:—૫ સર્વ ધર્મનાય પ્રમુનો ધર્મ છે. હવે સામાન્ય-સ્વભાવનાં લક્ષણ કહે છે. ૧ પ્રથમ એકતા કેતાં એક સ્વભાવ જે પિંડ કેતાં પિંડપણું તે દ્રવ્યના મર્થપ્રદેશ, ગુણ, પર્યાય, હનો સમુદાય તે એક પિંડરૂપ છે, પણ, મિત્તરૂપ વર્તનો થી, તેને એકત્યભાવ કહિયે.

૨ વીજો નિત્ય અવિનાશના કેતાં અભંગનાપણુ દ્રવ્યનુદાવાચ્ય નિત્ય દુતિત્વવાર્થવચનાનુ, તે દ્રવ્યમા વીજો નિત્ય-ભાવ કહિયે.

૩ વીજો મર્થદ્રવ્યોત્પાદન સ્વભાવઠના ઝ પણ કોડું કાઢે

(Faint musical notation)

[illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 श्रीकृष्णार्जुनसंवादे अर्जुन उवाच ॥

॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥

1. 1. 1. 1.

~~_____~~ ~~_____~~ ~~_____~~ ||

1891

~~_____~~ ~~_____~~ ~~_____~~ ~~_____~~ ~~_____~~ ~~_____~~

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

છે, તથા ગુણાવિભાગ જે એકએકગુણના અનંતા અવિભાગ છે જેમ ધારિત્રના અવિભાગ સંયમશ્રેણીમાં કહ્યા, વીર્યના અવિભાગ યોગસ્થાન અધિકારે કમ્મપયહીમાં કહ્યા છે, તેમાટે ગુણાવિભાગપણે પણ અનેક સ્વભાવ છે. એક એક દ્રવ્યમાં અનંતાગુણ છે, તે વહી એકેકા ગુણમાં અનંતા ગુણાવિભાગ છે, તે અનેક સ્વભાવતા છે, તથા ભાવાવિભાગે જે પર્યાય ધર્મ તે જ્ઞાનાદિક ગુણના અનંતા પર્યાયની મુક્ષ્મતા ગ્રહન છે, તે પણ અનેક સ્વભાવ છે, છૂટે ક્ષેત્રે તથા ગુણે અને પર્યાયે સર્વ રીતે દ્રવ્યમાં અનેકતા છે.

૨ ધીજો નાશ કેતાં વ્યય તથા ઉત્પાદ કેતાં ઉત્પાદ પુ પરિણતિ તે સર્વ દ્રવ્યમાં અનિત્ય કેતાં અનિત્યસ્વભાવ છે.

૩ ધીજો પર કેતાં આપણી ધીજા જે દ્રવ્ય તેહના ધર્મે તે અન્યદ્રવ્યમાં નથી છૂટે એક દ્રવ્યના જે ધર્મ તે ધીજા દ્રવ્યમાં ન પામીયે, તે દ્રવ્યમાં નાસ્તિતા કેતાં નાસ્તિસ્વભાવ છે.

૪ ચોથો આત્માના સર્વ ગુણપર્યાય તે મિત્રમિત્રકાર્ય કરે છે, પરંતુ ક્ષેત્ર કેતાં ભાજન તે સર્વનો આત્મા છે, માટે ગુણપર્યાયની અનંતતા છે, પણ કોઈ મૂલદ્રવ્યને તજી શક્તો નથી, એકક્ષેત્રે એકાવારપણે વ્યાપ્યત્વ કેતાં અવગાહી રહ્યા છે તે દ્રવ્યમાં અમેદતા કેતાં અમેદસ્વભાવ છે.

૫ પાંચમો વહી વસ્તુને સ્વરૂપે કેવલ જ્ઞાનગમ્યપણે ઘટ્ટને અનંતવર્માગ્મક પળે દ્રવ્યનું અનમિત્રાપ્યયું તે અવગાહ છે. ઉક્ત ચ ॥ શ્રાંતિગેષાવરપકે ॥ અમિત્રાપ્ય અનમિત્રાપ્યા અનનગુણા દુનિ ॥

६ छट्टो अनेक पर्यायनोपरावर्त छे, पण वस्तुना मूल-
रूपकी पलटे नहीं, ते रूपेज रहे छे, ए नियतपणा माटे व-
स्तुमां अभव्यस्वभाव छे.

ए सर्व स्वभाव सम्मतितर्क तथा धर्मसंग्रहणीना व्याख्या-
नकी जोवा, ए सामान्यस्वभाव छे ते पदार्थनो द्रव्यास्तिकमूल-
धर्म छे, एहवा परिणमनपणापरकी सर्व पदार्थ स्याद्वादि कहेवाय
छे, जे समयें एक ते समयें अनेक, जे समये नित्य ते समयें
अनित्य, जे समयें अस्ति, ते समयें नास्ति, जे समयें मित्र
ते समयें अमित्र, जे समयें वक्तव्य, ते समयें अवक्तव्य, जे
समयें भव्य ते समयें अभव्य इत्यादिक एम वली एक अनेक
नित्यानित्यादिक एक एक स्वभावनी सप्तभंगी थायें. तेवा अ-
नन्ता स्वभावें अनन्तीसप्तभंगीयो द्रव्यनेविषे थाय, ते स्याद्वाद-
रत्नाकरावतारिकामां कयुं छे. जे “ नित्यानित्याद्यनन्तस्वभावभेदतः
प्रतिधर्मे निम्नानिम्ना सप्तभंगी एवमनन्ताः सप्तभंग्यो भवन्ति इति॥”
तथा च श्रीलिनवल्लभनुरिवाक्यं ॥ बहुविह नपभंगं, वत्पुनिष्ठं
अनिष्ठं ॥ सदसदनमिलाप्या, लाप्यमेगं अनेगं ॥ १ ॥ इति ॥ ए
स्वभाव महोपाध्याय श्रीपद्मोविजयजी स्वकृतद्रव्यगुणवर्णयना
रासम्पत्तौ समर्प्या छे, तिहांकी जोई टेवा ॥ ४ ॥ इति चतुर्थ
गाथार्थः ॥

धर्म प्राग्भावता सकल गुण शुद्धता,

भोग्यता कर्तृता रमण परिणामता ॥

शुद्ध स्वप्रदेशता तत्त्वचैतन्यता,

व्याप्य व्यापक तथा ग्राह्य ग्राहकता ॥ ५ ॥

અર્થ:—હવે વિશેષ સ્વભાવ કહે છે. દ્રવ્યનો ધર્મ જે જ્ઞાનાદિક તેહની પ્રાગ્ભાવતા કેતાં પ્રગટ્પણું તે આવિર્ભાવ-ધર્મ, વીજો જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રાદિ, સર્વ ગુણની શુદ્ધતાયે સર્વ સ્વગુણનું ભોગીપણું તે ભોગ્યતા ધર્મ તથા કર્તૃતા કેતાં કર્તા-પણું સર્વ પ્રદેશકાર્યાતુગત સમુદાયપ્રવૃત્તિ કાર્યોત્પાદક કર્તૃત્વ તે ધર્માસ્તિકાયાદિ દ્રવ્યને પ્રદેશે પ્રદેશે ચલનાદિસહાયરૂપ કાર્યનો થાવો, તે મિત્રમિત્ર પ્રદેશને આશ્રયે છે. અને જીવ-દ્રવ્યનું જાણવા દેખવારૂપ કાર્ય, તે સર્વ, અસંખ્યપ્રદેશના મલવાયી છે, તે માટે જીવ દ્રવ્યને વિષે કર્તાપણું વિશેષ સ્વભાવ છે. વહી રમણ જે કોઈકને વિષે રમવું તથા પરિણામિકતા જે પરિણામિકપણું તે શુદ્ધ સ્વપ્રદેશીપણું તે પણ વિશેષ સ્વભાવ છે; તથા તત્ત્વ કેતાં વસ્તુમાં મુલધર્મે જે ચૈતન્યતા તે પણ વિશેષ સ્વભાવ છે, વ્યાપ્ય વ્યાપકપણું તથા ગ્રાહ્ય ગ્રાહકપણું તથા આધારાધેયપણું સંરક્ષણપણું સ્વસ્વામિભાવાદિક એ સર્વ વિશેષ સ્વભાવ જાણવા. એ રીતે સામાન્ય સ્વભાવ તથા વિશેષ સ્વભાવ, તે સર્વ શ્રીધર્મનાથ પરમેશ્વરના નિર્દોષ થયા, તેહમાં પણ સામાન્યસ્વભાવ તો નિર્દોષ સદા હતા, પરંતુ પર સંયોગે વિશેષ સ્વભાવનો દ્વિધાભાવ થયો હતો, તે હેત્રી ધર્મનાથ પ્રમુજી તુમે સ્વરૂપાલંબની થઈ કરણગુણે જે જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, અને વીર્ય, તેહને સ્વરૂપથી એકત્વ કરી, સ્વરૂપ પ્રાગ્ભાવ કરી, સ્વરૂપે કર્યા છે, માટે નિરામય થયા છો ॥૧॥

॥ इति पंचम गाथाः ॥

સંગ પરિહારથી સ્વામિ નિજપદ લઘુ,
શુદ્ધઆત્મિક આનંદપદ સંગ્રહું ॥

जहवि पर भावथी हुं भवोदधि वस्यो,
परतणो संग संसारताये ग्रस्यो ॥ ६ ॥

अर्थः—हवे एहवी अनंत गुण निर्मलता प्रभुजीने जे रीते नीपनी, ते रीत कहे छे, हे देव, हे परमेश्वर ! तुमे पुद्गलादिकनो संग सर्वथा परिहार केतां त्याग कयौ, तेहयी निज केतां पोताहुं परमपद अव्यावाधानंदरूप चिद्रूपावस्थान-रूप लहुं. केतां पाम्यो माटे तमे शुद्ध केतां निर्मल आत्मिक केतां जे आत्मद्रव्यनो आनंद अव्यावाधादिकते संग्रहं केतां लावो अने हे प्रभुजी ! जहवि केतां जो पण हुं परभावयी केतां परभाव निमित्त पामीने परभावरूप परणामीने, वर्तमान परावृत्तायी भवो-दधि केतां भवसमुद्रने विषे वस्यो छुं, भवनिवासी थयो छुं, तेयी पुद्गलादिकने संगे संसारता भावयी नहुं नहुं अव्यवसायीपणं पामीने द्रव्ययी चारुगतिरूप संसारमां संसरवापणे करीने ए माहारो आत्मा ग्रस्यो छे. एटले ए संसारे मुझने ग्रास करी लीवो छे, माटे हे देव ! तुमे असंगी, हुं संगी, तुमे मुक्त, हुं बद्ध, तुमे अकर्मा, हुं कर्माश्रित तुमे स्वरूपभोगी, हुं पुद्गल-भोगी, तुमे स्वगुणपरिणामि, हुं पुद्गलाश्रित रागद्वेष परिणामि, तेयी हे प्रभु ! माहारे तो माहरी भूलयी कोइक नहुं जे सत्तामां कर्त्तापणामां, परिणामिकतामां न हतो ते नीपनो, ए अशुद्धकर्त्तापणं में कयुं, तेहयी स्वगुण आवरी ने पुद्गलनो ग्राहक थयो. ने पुद्गलने लेवायी माहारो आत्मा पुद्गलभोगी थयो, एटले नाहरे माहरे अंतर पडी गयो, तेयी हुं संसारी छुं अने तमे सिद्ध व्येय छो, इति षष्ठ गाथार्यः ॥ ६ ॥

તહથી સત્તાગુણે જીવ ણ નિર્મલો,
અન્યસંશ્લેષ જિમ ફિટક નવિ સામલો ॥
જે પરોપાધિથી દુષ્ટપરિણતિ ગ્રહો,
ભાવ તાદાત્મ્યમાં માહરૂં તે નહી ॥ ૭ ॥

અર્થ:—તોપણ સત્તાગુણે દ્રવ્યાસ્તિક સંગ્રહ નવે ણ માઠો
જીવ નિર્મલ છે, નિષ્કલંક છે, અસંગી છે, અરૂપી છે, કોણ
દર્શાવે ? જેમ શ્યામાદિક પુટસંયોગે ફટિક રત્નો તલ શ્યામ
દીઠામાં આવે છે પણ ફટિક કાંઠે શ્યામ થયો નથી, પણ
અપરીક્ષક લોક તેને શ્યામ જાણે છે, પણ જાણે જેહથી હતો
તેહવોજ છે, તેમ કર્મગંગે આત્મા અશુદ્ધરૂપ દેલાય છે, પણ
તત્ત્વજ્ઞાની ણે જાણે નિર્મલજ જાણે છે, તેમ શ્રદ્ધાવંત પણ
નિર્મલ જાણે છે અને જે પાપાધિથી દુષ્ટપરિણતિ કર્મરૂતો
પણાકય દર્શાવે તાદાત્મ્યમાં તાદાત્મ્યમંદવે કરી છે, તે સર્વ
દુષ્ટાધિક્રમાવ માહરૂં નથી, સંયોગે સંવંધ મળ્યો છે, પણ સમ-
વાયમંદવે નથી જે વિભાવ તે તદુપાનિમંદવ છે પણ તાદાત્મ્ય-
સંવંધે નથી, ણમ માયવું ॥ હનિ ગવચ ગાથાર્થ: ॥ ૭ ॥

નિગે પરમાત્મપ્રભુ ભક્તિ રંગી થદ,
શુદ્ધકારણ રમે તત્ત્વ પરિણતિ મયો ॥
આત્મપ્રાહ્લબ્ધયે તજે પર પ્રદર્શના,
તત્ત્વભાંગી થયે તુલે પરમાત્મના ॥ ૮ ॥

અર્થ - આત્મપ્રાહ્લબ્ધયે તજે પર પ્રદર્શના, તત્ત્વભાંગી થયે તુલે પરમાત્મના ॥ ૮ ॥

तेयी एने निवारिये, तो जाये तेवारे ए माहरो आत्मा स्वरूपावस्थित थाय, एम विचारि तेहनो उपपन्न चितवे छे, जे ए संतारी आत्मा परावृत्त यइ रह्यो छे, तेहने जो ह्रमणां स्वरूपयी जोडीए, तो टकी शके नहीं, अने परविजातियी जोड्यो चको बंधने वचारे छे, माटे परस्वजाति जीव जे अमोही, शुद्धज्ञानी नेयी जोडीये, तो स्वजाति स्वरूप रंगी थाय, पछी अहिंस्तुं स्वरूप तथा आपणा आत्मातुं स्वरूप तुल्य छे, तेयी तेहना स्वरूपें रसिक थाय, तो पछी कर्म आवर्यो पण, आत्मस्वरूपनी रुचि उपजे, ते रुचियी पोताना स्वरूपने सर्दहे, जाने, रने, उद्यम करे, परभाव तजे ए अवक्रमयी संपूर्ण स्वरूप पाने, तेमाटे परमात्मा प्रभु श्रीधर्मनाथजीना भक्तिनो रंगी यइने शुद्ध कारणने रसे आत्मा तत्त्वपरिणतिमां मग्न थाय, पोतानुं आत्मस्वरूप जोवे, ध्यावे, संभारे तथा तेहनेज प्रगट करवाना यइ करे, एवी रसे जेवोर आत्मानो ग्राहक थाय, तेवारे अन्वष्टिनी परग्राहकता तजे, केम जे आत्मस्वरूपनो ग्राहक थयो, ते परभावने ग्रहे नहीं, जेडली आत्मपरिणति आत्मधर्मे ग्राहक यइ ते कर्मादिक न छे तेने संवरपरिणति कहिये, वडीतत्त्वभोगी थये, परभोगीपहुं छे, तेवोर आत्माने भोगवे ॥ ८ ॥

शुद्ध निःप्रयास निजभाव भोगी यदा,

आत्मक्षेत्रे नही अन्य रक्षण नदा ।

एक असहाय निस्तंग निर्द्वंद्वना.

शक्ति उत्तर्गनी होय सह व्यक्तना ॥ ९ ॥

अर्थः—जेवारे शुद्ध पुद्गल संगरहित निःप्रयास निजभावे
केतां आत्मभावनो भोगी थयो, तेवारे आत्मप्रदेशें अन्य केतां
पुद्गलकर्म तथा रागादिकलुं रक्षण केतां राखवो नयीं, एतले
स्वरूप ग्राहक चेतनानुं वीर्य थाये, तेवारे पुद्गल कर्म आत्म-
प्रदेशें संघवीपणे रहे नही, सर्व पुद्गलखरीने आत्मा निःकर्मा
थाय, तेवारे एक सर्वसंग रहित, असहायी, निर्द्वंद्व उत्सर्गनी
शक्ति सहित व्यक्तता केतां प्रगट्ता निरावरणपूर्ण पामे ॥
॥ इति नवम गायार्थः ॥ ९ ॥

तेणें मुझ आत्मा तुझथकी नीपजे,
माहरी संपदा सकल मुझ संपजे ॥
तेणें मन मंदिरे धर्म प्रभु घ्याइयें,
परमदेवचंद्र निज सिद्धि सुख पाइयें ॥ १० ॥

अर्थः—तेयी हे देव हे श्रीवर्तिमान ! तुमारे निमित्ते
माहारो नत्त्व नीपजे, बीजो कोइ उपाय देखातो नयीं, माहरो
आत्मानुं सिद्धपणुं ने ताहारा स्वरूपने अवलेंये नीपजे, माहरो
अननगुणपर्यायरूप स्वकर्तापणुं स्वभोक्तापणुं स्वरूप ऐश्वर्य
सर्व जे मोहावीन कर्मावृत्त छे, ते मुने संपजे, एतले हूं मा-
हारी अरूपी सत्तागत नत्त्वसंपदानो घणी तथा भोगी, अवि-
नाशीपणे थाऊं, ए प्रभुर्जनो परम उपकार जायं, ते कारणे
मनमंदिरे विषे श्रीवर्मनाथ प्रभुने घ्याइयें, क्षण एक बीजी
उपाधिविनाशिन नही, ए प्रभुना गुण तथा उपकारुं बहुमाने
ध्यान करियें, नवा मायकने एहिज आधार छे, तेवारे परम
उत्कृष्ट देव ने स्व. गमन मुनि नेहमा चटमा समान जे

परमात्मपदरूप निज केतां पोतानुं सिद्धि केतां निष्पन्नसुख,
अव्याज्जायादिक तेने पाइयें केतां पानियें, एहीज मोक्षनो उ-
पाय छे, तेनाटे श्रीजरिहंतनुं सेवन निरख्यानपने करवुं ॥१०॥
॥ इति श्री धर्मजिन स्तवनं संपूर्णम् ॥

॥ अथ षोडश श्री शांतिजिन स्तवनं ॥

॥ आंखटीयें में आज सेहुंजो दीठो रे ॥ ए देशी ॥

जगतदिवाकर जगतकृपानिधि,
वाहाला मारा समवत्तरणमां वेठारे ॥
चउमुख चउविह धर्म प्रकाशे,
ते में नयणें दीठा रे ॥
भविक जन हरखो रे ॥
निरखी शांति जिणंद ॥ भ० ॥
उपशम रत्तनो कंद ॥
नहीं इण सरखो रे ॥ ए आंकणी ॥१॥

अर्थ:—हवे सोलमा जिन श्रीशांतिनाथ प्रभुनो स्तवना
करे छे. ते महुं बेहवा छे ॥ जगदूने विरे दिवकर केतां
सुखनो पों जनेकरो उदोतता कल्याण तथा सुखना निधि
एहवा प्रभुने मुखने पम्बल्लन छे. सम्बल्लनार्ना दिगदमान
धका का मने का का प्रबल्लन जेने प्रकाशे जेनां उ-
देर कान धका. एव नयणें हवे श्रीशांतिनाथ प्रभु ते में

नयणें केतां आगम श्रवण रूप घक्षुए दीठा, माटे हे भविक
जीवो ! तुमें जिणंद केतां सामान्यकेवलीमां इंद्रसमान एहवा
श्रीशांतिप्रभुने निरखीने हसखवंत थाजो. उपशम जे परमशभा
तइरूप जे रस तेनु ए कंद छे, एना तुल्य बीजो कोइ नयी,
ए प्रभु परम शांतरसमयी छे. ॥ इति प्रथम गाथार्थः ॥१॥

प्रातिहार्य अतिशय शोभा ॥ वा० ॥

ते तो कहिय न जावे रे ॥

बूकवालकथी रविकरभरनुं,

वर्णन केणी परे थावे रे ॥ भ० ॥ २ ॥

अर्थः—बली प्रभुनी जे आठ प्रातिहार्यनी तथा चोत्रीश
अतिशयनी शोभा ते मुज सरिखा व्यामोहि जीवयी कही
जाय नहीं. दृष्टांत—जेम बूकवालकयी केतां बूवडना बालकयी
रविकर केतां सूर्यना किरणोनो भर केतां समूह तेहतुं वर्णन
केवी रीतें थाय ? अर्थात् नहींज थाय, तेम मुज सरिखायी पण
प्रातिहार्यादिकनी शोभा कही जाये नहीं. इति ॥२॥

वाणी गुण पांत्रीश अनोपम् ॥ वा० ॥

अविसंवाद सरूपे रे ॥

भवदुःखवारण शिवसुखकारण,

सुधो धर्म प्ररूपे रे ॥ भ० ॥ ३ ॥

अर्थ —बली प्रभुनी जे वाणी तेहने विये उपमा रहिन
पांत्रीश गुण रक्षा छ. ते वाणी विमवादपणायी रहिन अविसंवाद

[illegible]

दक्षिण पश्चिम उत्तर दित्तिमुख ॥ ३० ॥

ਭਵਨਾ ਜਿਤ ਭਵਨਾਰੀ ਰੇ ॥

तुह आलंवन लहिय जनके.

तिहां यथा सन्नक्ति वारी रे ॥ न० ॥४॥

۱۰
 ۹
 ۸
 ۷
 ۶
 ۵
 ۴
 ۳
 ۲
 ۱

५२ नवकारज ह्ये उच्यते ॥ ३० ॥

सग नयकारण ताजी रे ॥

निमित्त सन्तान ध्याना जिन्जी.

॥ आनन्दस्य आनन्दो वै । ३० ॥ ५ ॥

અર્થ:—હવે યશીવિશેષ થાપનાનું ઉપગારીપણું તથા સત્ય-
પણું કહે છે, તે મત્તે શ્રીઅરિહંત તથા સિદ્ધજી પણ આપણા
આત્મના નિમિત્ત કારણ છે, અને શ્રીજિનવતિમા તે પણ
આપણા મત્તસાધનનું નિમિત્ત કારણ છે, તેહમાં થાપના
જિનને વિષે અરિહંતસિદ્ધપણું ॥ નર્થ છે, હહાં કોડ પછે જે
અરિહંત થયા અથવા સિદ્ધ થયા તેહની થાપના છે, તો સાત
તથ મૂર્તિને, છ નય કેમ કહ્યો છો ? તેહને ઉત્તર કહે છે
તે મૂલ તો થાપનાનિશ્લેષામર્થે થાપના તે વળ નર્થ છે “ નામ
થાપનાદ્રવ્યનિશ્લેષનયનૈગમાદિનયર્થતિ” હિતિ ॥ ” અતઃ વચ્ચે
હવે હહાં નામાદિ પૃકેક નિશ્લેષાના ચાર ચાર મેદ થાય
છે ॥ ઉત્તર થ માયે ॥ નામાદિ મત્તેકંચગુરુપે હિતિ ॥૧॥
પ્રથમ પૃ સ્વાત્ત પૃહ્લવ નામ સ્થાપનામાત્રે તે સ્થાપનાનો
મત્ત નિશ્લેષો છે, થાંજો પૃ સ્થાપના મહત્ત્ત હેમુ થાય છે, તે
સ્થાપનાનો સ્થાપના નિશ્લેષો જાણવો. થાંજો મમુથાપના
નિયયોગતા તે સ્થાપનાનો દ્રવ્ય નિશ્લેષો જાણવો. થોયો
પ્રાગોનિયયો પૃ વર્મને કાર્તિક થાયે, તે થાપનાનો ભાવ
નિશ્લેષો છે. પુમ થાપના ચા નિશ્લેષ છે, અથવા નિશ્લેષવર્તિ
દુગ્ધ, મુનોઅથોષાજિતમૃ તિથિ ॥ આમજ્ઞાઓ મેંધા,
દેનવર્તિમાઓ વૃથા ॥૧॥ હિતિ તેદા શ્રીઅરિહંત તથા
સિદ્ધજીનો સ્થાપના છે, તે માટ તેહના નય કરેછે.

૧ જે સ્થાપના દિટે અરિહંત સિદ્ધનો મેંધા સ્થાપ-
ના થાય છે, તદ્દા પ્રમાણે નયકરના થયે અને પૃ
સ્થાપના છે ૨ નેમજ્ઞા થાપના

धापना करी छे, तेनाटे ए संग्रहनप अरिहंत मिद्वत्प
स्थापना छे.

३ अरिहंतना आकारने वंजन नमनादि सर्व व्यवहार
श्री अरिहंतनो धाप छे, तेहुनं कागजपुं ए धापनानां छे, ते
व्यवहारनप धापना कहिपे.

४ ए प्रतिमातप धापना देखी, सर्व भवने बुद्धिनो वि-
करण एहवो जनने छे. के ए श्रीअरिहंतजी छे ते विकल्पेज
स्थापना करी छे. ते कलसुवनप स्थापना छे.

५ अरिहंतसिद्ध एहवो शब्द "इदंमकुतिमत्पसिद्धं"
इहां प्रसने छे, ते शब्दनप स्थापना जागवो.

६ अरिहंतना पर्याप वीनगग सर्वज दीयकर तरु जिन
पांगन जिन पांगन इत्यदिद सर्व पर्यापनी प्रवृत्ति पन
स्थापना मने छे. ते समस्तिष्ठनप स्थापना धइ पांगु केवक
ज्ञान केवक. ते ए. उपदेसकना ते धर्म. स्थापनानां
नजी माइ एदेवतपना धन. ते ए स्थापनानां नजी. तेनी
ए उवता केनां धापना ते कर्ष केनां निपयन. अरिहंत.
सिद्धतनप ते धइ केनां छ नने छे, एक एदेवतपने नजी.
उमके एदेवतनप ते श्रीअरिहंत सिद्धने विजेज छे. तेनाटे
कारणने अरिहंत मने पन न नप छे. इहां स्थापना निजे-
पनां श्री सि तवयके अरिहंत धर नर कता छे. जने इहां
न नर कता ते इवता भवतने कता छे समस्तिष्ठनं
नजी. उपदेसकना ते धर्म. उपदेसकना ते धर्म. उपदेसकना
ते धर्म. उपदेसकना ते धर्म. उपदेसकना ते धर्म.

વિરતિ, સર્વવિરતિને મોક્ષસાધનતું નિમિત્ત કારણ છે, તે નિમિત્ત કારણ સાત નયે છે, તે કારણનો ધર્મ કત્તનિ વશ છે. તે નિમિત્તકારણપણું સાત નયે છે, તે કહે છે.

૧ પહેલો સંસારાનુષાધી જીવને ય જિનપ્રતિમા દીઠે અરિહંતત્વું સ્મરણ થાય છે, અથવા જિનવંદને જીવની સન્મુખના થાય છે. તેવારે સન્મુખનાનો જે નિમિત્ત તે નૈગમનય નિમિત્ત કારણપણું છે.

૨ જિન પ્રતિમા દીઠે સર્વે ગુણનો સંગ્રહ થાય છે, સાધકતાનિ ચેતનાદિ સર્વનો સંગ્રહ તે તત્ત્વની અદ્વિમુક્તિને સન્મુખ થાય છે, તે સંગ્રહનય નિમિત્ત.

૩ વંદન નમનાદિક સાધકગ્યવહાણું નિમિત્ત તે સ્પર્શનાય નય નિમિત્ત.

૪ તત્ત્વર્જિહારૂપ ઉપયોગ સમરવાનો નિમિત્ત તે શ્રદ્ધામૂલનય નિમિત્ત.

૫ સંપૂર્ણ અરિહંતજ્ઞાના ઉપયોગે જે ઉગ્રાદાન ય નિમિત્તે તત્ત્વસાધને પરિણમ્યો, તે શબ્દનય, ધ્યાનનાનો નિમિત્ત છે, સમક્તિથી પ્રમુગ્ધને પૂહવો છે.

૬ અનેક રીતે ચેતનાના વીર્યની પરિણતિ, સર્વસાધનનને સન્મુખ થઈ તે મમમિશ્વરનય સ્થાપનાનું નિમિત્ત કારણપણું જાણવું.

૭ ય સ્થાપનાનું કારણ પાર્શ્વ તત્ત્વસ્થિ નન્વગમની થઈને જે શુદ્ધ સ્વરૂપ નમ્યા પરિણતિ ૪ સંપૂર્ણ નિમિત્ત કારણના પાદાને ઉગ્રાદાન પૂર્ણ કારણના નાદના તે પૂર્વમુલનય નિમિત્ત

કારણપણું છે, એટલે નિમિત્ત કારણનો એ ધર્મ છે, જે ઉપા-
દાનને કારણપણે પમાડે, અને ઉપાદાન કારણ તે કાર્યપણે
નીપજે. એ રીત છે.

તેથી જિનપ્રતિમા તે મોક્ષનું નિમિત્ત કારણ છે, તે નિ-
મિત્ત સાત નયે છે. તેહમાં શય્યંભવાદિકને શબ્દનય સીમ,
કારણ થયું, અને પુણ્યરુચિનં વ્યવહારનય સીમ, નિમિત્ત
કારણપણું થાય. તથા માર્ગાનુસારી સમકેતિની આઠ દૃષ્ટિ
જે યોગદૃષ્ટિ સમુચ્ચયમાં કહી છે, તેમાંની આદિની ચાર દૃષ્ટિ
વાલાને ઋજુમૂલનય સીમ, નિમિત્ત કારણપણું થાય છે અને
પુણ્યાદ્યાદિકને એ જિનપ્રતિમા સંપૂર્ણ એવંમૂતનયે કારણ-
રૂપ થઈ દેખાય છે. તેવાં હંહાં ભાવનાયે એ થયું જે સ્થા-
પનાને વિષે સંપૂર્ણ સાત નયરૂપ નિમિત્ત કારણના છે. પછી
કાર્યનો કર્તા જિહાં મુઘી એહને નીપજાવે, તેટલો નીપજે,
તેથી એ સ્થાપના તે સગનય કેતાં સાતે નયે કરી કારણઝાળી
કેતાં નિમિત્ત કારણપણાનું સ્થાનક છે, તે સ્થાપના શ્રીઅરિહંત
પદના મૂલ તો દ્રવ્ય અને ભાવ એ બે નિશ્ચેષાવંત છે, પરંતુ
નિમિત્ત કારણના ચાર નિશ્ચેષા સાતનય સંયુક્ત છે. ઉક્તં ચ
॥ નિમિત્તરયાપિ સપ્તપ્રકારત્વનય પ્રકારેણ નિમિત્તરય દ્વિવિધ્યં
દ્રવ્યભાવાત્ ॥ તથોપાદાનરયાપિ સપ્તપ્રકારત્વં નયોપદેશાત્.
“ નો અમિહાણમણયં ” इति वचनान् ॥ नत्थिनएहिं विद्वणं,
मुत्तं अत्थोय जिणमए किंवि ॥ आसज्जउ सोयारं, नये नय-
विसारओ वृआ ॥ १ ॥ इति ॥ માટે નિમિત્તપણે સ્થાપના કેતાં
જિનપ્રતિમા અને જિનર્જા કેતાં શ્રીઅરિહંત બેહુ સમાન કેતાં
તુલ્યત્વ છે. એટલે વિચરના અરિહંત તથા તેમની સ્થાપના જે
મૂર્તિ, તે બેહુ સમાન કેતાં ગ્રંથક છે, તેથી વિચરના અરિહંત

તયા તેહની સ્થાપના એ વે સાધક જીવને નિમિત્ત કારણ છે,
 પણ ઉપાદાન નથી સર્વમાં નિમિત્તતા છે, એ આગમ કેતાં
 સિદ્ધાંતની વાળી છે, જે અરિહંતને વાંઘાનું તયા અરિહંતની
 પ્રતિમાને વાંઘવાનું ફલ સિદ્ધાંતમાં સરખું કયું છે, માટે સમાન
 છે ॥ इति पंचम गाथार्यः ॥ ५ ॥

સાધક તોન નિશ્લેષા મુખ્ય ॥ વા૦ ॥

જેવિણુ ભાવ ન લહિયેં રે ॥

ઉપગારી દુગ માપ્યે માંડ્યા,

ભાવવંદકનો પ્રહિયેં રે ॥ મ૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ:—અને, ૧ નામ, ૨ સ્થાપના, ૩ દ્રવ્ય એ વ્રણ નિ-
 શ્લેષા તે ભાવના કારણ છે. ઉક્ત ચ માપ્યે ॥ અહરૂ નામ-
 દવણા, દહાડે ભાવમંગલ ગાણું ॥ વાણુ ભાવમંગલ, પરિણામ-
 નિમિત્ત ભાવાઓ ॥ ૧ ॥ માટે એ વ્રણ નિશ્લેષા સાધક કેતાં
 કારણ છે, એ વ્રણ નિશ્લેષા વિના ભાવનિશ્લેષો યાપજ નહીં,
 અને નામ તયા સ્થાપના એ વે નિશ્લેષા માપ્યે વિષે ઉપ-
 ગારી કહ્યા છે, તે કહે છે, તે ક્યનિશ્લેષો છે, તે પિંડરૂપ
 છે, માટે ગ્રહવાય નહીં, અને ભાવનિશ્લેષો નો અરૂપી છે,
 તે આશના નામ તયા સ્થાપના એ વે નિશ્લેષા વિના ગ્રહવાયે
 મેવાયે, નહીં. તેમાટ આદિના વે નિશ્લેષા ને ઉપકારી છે,
 ઉક્ત ચ ॥ ક્યમમ્મ નામ. નામમ્મ દેહો મયમ્મ ॥
 ક્યમ નામ વિહાણા, દોજા ભાવોવિવજ્ઞામો ॥ ૧ ॥ ક્યમમ
 દેહમ્મ, ક્યમમો વિગેદ્દમ્મ ॥ અમિદ્દાનાદિનાઓ.
 ચાદ્દમ્મો અમિદ્દાના ॥ ૨ ॥ इति पंचम गाथार्यः

॥ अथ ॥ अनेकविधे विष्णुदेवतासु ॥ १ ॥
 नमो विष्णु देवता नमो नमो नमो ॥ २ ॥
 अनेकविधे विष्णुदेवतासु ॥ ३ ॥ अनेकविधे
 नमो विष्णु देवता नमो नमो नमो ॥ ४ ॥
 अनेकविधे विष्णुदेवतासु ॥ ५ ॥ अनेकविधे
 नमो विष्णु देवता नमो नमो नमो ॥ ६ ॥
 अनेकविधे विष्णुदेवतासु ॥ ७ ॥ अनेकविधे
 नमो विष्णु देवता नमो नमो नमो ॥ ८ ॥
 अनेकविधे विष्णुदेवतासु ॥ ९ ॥ अनेकविधे
 नमो विष्णु देवता नमो नमो नमो ॥ १० ॥
 अनेकविधे विष्णुदेवतासु ॥ ११ ॥ अनेकविधे
 नमो विष्णु देवता नमो नमो नमो ॥ १२ ॥
 अनेकविधे विष्णुदेवतासु ॥ १३ ॥ अनेकविधे
 नमो विष्णु देवता नमो नमो नमो ॥ १४ ॥
 अनेकविधे विष्णुदेवतासु ॥ १५ ॥ अनेकविधे
 नमो विष्णु देवता नमो नमो नमो ॥ १६ ॥
 अनेकविधे विष्णुदेवतासु ॥ १७ ॥ अनेकविधे
 नमो विष्णु देवता नमो नमो नमो ॥ १८ ॥
 अनेकविधे विष्णुदेवतासु ॥ १९ ॥ अनेकविधे
 नमो विष्णु देवता नमो नमो नमो ॥ २० ॥

ठवना नमो देवता विष्णुदेवता ॥ २१ ॥

नमो देवता नमो देवता ॥ २२ ॥

॥ अथ ॥ अनेकविधे विष्णुदेवतासु ॥ २३ ॥

नमो देवता नमो देवता ॥ २४ ॥ ७ ॥

नमो देवता नमो देवता नमो देवता नमो देवता
 नमो देवता नमो देवता नमो देवता नमो देवता
 नमो देवता नमो देवता नमो देवता नमो देवता

ળની ધાપના કરી, તિહાં જિનમુદ્રા દેહીને, જિનરાજના
 ગુણાવલંબી ચેતના કરી પછી તે સેવના કરતાં પ્રભુજી સિ-
 દ્ધાવસ્થારૂપ પરમ અનંતગુણીના સ્વરૂપથી જે માહરી ચેનનાની
 અમેદતા એકત્વપરિણામતા તે વાધિ કેતાં વધી, તેવારે એ આ-
 ત્માને એહવો અનુમાન સવ્યો, જે તત્ત્વીદેવથી અમેદપણું વડુ-
 માનપણે મળ્યું તો એમ જાણુ છું જે એ માહારો આત્મ સ્વસ્વ-
 ભાવ અનંત જ્ઞાનાદિપૂર્ણાનંદ ગુણની વ્યક્ત કેતાં પ્રગટતાવું
 થવું તેહની યોગ્યતા સાધિ, એમ અનુમાને નિરવારી, એટલે એ
 જીવ સદા સર્વદા વિષયરંગી હતો, તે તત્ત્વી પ્રભુ નિર્વિષયીને
 રંગે રમ્યો, તો કોઈક અવસરે સ્વરૂપરમણી યાશે એહવું અનુ-
 માન થયું જો કારણથી અમેદ થયો, તો કારજ નીપજાવશે
 એ પલટવાપણું અનંતે કાલે ન થયું હતું તે થયું, તો એ
 દ્રવ્યમાં પલટવાની યોગ્યતા છે, અનાદિની ચાલથી પછટ્વું એ
 ભવ્યતાપણાના લિંગનું અનુમાન તો થાય છે, એટલે ભવ્યપણું
 જણાય છે, એ ભક્તિની વહુલતાયે હર્ષનું વચન છે ॥૭॥

મહું થયું મેં પ્રભુગુણ ગાયા ॥ વા० ॥

રસનાનો ફલ લીધો રે ॥

દેવચંદ્ર કહે માહારા મનનો,

સકલ મનોરથ સીધો રે ॥ મ૦ ॥ ૮ ॥

અર્થ:—માટે હે પ્રભુ ! ! ! આજ મુજને મહું કેતાં અત્યંત
 રૂઢું થયું, જે મેં પ્રભુ શ્રીસોલમા શાંતિનાથ પરમાત્મા પરમ
 શાંતિરસમયી તેના ગુણની સ્તવના કરી, તેથી મેં માહરી રસના
 કેતાં રસોદિ જે જિહ્વા તેનું રુદ્રફલ લીધું એટલે રસનાનું

કરવો. તેહની રુચિણું રેહેયું પુહજ સાંવન છે, પુહવો ઉપદેશ-
કરતા તથા કરુણાકર કેતાં કૃપાના કરુણહાર જગન્નયના નાય,
પુહવા શ્રીકુંયુનાય સ્વામી, તેહના મુલની નિર્મલ ઘાળી, ઉપ-
દેશવ્યનિ, તે જે પ્રાણી શ્રવણે મુળે, તેહિજ પ્રાણી, ગુણરૂપ-
મણિ રાત્રી સ્વાળ છે, પુહવા કુંયુનાયસ્વામીને નમો॥૩૨॥

ગુણપર્યાય અનંતતા રે,
ચલિય સ્વભાવ અગાહ ॥
નયગમ ભંગ નિક્ષેપના રે,
હેયાદેય પ્રવાહાં રે ॥ કું. ॥ ૩ ॥

અર્થ:—ગુણ તે જે વસ્તુના સહભાવિ ધર્મ “દ્રવ્યાર્થનપા-
નિર્ગુણાગુણા” ઇતિતત્ત્વાર્થે ઉક્તવાન્ = તે તથા કમભાવિ ઉભયા-
શ્રિત તે પર્યાય, અને દ્રવ્ય, ગુણ, પર્યાય, પૃ સર્વમાં વર્તે, તેને
સ્વભાવ કહીયે પૃથ્થે ગુણની અનંતતા, તથા પર્યાયની અનંતતા,
અને સ્વભાવની અનંતતા, પૃ સર્વ અગાહ કેતાં અગાધ છે,
જે અવગાહવાને મોઢેટી છે. વધી નય કેતાં અનેક ધર્માત્મક
વસ્તુને વિશે પૃથ્થમાંવચ્ચન તે નય કહિયે ॥ ઉક્ત. ૧ નક્ષાર્થે ॥
અનેકધર્મેકદવકોગ્નત્ત્વ વસ્તુન પૃથ્થેન ધર્મિણ ઉત્પન્ન અ-
ધ્યાત્માત્મક નિર્વચ્ય અનિર્વચ્ય પૃથ્થકિલબ્ધ્યદેશમાત્રાદિ ॥
પુહવા કું નય કું, અને ઉપ નયમ્મલ મય વધી વિગ્ના
વધુત તે, તથા ગમ્મલ મય વધી હૃલિ ગમ્મલ અગ્નેદેન અન્દાર્થ-
અનેદેન વસ્તુનિર્વચ્યમાત્રાદિ અન્દાર્થ ઉપદેશ નય અ-
ગ્નેદેન વસ્તુનિર્વચ્યમાત્રાદિ અન્દાર્થ ઉપદેશ નય અ-
ગ્નેદેન વસ્તુનિર્વચ્યમાત્રાદિ અન્દાર્થ ઉપદેશ નય અ-

અનેક ભાતિના વસ્તુઓ, ઉપચારો, કારણો, સ્વરૂપે ઉપદેશો, તે વર્તી હેય ધર્મના, નય નિક્ષેપા ભાંગા તે હેયરૂપ કહેતા અને ઉપાદેય ધર્મના નય નિક્ષેપા, તે ઉપાદેયરૂપ પ્રરૂપતા, એહવી શ્રીકુંડુનાયજીની દેશના છે, વર્તી એક દ્રવ્યમાં ગુણ અનંતા, પર્યાય અનંતા, સ્વભાવ અનંતા, ઉપદેશો, રૂપાં ભાવના જે ગુણપર્યાયને આવરણ છે, સ્વભાવને આવરણ નથી, અસ્તિત્વ નિત્યત્વાદિક જે છે તે મળે વિશેષસ્વભાવ વિગટે પણ સામાન્યસ્વભાવ વિગટે નહીં, તથા સર્વધર્મ નય તથા ભંગા અને નિક્ષેપ સહિત ઉપદેશો છે, એહવી શ્રીકુંડુજિનની દેશના છે ॥ ૩ ॥

કુંડુનાથ પ્રભુદેશના રે,

સાધન સાધક સિદ્ધ ॥

ગૌણ મુખ્યતા વચનમાં રે,

જ્ઞાન તે સકલ સમૃદ્ધો રે ॥ કું. ॥ ૪ ॥

અર્થ:—વર્તી શ્રીકુંડુનાથ પ્રભુની દેશના કેહેવી છે. જે મળે સાધન કેતાં રત્નવર્તી પૂર્ણ અમેદતારૂપ નિપજાવવાનાં ઉપાય તે જિનમુદ્રાસેવન મુનિવંદન અનુકંપાદિકર્યા લઈ શુદ્ધિ-ધ્યાન પર્યંત કહ્યા છે, તથા માર્ગાનુસારીયાં લઈ ક્ષીણમોહી પર્યંત અપવાદે અને ઉત્સર્ગે અયોગી ટર્ગે સાર્થક જીવ જાગવા, તેહનું તારતમ્ય યોગ કહે છે, પહેલો માર્ગાનુસારી તે સમકેતને સાધે, અને સમકેતિ તે વિરતિને સાધે. વિરતિ તે શુદ્ધિધ્યાનને સાધે, તથા શુદ્ધિધ્યાની ક્ષાયિકગુણને સાધે, ક્ષાયિકગુણી સિદ્ધને સાધે, એ સાધકનો ક્રમ છે. તે સર્વ પ્રભુ દેશનામાં કહે, તથા

સિદ્ધપણું સંપૂર્ણ નિષ્પત્તિનિરાવરણતાપણું. કહે. વ્હી કુંથુનાયજીની
 દેશનામાં વચન જે ચોલાય તે, અનંતા ગૌણવર્મ રાણીને જે
 વચનમાં ગ્રાહ્ય તે ધર્મને મુખ્ય કરી કહે, પુટલે એક વસ્તુમાં
 અનંતા ધર્મ એકસમયમાં પરિણમે છે, તે સર્વ એકસમયમાં જાને,
 પરંતુ વચનેકરી જે ધર્મ મુખ્ય કરી કહેવાય તેને મુખ્ય કરી
 કહે, યીજા સર્વ જ્ઞાનમાં ગૌણપણે જાણે, એમ વચનમાં ગૌણપણું
 તથા મુખ્યપણું છે, પણ શ્રીકુંથુનાય સ્વામીનું કેવલ જ્ઞાન તે
 સકલ જ્ઞેયને જાણવે કરી સમૃદ્ધિમાન છે, પુટલે જ્ઞાનમાં એક
 હ્રમણા જાણે યીજા પછી જાણજે એમ નથી, સર્વ ભાવને તે
 સમર્પેજ જાણે છે, તેવી જ્ઞાનમાં ગૌણતા મુખ્યતા નથી, અને
 વચનનું ધર્મક્રમ પ્રવર્તન છે, તે એક કહ્યા પછી યીજો કહેવાય,
 માટે વચનમાં ગૌણતા અને મુખ્યતા છે॥ઈતિ ચતુર્થ ગાયાર્યઃ ૪॥

વસ્તુ અનંત સ્વભાવ છે રે,

અનંત કથક તસુ નામ ॥

ગ્રાહક અવસર વોધથી રે,

કહેવે અર્પિત કામો રે ॥ કું० ॥ ૫ ॥

અર્થઃ—વસ્તુ જે જીવાદિદ્રવ્ય તે અનંતસ્વભાવમયી છે,
 સર્વ વસ્તુ અનંતના યુક્ત છે, તથા વસ્તુનો જીવ અથવા પુટલ
 પુહું જે નામ છે, તે પણ અનંતનાને કહેતો છે, પુટલે જીવ
 પુવો શબ્દ ઉચ્ચાર કરનાં જીવના અનંતા ધર્મે છે, તે સર્વ ચોલાણા
 એમ સર્વ મ્યાનકે સમજવો માટે જે વસ્તુનું નામ તે તે વસ્તુના
 સર્વ ધર્મનો ગ્રાહક છે, તેવીજ નામનિશ્ચયમાં સચ્ચ તથા વ્યવહાર
 ને વેદ નય મુખ્ય છે અને નૈમિશ કારણ છે, પૂ રીત છે, પરંતુ ગ્રાહક

જે શ્રોતા તેહનો જેહવો અવતર હોયે, તથા શ્રોતાનો જેહવો
 વોથ કેતાં જાણપયું હોયે. તેહવો વચનમાં અર્પિત કરીને ઉપ-
 દેશે, એટલે જ્ઞાન તો સર્વને એક સમયમાં જાણે છે, પરંતુ
 ઉપદેશકાલે કેવલી ભગવાન્ જેહવા શ્રોતા હોય. તેટલો કહે,
 તેવી કહેવામાં અર્પિત નય આગલ કરવાનો કામ પડે છે,
 તે અર્પિત તથા અનર્પિતનું સ્વરૂપ તત્ત્વાર્થમાં કયું છે, "અનેક
 ધર્માન્ ધર્મોત્તમપ્રયોજનવશાત્કદાચિન્ કશ્ચિદ્ધર્મોવચનેનાર્પિતે વિવ-
 ક્ષિતે તન્નર્પિતે સંતપિ વચનવિવક્ષિતે પ્રયોજનાભવાન્ તન્ અન-
 ર્પિતં હૃતિ " જે ધર્મોપદાર્થ, તેહના અનેક ધર્મ છે, તેહને વિષે
 અવતરે જે ધર્મ, કહેવાયું પ્રયોજન ઉપજે, તે અવતરે તે ધર્મને
 વચનને વિષે અર્પિત કરાવું. વિવક્ષા કરીને ગ્રહિયે, તે અર્પિત
 જાણવો, અને જે ધર્મ તન્ કેતાં હતો છે તો પગ પ્રયોજન
 વિના તેને ગરેષે નહી, શ્રદ્ધામાં અપેક્ષામાં છે તે અનર્પિત
 કહિયે, ઇદ્રસ્પયું જ્ઞાન, તથા ચોલવો. તે અર્પિત અનર્પિત દે
 મર્યાદા શુદ્ધ થાયે, અને કેવલીનું જ્ઞાન નો સર્વ એક સમયે
 છે, પરંતુ વચન તે અર્પિત અનર્પિત મર્યાદા શુદ્ધ છે ॥ હૃતિ
 પંચમ ગાથાર્થઃ ॥ ૫ ॥

શેષ અનર્પિત ધર્મને રે.

સાપેક્ષ શ્રદ્ધા વોથ ॥

ઉભય રહિત ભાસન હોવે રે,

પ્રગટે કેવલ વોથો રે ॥ કુંઠ ॥ ૬ ॥

અર્થઃ—જે વચન ચોલવાયો શેષ રહ્યો. તે અનર્પિત ધર્મ
 રહ્યો, તેહને સાપેક્ષ શ્રદ્ધા. નમસ્કરણાદિ. ગરવથી. ચોલજાન
 પદ રાસરૂં ૫. તદ્વચન મનઃકરિ. કમલિનિ. સીમનેદિપરિત

સુખી છો. વલી હે પ્રભુ હે સર્વજ્ઞ ! હે સર્વાનંદમયી ! હે નાય ! હે
સુધોપગારી ! તુમે કેહેલા છો ? જે રમ્ય કેતાં રમવા યોગ્ય
જે અનંતાત્મસ્વરૂપ તેહમાં રમણ કેતાં રમવું તે ગુણના તુમે વૃંદ
કેતાં સમૂહ છો ॥ ૭ ॥ इनि सप्तम गायार्थः ॥

નિજભાવે સીય અસ્તિતા રે,

પર નાસ્તિત્વ સ્વભાવ ॥

અસ્તિપણે તે નાસ્તિતા રે,

સીય તે ઉભય સ્વભાવો રે ॥ કું૦ ॥ ૮ ॥

અર્થ:--હવે સપ્તભંગીરૂપે પ્રભુના કહે છે. તિહાં કોઈક
તો સપ્તભંગી એકલા પર્યાયાસ્તિક નયનીજ કહે છે; તેતો
ઘટે નહીં, દ્રવ્યાસ્તિક પર્યાયાસ્તિક નય દ્વયમાત્ર વસ્તુ છે, તિહાં
સ્યાત્ અસ્તિ, સ્યાન્નાસ્તિ, સ્યાન્અવક્તવ્યં, એ ત્રણ ભાંગા
સકલાદેશી છે, તે દ્રવ્યાસ્તિકનર્થી છે, “ એવં એતે ત્રયઃ સક-
લાદેશા ભાગ્યાનુસારિણઃ એવં સંગ્રહન્યવહારાનુસારિણઃ આત્મદ્રવ્યે
વિકલાદેશા શ્વત્વારઃ પર્યાયનયાશ્રયા इनि तत्त्वार्थे ” શેષ ચાર
તે વિકલાદેશી છે, તેહનો પરમાર્થ એમ છે જે સ્યાત્અસ્તિ
એ ભાંગામાં અસ્તિપણં થવું અર્પિત છે, વીજો નાસ્તિધર્મ,
અવક્તવ્યધર્મ, તે સ્યાન્પણામાં આધ્યો, એટલે સ્યાત્અસ્તિ
કહ્યાવી થવું દ્રવ્ય ગ્રહવાય છે, તેમજ સ્યાન્નાસ્તિ તથા સ્યાત્-
અવક્તવ્યં એ ભાંગામાં પણ થવું દ્રવ્ય ગ્રહવાય છે, અને ૧
સ્યાન્અસ્તિ નાસ્તિ, ૨ સ્યાન્અસ્તિ અવક્તવ્યં, ૩ સ્યાન્નાસ્તિ
અવક્તવ્યં, ૪ સ્યાન્અસ્તિ નાસ્તિ યુગપત અવક્તવ્યં, એ ચાર
ભાંગા તે વસ્તુના અંશને એટલે પ્રયાયને ગ્રહણ કરે છે. તેહનો

ભાવાર્થ એ છે જે પ્રથમ સ્યાન્ અસ્તિ સ્યાન્ નાસ્તિ એ ચોથો ભંગ છે, તેમાં અવક્તવ્યં એ ધર્મ નામ્યો, તો કોઈ કહેશે જે સ્યાત્પદે અવક્તવ્યં ધર્મ લહીશું તેને ઉત્તર જે સ્યાત્પદ તે અસ્તિ તથા નાસ્તિ એ ધર્મની અનેકાંતતાનો ગ્રાહક છે, પરંતુ અવક્તવ્યનો ગ્રાહક નથી અને સ્યાન્ અસ્તિ અવક્તવ્યં એ પાંચમો ભંગો છે, તેહમાં વસ્તુનો અસ્તિધર્મ એક સમયી છે, તે વચનમાં કહ્યા થકા ઉપયોગમાં લાવતાં અસંખ્યાતા સમય લાગે છે, તેમાટે એ અસ્તિપણું અનેકાંતરો છે, પરંતુ વચને ગોચર નથી. એમજ સ્યાન્ નાસ્તિ અવક્તવ્યં, એ છઠ્ઠો ભંગો પણ ભાવ્યો, તથા સ્યાન્ અસ્તિ નાસ્તિ યુગપ્ત અવક્તવ્યં, એ ભંગામાં સ્યાન્ કેનાં અનેકાંતે અસ્તિ કેહેતાં અસંખ્યાતા સમય લાગે, નાસ્તિ કેહેતાં પણ અસંખ્યાતા સમય લાગે, તેમાટે અવક્તવ્યં છે, મેલા છે, પણ જે રીતે વસ્તુમાં પરિણમે છે, તે રીતે કેહવાના નથી, તેથી એ ચાર ભંગામાં સર્વ ધર્મતું ગ્રહણ ન થયું તેમાટે એ ચાર ભંગા ત્રિકલાદેશી છે, પણ સકલાદેશી નથી. હવે એ સાતે ભંગાતું સ્વરૂપ કહે છે.

૧ એ આત્મા વર્તમાન સમયે જ્ઞાન દર્શનાદિ સ્વપર્યાયની પરિણતિપણે અસ્તિ છે, એટલે અર્વાચીનપર્યાય તો વિનષ્ટ છે, અનાગતપર્યાય અનુત્પન્ન છે, માટે વર્તમાનપર્યાય ગ્રહણ કર્યો, इहां સ્યાન્ તે નાસ્તિ અવક્તવ્યં ધર્મનો અનર્પિતતાનો દ્યોતક છે, એ રીતે સ્યાન્ અસ્તિ એ પહેલો ભંગો થયો.

૨ તથા સ્યાન્ તે કયંચિનૂપને ગતિસ્થિતિઅવગાહોપકારી વર્ણાદિ અચેતનાદિ પદ્મદ્રવ્યધર્મ તથા પોનાના અર્ચીત અનાગત પર્યાય ને, માપ્રતિક વર્તવાપણે નથી, એ નામ્નિ ભંગો દ્રવ્યને

દ્રવ્યપણે રાસવારૂપ છે, નહીં તો કોઈ કાલેં જીવ તે અજીવ-
તાને પામે, એ સ્યાન્ નાસ્તિ યીજો ભંગો થયો.

૩ તથા અસ્તિધર્મ પળ વચને અગોચર છે, અને નાસ્તિ-
ધર્મ પળ વચને અગોચર છે, તે વચનગોચર ધર્મથી વચન
અગોચરધર્મ અનંતગુણ છે, તે માટે સ્યાત્કથંચિત્પણે દ્રવ્યમાં
અવક્તવ્યપણું છે, એટલે ઉભય નય યુગપત્ અર્પણ કરતાં સર્વ-
પદાર્થ અવક્તવ્યપણે છે, માટે એ વ્રણ ભંગા સકલાદેશી તે
દ્રવ્યાસ્તિક નયપણે જાણવા, એ વ્રણે ભંગામાં સંગ્રહ તથા વ્યવ-
હારનયની પ્રવૃત્તિ છે, એ સ્યાન્ અવક્તવ્યનામા ધ્રાંજો ભાંગો થયો.

૪ તથા ચોથો ભંગ સ્યાન્ અસ્તિનાસ્તિ છે. તે સમુદ્ધ-
ચાશ્રયી સ્વદ્રવ્યાર્થ પર્યાપાર્થના અસ્તિતાપણે તથા વેહિજ મિત્તો-
પયોગપણે તે અતીત અનાગત પરિણામિકપણે નાસ્તિતા છે,
એ એ ધર્મ પોતાનાજ ગણેપ્યા છે.

૫ તથા જે વિવક્ષિત વચનગોચર દ્રવ્યાર્થ મુલ્ય આત્મ-
ધર્મને અપેક્ષાયે અસ્તિ છે, તેહિજ આત્મદ્રવ્યનો સામાન્યવિ-
શેષદ્રવ્યની નિજપ્રવૃત્તિ ધર્મ સમકાલે અંગીકાર કરતાં સ્યાન્-
અસ્તિ અવ્યક્તવ્ય એ પાંદમો ભંગો થયો.

૬ છટ્ટો સ્યાન્નાસ્તિઅવ્યક્તવ્ય એ એમજ પાંદમોની પેઠે
ભાવડો, એ પર્યાયની મૂઝવણ અનંતતાદર્શને કર્યો એ છટ્ટો
ભંગ થયો.

૭ સાતમો સ્યાન્અગ્નિ સ્યાન્નાગ્નિ યુગપત્ અવ્યક્તવ્ય
નાને ભંગો છે. તે કોઈકદ્રવ્યાર્થવિદ્ય એ આશ્રી અગ્નિદર્શન
વિશેષઆશ્રી જે નાગ્નિ તેમજ સ્વદર્શન નિજવ્યવે અવ્યક્તવ્ય એ
સર્વદર્શન તે નયન પ્રાપ્તિ છે એ સાતમો ભંગ.

પૃ સપ્તભંગી તે નિત્ય અનિત્ય મેદ અમેદાદિક ધર્મની તથા જ્ઞાન દર્શનાદિક ગુણની સપ્તભંગી થાય તે भावे છે. જ્ઞાન જે છે તે જાપક પરિચ્છેદકાદિ સ્વપર્યાયે અસ્તિ છે, દર્શનપારિ-શાદિ સ્વદ્રશ્યપર્યાયે તથા જડનાદિ પરપર્યાયે નાસ્તિ છે, એમ અનંતની સપ્તભંગી સંભવે, તે મુદ્ધિવંતે ભાવથી, તથા તત્ત્વાર્થ દત્તિને વિષે ઘડી સમ્પતિવૃત્તિને વિષે વિસ્તારથી કહી છે, અને સ્વાદ્વાદત્રાકરે પૃથક્ સ્વરૂપ તથા ઉપવૃત્તિ, પ્રવૃત્તિ, પરિવર્તિ નવ સર્વ વચાવ્યા છે. તિહાંથી જોદ્ છેજો. હવે ગાથાનો અર્થ હશે છે.

નિઝ કેનાં પોનાંને માર્યે, સ્વદ્રશ્ય, સ્વશ્રેય, સ્વકાલ, સ્વ-ભાવપણે સીપ કેનાં સ્યાન્ કથંચિન્નણે અસ્તિ છે, અને તેહીજ દ્રશ્ય, પદ્મશ્ય, પરશ્રેય, વાકાત્, વાભાવપણે નાસ્તિ છે, તે નાર્મિનણ દ્રશ્યમાં અસ્તિ કેના ક્યાણન મનો છે, ઘડી સીપ કેનાં સ્યાન્ કથંચિન્ન ઉભય કેના માર્ગશ્ય સ્વભાવ પુરુષે આદિ માંગો તથા અનનો માંગો મમાના માને મમા કેદેશના, પૃથ્વી સ્વાદ્વાદપરિવર્તિ ને ૬ વર્ગેશ્ય મુમે પ્રમ્પદ જ્ઞાને સર્વ-દ્રશ્યની જાળને ઉપદેશ કર્યો, પૃથ્વી તાહી ચાળી છે, પૃ-શ્રેયનું શુદ્ધ અનન્ત, અનેકતા, મન્વતા, માર્ગકતાપુરુષ, શ્રી અચિદ્વન્તનો ઉપદેશ છે ॥ ૮ ॥

અસ્તિસ્વભાવ તે શ્રાવણાં ૨,

મનિ વેગમ્યમમેન ॥

પ્રનુ સન્નુ

કરી ૧,

મનિ ૧

૨ ॥ ૬ ॥ ૭ ॥ ૮ ॥

अर्थः—हवे पोतानो मनोरथ कहे छे. एहवो जे अस्ति-
स्वभाव अनंत ज्ञान, दर्शन, चारित्र, अव्यावाच, पूर्णानंदतारूप, जे
माहरो सत्तागत स्याद्वाद उपयोगे ग्रह्यो तेहनी रुचि पीपासा
करिने, वैराग्य जे संसारया उदासीपणं ए संसारीभाव विभावो-
पाधि माहरे अवटती छे, तेहने केवारे सर्वयी तहुं, एम विष-
भक्षण तथा तप्तलोह पदघृति समान जाणीने उदासीन थयो,
मोक्षामिलापी केवलज्ञानानंदने अमिलार्षे हे प्रभुजी !!! ताह्रा
सन्मुख उभो रहिने वंदना करिने मागुं छुं, जे हे तारक !
मुजने तार ! तार ! भवभ्रमणायी उगार, ए संसारजनित दुःख
मुझयी हवे खमातो नयी, जे माहरो अनंतो स्वाधीन आनंद
ते पराधीन थयो, अने हुं पुट्टलग्राही थयो तेयी तत्त्वभोगी
छुं, पण तत्त्वने जाणी शक्तो नयी, औदयिकभावरूप अशुद्ध-
पर्यायनी श्रेणिमां पडी रह्यो छुं, अने हवे हे नाथ !!!
ताहरे शरणे आव्यो छुं. माटे मुजने माहरो अस्तिस्वभाव प्रगटे
एहवो आत्मानो दिन समकेत दर्शनयुक्त, चारित्रनो प्रसाद
करो, एहवो हुं जेवारे मार्गीश तेहीज दिन धन्य मानीश
एहवो मनोरथ करवो ॥ ९ ॥ इति नवम गायार्थः ॥

अस्ति स्वभावरुचि धयी रे,

ध्यातो अस्तिस्वभाव ॥

देवचंद्र पद ते लहे रे,

परमानंद जमावो रे ॥ कुं० ॥ १० ॥

अर्थः—माटे अहो भव्यजीवो तुम जो सर्व जीव सु-

સ્વના અર્થો છો તો જે સત્તાગત અસ્તિત્વર્મ, તેહના રુચિ અમિ-
લાપી થયીને જે અસ્તિસ્વભાવનો અનંતના તેહનેજ ધ્યાતા
ધ્યાન કરતાં થકાં સર્વ દેવમાં ચંદ્રમાસમાન જે સિદ્ધપરમાત્મ-
પદ તે લહે કેતાં પામે, અશરીરતા, નિર્મલાનંદતા, નિઃસંગતા-
રૂપ પરમાનંદ સ્વાર્ધાનિ આત્યંતિક અગ્યાચાવ સુખ તેહનોજ
જેહમાં જમાવ છે, સઘન કેતાં એકીપણું છે, પૃથ્વું પદ શ્રી
પ્રભુની સેવાયી પામે, તેમાટે તત્ત્વસ્વરૂપી, અરૂપી, જ્ઞાનસ્વરૂપી,
પૃથ્વા શ્રીકુંયુનાયના ધરણનું સેવન કરો, હે મન્યજીવો ! પૃથ્વી
પરમ સુખનો હેતુ છે. ॥ ૧૦ ॥ इति कुंयुनाय० ॥

॥અથ અષ્ટાદશ શ્રીઅરનાથજિનસ્તવનં॥

॥ રામચંદકે યાગ ચાંપો મોરી રહ્યો રી ॥ ૧ ॥ દેશી ॥

પ્રણમો શ્રીઅરનાથ, શિવપુર સાથ સ્વરોરી ॥

ત્રિભુવન જન આધાર, મનનિસ્તાર કરોરી ॥૧॥

અર્થ:—હવે અઢારમા શ્રીઅરનાથ જિનની સ્તવના કારણતા
પણે કરે છે. પ્રણમો કેતાં વારંવાર નમસ્કાર કરો, શ્રીઅરનાથ
સ્વામીને, પૃથ્વીજ અમોહી પરમેશ્વર વાંદવા યોગ્ય છે, શિવ કેતાં
નિરુપદ્રવ જે સિદ્ધતા, તેહીજ ઉપમાયે પુર કેતાં નગર તિહાં
પોહોચાઢવાને સ્વરો સાથ છે, તેયી સાર્યવાહની ઉપમા શ્રીઅરિ-
હંતનેજ છે, જે નિ.સ્વાર્થે મનઅસ્ત્રીમાંયી પાર કરીને મોક્ષ-
નગરને વિષે પરમાનંદપદે પહોચાઢે પૃથ્વા કારણપણે શ્રીઅરિહંતજી
છે, વ્હી વળ મનનના જનને આધાર છે, મિધ્યાત્વ, અસંપમ
વ્યર્થાંય પીડિતનં આધાર ઓટમારૂપ છે. વ્હી ચારગતિરૂપ મન

કેતાં સંસાર તેહમાંથી દ્રવ્યે તથા ભાવે નિસ્તારના કરણહાર છે ॥ ઇતિ પ્રથમ ગાયાર્યઃ ॥

કર્તા કારણ યોગ, કારજ સિદ્ધિલહે રી ॥

કારણ ચાર અનૂપ, કાર્યાર્થી તેહ ગ્રહે રી ॥૨॥

અર્થ—હવે મોક્ષકાર્ય નિપજાવવા માટે કારણ કાર્યની નીતિ કહે છે. સર્વ કાર્ય છે, તે કર્તાના કીવા થાય છે, તેમાં મિત્રકાર્યનો કર્તા પણ મિત્ર, જેમ ઘટનો કર્તા કુંભકાર મિત્ર છે, અને અમિત્રકાર્યનો કર્તા પણ અમિત્ર છે, જેમ જ્ઞાનનો કર્તા આત્મા છે, તેમ સંપૂર્ણ સિદ્ધત્વનો કર્તા પણ આત્માજ છે, તે કર્તા જેવારે કારણની યોગવાયી પામે, તેવારે કાર્યની સિદ્ધિ નીપજાવવાપણું લહે, એટલે એકલો કર્તા તે કારણ સામગ્રી વિના કાર્ય કરી શકે નહીં, કારણ સામગ્રી મળેજ, કાર્ય નીપજાવે તે કારણના ચાર ભેદ છે, જે કાર્ય નીપજાવવાનો અર્થો થાય, તે ચાર કારણને ગ્રહે. इहां घणा शास्त्रोमां तो कारणना वे भेद कछा छे, एक उपादान कारण, बीजो निमित्त कारण, અને વિશેષાવદ્યકને વિષે સમવાયિકારણ, અસમવાયિકારણ એ નામ કહ્યાં છે, તથા આસ્રમીમાંસામાં કારણ ત્રણ કહ્યાં છે, “સમવાય્યસમવાયિ નિમિત્તભેદાન્” તેમાં સમવાયિ કારણ તે ઉપાદાન કારણ અને અસમવાયિ કારણ તે નામાંતર અસાધારણ કારણ કહેવાય છે. તથા નિમિત્ત કારણના ત્રે ભેદ કરીયે તેમાં એક તો નિમિત્ત કારણ ત્રાજુ અપેક્ષા કારણ તે તત્ત્વાર્થ સ્ત્રી-કામાં વચ્ચાણું છે. તથા અપેક્ષાકારણ પૂર્વમિત્યનેન ઉચ્યતે યથા ઘટસ્યોત્પત્તાવપેક્ષાકારણ વ્યોમાદિ ઉપજને હાનિ ઉપેક્ષા “તેમાં

યથાપિ કારણ, એમાં ચારે અંતર્મૂલ છે, તોપણ વિસ્તારરુચિને મિત્રોપયોગી કરવાને ચાર કારણ કહ્યાં છે. એક ઉપાદાન ધીરું અસાધારણ, શીરું નિમિત્ત, ચોથો અપેક્ષા એ ચારે કારણ જેવાં કાર્યરુચિ કર્તા ગ્રહે, અને જેવાં એ ચાર કારણને કાર્યરુચિ કર્તા પ્રવર્તાવે, તેવાં તે કારણ સમજવાં, પણ કર્તાના પ્રયોજન વિના કારણતા નહીં. એમ ભાવના કરવી ॥ ૧૨ ॥

જે કારણ તે કાર્ય, થાયે પૂર્ણ પદે રી ॥

ઉપાદાન તે હેતુ, માટી ઘટ તે વદે રી ॥૩॥

અર્થ:—હવે પ્રથમ ઉપાદાન કારણનું સ્વરૂપ કહે છે. જે કર્તાના કાર્યને સન્મુખ થાય તથા જે કારણ તેહીજ પૂર્ણપદે કેતાં પૂર્ણતા ના અવસરે કાર્યરૂપ થાય તેને ઉપાદાન હેતુકેતાં કારણ કહીયે. ॥ ઉત્તમ મહાભાષ્યે ॥ તદ્વચ્ચકાણં તં, તયો-
પદ્મમેહજેણ તમ્મદ્યા ॥ વિવરીય મત્રકાણ, મિત્તંયોમાદમો
તમ્મ ॥ ૧ ॥ એ ગાથાને વ્યાખ્યાને યદામ્મકં કાર્યં દરપો
તદિદ્ધ મદ્વચ્ચકાણં ઉપાદાનકાણં યથા તંતવઃ પદસ્ય હિતિ
પૃષ્ઠે જેમ તંતુ હતા તે કર્તાને પ્રયોગે પદ થયા, તે
ઉપાદાન કાણ જેમ ઘટરૂપ કાર્ય તેહને માટી તે ઉપાદાન
કાણ છે, પછી માટી તેહજ ઘટપણું પામી, પૃષ્ઠે કારણ
તેહીજ કાર્યપણું પામ્યો, હજાં કાણ કાર્યનું એક સમયરૂપ જે
વ્યાખ્યાન છે, તે પણ ઉપાદાન કાણનું છે. એમ મહાભાષ્યે
મતિજ્ઞાનવિકાસે જમાણિ નિવૃત્તવા અવિકાસે કષ્ણે હજાં
કોઈ પૃષ્ઠે જે કાણ તે કાર્ય થાયે એમ કહ્યો તો નો કાણ
કાર્યને એકરૂપ થાયે ૧ જેહજે હજાં જે પ્રસિદ્ધાન. જન, યજ્ઞાન,
મહાયા મહામનરિકાણ ૩-૪ જેહજે મિત્ર કાણ ૧ એ પ્રથમ

प्रवर्तन नयी, तथा कर्तानि पन ते नेल्लवतानो प्रयास करवो
पडतो नयी, अने कार्यानी मित्त केतां उदो छे, तथा निपत
केतां निपना निश्च ते जोड्ये, अने बहुभावी केतां जेक
बीजा सर्व कार्यानां भावी छे, एतौते कार्याक छे, ते अपेक्षा-
कारण कह्यो, जेन मूर्ती तथा काल तथा अकारण ए विना
कोई वद्यादि कार्य धनुं नयी, अने मूर्ती प्रमुख जेन वस्तु
कारण छे, तेन अन्य बीजा कार्यों पन कारण छे, पन वस्तु
कारणरहं पन छनुं छे. वरुं कर्ता जेन अकारण तथा नि-
मित्त कारणतो व्यापार करे छे, तेन एतुं प्रवर्तन करतो
नयी ॥ ७ ॥

एह अपेक्षा हेतु. आगम मांहे कह्यो री ॥

कारणपद उत्पन्न, कार्य थये न लह्यो री ॥८॥

अर्थ.—तेही ए अपेक्षा हेतु केतां कारण आगमनां तथा
तत्त्वव्यापारिक ग्रंथोनां कह्युं छे. " यथा वस्तुत्पत्तौ अपेक्षा-
कारणं व्योमादि अपेक्षते तेन विना तदभावान्मात्रम् ॥ निर्वा-
पारमपेक्षाकारण मितितत्त्वार्थवर्तौ " ॥ तथा विशेषावरपकेनाद-
वपकेनवविशालविकारे " इहां आरभत क्षिप्ततत्वादि द्रव्याह-
त्यद्वयमपरमपेक्षः सहकारकारणानि भवन्ति अत्र सहकारकारणं
वेत्यं इति " ए कार कारणरहं स्वल्प कह्युं. हवे कारणरह केतां
जेहनांहे कारणरहं ते छनो मूर्ततो वर्ण नयी, पन अकारण छे,
अने ते जेवो कर्ता ते कार्यतो अर्थो ध्येन ते उपकरण तथा
मूलगिह ते हवे कारण रचनरहं जेवो ते तेहहं कारण
कह्यो एतौ जेन कारण सहकार अनेक ग्रंथोनां अकार-
णानं योग्यता छे. ए कह्युं कर्ता सहकार अकारण अकारण करे,

કોઈ પુતલીનું કારણ ઉત્પન્ન કરે, તેમજ દંડાદિકને કોઈ ઘટ-
 ઘ્વંસપણે પ્રવર્તવે, તો ઘટ્ઘ્વંસ કરે તથા કર્તા જો દંડાદિકને ઘટ
 કરવાપણે પ્રવર્તવે તો તેહનું કારણ થાય, માટે જે કારણપણું
 છે તે કર્તાનું કર્યું થાય છે. શ્રીવિશેષાચર્યકે કહ્યું છે, “યે
 કારકાઃ કર્તુરાધીના इति कारणं कार्योत्पादकं तेन कार्योत्पत्तौ
 कारणत्वं न च कार्यकरणे ” તે માટે કારણપણું તે ઉત્પન્ન છે.
 હવે કોઈ કેદેશે જે વસ્તુમાં કોઈ કાર્યના કારણ તો છતા
 છે, તો ઉત્પન્ન છે, એમ શાસ્ત્રે કહ્યો છે ? તેહને ઉત્તર જે
 વિવક્ષિત કાર્યની કારણના ઉત્પન્ન છે, અથવા જે કાર્યતા જે
 કાહે તે કાર્યતા કર્તાના પ્રયોગની છે, તેમાટે ઉત્પન્નજ છે,
 પણ કાર્ય નિપજ્યા પછી તેમણે કારણપણું ન પામીયે, જેમ
 અનાદિ મિષ્ટ્યાત્વી જીવ યદ્યપિ સત્તાવંત છે, તેમજ અમગ્ય જીવ
 પણ સત્તાવંત છે પરંતુ તેહનું ઉપાદાન સિદ્ધતાના કાર્યનું કરણદ્વાર
 નથી, તેથી કાર્ય નીપજતું નથી. જેવારે કોઈક જીવનું ઉપાદાન
 અરિદ્વંનાદિક નિમિત્ત પામીને, કારણનાપણે પરિણમે, તે કાર્ય કરે,
 માટે તે ઉત્પન્ન છે, અને તે કાર્ય સિદ્ધ થયા પછી તે કારણ રહે નહીં,
 જો સિદ્ધતામાં સાધકતાની છત્રી મानीયે તો, સિદ્ધાવસ્થાએ પણ
 સાધકપણું રજા માનવું પડે તે સિદ્ધાવસ્થામાં સાધકપણું તો નથી
 માટે કાર્ય નીપજે, કારણના રહે નહીં, તથા નિમિત્ત જે દંડ-
 દિક તે પણ કર્તા મિત્ર કાર્યના ધ્યેયમાયે કારણના કરે, તો
 તે મિત્ર કાર્ય થાયે, યન્તુ તેજ કાર્યની ને કારણના રહે નહીં,
 એમ ધારવું ॥ ૮ ॥

કર્તા આનમદ્રવ્ય, કાર્યમિદ્ધિપણાં ચી ॥

નિજમનાગત ચમ ૧ ઉપાદાન ગણા ચી ॥૧॥

ગુણગાળથી માંડીને સિદ્ધપર્યંત જે ગુણની વૃદ્ધિ કરવી, એટલે અભિનવ ગુણનું કારણપણું તે સર્વ જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, શ્રેણિ-ગત ધ્યાન પરિણામ, ક્ષયોપશમીભાવ, વિધિસહિત આચરણ, તથા ભક્તિ, અને ગુણીનું વડુમાન, જેથી પોતાના કાર્યની સિદ્ધિ નિપજે. તે જ્ઞાનકિયારૂપ સાવક અવસ્થાની તત્તમતા એ સર્વ અસાધારણ કારણ કહેવું. એ અસાધારણ કારણ તે આત્મગુણરૂપ ઉપાદાનની ભિન્ન ભિન્ન ઝળતાયકાની અવસ્થા છે, સદા પૂર્વ પર્યાય ઉત્તરપર્યાયનું કારણ છે, તે સમર્પેજ ક્રિયાકાલ નિશ્ચ-કાલનો અમેદ છે. એ અસાધારણ કારણ કહ્યો. ॥૧૦॥ ઇતિ॥

નરગતિ પદ્મ સંઘયણ, તેહ અપેક્ષા જાણો ॥

નિમિત્તાશ્રિત ઉપાદાન, તેહને લેખે આણો ॥૧૧॥

અર્થ:—હવે સિદ્ધતારૂપ કાર્યનું અપેક્ષા તથા નિમિત્ત એ બે કારણ કહે છે. નર કેતાં મનુષ્યની ગતિ, પદ્મ કેતાં પદ્મલે સંઘયણ વજ્રરૂપમનારાચ, પંચેદ્રિપણું ઇત્યાદિ સિદ્ધતારૂપ કાર્યનું અપેક્ષા કારણ જાણો. હ્રાં કર્તાનો વ્યાપાર નથી, પણ એ નિશ્ચે જોડ્યે. એ પામ્યા વિના મોક્ષરૂપ કાર્યની સાધના થાય નહીં, તેમાટે અપેક્ષા કારણ કહીયે, પણ એ મનુષ્ય ગત્યાદિક સર્વ જે જીવનું ઉપાદાન પરિણમન, ધર્માર્થી થઈને નિમિત્ત જે દેવ ગુરુ સિદ્ધાંત તેહને જેણે આશ્રયો, તો તેહની મનુષ્ય ગત્યાદિક લેખે કેતાં કારણપણે આગજો, અને જેણે નિમિત્તને આશ્રયો નથી. તેહની મનુષ્યગત્યાદિક કારણપણામાં ગણશો નહીં, ને હજી અનાદિનાં ચાલ્યા છે, પલટણ કરતો નથી, તેમાટે એ અપેક્ષા તથા નિમિત્ત એ બે કારણ કહ્યાં ॥૧૧॥ ઇતિ॥

निमित्त हेतु जिनराज, समता अमृत खाणी ॥

प्रभुअवलंबन सिद्धि, नियमा एह वखाणी ॥१२॥

अर्थः—हवे आत्माने सिद्धतारूप कार्य करतां निमित्त कारण श्रीजिनराज वीतराग छे, ते वीतराग सर्वज्ञ केहवा छे, समतारूप अमृतनी खाण छे, इष्ट अनिष्टता रहित समताना धणी छे, शुद्ध चरित्र परिणाम तेहीज अमृत छे, तेहनी खाण छे, एहवा प्रभु परमेश्वर परम दयाल, परमात्मा, शुद्धतत्त्वरूप भोगी, पूर्णानंदी, चिदानंद जे श्रीअरनाथ प्रभु तेहने अवलंबवे पो-
तानो भासन प्रभुना ते गुण जाणवाने जोडी एम अनंता गुण ते सर्वगुणना भासननी रीझ तथा ते उपर बहुमान एहवे आलंबने रहेवुं, तेयी नियमा सिद्ध निवारण थाय एम आगममां वखाण्यो छे, एहीज मोक्षनो उपाय छे. ए निमित्तकारण कयुं ॥ १२ ॥ इति ॥

पुष्ट हेतु अरनाथ, तेहने गुणथी हलीयें ॥

रीझ भक्ति बहुमान, भोगव्यानथो मलीयें ॥१३॥

अर्थः—माटे पुष्टकेतां नियामक हेतुकेतां कारण ते जिनराज श्री अरनाथ प्रभु तेहना गुण जे केवल ज्ञान, अनंतानंदरूप तेहरी हलीयें केतां आपणो आत्मा वेदिसें जोडीयें, प्रगटगुणीना गुणवी आपणी चेतना जोडवी, रीझ केतां गगनीमग्नता. भक्तिकेता मेवना. बहुमान, आदर, मो-
टाइ. भोगकेता आनंदन. वानकेता चित्तनी एकाग्रता, ए श्री अरनाथ प्रभुना गुणन कनन ओप्रभुवी एकत्वपणे

મહિયે, સાગરને ગુહ્યે તત્ત્વને અચંચતું તે પ્રધાન છે ॥
 इति त्रयोऽशगाथार्थः ॥ १३ ॥

મોટાને ઉત્સંગ, ઘેટાને સી ચિંતા ॥

તિમ પ્રભુ નરણ પસાય, સેવક થયા નિર્ચિતા ॥૧૪॥

અર્થ:—નવા લૌકિક દૃષ્ટાંત કહે છે. જે મોટોટાને ઉત્સંગે
 પેતાં મોટામાં પેટો તેહને કોઈ ચિંતાં નહીં, તે નિર્ચિત
 થયો, તેમ સેવક પણ પ્રભુજી નિરામય દેવ તેહના ઘણે
 સેવકે, ચિંતારહિત થયો, જે પરમોત્તમ, સર્વગુણભોગી, નિરા-
 સંગી, ચિન્મયી, અનંત દાન, લાભ, ભોગ, ઉપભોગ વીરમયી,
 ધ્યાનિનેશ્વર નિઃકર્મ દેવતત્ત્વ, પરમાત્મા અકર્તા, પરમાત્મા
 અભોગી, પરાગુણાત્મક રહિત, પૃથ્વો દેવ જો આદર્યો છે,
 તો મોહનું શું જોર છે ? સંસાર કોને છે ? કર્મની ધીક
 કોને છે ? જો પરમોત્તમ ધણી મેં માહરે માયે કર્યો છે
 જેહના ઘ્યાનથી માહારો મોક્ષ નીપજે, તે દેવનો યોગ મિલ્યો
 છે. તે માટે ચિંતા નથી ॥ ઉક્તં ચ શ્રીજિનવલ્લભપૂજ્યેઃ ॥
 પસરેહ તીપલોષ, તાવમોહધપારંભમદ્ જદ્ ॥ સિદ્ધંમતાવ મિચ્છતં
 સિદ્ધં ફુરદ્ ફુડફુરંનાણં ॥ ૧ ॥ તંનાણંસ પૂરો, પયડપજીપસં-
 તીજ્ઞાણસુરો ॥ ૧૪ ॥ इति चतुर्दश गाथार्थः ॥

અર પ્રભુ પ્રભુતા રંગ, અંતર શક્તિ વિકાસી ॥

દેવચંદ્રને આણંદ, અક્ષય ભોગ વિલાસી ॥૧૫॥इति॥

અર્થ.—માટે શ્રી અસ્નાથ પ્રભુ અટ્ટાત્મા પરમેશ્વર જેણે
 તત્ત્વરુચિ ધરને તત્ત્વસિદ્ધાન્ત તત્ત્વસાચક તત્ત્વવ્યાનો ધરને

તત્ત્વપ્રગટ કર્યું, તે પ્રમુખી પ્રમુખતા, શુદ્ધજ્ઞાયકતા, શુદ્ધરમણતા, શુદ્ધાનુભવતા, અપૌદ્ગલિકતા, અસંગતા, અયોગિતા, સકલ પ્રદેશ નિરાવરણતા, પ્રાગ્ભાવી શુદ્ધસત્તાભોગ્યતા, તેહને રંગે જે રંગાળા છે, તે સાધક સમ્યગ્દૃષ્ટિ, દેશવિરતિ, સર્વવિરતિની અંતરંગ શક્તિ તત્ત્વપ્રાગ્ભાવ કરવાની સાધક કારકતા, સાધક કર્તાપણું, પરમસંવર પૂર્વક પરમ સકામનિર્જરા રૂપ શક્તિ, વિકલ્પરથવે, પ્રગટ થવે, તે શક્તિથી સર્વકર્મ વિગમ થવે, સર્વ આત્મિક ધર્મને પ્રગટવે કરી, પરમાત્મા દેવમાંહે ચંદ્રમા સમાન ધ્યાનિષ્પન્ન પરમેશ્વર તેહનો જે આનંદ, અધ્યાવાધ, શિવ, અચલ, અરુજ, અવિનાશી, તેહનું જે અક્ષય સ્વરૂપ, તેહનો ભોગ કેતાં અનુભવ તેનો વિલાસી આત્મા થાય, ઇટલે સ્વસંપદા તત્ત્વતા આત્મશુદ્ધપરિણતિ, તેહને સાદિ અનંતો કાલ ભોગવે, અથવા દેવચંદ્ર જે સ્તુતિ કર્તા તે અક્ષય આનંદના ભોગનો વિલાસી થાય, માટે સ્વરૂપસિદ્ધ, અરૂપી, ચિદ્રૂપ, શ્રીપરમેશ્વર, તેહને સેવો, ઘ્યાવો, નમો, ગાવો, તેહના ગુણ સંભારો, પૂર્ણજ મોક્ષ સાધનનું પુષ્ટ નિમિત્ત છે, એ નિમિત્તે ઉપાદાનકારણરૂપ ઘડને અસાધારણ કારણતાણું ચડનો મનુષ્યગણ્યાદિ અપેક્ષા કારણપણે કરી તત્ત્વાનંદ રૂપ કાર્યને કરશે, તે માટે ઉપાદાનાદિક વળે કારણની કારણતા નિમિત્તને અવલંબે પ્રગટે, તેવી નિર્દોષપણે આદંસાદિ દોષ વર્જિને શુદ્ધનિમિત્ત ને સેવે, તે સેવનથી કર્તાપણું સમરે અને કર્તાપણું સનરેથી સ્વકાર્ય કરે, માટે ધ્યાનરનાવર્જીની ભક્તિ તે પરમાવાર છે ॥ ૧૫ ॥

શ્રી અરજિનસ્તવનં ॥ ૧૬ ॥

॥ અથ એકોનવિંશતિ શ્રીમહિનાથ જિન સ્તવનં ॥

દેહી કામિની દોહ કે, કામં વ્યાપિયો રે વેકા૦ ॥ ૫ દેશી ॥

મહિનાથ જગનાથ, ચરણયુગ ધ્યાઈયેં રે ॥ ચ૦ ॥

શુદ્ધાતમ પ્રાગ્ભાવ, પરમ પદ પાઈયેં રે ॥ ૫૦ ॥

સાધક કારક પટ્ક, કરે ગુણ સાધના રે ॥ ક૦ ॥

તેહીજ શુદ્ધસરૂપ, થાય નિરાવાધના રે ॥ થા૦ ॥ ૧ ॥

અર્થ:—હયે ઓગણીશમા શ્રી મહિનાથ પરમેશ્વરની સ્તવના કરે છે. તિહાં કારકશક્તિ પલટવાયી સિદ્ધતા નિપજે છે, તે પલટવાનો ઉપાય શ્રી અરિહંતની સેવના છે, તે રૂપ સ્તુતિ કરે છે. શ્રી મહિનાથ, પરમેશ્વર, પરમજ્ઞાની, તે જગ કેતાં લોકના નાથ મોહનો ભય પૂટલે અંતરંગ ભાવરિપુથી છોડાવવાના પરમ કારણ છે, તેહનાં ચરણયુગ કેતાં પદકમલડું જોડું તેહને ધ્યાવીયેં, વારંવાર સમારિયેં, પૂહવા પ્રભુને ધ્યાવવાથી ધ્યાતાને શું નીપજે ? તે કહે છે. શુદ્ધ જે આત્માનો પરમાત્મભાવ અનંતગુણ નિર્મલનારૂપ તેહનો જે પ્રાગ્ભાવ કેતાં પ્રગટપણું નિર્મલ શુદ્ધનારૂપ પરમપદ નિર્મલ પદ તે પામીયેં, પૂટલે પોતાની આત્મતા નિર્મલપણું ભજે, તે આત્મસિદ્ધિરૂપ કાર્ય કરવાને છ કારક છે. તિહાં સર્વ કાર્યમાં કારક પ્રવૃત્તિની કારણતા છે, કારકચક્ર વિના કાર્યની નિષ્પત્તિ નથી. જેમ ૧ કુમકાર તે જના, ૨ ચતુર્થ કાર્ય, ૩ મૃત્પિંડ ચક્રા-

दिक कारण, ४ मर्तिना पिंडने, नवा पर्यायनी प्राप्ति ते संप्रदान, ५ पिंड स्थाप्तादि पर्यायनो व्यय ते अपादान, ६ घटादि पर्यायतुं आधारपणुं ते आधार, एम घटरूप कार्यमां घट् कारक छे, तेमज आत्माने अनादि कालनां ए छ कारक बाधक रूपे परिणम्यां छे, ते देखाडे छे.

१ आत्मा परविभाव रागादि ज्ञानावरणादि द्रव्यकर्मनो कर्ता धयो छे.

२ भावकर्म द्रव्यकर्मने जे आत्मा करे, ते कार्य नामा बाहुं कारक.

३ अशुद्धविभाव परिणतिरूप भावाश्रव अने प्राणातिपातादि द्रव्याश्रव, ए वे कारणयो कर्म बंधाये, माटे ए कारण नामा बाहुं कारक.

४ अशुद्धतानो तथा द्रव्यकर्मनो लाभ ते संप्रदान नामा बाहुं कारक.

५ स्वरूपरोध, क्षयोपशमनां हानि, तथा परावृत्तपायिता ते अपादान.

६ अनर्ता अशुद्ध विभावता, तथा ज्ञानावरणादि कर्मने कलत्रा रूप जे शक्ति ते आधार नामाहुं कारक जाणतुं ते.

ए रीते ए छ कारकतुं चक्र अनादितुं अशुद्धपणे बाधकतापणे आत्माने परिणमी रणुं छे, ते जेवोर साधक आत्मा, पोतानो स्वधर्म नीपजाववा पणे परिणमावे, तेवोर ए छए कारक साधक पणे प्रवृत्त्या गुणनी आत्म धर्मनी साधना करे. ए रीते ए छ कारक साधक पणे परिणम्या कार्य नीपजे शुद्ध स्वरूप धाय. ए स्वरूपपरिणामिकता रूप स्वकार्य कारण

પણ કોને પરિણમે ? તે કહે છે. જે નિરાગ્રાહ, શ્રીસિદ્ધભગવંતે તેહનાં છ કારક, તે શુદ્ધપણે પ્રવૃત્ત છે, અને ધાવક જીવોના ધાવકપણે પરિણમે છે, તથા સમકેન ગુણટાણાર્ય માંડીને અયોગી ગુણટાણા પર્યંત, સાધકપણે પરિણમે છે, તથા સિદ્ધ ભગવંતના શુદ્ધસ્વરૂપરૂપે પરિણમે છે, કારક તે આત્માનામા જે કર્તારૂપ, દ્રવ્ય તેહની પુ પરિણતિ છે, ઉત્કંચ શ્રી વિશેષાવધયકે.

કારણ વ્યાખ્યાનાવસરે ॥ ગાથા ॥ છવિહ કત્તા હ, કારણ કમ્મં ચ તત્તો ચ ॥ સંપયાણા વાયાળ, તહ નાસંમિહાણાપ હતિ ॥ ૧ ॥ ગાથાર્યઃ ॥ તથા ચ કારણં ધોદા ॥ યથા ॥ કારણ મહત્ત્વા છદ્વા, તત્ત્ય સંનંતોત્તિ કારણં કત્તા ॥ વડા પસાહગતમં કારણમ્મિઓ પિંડદંડાહ ॥ ૧ ॥ કમ્મં કિરિયા કારણ, હત્પાદિ ગાથાથી જાણવું ॥ હોઈ પસત્યં મોતકસસ કારણં. હહ યન્મોક્ષસ્ય કારણહેતુ તન્ મશસ્તભાવકારણં ઉચ્યતે ॥ ૬ ॥

માટે સાધકપણે કારક પરિણમ્યા તો સિદ્ધતા કાર્યને કરે, તે માટે નિરાગ્રાહ જે સિદ્ધ નિરાગ્રાહ અગ્રાગ્રાહ મુલ્ય તેમાં તેહનો કર્તાદિક શુદ્ધ પારિણામિક ભાવ શુદ્ધ પો પાપ, સ્વસ્વરૂપ કર્તૃત્વપણે પરિણમે ॥૧॥ ૬ ॥

કર્તા આતમ દ્રવ્ય, કાર્ય નિજ સિદ્ધતા રે ॥ કા ॥
 ઉપાદાન પરિણામ, પ્રયુક્ત ને કરણતા રે ॥ પ્ર ॥
 આતમ સંપદ દાન, નેહ સંપ્રદાનના રે ॥ તે ॥
 દાતા પાત્રને દેય, ત્રિભાવ અભેદના રે ॥ ત્રિ ॥ ૨ ॥

તેહથીં જે જે આત્મવર્મ નિપજતા જાય, તે સંપ્રદાન કહિયેં ॥
 ઉક્તં ચ ॥ ગાયા ॥ દેઓ સ. જસસ તં સં પયાણમિહ તંપિ
 કારણં તસસ ॥ હો રૂપદત્તિતાઓ, ન કીરુદ તં વિણા જંસો ॥
 રૂપિ માટે જે આત્માના અસ્તિવર્મનું થયું તે સંપ્રદાનકારક
 જાણવું. રૂપાં દાતા આત્મા તથા પાત્ર પણ આત્મા અને આ-
 ત્માને દેય કેતાં દેવા યોગ્ય તે પણ આત્મવર્મ, યુ ગ્રણે
 ભાવની અમેદતા છે, યુદ્ધે ગુણનું પ્રગટ કર્યું તે દેય અને
 આત્મા દાતા તથા આત્મગુણને પ્રગટ કરે તે દાતાપણું અને
 ગુણનું પાત્ર પણ આત્મા યુદ્ધે દાન, દાતા અને ગ્રાહક, અને
 યુગે અમેદ છે ॥ ૨ ॥

સ્વપર વિવેચન કરણ, તેહ અપાદાનયાં રે ॥ તે ॥
 સકલ પર્યાય આધાર, સંવંધ આસ્થાનથી રે ॥ સં ॥
 વાધક કારક ભાવ, અનાદિ નિવારવો રે ॥ અ ॥
 સાધકતા અવલંબી, તેહ સમારવો રે ॥ તે ॥ ૩ ॥

અર્થ:—૫ જે આત્માથી સમવાયેં રહ્યા તેહને સ્વર્મ આ-
 ત્મવર્મ કહિયેં. અને તેહથી વિપરીત જે મોહાદિક કર્મ અશુદ્ધ
 પ્રશ્નિ તે પરભાવ કહિયેં, તેહનું વિવેચન કરવું, મિત્ર કરવું,
 અશુદ્ધતાનો ઉચ્છેદ કરવો, દોષનો ત્યાગ કરવો, યુદ્ધે જે
 દોષવિશ્લેષ કરવો, અર્થાન્ અનાદિસંસાર કર્તાપણું તથા મોક્તા-
 તેં તર્જીને જે આત્મસ્વરૂપ કર્તાપણું મોક્તાપણું તેરીજ પ્રગટ
 કરવું, તે પાંચમું અપાદાનકારક કહિયેં.

૬ સકલ કેતાં સમન્ન સર્વપર્યાય તેહનો આધાર તે આત્મા
 છે, આત્માને આત્મપર્યાય સ્વસ્થામિત્વમંત્ર છે, યાત્રા યાપક

संबंध छे. ग्राह्याहक संबंध छे, आधाराधेय संबंध छे, ए सर्वतुं आस्थान केतां ते कारणरूप क्षेत्र ते आत्मा छे, ते आस्थानता माटे आत्मा आधार छे, ए आधारनामा छट्टुं कारक जाणवुं. ए छ कारक साधकपणाना कछां. हवे ए साधकपणुं केम पामे ? ते कहे छे. बाधक जे परभाव तेहने अनुयायी अशुद्ध कर्तादि कारकपणुं मिथ्यात्व, असंयम, कषाय रूप भाव अशुद्धतारूप सामान्य चक्र अशुद्धसाध्यानुगत अशुद्ध-कर्तापणुं तेहने निवारवुं. ते चक्र रोकीने स्वरूपातुगत करवुं, तेमाटे ए अनादिनी भूल टालवी. जिहां सुधी कर्ता परभाव-कारक छे, तिहां सुधी कांड साधकता नयी, जिहां सुधी कर्ता अशुद्धकार्यानुयायी सामान्य चक्र छे, तिहां सुधी शुद्धसाधकतानो अंश पण उपन्यो नयी, श्रीपूज्ये करुं छे, जे आत्मा तत्त्वकर्ता पणे थया विना सर्वशुभ प्रवर्तन ते बालबापल्य छे, तेमाटे कारकचक्र बाधकतायी वारीने, साधकताने अवलंबीने ते कारक-चक्रने समारवुं स्वरूपातुयायी करवुं अने पोताना आत्माने एम कहेवुं जे हे चेतन ! तूं परभावनो कर्ता तथा भोक्ता अने ग्राहक नहीं, तंतो संपूर्णानंदनो शुद्धविलासी छो, अने तूं जे परभावमां रमी रह्यो छो, तथा परभावनो भोगी थइ रह्यो छो ? ए तुजने घटे नहीं, ताहरुं कार्य, तो अनंत गुण पारिणामिकरूप स्वरूपकर्ता स्वरूपभोक्तापणुं छे, तेमाटे हे चैतन्यहंस ! हवे तूं यथार्थ जिनवाणीरूप अमृत पान करीने, अनादिविभाव विष वारीने पोतावुं तत्त्व संभारी स्वपर विवे-चनकारी थइने पोतानो जे सहजानंद तेहने कर. एहीज ताहरुं कार्य छे, तूं तेहवुं उपादान कारण शक्तिमंन छो, तेहनो लेवावालो छो, तूं ताहरी गुणमंपदा ताहरुं प्रदंशं प्रगट करवा-

રૂપ દાનનો સંપ્રદાની છે, માટે હે ચેતન ! ॥ અનાદિ અગુ-
પરિણામને તુંહીજ ત્યાગ કરીશ, અને તાહરી સત્તાનો આશ-
પણ તુંહીજ છો, માટે તુંહીજ તાહરા તત્ત્વને કહ, તાહરું તત્ત્વ
તું નીપજાવિશ. એમ પોતે પોતાના આત્માને કહિને, સાધકને
આદરવું તે આદરનાં કારક સમરે, કારકને સમરેથી અનુક્રમે
આત્માનું સ્વકાર્ય નીપજે, પછી એહીજ આત્મા સિદ્ધ થાય.
માટે એહીજ સાધનનો માર્ગ છે, સાધન કીધે કાર્યની સિદ્ધિ
થાય, ૫ ક્રમ છે ॥ ૩ ॥ इति तृतीयं गान्धार्यः ॥

શુદ્ધપણે પર્યાય, પ્રવર્તન કાર્યમેં રે ॥ પ્ર૦ ॥

કર્તાદિક પરિણામ, તે આતમ ધર્મમેં રે ॥ તે૦ ॥

ચેતન ચેતન ભાવ, કરે સમચેતમેં રે ॥ ક૦ ॥

સાદિ અનંતો કાલ, રહે નિજસ્વેતમેં રે ॥ ર૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ:—પહેલો શુદ્ધપણે નિષ્પન્ન આત્માના જ્ઞાનાદિક પર્યા-
યનું જાણવા દેશવવા રૂપ કાર્યનું પ્રવર્તન, ઉપાદ વ્યવસ્થા
પરિણમન, તે કાર્યનો કર્તા આત્મા છે, ધીનું આત્મગુણનું
પરિણમન તે કાર્ય, પ્રીનું આત્મગુણજ્ઞાનાદિક તે કરણ, ચોનું
આત્મગુણનો ત્યાગ તે સંપ્રદાન, પાંચમું પરમાત્મા ત્યાગપરિણતિ
તે અપાદાન, છઠ્ઠું અનનગુણનું રાશવનું, તે આચાર, ૫ છ કાર-
કનું ચક્ર તે મિદ્ધાવશ્યાને વિષે સદા સ્વાર્ચીનપણે પરિ ગ્નું છે,
તેહરી શુદ્ધનિષ્પન્નપણ જે સ્વપર્યાયનું પ્રવર્તન, તેહને કર્તાદિક
છ કારક તેહને જે પરિણમન તે આત્મધર્મમાંદેજ છે, છઠ્ઠે
મિદ્ધાપણે જે કર્તાદિક છ કારક તે સ્વરૂપમાંદેજ છે. ચેતન
કેના આત્મા ન પોતાના ચેતનભાવ કેના આત્મભાવકર, ગમ-

वेतमें केतां समवाय संवयमां छे, एउठे आत्मा आत्मभावनो कर्ता छे, ए समवायसंवयें मूलपणे सादि अनंता कालपर्यंत निजखेतमें केतां पोताना असंख्याता प्रदेशरूप क्षेत्रमव्ये आत्मवर्णमां निष्पन्न सिद्धतापणे रहे, भिद्धिनी आदि छे, परंतु अंत नयी, माटे सादि अनंतो काल स्वभेद स्वस्वरूपमां आत्मा रहे ॥ ४ ॥ इति चतुर्थ गाथायः

परकर्तृत्व स्वभाव, करे तां लगे करे रे ॥ क० ॥
 शुद्धं कार्य रुचि भास, धये नवि आदरे रे ॥ ध० ॥
 शुद्धात्म निज कार्य, रुचे कारक फिरे रे ॥ ह० ॥
 तेहिज मूल स्वभाव, ग्रहे निज पद वरे रे ॥ प्र० ॥ ५ ॥

अर्थः—पर केतां जे भावकर्म, द्रव्यकर्म अने नोकर्म, तेहने कर्तापणाने स्वभावे करे, तिहां नान तेहनेज करे, एउठे ए परकर्तापणं अनादिकालीय करे छे, जिहां सुधी पत्तो गणी, पत्तो भोगी, तिहां सुधि परकर्तापणं ए आत्मा करे, पण जेवों शुद्ध, निर्मल, निराकरण, स्वयं प्रगट करवा रूप, कार्यनी रुचि धार, तेवों परकर्तापणं आदरे नहीं, शुद्ध आत्मस्वरूप, स्वादाद रति परमानंदपणे भासन तथा रुचि तेहीज कारक पदवाचकतां बीज छे, वे माटे जे नान्यद् दर्शन, नान्यद् ज्ञान, वे मोक्षसुं हन छे, शुद्धात्म अनंतज्ञान, दर्शन, अनादाद सुखमयी, अकल, महजानदरूप आत्मवर्ण मनाप्रानुभाव, सकल परमाव्यतिरेक, अकल, अंद्रिय, अमयी, अयोग, अवैश, अकल, अमहान, एउठे आत्मस्वरूप स्वकार, रहन रुचि अंते अंते कर्म अत्र जिन, जिहा

સીમ પરપૌત્રલિતુ મુસની રુચિ છે, તિહાં સીમ પરનો કર્તા
 છે, તેહથી સારંભારતનું ચક્ર તે રૂપેજ પરિણમે છે, અને જે
 અગરં મેદજાન ધારાથી, આત્મા પરિભંજન કરીને પોતા
 આત્મસ્વરૂપ છૂક ઉદ્ધરંગ ધમે જાણ્યું, તેહનેજ દિવ માળ્યું,
 તેમાં તે આત્મિક ધર્મનીજ રુચિ ઉપજે, પછી જેહની જેહને
 રુચિ ઉપજે, તે તેહીજ કાર્ય કરે, તેયારં કર્તાધર્મ સ્વરૂપે
 કરે, સાં કાળચક્ર સ્વરૂપાશ્રિત થાય, તેયારં તેહીજ પોતાનો
 અચલ, અગરં, અપિનાડી, નિઃપ્રપામી સ્વરૂપપરિણમન કર
 જે મુદ્ગધમાય સ્વર્ગ તેહને મહાન કરે, કેમ જે વૃ કાલ
 મુદ્ગધર્મેન મહે છે, તેહથી નિજ કેતાં પોતાના પરમાત્મ, વૃર્ણ-
 મદ, વર્ણાનેદ પદનેર, વામે, વૃત્તારૂપ, અરિય, અદંત,
 અનન, વિન્ડનિ, અરૂપી, અપાપાગુણી, પૃત્વીજ આત્મા
 થાય ॥ કૃતિ ॥ ૧ ॥

કારણ કારત્તરૂપ, અંતે કારક વદા રે ॥ અ૦ ॥
 વસ્તુ પ્રગટ વર્ણાય, વજ્ર મનમેં ચલ્યા રે ॥ છ૦ ॥
 વળ જુહુસ્વરૂપ ધ્યાન, ધેનનતા મહે રે ॥ મ૦ ॥
 તવ નિત્યાધિક ભાવ, મકલ્પ કારક લહે રે ॥ મ૦ ॥ ૧ ॥

અર્થ: વૃ છે કાલ ને કાળ નવા કાર્યનું છે, કાર્યને
 નિપાટવતા રૂપ છે, મહા કારત્તરૂપ મેદ છે, સાંકાર્ય કરતેને
 અગરં છે, કરતે જે કર્યં વા, તે કારત્તરૂપ દિવ થાય
 નહીં, મહા સ્વરૂપ કેતાં પ્રાપ્ત કરતે, તેહને વૃ છે કાલ
 તે મહા નિપાટન વદાય છે, હવે મનમાં ચાલું તે કરતેને
 રૂપ અત્તરૂપ ને કારત્તરૂપ વિરૂપ સ્વરૂપ છે, અંતે નિત્ય

रूप नीपजे, तेवरें भव्य जीवने पोतानी तच्च नीपजावरूप
शक्ति, ते श्रीअरिहंतजीनी सेवनायी धाय, तेमाटेज निर्धार
क्यों छे, जे हे प्रभुजी ! माहारो जे पूर्णानंद, पूर्ण अव्या-
वाध सुख ते प्रगट करवाने पुष्टालंबन केतां पुष्ट नियामकी
आलंबन केतां आधार ते श्रीप्रभुजी भव्य जीवना आधार,
मुनिजनता प्राणाधार, आचार्य उपाध्यायजीना परम दयाल,
भावचितामणि समान, समकिर्ती जीवना ध्येय, ध्याताने प्रति-
चंद्ररूप, अनंत गुणाकर निर्मल ज्ञानानंदना पाव, एहवा
श्रीजिनराज, महाराज, सुखसमाज, तेहनी सेवना तेहीज पुष्ट-
लंबन छे, तेमाटे सर्व देवेंद्रादिक नेमव्ये चंद्रमा समान, एहवा
जे जिनचंद्र श्रीवीतराग अरिहा, नेहनी भक्ति सेवना आज्ञा
मानवा रूप, तदनुयायीपण तेहीज बाण शरण छे, एहवी
भक्ति मनमां धरो, स्थिर राखो, अथ स्तुतिकर्तानुं संबोधन,
हे देवचंद्र ! श्रीजिनचंद्रनी भक्ति केतां चरणसेवना ते मनमां
धरो, तो अव्यावाध जिज्ञा परभावनी पीडा नहीं, परमानंद-
रूप, जेहना अनंत गुण ते गण्या जाय नहीं, अक्षय केतां
जेहनो छेद नहीं, विनाश नहीं, एहवुं जे परमात्मरूप पद,
ते आदरो, एटले पामो, माटे ए आत्मवाचकना तजी साध-
कतामां रमे, सिद्ध धाये, एहीज प्रभुसेवनानुं फल छे, माटे हे
सिद्धरुचि जीवो ! तमे श्रीमल्लिनाथ परमपुरुषोत्तम परमेश्वर,
निःकारण, जगद्वन्मल, नेहने गाओ, स्तवो, संभारी ध्यावो,
प्रथमयी साधक जीवन एहीज आधार ते, एहीज जीवन छे
॥ ७ ॥ इति मल्लिनाथजिन स्तवन ॥

॥अथ विंशतितम श्रीमुनिसुव्रतजिनस्तवनी॥

॥ओलंगडी ओलंगडी सुहेली हो, श्री श्रेयांसनी रे॥५॥

ओलंगडी ओलंगडी तो कीजें,

श्री मुनिसुव्रत स्वामीनी रे ॥

जेहथी निज पद सिद्धि ॥

फेयल ज्ञानादिक गुण उल्लसे रे,

लहिपं सहेज समृद्धि ॥ ओ० ॥ १ ॥

अर्थ:—हये श्रीमुनिव्रत परमेश्वर अद्भुत स्वरूप परमात्मा,
अहिंसकनी स्तवना कर छे, मुनि जे निर्धय तेहना गुन
केतां भला बन एहवा श्रीमुनिसुव्रत प्रभु तेहनी ओलंग
केतां सेवा एखे गुणग्राम करिये जेहथी निजपद केतां पो-
तानु पद जे परमानंद पद तेहनी सिद्धि केतां निभासि पावै,
करी केवल ज्ञानादिक गुण उल्लमे केतां प्रगटे, ज्ञानादिक
रमनो भोगी पाव, तथा सहज अश्रिम स्वरूपसमृद्धि पावै,
ए प्रभु मेवमुं फल छे ॥ १ ॥ इति ॥

उपादान उपादान निज परिगति वातुनो रे,

पण कारण निमित्त आधोन ॥

पुष्ट अशुष्ट दृक्चि ने उपदिष्टां रे

पाठक शिवा आधीन ॥ अ० ॥ २ ॥

अर्थः—हवे इहां आत्मसाधना करवामव्ये उपादान ते निज केतां पोतानी परिणति ते वस्तुनो मूलवर्म छे, एउठे जे आत्मसत्ता छवी छे, ते उपादान कारण छे, पण ते निमित्त कारणने आधीन छे, निमित्त सेवन कर्ता उपादान कारण समरे, ते निमित्त कारणना वै नेद छे. एक पुष्ट निमित्त वीजुं अपुष्ट निमित्त, तेने ग्रहक जे कार्यनो कर्ता, ते जे विधे कार्य धाय, ते विधे कार्य ग्रही प्रवर्त्तवि, तो ते निमित्त कारण कार्यनो हेतु धाय, पण अविधे ग्रहण करे, तो निमित्त कारण कार्य करे नहीं, जेम कुंभकार चकले फेरवे, तो माटीना पिंडने घटपणे पमाडे, अने नहीं फेरवे तो न पमाडे. एउठे श्रीअरिहंतजी मोक्षना निमित्त कारण तो छे, परंतु जे रीते जागममव्ये कयुं छे, तेविधे आशातना चली, पुत्रलाशंसा रहित केवलज्ञानादि गुणनी ओलखाण सहित जो सेवे, तो मोक्षनो निमित्त कारण धाय, पण अविधे सेवना, ते कामनी नहीं, माटे ग्रहकने विधि सहित कारण ग्रहहुं, तो ते कार्यने करे ॥ २ ॥ इति द्वितीय गाथार्यः ॥

साध्य साध्य धर्म जेमांहे हांवे रे,

ते निमित्त अतिपुष्ट ॥

पुष्पमांहे तिलवासक वासना रे,

ते नत्रि प्रध्वंसक दुष्ट ॥ ओ० ॥ ३ ॥

अर्थः—हवे पुष्टनिमित्तनुं स्वल्प कहें छे. साध्य केतां करवा योग्य. जे कार्यवर्म. ते जे करमा होय. ते तेनुं पुष्ट कारण कहैं. ते पुष्ट करमा विविधे कार्य कर्ताने अर्थे ग्रहो

યહો કાર્યને કરે, પણ તે કાર્યનો ધ્વંસક ન થાય, તેહનો
 દષ્ટાંત કહે છે. જેમ તેલને સુગંધાસાના કરામ્ભ્ય કાર્યે, તેહને
 કારણ પુણ્ય છે, પરંતુ ચામના કરવી તે સાધ્ય છે, તે ચામના
 ફલમર્થ છે, અને તે ફલ તે તેલ તથા તેલની ચામનાના
 ધ્વંસક નથી, તેમાટે તે પુણ્યનિમિત્ત છે ॥ ઉક્તં ચ વિશેષાશયકે ॥
 કાર્યણ આગ્રનિમિત્તં હતિ તદેવ પુણ્યં, કુચ્ચારં કારણનિમિત્તકે
 ત્વા અપુણ્યં ॥૬૩૥૥ તથા જ શ્રીમિદ્ધમેનપ્રજ્યૈઃ ॥ પુરુષેતુર્ગિર્ગિરેયં,
 મોક્ષમદ્વાપ્તમાયને ॥ હતિ ॥ તેહથી શ્રીઅરિહંતનો તે મોક્ષક
 કાર્યના પુણ્ય નિમિત્ત છે, જે માટે સાધ્ય જે વિગરાળ, ચમ્મામ્મા
 તે શ્રી અરિહંતને વિષે છે, માટેજ શ્રી અરિહંત તે પુણ્ય નિમિત્ત
 છે, જો વિધિયં મેવન થાય, નો પૃથી મોક્ષકાર્ય નિર્ણય ॥૬૥૥૬૥૥

દંડ દંડ નિમિત્ત અપુણ્ય ઘટાનળાં રે,
 નવિ ઘટના મગુ માંદ ॥

સાધક સાધક પ્રધ્વંગકતા અદે રે,
 નિર્ગે નહીં નિયત પ્રજાટ ॥ ઓં ॥ ૪ ॥

અર્થ — દંડો અપુણ્યનિમિત્ત દેવાકે છે, જેમ ૬૩ તે પદાર્થ
 અપુણ્ય નિમિત્ત છે, કારણ કે જેમ જરમાટે સુગંધાસાના છે.
 તેમ તેહના કેતા ધરતી ન હોવાને નહી, કારણે મેરો
 કારણ છે, જે ૬૩ પદાર્થ માટે વિગરાળાને કારણ પણ છે,
 અને તેમ પ્રજાત કારણ કારણ પણ છે, જે ૬૩ પદાર્થની
 મેરો ૬૩ દંડે ૬૩ ૬૩ કારણે પ્રજાતે તે ૬૩ પદાર્થ કાર
 કાર કારણ પણ મેરો ૬૩ ૬૩, માટે તે વિગરા પ્રજાત દેવાકે
 નિર્ગે તે ૬૩ કારણે નહી, જ નિર્ગે ૬૩ ૬૩, જે ૬૩ ૬૩

नयी, अने श्री अरिहंत परमात्मातुं मेवन ते निश्चै सिद्धतातुं
कारण छे, एहने सिद्धिकार्यनी रुखे जे सेवे, तेहने नियमा
सिद्धि निपजे ॥ ४ ॥ इति ॥

पट् कारक पट् कारक ते कारण कार्यनुं रे,
जे कारण स्वाधीन ॥

ते कर्ता ते कर्ता सहकारक ते वस्तु रे,
कर्म ते कारण पीन ॥ ओ० ॥ ५ ॥

अर्थः—हवे कारणनी पुष्टता कहेवा निमित्तें कारक कहे
छे. १ कर्ता, २ कर्म, (कार्य) ३ कारण, ४ संप्रदान, ५
अपादान, ६ अधिकरण. ए छ कारक छे, ते हरेक कार्य,
निपजावदानां कारण छे. जिहां कर्ता क्रिया करे, तिहां अनु-
संताने (सहजवने) ए छ कारक जागवां, इहां आत्मा
पोतातुं सिद्धतारूप कार्य तेने करवा रूप क्रिया करे, तेवरे
ए छ कारक सर्व होय. तिहां कर्ता जे आत्मा तेहतुं सिद्धि-
रूप कार्य अनेद छे, ते माटे तेनां कारक पण अनेद छे,
अने निमित्तकार्यनी कर्ता निमित्त होय, तेवरे कारक पण निमित्त
होय, ए नीति छे, परंतु निमित्त कारण नी सर्वकार्येनां निमित्त
होय, माटे सिद्धरूप कार्यतुं निमित्त कारण श्रीअरिहंत छे,
तेहने कारक उपादानवने सर्व पहुँचि छे, ए नीति छे.

हवे उ जागवना प्रथम कर्ता नमे कारक छे, तेहतुं
तत्त्व कहे छे जे कार्य निमित्तकारक कारण एहवे
सर्वकार्य तेहन उपादान होय ते कर्ता कारक कहबे, अनेदः
कर्ता एह उपादानः कारणकारक पट् क उपादानेनि कारण

કર્તા ॥ શ્રીભાષ્યસુચાંબુધિવાક્યં ॥ સર્વકારક તે કર્તાને કો
છે, આધીન છે. હવે વીજું કર્મનામા કારક, તે જે કારણ
પુષ્ટ થાયે અને કર્યું થાય, તે કર્મકારક કહીયે ॥ ઉક્તં ચ ॥
કર્મ કિરિયાકરણં ઇતિ ॥

કાર્ય કાર્ય સંકલ્પે કારકદશા રે,
છત્તી સત્તા સદ્ભાવ ॥
અથવા તુલ્ય ધર્મને જોયવે રે,
સાધ્યારોપણ દાવ ॥ ઓં ॥ ૬ ॥

અર્થ:-હાં કોઈ પછશે જે કર્મ તો કાર્ય છે, પણ કારણ
નથી, તેહને ઉત્તર કહે છે. જે કર્તાને પહેલાં તો કાર્યનો
સંકલ્પ થાય છે, તે વચ્ચે તે કર્તા પહેલા સંકલ્પ કાર્યને
વિચારે, તે વાર પછી કાર્ય કરે, તે માટે કારણ કહિયે ॥ ઉક્તં
ચ વિશેષાયશ્યકે ॥ સર્વાંડપિ બુદ્ધી સંકલ્પ કાર્ય કોતિ ઇતિ ॥
અથવાગ્નતો બુદ્ધાયદ્વયમિત્યે શ્રુતમ્ વિત્તિર્ગિતો મૂળમયઃ શ્રુત-
સ્તદ્વ્યક્ત્યવનનયા કારણં ભવતિ ॥ અથવા સ્વાભાવિક કારણ તે ઘટ
કાર્યનું કારણ છે, અને કર્તાને તો સ્વાભાવિક કાર્ય છે, અથવા જે
કાર્ય નિવૃત્તારવાનું મુનિકારિક મૂળ ઉગ્રાદાન, તેહમાં જે કાર્યની
છત્તિ સર્વાંયે યોગ્યનારને મળી છે, તે કાર્યનું સંગમ્ય તે
માગમાર્ગી કાર્યનું કારણ છે ॥ ઉક્તં ચ ॥ અથવા માયો
યોગ્ય-સ્વભાવનામર્મ્યનિ ઉત્પન્નકાર્ય-દિવ્યમન મુશ્કર્યકાર્ય
માયકમન કાર્ય-દિવ્યમન કાર્ય-દિવ્યમન ॥
ઇતિ ॥ નિમિત્ત
.

छतांपणुं ते कार्यं बुद्धिये भेलवे, ते भाटे कार्यने कारण कहे
अथवा तुल्य धर्महुं जोहुं, जे मुजने एहहुं कार्य निपजावहुं
छे, जेम कोइ आत्मा मोक्ष पूर्णानंद करवाने उद्यमी थयो,
ते सिद्धरूपनिष्पन्न तत्त्वने जोवे, अने विचारे जे मने मा-
हुरुं एहहुं तत्त्व निपजावहुं छे, एम संकल्प करवो, ते
तुल्य धर्म जोइ कार्यनो उद्यम धणो धाय, ते भाटे कार्यने
पण कारण कहेहुं ॥ उक्तं च श्री पूज्यैः किं बहुना ॥ यथा
यथायुक्तितो घटते तथा सुधायाः कर्मणः कारणत्वं वाच्यम-
न्यथा कर्मणो कारणत्वे करोति इति कारणमिति यणां कारक-
त्वाद्दुपपत्तिरेव स्यादिति ॥ ए रीते कर्मने विषे कारणपणुं
मानहुं, एमज कारकता छे, साव्यहुं आरोपण करहुं एहज
कर्मने कारकपणुं जाणहुं ॥ ६ ॥ इति षष्ठ गायार्यः ॥

अतिशय अतिशय कारण कारक करणते रे,
निमित्त अने उपादान ॥

संप्रदान संप्रदान कारण पद भव नथी रे,
कारण व्यय अपादान ॥ ओ० ॥ ७ ॥

अर्थः—अतिशय उत्कृष्टपणे जे कारण ते कारणनामा
धीहुं कारक कहिये, तेहना बे भेद छे. एक निमित्त कारण
धीहुं उपादान कारण, तिहां उपादान ते आत्मानो सत्ता धर्म
निमित्त कारण श्रीअरिहंतादिक अने कारण पदहुं भवन धयुं
एदछे उपादान अधिक अधिक काण्णना पाने. ते कारणपर्या-
यो लाम. ते संप्रदानका जाणव. जे उपादान कारणनां नवो
नवो काण्ण पदाय सम. ते उपादानका कहिये, अथवा

કાર્યના નવા નવા પર્યાયનું પ્રગટ થયું, તે સંપ્રદાન કહિયે.
 પુણે કાર્યપદનું ભવન તે સંપ્રદાન કહિયે, અને પાઠશાળા
 પર્યાયનો વ્યય કેતાં વિનાશ તે અપાદાન પાંચમું કારક કહિયે,
 જીર્ણ કારણપર્યાયનો નાશ નવ્ય કારણતાનું નિપજનું, તે છઠું
 કાર્યની નિષ્પત્તિ છે ॥ ૭ ॥ इति सप्तम गाथायः ॥

ભવન ભવન વ્યય વિષુ કારજ નવિ હોયે રે,
 જિમ દૃષદે ન ઘટય ॥

શુદ્ધાધારશુદ્ધાધાર સ્વગુણનો દ્રવ્ય છે રે,
 સત્તાધાર મુતત્ત્વ ॥ ઓ० ॥ ૮ ॥

અર્થ:—કોણ કહેશે જે સંપ્રદાન તથા અપાદાન તેહમાં
 શી કારણતા છે ? તેહને ઉત્તર કહે છે, જે ભવન કેતાં તથા
 પર્યાયનું થયું, વ્યય કેતાં પૂર્વપર્યાયનો નાશ, એ પણ વિના
 કાર્ય નિપજે નહીં, જેમ માટીનો પિંડ, તે પિંડપર્યાયનો વ્યય
 સ્વામપર્યાયનું ભવન તથા સ્વામપર્યાયનો વ્યય, કોશપર્યાયનું
 ભવન, કોશપર્યાયનો વ્યય, કુશલ પર્યાયનું ભવન, કુશલ
 પર્યાયનો વ્યય, કાશલ પર્યાયનું ભવન, કાશલ પર્યાયનો વ્યય,
 ઘટપર્યાયનું ભવન, એ છઠું કાર્યની પ્રાપ્તિ છે, તેમ પિંડકને
 નીપજાવવાને વિશે પણ વિવિધપર્યાયનો વ્યય, સમ્યક્ પર્યાય-
 નું ભવન, તેહના સમ્યક્પર્યાયનો પ્રાપ્તિનો વ્યય, માટીનો
 પ્રાપ્ત, એ છઠું કાર્યની નિષ્પત્તિ છે, જેનું ભવન તથા વ્યય
 વિના કાર્ય થાય નહીં, જેમ દૃષદેશિને ઘટનું ન થાય,
 દરિયે કાળે મરણને કારણે કાળે નો પણ દરિયે (વ્યય-
 નો) નહીં નવ્ય સમ્યક્ ને દરિયે (વ્યયનો)

વિષે સ્થાસ્તાદિ વસ્તુપર્યપ્તું ભવન વ્યવપર્યપ્તું નયી, તે માટે નિપજે નહીં;

હવે ઠંડું આધારકારક કહે છે. સ્વચ્છ જે જ્ઞાનાદિક વેદનો શુદ્ધ આધાર દ્રવ્યપદાર્થ છે; પુટ્ટે જીવ, દ્રવ્ય, જ્ઞાન, ચારિત્ર, વીર્ય, દાન, લાભ, ભોગ, ઉપભોગ, અધ્યાવાચ, અનૃત્તતા, અનુ-રુદ્ધતા, અસંકટતા, નિર્મલતા, કર્તૃતા, પારિણામિકતાદિ મૂલ-ગુણ, સર્વનો આધાર જીવદ્રવ્ય છે. એમ ધર્માસ્તિકાપાદિ સર્વ દ્રવ્ય પૌત્રસોનાના ગુણના આધાર છે; વેદ્યો ધર્માસ્તિકાપને આધાર નામે કારક કહો ? એમ કોઈ પૂછે, વેદને ઉત્તર. જે ધર્માસ્તિકાપને ગુણવારિપર્યપ્તું છે, પરંતુ કર્તૃત્વપર્યપ્તું નયી, તે માટે કારકપર્યપ્તું ન ગવેલ્યું; શુદ્ધતત્ત્વને તત્તાનો આધાર છે; તત્તા તે અત્માનો મૂલધર્મ જે નિરાનપ; વેદનો આધાર સુત-સ્વહે ॥ ૮ ॥ इति अष्टम गाथार्थः ॥

આતમ આતમ કર્તા કાર્ય સિદ્ધતા રે,
તસુ સાધન જિતરાજ ॥

પ્રભુ વીઠે પ્રભુ વીઠે કારજ રત્નિ ઉપજે રે,
પ્રગટે આત્મસમાજ ॥ ઓઠ ॥ ૯ ॥

અર્થ:—હવે ઉપનય કહે છે. અન્ના સ્વરૂપરૂપિ, મનો-દિશ્મ, મોક્ષાનિલાસી, સમ્પદ્ધર્મન ગુણ પ્રગટે; જે સ્વરૂપરૂપ કલ્પાપર્યપ્તું વિરહિરૂપ તત્ત્વ વ્યાન. તત્ત્વતત્ત્વપતાદિકને કરવે કર્તા છે; પુટ્ટે તત્ત્વાર્થી અન્ના, કર્તા, કર્મસિદ્ધતા, સત્કલગુણપ્રગટ-તાપર્ય, નિઃકર્માવસ્થા. વેદવ મધન નિમિત્ત કાળ્ય શ્રોજિતગદ્ધ સર્વજ છે. જે કર્મ પ્રભુ શ્રોગમાન્ના કહે વચાર્ય માનન

થાય, કાર્યની સ્વસત્તા પ્રાગભાવભોગીપગાની રુચિ ઉપજે, તે રુચિ સંપૂર્ણસિદ્ધતાનું મુખ્ય કારણ છે, તે રુચિ વચ્ચી સાધનભાવ, ધ્યાનાવસ્થાવલંબીને પૂર્ણાનંદતા નિપજાવે, આત્માનો સમાજ કેતાં સામ્રાજ્ય પ્રગટે, તેહથી મોક્ષનો કર્તા આત્મા સ્વરો પણ મોક્ષની રુચિ વિનાનું કર્તાવણું પ્રગટે નહીં, અને તે રુચિ શ્રીઅરિહંતદેવને દીઠે નિપજે, માટે શ્રીઅરિહંતનું દર્શન, તે રુચિનું કારણ છે, અને રુચિ તે મોક્ષનું કારણ છે. પૃવી રીતે મોક્ષરૂપ કાર્યનું મૂલકારણ શ્રીઅરિહંતજ છે, તે માટે માહારે મોક્ષ નિપજે, પુ ઉપકાર તત્ત્વહિતના કરનાર, શ્રીઅરિહંતનો જાણું ॥ ૯ ॥ इति ॥

વંદન વંદન નમન સેવન વલી પૂજના રે,

સ્મરણ સ્તવન વલી ધ્યાન ॥

દેવચંદ્ર દેવચંદ્ર કીજે જગદીશનું રે,

પ્રગટે પૂર્ણ નિધાન ॥ ઓ० ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:—તેમાટે વંદન કેતાં કર જોડન, નમન કેતાં શીશ નમાવવારૂપ, સેવના તે આજ્ઞા માનવારૂપ, વલી પૂજના તે પુષ્પાદિકની, તથા સ્મરણ તે ચારંચાર ગુણનું સંભારણું, સ્તવન વચ્ચે કરી ગુણનું કથન, હર્ષથી કરણું, તથા ધ્યાન તે પ્રમુગ્ધે વિત્તની પ્રકાશનાનું કરણું, પરલા સર્વ ઉપાય છે, તે સર્વ દેવચંદ્ર સ્તુતિ કરના તે પોતને કહે છે, તે વંદનાદિક કર્તવ્ય કીજે. શ્રી જગદીશની ગદગદગાની ને કરનાં સેવકને પ્રગટે કેના પ્રકારે જાણનાર, અને જાણનાર આત્મશક્તિ, પરમાત્મરૂપ ને આત્મશક્તિ, તેથી જાણનાર શ્રી જગદીશ પરમાત્માની

सेवा करतां पोतानी पूर्णपरमात्मता निपजे, अविनाशी धन
प्रकाश पामे, ए श्री मुनिसुव्रत देवाधि देवनो परम उपकार
छे. ॥ १० ॥ इति श्री मुनिसुव्रजिनस्तवनं संपूर्ण ॥ २० ॥

॥अथ एकविंशति श्रीनमिनाथ जिनस्तवनं॥

॥ पीछोलारी पाल, उभा दोंय राजबी रे ॥ ३० ॥ ए देशी ॥

ध्रीनमि जिनवर सेव. घनाघन उनम्यो रे ॥ घ० ॥
दिठां मिध्या रोरव. भविकचित्तथी गम्यो रे ॥ भ० ॥
शुचि आचरणारीनि ने. अश्र वधे वडां रे ॥ अ० ॥
आतमपरिणति शुद्ध, ने बीज झवूकडा रे ॥ ते० १ ॥

अर्थ:—हवे एकवींशमा जिनराज परमोपकारी तेहना
गुण स्तवे छे. उपगारसंपदाएं करीने श्री एकवींशमा नमि-
जिनवर ते नमिनाथ द्यापना ते शमाटे जे नमणार्दनो उन्वृष्टो
भाव छे, तेमाटे ते ध्रीनमिनाथ जिन जे अकषानी, तेमाटे
वर केतां प्रधान वीतराग. पद्मजानी. परमात्मा, शुद्धस्वरूपभोगी,
विद्वानंदधन, निर्विकारी देवने ओलखवुं तथा तेनो योग मल्लो,
पण्णेत्र दुर्लभ छे ॥ उक्त. २ ॥ इंदनं चकित्तं, सुरमणि कल्प-
दुमस्त कोटीणं ॥ लभो मुलतो दुलहो, दंसो विप्यनाहम्म
॥ १ ॥ तेमाटे धीलिनं जन्म जिन दुःखदण्ड छे, ते संसार-
चक्रमा मंजिन जं. गान जिन रंजितने जित-
मेवना जिह्वा जन्म उदयरी.
जन्म जितमेवना जन्म वर ह. न श्री
नमि जिनराज नमन जन्म वर उदयरी

जेम मेह चारे दिसायी चडी आवे, तेम मनें, वचनें, कायायें, अस्थात्मपरिणतियें श्रीनमिप्रभुनो बहुमान नमन गुणनी अद्भुतना एखे प्रभुयोग मल्यानी आश्रयता प्रगटी, ते मेह रूप जाणवी.

वली मेह जेवोर चारे तरफयी घटा करी उंचो आवे, तेवोर लोकना मनमां दुःकालनो भय होय ते जाय, तेम इहां श्री अरिहंत सेवनारूप मेघ जेवोर प्रगटे, तेवोर अनादि कालनो मिध्यात्व रूप जे रौरव केतां दुःकाल हतो, ते भविक जीवोना चितयी गम्यो केतां टली गयो, ए लाभ थयो.

मेघने विपे जेम मोटां बादलां ववे, तेम ए प्रभुभक्तिरूप मेघने विपे शुचि केनां पवित्र, अविधिरहित, आशातनारहित, पुत्रल आशंसारहित, एवी भली आचरणा जीवने थाय, तेहीज अमपदल केनां बादलांना समूह ववे, केनां महोटा थाय, एखे रूपी वस्तुनें रूपी उपमा घटे.

मेहमां विजलीना झवकारा घणा होय, तेम इहां प्रभुसेवना करतां आपणा आत्मानी परिणति शुद्ध थाय, गुणी शुद्धतत्त्वांना सेवनने अनुयायी थाय, तेहीज विजलीना झवुका जाणवा॥१॥
॥ इति प्रथम गाथाय ॥

वाजे वायु सुवायु, ते पावन भावना रे ॥ने०॥
इंद्रधनुष्य त्रिकयांग, ते भक्ति एकमना रे ॥ने०॥
निर्मल प्रभु स्तवचाप, ड्युं(ध्व?)नि घन गर्जना रे ॥ड्युं॥
तृष्णा भीष्मकाल, तापनी नर्जना रे ॥ना० २॥

अर्थः—मेहमां जेम वायु अनुकूल होय, तेम ए जिन-
क्तिरूप मेहने विपे जिनगुणनी बहुमान सहित जे भावना
जाववी तेहीज सुवायु वाय छे.

वर्षादिमां व्रण रेखा युक्त इंद्रधनुष्य शोभाकारी होय, तेम
हं मन, वचन, कायरूप व्रण योग ते भक्तिने विपे एक
ना धया, ते इंद्रधनुष्य छे.

जेम मेहमां गर्जना होय, तेम इहां निर्मल उज्ज्वल प्र-
भुना गुण तेमनी जे स्तवना घनि शब्द तेहीज घन केतां
मेहनी गर्जना जाणवी.

मेहजी ग्राम उष्णकालना ताप टले, तेम इहां प्रभुने-
वनयी तृष्णा पुटल मुखनी पीपासानो जे अंतरंग ताप होय,
ते टले एटले आत्माने आत्ममुखनी ईहायें पर जे तृष्णारूप
ग्राम कालनो महाताप, ते मटे ॥ २ ॥

शुभ लक्ष्यानि आलि, ते वग पंक्ति वनी रे ॥ते०॥
श्रेणीसरोवर हंस, वसे शुचि गुण मुनि रे ॥व०॥
चौगति मारगबंध, भविक निज घर रखा रे ॥म०॥
चेतन समता संग, रंगमें डमर्या रे ॥रं० ३॥

अर्थः—जेम मेहमां वगपंक्ति होय तेम इहां प्रभुने
गुमहेदया जे पद्मल्लक्ष्मिदेयाना परिणाम एहवी हेदयाभुमनी
उज्ज्वलता ते वगपंक्ति छे.

वगपंक्ति हंसपंक्ति मनेके वन. तेम जिनमनित्ता योगी
हंसपंक्ति मेहमां मनिगत ते ध्यानारुध धर उदयन नया
क्षयकरूप क्षयके उर वन

जेम वर्षादयी चार दिशिना मार्ग ग्रंथ थाय, तेम इहां जिनभक्तिना योगें चार गतिनो मार्ग ग्रंथ थाय एउले साथा मनयी जे प्रभुसेवन करे, ते चार गतिना प्रमणने टाळे.

वर्षाकालें सर्वलोक पोतानें घरें रहे. तेम इहां पण अनादिनो उद्धत परभावामिलापी आत्मा ते अनेक विषय विकाररूप भावमां रहेनो हनो, तेने ध्रानिःकर्मदेवने निमित्तें स्वरूपनी प्राप्ति थइ, चेतनसामनाने संगे रंगे केनां रीझ करीने ऊमझी थको समतामां रमी रहे, स्वात्म स्वभावमां अगुमय रंगे रमी रहे ॥ ३ ॥ इति तृतीय गाथायः ॥

सम्यग्दृष्टि मोर, तिहां हरखे घणुं रे ॥ति०॥
 देखी अद्भुत रूप, परम जिनवर तणुं रे ॥प०॥
 प्रभुगुणनो उपदेश, ते जलधारा वही रे ॥ते०॥
 धर्मरुचिचित्त भूमि, मांहे निश्चल रही रे ॥सां०४॥

अर्थः—जिनभक्तिरूप मेह देमीने सम्यग्दृष्टि तद्वद्वि-
 रूप मोर तेहने अत्यंत हृष आनंद उगरे, ध्रानिदेवर देवतुं
 रूप केहवुं छे ? जो अत्यंत परमात्कृष्टरूप मां देना मनीने
 दिहवुं, तोणम ध्रानिदेवना पमना अगुटा समान रूप की
 गने नहीं, एहवुं परमदीप्त निर्विकल्पी परमेश्वरुं रूप देमीने
 सम्यग्दृष्टि जीव दशावस्थना मोरनः पं हृष आनंद पामे.

प्रभु ध्रानिदेवना हरे परम भक्तिमा परितोष, एता
 तत्त्वद्वि उक्त व लक्षणा ... कर्म प्रभुना सु-
 दान का व अनुष्ठान ... जलधारा, रहने ते

जलधारा धर्मरुचि जीवना चित्तरूप भूमिकामांहे निश्चल रहे
एड्डे तत्त्वरुचिवंत जीवना चित्तमां प्रभुना गुण समाइ रहे॥४॥

चातक श्रमण समूह, करे तव पारणो रे ॥क०॥
अनुभव रस आस्वाद, सकल दुःख वारणो रे ॥स०॥
अशुभाचार निवारण, तृण अंकूरता रे ॥तृ०॥
विरति तणा परिणाम, ते बीजनी पूरता रे ॥ते०५॥

अर्थः—प्रभुनेवनरूप जलधारा वस्तुतां श्रमण निर्धर्म
तत्त्वरमणी महामुनि तद्रूप जे चातक ते पारणुं करे छे, एड्डे
सम्यग्दर्शन कालें तत्त्वस्वरूपें पीताना अनुभवनी पीपासा छे
हवीं, ते पीपासा श्रीजिनभक्तिरूप कारण पानीने आत्मस्व
रूपतुं यथार्थ ज्ञान ते रूप अनुभव वेहना रसतुं आस्वाद
केतां भोगववापणुं ते रूप पारणुं करे, पण ए पारणुं कहै
छे ? जे सकल सांसारिक विभाव जे कर्मभार उग्रता गुण
वरणतादिक तेनो वारणो केतां वारणहार छे, एड्डे तद्रूप
रखतुं निवारण करे छे.

हवे वर्षाकालें नीलां तृण ऊगे. तेन जिनभक्तिरूप नेह
मांहे पण अशुभाचारतुं निवारण थयुं, ए तृणना नीला अंकूर
प्रगल्भ्या.

इह कालें इह लोक धर्ममा वज्र वावे. तेन इह
अशुभ विभवना विभवेन उग्रता उग्रता. तेहंज वज्रना
पूर्णता ५३ ॥ ५ ॥

पंच महाव्रत धान्य, तणां कर्पण वध्यां रे ॥त०॥
 साध्यभाव निज थापी, साधनतायें सध्यां रे ॥सा०॥
 क्षायिक दरिसण ज्ञान, चरणगुण उपना रे ॥च०॥
 आदिक बहुगुण सस्य, आत्म घर नीपना रे ॥आ०॥६॥

अर्थ:—वर्षाकालमां जे बीज वाध्यां होय, ते उर्गिने वधे,
 इहां द्रव्य तथा भाव्या पांच महाव्रत “सबाओ पाणाइवायाओ
 रमण ” इत्यादिक धान्य उर्गिने उत्सर्गावलंभी महाव्रत ते
 नेरतिचार थया, तेहीज घ्याननां कर्पण वृद्धि पाम्यां, पण
 साध्यभाव केतां साध्यपणुं निज केतां पोतानो आत्मभाव ते
 साध्यपणे थार्याने साधन कार्य निपजाववानी शक्ति, तेपणे
 वयां, पृष्ठले साधनरूप थया, भावार्थ जे आत्माणी सत्ता
 पूर्ण प्राग्भाव करवी एहवो साध्य धारिने, महाव्रत परिण-
 रूप साधनायें परिणम्या, क्षायिकनिरावरण, संपूर्ण केवल ज्ञान,
 वलं दर्शन, यथारुचात चारित्र प्रमुख गुण उपना प्रगट
 या. इत्यादिक स्वगुणनी अनंतता तेहीज सस्य केतां धान्य
 जे आत्मा जिनसेवनमयी थयो हतो, तेहना घरे नीपना,
 स्वप्रदेशसर्व ज्ञान, दर्शन, चारित्रनी पूर्णता पाम्या ॥ ६ ॥

मुदरिसण महा मेह, तणे प्रवेशमें रे ॥त०॥
 रमानंद सुभक्ष थयो, मुझ देशमें रे ॥थ०॥
 चंचंद्र जिनचंद्र, तणो अनुभव करो रे ॥त०॥
 तदि अनंतां काल आत्मसुख अनुसरो रे ॥आ०॥७॥

લંઘ્યા ઇટ્થે ભર્તારપણાનો અણુદ્ર રાગ ટાલી દેવતસ્ત્રવને રાગે
આદર્યા, એમ વિચાર્યું જે ઉત્તમને સંગે ઉત્તમતા વધે, ઇટ્થે
ચારિત્રવંત સર્વેશ શ્રીનેર્મીશ્વર મગવાન્ તે સર્વોત્તમ છે તો
એના સંગર્યા મહારી પણ ઉત્તમતા ઇટ્થે સિદ્ધતા પૂર્ણાત્મતા
વધે, વળી સઘે કેતાં નીપજે. આનંદ કેતાં આત્યંતિક, એકાં-
તિક, નિર્દ્વંદ્વ, નિરામય સુખ થાય, તેમાટે તેહીજ કરવું ઘટે,
એમ સર્વ ભવ્ય જીવોયે વિચારવું ॥ ૨ ॥ ઇતિ દ્વિતીયગાથાર્યઃ ॥

ધર્મ અધર્મ આકાશ અચેતના,

તે વિજાતિ અગ્રાહ્યો જી ॥

પુદ્ગલ ગ્રહવે રે કર્મકલંકતા,

વાધે વાધક વાહ્યો જી ॥ ને૦ ॥ ૩ ॥

અર્થઃ—હવે રાજીમતીયે જે વિચાર્યું, તે કહે છે. સર્વ-
લોકમાં પંચાસ્તિકાય છે, અને કાલ તે છતી રૂપે દ્રવ્ય નથી,
શ્રીભાષ્યકાર તથા અનુયોગદ્વારમૂલ જોતાં ઉપચારદ્રવ્ય છે વળી
પંચાસ્તિકાયમાં ધર્માસ્તિકાય, અધર્માગ્નિકાય અને આકાશાસ્તિ-
કાય, એ ત્રણ દ્રવ્ય અચેતન છે, તથા વિજાતિ છે. વળી
જીવદ્રવ્યની એ જાતિ નહીં, અગ્રાહ્ય છે, તે અપરિણામીપણા
તથા અચલપણા માટે જોવાની ગ્રહવાય નહીં. તેમાટે એહર્યા
પણ માહરે કામ નથી. તે પુદ્ગલ કે રૂપે ચિત્કાલનો
પરિચય છે. વળી આ દ્રવ્ય નો જીવદ્રવ્યને ગ્રહવે
આત્મને નથી. તે કાલગહિન થાય,
અને અચલને જોવાની નાદિ ગુણની
વિપર્યામતા વળી તે પદ્મલને હેતાં

अप्रशस्तता रे टाली प्रशस्तता,
करतां आश्रव नासे जी ॥
संवर बाधे रे साधे निर्जरा,
आत्मभाव प्रकासे जी ॥ ने० ॥ ५ ॥

अर्थ:—वे नाटे कामरूप जे अप्रशस्त राग हतो, वे
झडी अतिहंतव्यगारूप प्रशस्त राग करवो, गुणी उपर राग वे
प्रशस्त छे; वे साधनकाळे काननो छे; वे प्रशस्त राग करतां
अनुकर्म आश्रव नाश पाने, नवा कर्म लेशरूप अशुद्ध परि-
णति दंडे, वडी प्रशस्तरागी जीव, वे गुणाने अवलंब्यो रहे,
वेहरी स्वगुणी एकत्वता ववे, वे स्वगुण एकत्वता परिणा-
मयी संवरपरिणति ववे, अने पूर्ववृत्त कर्मनी निर्जरा परीक्षा-
द्वयरूप वे पग तवे केतां नीपजे, वे संवरनिर्जराने प्रगटवे
आत्मानो भावधर्म, अरुणीशक्ति प्रकाश पाने, निरावरण धाम
॥ ५ ॥ इति पंचम गायार्थः ॥

नेमिप्रभुध्यानं रे एकत्वता,
निजतत्त्वं एक तानो जी ॥
शुक्लध्यानं रे साधि सुसिद्धता,
लहियें मुक्ति निदानो जी ॥ ने० ॥ ६ ॥

अर्थ —राजीमर्ताजी एम विचाराने श्रीनेमिपरमेश्वरनेज
अवलंब्या केमके नेमिप्रभुने ध्याने एकत्वता नमय करवे
कराने निज केता शेनाना तत्त्वं आत्मस्वरूप एकतान केनां

એકત્વપણું નીપજે, તે જેવારે સ્વરૂપે એકત્વપણું પામે, તેઓ શુદ્ધધ્યાન પ્રગટે જે સ્વરૂપ એકત્વપણું તેહીજ શુદ્ધધ્યાન છે, તે શુદ્ધધ્યાને કરી પોતાની સાવ્યતા સાચી કેતાં નીપજાવને તેહથી મુક્તિ જે સકલકર્મરહીતપણું તેહનું નિદાન કેતાં મૂલ-કારણ લહીયે, કેતાં પામીયે ॥ ૬ ॥

અગમ અરૂપી રે અલસ અગોચર,

પરમાત્મ પરમીશો જી ॥

દેવચંદ્ર જિનચરની સેવના,

કરતાં વાધે જગીશો જી ॥ ને० ॥ ૭ ॥

અર્થ:—તેમાટે સર્વ ભવ્ય આત્માર્થી અવ્યાત્મ સુસ્વરૂપિ પૂરું તત્ત્વ સેવે, તે કહે છે. અગમ કેનાં જેહનું ગમ્ય નહીં, અથવા જેમાંહે અજાણ જીવથી પ્રવેશ થાય નહીં, થી જેહનું રૂપ, ગંધ, વર્ણ, રસ, સંસ્થાન નહીં, તેમાટે અરૂપી, તથા અલસ કેતાં પુદ્ગલામિલાપી, એકાંતવાદી, યથા નૈમ્યાયિક, વૈદાનિક, સાંખ્ય મૈમાંસિક, વૈજેષિક, શ્રૌત, નાસ્તિક, તથા લે પૂરાંન દ્રવ્યદ્વાદિક પશ્ચાત્તે યથા જૈનલિંગી દ્વિત્વાદિકથી લચાય નહીં, પૃષ્ઠે ઓલસાય નહીં, થી અગોચર કેતાં ઈન્દ્રિયગોચર નહીં, અર્નાદ્રિય પદાર્થ તે અર્નાદ્રિયસ્યાદ્વાદજ્ઞાને સાનેશુ ઉપ-યોગે વ્યાનના ધ્યાનપર્યંત ગોચર છે, થી પરમોત્કૃષ્ટ સર્વ પ્રિમાર રહિત અનંત ગુણપ્રાપ્તભાવરૂપ આત્મા છે, થી પરમીજ કેતાં ઉત્કૃષ્ટ અવિનાશી મહત્ત્વ અનંતગુણ પદાર્થ ધર્મના રૂપ છે, થી નાદેવ ને ચક્રવર્તી. ભાવદેવ ને નમનપતિ, સ્વના, જ્યો-તિર્ના, વૈમાનિક, નિશાદના રૂપના. તથા અર્મદેવ તે

मुनिराज, जिनकल्पी, स्थविरकल्पी, परिहारविसुद्धि, पडिमापडिवन्त,
सुध्मसंपरायी. उरगांतमोही, झीगमोही उपाव्याय, श्रुतधर, पूर्वधर,
आचार्य, गणधर प्रमुख वे धर्मदेव, वे सर्व मर्त्ये चंद्रमा समान
नायक, शासनना पति, मार्गदेशक, एहवा जे जिनवर वेहनी
सेवना आज्ञा मानवारूप करतां थकां वाचे केतां वृद्धि पामे,
सादकसंपदा, तथा सिद्धनारूप संपदा, वेहयो श्रीतीर्थकर तीर्थ-
पतिनी सेवना वे परम प्रधान छे. द्रव्यजी वंदन नमनादिक
अने भावयो गुणतुं बहुमान. आज्ञाप्रनायता रूप सेवा करतां
अनंता सिद्ध धया. वडी अनंता सिद्ध धरो, एहीज मोक्ष-
मुखनो उपाय छे ॥७॥ इतिनेमिनाथजिनस्तवनं संहर्ग ॥२२॥

॥अथ त्रयोविंश श्रीपार्श्वनाथजिनस्तवनं॥

॥ कटग्रानी देशी ॥

सहजगुण आगरो स्वामी सुखसागरो,
ज्ञानवपरागर प्रभु सवायो ॥
शुद्धता एकता तीक्ष्णतानावधी,
मोहरिपु जिति जय पडहवायो ॥ १ ॥

अर्थ:—हरे सर्वगुण स्वामी, सुखसागरी, ज्ञानसागरी,
रुद्रि करे से. तीक्ष्णताना प्रभुजी, बरोबर छे ! सहज
अज्ञान जगत्ता ना के ज्ञानसागरी वेहना आगरे छे,
अनन्य अज्ञान जगत्तावन उर से. सर्वज्ञ जेनां सर्व-
गुण आगरी से. सुख सागर छे. वृद्धि जे अनन्तर,

સ્વાધીન, નિરામય, નિઃપ્રયાસ, અવિનાશી સુખ તેના સમુદ્ર છે, નિઃસંગ સુખના પાત્ર છે, કેવલજ્ઞાનરૂપ વચર કેતાં વચ્ર તે હીરો તેહના આગર છે, સદા સર્વદા પ્રમુ તમે સલાપા છો, એ શ્રીપાર્શ્વનાથ સ્વામીની શુદ્ધતા, જ્ઞાનની ચચાર્યતા, નિર્મલતા, એકતા, તે ચારિત્રની સ્વરૂપ તન્મયતા. તીક્ષ્ણતા, તે વીર્યની તીવ્રતા, વીર્યની તીક્ષ્ણતા તે ધારા છે, અને ચારિત્રની એકતા તે પુંડલ્યી પ્રેરણા છે, તથા જ્ઞાન તે પ્રકાશ દેખાડળ હાર છે, તે માટે એ મલેજ મોશ્ન છે. કોડ કહેશે જે સમ્પદ્દર્શન કાં ન કયું ? તેહને ઉત્તર. જે જ્ઞાન તે દર્શન-યુક્તનેજ કહે છે. એટલે જ્ઞાનમયે દર્શનનું એકપણું છે, તથા તપ તે વીર્યની તીક્ષ્ણતા કહી છે, ઉક્ત ત્ર આવશ્યકનિર્ણયકૌ ॥ નાળં પયાસર્ગ સોહગો ડ તવો સંપમો ડ શુત્તિકો ॥ તિપ્પુંવિ સમાઓગો, મોરકો જિણસાસણે મણિઓ ॥ ૧ ॥ એટલે શુદ્ધતા, એકતા, તીક્ષ્ણતાચી મોહસ્ત્રિપુને જીર્તાને અર્પાવ જ્ઞાન, ચારિત્ર, તથા તપના બંલે મોહાદિક કર્મને હર્ણાને, જપનો પડ્દો વજાવ્યો ॥ ૧ ॥ ઇતિ પ્રથમ ગાયાર્યઃ ॥

વસ્તુ નિજભાવ અવિભાસ નિકલંકતા,
પરિણતિ વૃત્તિતા કરી અભેદે ॥
ભાવ તાદાત્મ્યતા શક્તિહાસથી,
સંતતિ યોગને તું ઉચ્છેદે ॥ સ૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ — દ્રવે શુદ્ધનાદિકરૂ સ્વરૂપ કહે છે. વસ્તુ જે જીવાદિક ડ ક્રય, તેહના જે નિજ કેનાં પોનાના ભાવ તે અણપયાદરૂપ ક્રયાદ, એવ પરિણતિનો અવિભાસ કેતાં જા-

पहुं, ते पण निकलंक एट्टे एकांतता अवधार्यता अतता
 अधिकता रहित सम्पन्नज्ञान तेने सुद्धता बर्हाये, तथा परि-
 णति जे जीवनी सुद्ध मूल परिणाम ते स्वल्पने विषे एक-
 त्वपदं परभावनां पेने नहीं, ए आत्मनी परिणति छे, अने
 संतारी जीवने विभाग रंगने ते मूल परिणति तो चारिं
 मोहनीयं आइत छे, तेज करीने इति जे प्रवृत्ति ते रंगी
 द्वेषी पुष्टभोगीपने प्रवृत्ति रही छे, ते प्रवृत्ति तजीने सुद्ध
 स्वरूपर भनी करि, ते प्रवृत्ति नया परिणति वेहुं एकज
 प्रवर्तन घटुं जे परिणति तेहांज प्रवृत्ति रही, पण औपा-
 धिक प्रवृत्तिनो अंग पण रहो नय. ते माटे परिणति तथा
 प्रवृत्ति वेहु एकपने अंगें करी तेने एकता बर्हाये. बडी
 भावतादशम्यता शक्ति केनां जे विभाव ते नञ्जल्पना केतां
 तदुत्पत्तिसंबंधे छे, ज्ञानावरणादि पुष्टल कर्म ते संयोग संबंधे
 छे, अने सुद्धज्ञायिक वीपादिक स्वगुण ते तादशम्यसंबंधे छे,
 ते तादशम्य संबंधी जे आत्मिक शक्ति क्षायिकर्वापेना
 उल्लासयी ते आत्मबल संततिपोगनां संतति केतां पंचरानो
 जे संयोगकर्म संबंध, तेहने उच्छेदे, एट्टे ज्ञानावरणादि क-
 र्मनी प्रवृत्ति, स्थिति, रस, प्रदेशनो बंध, तेहुं स्थिति प्रमाणे
 रहेहुं छे, एट्टे जे कर्मने आत्मप्रदेश साथें संबंध ते अस्-
 त्वातो काल उच्छेद्यो स्थितेर कोडाकोडी मरणोपगतो छे,
 पणु एकबंध भोगवनां बीजा स्थितिवंध प्रणिमनबंधाय छे,
 बडी ते भोगवनां बीजा प्रणिमनय अनेक बंधो छे, एट्टे
 कर्मपुष्टल ते एक समय बंध वेहनो मज्जेग नो मज्जे मान
 छे, पणु अग्निबद्धनं जग्गये अनादे छे, जेन विनायी
 पुत्र, पुत्र्यो जल, पुत्र, एट्टे तेनो जे मज्जेग नो पोतना

આપુષ્પ પ્રમાણે વરતે, પાંતુ સંતાનની પરંપરા અનંતી ચ
 તેમ તેનાં તેહીજ કર્મ તો સ્થિતિ પ્રમાણે રહે, પાંતુ પૂર્વ
 ધર્મે ભોગવશે, મવાનો ધંધ થાય, તેહને ભોગવશે, વરી ધી
 નવાનો ધંધ, એમ સંતાનની પરંપરાયે ણ અનાદિનો છે.
 સંતતિયોગ આત્મર્ત્તાર્પરૂપ સીધળના ચંલે દે પરમેશ્વર !
 ઉચ્છેદે કેતાં સર્વથા ઉચ્છેદ કરે, પુરે જ્ઞાન, દર્શન, થાતિ
 ધીર્યના, ચંલે અનાદિ કર્મસંધંધને તુમે ત્રિનાશ કર્યો ણ શક્તિ
 પ્રમુજી તુમાગમાંજ છે, થીજામાં નહીં, ણ કાર્ય તંધ કર્યો
 નિરાકરણ થયા ॥ ૧ ॥ ઇતિ ત્રિતીય ગાથાર્થઃ ॥

દોષ ગુણ વસ્તુનો લક્ષીય યથાર્થતા,
 લહી ઉદાસીનતા અપરભાયં ॥

ધ્યંસિ તન્નન્યતા ભાવકર્તાપણં,

પરમ પ્રમુ તું રમ્યો નિજ સ્વભાયં ॥૨૦॥૩॥

અર્થઃ—દ્રવે વરી પૂજ ગુરુના, પુરના, સીધળના ણ
 રોનો અર્થાત્તર વહે છે. વસ્તુ જે વસ્તુ, ધન, મનિના, ગીત
 આત્મ, વિશાદિ, તેના દોષ ને અગુમ વર્ગોદિક મવા ગુણ
 તે સુમરનાંદિક, તેહને સર્વ કેતાં જાણે, પુરેશો પુરે
 અગુમદોષ સ્થિતિ વસ્તુને અગુમદોષી સ્થિતિ જાણે પ્રને મુખ-
 મુખવેન વસ્તુને શુભ જાણે, જડ વસ્તુ ગરબો જાણે, મેનના
 વસ્તુને મેનનજાણે જાણ, ને દયાર્થે સ્વદુઃખજાણે જાણે, ણ
 ગુરુના કર્ત્તવ્યે જાણ ને વસ્તુને જાણ, નિમ્ના સ્થિતિને
 જાણ ને સ્વદુઃખજાણે જાણ, ને સ્વદુઃખજાણે જાણે જાણે
 કેતાં જાણે જાણ ને સ્વદુઃખજાણે જાણે જાણે જાણે

पोतानो आत्मा असंख्यातप्रदेशी तेहने विषे व्याप्यव्यापक-
भावें रखा जे गुणपर्याय, तेहयी अपर भाव केतां अन्यभा-
वने एउठे बीजा अन्य केतां जुना जे अनंता जीव तथा
अनंता पुद्गलादिक अजीव पदार्थ, ते सर्वयी उदासपणे स-
र्वना अग्राहक, अमोगी, असंगी थया, ए सर्व चारित्र परि-
णतिने एकता कहिये अने स्वंती केतां उच्छेदीने तज्जन्यता-
भाव जे विभावकर्त्तापण तेहने छेदीने छेदकता शक्ति ते
तीक्ष्णता जाणवो. ए कार्य करवे हे प्रभुजी ! तूं निज केतां
पोताने स्वभावें रम्यो, आत्मस्वभावमयी थयो ॥ ३ ॥ इति
तृतीय गायार्थः ॥

शुभ अशुभ भाव अविभास तहकीकता,

शुभ अशुभ भाव तिहां प्रभु न कीधुं ॥

शुद्धपरिणामता वीर्यकर्त्ता थइ,

परम अक्रियता अमृत पीधुं ॥स०॥ ४ ॥

अर्थः—वली एहीज विभंगीनो अर्थांतर कहे छे. शुभ
केतां प्रशस्त अशुभ केतां अप्रशस्त जे भाव. तेहनी जे
अविभास केतां ओलखाण, तहकीकता केतां तेहने निर्धारि
ते शुद्धतापणे ए सर्व तमे जाण्युं परंतु हे परमेश्वर !
तुमें तिहां गंगीद्वीपीपणे शुभअशुभ भाव पण कयों नहीं,
एहीज एकता. चारित्र धर्मनी अमोगी. अद्वीपी. परिणति ते
एकतर शुद्ध निगवण परिणामन ते पारिणामिकभावें जे
वीर्यगुण. तेहना कत्ता यइने एउठे गगद्वेबने अनुयायीपणे
वीर्यना विकर छे. ते गगद्वेष रहिनपणे थये, वीर्य शुद्ध

तजतो, पोताना आत्माने तत्त्वपरिणतिमये तन्मयता पमाडतो
 पछी ज्ञानहंज रमन, ज्ञाननोज निधार, एट्टे पर्यायमेव ते
 मूलगुण एतत्त्व पत्ते, ए अनेकवक्त्रपीठं स्वरूप, व्यानिगम्य
 हे. परंतु मूलपै आत्मा ज्ञान, दर्शन, ए वे गुणें सहित छे,
 एहवी आम्नाप छे, जैव निर्वाणधिरताएं सर्व चेतना गुणनी
 प्रवृत्ति छे, तेनाटे ए ज्ञाननांदेज स्थित्वपरिणति वे अनेकता
 कहवी. प्रथम क्षयोपगामी चल्तीपैनाएं चेतनापर्यायनी प्रवृत्ति
 अमंत्पत्तनी हवी, वे भाननप्रवृत्ति पछी कर्में कारण कार्यमां
 दिग्गतरिणतिएं हवी, वे क्षीणमोहकाळे रोदकले क्षये समकाल
 अमंत्पत्तनी प्रवृत्ति भइ, वे केवलज्ञान भये निरावरणतापें
 एकनमनी भइ, ए रीतें अनेक ग्वदयी वाप छे. ए श्री भा-
 र्पयी सनजवी ॥ ५ ॥

उपशम रत्त भरी सर्व जन शंकरी,
 मूर्ति जिनराजनी आज भेटो ॥
 कारणें कार्यनिष्पत्ति श्रद्धान छे,
 तेणें भवभ्रमणनी भीड नेटो ॥स० ६॥

अर्थ:—उपशम रत्त जे कथापत्तो अभाव, तेहवी भरी
 अने सर्वलोकें इकरी केतां कथापत्तो इकरी एहवी प्र-
 मुनी वापता. केतां रीतें तेहवी इत अचल अरुहमुद्रा, वे
 आज नेटो केतां नमस्कारणें सेवी. हरे कारणें कार्य निष्पत्ते,
 एहवी श्रद्धा प्रवृत्ति छे, केने मोक्षहं निम्नि कारण, श्री
 जिनमहातो योग धरो. जे उपशम कथन आत्मोपयोग
 महार अभावना छे. एहवी नमस्कारणें सेवी, एहवी

जे आज केतां ले दिवसें प्रभुने भेट्यो, ते दिवसें माहरुं
सिद्धिसाधकपणं सव्युं ॥ ७ ॥ इति सप्तम गाथार्थः ॥

आज कृतपुण्य धन्य दीह माहरो थयो,

आज नर जन्म में सफल भाव्यो ॥

देवचंद्र स्वामी त्रेवीशमो वंदीयो,

भक्तिभर चित्त तुझ गुण रमाव्यो ॥ स० ॥ ८ ॥

अर्थः—आज जे वेलायें अनुष्ठानादिक दोष रहित आत्मा
प्रभुभक्तें परिणम्यो, ते दिवस कृतपुण्य केतां पुण्योदय थयो,
ए दिन धन्य थयो, ए दिनें जिनभक्ति रत्न अघ्यवसाय थवे
ए नर जन्म सफलपणे विचान्यो जे माहरो ए जन्म सफल
छे, जे में नीरागी, निस्पृही, परमगुणी, सर्वज्ञ, सर्वदर्शी देव,
श्रीपार्श्वनाथस्वामी त्रेवीशमा तीर्थंकर तेने भेट्यो, वांद्यो, स्तव्यो,
अने तेहनी भक्तिभरने विषे चित्त केतां मन रमाव्युं एटले
पुद्गलरमणता तजी, श्रीअरिहंतगुणनी रमणताएं मन रमाव्युं तेहीज
दिन कृतार्थ कृतपुण्य सफल मानवो, ए दिन लेखानो जा-
णवो, सर्व देवमांहे चंद्रमा समान अथवा स्तुतिकर्ता जे देव-
चंद्र ते एहवो लाभ पाम्यो ॥ ८ ॥ इति श्रीपार्श्वनाथजिन
स्तवनं ॥

॥ अथ चतुर्विंश श्रीमहावीरजिन स्तवन ॥

॥ बाल कइरानी देगीणं नाले ते ॥

तार हो तार प्रभु मुझ सेवक भणी,

जगतमां पटलुं सुजश लीजें ॥

दाम अयगुण भख्यो जाणी पोतातणी,

दयानिधि दीनपर दया कीजें ॥ ता० ॥ १ ॥

अर्थ - कौटुक आगों श्री त्रिनागमना आपांग कौने
गमन गमन ज्ञानायगनादि आपांग आपन पोनानी अनन अय-
शक्ति गमने अनादि गमनायगमना दोषने तु. मे. उ. म.
आत्मा न पोनानी साधना शक्ति अगदेमो गमनविशेष
गमन पोनाना श्री त्रिनागमना गमन ज्ञान निरीतिने, श्री
नीयवनी आगद पोनाना गमन, निनेति करे छे. जे है नाप !
है ईश्वरगद । ह. यमनी ! मु. सखियो जे मन्दागदने
नया आगद निरीतिमा अयगम, तेने माप मायती सेवक भनी,
नया नाप । ह. मु. गमनगद ह. यमनी निरीति । ह. मु.
मन्दागद यम. निरीति यम. कौने कहु ? आगद यम. मु. गमना
गम. यम. यम. नाप अगना कापी नही, यम. गमनां मन्दा
अगनागद ह. छे. जे मु. गमना गम. है यम. गम. मु.
अगनागद, अगनागद गम. मु. गमनागद, अगनागद गम.
ह. यम. गम. ह. यम. छे. श्री यम. गम. कौने छे.
ह. यम. गम. ह. यम. छे. श्री यम. गम. कौने छे.
ह. यम. गम. ह. यम. छे. श्री यम. गम. कौने छे.

दरिद्री, मार्गनो विराधक, असंयमसंचारी, महाविकारी, तमारी
आज्ञायी विमुख, अनादिनो उद्धत, एहवा मुज ऊपर दया
करीजे ताहरी कृपा तेहीज बाण (शरण) थसे. यद्यपि अरि-
हंत तो कृपावंतज छे, तो कृपा शी करवी छे ? तो पण
अर्यो विचारे नहीं माटे अर्योतुं ए वचन छे, जे दयावंतनेज
एम कहेवाय छे, जे हे देव ! तमें दयाना भंडार छो, तमनेज
अवलंबे तरीश, एज सत्य छे ॥ १ ॥ इति प्रथम० ॥

रागद्वेषे भख्यो मोह वैरी नड्यो,

लोकनी रीतमां घणुंए रातो ॥

क्रोधवश धमधम्यो शुद्धगुण नवि रम्यो,

भम्यो भवमांहे हुं विषय मातो ॥ ता० ॥२॥

अर्थः—नास बहेबो छे, रागद्वेषे भयो, जगन्मां पड्यो,
गुणीयी ईर्ष्या करे छे, मोह जे मुंजितपणुं ते तत्त्वनी अजा-
णता विपर्यासना, हेतुयें मोहवैरी नड्यो तेयी दवाणो छे, तथा
लोकनी जे रीत केतां चाल तेमांहे घणोज मातो छे, लोकनी
चाल मांहे मग्न छे, लोकसंजननो अर्यो छो, क्रोध जे ताता
चंडपरिणाम तेहने विषे धमधमी रह्यो छे, जेम धमण धमतां
अग्नि तपे, तेम तपी रह्यो छे, शुद्ध गुण जे सम्यग्दर्शन,
सम्यक्ज्ञान, शुद्धचारित्र, क्षमा, मार्दव, आर्जवादि आत्मगुण,
तेने विषे रम्यो नहीं. तन्मयां न थयो. ते रूप न ग्रह. वली
भम्यो चतुर्गतिरूप भवचक्रमांहे डब्य. श्रव. काल, भावरूप
समाग तेने विषे हुं विषय जे पचेडियना स्वाद. तेमांहे मानो
केना मग्न थयो. विषयग्रस्त थयो थको एम समागचक्र अनु-

स्वामिदर्शन समो निमित्त लही निर्मलो,
जो उपादान ए शुचि न धारो ॥

दोष को वस्तुनो अहवा उद्यम तणो,
स्वामिसेवासही निकट लारो ॥ता० ॥४॥

अर्थः—स्वामी श्रीवीरराज जे परकार्यना अकर्ता, पर-
भावादिना अभोक्ता इच्छा, लाला, चपलता रहित एट्ठे जे
इच्छा तेतो जणतावतने छे, अने जे परमेश्वर तेनो पूर्णसुखी
छे, तेमाटे इच्छारहित, बड़ी लाला पण सुखनी टालचवालाने
होय, अने टालवीपण नयी, एहवा स्वामीना दर्शन समान
निर्मल निमित्त लही केनां पामने जो ए आत्मातुं उपादान
मूलपरिणति ते शुचि केनां पवित्र नहीं धारो तो जानीये
छदये जे वस्तु जे जीव, तेहनोज दोष केनां अवगुण छे,
एट्ठे रखे ए जीवनो दल अपोग्य होय ? ए जीवनी सत्ता
केवी रीतनी छे ? अथवा पोताना उद्यमनी स्वामी छे ? केनके
आकरे प्रयत्ने उद्यम करी आत्मानें समारवो जोइये, ते ए जीव
पोतानी जगारो आत्माने समारवो नयी, तेमाटे हवे शुं करवुं ?
जे बीजो उपाय कोइ नयी, तो श्रीजिरहंतनी सेवा तेहीज
निश्चें निकट केनां नजीवना लाने केनां पमाइये एट्ठे ए आत्मा
हुइ छे, परंतु श्रीजिनगजनी सेवनानी हुइता नजने ॥४॥

स्वामिगुण ओलखी स्वामीने जे भजे,
दर्शन मुद्धता नेह पामे ॥

જ્ઞાન ચારિત્ર તપ વીર્ય ઉદ્ધાસથી,
કર્મ શીખી વસે મુક્તિધામે ॥ તા० ॥ ૫ ॥

અર્થ:—સ્વામી જે શ્રીઅરિહંત, તેહના ગુણને ઓલસીને જે પ્રાણી શ્રીઅરિહંતને ભજે, કેતાં સેવે, તે દર્શન કેતાં સમ-
કિતરૂપ ગુણ પામે, જ્ઞાન દર્શનની નિર્મલતા પામે, જ્ઞાન તે
યથાર્થભાસન, ચારિત્ર તે સ્વરૂપ રમણ, તપ તે તત્ત્વપ્રકાશના,
વીર્ય તે આત્મસામર્થ્ય, તેહના ઉદ્ધાસથી કેતાં ઉગ્લસોડી
જ્ઞાનાવરણાદિકર્મને શીખીને વસે કેતાં રહે, મુક્તિ કેતાં મોક્ષ
નિરાવરણ સંપૂર્ણ સિદ્ધનારૂપ ધામે કેતાં થાનકે વગે ॥ ૫ ॥
इति पंचम गाथायः ॥

जगन वत्सल महावीर जिनवर सुणी,
चित्त प्रभु चरणने शरण वास्यो ॥
तारजो बापजो विरुद निज राखया,
दासनी सेवना रखे जोशो ॥ ता० ॥ ६ ॥

અર્થ:—જગન્નયત્સલ કેતાં જગન્નયના ધર્મદિનશાસી, પ-
હવા મહાવીર શ્રીધોર્વીશમા જિનવર, તેહને સુણી કેતાં સાંભ-
લિને ચિત્ત કેતાં મન તે પ્રભુને ચળાને જાગે વાસ્યો કેતાં
વસાવ્યો, તે માટ દે પ્રમ્ વગ્દેશર . માદગે અત્મા તો પત્ર-
રીને સર્વમાયન કર, પટ્ટી ગતિ દેગતી નરી માટે મદદ
મક્તિયું કરુ છ જે દે નાન . દે દીનરંતો . મુજ દામને
તુમે તારજો, તમારુ નગરનાન વિરુદ ગરસ માટ દામ જે
મદદ નહીં મળતું . નાક નગરનાન વિરુદ ગરસ માટ દામ જે
મદદ નહીં મળતું . નાક નગરનાન વિરુદ ગરસ માટ દામ જે

विनति मानजो शक्ति ए आपजो,

भावस्याद्वादता शुद्ध भासे ॥

साधी साधक दशा सिद्धता अनुभवो,

देवचंद्र विमल प्रभुता प्रकाशे ॥ता०॥ ७ ॥

अर्थः—माहर्ग एटली विनति मानजो, ए पण भद्रकप-
णायी भक्तिनुं वचन छे, जे शक्ति सामर्थ्य एवी आपजो,
ते कहे छे, जे भाव केनां शत्रुधर्म ते स्याद्वादरीते नित्य,
अनित्य, अनेक, अस्ति, नास्ति, भेद, अभेदपणे छ द्रव्यना
अनंता धर्म शुद्ध, शंकादिक दषण रहिन भासे, केतां जाणप-
णामत्ये आवे. साधि केतां नीपजार्वाने साधकदशा ते भेद-
तवयी, सिद्धता, निष्पन्नता, अनुभवे, केतां भोगवे, सर्वदेवमांहे
चंद्रमा समान सिद्ध भगवान् तेहनी विमल केना निर्मल जे
प्रभुता, ते प्रकासे केनां प्रगट करे, एटले स्याद्वाद ज्ञाने
साधकता प्रगटे. साधकनाथी सिद्धता प्रगटे, एहीज सारपद्धति
छे ॥ ७ ॥

एटले ए चोर्विंश स्तवन थया. पोनाना जाणपणाप्रमाणे
परमेश्वरना गुण दांभे स्तवना करे. तेमांहे जे यथार्थ ते
प्रमाण. अने अदधार्मिक मिच्छन्ति वक्कइ. गणनाथे गुण लेवो,
दोष नजवो. ते नजवो. ते नजवो. ते नजवो. ते नजवो. ते नजवो.
महोटा पुनंथे क्षमा राखी गुण लेवो ॥ ७ ॥ इति महावीरजिन स्तवनम् ॥२४॥

॥ अथ सामान्यकालरूप पंचविंशतितम स्तवन ॥

॥ काल बोलयानो देखांमां ॥

चोवीशे जिनगुण गाईये,
 ढगाईये तत्त्वस्वरूपो जी ॥
 परमानंद पद पाईये,
 अक्षय ज्ञान अनूपो जी ॥ चो० ॥ १ ॥

अर्थ:—श्रीप्रणभदेव्या मांडीने महावीर पर्यंत अस-
 पिणी काले शासनना नायरु गुणस्वाकर, महामाहण, महा-
 गोप, महाविद्य, एहवा चोवीश तीर्थकर धया, तेहने गाईये
 केनां गुणग्राम करीये, अने पोनाना नत्त्वस्वरूपने व्यापीये
 तेहने व्यापे, तत्त्वनी एकाग्रता पामीये, तेह्या परमानंद अ-
 विनाशीपद पामीजे. वरी अक्षय, अविनाशी, एहवुं शारिक
 ज्ञान हे अनूप अमुन पामीजे ॥१॥ इति प्रथम गाथा ॥

चोहदसें वावन भला,
 गणधर गुणमंदारो जी ॥
 समतामयी साधु साधुणी,
 सावय थाविका सारो जी ॥ चो० ॥ २ ॥

अर्थ —चोवीशे जिनगुणना स्तवन (१४०२) अथ
 गण धर सिद्धका रूप गुणना स्तवन मयकरी ॥१॥

સાર્વ્વી, અને શ્રાવક, શ્રાવિકા સાર કેતાં પ્રવાન ધર્મના ધોરિ,
સંપગ્દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્રનાં પ્રાવ, એ પ્રકારનો સંવ તે સહિત
ગાયત્રી ॥ ૨ ॥ इति द्वितीय गायार्थः ॥

वर्द्धमान जिनवरतणो,
शासन अति सुखकारो जी ॥
त्रौविह संय विराजतो,
दुःपमकाल आधारी जी ॥ चो० ॥ ३ ॥

અર્થ:—તથા હમણાં શ્રાવર્જ્જનાન મહાવીર સ્વામીનું શા-
સન અત્યંત સુખનું કારક છે. એ શાસનનાંહે જે પેઢા, તે
જીવ સંસારનો પાર પાને, નવા દુમમ કાલ પાંચના આરામને
ભવ્યજીવને આધારમૂળ ચતુર્વિધ સંવ વિરાજે છે, વર્તમાનકાલે
નવતત્ત્વ ષટ્કાંડની ઓલસાગ ધાપ, નિધ્યાત્મ અસંપનનો
જેવો જ્ઞાત આવે, તે ઉપગાર શ્રીવૈરાગ્યમુના શાસનનો છે, તે
શ્રીવૈરાગ્યનાંજ આગમ છે ॥ ૩ ॥

जिनसेवनथी ज्ञानना,
लहे हिताहित बोधो जी ॥
अहित त्याग हित आदरे,
संयम तपनो मोधो जी ॥ चो० ॥ ४ ॥

અર્થ:—એ જિનસેવનાનું જ્ઞાન અંતિરેકાદરપરને અનુભવ
કરીયે હોય. તે શ્રીવૈરાગ્યના ઉપદેશનાં મુખને માંમદ્વાજી
જાણવું થાય. જ્ઞાનના દુમ અહિનનો સેવ થાય. પત્તી

अहितनो त्याग कते, तथा हितने आदरे तेह्यी संपम तपनी
शोध केतां शुद्धता थाय ॥ ४ ॥

अभिनव कर्म अग्रहणता,

जीर्णकर्म अभावो जी ॥

निःकर्मिने अबाधता,

अवेदन अनाकुल भावो जी ॥ चौ० ॥ ५ ॥

अर्थः—संयम तपनी शुद्धता धार्या नवां कर्मनी अग्र-
हणता थाय. एटले नवां कर्म न बांधे, अने जीर्ण केतां जूनां
कर्मनो अभाव थाय, एटले पूर्वबंध सत्तागत कर्म निर्जरे अने
नवानो बंध नहीं थाय, तथा मूलां सत्तागत क्षय जाय
तेवारे आत्मा निःकर्मी केतां सर्वकर्मरहित थाय, अबाधता
केतां बाधा रहित थाय, जे बाधा ते आत्मप्रदेशें पुटलना
संगनी छे, पुटलसंग उळे, बाधा मंत्री गइ, तेवारे आत्मा अ-
वेदन अनाकुलपणुं पाप्मो ने आकुलता परोपाधिनी हती ते गइ
ते सर्वप्रभुभक्तिनो उपगार जाणवो ते माटे चोवीशे जिनने
रतवीएं एहीज सार छे ॥ ५ ॥ इति पंचम गाथार्थः ॥

भावरोगना विमगथी,

अचल अक्षय निराबाधो जी ॥

पूर्णानंददशा लही,

विलसे सिद्ध समाधो जी ॥ चौ० ॥ ६ ॥

अर्थः—१५ भाग्य १ पगन्यायापण तेहनो विमग

કેતાં સર્વેથી ઇચ્છે કરીને અચલ કેતાં ચલતા રહિત અશ્વ
કેતાં અવિનાશીપદું નિગ્રાધ કેતાં અધ્યાવાધ પદ પ્રગટે, તે
સર્વે મૂલ કાર્ય જિનરાજ શ્રી વીનરાગ દેવથી સેવના ભાવ
રૂપે, દ્રવ્ય તથા ભાવથી પ્રગટે, માટે સેવના કરવી પૂર્ણજ
હિત છે, પૂર્ણાનંદ પરમાનંદ અનંત ગુણના ભોગરૂપ સ્વસ્તિ-
દ્વતા દશા તહીં કેતાં પામીને વિરલે કેતાં અનુભવે, સિદ્ધ-
નિષ્પન્ન પરિણિતાર્થ આત્મિક સમાધિ, જ્ઞાનદર્શન સમાધિ,
અધ્યાવાધાનંદસમાધિ ભોગદે, પાને, એ શ્રી જિનેશ્વરના સેવનનું
ફળ પૂર્ણજ પરમ નિર્વાણપદની પ્રાપ્તિ છે, તેમજ સર્વ વિકલ્પ
કલ્પના નિવારિને, સર્વજ્ઞ સર્વદર્શી શુદ્ધતત્ત્વી પરમેશ્વર નિર્વિ-
કારી દેવેનું સેવન કરો, પૂર્ણજ પરમસુખરૂપ શુદ્ધ કારણ છે ॥૬॥

શ્રીજિનચંદ્રની સેવના,

પ્રગટે પુણ્ય પ્રધાનો જી ॥

સુમતિ સાગર અતિ ઉદ્ધતે,

સાધુ રંગ પ્રભુ ધ્યાનો જી ॥ ચો ॥ ૭ ॥

અર્થ:—શ્રી જિનચંદ્ર અતિહંત દેવ તેહની સેવના કરતાં
પુણ્ય પ્રધાન પ્રગટે અને શ્રેષ્ઠ સુમતિ જે પરમાનંદ સાધકમાત્રિ
તે ઉદ્ધતે કેતાં ઉલ્લાસ પાને અને પ્રભુને ધ્યાને સાધુ
કેતાં મલો રંગ ધ્યાવ. ઘીજો અર્થ શ્રીજિનચંદ્રચરિ મટારક
શ્રી સગર ગચ્છાવીશ્રી તેહના શીલ્ય શ્રીપુણ્યપ્રધાનોપાધ્યાય,
તેહના શિલ્ય શ્રીસુમતિ સગરોગાધ્યાય. તેહના શિલ્ય શ્રીમા-
હુંગવાચક. એ મુનિ કન્યાને પરમગતિ સદૃશન ધ્યાવ, તેહનાં
નામ કહ્યા ॥ ૭ ॥ રૂપિ સમ્મન ગચ્છાઉ

સુવિહિત સ્વરત્તર ગચ્છવરૂ,

રાજસાર ઉવજ્ઞાયો જી ॥

જ્ઞાનધર્મ પાઠક તળો,

શિષ્ય સુજસ સુસ્વદાયો જી ॥ ચો० ॥ ૮ ॥

અર્થ—સુવિહિત કહેતાં પંચાંગી પ્રમાણ સ્વરમીની હેતુ
કેતાં કારણ પુહવી જેહની સમાચારી, પુહવો જે સ્વરતરગ્ગ
તે મર્ચે વર કેતાં પ્રધાન સર્વ ગારૂ નિપુણ મરુસ્થલ વિષે
અનેક જિનચેત્યપ્રતિષ્ઠા કારક આવર્યકોદાર પ્રમુલ્ય મંધોના
કર્તા પુવા મહોપાધ્યાય, શ્રીરાજસારજી થયા, સેહના શિષ્ય
શ્રીજ્ઞાનધર્મ ઉપાધ્યાય, ન્યાયાદિક ગ્રંથાધ્યાપક, જેણે સાઠ
વર્ષ પર્યંત જિગ્હાના રસ તજી શાક જાતિ તજી, ને સંવેગ-
શક્તિ ધરી, તેમના શિષ્ય રૂડા યજ્ઞના ધર્મી, સુલ્લના દેવા-
ચાલા પુહવા ॥ ૮ ॥ इति अष्टम गाथार्थः ॥

દીપચંદ્ર પાઠક તળો,

શિષ્ય સ્તથે જિનરાજો જી ॥

દેવચંદ્ર પદ સેવતાં,

પૂર્ણાનંદ સમાજો જી ॥ ચો० ॥ ૯ ॥

અર્થ—તથા જેણે શ્રી શંકુજય તીર્થ ઉપર શિશાસોમજી
કૃત ચોમુલ્કની અનેક ચિત્ર પ્રતિષ્ઠા કરી તથા પાંચ પાંડવના
ચિત્રની પ્રતિષ્ઠા કરી, તથા સમોસગ્ગ ચેત્ય તથા શ્રીકુંભુનાથ
ચેત્ય પ્રતિષ્ઠા કરી, ઝાંગજનગરે સહસ્રલક્ષણાર્ધ પ્રમુની પ્રતિષ્ઠા

કરી, એહવા ઉપાધ્યાય શ્રીદીપચંદ્રજી, તેહના શિષ્ય પંડિત
દેવચંદ્રગણિ, તેળે એ ચોવીશ પ્રહુની સ્તવના ભક્તિવર્શે કરી,
પોતાની ભક્તિ પરિણતિ મહાનંદ દેતુ છે, એહવા ગુણના
નાથ, દેવચંદ્ર પદ પૂર્ણાનંદ જે સિદ્ધ અવ્યાવાય આનંદનો
સમાજ કેતાં સમુદાય તે પાને, એ જિનભક્તિ તે મોક્ષનો
પરમોપાય છે ॥ ૧ ॥ દતિશ્રી ચોવીશ જિનસ્તુતિનો ચાલા-
વવોધ સંપૂર્ણ ॥

॥ દતિ શ્રી દેવચંદ્રજી માહારાજ કૃત ચાલાવવોધ સહિત
ચતુર્વિંશતિ જિનસ્તવનાનિ સંપૂર્ણાનિ ॥

अथ श्रीदेवचंद्रजीकृत विंशति विहर- मानजिन स्तवनानि ॥

॥ तत्र प्रथम श्रीसीमंथरजिन स्तवनं ॥

॥ सिद्धचक्रपद यदो ॥ ए देशी ॥

॥ श्री सीमंथर जिनवर स्वामी, विनतटी अवधारी ॥
शुद्धधर्म प्रगट्यो जे तुमचो, प्रगटो तेह अन्हारो रे स्वामी,
विनवारी मनंगे ॥ १ ॥ जे परिणामिक धर्म तुमारो, तेहवो
अमचो धर्म ॥ श्रद्धाभाजन रंग वियोगें, बलियो विभाव
अधर्म रे, स्वामी ॥ वि० ॥ २ ॥ वस्तु स्वभाव स्वजाति
तेहनो, मूल अभाव न धाय ॥ परविभाव अनुगन परिणतिर्यो,
कमे ते अवराय रे, स्वामी ॥ वि० ॥ ३ ॥ जे विभाव ते पन
नैमित्तिक, संनति भाव अनादि ॥ परनिमित्त ते विषय सं-
गादिक, ते संयोगें सादि रे, स्वामी ॥ वि० ॥ ४ ॥ अशुद्ध
निमित्त ए संततना, अना कला पनो ॥ शुद्ध निमित्त रमे
जब चिद्वदन, कला भोला पनो रे, स्वामी ॥ वि० ॥ ५ ॥
जेहना धर्म अनंता प्रगट्या, जे निजपरिणति वरीयो ॥
परमानन जिनदेव असेरो, ज्ञानादिक शुद्धरीयो रे, स्वामी
॥ वि० ॥ ६ ॥ अद्वयत उपदेशक रिते, श्री सीमंथर देव ॥
भर्जये शुद्ध निमित्त अनंता, कला ये अद्वयत देव रे, स्वामी
॥ वि० ॥ ७ ॥ शुद्धत अद्वयत अना अहंकारे पाळव ॥
अद्वयत अना अनंता अना अहंकारे देव रे, स्वामी ॥
वि० ॥ ८ ॥ अद्वयत अद्वयत अना अहंकारे देव रे, स्वामी

स्वभावे ॥ पूर्णानंद सिद्धता साधी. देवचंद्र पद पावे रे
स्वामी ॥ वि० ॥ ९ ॥ इति सीमंघरजिन स्तवनं ॥

॥ अथ द्वितीय श्रीयुगमंधरजिन स्तवनं ॥

॥ देशी नारायणानी ॥ श्री युगमंधर वीनतुं रे, विनतही
अवधार रे ॥ दयालराय ॥ ए परपरिणति रंगयी रे, मुझने नाप
उगार रे ॥ द० ॥ १ ॥ श्री० ॥ कारक ग्राहक भोग्यता रे,
मैं कीधी महाराय रे ॥ द० ॥ पण तुझ सरिखो प्रभु
लहि रे, साची वात कहाय रे ॥ द० ॥ २ ॥ श्री० ॥ यद्यपि
मूल स्वभावमें रे, परकर्तृत्व विभाव रे ॥ द० ॥ अस्तिधरम
जे माहरो रे, एहनो तथ्य अभाव रे ॥ द० ॥ ३ ॥ श्री० ॥
परपरिणामिकता दशा रे, लहि परकारण योग रे ॥ द० ॥
चेतनता परगत थइ रे, राची पुद्गल भोग रे ॥ द० ॥ ४ ॥
श्री० ॥ अशुद्ध निमित्त तो जड अछे रे, वीर्यशक्ति वि-
हीन रे ॥ द० ॥ तंतो वीरज ज्ञानयी रे, सुख अनंत छीन
रे ॥ द० ॥ ५ ॥ श्री० ॥ तिण कारण निश्चै क्यों रे, मुझ
निज परिणति भोग रे ॥ द० ॥ तुझ सेवायी नीपजे रे,
भाजे भवभय सोग रे ॥ द० ॥ ६ ॥ श्री० ॥ शुद्ध रमण
आनंदता रे, घुव निस्संग स्वभाव रे ॥ द० ॥ सकल प्रवेश
अमूर्तता रे, ध्यानां सिद्ध उपाय रे ॥ द० ॥ ७ ॥ श्री० ॥
सम्पत् तत्त्व जे उपदिश्यो रे, सुणतां तत्त्व ज्ञाप्य रे ॥ द० ॥
अदाज्ञाने जे ग्रहो रे, तेहिज कार्य कराय रे ॥ द० ॥ ८ ॥
श्री० ॥ कार्यरुचि कर्ता थये र, कारक सवि पल्लाय रे ॥
द० ॥ आनमगने आनन रने र, निज घर मगल घाय रे
॥ द० ॥ ९ ॥ श्री० ॥ बाण शरण आधार छो रे, प्रभुजी

मन्त्र महाप रे ॥ ३० ॥ देवचंद्र पद्म लोचने रे विनयकर
 सुमहाप रे ॥ ३० ॥ १० ॥ श्री ॥ इति श्री सुमनेवमणि
 स्तवने ॥

॥ अथ तृतीय श्रीबाहुजिन स्तवने ॥

॥ मंत्रजित अस्त्रधारि ॥ ३० ॥ देवी ॥ बहुजिंद वरा
 मन्त्र, वर्तमान भगवान् ॥ प्रहारी ॥ महाविदेह विजिता, केवल
 शान निवन ॥ ३० ॥ १ ॥ ३० ॥ ज्योतिषी ह्मन्त्रो,
 न ह्ये जेह लाल ॥ ३० ॥ भवद्वय परितनयो, इहोम
 हे व्यवहार ॥ ३० ॥ २ ॥ ३० ॥ कृत्त अहता देवी,
 लोचने सुहृदमिता ॥ ३० ॥ शोभा पद्म अस्त्रधारि, न ब्रह्म
 विषय जित ॥ ३० ॥ ३ ॥ ३० ॥ कर्मकर विनयनो,
 नविलन अस्त्रधार ॥ ३० ॥ नवदेव मंत्रज्ञा, विष्णुदेव
 विजित ॥ ३० ॥ ४ ॥ ३० ॥ अतस्तुत अस्त्रधार, भव
 दन भंडार ॥ ३० ॥ अस्त्रिक ह्मन्त्र अस्त्रधारि, नहि परमार्थकार
 ॥ ३० ॥ ५ ॥ ३० ॥ सुखदुःख परितो वरिणे, अस्त्रधार
 विहिन ॥ ३० ॥ अस्त्र अस्त्रो अस्त्रो, अस्त्र अस्त्रिक मंत्र
 ॥ ३० ॥ ६ ॥ ३० ॥ अस्त्र अस्त्रो, नहि अस्त्र अस्त्र
 ॥ ३० ॥ अस्त्र अस्त्रो अस्त्रो, अस्त्र अस्त्र अस्त्र ॥ ३०
 ॥ ७ ॥ ३० ॥ अस्त्र अस्त्र अस्त्र अस्त्र अस्त्र अस्त्र
 ॥ ३० ॥ अस्त्र अस्त्र अस्त्र अस्त्र अस्त्र अस्त्र ॥ ३० ॥
 ॥ ८ ॥ ३० ॥ अस्त्र अस्त्र अस्त्र अस्त्र अस्त्र अस्त्र ॥ ३० ॥
 ॥ ९ ॥ ३० ॥ अस्त्र अस्त्र अस्त्र अस्त्र अस्त्र अस्त्र ॥ ३० ॥
 ॥ १० ॥ ३० ॥ अस्त्र अस्त्र अस्त्र अस्त्र अस्त्र अस्त्र ॥ ३० ॥

॥ १० ॥ बा० ॥ परमात्म परमसेरु, भावदया दातार ॥ प्र० ॥
सेवो घ्यावो एहने, देवचंद्र सुखकार ॥ प्र० ॥ ११ बा० ॥
इति ॥ ३ ॥

॥ अथ चतुर्थ श्रीसुबाहुजिन स्तवनं ॥

वाल ॥ माहरो वालो ब्रह्मचारी ॥ ए देशी ॥ श्रीसुबाहु-
जिन अंतरजामी, मुझ मननो विशरामी रे ॥ प्रमु अंतरजामी ॥
आत्मवर्मतणो आरामी, परपरिणति निःकामी रे ॥ प्र०
॥ १ ॥ केवल ज्ञान अनंत प्रकाशी, भविजन कमल विकासी
रे ॥ प्र० ॥ चिदानंद धन तत्त्वविठासी, शुद्धस्वरूप निवासी
रे ॥ प्र० ॥ २ ॥ यद्यपि हुं मोहादिकें छलीयो, परपरिणतिहुं
भलीयो रे ॥ प्र० ॥ हवे तुज सम मुज साहिव मलीयो,
तिणें सवि भवभय टलीयो रे ॥ प्र० ॥ ३ ॥ ध्येय स्वभावें
प्रमु अवधारी, दुर्व्याता परिणति वारी रे ॥ प्र० ॥ भासन वीर्य
एकताकारी, ध्यान सहज संभारी रे ॥ प्र० ॥ ४ ॥ ध्याना
ध्येय समाधि अमेद्ध, परपरिणति विच्छेदें रे ॥ प्र० ॥ ध्याता
साधक भाव उच्छेदें, ध्येय सिद्धता वेदे रे ॥ प्र० ॥ ५ ॥
द्रव्यक्रिया साधन विधि पाची, जे जिन आगम वाची रे
॥ प्र० ॥ परिणति वृत्ति विभावें राची, तिगे नवि धाये साची
रे ॥ प्र० ॥ ६ ॥ पण नवि भय जिनराज पसायें, नत्वरसा-
यण पाये रे ॥ प्र० ॥ प्रभुभगणें निज चित्त वमाये, भावरोग
मिट जाये रे ॥ प्र० ॥ ७ ॥ जिनरा वचन अमृत अनुसरीयें,
नत्त्व गमण आदरिये रे ॥ प्र० ॥ द्रव्यभाव आस्रव परिहरीयें,
देवचंद्र पद वरिये रे ॥ प्र० ॥ ८ ॥ इति चतुर्थ श्री
सुबाहुजिन स्तवन ॥ ४ ॥

॥ अथ पंचम श्रीसुजातजिन स्तवनं ॥

॥ देहं देहं नणद हठीली ॥ ए देशी ॥ स्वामी सुजात
 मुहाया, दीटा आणंद उयाया रे ॥ मनमोहना जिनराया ॥
 जिणें पूरण तत्त्व नियाया, द्रव्यास्तिक नय ठहराया रे ॥ म०
 ॥ १ ॥ पर्यायास्तिक नपराया, ते मूलस्वभाव समाया रे ॥ म० ॥
 ज्ञानादिक स्व परजाया, निजकार्य करण वरताया रे ॥ म० ॥
 ॥ २ ॥ अंशनय मार्ग कहाया. ते विकल्पभाव सुणाया रे
 ॥ म० ॥ नय चार ते द्रव्य थपाया, शब्दादिक भाव कहाया
 रे ॥ म० ॥ ३ ॥ दुर्नय ते सुनय चलाया, एकत्व अभेदे
 ष्याया रे ॥ म० ॥ ते सविपरमार्थ समाया, तसु वर्तन भेद
 गमाया रे ॥ म० ॥ ४ ॥ स्याद्वादीवरतु कहिजें, तसु धर्म
 अनंत लहीजें रे ॥ म० ॥ सामान्य विशेषतुं धाम, ते द्रव्या-
 स्तिक परिगाम रे ॥ म० ॥ ५ ॥ जिनरूप अनंत गणीजें, ते
 दिव्यज्ञान जाणीज रे ॥ म० ॥ श्रुतज्ञानें नयपथ लीजें अनु-
 भव आस्वादन कीज रे ॥ म० ॥ ६ ॥ प्रभुशक्ति व्यक्ति
 एकभावे, गुण सर्व रखा समभावे रे ॥ म० ॥ माहरे सत्ता
 प्रभु सरखी, जिनवचन पसायें परखी रे ॥ म० ॥ ७ ॥ हुंतो
 निज संपत्ति भोगी, हुंतो परपरिणतितो योगी रे ॥ म० ॥
 तिणे तुम्ह प्रभु माहरा स्वामी, हुं सेवक तुझ गुणग्रामी रे
 ॥ म० ॥ ८ ॥ ए संखे चित्त समवाय, मुझ सिद्धितुं कारण
 थाय रे ॥ म० ॥ जिनराजनी सेवना करवी, ध्येय ध्यान
 धारणा धरवी रे ॥ म० ॥ ९ ॥ तुं पूरण ब्रह्म अरूपी, तुं
 ज्ञानानंद स्वरूपी रे ॥ म० ॥ इम तत्त्वालंघन करीयें, तो
 देवचंद्र पदवरीये रे ॥ म० ॥ १० ॥ इति सुजातजिनस्तवनं ॥

॥ अथ षष्ठ श्री स्वयंप्रभजिन स्तवनं ॥

॥ भोगनदीहेहाउहोभिसरिठागुरो महदरो ॥ १ ॥ देवी ॥
 ग्रामी स्वयंप्रभने हो जाउ.भामणे, हरले वार हजार ॥ वस्तु-
 धर्म परण जगु नीपनो, भाव कृता किरतार ॥ १ ॥ स्वा० ॥
 द्रव्यधर्म ते हो जोग समरसा, विषयदिरु परिहार ॥ आत्म-
 शक्ति स्वभाव गुधर्मनो, साधनदेतु उदार ॥ २ ॥ स्वा० ॥
 उपशम मार्ग हो मिश्र क्षयिकामे, जे निज गुण मागभा ॥
 ॥ पूर्णवैष्णवं नीपजानो, साधन धर्म स्वभाव ॥ ३ ॥
 स्वा० ॥ समक्ति गुणयी हो शैलेशी लगे, आत्म अगुण
 भाव ॥ संतर निर्जग हो उपादान हेतुना, साध्वार्थकन दाव
 ॥ ४ ॥ स्वा० ॥ गरुडप्रदेशे हो कर्म जभासना, पूर्णनंद
 स्वस्थ ॥ आत्म गुणनी हो जे मंगुलना, सिद्ध स्वभाव अतुल
 ॥ ५ ॥ स्वा० ॥ अष्टादशधित हो जे निरुपगता, परमा-
 तम चिद्वत् ॥ आत्मभोगी हो रमना निज वदे, मिरावण
 प कर ॥ ६ ॥ स्वा० ॥ पदो धर्म हो प्रभुने नीरुपो,
 भांग्यो लेह्यो धर्म ॥ जे अरुणां हो भगियम रुचि हो,
 विविध विदानी कर्म ॥ ७ ॥ स्वा० ॥ नामार्थ हो टाल धर्म
 नय, द्रव्यार्थ दिम वाट ॥ मरामना हो हेतुगे भदा,
 भाव विता मरु वाट ॥ ८ ॥ स्वा० ॥ अष्टा भाजन हो मरु
 मरामने, कृता कुमार भाव ॥ देवदत्त गिरतर वद मेहता,
 प्रभु दम्पदम्पद ॥ ९ ॥ स्वा० ॥ इति षष्ठ श्री स्वयंप्रभ-
 जिन स्तवनं ॥

॥ अथ अष्टम श्री अनंतवीर्यजिन स्तवनं ॥

॥ चरणाळी चामुंडा रण चडे ॥ ए देशी ॥ अनंतवीरज
जिनराजनो, शुचि वीरज परम अनंत रे ॥ निज आत्म भावें
परिणम्यो, गुणवृत्ति दर्तनावंत रे ॥ १ ॥ मन मोयुं अम्हारुं
प्रभुगुणें ॥ ए आंकणि ॥ यद्यपि जीव सद् सदा, वीर्यगुण
सत्तावंत रे ॥ पण कमें आवृत्तचल तथा, बाल बाधक लहंत
रे ॥ २ ॥ म० ॥ अल्पवीर्य क्षयोपशम अछे, अविभाग वर्णा
रूप रे ॥ षड्गुण एम असंख्ययी, धावे योग स्थान स्वरूप
रे ॥ ३ ॥ म० ॥ सुहम निगोदी जीवधी, लावसत्तीवर पज्जन
रे ॥ योगनां आण असंख्य छे, तरतम मोहें परापत्त रे ॥ ४
॥ म० ॥ संयमने योगें वीर्य ते, तुम्हें कीचो पंडित दक्ष रे
॥ साध्य रसी साधक पजे. अमिसंधि रम्यो निज लक्ष रे ॥ ५
॥ म० ॥ अमिसंधि अंधक नीपने, अनमिसंधि अपंचय धाय
रे ॥ स्थिर एक नत्त्वना वान्तो, ते क्षायिक शक्ति समाप
रे ॥ ६ ॥ म० ॥ चक्रमणन्याय सयोगता, तजी कीव अयोगी
धाम रे ॥ अकरण वीर्य अनंतता, निजसहकार अकाम रे ॥
७ ॥ म० ॥ शुद्ध अचल निजवीर्यनी, निरुपाधिक शक्ति अनंत
रे ॥ ते प्रगट्टी मे जाणी गही. तिण तमलीज देव महंत रे
॥ ८ ॥ म० ॥ नुस्र ज्ञान चेतना अनुगमी, मुझ वीर्य स्वरूप
समाप रे ॥ पंडित क्षायिकता पामजे. ए पणसिद्धि उपाय रे
॥ ९ ॥ म० ॥ नायक नायक १ नाय. मेवनयां आत्म सिद्धि
रे ॥ देवचंद्र पद १००० ॥ १० ॥ म० ॥

॥ अथ नवम श्रीसूरप्रभजिन स्तवनम् ॥

॥ देशी कहखानी ॥ सूर जगदीशनी तीक्ष्ण अति शूरता,
 तेणें विरकालनो मोह जाण्यो ॥ भाव स्याद्वाङ्मना शुद्ध परकाश
 करि; नीपनो परम पद जग बरीनो ॥ १ ॥ सू० ॥ प्रथम-
 निध्याच हणि शुद्ध देवग निगण, प्रगट करि जेणें अविरति
 पगासी ॥ शुद्ध चारित्र्य गन वायें सुखव्यो, परिणति कलु-
 षता नवि विगाशी ॥ २ ॥ सू० ॥ वारि परभावनी कर्तृता
 मूल्यी, आत्मपणिगाम कर्तृत्व धारी ॥ श्रेणि आरोहतां वेद
 हास्यादिनी, संगमी चेतना प्रभु निवारी ॥ ३ ॥ सू० ॥ भेद-
 ज्ञानें यथा वस्तुना ओलखा, द्रव्य पयोयें थड् अमेदी ॥
 भाव सविकल्पता छेदि केवल सकल, ज्ञान अनंतता स्वामि
 वेदी ॥ ४ ॥ सू० ॥ वीर्यशायिक बलें चपळता योगनी,
 रोषि चेतन कपों सुवि अदेशी ॥ भाव शैलेशीमें परम
 अक्रिय थड्, क्षय करी चार नहु कर्मलेयी ॥ ५ ॥ सू० ॥
 वर्ण रस गंध विहु फग्न संन्यान विहु, योगनहु संग विहु
 जिन अरुपी ॥ परम आनंद अच्यंत सुख अनुभवी, तत्त्वत-
 न्मय सदा चित्स्वरुनां ॥ ६ ॥ सू० ॥ ताहरी शूरता घोरता
 तीक्ष्णता, देखि नेवकनणो चित्त गव्यो ॥ राग सुप्रशस्तयी
 गुणी आश्चर्यता, गुणी अटुनपणे जीव मान्यो ॥ ७ ॥ सू० ॥
 आत्मगुण नचि धवे नच साधन रसो, नच निध्याति निर्वाण
 धावे ॥ देवचंद्र शुद्ध परमात्म नेवनयका, परम आत्मिक आनंद
 पावे ॥ ८ ॥ सू० ॥ इति नवम सूरप्रभजिन स्तवनम् ॥ ९ ॥

॥ अथ दशम श्रीविशालजिन स्तवनं ॥

॥ प्राणी याणी जिननणी ॥ ए देशी ॥ देव विशाल
 जेणंदनी, नमो ध्यावो तत्त्व गणाधि रे ॥ चिदानंद रा अनु-
 मयी, सहज अकृत निरुपाधि रे ॥ १ ॥ स० ॥ अरिहंत
 द वंदीये गुणवंत रे ॥ गुणवंत अनंत महंत स्वरो, भगवा
 नो भगवंत रे ॥ ए आंकणी ॥ भव उपाधि गद शाला,
 प्रभुजी ओ वैद्य अमोघ र ॥ स्वयं आश्रय करी, तम तापो
 विजय ओघ रे ॥ २ ॥ न० ॥ अ० ॥ भव समुद्र जल तागा
 नेपांमक सम जिनगज रे ॥ अग्न हाहाजि पामीये, अक्षय
 देवनगमुं गज र ॥ ३ ॥ ज० ॥ अ० ॥ भव अट्टी अर्णी
 सहनरी, पाग प्रभुजी गवशाद्ध रे ॥ शुद्धमार्ग दशंकणी,
 योग शंभकर नाह र ॥ ४ ॥ यो० ॥ अ० ॥ रक्षक जिन
 कायना, कर्ण मोहनिवाहक गामी रे ॥ अमग संग रक्षक
 ना, वेणो गोप हुंश भविगम र ॥ ५ ॥ तं० ॥ अ० ॥ भाव
 नाहिकक पंगना, माहगना उगडग र ॥ अमे अहिकक सीपनो,
 नाहग जम्हरीज विजय र ॥ ६ ॥ मा० ॥ अ० ॥ पुत्र
 गण अरिहंतजी, नाक ज्ञापक मनिषः रे ॥ मोदक सां
 वेभक्ती, ज्ञापक मोह भवि र ॥ ७ ॥ टी० ॥ अ० ॥
 गमक न सुमणि न गमक उगारी वाय र ॥ देवदत्त सुम-
 न प्रद. गुण मेह समाह नमय र ॥ ८ ॥ पु० ॥ अ० ॥
 नि श्री विशालजिन स्तवनं ॥

॥ अथ एकादश श्री वज्रंधरजिन स्तवनं ॥

॥ नदी यमनाके नीर ॥ ए देशी ॥ विहगमान भगवान्,
गुणो मुज वितति ॥ जगनाक जगनाय. जगो विभवन पति ॥
भासक लोकालोक. तिमो जगो धरि ॥ नो पण वितक वान,
कहं छं नुज प्रति ॥ १ ॥ २ नम्य निज होडि. रम्यो पर
पुढेल ॥ दान्यो दान्यो जग. विषय नृपाजते ॥ आश्रव
बंधविभाव. क. राख जगो ॥ नयो सिखावान. दोष छं
परगो ॥ २ ॥ अयगुण दाकन काज. क. जिनमन क्रिया ॥
न ननु अयगुण चान. अनादिनी जे प्रिया ॥ दृष्टिगगतो पोष,
तेह ममकिन गढ़ ॥ म्यादावना रैन. न देखु निजपद ॥ ३ ॥
मन ननु दयन स्वभाव. वचन सुदर्शना ॥ वस्तु अनन
स्वभाव. न भाव जे जना ॥ जे जेकोन देव. ननु लैकि-
कयी ॥ दुर्दम सिद्ध स्वभाव. प्रभो नहुनकयी ॥ ४ ॥
महाविदेह मजा दे नाभ लिनव ॥ श्रवणव अरिहिन,
अनेन गुणाकर ॥ जे निषाकर श्रेष्ठ गुण मुज नारी ॥
महाविद्य गुणयोग. गंग कर उभर ॥ ५ ॥ प्रभुमुख भव्य
स्वभाव. सुख ओ महने ॥ नो रामे प्रमोद. एह चेतन
रगो ॥ धारि विचार जग गहि मयवदना ॥ सहज स्वतंत्र
स्वरूप. स्वाय आपना ॥ ६ ॥ वरद न प्रभुमान. धाम
ते गुण नारा ॥ जे देव ननु जे देव ननु ॥ देवचंद्र
लिनव ॥ दाय विजय जग ॥ लिन ॥ जग ननु. जगि
मज जगो ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥

॥ અથ દ્વાદશ શ્રી ચંદ્રાનનજિન સ્તવનમ્ ॥

॥ વીર ચંદલા ॥ એ દેશી ॥ ચંદ્રાનનજિન, સાંભર્ણ
 અરદાસ રે ॥ મુક્ત સેવક ભણી, છે પ્રભુનો વિશ્વાસો રે ॥
 ॥ ૧ ॥ ચં૦ ॥ ભરતદ્રેવ માનવળો રે, લાલો દુઃખ કાઠ ॥
 જિનપરચર વિરહ્યા રે, દુલહો સાવન ચાલો રે ॥ ૨ ॥ ચં૦ ॥
 દ્રવ્ય ક્રિયા રુચિ જીવડા રે, ભાવ ધર્મરુચિહીન ॥ ઉપદેશક
 પળ સેહવા રે, હું ઘરે જીવ નવીન રે ॥ ૩ ॥ ચં૦ ॥
 તત્ત્વાગમ જાણંગ તજી રે, ચઢ્ઢજન સંપત્ત જેહ ॥ મૂઢ હઠી
 જન આદર્યા રે, ગુગુરુ વહાવે સેહ રે ॥ ૪ ॥ ચં૦ ॥ આળા
 સાવ્ય વિના ક્રિયા રે, લોકે માન્યો રે ધર્મ ॥ દંસળ નાળ
 ચરિત્તનો રે, મૂઢ ન જાણ્યો મર્મ રે ॥ ૫ ॥ ચં૦ ॥ ગઢ
 કદા ગ્રહ સામ્યે રે, માને ધર્મ પ્રસિદ્ધ ॥ આતમ ગુણ અરુચા-
 યતા રે, ધર્મ ન જાણે શુદ્ધ રે ॥ ૬ ॥ ચં૦ ॥ તત્ત્વાસિક
 જન થોડલા રે, ચઢ્ઢલો જન સંવાદ ॥ જાણો છો જિનગમજી
 રે, સઘલો પૂઠ વિવાદ રે ॥ ૭ ॥ ચં૦ ॥ નાવ ચાગ વંદન
 તળો રે, મનમાં ઘણો ઉમગ ॥ પુણ્ય વિના કિમ પાર્મીયે રે,
 પ્રભુસેવનનો રંગ રે ॥ ૮ ॥ ચં૦ ॥ જગત્તારક પ્રભુ પાંદીણ
 રે, મહાવિદેહ મજાર ॥ દસ્તુધર્મ ર્યાદાદના રે, મુનિ કરિયે
 નિર્ધાર રે ॥ ૯ ॥ ચં૦ ॥ તુડા કહળા સદુ ઉપેરે રે, સરસ્વી
 છે મહારામ ॥ પળ અવિરાધક જીવને રે, કાળા સપટ્ટું પાપ
 રે ॥ ૧૦ ॥ ચં૦ ॥ પૂઠવા પળ ભવિ જીવને રે, દેવ ભક્તિ
 આધાર ॥ પ્રમુચમગ્ગદો પાર્મીયે રે, દેવચંદ્ર પદ સાર રે ॥ ૧૧ ॥
 ચં૦ ॥ હનિ ॥

॥ अथ त्रयोदश श्री चंद्रबाहुजिन स्तवनम् ॥

॥ श्री आनाय उपासता ॥ १ ॥ देवी ॥ चंद्रबाहुजिन
सेवना, भवनाहिनी तेह ॥ परपरिणतिना पालने, निष्कासन
रेह ॥ १ ॥ चं० ॥ सुदृढ भाव आशंभना, उद्वासन केतु ॥
सम्पद्दर्शन वासना, भाननवरण तनेन ॥ २ ॥ चं० ॥ विक-
रन योग प्रशंसना, गुणस्तवना संग ॥ चंदन पूजन भावना,
निजपावना अंग ॥ ३ ॥ चं० ॥ परमात्मन पद कामना, काम-
नाशन एह ॥ तत्तत्त्वार्थ प्रकाशना, करवा गुणगेह ॥ ४ ॥
चं० ॥ परमेश्वर आलंबना, राख्य जेह जीव ॥ निर्मल
साधनी साधना, गढ़े तेह रुदीव ॥ ५ ॥ चं० ॥ परमानंद
उपासना, प्रभु सुष्ट उपाय ॥ तुम तम तारक सेवतां, परसेव
न थाय ॥ ६ ॥ चं० ॥ सुज्ञानन संजानि तज्य, तुन्हें कारण
सा ॥ देवदेव अविहंतलो, सेवा तुल्यकर ॥ ७ ॥ चं० ॥
इति चंद्रबाहुजिन स्तवनम् ॥

॥ अथ चतुर्दश श्रीभुजंगस्वामि स्तवनम् ॥

॥ देवी कअनी ॥ पुष्कलावद् विजयें हो, के विचरे
तीर्यपति ॥ प्रभुचरणने सेवे हो, के सु नर असुरपति ॥
जसु गुण प्रगट्या हो, के सर्व प्रदेसनां ॥ आनन गुणती
हो, के विकल अलख गग ॥ १ ॥ मयन्य स्वभावनी हो,
के परिणति उपजाय ॥ मयन्य हो के मयन्य अनजाह ॥
गुण सकल दाता ॥ निजानन करे कर ॥ मनुजाय
प्रवर्ते हो, के अलख नरक ॥ २ ॥ जसु उपाय अनुकें

८०० श्रीदेवचंद्रजीवन विंशति विरहमानजिन स्तवनं.

हो, के कनाभाय नहीं ॥ सर्व प्रदेश हो, के प्रति विभक्त
 कही ॥ घेनन द्रव्यने हो, के सहज प्रदेश गिने ॥ गुण-
 संना यंत्र हो, के वस्तुने सहज बने ॥ ३ ॥ शंकर सहसरी
 हो, के सहजें गुण बने ॥ द्रव्यादिक परिणति हो, के भवे
 अनुगमने ॥ दानादिक लक्ष्य हो, के न भवे साहाय्य पित्त ॥
 सहकार अहंते हो, के गुणनी प्रति घना ॥ ४ ॥ पर्याय अनंता
 हो, के ते एक कार्यणें ॥ गते तेहने हो, के जिनस गुण
 पभने ॥ ज्ञानादिक गुणनी हो, के कर्मा जीव प्रने ॥ धर्मादिक
 द्रव्यने हो, के महारां करने ॥ ५ ॥ बाह्यक व्यापकता हो, के
 प्रभुतुम धर्म रमी ॥ आत्म अनुभारी हो, के परिणी
 अन्य वर्नी ॥ मूल शक्ति अनंती हो, के गान्ति व्यापता ॥
 मूल शक्ति विरामन हो, के थाये गुण रमना ॥ ६ ॥ इम
 निज गुणभोगी हो, के स्वादि वृजंग मदा ॥ ते निर्य वृ
 हो, के ते नर धन्य मदा ॥ देवदत्त प्रभुनी हो, के गुण
 भक्ति मने ॥ आत्म अनुभारी हो, के निर निरवर्तक
 बने ॥ ७ ॥ इति ॥ १४ ॥

॥ अथ पंचदश श्री ईश्वरदेवजिन स्तवनम् ॥

॥ काठ स्तवन ॥ १ ॥ दश ॥ वंशे ईश्वरे, जिने
 ईश्वर हो निज स्तवन ॥ विरहमानं शक्ति, अ-
 दिव्य ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥
 ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥
 २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥

तुमचा हो पूर्ण पवित्रता ॥ ३ ॥ पूर्णानंद स्वरूप, भोगी
अयोगी हो उपयोगी सदा ॥ शक्ति सकल स्वार्थीन, वरते
प्रभुनी हो जे न चले कदा ॥ ४ ॥ दास विभाव अनंत
नासे प्रभुजी हो तुझ अवलंबने ॥ ज्ञानानंद महंत, तुझ
सेवायी हो सेवकने बने ॥ ५ ॥ धन्य धन्य ते जीव, प्रभु-
पद बंदी हो जे देशन सुणे ॥ ज्ञानक्रिया करे शुद्ध, अतु-
भव योगें हो निज सावकपणे ॥ ६ ॥ बारंबार जिनराज,
तुझ पद सेवा हो होजो निर्मली ॥ तुझ शासन अतुजाइ,
वासन भासन हो तत्त्वरमण बली ॥ ७ ॥ शुद्धानमनिज
धर्म, रुचि अतुभवयी हो नावन सखता ॥ देवचंद्र जिनचंद्र
भक्ति पसायें हो होजे व्यक्तता ॥ ८ ॥ इति पंचदश श्री
ईश्वरनामाजिन स्तवनं ॥ १५ ॥

॥ अथ षोडश श्री नगिप्रभजिन स्तवनम् ॥

॥ अरज अज सुणोने रुडा राजीया होजी ॥ ए देशी ॥
ननिप्रभ ननिप्रभप्रभुजी वीनवुं हो जी, पामीवर प्रग्नाव ॥
जाणो छो जाणो छो विष दिनरे हो जी, नोयण दामव-
भाव ॥ १ ॥ न० ॥ ए वग्ना ए वग्ना पर भावनो हो
जी, भोक्ता पुद्गरूप ॥ दाहक दाहक व्यावक एहनो हो
जी, राख्यो लड भव नर ॥ २ ॥ न० ॥ आनन आनन
धर्म विमार्गो हो जे, नेहो निराला ॥ आश्रय आश्रय
बंदरों बंद हो जे, मज नका ॥ ३ ॥ न० ॥
जहदज जहदज कम न दहन ॥ जहदु आनन वनव ॥
इहिननम इहिननम ॥ जह हो न दहन ॥ एकन ॥ ४ ॥
न० ॥ जेडा जेडा जहदज ॥ जह हो न दहन ॥ जेडा जेडा

बुद्ध ॥ वीरज वीरज अनंत स्वभावुनो हो जी, चारित्र क्षायिक
 शुद्ध ॥ ५ ॥ न० ॥ विश्रामि विश्रामि निजभावना हो
 जी, स्याद्वादी अप्रमाद ॥ परमात्म परमात्म प्रभु देखना
 हो जी, भागि प्रांति अनाद ॥ ६ ॥ न० ॥ जिनसम
 जिनसम सत्ता ओलखी हो जी, तमु प्रागभावनी इह ॥
 अंतर अंतर आत्मता लही हो जी, परपरिणति निरीह
 ॥ ७ ॥ न० ॥ प्रतिछंदे प्रनिछंदे जिनराजनें हो जी, कर्ता
 साधक भाव ॥ देवचंद्र देवचंद्र पद अनुभवे हो जी, शुद्धात्म
 प्रागभाव ॥ ८ ॥ न० ॥ इति षोडश नमिप्रभजिन स्तवनं ॥

॥ अथ सप्तदश श्री वीरसेनजिन स्तवनम् ॥

॥ लाललदे मान मल्हार ॥ ए देशी ॥ वीरसेन जगदीश
 ताहरी परम जगीश, आज हो दीसे रे वीरजता निभुवनयी
 घणी जी ॥ १ ॥ अणहारी अशरीर, अक्षय अजय अतिवीर,
 आज हो अविनाशी अलेशी द्रुव प्रभुता घणी जी ॥ २ ॥
 अर्त्ताद्रिय गत कोह, विगनमाय मय लोह, आज हो सोहे
 रे मोहे जगजनता भणी जी ॥ ३ ॥ अमर ॥ अखंड अरूप,
 पूर्णानंद स्वरूप, आज हो विश्वे दीपे थिर समना घणी जी
 ॥ ४ ॥ वेदरहित अकषाय, शुद्ध सिद्ध अगहाय, आज हो
 घ्यापक नायकने ध्येयपदे ग्रहो जी ॥ ५ ॥ दानलाभ निज
 भोग, शुद्धमृगुण उपभोग, आज हो अजोगी करना भोक्ता
 प्रभु लहो जी ॥ ६ ॥ द्रमिण जान चारित्र, सकल प्रदेश
 पवित्र, आज हो निर्मल निम्यगी अरिहा वरीयें जी ॥ ७ ॥
 देवचंद्र जिनचंद्र गणानदनो इह, आज हो जिनवग्मेवादी, विर
 आनंद य न ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ अष्टादश श्री महाभद्रजिनस्तवनम् ॥

॥ तट यमुनातुं रे, अति स्लीयामणुं रे ॥ ए देशी ॥
 महाभद्र जिनराज, राज राजविराजे हो आज तुमारडो जी ॥
 क्षायिकर्वाय अनंत, धर्म अभंगे हो तुं साहिव बडो जी ॥१॥
 हुं बलिहारी रे श्री जिनवरनगी रे ॥ कर्ता भोक्ता भाव,
 कारक कारण हो तुं स्वामी छतो जी ॥ ज्ञानानंद प्रधान
 सर्व वस्तुनो हो धर्म प्रकाशनो जी ॥ २ ॥ हुं० ॥ सम्यग्-
 दर्शन मित्त, स्थिरनिधारे रे अविसंवादता जी ॥ अग्न्यावाधि
 समाधि, कोश अनश्वरे रे. निज आनंदता जी ॥३॥ हुं ॥ देश
 असंख्य प्रदेश, निजनिज रीते रे गुण संपत्ति भर्या जी ॥ चारिव
 दुर्ग अभंग, आत्म शक्ते हो परजय संचर्या जी ॥४॥ हुं० ॥
 धर्मक्षमादिक सैन्य, परिणानि प्रभुता हो तुझ बल आकरो
 जी ॥ तत्त्व सकल प्राणभाव, सादि अनंती रे रीते प्रभु धर्यो
 जी ॥ ५ ॥ हुं० ॥ द्रव्य भाव अरिलेश, सकल निवारी रे
 साहिव अवतर्यो जी ॥ सहज स्वभाव विलास, भोगी उपयोगी
 रे ज्ञान गुणें भर्यो जी ॥ ६ ॥ हुं० ॥ आचारिज उवझास,
 साधक मुनिवर हो देश विरत धरु जी ॥ आत्म सिद्ध अनंत
 कारणरूपे रे योगक्षेमंकरु जी ॥ ७ ॥ हुं० ॥ सम्यग्दृष्टि जीव
 आणारगी हो सहु जिनराजना जी ॥ आत्म साधन काज,
 सेवे पदकज हो श्री महागजनां जी ॥ ८ ॥ हुं० ॥ देवचंद्र
 जिनचंद्र. भगने गचो हो भवि आत्म रुचि जी ॥ अन्यय
 अक्षय शुद्ध. संपत्ति प्रगट हो मनागन शुचि जी ॥९॥ हुं० ॥

॥ अथ एकोनविंश श्री देवजसाजिन स्तवनम् ॥

॥ महाविदेह क्षेत्र सोहामण्यं ॥ ए देवी ॥ देवसजा दधि
 मण करो, तियटे मोह विभाव लाल रे ॥ प्रगटे शुद्ध रामा
 यना, आनंद लहरी दास लाल रे ॥ १ ॥ दे० ॥ स्वामी धर्मो
 पुष्कर वंश, जेम्भसेन दास लाल रे ॥ क्षेत्र विभेद धर्मो पद्मो
 किम पोहोच उद्धार लाल रे ॥ २ ॥ दे० ॥ होयन जो तनु
 गामदी, आसन नाथ हृदय लाल रे ॥ जो होरी चित आं
 स्वटी, देवग निष्प प्रभु नर लाल रे ॥ ३ ॥ दे० ॥ ज्ञानन-
 भक्त जे गुणग, तिनहुं जीप नमाय लाल रे ॥ कृपा करो
 मुझ उपां, तो त्रिनंदन थाय लाल रे ॥ ४ ॥ दे० ॥ पद्म
 पत्रे विगयना, श्री कान्हा हूँ जीव लाल रे ॥ अतिरति मोह
 छे नहीं, दीटे आगमदीन लाल रे ॥ ५ ॥ दे० ॥ आत्म
 शुद्ध स्वभावनं, बोधन शोभनकाज लाल रे ॥ गत्यधि प्राप्ति
 लो, हेतु कहे महागज लाल रे ॥ ६ ॥ दे० ॥ तुष्ट म-
 निमो मदिव मित्यो, भाजे भावम टर लाल रे ॥ पुष्टमन
 मनु लक्ष्मी, कोण कर परमेश लाल रे ॥ ७ ॥ दे० ॥ वैकुण्ठ
 दत्त कृतलक्ष्मी, नाथ भावक आत्म लाल रे ॥ देवभंद दिन
 मदन, धामावत गुणका लाल रे ॥ ८ ॥ दे० ॥ इति श्री
 देवभंदस्तवनम् ॥

॥ अथ विंशति श्री अजितवीर्यजिन स्तवनम् ॥

॥ अजितवीर्यजिन विचरता रे ॥ मनमोहनां रे लाल ॥
 पुष्कर अर्द्धविदेह रे ॥ भविष्योहनां रे लाल ॥ जंगम सुरतरु
 सारिखो रे ॥ मन० ॥ सेवे धन्य धन्य तेह रे ॥ भवि० १ ॥
 जिनगुण अमृत पानयी रे ॥ म० ॥ अमृतक्रिया सुपसाय रे
 ॥ भ० ॥ अमृतक्रिया अनुष्ठानयी रे ॥ म० ॥ आत्म अमृत
 धाय रे ॥ भ० ॥ २ ॥ प्रीति भक्ति अनुष्ठानयी ॥ म० ॥
 वचनअंतंगी सेव रे ॥ भ० ॥ कर्तातन्मयता लहे रे ॥ म० ॥
 प्रभुभक्ति निन्यमेव रे ॥ भ० ॥ ३ ॥ परमेश्वर अवलंबने रे
 ॥ म० ॥ ध्याता ध्येय अमेद रे ॥ भ० ॥ ध्येय समाप्ति हुवे
 रे ॥ म० ॥ साध्यसिद्धि अविच्छेद रे ॥ भ० ॥ ४ ॥ जिन-
 गुण राग परागयी रे ॥ म० ॥ वास्तिन सुख परिणाम रे ॥ भ० ॥
 तजशे दुष्टविभावता रे ॥ म० ॥ सरशे आत्म काम रे ॥ भ० ॥
 ॥ ५ ॥ जिनभक्तिरत चित्तने रे ॥ म० ॥ वैवकरस गुण प्रेम
 रे ॥ भ० ॥ सेवक जिनपद पामशे रे ॥ म० ॥ रसवेधित अय
 जेम रे ॥ भ० ॥ ६ ॥ नाथ भक्तिरत भावयी रे ॥ म० ॥ वृण जायं
 परदेव रे ॥ भ० ॥ परमानम चिन्तामनि सुरतरु धकी रे ॥
 म० ॥ अधिकारी अरिहंन नेव रे ॥ भ० ॥ ७ ॥ गुण स्मृतिधकी रे
 ॥ म० ॥ फरदयो आनमगम रे ॥ भ० ॥ नियमाकंचनता
 लहे रे ॥ म० ॥ लोह ज्यु पगम पाम रे ॥ भ० ॥ ८ ॥
 निर्मल तत्त्वन्वि धइ रे ॥ म० ॥ कंगलो जिनपति भक्ति
 ॥ भ० ॥ डेवचंद्र पद पामशे रे ॥ म० ॥ पगम महोदय
 दुनि रे ॥ म० ॥ ९ ॥ इति ॥ २० ॥

॥ कलश ॥ राग धन्याश्री ॥

॥ वंदो वंदो रे जिनवर विचरंता वंदो ॥ कीर्तन स्तन
 नमन अनुसरतां, पूर्वपाप निहंदो रे ॥ जिनवर विचरंता वंदो
 ॥ १ ॥ जंबू द्वीपे चार जिनेश्वर रे, धानकी आठ आणंदो ॥
 पुष्कर अर्थ आठ महामुनि, सेवे घोशठ इंदो रे ॥ जि०
 ॥ २ ॥ केवली गणधर साधु साधवी, श्रावक श्राविका वंदो ॥
 जिनमुख धर्मअमृत अनुभयतां, पामे मन आणंदो रे ॥ जि०
 ॥ ३ ॥ सिद्धाचल धोमास रत्नने, गापो जिनगुण छंदो ॥
 जिनपति भक्ति मुगतिनो माग, अनुपम दिगहुरखंदो रे
 ॥ जि० ॥ ४ ॥ खग्नर गच्छ जिनचंद सूरियर, पुण्यप्रधान
 मुण्डो रे ॥ शुभति सागर साधु रंग सुवाचक, पीयो क्षुभ-
 कंदो रे ॥ जि० ॥ ५ ॥ राजसार पाठक उपगारी, ज्ञानधर्म
 दिणंदो ॥ दीपचंद सदगुरु गुणरंता, पाठक धीर गपंदो रे
 ॥ जि० ॥ ६ ॥ देवचंद्र गणि आनम हेनें, गापा वीर
 जिणंदो ॥ ऋद्धि वृद्धि सुखमंपति प्रगटे, सुजग महोप
 वंदो रे ॥ जि० ॥ ७ ॥ इति पंडितश्री देवचंद्रजीकृत विंशति
 विहरमान जिनग्नवनानि संज्ञानि ॥

॥ अथ श्री महोपाध्याय देवचंद्रजी कृत
अतित जिन चोविशी ॥

॥अथ प्रथम तीर्थंकर श्रीकेवलज्ञानी जिनस्तवन॥

नामे गाजे परम आल्हाद,
प्रगटे अनुभव रत्न आस्वाद ॥
तेथी धाचे मति सुप्रसाद,
सुणतां भाजेरे कांई विषय विपादरे,
जिणंदा ताहरा नामधी मन भीनो ॥१॥
क्षेत्र असंख्य प्रदेश,
अनंत पर्याय निवेश ॥
जाणग शक्ति अशेष,
तेहथी जाणेरे कांई सकल विशेषरे ॥जि० २॥
सर्व प्रमेय प्रमाण,
जस केवल नाण पहाण ॥
तिणे केवलनाणी अभिहाण,
जस घ्यावेरे कांई मुनिवर ज्ञाणरे ॥जि० ३॥
ध्रुव परिणति छति ज्ञान,
परिणति परिणतं त्रिक गण ॥

करता पद प्रवृत्ति प्रकाश,
अस्ति नास्तितरे कांई सर्वनो भासरे ॥जि० ४॥

सामान्य स्वभावनो बोध,
केवल दर्शन शोध ॥
सहकार अभावे रोध,
समयंतररे कांई बोध प्रबोधरे ॥जि० ५॥

कारक चक्र समग्न,
ने ज्ञायक भाव विलग्न ॥
परमभाव संगग्न,
एक गीतरे कांई थयो गुण वग्नरे ॥जि० ६॥

इम सालंवन जिन ध्यान,
भवि साधे तत्व विधान ॥
लहे पूर्णानंद अमान,
तेह्यो थायेरे कांई शीव दृशानरे ॥जि० ७॥

दास विभाव अणाय,
नाम प्रनु सुप्रणाय ॥

जे तन्मय
मदी

॥ अथ द्वितीय श्रीनिर्वाणी प्रभुनुं स्तवन ॥

॥ वीरजी प्याराहो वीरजी प्यारा ॥ ए राग ॥

प्रणमुं चरण परमगुरु जिनना,

हंत ते मुनि जन मनना ॥

वासी अनुभव नंदन वनना,

भोगी आनंद घनना ॥ १ ॥

मोरा स्वामी हो तोरो ध्यान धरीजे,

ध्यान धरीजे हो सिद्धि वरीजे,

अनुभव अमृत पीजे,

मोरा स्वामी हो तोरो० ॥ ए आंकणी ॥

सकल प्रदेश समा गुण धारी,

निज निज कारज कारी ॥

निराकार अवगाह उदारी.

शक्ति सर्व विस्तारी ॥ मोरा० २ ॥

गुण गुण प्रति पर्याय अनंता,

ते अभिलाष्य स्वतंता ॥

अनंत गुणानभिलापी संता,

कार्य व्यापार करंता ॥ मोरा० ३ ॥

छति अविभागी पर्यय व्यक्ते,

कारज शक्ति प्रवनें ॥

। ते विशेष सामर्थ्य प्रशक्ते,
 गुण परिणाम अभिव्यक्ते ॥ मोरा० ४ ॥

निरवाणी प्रभु शुद्ध स्वभावी,
 अभय निरायु अपावी ॥

स्याद्वादी यम नोगत रावी,
 पूरण शक्ति प्रभावी ॥मोरा० ५॥

अचल अखंड स्वगुण आरामी,
 अनंतानंद विसरामी ॥

सकल जीव खेदज्ञ सुस्वामी,
 निरामगंधी अकामी ॥मोरा० ६॥

निःसंगी सेवनथी प्रगटे,
 पूर्णानंदी ईहा ॥

साधन शक्ते गुण एकत्वे,
 सीधे साध्य समीहा ॥मोरा० ७॥

पुष्ट निमित्तालंवन ध्याने,
 सालंवन लय ठाने ॥

देवचंद्र गुणने एक ताने,
 पहोचे पूरण धाने ॥मोरा० ८॥

॥ अथ श्री तृतीय सागर प्रभु जिनस्तवन ॥

॥ चडमानी पारणुं आवे ॥ ए राग ॥

गुण आगर सागर स्वामी,
मुनि भाव जीवन निःकामी ॥
गुण करणे कर्तृ प्रयोगी,
प्राग्भावी सत्ता भांगी ॥ १ ॥

सुहंकर भव्य ए जिन गावो,
जिम पूरण पदवी पावो ॥ सुहंकर ० ॥ ए आंकली ॥

सामान्य स्वभाव स्वपरना,
द्रव्यादि चतुष्टय घटना ॥
देखे दरशन रचनाये,
निज वीर्य अनंत सहाये ॥ सु० २ ॥

तेहने ते जाणे नाण,
ए धर्म विशेष पहान ॥
मात्रय वीकारज गने,
अरिभागी परंपर उदगे ॥ सु० ३ ॥

जे काण्य दास. नाद
वने पदाय प्रभु.

પ્રતિ સમયે વ્યય ઉત્પાદિ,
 જ્ઞેયાદિક અનુગત સાદિ ॥સુ૦ ૪॥
 અવિભાગી પર્યય જેહ,
 સમયાયી કાર્યના મેહ ॥
 જે નિત્ય ત્રિકાલી અનંત,
 તમુ જ્ઞાયક જ્ઞાન મહંત ॥સુ૦ ૫॥
 જે નિત્ય અનિત્ય સ્વભાવ,
 તે દેવે દર્શન ભાવ ॥
 સામાન્ય વિશેષનો પિંડ,
 દ્રવ્યાર્થિક વસ્તુ ગ્રન્થ ॥સુ૦ ૬॥
 રૂમ કેવલ દરશન નાળ,
 સામાન્ય વિશેષનો ભાળ ॥
 દ્વિગુણ આતમ શ્રદ્ધાળ,
 ધરણાદિક તમુ વ્યયમાળ ॥સુ૦ ૭॥
 દ્રવ્ય જેહ વિશેષ પગિણામી,
 તે કર્તાળ પક્ષત્ર નામી ॥
 છત્રી મામવ્યં દુર્ભંડે,
 પર્યાય વિશેષ નિવંડે ॥સુ૦ ૮॥
 તમુ રમણ ભાગના શુદ્ધ
 નિવંડાળે શુભ ૧૧

प्रगटी जस शक्ति अनंती,
निज कारज वृत्ति स्वतंती ॥ सु० ॥९॥

गुण द्रव्य सामान्य स्वभावी,
तोरथपती त्यक्त विभावी ।
प्रभु आणा भक्ते लीन,
तिणे देवचंद्र पद कीन ॥ सु० ॥१०॥

॥ अथ चतुर्थ श्री महाजस जिन स्तवन ॥

आत्म प्रदेश रंगधल अनुपम,
सम्यकदर्शन रंगरे, निज सुखके सधैया ॥
तुं तो निज गुण खेल वसंतरे ॥ निज० ॥
पर परिणति चिंता तजी निजमें,
ज्ञान सखाके संगरे ॥ नि० ॥ १ ॥

वास वरास सुरुचि केशर घन,
छांटो परम प्रमोदरे ॥ नि० ॥
आत्म रमण गुलालकी लाली,
साधक शक्ति विनोदरे ॥ निज० ॥ २ ॥

ध्यान सुधारस पान मगनना,
भोजन सहज न्वभोगरे ॥ निज० ॥

रिझ एकत्वता तानमें वाजे,
वाजिंत्र सनमुख योगरे ॥ निज० ॥३॥

शुक्रध्यान होरीकी ज्वाला,
जाले कर्म कठोररे ॥ निज० ॥
दोष प्रकृति दल खिरण निर्झरा,
भग्न खेल अति जांरे ॥ निज० ॥४॥

देव महाजस गुण अवलंबन,
निर्भय परिणति व्यक्तियरे ॥ निज० ॥
ज्ञाने ध्याने अति बहुमाने,
माधे मुनि निज शक्तिरे ॥ निज० ॥ ५ ॥

सकल अजांग अलेश असंगत,
नाहि होवे मिद्ध रे ॥ निज० ॥
देवचंद्र आणामें गेले,
उत्तम युहिं प्रसिद्ध रे ॥ निज० ॥ ६ ॥

॥ अथ पंचम श्री विमलजिन स्तवन ॥

॥ गगन-कदम्बा ॥

धन्य ' नृ धन्य नृ ' धन्य ' तिनगत तु,
धन्य ' नृज शक्ति चरित मनुगी ॥

कार्य कारण दशा सहज उष्मारता,
 शुद्ध कर्तृत्व परिणाम पूरी ॥ धन्य० ॥१॥
 आत्म प्रभाव प्रतिभास कारज दशा,
 ज्ञान अविभागि परजय प्रवृत्ते ॥
 एम गुण सर्व निज कार्य साधे प्रगट,
 ज्ञेय दृश्यादि कारण निमित्ते ॥ धन्य० ॥२॥
 दास बहु मान भासन रमण एकता,
 प्रभु गुणालंबनी शुद्ध धाये ॥
 बंधना हेतु रागादि तुज गुण रसी,
 तेह साधक अवस्था उपाये ॥ धन्य तुं० ॥३॥
 कर्म जंजाल युंजनकरण योग जे,
 स्वामी भक्ति रम्या धिर समाधि ॥
 दान तप शील व्रत नाथ आणा बिना,
 थईय बाधक करे भव उपाधि ॥ धन्य० ॥४॥
 सकल परदेश समकाल सवि कार्यता,
 करण सहकार कर्तृत्व भावो ॥
 द्रव्य परदेश पर्याय आगमपणे,
 अचल अस्तहाय अक्रिय दावो ॥ धन्य० ॥५॥
 उत्पति नाश ध्रुव नर्वन सर्वनी,
 षट्गुणी हानिवृद्धि अन्यूनो ॥

अस्ति नास्तित्व सत्ता अनादि धको,
 परिणामन भावथी नहीं अजूनो ॥धन्य०॥६॥
 ईणी परे विमल जिनगजनी विमलता,
 ध्यान मन मंदिरे जेह ध्यावे ॥
 ध्यान पृथक्त्व सविकल्पता रंगथी,
 ध्यान एकत्व अविकल्प आवे ॥ ७ ॥
 बीतरागी असंगी अनंगी प्रभु,
 नाण अप्रयास अविनाश भारी ॥
 देवचंद्र शुद्ध सत्ता रसी सेवता,
 संपदा आत्म शोभा वधारी ॥धन्य०॥८॥

॥ अथ षष्ठम श्री सर्वानुभूति जिन स्तवन ॥

॥ जगजायन जगवाल्मीकि ॥ १ ॥

जग नायक प्रभु बीनवु,
 विनतही अवधारं ॥

तुल्य दग्धन विण हूं भय्यो,
 काल अनंत अपारं ॥ जग० ॥ १ ॥

मुद्गम निगाद भये वय्यो,
 पुद्गल पगिश्रद्ध अनंत रे ॥

अद्वयद्वयाने नय्यो,

मृदक नव अद्वय ॥ जग० ॥ २ ॥

अनल विगल पलतमें,
 तस भव आयु प्रमाणरे ॥
 शुद्ध तत्त्व प्राप्ति विना,
 भटवयो नव नव ठाणरे ॥ जग० ॥८॥
 साधिक सागर सहस दो,
 भोगवोयो तस भावरे ॥
 एक सहस साधिक दधी,
 पंचेंद्रि पद दावरे ॥ जग० ॥९॥
 पर परिणति रागीपणे,
 पर रस रंगे रक्करे ॥
 पर ग्राहक रक्षकपणे,
 पर भोगे आशक्करे ॥ जग० ॥१०॥
 शुद्ध स्वजाति तत्त्वने,
 बहुमाने तल्लीनरे ॥
 ते विजातो रसता तजी,
 स्वस्वरूप रस पोनेरे ॥ जग० ॥११॥
 श्री सर्वानुभूति जिनेश्वरू,
 तारक लायक देवरे ॥
 तुज चरणे शरणे रक्षो,
 टले अनादि कुटुंबरे ॥ जग० ॥१२॥

सवला साहिव ओलगे,
 आतम सवलो धायरे ॥
 बाधक परिणति सवि टले,
 साधक सिद्धि कहायरे ॥ जग० ॥ १३ ॥
 कारणधी कारज हुवे.
 ए परतित अनादिरे ॥
 माहरा आतम सिद्धिना,
 निमित्त हेतु प्रभु-सादिरे ॥ जग० ॥ १४ ॥
 अविसंवादन हेतुनी,
 द्रढ सेवा अभ्यासरे ॥
 देवचंद्र पद निपजे,
 पूर्णानंद विलासरे ॥ जग० ॥ १५ ॥

॥ अथ श्री सप्तम श्रीधरजिन स्तवन ॥

॥ रत्नायानी देशी ॥

से मुख मुख प्रभुने न मली शक्यो,
 तो सी बात कहाय. जिणंदजी ॥
 निज पर वीतक बात लहो सहु.
 पण मने किम पतिन आय ॥ जिणंदजी ॥
 से मुख० ॥१॥

भव्य अभव्य परित्त अनंत तो,
 कृष्ण शुक्लपक्ष धार ॥ जि० ॥
 आराधक विराधक रीतनो,
 पूछि करत निरधार ॥ जि० ॥ से मुख० ॥२॥
 किण काले कारण केहवे मले,
 थासे मुजने हो सिद्धि ॥ जि० ॥
 आत्म तत्त्व रुचि निज रिद्धिनी,
 लहिशुं सव्य समृद्धि ॥ जि० ॥ से मुख० ॥३॥
 एक वचन जिन आगमनो लही,
 निपाव्यां निज काम ॥ जि० ॥
 एटले आगम कारण संपजे,
 ढील थई किम आम ॥ जि० ॥ से० ॥४॥
 श्रीधर जिन नामे बहु निस्तस्या,
 अल्प प्रयासे हो जेह ॥ जि० ॥
 मुज सरिखो एटले कारण लहे,
 न तरे कहो किम तेह ॥ जि० ॥५॥
 कारण जोगे साधे तत्त्वने,
 नवि समस्या उपादान ॥ जि० ॥
 श्री जिनगज प्रकाशो मुज प्रते,
 नहनी कोण निदान ॥ जि० ॥ से० ॥६॥

गुण बहुमान गुलालसो हो,
 लाल भए भवि जीव ॥ ल०
 राग प्रशस्तकी भूममें हो,
 विभाव विडारे अतीव ॥ ल० ॥ जिन० ॥४॥
 जिन गुण खेलमें खेलते हो,
 प्रगव्यो जिन गुण खेल ॥ ल० ॥
 आत्म घर आत्म रमे हो,
 समता सुमति के मेल ॥ ल० ॥ जि० ॥५॥
 तत्त्व प्रतित प्याले भरे हो,
 जिन बाणी रसपान ॥ ल० ॥
 निर्मल भक्ति लाली जगी हो,
 रिद्धे एकत्वता तान ॥ ल० ॥ जिन० ॥६॥
 भव वैराग अविरगुं हो,
 चरण रमण सुमहंत ॥ ल० ॥
 समिति गुपति वनिता रमे हो,
 खेले हो शुद्ध वसंत ॥ ल० ॥ जि० ॥७॥
 चाचर गुण रसीया लिये हो,
 निज साधक परिणाम ॥ ल० ॥
 कर्म प्रकृति अरति गई हो,
 उलसीत अघ्नित उद्दाम ॥ ल० ॥ जि० ॥८॥

धिर उपयोग साधन मुखे हो,
 पिचकारीकी धार ॥ ल० ॥
 उपशम रस भरी छांटतां हो,
 गई तताई अपार ॥ ल० ॥ जि० ॥ ९॥
 गुण पर्याय विचारतां हो,
 शक्ति व्यक्ति अनुभूति ॥ ल० ॥
 द्रव्यास्तिक अवलंबतां हो,
 ध्यान एकत्व प्रसूति ॥ ललना० ॥ जि० ॥ १०॥
 राग प्रशस्त प्रभावनाहो,
 निमित्त करण उपभेद ॥ ल० ॥
 निरविकल्प सुतमाधिमें हो,
 भये हे त्रिगुण अभेद ॥ ल० ॥ जि० ॥ ११ ॥
 ईम श्रीदत्त प्रभु गुणे हो,
 फाग रमे मतिमंत ॥ ल० ॥
 पर परिणति रज धोयके हो,
 निरमल सिद्धि वत्तन ॥ ल० ॥ जि० ॥ १२॥
 कारणर्थे कारज नधे हो,
 एह अनादिको बाल ॥ ल० ॥
 देवचंद्र पद पाईदें ना.
 करन निज भाव संभाल ॥ ल० ॥ जि० ॥ १३॥

॥ अथ नवम श्री दामोदर जिन स्तवन ॥

॥ मोरा साहेब हो श्री शं. . . नाथजे ॥ ए देशी ॥

सुप्रतीते हो करि थिर उपयोग के,
दामोदर जिन वंदीये ।

अनादिनी हो जे मिथ्या भ्रांतिके,
तेह सर्वथा छंडीये ॥

अविरति हो जे परिणति दुष्ट के,
टाली थिरता साधीए ।

कपायनी हो कसमलता कापी के,
वर समता आराधीए ॥ १ ॥

जंचूने हो भरते जिनराज के,
नवमा अतित चोत्रीशीये ॥

जस नामे हो प्रगटे गुण राशि के,
ध्याने शिव सुख बिलसीये ॥

अपराधी हो जे तुजथी दूर के,
भूरि भ्रमण दुःखना धणी ॥

ते माटे हो तुज सेवा रंग के,
होजो ए इच्छा घणी ॥ २ ॥

मरुधरमें हो जिम मुरनरु लुंवके,
सागरमें प्रवहण समो ॥

भवभमतां हो भविजन आधार के,
 प्रभु दरशन सुख अनुपमो ॥
 आत्मनी हो जे शक्ति अनंतके,
 तेह स्वरूप पदे धर्या ॥
 पारिणामिक हो ज्ञानादिक धर्म के,
 स्व स्वकार्यपणे ब्रह्मा ॥ ३ ॥
 अविनाशी हो जे आत्मानंद के,
 पूर्ण अखंड स्वभावनो ॥
 निज गुणनो हो जे वर्तन धर्म के,
 सहज विलासी दावनो ॥
 तत्त भोगी हो तुं जिनवर देव के,
 त्यागी सर्व विभावनो ॥
 श्रुतज्ञानी हो न कही शके सर्व के,
 महिमा तूज प्रभावनो ॥ ४ ॥
 निःकामी हो निकपाई नाथ के,
 साथ होजो नित तुम तणो ॥
 तुम आणा हो आराधना शुद्धके,
 साधुं हुं साधकपणो ॥
 वीतरागधी हो जे राग विशुद्धके,
 तेहीज भवभय वारणो ॥

જિનચંદ્રની હો જે ભક્તિ એકત્વકે,
દેવચંદ્ર પદ કારણો ॥ ૫ ॥

॥ અથ દશમ શ્રી સુતેજ જિન સ્તવન ॥

અતિ રુડીરે અતિ રુડી જિનરાજીની થિરત
અતિ રુડી ॥ એ આંકળી ॥

સકલ પ્રદેશ અનંતી,
ગુણ પર્યાય શક્તિ મહંતી લાલ ॥ અં ॥
તસુ રમણે અનુભવવંતી,
પર રમણે જે ન રમંતી લાલ ॥ અતિં ॥ ૧ ॥

ઉત્પાદ વ્યયે પલટંતી,
ધ્રુવ શક્તિ ત્રિપદી સંતી લાલ ॥ અં ॥
ઉત્પાદે ઉત્પત્તમંતી,
પૂરવ પરિણતિ વ્યયપંતી લાલ ॥ અં ॥ ૨ ॥

નવ નવ ઉપયોગે નવલી,
ગુણ છતિથી તે નિત અચલી લાલ ॥ અં ॥
પરદ્રવ્યે જે નવિ ગમળી,
ક્ષેત્રાંતરમાંહિ ન રમળી લાલ ॥ અં ॥ ૩ ॥
અતિશય યોગે નવિ દીપે,
પરભાવ ભળી નવિ છીપે લાલ ॥ અં ॥

निज तत्त्व रसे जे लीनी,
 बीजे किणही नवि कीनी लाल ॥ अ० ॥ १ ॥
 संग्रह नयपी जे अनादि,
 पण एवंभूते सादि लाल ॥ अ० ॥
 जेहने बहुमाने प्राणी,
 पामे निज गुण सहनाणी लाल ॥ अ० ॥ ५ ॥
 धिरताधी धीरता बाधे.
 साधक निज प्रभुता साधे ॥ लाल ॥ अ० ॥
 प्रभु गुणने रंगे रमता,
 ते पामे अविचल समता ॥ लाल ॥ अ० ॥ ३ ॥
 निज तेजे जेह सुतेजा,
 जे सेवे धरि बहु हेजा लाल ॥ अ० ॥
 शुद्धालंबन जे प्रभु ध्यावे,
 ते देवचंद्र पद पावे लाल ॥ अ० ॥ ७ ॥

॥ अथ एकादशम श्री स्वामीप्रभोजिन स्तवन ॥

रों रों रों रों वादयः सुतेजः

नमि नमि नमि नमि नमि नमि

सुगुणा स्वामी जिनसे नमरे ॥

ज्ञेय सकल जाणग तुमे,
 प्रभुजी ज्ञान दिणंद नाथरे ॥ नमि० ॥ १ ॥
 वर्त्तमान ए जीवनी,
 परिणति केम नाथरे ॥
 जाणुं हेय विभावने,
 पिण नवि छूटे प्रेम नाथरे ॥ नमि० ॥ २ ॥
 पर परिणति रस रंगता,
 पर ग्राहकता भाव नाथरे ॥
 पर करता परभोगता,
 श्यो थयो एह स्वभाव नाथरे ॥ नमि० ॥ ३ ॥
 विषय कषाय अशुद्धता,
 न घटे ए निरधार नाथरे ॥
 तो पण वंछुं तेहने,
 किम, तरिये संसार नाथरे ॥ नमि० ॥ ४ ॥
 मिथ्या अविरति प्रमुखने,
 नियमा जाणुं दोष नाथरे ॥
 नंदू गरहं वली वली,
 पण ते पामे संतोष नाथरे ॥ नमि० ॥ ५ ॥
 अंतरंग पर रमणता,
 दलदंयं क्रिये उपाय नाथरे ॥

आणा आराधन विना,
 किम गुण सिद्धि थाय नाथरे ॥नमि०॥६॥
 हवे जिन वचन प्रसंगथी,
 जाणी साधक नीति नाथरे ॥
 शुद्ध साध्य रुचिपणे,
 करिए साधन रीति नाथरे ॥ न० ॥ ७ ॥
 भावन रमण प्रभु गुणे,
 योग गुणी आधीन नाथरे ॥
 राग ते जिम गुण रंगमें,
 प्रभु दीठां रति पीन नाथरे ॥नमि०॥८॥
 हेतु पलटावी सवे,
 जोड्या गुणि गुण भक्ति नाथरे ॥
 तेह प्रशस्तपणे रम्या,
 साधे आतम शक्ति नाथरे ॥नमि०॥९॥
 धन तनु मन वचना सवे,
 जोड्या स्वामी पाय नाथरे ॥
 बाधक कारण वारतां.
 साधन कारण थाय नाथरे ॥ न० ॥ १० ॥
 आत्मना पलटावतां.
 प्रगटे संवर रूप नाथरे ॥

સ્વસ્વરૂપ રસી કરે,
 પુરણાનંદ અનૂપ નાથરે ॥નમિં॥૧૧॥
 વિપય કપાય જહર ટલે,
 અમૃત થાયે એમ નાથરે ॥
 જે પરસિદ્ધ રુચિ હુવે,
 તો પ્રભુ સેવા ધરી પ્રેમ નાથરે ॥નમિં॥૧૨॥
 કારણ રંગી કાર્યને,
 સાધે અવસર પામિ નાથરે ॥
 દેવચંદ્ર જિનરાજની,
 સેવા શિવસુલ્લ ધામ નાથરે ॥નમિં॥૧૩॥

॥ અથ દ્વાદશમ શ્રી મુનિસુવ્રત જિન સ્તવન ॥

॥ નમણી ભવમણી ને મન ગમણી ॥ ૧૮ દેશી ॥

દિઠો દરિદ્રાણ શ્રી પ્રમુજીનો,
 સાચે રાગે મનમું ભીનો ॥
 જસુ રાગે નિરાગી થાયે,
 તેહનો ભક્તિ કોને ન મુહાયે ॥ ૧ ॥
 પુટ્તગલ આગા ગગી અનેરા,
 તમુ પામે કૃપા ગ્યાયે પેગ ॥

जसु भगते निर्भय पद लहिण,
तेहनी सेवामां धिर रहियो ॥ २ ॥
रागी सेवकधी जे राचे,
वाह्य भक्ति देखीने माचे ॥
जसु गुण दाझे तृष्णा आंचे,
तेहनो सुजस चतुर किम वाचे ॥ ३ ॥
पूरण ब्रह्मने पूर्णानंदी,
दर्शन ज्ञान चरण रस कंदी ॥
सकल विभाव प्रसंग अफंदी,
तेह देव समरस मकरंदी ॥ ४ ॥
तेहनी भक्ति भवभय भाजे,
निगुण पिण गुण शक्ति गाजे
दास भाव प्रभुताने आपे,
अंतरंग कलिमल सवि कापे ॥ ५ ॥
अध्यातम सुख कारण पूरो,
स्वस्वभाव अनुभूति सनूरो ।
तसु गुण वलगी चेतना कीजे,
परम महोदय शुद्ध लहीजे ॥ ६ ॥
मुनिसुव्रत प्रभु प्रभुता लीना.
आनम संपत्ति भासन पीना ॥

आणा रंगे चित्त धरीजे,
देवचंद्र पद शीघ्र वरीजे ॥ ७ ॥

॥ अथ त्रयोदशम श्री सुमतिजिन स्तवन ॥

॥ कान्हेयालाल नृ देगी ॥

प्रभुस्युं इस्युं चिनवुरे लाल,
मुज विभाव दुःख रीतरे साहविया लाल ।
तिन कालना ज्ञेयनीरे लाल,
जाणो छो सह नोतिरे साहविया लाल ॥ प्रभु० ॥
ज्ञेय ज्ञानस्युं नवि मिलेरे लाल,
ज्ञान न जाये तथ्धरे ॥ सा० ॥
प्राप्त अप्राप्तमेयनेरे लाल,
जाणो जे जिम जथ्धरे ॥ सा० ॥ प्रभु० ॥ २ ॥
छति परजाय जे ज्ञाननारे लाल,
ते तो नवि पलटायरे ॥ सा० ॥
ज्ञेयनो नवनवि वर्त्तनारे लाल,
सवि जाणे असहायरे ॥ सा० ॥ प्र० ॥ ३ ॥
धर्मादिक सह द्रव्यनारे लाल,
प्राप्त भणी सहकाररे ॥ साहि० ॥
रसनादिक गुण वर्त्तनारे लाल,
निज श्रेत्रे ने धारंग ॥ मा० ॥ प्र० ॥ ४ ॥

॥ अथ चउदशम श्री शिवगति जिन स्तवनम् ॥

धारा मेहला उपर मेह झुके बीझली हो लाल ॥१॥ देशो॥

शिवगति जिनवर देव सेव आ

दोहिली हो लाल ॥ से० ॥

पर परिणति परित्याग करे तसु

सोहिली हो लाल ॥ करे० ॥

आश्रव सर्व निवारि जेह

संवर धरे हो लाल ॥ जेह० ॥

जे जिन आणा लीन पीन

सेवन करे हो लाल ॥ पीन० ॥१॥

बीतराग गुण राग भक्ति रुचि

नैगमे हो लाल ॥ भ० ॥

यथाप्रवृत्ति भव्य जीव

नय संग्रह रमे हो लाल० ॥ नय० ॥

अमृत क्रिया विधि युक्त वचन

आचारधी हो लाल ॥ वचन० ॥

मोक्षार्थी जिन भक्ति करे

व्यवहारधी हो लाल० ॥ करे० ॥ २ ॥

सहज अनंत अत्यंत महंत
 सुखे भखा हो लाल ॥ म० ॥
 अविनाशी अविकार अपार गुणे
 बखा हो लाल ॥ अ० ॥ ५ ॥
 जे प्रवृत्ति मूल छेद
 उपाय जे हो लाल ॥ छे० ॥
 प्रभु गुण रागे रक्त थाय
 शिवदाय ते हो लाल ॥ था० ॥
 अंश थकि सरवंश विशुद्धपणु
 ठवे हो लाल ॥ वि० ॥
 शुक्ल पीज शशि रेह तेह
 पूरण हुवे हो लाल ॥ तेह० ॥ ६ ॥
 तिम प्रभुयी शुचि राग करे
 बीतरागता हो लाल ॥ करे० ॥
 गुण एकत्वे थाय स्वगुण
 प्राग्भावना हो लाल ॥ स्वगुण० ॥
 देवचंद्र जिनचंद्र सेवामांहि
 रहो हो लाल ॥ सेवा० ॥
 अज्याबाध अगाध आनम सुख
 मप्रहो हो लाल ॥ आ० ॥ ७ ॥

॥ अथ पंचदशम श्री आस्तागजिन स्तवन ॥

॥ मन मोह्युं अमारुं प्रभु गुणे ॥ ए देशी ॥

करो साचो रंग जिनेश्वरु,
संसार विरंग सहू अन्यरे ॥
सुरपति नरपति संपदा,
ते तो दुरगंधी कदधरे ॥ करो० ॥ १ ॥

जिन आस्ताग गुण रस रमी,
चल विषय विकार विरूप रे ॥
विण समकिन मनं अभिलखे,
जिणे चारुयां शुद्ध स्वरूपरे ॥ क० ॥ २ ॥

निज गुण चित्तन जल रम्या,
तसु क्रोध अतलनां ताप रे ॥
नवि व्यापे कापे भवरिधिनि,
जिम शीतने अर्क प्रतापरे ॥ क० ॥ ३ ॥

जिन गुण रंगी चेतना,
नवि धांधे अभिनव कर्मरे ॥
गुण रमणे निज गुण उदमने,
ने आन्वाटे निज धर्मरे ॥ क० ॥ ४ ॥

पर त्यागी गुण एकतत्त्वता,

रमता ज्ञानादिक भावरे ॥

स्वस्वरूप ध्याता थई,

पामे शुचि क्षायिक भावरे ॥ करो० ॥ ५ ॥

गुण करणे नव गुण प्रगटता,

सत्तागत रस थीती छेद रे ॥

संक्रमण उदय प्रदेशथी,

करे निर्झरा टाले खेद रे ॥ करो० ॥ ६ ॥

सहज स्वरूप प्रकाशथी,

थाए पूर्णानंद विलासरे ॥

देवचंद्र जिनराजनी,

करज्यो सेवा सुख वासरे ॥ करो० ॥ ७ ॥

॥ अथ षोडशम श्री नमिश्वर स्वामी जिन स्तवन ॥

॥ हो पोत्र पंघीडा ॥ ए देशी ॥

जगत दिवाकर श्री नमिश्वर स्वामजो,

तुज मुख दीठे नाठी भूल अनादिनीरेलो ॥

जाग्यो सम्यग् ज्ञान सुधारम धामजो,

छांडी दुर्जय मिथ्यानानंद प्रमादनीरेलो ॥ ज० ॥ १ ॥

સહજ પ્રગટ્યો નિજ પર ભાવ વિષેક જો,
 અંતર આતિમ ટહુલ્યો સાધન સાધેરે લોલ ॥
 સાધ્યાલંબી થઈ ક્ષાયકતા છેક જો,
 નિજ પરિણતિ ધિર નિજ ધર્મ રસેઠવેરે લો ॥જ૦॥૨॥
 ત્યાગીને સત્તિ પર પરિણતિ રસ રીઝ જો,
 જાગી છે નિજ આત્મ અનુભવ ઇષ્ટતારે લોલ ॥
 સહજે છુટી આશ્રવ ભાવની ચાલજો,
 જાલમ એ પ્રગટી સંવર શિષ્ટતારે લોલ ॥જ૦॥૩॥
 વંધુના હેતુ જે છે પાપ સ્થાનજો,
 તે તુજ ભગતે પામ્યા પુષ્ટ પ્રશસ્તતારે લોલ ॥
 ધ્યેય ગુણે વલગ્યાં પૂરણ ઉપયોગ જો,
 તેહથી પામે ધ્યાતા ધ્યેય સમસ્તતારે લોલ ॥જ૦॥૪॥
 જે અતિ દુસ્તર જલધિ સમો સંતારજો,
 તે ગોપદ સમ કીધો પ્રભુ અવલંબનેરે લોલ ॥
 જાણ્યો પૂર્ણાનંદ તે આતમ પાત્ત જો,
 અવલંબ્યો નિર્વિકલ્પ પરમાતમ તત્ત્વનેરે લોલ ॥જ૦॥૫॥
 સ્યાદ્વાદી નિજ પ્રભુતાને એકત્ત્વજો,
 ક્ષાયિક ભાવે ધાણ નિજ રત્નત્રયીરે લોલ ॥
 પ્રત્યાહાર કર્મને ધારે ધારણ શુદ્ધ જો,
 તત્ત્વાનંદો પૂર્ણ નમાધિ લય મડંગે લોલ ॥જ૦॥૬॥

अव्याबाध स्वगुणनी पूरण रीत जो,
कर्त्ता भोक्ता भावे रमणपणे धरेरे लोल ॥
सहज अकृत्रिम निर्मल ज्ञानानंदजो,
देवचंद्र एकत्वे सेवनथी वरेरे लोल ॥ अ० ॥ ७ ॥

॥ अथ सप्तदशमा श्री अनीलजिन स्तवन ॥

॥ देखो गति देवनी रे ॥ १० देशी ॥

स्वारर्थ विष्णु उपगारता रे,
अद्भुत अतिशय रिद्धि ॥
आत्म स्वरूप प्रकाशता रे,
पूरण सहज समृद्धि ॥
अनील जिन सेवीएरे ॥
नाथ तुमारी जोडि न को ग्रिहं लोकमेंरे,
प्रभुजी परम आधार अछो भवि थोकनेरे ॥ १ ॥
परकारज करता नहिरे,
सेव्या पार न हंत ॥
जे सेवे ननमय धईरे,
ते लहे शिव संकेत ॥ अ० ॥ २ ॥
करना निज गुण वृत्तिनारे,
गुण पणिनि उपभांग ॥

मोही जीव लोहको कंचन,

करवे पारस भारि हो ॥

समकित्त मुरतरु उपवन सिंचन,

थर पुष्कर जलधारि हो ॥ अहो० ॥ व० ॥ २ ॥

सर्व प्रदेश प्रगट सम गुणधी,

प्रवृत्ति अनंत अपहारी हो ॥

परम गुणी सेवनथें सेवक,

अप्रशस्तता थारी हो ॥ अहो० ॥ व० ॥ ३ ॥

पर परिणति रुचि रमण ग्रहणता,

दोष अनादि निवारी हो ॥

देवचंद्र प्रभु सेवन ध्याने,

आनम शक्ति समारी हो ॥ अहो० ॥ व० ॥ ४ ॥

॥ अथ एकोनविंशतिवम कृतार्थ जिन स्तवन ॥

॥ अविद्या नाशने दृष्ट अमरादि ॥ १ ॥

मेवा माग्या जिनजी मन माने,

पण मन मागो भाटे ॥

मदनननन ॥ २ ॥

शम नाद नाद नाद ॥ ३ ॥

भक्ति नहि ते तो भाडायत,
 जे सेवा फल जाचे ॥
 दास तिके जे घन भरि निरखी,
 कैकीनी पर भाचे ॥ सेवा० ॥ २ ॥
 तारी विधि सेवा तारतां,
 आण न कांड भाजें ॥
 हुकम हाजर खिजमति करतां,
 सहजे नाथ निवाजे ॥ सेवा० ॥ ३ ॥
 साहिव जाणो छो सहु वाते,
 शुं कहीए तुम आगे ॥
 साहिव सनमुख अमे मागणनि,
 वात कारमी लागे ॥ से० ॥ ४ ॥
 स्वामि कृतार्थ तो पण तुमधी,
 आश सहुकां राखे ॥
 नाथ विना नेवकनी चिंता,
 कोण करे विणु वान्वे ॥ सेवा० ॥ ५ ॥
 तुज सेवा फल माग्यो देनां.
 देवपण पावि काचा ॥
 विण माग्य वछिन फल आपे.
 निण देवचद्र पड साचो ॥ से० ॥ ६ ॥

॥ अथ विंशतितम श्री धर्मीश्वर जिन स्तवन ॥

अखीया हरखन लागो हमारी अर्घ्यायां ॥ ए देशी ॥

॥ राग प्रभाती ॥

हुं तो प्रभु वारि छुं तुम मुखनी,
हुं तो जिन बलिहारी तुम मुखनी ॥

समता अमृतमय सुप्रसननी,
जेय नही राग रूखनी ॥ हुं० ॥ १ ॥

भ्रमर अधर तिस धनु हर कमल बल,
कीर हीर पुन्यम शशीनी ॥

शोभा तुछ प्रभु देखत याफी,
कायर हाथे जिम अस्तिनी ॥ हुं० ॥ २ ॥

मन मोहन तुम सनमुख निरखत,
आंख न तृपति अम्हची ॥

मोह तिमिर रवि हरख चंद्र छवी,
मुरत ए उपशमची ॥ हुं० ॥ ३ ॥

मननी चिंता मटी प्रभु ध्यावत,
मुख देखतां तुम जिनजी ॥

इंद्रि तृपा गई जिनेश्वर सवनां,
गुण गानां वचननी ॥ हुं० ॥ ४ ॥

परमानंदि हो तुं परमात्मा,

अनिनाशी तुज रीत ॥

ए गुण जाणी हो तुम वाणी थकी,

ठहराणी मुज प्रीत ॥ श्री० ॥ ३ ॥

शुद्ध स्वरूपी हो ज्ञानानंदनी,

अव्याबाध स्वरूप ॥

भयजल निधि हो तारक जिनेश्वर,

परम महोदय भूप ॥ श्री० ॥ ४ ॥

निर्मम निमंगी हो निर्भय अमितात्मा,

निरमल मद्भज ममृद्धि ॥

अष्ट करम हो वन दाहथी,

प्रगटी अव्यय गिद्धि ॥ श्री० ॥ ५ ॥

आज अनादिनी हो अनन्य अक्षता,

अक्षर अनक्षर रूप ॥

अकल अकल हो अमल अगमन,

विदानंद चिद्रूप ॥ श्री० ॥ ६ ॥

अनन्य ज्ञानी हो अनन्य दर्शनी,

अनाकांगी अचिद्रूप ॥

लोकालोक शि ज्ञानक मृदक,

अनक्षर ॥ श्री० ॥ ७ ॥

जे निज पासे हो ते शुं मागीए,
देवचंद्र जिनराय ॥

तो पण मुजने हो शिवपुर साधतां,
होजो सदा सुसहाय ॥ श्री० ॥ ८ ॥

1

2

॥ अथ श्रीदेवचंद्रजीकृत स्नानपूजाविधि प्रारंभः ॥

॥ प्रथम निरस्तशीर्षक श्रीदेवचंद्रजीकृत स्नानपूजाविधि
करों, नवीन वस्त्र पहें, स्वभावतिलक करों, बाजोटनी स्था-
पना करी, ते उपर बाजोट नाडा, कान पांटे उपर घालनी
स्थापना करी, ते उपर नहुलनी लगाई करी ॥ तेनी उपर
रूपानाथ तथा नालीपेर धरीने पटी स्नानार्थ पौतने हाथे
मौली स्त्र बांधव, तथा पाजा कलश प्रमुख स्थानके मौली
धन करी, कलशाने धूप दई, हुंकार, वधि, धृत, जल तथा
वंग, ए पंचामृतज कलश भरौ रखवा, पटी मुखकोश
की मूल नापकली आगत आवी नमस्कार करी, अने धूप
हाथमा लई धूप उलेंवो ॥ ते नमने मुखनी धूरा-
नी गाथा बरोवी, ते आ ममाने —

॥ अष्टादिगुणितान्, विष्णु गच्छ चंद्र सूर्य ॥ विष्णु-
सूर्य, मन्मथोना विष्णु विष्णु ॥ १ ॥ हुंकार
विष्णु, विष्णु विष्णु नमः संक्षिप्तान् ॥ विष्णु
विष्णु विष्णु ॥ २ ॥ ॥ ॥ ॥ विष्णु भव-
विष्णु ॥ ३ ॥ ॥ ॥ विष्णु भव-
विष्णु ॥ ४ ॥ ॥ ॥ विष्णु भव-
विष्णु ॥ ५ ॥ ॥ ॥ विष्णु भव-
विष्णु ॥ ६ ॥ ॥ ॥ विष्णु भव-
विष्णु ॥ ७ ॥ ॥ ॥ विष्णु भव-
विष्णु ॥ ८ ॥ ॥ ॥ विष्णु भव-
विष्णु ॥ ९ ॥ ॥ ॥ विष्णु भव-
विष्णु ॥ १० ॥ ॥ ॥ विष्णु भव-

॥ એ ગાયાઓ કહ્યા પછી પ્રથમ અશ્વત્થે ઘોડે તેઓ ને 'કેશર તથા ચંદન લગાડવું, તથા પુષ્પોને પણ જલથી શુદ્ધ કરી રાખવાં, તદનંતર તે અશ્વત્થ તથા ફુલની કુસુમાં-જલિ હાથમાં લઈ, ડમા થડને " નમો અરિહંતાણં, નમોઽર્હ-ત્સિદ્ધાં " ॥ એમ પાઠ કહેવો. અને પછી તે શ્લોક પઠ્ય કરવા, તે આ પ્રમાણે:—

॥ શ્રીમદ્ગુણ્યં પવિત્રં કૃતવિપુલફલં મંગલં લક્ષ્મ લક્ષ્મ્યાઃ,
ધુળ્નારિદ્રોપસર્ગગ્રહગતિવિકૃતિસ્વપ્નમુત્પાતવાતિ ॥ સંકેતં કૌતુ-
કાનાં સકલમુખમુખં પર્વ સર્વોત્સવાનાં, છાત્રં પાત્રં ગુણાનાં
ગુરુગરિમશુરો વૈચિતા ચૈર્ન દૃષ્ટમ્ ॥ ૧ ॥ અશેષભવનાંતરાશ્ચિ-
તસમાજલેદક્ષમો, નચાપિ રમણીયતામતિશયીત તસ્યાપરઃ ॥
પ્રદેશ ઇહ માનતો નિલિલ્લોકસાધારણઃ, મુમેરુરિતિ તાપિનઃ
છાપનપીઠભાવં ગતઃ ॥ ૨ ॥

॥ એમ કહ્યા પછી છાત્ર પીઠ સન્મુખ કુસુમાંજલિ અર્પણ કરવી, તદનંતર છાપનપીઠ પરવાલી લઈને કુંકુમનો સ્વસ્તિક કરવો, ધૂપ ઉલેવવો, અને સર્વ છાત્રાંયાઓના હાથને ધૂપાવલી આપવી, પછી કર્પૂર લગાડવો, અને એક નવકાર કહીને છાત્રપીઠ ઉપર પ્રતિમાજીની સ્થાપના કરવી, તે પ્રતિમા પ્રાયઃ પંચતીર્થિક, અર્ચપરકરસંગુક્ત સ્થાપવી, તેના મુખ આગલ અશ્વત્થોની ઢગલી કરવી, અને તેની ઉપર પંચામૃતનો એક કલશ મુકવો, પછી હાથમાં કુસુમાંજલિ લઈને "મુક્તાલંકાર વિકાર૦" એ આર્યા મળી કુસુમાંજલિ અર્પણ કરીને, પ્રતિ-માર્જીનાં નિર્માલ્ય ઉતારી પ્રક્ષાલન કરવું, અંગલહૃણાવી પ્રમા-જિને ધૂપ ઉલેવવો, અને કેશર, ચંદન, કર્પૂર તથા કસ્તૂરી

ઘસી તે પવિત્રભાજનમાં ભરીને તે ભાજન પ્રતિમાની આગલ ધરવું વહી કુસુમાંજલિ હાથમાં લઈ ઉભા થઈ “ હ્રીં નમો અરિહંતાણં ॥ નમોઽર્હત્સિદ્ધ ॥ ” કહીને સ્ત્રાવ પૂજાની પહેલી પાંચડી કહેવી, એન અનુક્રમે પાંચ પાંચડી વહી કુસુમાંજલિ પૂર્ણ કરીને હાથમાં ચામર લઈને તેને ભગવંતની ઉપર ઢોલતો ॥ વસ્તુ ॥ “ તયલ જિનવર્યા માંડીને યાવત્ વચાઈ વચાઈ થઈ અતીવ ” સુધીનો પાઠ કહે, તે પૂર્ણ થયા પછી ચૈત્યવંદન કરવું. પછી શકસ્તવ કહી જયવીરરાય સુધી ભળવું. પછી હાથ ધોઈ ધૂપ કર્પૂરાદિક હાથને લગાડવાં, ત્યાર કેહે જે પૂર્વે કલશોને ધોઈ ધૂપ આપી કંઠે મોલીસૂત્ર વાંધી ઉપર સ્વસ્તિક કરી તેઓમાં પંચામૃત ભરી, અક્ષતોના ઢગ-લાઓ ઉપર ધારણ કરી તેની ઉપર અંગલહુણાં ઢાંકી ધૂપ ડહેવી, તેઓમાંના માત્ર વેજ કલશોને આસપાસ જલધારા દેઈને રાહ્યા હોય પછી સ્ત્રાવીયાના હાથમાં સ્વસ્તિકો કરી ત્રે જળોયે ઐર્ગાવદ્ધ ઉભા રહેવું, અને પ્રત્યેક સ્ત્રાવીઓયે સ્વમાસમણ દેઈ, પંચાંગ નમસ્કાર કરવો, પછી પ્રત્યેક સ્ત્રાવી-યાયે પોતાના વે હાથમાં કલશો લેવા, તે કલશધારક સ્ત્રાવી-યાયે પોતાના વત્તે હાથને વિધે રહેલા કલશને ઉત્તરાતંગ વસ્ત્ર-વહે ઢાંકી રાખવા, અને પોતે ઉભા છતાં મુઠ્ઠા “ શ્રી તીર્થપતિનો કલશ મજ્જન ॥ ” હાંચી માંડીને સંપૂર્ણ પૂજા ભળવી. ત્યાર પછી પ્રતિમાઓ ઉપર કલશો ઢોલી, પચાલ કરી અંગલ હુણાયાં મજ્જન કરે. કેજા વંદનયાં અર્ચન કરીને ફૂલ ચડાવવા વગેરે આદમા સ્વાગ્નિક કરે વિવિધા સ્થાપના કરવી ॥ અને હવે કરવો જે મમંદ આ પદ્મણ પાઠ ભળવો:—

॥ અથ કલશ ઢાલવા સમયનું સ્તવન ॥

॥ ઇંદ્ર કલશભર ઢાલે શ્રીજિન પર ॥ ઇંદ્ર કલશ૦ ॥
 હાથો હાથ અમરગણ આનત, સીર વિમલ જલગારે ॥ શ્રી
 જિનપર૦ ॥ ૧ ॥ સુરવનિતા મહિ મંગલ ગાયે, ભાવન ભાર
 મહારે ॥ શ્રી જિનપર૦ ॥ ૨ ॥ કિત્તર અરુ ગંધર્વ મહોરગ
 નિરત નીર નિત્ય સારે ॥ શ્રી જિનપર૦ ॥ ૩ ॥ દેવ હુંડુ-
 મિથુનિ ગર્જત અતિ, શિર પર મુજત વિચારે ॥ શ્રીજિનપર૦
 ॥ ૪ ॥ પરમાનંદ જિનરાજ જગનપદ, જગજીવન દિત્તરે ॥
 શ્રીજિનપર૦ ॥ ૫ ॥ ઇતિ કલશ ઢાલવા સમયનું સ્તવન ॥

॥ પછી ચેત્રીમાં લૂણપાળી લૂણે આરતિની પેં કરું
 અને તે વચ્ચે મુખચક્ત્રી ગાયાઓ કહેવી, તે આવી રીતે:-

॥ અથ લૂણ ઉતારણ ગાથા ॥

॥ ઉવદિ પટિભગ્ન પસારે, વયાદિણં મુણિવદ્ કરેજ્ઞ ॥
 પદ્મ સ્વર્ણ તળાટાલિયં ચ લૂણં દુ અવહંમી ॥ ૧ ॥ દોહા ॥
 નિરકે વિગ્ન મુદ્ધ જિગમદ્ધ, દીદ્ધર નયણ સ્વર્ણ ॥ મ્હાપડ ગુરુ
 મધ્ય મરિય, જલગી પદ્મમ્મ લૂણ ॥ ૨ ॥ લૂણગ્રારિદ્ધ જિગ-
 વદ્ધ, તિત્તિ વયાદિણ દેઉ ॥ નદ્ધપદ્ધ મદ્ધ કંઠિ મદ્ધ, વિજ્ઞા
 વિજ્ઞા જ્ઞેણ ॥ ૩ ॥ ગાથા ॥ જ જિગવિજ્ઞ વિજ્ઞદ્ધ, ગંઠેણ
 ન નદ્ધ નિદ્ધવ્વદ્ધ મમ્મદ્ધ ॥ જિગમ્મ મધ્યેણ, પદ્ધદ્ધ
 નદ્ધપદ્મ ॥ ૪ ॥ ॥ ૫ ॥ ગાથાઓ કરીને લૂણને અર્પણમાં
 કરા. પછી રૂપ પ્રવચન કરી આ રીતે રૂપ મુખચક્ત્રી
 નીચે આ રીતે કરા —

॥ शंहा ॥ त्वं मुनिवद् जलविजड, तं तह भमलड्
पास ॥ अहव कयंसुनिम्मल, निग्गुण बुद्धि पयास ॥ १ ॥
जल आणेविण जलनिह पानह, भर विकयंजलि भाविहि
पासह ॥ तिति पयाहिण तितिय पासह, जिम जिउ छट्टइं
भव दुह पासह ॥ २ ॥ जल निम्मल कर कमलहि लेविण,
सुरवड् भाविहि मुनिवद् सेविण ॥ पभण्ड जिणवर तुह पड्
सरण, भय तुड्डि लण्डि सिद्धि गमण ॥ ३ ॥ ए गाथाओ
करी लण पाणी उतारिने जल शरण करवुं, त्पार पछी माला
लड् उता रहिने आ प्रमाणे गाथाओ करेवी:-

अथ पुष्पमाला पूजा गाथा ॥

॥ उत्तम पञ्चम भक्तम्. निपट्यागे सट्टियं कयंतरत्त ॥
जिणपात्ते भनिय जिणम्म. निप ट्यागे सट्टियं तम्म (पाटां-
तरे) पि पट्टा पड्डे पड्ड ॥ १ ॥ न्हो जिणम्मभाओ.
सरिमा मत्तिमं न न्हति ॥ न्हनत्त न्हनत्ते, जडत्त भनत्त
ए न्हनत्त ॥ २ ॥ अहव दुड्डं विट्, हजवह निवट्टे
जट्टे वप ॥ अहव न्हनत्त, न कय सुवपथ्प मत्तमत्ति
॥ ३ ॥ ए पाट् भनत्ते मत्ता पड्डवरी, पछी हाथमां एटां
पूजे सेजं. ते वरत्त गाथाओ करेवी. ते आ प्रमाणे:-

॥ अथ दृष्टां फूलपूजा गाथा ॥

॥ उत्तम पञ्चम भक्तम्. निपट्यागे सट्टियं कयंतरत्त ॥
जिणपात्ते भनिय जिणम्म. निप ट्यागे सट्टियं तम्म (पाटां-
तरे) पि पट्टा पड्डे पड्ड ॥ १ ॥ न्हो जिणम्मभाओ.
सरिमा मत्तिमं न न्हति ॥ न्हनत्त न्हनत्ते, जडत्त भनत्त
ए न्हनत्त ॥ २ ॥ अहव दुड्डं विट्, हजवह निवट्टे
जट्टे वप ॥ अहव न्हनत्त, न कय सुवपथ्प मत्तमत्ति
॥ ३ ॥ ए पाट् भनत्ते मत्ता पड्डवरी, पछी हाथमां एटां
पूजे सेजं. ते वरत्त गाथाओ करेवी. ते आ प्रमाणे:-

બુટ્ટી ॥ ૨ ॥ એ પાઠ કહીને પ્રમુની જાગલ ફૂલો ઉઠા-
લવાં, હવે આમરણ તથા વસ્ત્રો લઈને ઉમા છતાં ગાથાઓ
કહેવી, તે આ પ્રમાણે:—

॥ અથ વસ્ત્રાભરણ પૂજા ॥

॥ શ્લોક: ॥ શકોયથા જિનપતે: સુરશૈલચૂલા, સિંહા-
સનોપરિ મિતસ્તપનાઽવસાને ॥ દત્ત્યક્ષતૈ: કુસુમ ચંદનગંધ-
ધૂપૈઃ, કૃત્વાર્ચનં તુ વિદવાતિ સુવસ્ત્રપૂજાં, ॥ ૧ ॥ તદ્વત્
શ્રાવકવર્ગણ્ય વિધિનાલંકારવસ્ત્રાદિકાં, પૂજાં તીર્યકૃતાં કરોતિ
સતતં શક્ત્યાતિભક્ત્યાદતઃ ॥ નીરાગસ્ય નિરંજનસ્ય વિજિતા-
રાતેસ્ત્રિલોકીપતેઃ, સ્વસ્યાન્યસ્ય જનસ્ય નિર્ઘૃતિકૃતે ક્લેશશ્યા-
કાંક્ષયા ॥૨॥ એમ કહી આમરણ તથા વસ્ત્ર પૂજા કરવી ॥

॥ પછી જ્ઞાન પૂજા કરે, તેની ગાથાઓ ॥

॥ નમંતિ સામિતિ મહીવનાહં, દેવાય પૂયં સુજહેવ પુર્વ ॥
મત્તીય ચિત્તં મળ દામણ્હિ, મંદાર પુષ્પેહ સવેહ નાહં ॥ ૧ ॥
તદેવ સદ્દા મળ મુક્ત પુદ્ધી, સુગંધ પુષ્પેહ વંસણ્હિ ॥ પૂર્વે
વંદંત નમંત નાણં, નાણસ્સ લાભાય ભવરક્ષાય ॥ ૨ ॥ ૫
ગાથાઓ કહીને પુષ્પોની માલા ચઢાવવી, તથા રૌપ્યમુદ્રા,
સુવર્ણમુદ્રા, મણિ રત્ન, અને વસ્ત્ર ઇઓર્યે કરી સ્વશક્તિ અડ-
સાર જ્ઞાનની પ્રજા કરવી.

॥ પછી ધૂપ કરતી વસ્ત્રને આ ગાથા કહેવી ॥

॥ મીનકુલ્લમુદ્ગમમાર, યાગમુગ્ધનિશાકન્તાં ॥ તાર-
મિલ્નમલયોત્થવિકાર, લોકગુરોર્નૃત્ત્રપમુદાર ॥ ૨ ॥ એમ

घुट्टी ॥ २ ॥ ए पाउ कहीने प्रमुनी आगल फ़लो उठा
लवां, ह्वे आभरण तथा वस्त्रो लइने उभा छतां गाथाअं
कहेवी, ते आ प्रमाणे:—

॥ अथ वस्त्राभरण पूजा ॥

॥ श्लोकः ॥ शकोयथा जिनपतेः सुरशैलचूला, सिंहा
सनोपरि मितस्नपनाऽवसाने ॥ द्रव्यस्रतैः कुसुम चंदनगंध
धूपैः, कृत्यार्चनं तु विदधाति सुवस्त्रपूजां, ॥ १ ॥ तदा
श्रावकवर्गण्य विधिनालंकारवस्त्रादिकां, पूजां तीर्थकृतां करोति
सनतं शन्यातिमत्तयादनः ॥ नीरागस्य निरंजनस्य विजिन-
रावेग्निलोकीपतेः, स्वस्यान्यस्य जनस्य निश्चितिभूते क्लेशमुपा-
कांक्षया ॥ २ ॥ एम कही आभरण तथा वस्त्र पूजा करी ॥

॥ पछी ज्ञान पूजा करे, तेनी गाथाओ ॥

॥ नमंति सामिति महीनाहं, देवाय पुं मुजदेव पुं ॥
भतीय चित्तं मग दामपट्टि, मंदार पुष्पेह सोद नाहं ॥ १ ॥
तदेव सट्टा मग मुत्त पट्टी, मुगंय पुष्पेह वंमपट्टि ॥ इत्त
वदंत नमंत नागं, नागभ्य लाभाय भवकयाय ॥ २ ॥ ए
गाथाओ करीने पुण्योनी मान्ना चडावरी, तथा रौपमुद्रा,
मुवगंमुद्रा, मणि म्त्र, अनं वस्त्र पओपे करी स्वशक्ति अउ-
माए ज्ञाननी पूजा करी.

॥ पछी भूप करनी वस्यते आ गाथा कहेवी ॥

॥ मीनहृगमुद्राभ्यां, मृगमुद्राभ्यां निशङ्कना ॥ त-
न्निद्राभ्यां च दक्षिण ओङ्कारोऽहं वसुमतां ॥ २ ॥ एम

बुद्धी ॥ २ ॥ ए पाठ कहीने प्रमुनी आगल फूलो उज्ज-
लवां, हवे आभरण तथा वस्त्रो लइने उभा छतां गाथाओ
कहेवी, ते आ प्रमाणेः—

॥ अथ वस्त्राभरण पूजा ॥

॥ श्लोकः ॥ शक्रोयथा जिनपतेः सुरशैलचूला, सिंहा-
सनोपरि मितस्नपनाऽवसाने ॥ द्रव्यश्रुतेः कुसुम चंदनगंध-
धूपैः, कृत्वार्चनं तु विदधाति सुवस्त्रपूजां, ॥ १ ॥ तद्वत्
ध्यावकवर्गण्य विधिनालंकारवस्त्रादिकां, पूजां तीर्थकृतां करोति
सततं शक्त्यातिमत्तयादृतः ॥ नीरागस्य निरंजनस्य विजिता-
रातेस्त्रिलोकीपतेः, स्वस्यान्यस्य जनस्य निर्घृतिकृते क्लेशशुभा-
कांक्षया ॥२॥ एम कही आभरण तथा वस्त्र पूजा करवी ॥

॥ पछी ज्ञान पूजा करे, तेनी गाथाओ ॥

॥ नमंनि सामिति महीवनाहं, देवाय पुंयं गुजदेव पुं ॥
भतीय चित्तं मण दामण्हि, मंदार पुण्फेह सयेह नाहं ॥ १ ॥
तदेव सट्टा मण मुत्त ण्ही, सुगंध पुण्फेह वंसण्हि ॥ एणं
वंदंत नमंत नाणं, नाणस्स लामाय भवरकयाय ॥ २ ॥ ए
गाथाओ कहीने पुष्पोनी माला घडाववी, तथा रौप्यमुद्रा,
सुवर्णमुद्रा, मणि रत्न, अने वस्त्र एओयें करी स्वशक्ति अउ-
सार ज्ञाननी प्रजा करवी.

॥ पछी भूष करतो वस्त्रें आ गाथा कहेवी ॥

॥ मीनङ्गमुद्राङ्गमाङ्गं, माङ्गमुद्राङ्गनिशाङ्गनाङ्गं ॥ ना
मिन्द्रमन्दयोऽन्यविकारं लोकगोष्ठे प्रथमदा ॥ २ ॥ ए

૭મી ॥ ૨ ॥ ષ્ઠ પાટ જરીને પ્રમુખી આગળ ફર્યો ડાઘ-
ટાંગ, દો આમળ તથા ગચ્છો લટકે ઉભા ઝાંઝાં ગાથાઓ
કહેવી, તે આ પ્રમાણે:—

॥ અથ ઘસ્ટાભરણ પૂજા ॥

॥ શ્લોકઃ ॥ શકોષ્યા ત્રિપાણેઃ મુરશીલપૂજા, સિંહા-
સનોપરિ મિતસ્તપ્તનાડરસાને ॥ દવ્યશ્વનેઃ કુસુમ ચંદનગંધ-
ધૂપેઃ, કૃત્યાર્થનં તુ વિદ્યાતિ સુમ્બ્રજાં, ॥ ૧ ॥ તદ્વ-
શ્ચારકર્મણ્ય વિભિનાત્રેહારમ્બાદિકાં, પૂજાં તીર્થેષ્ટતાં કરોતિ
સનનં શત્પાતિભક્ત્યાદયઃ ॥ નીરાગસ્ય નિરંજનસ્ય વિજિના-
રાતેન્નિલોક્તિપતેઃ, રાસ્યાન્યસ્ય જનસ્ય નિર્શતિશ્રુતે ક્લેશસપા-
કાંક્ષયા ॥૨॥ એમ કહી આભરણ તથા વસ્ત્ર પૂજા કરવી ॥

॥ પછી જ્ઞાન પૂજા કરે, તેની ગાથાઓ ॥

॥ નમંતિ સામિતિ મહીવનાહં, દેશાય પૃથં સુજદેવ પુર્વં ॥
ભતીય ચિત્તં મળ દામણહિ, મંદાર પુષ્પેહ સર્વેહ નાહં ॥ ૧ ॥
તદેવ સદ્ગા મળ મુક્ત પદ્મી, સુગંધ પુષ્પેહ વંસપદ્મિ ॥ સ્પંધ-
વંદંત નમંત નાગં, નાળસ્ત લાભાય ભવરક્ષાપ ॥ ૨ ॥ એ
ગાથાઓ કહીને પુષ્પોની માલા ઘસ્ટાવવી, તથા રૌપ્યમુદ્રા,
સુવર્ણમુદ્રા, મણિ રત્ન, અને વસ્ત્ર ઇઓથેં કરી સ્વશક્તિ અવ-
સાર જ્ઞાનની પૂજા કરવી.

॥ પછી ધૂપ કરતી વચ્ચે આ ગાથા કહેવી ॥

॥ મીનકુમ્ભમુદારમમાર, યામગનનિશાકન્તાર ॥ તાર-
મિલન્મલયોન્ધવિકાર, લોકમરોન્ધ અપમતાર ॥ ૨ ॥ એમ

बुद्धी ॥ २ ॥ ए पाठ कहीने प्रमुनी आगल फलो उछा-
लवां, हवे आमरण तथा वखो लइने उमा छतां गाथाओ
कहेवी, ते आ प्रमाणे:—

॥ अथ वस्त्राभरण पूजा ॥

॥ श्लोकः ॥ शक्रोयथा जिनपतेः सुरशैलचूला, सिंहा-
सनोपरि मितस्नपनाऽवसाने ॥ द्रव्यश्रुतैः कुसुम चंदनगंध-
धूपैः, कृत्वाचनं तु विदधाति सुवस्त्रपूजां, ॥ १ ॥ तद्वा
श्रावकवर्गेषु विधिनालंकारवस्त्रादिकां, पूजां तीर्थकृतां करोति
सततं शक्त्यातिभक्त्यादृतः ॥ नीरागस्य निरंजनस्य विजिना-
रावेस्त्रिलोकीपतेः, स्वस्यान्यस्य जनस्य निर्वृतिकृते क्लेशसमा-
कांक्षया ॥२॥ एम कही आभरण तथा वस्त्र पूजा करवी ॥

॥ पछी ज्ञान पूजा करे, तेनी गाथाओ ॥

॥ नमंति सामिति महीवनाहं, देवाय पुं सुजहैव पुं ॥
भतीय चित्तं मण दामणहिं, मंदार पुष्पेह सवेद नाहं ॥ १ ॥
तदेव सहा मण मुत्त एही, सुगंध पुष्पेह वरं सणहिं ॥ एत
वंदंत नमंत नाणं, नाणस्स लाभाय भवरकयाय ॥ २ ॥ ए
गाथाओ कहीने पुष्पोनी माला चद्राववी, तथा रौप्यमुद्रा,
सुवर्णमुद्रा, मणि रत्न, अने वस्त्र एओयें करी स्वशक्ति अउ-
सार ज्ञाननी पूजा करवी.

॥ पछी धूप करती वखतें आ गाथा कहेवी ॥

॥ मीनकुरंगमुद्रारमसारं, सारमुगंधनिशाकरनारं ॥ नार-
मिलन्मलयोत्थविकारं, लोकगुरोर्दह धूपमुदारं ॥ २ ॥ एम

कहीने घूष छेववो. पछी मंगल दीपक करीने आ गाथाओ कहेवी—

॥ अथ मंगलदीपक पूजा ॥

॥ कोसंवी संवत्सवि, पयाहिणं कुण्ड मउलियप-
ईवो ॥ जिणसोम दंसणोदिण, यरुव तुह नाह मंगल पईवो
॥ १ ॥ भाभीजंतो सुर सुंदरीहि, तुहनाह मंगल पईवो ॥
कणयापलस्त निजिय, भाण्व पयाहिणं दितो ॥ २ ॥ मर-
गय तामल थालथरे विण, कोमल सरलिहि करिहि करेविण,
जे उताह मंगल पईवो, तो नर होइ तिलोप पईवो ॥ ३ ॥
ए गाथा कहीने मंगलप्रदीप करवो, पछी रकेयीमां कपूर धरी,
आरतिमां बत्ती सलगारीने मुखधरी आ गाथाओ कहेवीः—

॥ अथ आरति गाथा ॥

॥ जे मरगय मणि गडिय, विसाल थाल माणिक मंडिय
पईवो ॥ प्हुवण यरुकरु खित्तं, भमउ जिण आरतिपं तुम्हं
॥ १ ॥ आरतिअं निपत्थह, जिणस्त घूव कितणागरुच्छायं ॥
पासेलु भमउ निजिय, संगमय विमित्तदिठिब ॥ २ ॥ पस-
पेयवो भवंतर, समजियकम्मरेणु संवायं ॥ आरतिय मंग-
लगा, उच्छलंति सलिलवारा ॥ ३ ॥ एवी रीते आरति
करवी ॥ इति संक्षेप आरतिविधिः ॥

॥ पछी उत्तरासंग करी, कैयवंदन करवुं, अने अष्ट
प्रकारे पूजा करवी. कजाविन् अष्टप्रकारे पूजा न कराव तो
शेष फल फूलने नैवेद्य जे होय, ते एनज बज्जवी देहं. पछी

શુભગીત કરવાં, જય જય શબ્દ ઉચ્ચારવા, સાહાર્મીવાત્સલ્ય કરવું તથા યથાશક્તિ દાન દેવું ॥ ઇતિ શ્રી સ્નાત્રપૂજાવિધિઃ સમાપ્તઃ ॥

॥ આરતિ ॥ દીપક ॥ લૂણજલવિધિઃ પ્રારમ્ભ્યતે ॥

પ્રમુચી અંતરપટ કરી, પ્રમુ સન્મુખ વેશી આરતિ કરનારને નવ અંગે કુંકુમનાં તિલક કરવાં. પછી એક ધાત્રમાં સ્વસ્તિક કરી, તેમાં આરતિ, મંગલ દીપક, જમણી હાથ રાખી, ત્યાં આરતિમાં ઘૂત થોડું ભરવું. અને મંગલદીપકમાં ઘૂત પૂર્ણ ભરવું. પછી કેશર, ફૂલ, તંદુલે કરી, તેની પૂજા કરવી. ઉપર કુંકુમના છાંટા નાંચી મંગલ દીપક પ્રગટાવો અને કર્પૂર સલગાવવો તેનો મંથ કહે છે. ૐ અર્હતે પંચજાનમહાજ્યોતિર્મયાય, ધ્વાંતવાતિને દ્યોતનાય, પ્રતિમાયે દીપો મૂયાત્સર્વદાર્હતે ॥ ૧ ॥ એમ ભળી ॥ મંગલદીપક પ્રગટાવીને પછી તે મંગલદીપકથી આરતિ પ્રગટાવી, પછી દીવો નીચે મૂકીને આરતિ ઉતારવી, તેવાર પછી દીપક ઉતારે, પછી લૂણની કાકરી લેઈ “લૂણ ઉતારો જિનવર અંગે” इत्यादिक પાઠ કહી લૂણની ગાથા ભળવી, પછી બૃહચ્છાંતિ કહેવી, તે ન આવડે તો ગ્રણ નવકાર ગળી, આ પ્રમાણે શ્લોક કહેવો છે ॥ શ્લોક ॥ આજાર્હનં ક્રિયાર્હનં મંત્રર્હનં ચ યત્કૃતં ॥ તત્સર્વં ક્ષમયા દેવ, ક્ષમ ત્વં પરમેશ્વર ! ॥ ૧ ॥ એમ કહી ધૈત્યવંદન કરવું ॥ ઇતિ આરતિ દીપક લૂણ જલ વિધિઃ ॥

॥ સ્ત્રાવપૂજા પ્રારંભઃ ॥

(પાંચઢી ગાથા) ॥ ઢાલ પહેલી ॥

॥ વજતિસે અતિસય હુઓ, વચનાતિસય હુત, સો
પાનેસર દેસિ ભવિ, સિંહાસન સંવત ॥ ૧ ॥

॥ ઢાલ ॥

॥ સિંહાસન ઘેરા જગ ભાગ, દેસિ ભવિક જન ગુન-
મગિ સ્થાન ॥ જે દોઢે તુજ નિર્મલ નાન, લહિયે પરન
મહોદય ઢાગ ॥ હુનુનાંઝલિ મેહેલો અદિ જિનંદા, તોરાં
ચરનકમલ સેવે ચોસલ દંઝ ॥ હુ૦ ॥ ૧ ॥ ચોવીશ વૈરાગી,
ચોવીશ સોનાગી, ચોવીશ જિનંદા ॥ હુ૦ ॥ એન વહો પ્ર-
મુના ચરને પૂજા કરીયે ॥

॥ ગાથા ॥

॥ જો નિપદુન પન્નવ રખો, તતુ અહમવ છૂંત ॥
હુહ છુગલ અસોનતાં, જો તતુ સો નિરત ॥ ૨ ॥

॥ ઢાલ ॥

॥ જો નિજ અતનમુન અનંદો, છુગલ સોં મેહ
અનંદો ॥ જે પાનેસરનિજ વરસીન, વહો પ્રમુનો ભવ્ય અ-
શન ॥ હુનુનાંઝલિ મેહેલો અંતિ જિનંદા ॥ હો૦ ॥ હુ૦
॥ ૩ ॥ એન વહો પ્રમુના અહોરે પૂજા કરીયે ॥

॥ ગાથા ॥

॥ નિમ્મલ નાન પપાનક, નિમ્મલ હુ મંગલ ॥ નિ-
મ્મલ શુ ॥ ૩ ॥

॥ ढाल ॥

॥ लोकालोक प्रकाशक नाणी, भविजन तारण जेहनी
 धाणी ॥ परमानंदतगी नीशानी, तसु भगते मुज मतिप ठह-
 राणी ॥ कुसुमांजलि मेहेलो नेम जिगंदा, तो० ॥ कु०
 ॥ ३ ॥ एम कही प्रभुना वे हायें पूजा करीयें ॥

॥ गाथा ॥

॥ जे सिज्झा सिज्झंति जे, सिज्झंसंति अणंन ॥
 जसु आलंघन टविय मण, सो सेवो अरिहंत ॥ ४ ॥

॥ ढाल ॥

॥ शिव मुख कारण जेह विकालें, समपरिणामें जगन
 निहाले ॥ उत्तम साधन मार्ग देखाडे, इंद्रादिक जसु चरण
 पखाले ॥ कुसुमांजलि मेहेलो पास जिगंदा ॥ तो० ॥ कु०
 ॥ ४ ॥ एम कही प्रभुना खंभायें पूजा करीयें ॥

॥ गाथा ॥

॥ समदिठी देस जय, साडु साहुणी सार ॥ आचारिज
 उवझाय मुणि, जो निम्मल आधार ॥ ५ ॥

॥ ढाल ॥

॥ घउविह संघें जे मन धार्यु, मोक्षतयं कारण निर-
 धार्यु ॥ विविह कुसुम बर जानि गहेवी, तसु चरणे पण-
 मंत ठवेवी ॥ कुसुमांजलि मेहेलो वीर जिगंदा ॥ तो० ॥
 कु० ॥ ६ ॥ एम कही प्रभुने मस्त्रे पूजा करीयें ॥
 इति पांखडी गाथा ॥

॥ वस्तुच्छंद ॥

॥ मयल जिनवर मयल जिनवर, नमिय मनरंग कझा-

णकविहि संवविय, करिस धम्म सुपवित ॥ सुंदरसय इगस-
त्तरि तित्थंकर, एक समय विहरंति महीयल, चवण समय
इगवीस जिण, जम्म समय इगवीस ॥ भत्तिय भावें पूजीया,
करो संव सुजगीस ॥ १ ॥

॥ ढाल बीजी ॥

॥ एक दिन अचिरा हुलरावती ॥ ए देशी ॥

॥ भव बीजे समकित गुण रम्या, जिन भक्ति प्रभु
खगुण परिणम्या, तजि इंद्रिय सुख आशंसना, करो स्थानक
वीशनी सेवना ॥ १ ॥ अति राग प्रशस्त प्रभावता, मन
भावना एहवी भावता, सवि जीव करुं शासन रत्ती, इत्ती
भाव दया मन उल्लुत्ती ॥ २ ॥ लही परिणाम एहवुं भलुं,
निपजावी जिनपद निर्मलुं ॥ आयुवंच वरें एक भव करो,
श्रद्धा संवेग ते घिर घरी ॥ ३ ॥ त्यांयी चविय लहे नर-
भव उदार, भरतें तेम ऐखवेंज सार, महाविदेहे विजयें वर
प्रधान, मत्प खंडे अवतरे जिन निधान ॥ ४ ॥

॥ अथ सुपनानी ॥ ढाल बीजी ॥

॥ पुण्यें सुपनह देखे, मनमांहे हर्ष विशेषे, गजवर
उज्ज्वल सुंदर, निर्मल वृषभ मनोहर ॥ १ ॥ निर्भय केशरी
सिंह, लक्ष्मी अतिही अर्थाह ॥ अनुपम फूलनी माल, निर्मल
शर्शा सुकुमार ॥ २ ॥ तेजेंतरनी अति दीपे
जीपे, पूरण कलश पडूर, पद्म सरोवर पूर ॥
रयणायर, देखे माताजी गुण सायर ॥ चारें
तेरमे अनुपम रत्न निधान ॥ ४ ॥ अग्निशिखि
माताजी अनुपम ॥ हर्षी रायने भासे, राजा

वधे सुर हर्ष धाम ॥ ७ ॥ पिता माता धरें उत्सव अशेष,
जिन शासन मंगल अति विशेष ॥ सुरपति देवादिक हर्ष
संग, संयम अर्थजनने उमंग ॥ ८ ॥ शुभवेला लगने तीर्थ
नाथ, जनम्या इंद्रादिक हर्ष साथ ॥ सुख पाम्या त्रिभुवन
सर्व जीव, वधाई वधाई थड् अतीव ॥ ९ ॥

॥ ढाल ॥ पांचमी ॥

॥ श्रीशान्ति जिननो कलश कहिं प्रेम सागर पूर ॥ ए देशी ॥

॥ श्रीतीर्थपतिनुं कलशमज्जन, गाइये सुखकार ॥ नर-
खित्त मंडण दुह विहंडण, भविक मन आधार ॥ तिहां राव
राणा हर्ष उत्सव, थयो जग जयकार ॥ दिशकुमरी अवधि
विशेष जाणी, लह्यो हर्ष अपार ॥ १ ॥ नियअमर अमरी
संग कुमरी, गावती गुणछंद ॥ जिन जननी पासें आवि
पोहोती, गह गहती आणंद ॥ हे माय ! तें जिनराज जायो,
शुचि वधायो रम ॥ अम जम्म निम्मल करण कारण, क-
रीश सूर्डकम्म ॥ २ ॥ तिहां भूमि शोधन दीप दर्पण, वाय
वीजण धार ॥ तिहां करीय कदली गेह जिनवर, जननि
मज्जनकार ॥ वरराखडी जिनपागी बांधि, दीये एम आशीष ॥
जुग कोडा कोडि चिरंजीवो, धर्मदायक ईश ॥ ३ ॥

॥ ढाल ॥ छठी ॥ एकवीशानी ॥

॥ जग नायकजी, त्रिभुवन जन हितकार ए ॥

॥ परमात्मजी, विदानंद घनसार ए ॥ ए देशी ॥

॥ जिन रयगीजी, दशदिशि उज्ज्वलता धरे ॥ शुभ-
लगनेजी, ज्योतिष चक्रते संचरे ॥ जिन जनम्याजी, लेणें
अवसर माना धरें ॥ तेजे अवसरजी, इंद्रासन पण घरहरे ॥

॥ शुद्धक ॥

॥ थरहरे आसन इंद्र चिते, कोण अवसर ए वन्यो ॥
 जिन जन्म उत्सव काल जाणी, अतिही आनंद उपन्यो ॥
 निज सिद्धि संपत्ति हेतु जिनवर, जाणी भक्ते ऊमह्यो ॥
 विकसित वदन प्रमोद वधवे, देव नायक गहगह्यो ॥ १ ॥

॥ ढाल ॥

॥ तव सुरपतिजी, घंटानाद कराव ए ॥ सुरलोकेंजी,
 घोषणा एह देवराव ए ॥ नरक्षेत्रें जी, जिनवर जन्म दुओ
 अछे ॥ तसु भगते जी, सुरपति मंदर गिरि गछे ॥

॥ शुद्धक ॥

॥ गच्छेति मंदर शिखर उपर, भवन जीवन जिन तणो ॥
 जिन जन्म उत्सव करण कारण, आवजो सवि सुरगणो ॥
 तुम शुद्ध समकित थारो निर्मल, देवाधिदेव निहालतां ॥
 आपणां पातक सर्व जाशे, नाथ चरण पखालतां ॥ २ ॥

॥ ढाल ॥

॥ एम सांभली जी, सुग्वर कोडी बहु मली ॥ जिनवं-
 दनजी, मंदरगिरि सामो चली ॥ मोहमपतिजी, जिन जननी
 घर आविया ॥ जिन मानाजी, वरी स्वामी वधाविया ॥

॥ शुद्धक ॥

॥ वधाविया जिन हर्ष वरुणे धन्य दृ कृतपुण्य ए ॥
 त्रैलोक्य नायक देव राजे, मज्ज ममो कोण अन्य ए ॥
 हे जगन जनन ॥ १ ॥ मज्ज मज्जन व वरी ॥
 उमग ॥ २ ॥ ॥ ३ ॥

करि सहस्र अटोतरा, छत्र चामर सिंहासण शुभतरा ॥ उप-
 गरण पुष्प-चंगेरी पमुहा सवे, आगमं भासिया वेम आणी
 टवे ॥ २ ॥ तीर्थजल भरिय करकलश करि देवता, गावता
 भावता धर्म उन्नतिरता ॥ तिरिय नर अमरने-हर्ष-उपजावता,
 धन्य अम्ह शक्ति शुचि भक्ति एम भावता ॥ ३ ॥ सम-
 कित बीज निज आत्म आरोपता, कलश पाणीमशें भक्ति-
 जल सींचता ॥ मेरु सिहरोवरें सर्व आद्या वडी, शक उरसंग
 जिन देखी मन गह गही ॥ ४ ॥

॥ वस्तुच्छंदः ॥

॥ हंहो देवा हंहो देवा अणाइ कालो, अदिद पुढो
 तिलोपसारणो तिलोय बंधु, मिच्छत मोहविद्धंसणो अणाइ
 तिण्हा विणासणो, देवादिदेवो दिदु बोदिय कामेहिं ॥ ५ ॥

॥ ढाल तेहीज ॥

॥ एम पभणंत वण भवणं जोईसरा, देव वेमानिया भति
 धम्मायरा ॥ केवि कप्पट्टिया केवि मित्ताणु गा, केवि वर रमणि
 वयणेण अइ उत्थुगा ॥ ६ ॥

॥ वस्तुच्छंदः ॥

॥ तत्थ अच्चुय तत्थ, अच्चुय इंद आदेस ॥ कर जोडि
 सवि देवगण, लेय कलस आदेस पामिय ॥ अइमुतरूप सरूप
 जुअ, कवण एह उत्संगें सामिय ॥ इंद कहे जग तारणो,
 पारग अम पग्गेम ॥ नायक दायक धम्म निदि, करियें तमु
 अमिमेम ॥ ७ ॥

मझार ॥ ६ ॥ खरतरगच्छ जिन आणारंगी, राजसागर उर-
झाय ॥ ज्ञान धर्म दीपचंद्र सुपाउक, सुगुरुतणे सुपसाप ॥
देवचंद्र जिनभक्ते गायो, जन्म महोत्सव छंद ॥ योव मीन
अंझूरो उझस्यो, संव सकल आनंद ॥ ७ ॥

॥ फलश ॥ राग घेलायल ॥

॥ एम पूजा भक्ते करो, आनमहितकाज ॥ तजीप विमाव
निज भावमें, रमता शिवराज ॥ एम० ॥ १ ॥ काल अनंते जे
हुआ, होशे जेह जिणेंद्र ॥ संपय सीमंवर प्रभु, केवलनाग दिणेंद्र
॥ एम० ॥ २ ॥ जन्ममहोत्सव पुणी परें, आवक रुचिनेन ॥
विरचे जिन प्रतिमातणो, अनुमोदन खेत ॥ एम० ॥ ३ ॥
देवचंद्र जिन पूजना, कस्तां भवपार ॥ जिनपडिमा जिनसारसी,
कही सुप्र मझार ॥ एम० ॥ ४ ॥

॥ अथ श्रीनवपदपूजा ॥

अरिहंतपदपूजा ॥

॥ शाल ॥ उलालानो वेज्जो ॥

॥ तीर्थपति अरिहा नमुं, धर्म घुंवर धीरो जी ॥ दे-
शना अमृत वग्मना, निजरीग्न यद धीगे जी ॥ १ ॥ उलाला ॥
वरअखप निर्मल ज्ञानभामन, सर्व भाव प्रकाशना ॥ निज-
शुद्ध अद्वैत आन्यभागे, शृंगदिग्ना वामना ॥ जिननाम कर्म

येन, साकल्यमिति अनुसारे ॥ अक्षय्य अनेन महंतं विद्या
पथ आनंदना वरे ॥ २० ॥

॥ काव्यम् ॥

॥ इयं सायन सुगन्धर गुणवर्धन, सिद्धयुक्त पदाक्षरी
सपि लक्ष्मिपुत्रासिद्धिर्दय, भविष्य पञ्चो मन रुचि ॥ उप
युक्त धीमज्जगाम, जाननमै सुगजना ॥ सुकृतीवर्धन सुग
मेव, देवार्थं सुगोमना ॥ २१ ॥

॥ अथ काव्यम् ॥ द्रुमनिर्गन्धिनमुष्णम् ॥

॥ विमलदेवदत्तभावनभावन, जगति अंशुमहोदय काव्यम्
जितवत् बहुमानजयानम, शुचिगताः रत्नपथानि निगुदते ॥
इति काव्यम् ॥ आ काव्यं प्रत्येकं पुत्रार्थं कर्तव्यं ॥

॥ इयं कान्ता जगदगुरु जगति, महार्थे विमल क
र्तव्ये ॥ आपणा कर्ममदं नृ क्रीणा, तेनै ते विदुः कं
प्रसिद्धा ॥ २ ॥ इयं नरी अमरगद आर, इत्येव वरि प
अर्चय्य गत ॥ जिज्ञा उते सुगन्धि जगद्दीप्ते, अग न
अथ इव सिद्धये ॥ ३ ॥

गिरि जेदरीयो, अम नणा नाथ जीयो तुं जीयो ॥ ७ ॥
इति प्रथम स्तारपत्रा ॥ १ ॥

२ विलेपनपूजा ॥

॥ दोहा ॥

॥ बाणना चंदन कंदम, गुगगदने चन सार ॥ जित
ननु लेने नग टंके, मोद संताप विहार ॥ ८ ॥ वाच ॥
महत् संताप निवारण, टाण सति भवि नित ॥ गम श्रीष्टा
अष्टिष्टा, ननु चरणो भवि निम्न ॥ निज रंगे उपायोगी, धरी
जिनगण गेह ॥ भाव चंदन सुदभाषी, दाते सुमि अगेह
॥ ९ ॥ कायम ॥ जिनननु चरणों महत् मारी, को दपह
उपना आज वाही ॥ महत् अनिमेषना आज मारी, मय
अम नदी आज वाही ॥ १० ॥ अथ द्वितीयविलेपन पूजा ॥ ११ ॥

३ भुयगपूजा ॥

॥ दोहा ॥

॥ निरुद्ध मृदुद दृष्ट दृष्ट, अम नदी ॥
मृदुद चित्त जिनननु, को रमा मयार ॥ १२ ॥ का ॥
मृदुद मृदुद दृष्ट दृष्ट, अम नदी ॥
मृदुद दृष्ट, अम नदी ॥ १३ ॥ का ॥
मृदुद, मयार ॥ १४ ॥ का ॥
मृदुद, मयार ॥ १५ ॥ का ॥
मृदुद, मयार ॥ १६ ॥ का ॥
मृदुद, मयार ॥ १७ ॥ का ॥
मृदुद, मयार ॥ १८ ॥ का ॥
मृदुद, मयार ॥ १९ ॥ का ॥
मृदुद, मयार ॥ २० ॥ का ॥

સુગંધ ધનસાર ઘણ, કરો જિનને ધૂપ ધાણ ॥ ૨૦ ॥ ઘાન ॥
 ધૂપ ઘટી જેમ મહમહે, તેમ દહે પાનકાંદ ॥ અતિ અના-
 દિની જાણે, પાણે મન આણંદ ॥ જે જિન પૂજે ધૂપે, મન-
 કૃપેં ફરી સેહ ॥ નાચે પાણે ઘુર ઘર, આપે સુત અચ્છેદ
 ॥ ૨૧ ॥ કાશ્યપ ॥ જિન ઘર વાસનાં ધૂપ પુરે, મિત્તપત હુર્ગ-
 ધના જાય વેરે ॥ ધૂપ જિમ સહજ ઊર્ચ્યગ રવભાષે, વાકા
 ઉચ્ચગતિ ભાવ પાણે ॥ ૨૨ ॥ इति षष्ठ्युपજा ॥ ૬ ॥

૭ દીપપૂજા ॥

॥ દાંદા ॥

॥ મણિમય રતન તામ્રપ્રમુલ, પાવ ભરી ઘૂત વા ॥
 રતિ મૂવ કાંગુંભની, કળે પ્રદીપ સગર ॥ ૨૩ ॥ શાહ ॥
 મંગલદીપ વગાસો, ગાસો જિનગૂણ ગીત ॥ દીપ તળી જેમ
 આલિકા, માલિકા મંગલ નીત ॥ દીપતળી શુભ ય્વોતિ,
 શ્યોતિન જિનમુખ ચંદ ॥ નિર્મળી હરણી ભવિષ્ઠના, જેમ સહો
 વર્ણાનંદ ॥ ૨૪ ॥ કાશ્યપ ॥ જિનગૃહે દીપમાત્રા પ્રકાશે,
 સેહદી નિરિર અજ્ઞાન નામે ॥ નિજ ઘટે જ્ઞાન ય્વોતિ નિકામે,
 જેહદી જગતના અવ ભામે ॥ ૨૫ ॥ इति सप्तमदीपपूजा ॥ ૭ ॥

૮ ફલપૂજા ॥

॥ દાંદા ॥

૨૬ ॥ ૨૭ ॥ ૨૮ ॥ ૨૯ ॥ ૩૦ ॥ ૩૧ ॥ ૩૨ ॥ ૩૩ ॥ ૩૪ ॥ ૩૫ ॥ ૩૬ ॥ ૩૭ ॥ ૩૮ ॥ ૩૯ ॥ ૪૦ ॥ ૪૧ ॥ ૪૨ ॥ ૪૩ ॥ ૪૪ ॥ ૪૫ ॥ ૪૬ ॥ ૪૭ ॥ ૪૮ ॥ ૪૯ ॥ ૫૦ ॥ ૫૧ ॥ ૫૨ ॥ ૫૩ ॥ ૫૪ ॥ ૫૫ ॥ ૫૬ ॥ ૫૭ ॥ ૫૮ ॥ ૫૯ ॥ ૬૦ ॥ ૬૧ ॥ ૬૨ ॥ ૬૩ ॥ ૬૪ ॥ ૬૫ ॥ ૬૬ ॥ ૬૭ ॥ ૬૮ ॥ ૬૯ ॥ ૭૦ ॥ ૭૧ ॥ ૭૨ ॥ ૭૩ ॥ ૭૪ ॥ ૭૫ ॥ ૭૬ ॥ ૭૭ ॥ ૭૮ ॥ ૭૯ ॥ ૮૦ ॥ ૮૧ ॥ ૮૨ ॥ ૮૩ ॥ ૮૪ ॥ ૮૫ ॥ ૮૬ ॥ ૮૭ ॥ ૮૮ ॥ ૮૯ ॥ ૯૦ ॥ ૯૧ ॥ ૯૨ ॥ ૯૩ ॥ ૯૪ ॥ ૯૫ ॥ ૯૬ ॥ ૯૭ ॥ ૯૮ ॥ ૯૯ ॥ ૧૦૦ ॥

नवि लहे दुःख संसारमीर्धे ॥ ४६ ॥ इति चतुर्दश वस्त्र-
पूजा ॥ १४ ॥

१५ चामरपूजा ॥

॥ दोहा ॥

॥ अति उज्ज्वल अंगुल तणं, एकशत आठ प्रमाण ॥
चामरत्रे पूजतां, नासे दुरितविहाण ॥ ४७ ॥ ढाल ॥ कनक-
रणने दंडे, मंडित चामरजोडि ॥ हरखतां जिनमुख नि-
खतां, धीजे होडा होडि ॥ विकसित कज जेम जिनमुख,
सन्मुख आवी हंरा ॥ सेवे एम उपमति करे, भवि जन धी
आशंक ॥ ४८ ॥ काश्यप ॥ ज्ञान मय किरिय उज्ज्वल
स्वभावे, नति उन्नति गौण मुख्यादि भावे ॥ मानगुणमंग
जिनराज आणे, भावयी बुद्ध चामर वखाणे ॥ ४९ ॥ इति
पंचदशचामरपूजा ॥ १५ ॥

१६ छत्रत्रयपूजा ॥

॥ दोहा ॥

॥ उज्ज्वल शाब्द धंद जिम, छत्रत्रय बट्ट मूल ॥ टारिजे
जिन उगे, नम दुगसिरी अलुल ॥ ५० ॥ ढाल ॥ छत्रत्रय
जेम टाफे, मारुते पानकाद ॥ मोहादिक अरि प्राडा, नाश
करे आकद ॥ जे निर्य पजे छत्रे, शुभगोरे छत्रे जन्म ॥
ननसंगे छत्र धर हरे मृगया उमा कम्म ॥ ५१ ॥ का-
श्यप ॥ हकत बट्ट निराजत - राग दीनता अंधार दोग
छत्र मारुते बट्ट - मारुते निराजत निराजत निराजत

१९ नृत्यपूजा ॥

॥ दोहा ॥

॥ मूढ़ी शंक संसारनी, जिनपति आगे जति ॥ वरी
 नृत्य सूर्याभ पौ, तस नहीं भवभय नृत्य ॥ ५९ ॥ दान ॥
 मूखर लेखर अमरवर, किन्तरी नरी शुभचित्त ॥ नाये माये
 जिनगुणें, सांघे मुकृतचित्त ॥ योग अंचक पृथ्वी, तेहरी
 जिनपद हेतु ॥ घउगड गमगनिवारण, तारण भवजलमेतु
 ॥ ६० ॥ काव्यम् ॥ जेह निजपोगगति सहजगें, कोरे
 अमृतानुष्ठान संगें ॥ अतुल्यगुणतान न पूके असंगें, भार-
 त्यपूजना पृह दंगें ॥ ६१ ॥ इति एकोनविंशतिनृत्यपूजा ॥

२० स्तुतिपूजा ॥

॥ दोहा ॥

॥ व्याकरण काव्य अलङ्कृति, नम्र छंद अरमंश ॥ दो
 न दोषें स्तुति करे, स्तुतिपूजा गुणमय ॥ ६२ ॥ ॥ दान ॥
 स्वयंदरपविगजति, प्राजति उक्ति अनुर ॥ अनिशय घरी
 उपगारि, अह नम गूढ स्वयं ॥ मंद त्रिक एम स्तुति,
 टरतो जिनगुण चित्त ॥ मृगत किन खरे नम, पूर्णदा
 खरे नित ॥ ६३ ॥ काव्यम् ॥ जेह पदपुष्प नित अल
 मने मुद्रापदपुष्प नम ॥ अल पृथक्ता दान नमो,
 ॥ ६४ ॥ इति विंशतिस्तुति

॥ अथ पंडितश्रीदेवचंद्रजीकृत अष्टप्रकारी पूजा लिख्यते ॥

॥ प्रथम जलपूजा ॥

॥ दोहा ॥

॥ गंगामागध क्षीरनिधि, ओषधमंथितसार ॥ तुमुमे
यासित शुचिजले ॥ करो जिन स्नान उदार ॥ १ ॥ श्राव ॥
मणिकनकादिक अडविध करी, भरी कलश सफार ॥ शुभ रुचि
जे जिनवर नमे, तगु नही दुरित प्रचार ॥ मेरुक्षित जिन
सुखर जिनवर गृहण अमान, कन्या वरता निज गुण, सन-
क्तिन वृद्धि निधान ॥ २ ॥ छंद ॥ हृषंभरी असगांध भागे,
स्नाय करी एम आशीष भाये ॥ जिहांलगे सुगिरि जंतुदीये,
अमनगा नाथ जिशो ॥ जिशो ॥ ३ ॥

॥ विमलकेवलभामनभास्वरं, जगति जंगुमहोदयकान्तम् ॥
जिनवरं बहुमानजटांघ्रिः, शुचिमनाः स्नापयामि विशुद्धये ॥ १ ॥
ॐ ह्रीं पद्मे पद्मजम्बने अननाननज्ञानशक्तये जन्ममरण-
निवारणाय श्रीमच्छिनेंद्राय नमः पञ्चमह स्याद्वा ॥ १ ॥ इति
अष्टपूजा ॥

॥ अथ द्वितीय चंदन पूजा प्रारंभः ॥

१. दोहा ॥ चंदन पदम ११५० नमस्ते नमः ॥
चंदन ११ १५ ॥ ११५ ॥ ११५ ॥ ११५ ॥ ११५ ॥ ११५ ॥

सकलसंताप निवारण, टारण सह भविवित्त ॥ परम अनीहा
अरिहा, तनु चरचो भविनित्त ॥ निजरूपे उपयोगी, धारी
जिनगुण गेह ॥ भावचंदन सह भावयी, टाले दुरित अछेह
॥ २ ॥ चाल ॥ जिन तनु चरचतां सकल नाकी, कहे
कुग्रह उष्णता आज धाकी ॥ सकल अनिमेघता आज म्हांकी,
भव्यता अझ तणी आज पाकी ॥ ३ ॥

॥ सकलमोहतनिस्त्रविनाशनं, परमशीतलभावयुतंजिनम् ॥
विनयकुंडकुमदर्शनचंदनैः, सहजतत्त्वविकाश कृतेऽर्चये ॥ २ ॥
ॐ ह्रीं परमपरमात्मने अनंतानंतज्ञानशक्तये जन्मजरामृत्युनि-
वारणाय श्रीमज्जिनेन्द्राय चंदनं यजामहे स्वाहा ॥ २ ॥ इति
चंदनपूजा ॥

॥ अथ तृतीय पुष्पपूजा प्रारंभः ॥

॥ दोहा ॥ शतपत्री वरमोगरा, चंपक जाइ गुलाब ॥
केतकि दमणो बोलसिरी, पूजो जिन भरिछाव ॥ १ ॥ चाल ॥
अमल अखंडित विकसित, शुभसुमनी घणी जाति ॥ लाखीणो
टोडर टवो, अंगी रवी बहु भांति ॥ गुणकुसुमे निज आत्मा,
मंडित करवा भव्य ॥ गुणरागी जडत्यागी, पुष्प चडावो नव्य
॥ २ ॥ चाल ॥ जगवणी पूजना विविधमूले, सुखरा ते गणे
क्षण अमूले ॥ खांति धरि मानवा जिनप पूजे, तसु तणां
पाप संताप धुजे ॥ ३ ॥

॥ विकचनिर्मलशुद्धमनोगै. विज्ञाचेननभावसमुद्भवैः ॥ सु-
परिणामप्रसूतवर्नैर्नवैः परमनस्त्वमय हियजाम्यहम् ॥ ३ ॥
ॐ ह्रीं परमपरमात्मने अनंतानंतज्ञानशक्तये जन्मजरामृत्युनि-

अज्ञान नासे ॥ निजवटे ज्ञानज्योति विकासे, तेहरी जगत्ना
भाव भासे ॥ ३ ॥

॥ भविकनिर्मलबोधविकाशकं, जिनगृहे शुभदीपक दीपनम् ॥
सुगुणरागविशुद्धितमन्वितं, दधतु भावविकाशकृते जनाः ॥५॥
ॐ ह्रीं परमपरमात्मने अनंतानंतज्ञानशक्तये जन्मजरामृत्युनिवा-
रणाय श्रीमज्जिनेन्द्राय दीपं यजामहे स्वाहा ॥ ५ ॥ इति
दीपपूजा ॥

॥ अथ पष्ठाक्षत पूजा प्रारंभः ॥

॥ दोहा ॥ अक्षत अक्षत पूर्ये, जे जिन आगे सार ॥
स्वस्तिक रचतां विस्तरे, निजगुण भर विस्तार ॥१॥ ढाल ॥
उज्जल अमल अखंडित, मंडित अक्षतचंग ॥ पुंजवय करो
स्वस्तिक, आस्तिक भावे रंग ॥ निज सत्ताने सन्मुख, उन्मुख
भावे जेह ॥ ज्ञानादिक गुण टावे, भावे स्वस्तिक एह ॥२॥
चाल ॥ स्वस्तिक पूरतां जिनप आगे, स्वस्ति श्रीभद्र कल्याण
जागे ॥ जन्मजरामरणादि अशुभ भागे, नियत शिवशर्म रहे
तासु आगे ॥ ३ ॥

॥ सकलमंगलकैलिनिकेतनं, परममंगलभावमयं जिनम् ॥
ध्रुवत भव्यजना इति दर्शयत्, दधतु नाथ पुरोऽक्षतस्वस्ति-
कम् ॥ ६ ॥ ॐ ह्रीं परमपरमात्मने अनंतानंतज्ञानशक्तये ज-
न्मजरामृत्युनिवारणाय श्रीमज्जिनेन्द्राय अक्षतान् यजामहे स्वाहा
॥ ६ ॥ इति अक्षतपूजा ॥

॥ अथ सतम नैवेद्यपूजा प्रारंभः ॥

॥ दोहा ॥ सतत शुचि पक्वान भर, शालदात

रूपाय श्रीमज्जिनेन्द्राय फलं यजामहे स्वाहा ॥ ८ ॥ इति
फलपूजा ॥

॥ दोहा ॥ इम अष्टविध जिनपूजना, विरचे जे धिरचित्त ॥
मानवभव सफलो करे, वाघे समकित वित्त ॥ १ ॥ ढाल ॥
अगणित गुणमणि आगर, नागर बंदित पाय ॥ श्रुतवारी
उपगारी, ज्ञानसागर उवझाय ॥ तासु चरणकज सेवक मथुकर
पेरे लयलीन ॥ श्रीजिनपूजा गाइ, जिनवाणी रसपीन ॥ २ ॥
चाल ॥ संवत् गुण युग अचल इंदु, हर्षभरि गाइयो श्रीजिनेंदु ॥
तासु फल सुकृतयी सकल प्राणी, लहे ज्ञान उद्योत घन
शिवनिशानी ॥ ३ ॥

॥ इति जिनवरचंद्रं भक्तितः पूजयंति, परमसुखनिधानं
देवचंद्रं स्तुवंति ॥ प्रतिदिवसमनंतं तच्चमुद्रासयंति, परमसहज-
रूपं मोक्षसौख्यं श्रयंति ॥ १ ॥ ॐ ह्रीं परमपरमात्मने अनं-
तानंतज्ञानशक्तये जन्मजरामृत्युनिवारणाय श्रीमज्जिनेन्द्राय अर्घ्यं
यजामहे स्वाहा ॥ ८ ॥

॥ अथ वस्त्र पूजा ॥

॥ शक्रो यथा जिनपतेः सुरशैलचूला, सिंहासनोपरिगतः
रत्नपनावसाने ॥ द्रव्यक्षतैः कुसुमचंदनगंधव्यूहैः, कृत्वा नैनं तु
विदधाति सुवस्त्रपूजाम् ॥ १ ॥ इति ॥

॥ तद्वत् श्रावकवर्ग एष विधिनालंकारवस्त्रादिकां, पूजां
तीर्थकृतां करोति सततं श्रक्त्यातिभक्त्यादृतः ॥ नीरागस्य नि-
रंजनस्य विजितारातेस्त्रिलोकीपतेः, स्वस्यान्यस्य जनस्य निर्वृ-

तुंग पर मेरुन श्रेयिकभाई, सुलसा रेवड़ाई,
मभुसम पदरी तुंग निपाई सावि भगति सहाई
हो मभुजी ॥ ५ ॥ हुं ॥

॥ शाल ॥ श्रीं सुभास जिनराज ॥ न वेर्गा ॥

मगणभर इभार, अउदसहम ठणगार;
अणगारि हो सहम्य ठतिम सुहायणीजी,
अमणोपाशरकार हुगदल अगिक हुनाम;
गुणगद्दी हो मोयना देमणीम भणीजी ॥ १ ॥
विद्वद्व अगिक। आरु उपरि सहम अवार,
सम्यग् दष्टि हो दर्शनगुन जीवमागमिजी;
श्रद्धागुणि नय माय्दा सपत्र,
अतिगा जिण मरणा हो निगमय उल्लगीजी ॥ २ ॥
कादीपउमय धार पामन भजक वीर,
पथमयाउमयम मणननिश्वगी,
निज दिर्घीन मृनिगज समना ध्यान मयज,
मलमदा केदलनणि मिद्धिगीजी ॥ ३ ॥
वेरिन्दर मणगल वरुनाम दिनमल,
मज हो मज मज मज रिजमजगी,
मजमजमज मजमजमजमज मजमज,
मजमज मजमज मजमज मजमजमज ॥ ४ ॥
मजमज मजमज मजमज मजमज
मजमज मजमज मजमज मजमज
मजमज मजमज मजमज मजमज

बाल राग मोडि ॥ धन धन सुरनर पतितनी ॥ ७ देसी ॥

वीर विहारे विहारे विद्यान कला जगहें बनाली,
धन सेवन पैवन धन जगज्जल जगजातनी.

॥ श्रुतक ॥

माता अपादि विनाय दुखके आविषा पवहुत;
जिनस अगम हस्त पन्थ भयकेहि दिनवत;
धन्य दुहारे धन्य बनली धन्य जगज्जगमहि.
श्रीश्रीनाथक जग कलक भू नवन या नहि ॥ १ ॥
इंद्रादिज आगल बसे भगते जगज्जग जगदेवी,
हव सिहासन बन रहें इंद्र जग लखें बहरेवी.

॥ श्रुतक ॥

बहदिज आगले देवदेवी धर्मधर्मदेवनी,
नखिरेजगता जग विना जगज्जग हव गवति;
निद कर्षकाने अमरधर्मनी अमरधर्म नीरवनी,
हुनअने उने उमर पने नाथक हो नाननी ॥ २ ॥
गहन पैलेजग उहता कन नखिना सैजी,
पति पवन जगज्जग हवति होति धर्मदेवी.

॥ श्रुतक ॥

महले सुगंधित नि जग जग होति विह विह,
देवक अमोहतव जग जिनले भव देवक सचिनने;
जगज्जग बहति सुने नखिने हो देवनि सज्जने.
देवविदेवा करे मेव नखिनेविहने भनी ॥ ३ ॥
गहन कन नखे नीर निनी हानन,
विहविहने नखन भव देवना अमर हानन.

॥ छुटक ॥

तारता जनकुं भवोदधियी परम पूरण गुणनिहि,
 गजराज गति जिनराज पाया परिसरे आया वही;
 थई वधाई नगर सत्रले सज्जन बहु साहमे बहे,
 वर पुष्प मुक्ताफल वधावी सकल मंगल सुख लहे ॥४॥

॥ डाल ॥

आयाजी मुनिपति नरपति हरिपाल घर आया,
 पायाजी सुमणि सुरतरु अधिक महोदय पाया;
 वंझाजी अति प्रमुदित मूपती त्रिभुवन तारकज राया,
 टायाजि तरु दर्शिन वंछिन दाण राभा सुखदाया ॥

॥ छुटक ॥

धन धन ले थानरु जरु भितर वीर परम गुरु टाया,
 छत्रवय घामर जिनजि सोमिन सिंहासन शुभ पाया ॥
 मंदार कुसुमे प्रभु वधाया मनग्माया सचिगने,
 चित्काल जीवो जगन दीवो नग्ननाण इम धूगे ॥ १ ॥
 चामासीजी वर्द्धमान जिन तिहां रखा
 विधिसेतिजी नव नव अभिगृह मुनिगृहा,
 परदेसीजी श्रोनाजन आया बहि;
 प्रमुवचनेजी नत्त्वगृहे ठे गह गहि ॥

॥ छुटक ॥

गह गहि अकाम अमन दिना अन्न ममना भावना,
 परभाव परगनि नर समन सुमणि ममनी म्भावना;
 वीरगय उदन नर निहलन नर नानदन गारना,
 ममन ममन नर निहलन गह गृहा लावना ॥ २ ॥

जय जय हे जय जय जगजीवन जगवंत,
 सिद्धाय हे सिद्धाय नृप कूलतिलो, ॥ ३० ॥
 मृदा हे मृदा आज सौं कन्यां पुन्य,
 भेट्यो हे भेट्यो जिनसर गुणनीलो ॥ ३० ॥ ४ ॥
 बलिहारि हे बलिहारि पार हजार,
 तुं ज्ञानि हे तुं ज्ञानि गुण रोहरो; ॥ ३० ॥
 जंगम हे जंगम तीरथ क्षिरगुलकंद,
 निश्चय हे निश्चय क्षिरगुल देहरो ॥ ३० ॥ ५ ॥
 इंद्रादिक हे इंद्रादिना प्राण आधार,
 जीवो हे जीवो कोडि जुगो लगे ॥ ३० ॥
 जगु दिटे हे जगु दिटे नामे सुःख अया,
 भामंदल हे भामंदल दिनकर हागमगे ॥ ३० ॥ ६ ॥
 विम्वन पति हे विम्वन पति तुज वचन सादर,
 मोक्षा हे मोक्षा गुणति भगवित्री ॥ ३० ॥
 रुद्रि हे रुद्रि भवभरनाय दयाल,
 करिये हे करिये तुंगविधि विनवीत्री ॥ ३० ॥ ७ ॥
 नर्तके हे नर्तके भाग्याय दुःखमूरि,
 हर्षके हे हर्षके कर्म महा प्रीति ॥ ३० ॥
 वरिसे हे वरिसे देवपद पदमर,
 करिसे हे करिसे भक्ति मदा मदी ॥ ३० ॥ ८ ॥

१ दाद पतिनी ॥

हरे नमः ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

प्रभु देशना अतिसुखकार भाख्या निश्चय विवहार,
कारण कारज विधि भाखी शिव साधन शिक्षा दाखी ॥२॥
सर्व जीव अछे सम एष, संग्रह सत्ताने लेश;
जे पर परणति त्यागी, तसु कर्मनी भावठ भारी ॥३॥
जसु तत्वरुचि थयो ज्ञान ते साव्ये साव्य अमान,
निज व्यक्ति शक्ति निज रंगी साधे गुण शक्ति अनंगी ॥४॥
शुचि श्रद्धाभासन रमणे कारक निज कार्यने गमणे,
भागे परपरणति रित एकत्वे तत्त्व प्रतित ॥ ५ ॥
परभाव अरोचक दृष्टि निज ज्ञानसुधानि वृष्टि,
परभोगी भाव अभावे करतादि थया निज भावे ॥६॥
जाणि निज परणति स्वामी, कुण थाइं परपरणामी;
ए भावे निज गुण पोषे, ते शुद्ध समाधि संतोषे ॥७॥
दुःख पोषक पर परसंग, न भजेहेत धरि रंग;
निज तत्त्व रमो भविप्राणी, देवचंद वदे इम वाणि ॥८॥

॥ ढाल ॥ बहिनी रही न सकि तिसेंजी ॥ ए देशी ॥

सुरनरतिरिय समूहमेंजी वेटा श्रीवर्द्धमान;
जगत दया उपदिसेजी, शुद्ध धर्म सुख ध्यान ॥१॥
जिणेशर तुम मुज प्राणाधार ॥ टेक ॥
भवभय पीडित जीवनेंजी, बाणशरण सुखकार;
सोल पहोरनी देशनाजी, वीर कहीं तिणवार
क्षीराश्रवचने कल्याजी, प्रश्न डव्वास उदार जिने ॥२॥
पंचावन अव्ययनमांजी, सुखविपाक स्वरूप;
वली तेता अव्ययनमांजी, दुःखविपाक विरूप जिने ॥३॥

लछने निशी पाछरीजी करिया जुजी वीर्य,
 योगने वादर करिजी; रोव्यो सुख वीर्य. जिने० ॥४॥
 सार प्रदेज घन करिजी गरमनिभागतगाठ,
 प्रकृति गहोतर रोरोजी, वृग तेर प्रकृतिनो दाह जिने० ५॥
 पर्यायन क्षिप्र लज्जी रसाति गहने रसम,
 नागकण दजें कछजी वृणानंदि धाम. जिने० ॥ ६ ॥
 अहममाणमनियी लज्जी गृहमे लोगत,
 पुने प्रयोग अस्थनेजी उद्योगतिनं नन. जिने० ॥ ७ ॥
 असाहना क० श्यामीजी सालह अंगुलमाण
 लय प्रदेज गुणरज्जुसजी सुख प्रमाण समाय. जिने० ॥८॥
 मने शक्ति निज कावेनेजी कर्मा शर नि प्रयाग,
 गति अननयन कर्तुजी, आनमर्गनि विद्याम. जिने० ॥९॥
 विग वग गहसायमाजी, वा वग मुनिभा,
 ने वल अविह नयजी, नग शिरगावन दा. जिने० १०॥
 विचदा वगवा वदजी, निग वग विचुग,
 अच वगवा वददिशार्ज, नयनिशने वृणं. जिने० ॥११॥
 वा वगवा वद नजीजी, अनहाति अदति,
 अदत अदत अमनराजीव्यक शक्ति शर वीर. जिने० १२॥
 वगवम विचदत वदजी वगवम अदति,
 अदत अदत अमनराजीव्यक शक्ति शर वीर. जिने० १३॥

॥ वदत : वगवम वदत वदत वदत वदत ॥ १४ ॥

वगवम वदत वदत वदत वदत वदत वदत वदत वदत

वगवम वदत वदत वदत वदत वदत वदत वदत वदत

अवते अगंधे अरुसे अरुपी, प्रभु तुं थयो अरुत संटाण हीनो,
अमोहि अकर्ता अभोगी अयोगी, अवेदी अखेदी गुणानंदपीनो.

॥ २ ॥ प्रभु० ॥

प्रभु जाणतो ज्ञानयीं तुं सर्व छति, वस्तुने देखतो सर्व सामान्य भावो;
आतना गुगलग, अनुभव रखे घूनतो तें लखो पूर्ण शुद्धात्म भावो.

॥ ३ ॥ प्रभु० ॥

आत्मगुण दान लागे अनंते दायो, भोग उपभोग निज धर्म लीनो;
सकल गुणशर्प सहकार विरय बरया, चपल वीरय गदे धिर अदीनो.

॥ ४ ॥ प्रभु० ॥

तुं क्षमी तुं दमी तुंदि नार्द्रवमनी, आर्प विमुक्ति समता अनंति;
तुं असंगी अभंगी अनंगी प्रभु, सर्व प्रदेश गुणशक्तिवंति ॥५॥

प्रभु० ॥

प्रमानी प्रमेह अमेह अमोहि, अरंपात्म देशी अत्रेष्टी अवेष्टी;
स्वयं ध्यानमुत्तरी तदा ध्येयरूपो मुनिमानसे जेहनो दान देशी.

॥ ६ ॥ प्रभु० ॥

॥ दोहा ॥

सिद्ध धया लिन जगिने, इंद्रविह सुन्दरः

श्रीकृष्ण अमृत गेई वर मंत्र नमह. ॥ १ ॥

है हें नाथ विषोयनी, ए लिलन निरुधन;

नेमनारी नाथन भाने, जेन अरोपने हान. ॥ २ ॥

वीर विषोय नीराने, ते निहृ वर्णमान,

जस नाथन अमृत गेई वर मंत्र नमह. ॥ ३ ॥

जस अमोहि अमोह अमोह अमोह अमोह

मन मन अमृत निहृ, ए लिलन निरुधन. ॥ ४ ॥

॥ ढाल ॥ मेरे नंदना ॥ ए देशी ॥

पुतला दिन लगे जांगतारेहां, प्रभु सनमुख बहुवार; मेरे साहिब
 वंदन विधि नाटक करिरेहां, लहेस्युं लाभ अपार. मेरा० ॥१॥
 बोलो नाथ दयाल कृपानिधि करुणाल तुंज वषणां गुणमाल,
 धईसर्व निहाल तत्त्वरमण संभाल थाय ज्ञान विशाल. मे० ॥२॥
 एक वचन श्रीवीरनोरे कापे भवनी कोडी;
 अविनाशी सुख आपवारे कोण करे तुंज होडि. मे० ॥३॥
 तुंज सरीखे साहेब छेरे करता मोटी हुंस;
 मोह महारिपु जोपिनेरेहां कसपां कर्मनो ध्वंस. मे० ॥४॥
 मोहाधीन जे जीवडारेहां तृष्णा तापें तत;
 पुत्रल आशाबंधि विषयारस संलित. मे० ॥ ५ ॥
 तनु विभावरंगी दुखीरेहां आवृत आत्मशक्ति;
 तेहवाने कुंण तारसेरेहां देखाडि गुणव्यक्ति. मे० ॥ ६ ॥
 बहु परिचित परभावनारेहां घपल एकत्व अपाय; मे०
 करतां कहे कुंण वारसेरेहां ते देखाडो ताप. मे० ॥ ७ ॥
 विषयादिक आसेवतारेहां थातो अम संकोच; मे०
 तुज उपगारे तेहवेरेहां भास्ये किमते सोच. मे० ॥ ८ ॥
 वीर घरण जायोअछेरेहां सुणवा अमृत वाणि; मे०
 ते माटे सुर भोगनारेहां करता नवि मंडाण. मे० ॥ ९ ॥
 कृपा करो एक वचननीरेहां अद्य पिछो वीतराग; मे०
 महा मोहना कष्ट्यारेहां छोडावो महाभाग. मेरा० ॥१०॥
 भरतश्रेयसा जीवनेरेहां तुंजविग कुण रखवाल;
 दुसम कल कृतानमारहा एहरो कवण हवाल. मेरा० ॥११॥
 मेवमनिने गर्गीपारहा राख्यो मोमलुद्ध, मेरा०
 स्वयं दियपमहा नयारहा नाथो यम सुग्दि. मेरा० ॥१२॥

हुं तोहम पति विनडूरेहां दया करो मुज देव; मेरा०
 सदा हजूरि दासनीरेहां मानो दिनति सेव. मेरा० ॥१३॥
 नित्य मनोरथ नव नवरेहां करता भु अवलंब मेरा०
 ते दिशी दाख्यो तर्जने रेहां प्रभुजी ज्ञान कदंब मेरा० ॥१४॥
 एह श्रमण श्रमणी भगीरेहां निज आरावक भाव मेरा०
 केहने पूछी आलोपरखेरेहां अंतर गत परभाव मेरा० ॥१५॥
 भव्य अभव्य निरवारतारेहां पूछीशुं कुण पास मेरा०
 आश्रव पीडित जीवनीरेहां कुण सुणतें अदास मेरा० ॥१६॥
 ते सवि मनमां रहिरेहां चाल्यो तारक सिद्धि मेरा०
 आणा आलंबन करिरेहां करवी कार्य तमृद्धि मेरा० ॥१७॥
 तोपण एहना नामयीरेहां राखो मोटी आश मेरा०
 देवचंदनी सेवनारेहां क्षिप्र सुख कारण खास मेरा० ॥१८॥

॥ दोहा ॥

इंम दुःख भरि इंद्रादिके विमन चित्त मुखदिन
 कलश विवे नद विपा चित्त भक्ति लपटीन ॥ १ ॥
 करि विलेपन अति सुरमि बहुविध फूलनी माल
 आभरणादिक अलंकन्या श्री जिन जगत दयाल ॥ २ ॥
 सहस्र धंभ शिविका रवि छवत्रय अनिराज
 तिहासनपाद पांठ विवि चानर ध्वज अनिराज ॥ ३ ॥
 प्रभु वेत्तान्या पालगी उपाडे लुहंद
 वैमानिक भुवनाविपति ध्वंश करलचंद ॥ ४ ॥
 चानर विजे भक्तिभुं गज बलिर्द्विजान
 हीवे आपगने धर्मनो कुज दै क्षिप्ता दान ॥ ५ ॥

॥ गाथा ॥

दुलहो जिणंदजोगो दुलहंत धम्म सवण निवारं;
 दुलहा मुख पवित्ति, सामग्गी संगमो दुलहो ॥ १ ॥
 हाहाइय किं जायं, अरहो सिद्धो महोदयं पत्तो।
 अम्हाण पुट्ट साहण, हेउ विजोग भवं दुरकं ॥ २ ॥
 वीर विहम्मि धम्मा, धारेण असरण मग्गहिमा;
 तेसिंदुसमकाले, कोदायी पुरिसंयम्मं ॥ ३ ॥

॥ डाल ॥ मेघमुनिसर काईं डमडोळईं रे ॥ ए देशी ॥

गीत गान नाटिक करीजी, करुणा रसमय सूर्य;
 हा नायक हा तारकुंजी, कहता वदन सुपर्व
 नायजी मोटो तुंज आधार ॥

तुं विभुवन निसतार; तुं प्रभु ज्ञान आधार,
 तुंज सरिखो दातार दुलहो पुणिवार नाय० २ ॥
 चंदनकाष्ठे जिनननुंजी दाहे अमिकुमार,
 दुखभरि सजल नयणे करीजी वायु ते पवन कुमार नाय० ३ ॥
 उदधि कुमार जळे करीजी शीनल कीधि टाम,
 जिनदात्रा ले भक्तिर्याजी सुरपति दक्षिण धाम नाय० ४ ॥
 अस्ति भस्म माटि ग्रहेजी सुग्नर अरर अनेक,
 वंदे पूजे भक्तिर्याजी धन्या चित्त विवेक नाय० ५ ॥
 देवमग्गा प्रतिबोधिजोजी वटिपा गौचन रसानि,
 सांजे वनमां मुनि वदपाजी पाव ॥ धृति विश्रान नाय० ६ ॥
 पावा परिमर मग्गवरुजी गति मग्ग जिद्धे टाय,
 वीर विग्ग गौनम मुण्णजी मग्ग दग्ग न माय नाय० ७ ॥
 हे प्रभु मुज वाटक भणिजा म्बे न जगायु आम,
 पूजा म्बे मुने वग्गरोजा ए निदाव्यो राम नाय० ८ ॥

हवे डुंग संशय भेट्तेजी कैसे रह्य भाव,
 कौने वांदिश भगतिखुंजी करखुं विनय स्वभाव नाथ० ९॥
 वीर विना केन धायस्येजी मुने आत्मसिद्धि,
 वीर आवारे एतलजी पाम्या पूरण समृद्धि, नाथ० १० ॥
 इम चितवतां उपन्योजी वस्तु धर्म उपयोग,
 करता सहु निज कार्यनाजी प्रभु नैमित्तिक योग, नाथ० ११ ॥
 ध्यानालंवन नाथनोजी, ते तो सदा अभंग,
 तिण प्रभु गुणने जोइवेजी, जोइतुं आत्म अंग, नाथ० १२ ॥
 आत्म भासन रमण्योजी भेदे ज्ञान पृथक्त्व,
 तेह अनेदे प्रणम्योजी पाम्यो नत्त्व एकत्व नाथ० १३ ॥
 ध्यान लीन गौतम प्रभुजी, क्षयक श्रेणि आरोहि,
 घन घाति सविचूरियांजी, कीयो आत्म अमोह नाथ० १४ ॥
 लोकालोकनी अस्तिताजि, सर्वस्व पर परजाय,
 तिन कालना जांगियाजी, केवल ज्ञान पत्ताय नाथ० १५ ॥
 प्रभु प्रभु करतां प्रभु घयाजी श्री गौतम गगराय
 ततक्षिगइंद्रादिक भनीजी, एह वधाई घाय नाथ० १६ ॥
 संव सकल हरखित थपोजी, जाणि गौतम ज्ञान,
 कारण तूड पडि नहींजी, एह पुण्य अनान नाथ० १७ ॥
 सुरपति नरपति जन सहूजी चौविह संव महंत,
 आब्या गौतम पदकजेजी जय जय मन्द कहंन नाथ० १८ ॥
 करि उडव पद थापियाजी जगगुरु पाटेत्पाय,
 इंद्रादिक वंदन करीजी, वेदा सभा नझार नाथ० १९ ॥
 तिन भुवन हरलीन थपाजी, वीर पयोवर देखो,
 हरखें गुण गावे घनाजी, चौविह संव विमोक्ष नाथ० २० ॥

वीर प्रभु पाटे थयाजो, गौतम ज्ञान निधान,
देवचंद्र वंदे सदाजो, समता अमृत खान नाथ० २१ "

॥ दोहा ॥

श्री गौतम गुरु देशना, सांभली उठ्या सर्व,
सुरवर सङ्ग नंदीश्वरे पोहत्या भगति जखर्व ॥ १ ॥
बार वरस केवलपणे, विचयां गौतम स्वामी,
आठ वरस केवलनिधि, श्री सुधर्म अमिगामी ॥ २ ॥
वरस चौमालीस केवली, श्री जंडुसुखकार,
रपार पछी धुन ज्ञान बल, चाले सासन सार ॥ ३ ॥
एकवीस सहस वरस लगे, रहस्ये वीरवचन;
तम आलंवन ले रमे, सेहीज जीव सुधन ॥ ४ ॥

॥ डाल ॥

धन्य धन्य सासन श्री जिनवरनो, जिहां वर वाचक वंस रे,
दूसम काले जास प्रसादे लहिइ धर्म पारसं रे धन्य० ॥ १ ॥
आर्य प्रभ सीजंभवसुरि, सुरि यशोभद्र स्वामी रे,
श्री संमूति विजय मुनसागर, भद्रबाहु वर नाम रे धन्य० ॥ २ ॥
दश निर्पुक्ति छेद वर आगम, उवर्या वरतु स्वरूप रे,
संपरण द्वादस आगम धर, ज्ञानक्रिया विधि रूप रे धन्य० ॥ ३ ॥
पूजभद्र कोदया प्रतिबोधी, महार्गीरि मुरिमुहुरि रे,
वपरम्बामी ले पग्व द्वावर युग प्रवान मु प्रज्ञान रे धन्य० ॥ ४ ॥
भाण्योद्वार काक उपगारी श्री जिनभद्र मुनिंद रे,
चूगरी कना धुन उडगना श्री देवद्वि मुनिंद रे धन० ॥ ५ ॥
पुनरावृत्त कया जिन आगम, गण्यो समन शुद्ध रे,
मीकाका श्री मित्रा मरिा श्री अभयदेव प्रवद रे धन० ॥ ६ ॥

श्री हरिभद्र मलयगिरि पंडित हेममूरी मल्हार रे,
 चंदमहत्तरसूरि जिनेश्वर जिन वल्लभ सुखकार रे धन० ॥ ७ ॥
 श्री देविंद्र हेम आचारिज कुमारपालज सुभक्ति रे,
 श्री खेमेंद्र प्रमुख श्रुतरसिया दूतम काले व्यक्त रे धन० ॥ ८ ॥
 द्रुपसहसूरि छेळा गणवर आराधक जिन आण रे,
 चोविस संव शुवश्रद्धावर, पंचांगी परमाण रे धन० ॥ ९ ॥
 द्रव्यलोक नव तत्त्वनी श्रद्धा, ज्ञानक्रिया शिवसार रे,
 उत्सर्गने अपवाद साधना, निश्चयनयव्यवहार रे. धन० ॥ १० ॥
 निमित्त बली उपादान ने कारण, योग साधन तीन प्रकार रे,
 प्रवृत्ति विकल्प तथा परणति, शुचिकरता भव निस्तार रे. धन० ११ ॥
 पुष्ट निमित्त सेवनयी आत्म, परणति घाई शुद्ध रे,
 तत्त्वालंवि तत्त्व प्रगटता, साचे पूर्ण समृद्ध रे. धन० ॥ १२ ॥
 देवचंद्र श्रीवीर चरणयुग, सेवो भक्ति अखंड रे,
 सासन संगी आणा रंगी, ते घाई गतदंड रे. धन० ॥ १३ ॥

॥ ढाल ॥ कुमंत इम सकल दूर करि ॥ ए देशी ॥

भगति इम चित्त साची घरी घड सासन रीत रे,
 वारीइं दुष्ट दुरवासना चंतीइं भवतगी मिती रे. भग० १ ॥
 वीर जिनराज सम प्रभु लहि गहगहि बुद्धि गुणग्राम रे,
 कोण पर देवने आदरे, कल्पतरू सम प्रभु पामि रे. भग० २ ॥
 एक आधार छे ताहरो माहरे दिनदयालरे,
 सार कीजे हवे दासनि नाथ जगजीव प्रतिपालरे. भग० ॥ ३ ॥
 विनती दासनी धारीइं तारिइं कर उपगार रे,
 दोष अनादि निवारिइं आपि इम अनुभव सार रे. भग० ॥ ४ ॥

मोह जंजाल वशे जीवडा रडवडे पुद्गल राग रे,
 तेहने शुद्ध रतनत्रयि दाखवि ते महाभाग रे. भग० ॥१॥
 एक आलंघन स्वामीनो दासना चित्तने नाह रे,
 असरण सरण भवअडविनो तूंहि परम सत्त्ववाह रे. भग० ॥२॥
 तुंज गुण रागभर हृदयमें किम वसे हुष्ट कथाय रे,
 निरमल तत्त्वना ध्यानयी ध्याय निरमल धाय रे. भग० ॥३॥
 ध्येयनी शुद्धता रसपकि विद्वअय कंचन धाय रे,
 तिम अमोहिरसि चेतना पूर्ण आनंद उपाय रे. भग० ॥४॥
 माहरी परणति दोषनी तीव्रता वारणहार रे,
 ताहारा सासन श्रुततणो राग छे एक आवार रे. भग० ॥५॥
 खिण खिण नाम तुमचो, जपुं तुंज गुण स्तवन उद्भास रे,
 चीतविरूप प्रमूर्जी तणो, किजीये आत्म प्रकाश रे. भग० ॥६॥
 बलि बलि विनवुं सामीजि नित्यप्रत्ये तुंदिज देव रे,
 शुद्ध आशयपणे मुज होज्यो भवभव ताहारी सेव रे. भग० ॥७॥
 वीर आणा अविहडपणे आदरु सावन एह रे,
 ताहारि साखर्या सत्य छे, सीझार्ये माहरे तेह रे. भग० ॥८॥
 भद्रकभावरागीपणे, विननी एम कराय रे,
 देवधंद पद निपजे नायजी भगति गुपसाय रे. भग० ॥९॥

॥ हान्द ॥ राग धन्याश्री ॥

गावो गावो रे जिनगजनणा गुण गावो,
 सम्यग्दर्शन ज्ञान चरणनी निर्मल दिग्ग पावो रे; जि० टेक ॥
 पंचकल्याणक स्तवना स्तवना ज्ञानम नत्त्व नीपावो,
 मोह महासिन्धु शेष ज्ञानादि गर्णमें नेह गमावो रे; जि० ॥१॥

आवती चोवीशीना प्रथम जिनेश्वर पद्मनाभ स्वामीनुं स्तवन ॥

॥ पंधरो नीदालुं रे ॥ ए देशो ॥

घाटडी वीलोपुरे भावी जिन तगी रे, पद्मनाभ जसु नाम;
दुसम दोपीरे भरन कृपाकरुरे, उपशम अमृत धाम ॥ घाटडी० १॥
वीर निमित्ते श्रेणीकने भवेरे, तुमे बांद्युं जिन नाम;
कल्याणक अतिशय उपगारनारे, वीर समान सभाव ॥ घाटडी० २॥
मुदि असाढे छठीने दिनेरे, उपजशो जगनाथ;
घैत्र धवल तेरस प्रभु जनमशोरे, यासो मेरु सनाथ ॥ घाटडी० ३॥
मागसीर वदी दसमी दीक्षा ग्रहीरे, वरशो चरण उदार;
मुदी वैशाखे दसमे फेवळी रे, चौविह संघ आधार ॥ घाटडी० ४॥
समवसरण सींहासन वेसिनेरे, प्रभु करशो व्याख्यान;
आत्म धर्म मुणी ते अवसरेरे, धरतो प्रभु गुण ध्यान
घाटडी० ॥ ५ ॥

संमुख त्रिपदी पामी गणवरारे रचरो द्वादश अंग;
ते वेला हं प्रभु चंगे गुरु, जिनधरमे द्दरंग ॥ घाटडी० ६ ॥
दीक्षादी दिन शिवपद पावशोरे, सुद्वानम मकरंद;
देवचंद्र सादेवनी मेवनारे, कृष्ण पद्मानंद ॥ घाटडी० ७ ॥

॥ श्री सीमंधरस्वामी विनतिरूप स्तवन ॥

प्रभुनाथ तूं त्रिलोकनो, प्रत्यक्ष विभुवन भाण;
सर्वज्ञ सर्वदर्शी तूंमे शुद्ध सुखनी खाण ॥ १ ॥

जिणजी वीनती छे एह (ए टेक)

प्रभु जीव जीवन भव्यना, प्रभु गुज जीवन प्राण;
ताहरे दर्शनं सुख लहं, तुंहीज गति स्थिति जाण जि० ॥ २ ॥

तुज विना हूं चिहं गति भग्यो, धर्मा भेख अनेक;
निजभावने परभावनो, जाण्यो नहीं सुविवेक जि० ॥ ३ ॥

धन्य तेह जे नितु प्रहसने, देखे धीलिनसुख चंद;
तुज वाणी अमृतगम लही, पामे ते परमानंद जि० ॥ ४ ॥

एक वदन श्री लिनगजनो, नय गम भंग प्रमाण;
जे सुंजे रुचिजी ते लहे, निज तत्त्व सिद्धि अमान. जि० ॥ ५ ॥

जे क्षेत्र विद्यो नादयो, ते छेय अति सुपमधः
तुज विरह जे क्षण जाय हो, ते मांकीने अकथ्य. जि० ॥ ६ ॥

श्री वीनगग दर्शन विना, बाण्यो जे बाण असीत;
ते जरल निगलहुइहं, तिचिहं तिउहलो रैन. जि० ॥ ७ ॥

प्रभु धान गुज सुखनी मू, ज जीव ते उगलधः
दिनाद जे सुखो लहं तो निरे सिद्धा मय. जि० ॥ ८ ॥

प्रभु निरे हूं विना मू, प्रभु जिहं वरद भवः
दुखल जे लखल मू तो, दन अना मय. जि० ॥ ९ ॥

प्रभु अतो छे विदुषा, हूं मू भव मय;
तो वा प्रभु ना जिह, मय मयल मय. जि० ॥ १० ॥

जो क्षेप भेद टुके प्रभु तो सरे सबळां काज;
 सन्मुखें भावि अमेदता करी वरुं आत्मराज. जि० ॥ ११ ॥
 परपंठे इहा जेहनी, एवडी जो छे स्वाम;
 हाजर हजुरी जो मिळे, तो मिळे आत्म राम. जि० ॥ १२ ॥
 हुं इन्द्र चन्द्र नरेन्द्रनो, पद न मागुं तिलमान;
 मागुं प्रभु मुज मन थकी, न धीसरो क्षणमात्र. जि० ॥ १३ ॥
 जहां पूर्ण शुद्ध स्वभावनी, नवि करी शकुं निज प्रादि;
 तहां चरण शरण तुमारडां, एहिज मुज नव निधि. जि० ॥ १४ ॥
 माहरी पूर्वं विराधना, जोगे पड्यो ए भेद;
 एण वस्तुधर्म विचारतां, तुज मुज नही छे भेद. जि० ॥ १५ ॥
 प्रभु ध्यानरंग अमेदयी, करी आत्मभाव अमेद;
 छेदी विभाव अनादिनो, अनुभवुं स्वसंवेद्य. जि० ॥ १६ ॥
 धीनवुं अनुभव मियने, तुं न करीश परस चाह;
 शुद्धात्मरस रंगी यद्, का पूर्ण शक्ति अगाध. जि० ॥ १७ ॥
 जिनराज सीमंथर प्रभु ते, मिल्यो कारण शुद्ध;
 हवें आत्म सिद्धि निपायरी, झी डील करीये शुद्ध. जि० ॥ १८ ॥
 कारणे कारण सिद्धिनो, करी घटे न विडंग;
 साधरी पुणानंदता, निज कर्तृता अवतर. जि० ॥ १९ ॥
 निज शक्ति प्रभु गुणमें रमे, ते करे पुणानन्द;
 गुण गुणी भेद अमेदयी, पीजीये शम महानन्द. जि० ॥ २० ॥
 प्रभु मिद्वद्द महोदयी, ध्याने यद्द लक्ष्मीन;
 निज देवचंद्र पद ते रते, निन्द्यम् गम गुण पीन. जि० ॥ २१ ॥

॥ इति वीनयी मयान ॥

॥ श्रीसिद्धाचल चैत्य परिवाही स्तवन ॥

भरत नृप भायशुं ॥ १ देशी ॥

शेवुंज गिरि भेटीये ए भेटीये कर्म कलेश ॥ सेवुंज० ॥
 मिथ्या दोष निवारवा ए धारवो समकित देश ॥ से० ॥ १ ॥
 कालजनादि भवोदधि ए भमतां भव समुदाय ॥ से० ॥
 पान पाय सम जाणजो ए एहिज तीरपराय ॥ से० ॥ २ ॥
 मानव भव यामी करीए ए तीरय गुणगेह ॥ से० ॥
 जेजे नवि भेटयो जुगतसुं ए ते दुःखीयामें रेह ॥ से० ॥ ३ ॥
 इहां सिद्धा पण कोडीसुं ए गणवर धी पुंडरीक ॥ से० ॥
 धैय शुक्ल पुनिम दिनेए निज सत्ता गुण ठीक ॥ से० ॥ ४ ॥
 पागुण सुदि सातम लहूयें नेनि विनमी शिवनाथ ॥ से० ॥
 घोसठि नमी पुत्री वसुए आठमैं केवळज्ञान ॥ से० ॥ ५ ॥
 सागरमुनि तिग कोडीदीए कोडीदी मुनि श्रीनार ॥ से० ॥
 तेर कोडीदी सिववसुए सोनधी अणगार ॥ से० ॥ ६ ॥
 ऋषभ वंश आदित्यवत्ता ए, तसु सुत आदित्य वांति ॥ से० ॥
 एकलाख परिवारसुं ए, पान्या पान प्रसंति ॥ से० ॥ ७ ॥
 ऋषभ वंश मुनिदा बहूए, गणवर कोटि अमंग ॥ से० ॥
 सिव पदता सिद्धाचलेए निम्नने निम्नंग ॥ से० ॥ ८ ॥
 दस कोडीदी सिव लघुए, श्रावट ने वारीमिह ॥ से० ॥
 पदस्तावन निमेषणीए अमिनारी निमह ॥ से० ॥ ९ ॥
 आदिनाथ उपगामीए कोटि न्तर अणगार ॥ से० ॥
 श्री सिवलेन नृसींशुत ए, पान्या सुख अणगार ॥ से० ॥ १० ॥

आनंद रक्षित भावनाए भावतां सिवपुर पत ॥ से० ॥
 कालासी इगतहसयीए, मुनी सुभद्र संघ सत ॥ से० ॥११॥
 रामचंद्र पण कोडयीए, नास्दमुनि पिसताळ ॥ से० ॥
 पांडव कोडि वीसयीए, सिव पो'त्या सगकाल ॥ से० ॥१२॥
 संव प्रद्युम्न मुनिश्वरए, मुनि सार्दीप्रिण कोड ॥ से० ॥
 विमलाचलें निर्मल थया ए, ते प्रणमुं वे करजोड ॥ से० ॥१३॥
 धावद्या सुत सुकमुनिए, सेलंग पंपक सिद्ध ॥ से० ॥
 वसुदेव धरणी सिव लघु रे, सहस पैत्रीस प्रबुद्ध ॥ से० ॥१४॥
 वेदरतिनिकरमताए सार्मी सल चोफाल ॥ से० ॥
 श्री वससार आनंतताए, पार्मी गुण संभाल ॥ से० ॥१५॥
 सिध्या बहु मुनि इण गिरिवेरेंए, यादव वंश अनेक ॥ से० ॥
 श्रेणिक कुल साबु साधवीए, सिद्ध लह्या थिर टेक ॥ से० ॥१६॥
 विद्याधर भूधर घणाए, इहां पाम्या गुण कोडि ॥ से० ॥
 आत्म हेते एहनीए, को न करी शकें होडि ॥ से० ॥१७॥
 तिवारें तीरथपतीए, ए तीरथ बहुवार ॥ से० ॥
 आश्या भविजन तारवाए, निरमम निरहंकार ॥ से० ॥१८॥
 पुंडरगिरिनी सेवनाए, जेह करे भवी जीव ॥ से० ॥
 ते आत्म निरमल करीए, पामे सुख सदीव ॥ से० ॥१९॥
 ए गिरिराजने सेवतांए, पामे देवचंद्र पदसार ॥ से० ॥
 भव भव ए तीर्थ सेवनाए, होज्यो परम आधार. ॥ से० ॥२०॥

॥ कलस ॥

ईम सकल तीरथ नाथ संतुंज शिखर मंडण जिनवरो
 श्री नाभिनदन जग आनदन विमल शिव सुख आगरो

सुविपूर्ण चिदवन ज्ञानदर्शन, सिद्ध उद्योत सुभ मन
निज आत्मतत्ता शुद्ध करवा वीरजिन केवल दिनें
श्री सुविहित खरतर गच्छ जिनचंद्र सुरि साखा गुणनीलो
उज्जायवर श्री राजसारु, सीस पाठक सिर तीलो

श्री ज्ञानधर्मसूय पाठक देवचंद्रै वीनव्यो जगहितकरो
इति चैत्रपरवाडी सिद्धखेवनी संपूर्ण ॥

॥ श्री सिद्धाचल स्तवन ॥

धन धन मुनिवर जे संजमवर्याजी परिहर्या पाप अडाररे
समता आदरी मुनि ममता तजीजी सम्यक् क्षमा दया भंडाररे.

धन धन० ॥ १ ॥

रुषभ वंश द्रवड नृप पुत्र वेजी द्रविड अने वीजो वारिखिद्धरे
मूसि निमित्ते रणरसीया धकाजी तापस संयोगे काढ्यो सल्ल रे.

॥ धन० ॥ २ ॥

संजम लीयो भट दशकोडियाजी पुहुता सिद्धाचल गिरिशंगरे
अणसण करि निज तत्त्वे परिणम्याजी त्रिविव त्रिविव

बोसिरावी संगरे ॥ धन० ॥ ३ ॥

रत्नत्रयी रसी आत्म संवरीजी ओलखी छंड्यो सर्व विभावरे
प्रत्याहार करि धरी धारणाजी बलगा निर्मल ध्यान स्वभावरे

॥ धन ॥ ४ ॥

मैत्रिभाव भजी सवि जीवयीजी, करुणाभाव दुःखयी तेमरे
पंच गुणीनी नित्य प्रमोदताजी, शुभ अशुभ विपाके मव्या प्रेमरे

॥ धन० ॥ ५ ॥

पिंडस्थे अरिहंतादिक तणीजी, मुद्रा आसन शुभगाकार रे
 घ्याता अतिशय उपगारिपणुंजी ध्यानपदस्थ थपो मुविघारे
 ॥ धन० ॥ ६ ॥

निर्मल सिद्ध स्वभावे तन्मयीजी, ज्ञानादिक गुणयी धिर भावरे
 सिद्ध शुद्ध गुणीगुण गावताजी, अविलंबो रुपस्थ स्वभावरे
 ॥ धन० ॥ ७ ॥

सत्तागत आत्मगुण ऐकनाजी, घ्याता निज गुण पर्यापरे
 वेद स्वभावे थड अमेदताजी, तन्मय तत्त्वे मोहविलापरे ॥
 धन० ॥ ८ ॥

मोह क्षय थये घातिदलक्षय गयाजी, पाम्या निर्मल केवल ज्ञानरे
 सिद्ध थया दसकोडि मुनिसरुजी, कार्तिक शुद्ध पुनम दिन
 मानरे ॥ धन० ॥ ९ ॥

कार्तिक शुद्ध पुनिम जे सिद्धाचलेजी, थंदे पुजे धन नर वेदरे
 उत्तम गति पामी शिव मुख लहेजी, थाये ते अनुपम सुर
 गेदरे ॥ धन० ॥ १० ॥

सिद्धाचल सिव्या मुनिरायनेजी, गावो व्यायो धरि आगंदरे
 सद्गुरु पाटक थी दीपचंदनोजी, शिष्य गणि भांरे देवचंदरे ॥
 धन० ॥ ११ ॥

श्री सिद्धाचल स्तवन.

घालो सरित जिन वंदन जइण, श्री सिद्धाचल अंगरे
 जनंत सिद्धि ध्यान सिद्धाचल, फारसी ले मन रंगरे ॥ घालो ॥ १ ॥
 गुरुआधारी मंत्रे मुविद्धिन, पोते पापविहाररे
 पृच्छ आहारी मणि मंदारी, सकल सचिन परिहाररे ॥ घालो ॥ २ ॥
 श्रावक श्राविका प्रभु गुण गानि, प्रभु भक्ति अतिरानरे
 रीपेकमे नमन उदरनं गजगति धनु मुहानरे ॥ घालो ॥ ३ ॥

जिहां मुनि कोडि शिवगेह पहोता, निज अनुभव लसलसवीरे;
विषय दोष उपसन्न तरसि, स्तनवर्षामें रसवीरे ॥ चालो ॥४॥
रूपभादिक जिन फरसित अंगे, फरस्या पाप पुलाइरे;
सुद्ध गुण स्मरण गुण प्रगटे, ध्यान लहर लीलाइरे ॥ चालो ॥५॥
अर्वात अनागतने वर्तमाने, ए वीर्य क्षिर टिकोरे;
श्री शेरुंजा भक्ते पाने, देवचंद्र पदनिकोरे ॥ चालो ॥ ६ ॥

श्री सिद्धाचल स्तवन.

चालो चालोने राज श्री सिद्धाचल जइए;
श्री विमलाचल वीर्य फरसि, आतन पावन करिए ॥ चालो ॥१॥
इग गिरिवर मुनिवर कोडि, आतन तत्त्व निपायो;
पूर्णानंद सहज अनुभव रस, महानंद पद पायो ॥ चालो ॥२॥
पुंडरिकमधुहा मुनिवर कोडि, सखल विभाव गमायो;
भेदानेद तत्त्व परिणविनी, ध्यान अनेद उनायो ॥ चालो ॥३॥
जिनवर गगनर मुनिवर कोडि, ए वीर्य संगतत;
सुद्ध शक्ति व्यक्ते गुणसिद्धि, विभुवन जिनना आता ॥ चालो ॥४॥
ए वीर्य फरसे भव्य परीक्षा, हुरगति उठेद;
सम्यग् दक्षिण निर्मल करण, निज आनंद अनेद ॥ चालो ॥५॥
संवत अटार चौडोत्तर बरसे, नित हृगनर ठेसोपे;
श्री सुरतरी भक्ति हरखन, संव सहित उठोपे ॥ चालो ॥६॥
कचरा जीव जिनवर भक्ति, स्वचंद्र (सुखचंद्र) जइए;
श्री संवने प्रभुली भेदाध्य, जगन्ति प्रथम जिनंद ॥ चालो ॥७॥
ज्ञानानंदीन विभुवन वंदीन, पनेछा गुण सीता;
देवचंद्र पद पाने अनुभूत, पन बगल लपटोना ॥ चालो ॥८॥

॥ श्री वीरप्रभुनुं दीवालीनुं स्तवन ॥

मारग देशक मोक्षनोरे, केवलज्ञान निवान ॥
 भावदया सागर प्रभुरे, पर उपगारी प्रधानोरे ॥ १ ॥
 वीर प्रभु सिद्ध थया, संघ सकल आवारो रे ॥
 हवे इण भरनमां, कोण करजे उपगारो रे ॥ वी० ॥२॥
 नाथ विहणुं सैन्यज्यूं रे, वीर विहणोरे संघ ॥
 सावे कोण आधार्योरे, परमानंद अभंगो रे ॥ वी० ॥३॥
 मात विहणो बाल ज्युरे, अरहो परहो अपडाय ॥
 वीर विहणा जीवडारे, आकुल व्याकुल थाप रे ॥ वी० ॥४॥
 संशय छेदक वीरनोरे, विरह ते केम खमाय ॥
 जे दीठे सुख उपजेरे, ते विण केम रहेवाय रे ॥ वी० ॥५॥
 निर्यामक भव समुद्रनोरे, भव अडवी सत्पवाह ॥
 ते परमेश्वर विण मलेरे, केम बाधे उरसाह रे ॥ वी० ॥६॥
 वीर थकां पण श्रुततणोरे, हतो परम आधार ॥
 हवे इहां श्रुत आधार छेरे, अहो जिन मुद्रा साररे ॥ वी० ॥७॥
 भण कल्ले सवि जीवनेरे, आगमयी आणंद ॥
 सेवो घ्यावो भवि जनारे, जिन पडिमा सुख कंदरे ॥ वी० ॥८॥
 गणधर आचारज मुनिरे, सहुने एनि परे सिद्धि ॥
 भव भव आगम संगयोरे, देवचंद्र पद लीवरे ॥ वी० ॥९॥

॥ श्री नवानगर आदिजीन स्तवन ॥

नवानगरमे भेटीए जिनवर जयकारी,
 परमानंद महारसी मूर्ति मनोहारी. नवा० ॥ १ ॥
 घणा दीवसनी हुंत्तडी हुती मनमांटे,
 ते सवि आज सफल घड प्रणने जगनाहे. नवा० ॥ २ ॥
 दरिस्तण दीठे देवनां दुःख जाए दूरे,
 विदानंद रस उपजे समता रस पूरे. नवा० ॥ ३ ॥
 जिन मुद्रा जिनवर तनी शिव सादन भांसी,
 श्री अरिहंत अवलंबने पूर्णता दासी. नवा० ॥ ४ ॥
 पण संवर जिन भक्तिनो फल नगरो तोल्पो,
 हितमुख निश्चयपणो आगमने दोल्पो. नवा० ॥ ५ ॥
 तुंगीया नगर्गना आवके जिन पूजा कींची,
 भगवद्धर्म गंगर पुण्यां पूजन विश लींची. ॥ ६ ॥
 रीखभदन अगिरांने उदार उदंगे.
 विहंगी जिन पुष्पा पूजना अधिकार प्रसंगे. नवा० ॥ ७ ॥
 भगवद् अंगे साधुजी जिन प्रतिमा धंदे,
 आरदवर्नां पूजना अहमेदे आवंदे. नवा० ॥ ८ ॥
 भक्त पयला मूर्धने नव लेख, वंदार्यां,
 महा मूर्तिदे पूजनां पण अहंनव उदर्यां. नवा० ॥ ९ ॥
 भगवद् अहंलोकांगे निर्विनि प्रसंगी,
 ते मे पूजा शिष्यां जगने उदर्यां. नवा० ॥ १० ॥
 नगर्गिजे उदंगे जिन जगज्जगत्त,
 नगर्गिजे उदंगे प्रतिमा नगर्गिजे. नवा० ॥ ११ ॥

આવરયક પંચાંગનું પુસ્તક થયું પહેલું,
 જે અધિકાર તિહાં લખ્યું વિધિપૂર્વક વહેલું. નવાં ॥૧૨॥
 અન્ય સૂત્ર લખતાં થકાં ન લખું તે વિગતે;
 તે માટે શંકા કરી જિન પૂજા ભગતે. નવાં ॥૧૩॥
 પુસ્તકારુઢ જીણે કર્યું તસુ વચન કલ્હોલ;
 ઘૂર્ણિમે પૂજા વહી શી શંકા માલી. નવાં ॥ ૧૪ ॥
 આગમ અરથ લઘ્યા વિના આગમ ઉત્થાપે;
 તે તપ સ્વપ કરતા થકો નવી ભવ ભય કાપે. નવાં ॥૧૫॥
 વિનય વેચાવણ દાનમેં હિંસા નવિ લેલે,
 અછતિ હિંસા દાસવી કાં પૂજા ઉલેલે. નવાં ॥૧૬॥
 નામ નિક્ષેપો ઉચ્ચરી નમતાં આળંદે,
 નામ ધાપના હુગ મળી શે માટે ન વંદે. નવાં ॥૧૭॥
 એમ આલોચી ચિત્તમાં જિન પ્રતિમા વંદો,
 જિન શાસન ઉદિપણાં કરતાં આળંદો. નવાં ॥ ૧૮ ॥
 શેઠ વિહાર સુહામણો આદિસર સ્વામી,
 વંદો પૂજા ભવિજનાં પૂરણ સુખ કામી. નવાં ॥૧૯॥

કલસ.

એમ મોક્ષ કારણ ધિયન ધારણ તરણ તારણ ગુણકરી
 જિનરાજ પડિમા નમણ પૂજા સૂત્ર સાચે આદરી
 સુચિ ધ્યાન વાઘે સિદ્ધ સાધે કર્મ કલેસ સદુ હરી
 શ્રી દીપચંદ્ર પસાય માંસો દેવચંદ્ર દિલે ધરી

आत्मभावे रमो हो चेतन आत्मभावे रमो ए आंकगी.
 परभावे रमतां ते चेतन, काल अनंत गमो. हो चे० ॥१॥
 रागादिकुं मर्त्तिने चेतन, पुडल संग भम्यो,
 चोगति मांहे गमन करता, निज आत्म न दमो. हो० ॥२॥
 ज्ञानादिक गुण रंग धरिने, कर्मतो संग वमो.
 आत्म अनुभव ध्यान धरतां, शीव रमगीकुं रमो. हो० ॥३॥
 परमात्मनुं ध्यान करतां, भवयिर्वीमां न भमो,
 देवचंद्र परमात्म साहिव, स्वामी करिने नमो. हो० ॥४॥

इति द्रुपद संपूर्ण.

॥ समवसरणुं स्तवन ॥

आज गइती हुं समवसरणमां जिन वचनामृत पीवारे,
 श्री परमेश्वर वदनकमल छवी निरख निरख हरखेवारे. आ० १॥
 तिनभुवन नायक शुद्धात्म तत्त्वामृत हुडरे,
 सकल भविक वसुधानी लागी, माहं मन पिण तुडरे. आ० २॥
 मनमोहन जिनवरजी लुजने, अनुभव पियालो दीधोरे,
 पूरणानंद अक्षय अविवलरत, भक्ति पवित्र घड पीवोरे. आ० ३॥
 ज्ञानसुधा लाठीनी लहरे, अनादि विभाव विसापोरे,
 सम्यग्ज्ञान सहज अनुभवरत, शुचि निज जोव सनापोरे. आ० ४॥
 भोली सखीयो एम हुं जोवो, मोह मगन मत राचोरे,
 देवचंद्र प्रभुहुं एकताने, निटवो ते सुख साचोरे. आ० ५॥

॥ कुंभ स्थापना स्तवन ॥

धरम उत्समसमै जैनपद कारणे उतम मंगल आचरे ए,
 भावमंगल तिहां देव अरिहंत प्रभु एहयी परम मंगल मंगल वरे ए
 सेहना नामने जाउं हुं भामणे, खिणखिण हरख समरण वरे ए,
 पांच कल्याणके जीम गुरूपति करे, तिम जिन भक्ति भवि आदरे ए.
 भावमंगलतणि पुष्टता कारणें, द्रव्यमंगल भला कीजीए ए,
 तिहां गुणे पूर्णता इच्छता भविकजन, कुंभ विरारण लीजीए ए,
 पदमआसन टय्यो परम छत्रे टय्यो, मंत्र पवित्रयी जरीए ए,
 जिनवर जिनमणि दीशि हरखभरी, द्विपदे पूर्ण कलशजयी पीये ए.
 माहारा नाथने परम मंगल होजो, मंगल संव चउविह भणे ए,
 मंगल तीर्यने मंगल ध्ययने, मंगलनेह करना भगीए.
 जिनशासनतणो हृग्व मंगल कंठ, तेन आनंद अलि उपजे ए,
 चवन अवसर ममे मानाना गर्भमें, पूरे हरखजै संजने ए. १॥
 तिम प्रामादनी थापना अरमरे कुंभ थापन समें हरखीये ए,
 जेभ संमाना मंगल कर ए.
 तिम जिन धर्मनी वट्टिने कारणे, श्रावक सुविधि मंगल भरे ए,
 परम आनंदकर द्ययता मानता गीत मंगल धरी उमरे ए,
 देवता देवने मंगल नीजता देखत पद अनमरे ए.

अथ श्री सहस्रकूट (१०२४) जिनप्रतिमा स्तवन.

देशी रत्नयानी.

सहस्रकूट जिन प्रतिमा बंदीदे, नन वरि अधिक जगीत विवेकी;
सुंदर मूर्ति अति सोहानगी, एकसहस्रने चोवांस. वि० सह०

(ए टेक) १॥

अर्वात अनागत ने वर्तमानगी, वप्प चोवांसी हो सार विवेकी;
बोलेर जिनवर एकएक खेवने, प्रपन्नोजे वारंवार. वि० सह० २॥
पांच भरत बर्षी एखत पांचने, सरली रीत समान विवेकी;
दश क्षेत्रे धइ धाए सातसे, वांस अधिक जिनराज. वि० सह० ३॥
पंचविदेहे जिनवर झांड तो (१६०) उकृष्ट एहीज देव विवेकी;
जिन समान जिन प्रतिमा ओळखी, भक्ती कीजे हो सेव. वि० ४॥
पंचकल्याणक जिन चोवांसना, वांसतो (१२०) वेहीज थाप विवेकी
ते कल्याणक विविधुं सावरी, लाम अनंत कहाप. वि० सह० ५॥
पंच विदेहे हो हमनां विहरता, वांसजडे अरिहंत विवेकी;
शास्त्रतजिन केशवभाजन आदिदे, चार(४) अनादि अनंत. वि० ६॥
एकसहस्र चोवांस जिनवर तनी, प्रतिमा एकन ठाम विवेकी;
पूजा करतां जनन सकल होवे, सीझे बंछीत वाम. वि० ७॥
तीनकाल अडाइ इमनां, केवलनाम पहान विवेकी;
कल्याणक करो प्रभु इहां सातठां, लामे शुभमनी खांन. वि० ८॥
सहस्रकूट सिद्धाचल उरें, तीनहिज वरनी विहार विवेकी;
तेजी अइमंत ए छे स्थानना, पाटन नगर मझार. वि० ९॥

१-२२०

१ पञ्चमं वरुणवर्णनं महाकृष्ण पञ्चमयनी

२-१६०

३-१२०

४-१२०

पञ्चमं वरुणवर्णनं

तीर्थ सकल वर्य तीर्थकर सह, एणं पूजा ते पूजाय विवेकी;
 एक जीह (जीह्वा)यी महिमा सहनो, किणभातें कहेवाय. वि० १०॥
 श्रीमाळी कुळदीपक जेतसी, शेठ सुगुणभंडार विवेकी;
 तस सुत शेठ शिरोमणि तेजसी, पाटण नगरमें दातार. वि० ११॥
 तेणें ए विंच भराव्या भावशुं, सहस अधिका चोर्वास विवेकी;
 कीर्षी प्रतीष्टा पुनमगच्छवरु, भाचप्रभमुरीस. वि० १२॥
 सहस जिनेसर विधीशुं पूजसे, द्रव्यभाव शुचि होय विवेकी;
 ए भव परभव परम सुखी होये, लहस्यें नवनिधि सोय. वि० १३॥
 जिनवर भक्ति करें मनरंगशुं, भविजननी ए छे रीन विवेकी;
 दीपचंद्र सम श्री जिनराजजी, देवचंद्रनी ए प्रीत वि० ॥१४॥

इति सहस्रकूट स्तवन समाप्त ॥

॥ पद ॥ राग होरी ॥

अजितनाथ धरण तोरे ॥ आयो अ० ॥

तुं मनमोहन नाथ हमारो, त्रिभुवनजनकुं सुख प्यारो ॥

अरी अरी लाला वि० ॥

तृणा ताप निवारण वागे, धावना चंदनसैं अति प्यारो ॥अ०॥१॥

माहा माहाग रक्तंग करारो, तग भेदनकुं वज्र अडारो ॥अ०॥

प्रांगवरा पुष्पां मनोहारो, प्रागाद वन्यो अतिसारो ॥ अ० ॥२॥

समना रम वगपिन धन धारो, समक्किन थीज उपावन क्यारो ॥अ०॥

देवचंद्र गुणि गुण मभागें, पृथ्वी अगुण्य अगुणना उदारो ॥अ०॥३॥

॥ श्री ज्ञान बहुमान नमस्कार ॥

सकल वस्तु प्रतिभाशभातु निर्मल सुख कारण,
तन्यग दर्शन पुष्ट हेतु भवजल निधि तारण;
संयम तप आनंद कंद अन्नाग निवारण,
मार विकार प्रचार ताप तानीत जिन ठारण ॥ १ ॥

स्याद्वाद परिणाम धर्म परणति पडि बोहण,
साहु साहुनी संव सर्व आराधन सोहण;
मोहतिमर विव्वंत रू निध्यात्त्व पगात्तण,
आत्तम शक्ति अनंद शुद्ध प्रभुता परगात्तण ॥ २ ॥

मति श्रुति अवधि विशुद्ध नाण मणपज्जव केवल,
नेद पचात्त क्षायोपशमिक अेक क्षायिक निर्मल;
दोष परोक्ष प्रथम तिहां दुग परतक्ष देशत;
सकल प्रतक्ष प्रकाशभात ध्रुव केवल अवर मित ॥ ३ ॥

धम्म सकलनो मूल शुद्ध त्रिपरी जिन भासै,
बाहिर अंग प्रधान बंध गणवर सुप्रकाशै;
श्री निर्मुक्तिभाज्य पडिसाखा दीपै;
चुरण टीका पत्र पुष्प संशय सब जीपै. ॥ ४ ॥

पंचांगीत्तारं बोध कसो जित पंचन अंगे,
नंदी अहयोग द्वार साख मानो मनरंगे;
वीर परंपर जीत अहभव उपगारो,
अभ्यासो आगम अगम निरुपम सुखकारो. ॥ ५ ॥

मोह पंकहर नीर सिद्धांत अगाध,
 देवचंद्र आणा सहित नय भंग अगाध;
 ए श्रुतज्ञान सोहामणो राकल मोक्ष सुखार्द्र,
 भगनै सेवो भविकजन पामो परमानंद ॥ ६ ॥

॥ श्री सिद्धाचल स्तुति ॥

—•—•—•—•—•—•—

विमलाचलमंडण जीनवर आदि जीर्णंद,
 निर्मय नीरमोही केवळ ज्ञान दिणंद;
 जे पुण्य नगाणुं वार धरी आणंद,
 शेवुंज गिरिशीखरे समवर्षां सुखकंद ॥ १ ॥
 इण थउरीसमां रुखभादिक जिनराय,
 पळी काल अनीते अनन थउरीमी धाय;
 ते सविद्वानगिरिवर आरी करमी जाय,
 इम भावी काळे आवये सवि मुनिगय. ॥ २ ॥
 श्री रुखभ नागणवर पुद्गरिक गुणवंत,
 द्वादश अगस्थना सीधी जेण महंत;
 सवि आगम माहे श्रुत महिम महंत,
 भार्गविजन गणरा मगो वरी यिग चित्त. ॥ ३ ॥
 थडेसवि मोनूद कर्णें वसुध सुगण,
 जसु मंत्रा काण धावे इट उदण,
 इत्युद रुक्मिणी रुक्मिणीन जरा,
 मनी प्रिय वर थडेसवि उगिदा. ॥ ४ ॥

॥ वीस स्थानक स्तुति ॥

अरिहंत सिद्ध पवयण आचारज धविराण,
उपझाय ताहु नाणदंस्तण विनयपहाण;
चारित्र ब्रह्म किरिया तप गोयम जिनभाण,
संजमनाणी श्रुत संव सेवो वीसे ठाण ॥ १ ॥

उत्कृष्टे जिनवर एकतो सितेर घीर,
वली काळज घन्ये जिनवर वीस गंभीर;
जिन घाय अनंत अतीत अनागत काल,
ए वीसे धानिक आराधी गुण माल. ॥ २ ॥

आवश्यक वेवेला जिन वंदन विणि काल,
थानक पद गीणवो सहस दोष सुकमाल:
काउत्त । गुण स्तवना पूजा प्रभावनात्तार,
इम शासन वच्छ : करतां भवनो पार. ॥ ३ ॥

समरीजे अहोनिद्रि गुणरागी सुरताय,
जख जखनी सुरपति वैयावन्न कर नाथ;
थानक तप विपिसुं जे सेवे नन रंग,
देवचंद्र आणाए शानिषिकरे तसु दंग. ॥ ४ ॥

॥ गिरनार स्तुति ॥

यादव कुलमंडण नेमिनाथ जगनाथ,
 त्रिभुवण जनमोहन शोभय शिवपुरसाय;
 गिरनार शिखर शिर दीक्षानाथ निश्वाण,
 सोरिपुर नयरे चरण जनम सुरसाय ॥ १ ॥

इम भारते पंचे इत्यते वजीसार,
 घोषीसी जिननी थाये जन आचार;
 तयु पंच कल्याणक वंदे पुजे जेह,
 निरुपम सुख संपत्ति निश्चे पामे तेह ॥ २ ॥

जीन मुख लही वीपदी गुंप्पा जेह,
 घर अंग अग्यारह दृष्टिवाद गुण गेह;
 प्रियि काळे जिनय कल्याणक विधिनेह,
 समकित धिक्काण मेवो धरीये सनेह ॥ ३ ॥

श्री नेमिजीणेग शायन विनयगत,
 जिनार कल्याणक आगवक भविषित;
 देवचंद्रने शायन सानिधि क निन मेव,
 समर्पिजे अद्रुनिधि गा अंगद देव ॥ ४ ॥

साधु सदा प्रणमं केवली, काल अनादि अनंत वली;
 जेहि वडा विचरे गुणवंत साधु सावर्वा सह भगवंत. ॥४॥
 ते सह प्रणमं मन उल्लास, अरिहंत सिद्ध ने साधु प्रकास;
 साधु वंदना करुं हितकार, ते सांभलजो सह नरनार. ॥५॥

॥ दोहा ॥

इणही जंघू द्वीपमे भरतज नामे क्षेत्र,
 जिनवर वचन लही करी निर्मल कीवा नेत्र. ॥ १ ॥
 तिहां चोवीसे जिण हुवां रीषभार्दीक महारीर,
 पूर्व भाव करी प्रणमीये पांमीजे भवतीर. ॥ २ ॥
 पूर्वभव चक्रवर्ति थया, रिषभदेव नरइंद,
 अजिनादिक तेवीस जिण, राजा सह मंडलीक. ॥ ३ ॥
 घन लेई पूवं चवदे रीषभ भण्या मनरंग,
 पूर्वभव तेवीस जिण भण्या अग्यारे अंग. ॥ ४ ॥
 वीस स्थानक तिहां सेवीया, बीजे भव गुरराय,
 तिहांयी चवी चोवीस जिण, ते हुवा प्रणमं पाय. ॥ ५ ॥

॥ दाल २ जी ॥ नमणी रमणी ॥ एहनी देशी ॥

श्री चक्रवर्ति पूर्वभव जाण, वैर नाम तिहां नाम वलाण;
 अरुणभदेव प्रणमं जग भाण, गुण गावनां हुये जन्म प्रमाण. ॥१॥
 वीमराई पूर्वभव नाम, अजिन जिगेयर करुं प्रणाम;
 विमलवाहन पूर्वभव राय, श्री गंभव प्रणमं चीन लाय. ॥२॥
 पूर्वभव धर्मर्मा गजन, अमिनदन प्रणमं शुभ ध्यान;
 पूर्वभव वया मुमति प्रसिद्ध, गुमति जिगम प्रणमं सिद्ध. ॥३॥
 पूर्वभव गजा नरसिंहन पदप्रभवान रान्द निन्य,
 पूर्वभव रान्द रान्द रान्द मराम प्रणम जगनाह. ॥४॥

पूर्वभव इगवाह सुनितः चंगप्रभु प्रणमुं नितदीप्तः
 जगवाह पूर्वभव जीवः प्रणमुं सुखं जिगंद सदीवः ॥५॥
 लठवाह पूर्वभव जासः श्री जीनल प्रणमुं उज्जालः
 दीनराह कुलतिरुक्त समानः प्रणमुं श्री अंजान प्रदानः ॥६॥
 इंद्रवत् सुगिर सुपवनः वासुदेव वांर भगवंतः
 पूर्वभव सुंदर बडभागः वांर विनत धर्म नन गनः ॥७॥
 पूर्वभव जे राय गहिमः तेह अनंतजिन प्रणमुं सुखरायः
 सायु शीगेनय सिंहदगयः धर्मनाथ वांर चिन लायः ॥८॥
 पूर्वभव नेदरथ सुपगाडः नांतिनाथ जिनर चिन लाडः
 पूर्वभव कपीहनि कपीयेः कुंनुनाथ प्रणमुं सुख लरीये ॥९॥
 रायसुदर्शन सुनि विरुपाक्षः वांर अर्जुन विभुवन नातः
 पूर्वभव नंदनसुनिचंदः ते मणमुं श्री नरसिंहिंदः ॥१०॥
 सिंहिरी पदभर मारः सुनि सुखतलिय जगवाधरः
 अदीन राह सुगिर शिव मारः कजोही प्रणमुं नमिनाथः ॥११॥
 संतनरेनर मार सुजानः शरीजे प्रणमुं सुपखानः
 राय सुदर्शन जेह सुगिरः धर्मनाथ प्रणमुं नितदीप्तः ॥१२॥
 लठे भर पौडिण सुनि नानः कोही बल करिय प्रणमः
 पौडे भर नंदन गजानः वा कोही प्रणमुं अर्जुनः ॥१३॥
 पौडिजे जिनर भगवंतः जगदर्शन करिय अनंतः
 वांरर ररं प्रणमः अहर्ष इय कजो वानः ॥१४॥

॥ ५॥

मेर धर्म सुगिर जिन राह लठे लठे
 सुखे नेहनाथः जिनर भगवंतः ॥ १ ॥
 जिहा पौडिजे जिन राह अर्जुन अर्जुनः
 राह पौडिजे मार इ प्रणमुं नमिनाथः ॥ २ ॥

॥ डाल ३ जी ॥ राग बेलावली ॥ ए देशी ॥

धेदनेन जिण प्रथम जिणेसरुं, हुआ श्री सुधं भगाने;
अगीयमेण वीजा तीर्थकर, चोया श्री अश्रीनंदियेण अरिहंतो;
विकरण सुद्ध सदा जिण प्रणमं. ॥ १ ॥

ईश्वरीय तणारे चोवीग के, जगभादिक स्वामी अनुक्रम हुआ;
एकगमे जिन हुआ जगदीशके. वि० ॥ २ ॥

पांचमा निर्मादिन गुणीजे, चछिहारी छटा जिणगायके;
गोमयंद सातमा जिन गमरु, युतिमेण आठमा सुखगायके. ॥३॥

नवमे अजीयमेण जिन प्रणमं, दसमा श्री सीयमेण उसारो;
देवगभा हुग्याग्मा व्याउं, धाममा निपन सहित सुखसारो. वि०॥४॥

तेगमा अगजठ जिणनायके, धौदमा श्री जिणनाथ अनंतो;
पंतगमा उगगांन नमिजे, सोन्यमा श्री गुणमेण महंतो. वि० ॥५॥

सप्तगमा अतिशय गुणीजे, प्रणम अष्टाग्मा श्री सुपागो;
उगनीममा मरुदव मनोहर, वीगमा श्रीभर प्रणमं हुंदागो. वि०॥६॥

इकवीगमा समकोट मुहंहर, वीगमा प्रणमं अगीमेगके;
तेवीगमा अगीवृष अनोपम, धौगमा प्रणमं वरिमेगके. वि०॥७॥

चौथे अग धर्म ए भाग्यद, अटनदीय जिनेग नामो;
छोट अग कदा मृति सुवन मुग्धविगार. जगसाधु स्वामो. वि०॥८॥

जिन प्रथम ॥ प्रवदन दयन, गुम हुआ अनंत अरिहंतो;
विहंगमन वृद्धि जिनकर निधर, केवरी साधु मरु भगानो. वि०॥९॥

मिष्ट मया दल मरुति विधर, जगसाधु प्रणमं मरुगारो;
हरि न जगसाधु मरुगारो ॥ जगसाधु विहंगमन वि०॥१०॥

जगसाधु मरुगारो ॥ जगसाधु विहंगमन वि०॥११॥
जगसाधु मरुगारो ॥ जगसाधु विहंगमन वि०॥१२॥

પચાસ લાખ કોડ સાર તિહાં અસંખ્ય કેવડી,
જેહ થયા મુનિયર તેહ પ્રણમું અસુખ દુરમતિ નિરડી. ॥૧॥

ઢાલ ॥

અજિત જિનેસર ને ગળવરું, ધુર પ્રણમું સહસેળ સુહંરું;
પ્રણમુ પ્રહસમ ફગુસાદુળી, હરખસ્યું વાંદુ સગર મહામુનિ.
ઝલાઝી ॥

મહામુનિ સગર ત્રીસ લાસે કોડ અંતરે જે થયા,
કેવડી મુનિયર તેહ પ્રણમું દોય કર ઝોડી તયા;
શ્રી સંભવ ચારુ મુનિયર ચિન સગાપિરુગુણ રમુ,
લાખ દમેહી કોડસાગર અંતરે સિદ્ધ સદ્ગુ નમું. ॥ ૪ ॥

ઢાલ ॥

શ્રી અમિનંદન પ્રણમુ મુળપતિ, યેનામ મુનિ અજવાસી;
સાગર લાસે નવ કોડ અંતરે, કેવડી થયા વંદીયે શુભારે.
ઝલાઝી ॥

શુભારે શુભન જિનેસર ગળવર ચમરનામ વિમગવા,
નેઝ સદસ કોડ સાગર વિચ નમું જે સિદ્ધ થયા,
શ્રી પદ્મપ્રમુ ગીમ નાંમી મુડીયે ક્રત્તી વંદીયે,
સાદુળી તેમ્દ નામે પ્રણમ્યા દ મ્વ જા નિહંડીયે. ॥ ૫ ॥

ઢાલ ॥

કોડ સદસ નવસાગર વિચ વડી, પ્રણમું મુનિયર જે થયા વેરડી;
શ્રીમુવાન જિનવિચ મુગદધિ પ્રણમું, નીવા મમતી મુનિવિધિ.

ઝલાઝી ॥

મુનિવિધિ નામ ૧૨૦ ૧૨૦ ૧૨૦ ૧૨૦ ૧૨૦ ૧૨૦ ૧૨૦ ૧૨૦ ૧૨૦ ૧૨૦

૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨

श्री चंद्रप्रभुदीन गणवर तवी समग्रा ध्याईये,
नेउं सागर कोड अंतरे केवली गुण गाईये.

॥बाल ५, मी ॥ नफल संसार अवतार एहु निणुं ॥ए देशी॥

सुविधि जिणेसर सुनीवरा ए,
साहजी वंदिये चित्त उछाह ए;
अंतरे कोड नव सागर सह जिहां,
कालिकद्वज नी द्रोह भाप्यो तिहां. ॥ १ ॥

स्वामी दीतल जिन साधु आनंद ए,
तवी सुलला नमु चित्त आनंद ए;
एकरोड सागर तजो अंगो कळो,
पुरतो सागर उजो वर मंगळो. ॥ २ ॥

सहस्र छावीस साठ लाख उतरं,
वाडिरकवली होड हें अंतरे;
श्री शेषांग मणि गेथ वरईये,
ध्यानी गाईये जे वरंती चित्त लाईये. ॥ ३ ॥

पर्व भव हज साधु वर मंगळ,
पान मेरी जली सुख मंगळ ए;
अवन कनिश मळे वरन हजळ ए,
मेख एव मेख मंगळ ए. ॥ ४ ॥

सोवन मग उंच धन जेवनी,
वडीये वरनी मंगळमे जनी;
हें जिवेद चित्त मन जिन अंतरे,
जानी मनी जिन हने हजळे. ॥ ५ ॥

स्वामी वासुपूज्य जिण साधुश्री धर्मवर,
 साधुणी बली जिहां धर्णी उपद्रवहर;
 सुगुरु सुभद्र सुवंव वखाणिये,
 मीजे मुनि बंधर निपृष्ट हरि जार्णिये. ॥ ६ ॥

सीस सागर बीच अंतरे जे थया,
 केवली बंदीये भाव भगतेसया;
 विमलजिन बंदीये साधु सीमंवर बली,
 समणी धरणी धरा आगम सांभली. ॥ ७ ॥

गुरु सुदरसाण मुनि सागरदत्त ए,
 भवहर बंधव भद्र सिवपत ए;
 नव सागर बीच अंतरे केवली,
 जे थया ते सद् बंदीए बलीबली. ॥ ८ ॥

स्वामी अनंतजिण प्रणमीये जगुगणी,
 समणी (प्रेमे) नम सुगुरु श्रेयममुनि;
 मीम अगोकगु प्रणमं प्रभयनी,
 प्रात पुरुषोत्तम केयर नृपति. ॥ ९ ॥

सागर चानो अतगे भार्णिये,
 केवली बंदीने मीर सुख शार्णिये;
 जिगदा धर्म अगु मन्तर वद्,
 मनी समण मवा बंदी मिर सुख नद्. ॥ १० ॥

द्वैभन कृष्णगुरु दयलु मीम ए,
 मम प्रणम सुगुण नैमदीम ए;
 वरन दम्पदद् केयर मन्तर
 मन्तर मन्तर मन्तर मन्तर ॥ ११ ॥

कोड सहस्र वर्ग अंतरे ए सिद्धा मुनिरंद,
सातमी नरक सूक्ष्म चक्री पटुरयो मतिमंद. ॥ ४ ॥

मल्लिजिनेसर वंदिए अभिनेय मुणिंद,
गणति वंदु धरण कमल प्रणमु सुखरंद,
सहस्र पंचावन साववी साधुसहस्रचालीस,
वत्तिससोमुनि केयळी प्रणमुं निसदीस. ॥ ५ ॥

मल्लि जिनेसर पूर्वभर सदी वरी अनगार,
तात षळि तगु वंदीये वरी मुनिगारमयार,
अचल जीव धयो पडिबुध धर्ण चंद्र छाया,
पूर्ण जीवते संखयसुं रूपी कहाया. ॥ ६ ॥

घेस मनने अदिन सधु अभिवंद जित सधु,
एहि केवल मुक्ते गया पूर्ण भर मित्र;
मुनिवर नंदन नंद मित्र सुमित्र यत्नाय,
बाल मित्र वरी नाग मित्र अमगयन आरुं. ॥ ७ ॥

अमरयेण महामेण आटे नाय कुमार,
मिळिमंगाने साव धया अंग छंदु निशान;
अंतरे इहां वरी जग्याये लाग्न चोपनाग,
केदळि तिहां वदुवंदीये वरी हर्ष उज्जाग. ॥ ८ ॥

बंदु जिनेगार वीरभा मुनिगुणवक्ताभी,
गणया इद्र वृक्ष पुण्यवनो वनमु जीवनाभी;
गुण्य मानने कण धयो मुनिगार गगनो,
कीर्तिमिदु मरु-पुनः पुनः व माना ॥ ९ ॥

१९३८ २२-१२-३८ २०-११-३८

२०-१२-३८ २०-१२-३८ २०-१२-३८

क्षेत्र विदेहमे केवल संपम, सिद्धही सोले ते मुनी ए,
 'इण परि अनीवह दोए गवीस सह यति कहु गुण प्रणीए;
 दसरह द्रढ रहे महा धनुतेह, सतवनु गुण मुज मन वस्याए,
 नवधनु दसवनु सहि धनुमुनि एह भारवीयो, सूत्र वत्तही दशाए॥१॥
 पूरव भव हरगुरु नाम दुसभसेण, ललत नाम ते पूरवभवे ए,
 राम बलदेव वली नवमो हलधार, ब्रह्म लोके सुर अनुभवे ए;
 चविजिण तेरमो नाम निकसाय, चाय सीसही सुतरु समोए;
 बंधव केशव एक अवनार, अमम होसी जिण बारमोए ॥६॥
 सहसबले त्यांसियां सातसे भार्णीयां, वरस पंचास इहां अंतरोए;
 तिहां बले चित्तमुनि सिद्ध संपत्तसु, नाम छेईने कीरत करुं ए;
 पूर्वभव बंधव धत्री ब्रह्मदत्त, सातमी नरक गयो मरी ए;
 ईण अंतरे वली नमुं, बहु केवली वेगेसिव सुंदरी ज्यां वरीए ॥७॥

॥ बाल ९ मी ॥ रामचंद्रके यागमें चम्पो मोरी रहोरी

॥ ए देशी ॥

सेवीसमा जिन तारक, पुरसा दाणीय पास,
 मुनिवर सोले सहस, गणवर आठहुलास;
 आज दिने सुभ सुभ धीक, बांडु शासठ नाम,
 वली ब्रह्मचारी सोमल, धीवर करुं प्रणाम ॥ १ ॥
 वीरमइ जस आदि, सिद्धा सहस प्रमाण,
 तेह मुनिवर वंदना, दोवे परम कल्याण;
 सावरी मंख्या महु अडवीस, सहस वखाणें,
 पुष्प चलादि सहस दो, सिद्धी ते मन आणु ॥ २ ॥
 समर्णी सुपामी चासी भुमी, भारी धर्म चौजाम,
 ए अधिकार क्यो, श्री टाणाग मुटाम,

राई उदाई सिंह दस विरनो, निर्मल संजम धारोजी;
 सेठ सुदर्शन मुनि मुगते गयो, सुणी महाबल अधिकारोजी. नि० ॥३॥
 काल संवेगी गंगापो गणी, पिंगल ने शिवराजोजी;
 काम उदये जैवंतो मुनि, वंदता सांजे काजोजी. नि० ॥ ४ ॥
 मकाई मुनिकिकम वंदीये, अरजुन माली हुछासोजी;
 काशव मव धर जाणीये, केवलरूप कैलासोजी. नि० ॥ ५ ॥
 मुनि हरीचंद बारतिये वली, सुदर्शन पूरण भेदोजी;
 साध समण भद्र समता आदरे, सुपर्दठ समय मंशोजी. नि० ॥६॥
 मेव मुनीश्वर जैवंतो मुनि, राय प्ररपी अलशोजी;
 श्री जिण सीस ए सह मुगते गया, सेवे सुरनर सहोजी. नि० ॥७॥
 सहस छत्तीसे समणी चंदणा, आदे घउदसे सिर्घीजी;
 देवानंद जलनी धीरली, केवल ज्ञाने समिंदीजी. नि० ॥ ८ ॥
 नितनित बंदु समणी ए सह, समणी जैवंती पडम सिद्धया तरी;
 सिद्धां केवल पामीजी, नंदानंदवती नंदीतरा वलीनंदसेणीया
 नामोजी. नि० ॥९॥
 मरुतसमरुता महामरुता नमु, मरुदेवा वली जाणीजी;
 भद्रासुभद्रा सुजया जिनतणी, पाली निर्मल आणीजी. नि० ॥१०॥
 समणोसमणी भुइ दोनानमुं, राणी श्रेणकराईजी;
 भास संशेषण तेरे सिद्ध थई, प्रणम्या पातोक जायजी. नि० ॥११॥
 काली सुकाली महाकाली नमुं, कन्या सुकन्या तामोजी;
 महा कन्या वीर कन्या साहुणी, राम कन्या सुद्ध नेमोजी. नि० ॥१२॥
 प्रियसेण कन्या महासेण कन्या, ए दश श्रेणिक नारीजी;
 निजनिजनदन काल मुजे करी, लाजो गंयम भारीजी. नि० ॥१३॥
 ए दश समणी ने पेणावरी, आदे दश प्रकारेजी;
 ए केवळ ए मऊ मूले गर्डे, ने बहु चरवागेजी. नि० ॥१४॥

नृप श्रेणिक नंदन, इय दस तेरे कुमार;
 आठ आठ रमणी तजी, अनुत्तर सुर अवतार ॥ १२ ॥
 तिण अवसर नयरी, काकंदी अमिराम;
 तिण पूरव देशे भद्रा, सारपवाही नाम. ॥ १३ ॥
 तसु नंदन धनो, सुंदर रूप निवान;
 तिन परणी तरुणी, बत्तीस रंम समान. ॥ १४ ॥
 जिन वयण सुणीने, लीघो संयम जोग;
 मुनि तरुणपणेमे, छंड्या रसना भोग. ॥ १५ ॥
 नित छठ तप पारणो, आंघीले भुत्त भत्त;
 जस समणवणी मग, कोई न वंछे तिलमात. ॥ १६ ॥
 अति हुक्कर तपस्या, आराची नव मास;
 एक मास संधारे, सर्वार्थ सिद्ध वास. ॥ १७ ॥
 काकंदी मुणि क्षत्त, राजगृही सरीदास;
 पेलक ए बेडं, एकण नगर हुल्लास. ॥ १८ ॥
 राम पुत्रने चंद्रमा, साकेतपूर वर ग्राम;
 पुढीमां पेडा ले, पुत्र वाणीयां ग्राम. ॥ १९ ॥
 हृपणापुर पोटिल, सहु मृ धना समान;
 तरुणी तप जिणनी, संयम वर सीमान. ॥ २० ॥
 हवे बहल कुमार कहू, राजगृही आवास;
 सर्वार्थ सिद्ध पद्धतो, घर संयम छई म्मास. ॥ २१ ॥
 एक भव शिवगामी, ए श्री जिनवर सीस,
 सहु नवमे अंगे, भारुया मुनि तेतीस. ॥ २२ ॥
 हवे पौम मद्रा पौम, भई सुभद्र वखाण;
 पौमभद्र ने पौमसेन, पौम गुप्त मन आण. ॥ २३ ॥

नलिगी शुल्म आणंद, नंदन एह मुनिजान;
 कालादिकना सुत, कप्पवडंसीया टाण. ॥ २४ ॥
 मुनि उदग पृष्ठया, गौतमने पचखाण;
 चौ जामयकी कीयो, पंचतर्गी परिमाण. ॥ २५ ॥
 जिणे जिन मत मांडी, छंडो कुमत अनेक;
 ते आद्र कुमर मुनि, धन धन बुद्ध विवेक. ॥ २६ ॥
 गर्व भाळी बोव्यो, संजयी नृप अणगार;
 मुनि क्षत्री भात्या, बहुविध अर्य प्रकार. ॥ २७ ॥
 मही मंडल विचरे, विगत मोह अमाध;
 गुण गावंता अहोनिश, संपजे शिवपुर साध. ॥ २८ ॥
 नृप श्रेणिक नंदन, मुनिवर मेव सुजाण;
 तज आठ अंतेउर, उपन्यो विजय विमाण. ॥ २९ ॥
 अपमङ्गी रैणा, आदर्यो संयम जेह;
 जिन पालक मुनिवर, सोहम सुर थयो तेह. ॥ ३० ॥
 हरि चोर चौलापतो, सुसमा तान ते धनो;
 आराधी संयम सोहम, सुर उपतो. ॥ ३१ ॥
 श्री वीर जिणेश, सासण मुनिवर नाम;
 निज भक्ते गाडं, वेहनणा गुण दाम. ॥ ३२ ॥

॥ दाल १२ मी ॥ विगार्याया पिगल ॥ ए देशी ॥

धर्मबोध गुरु सोतवन, नामने पारने वेह सुसुत,
 प्रतिलाभ्यो सुभ वित्त, सुसुख धनो भव दिय सुवाद;
 सुर धनो संजम दही साह, गुण ननु गाडं निज. ॥ १ ॥

श्री जुगवाहु जिणवर आवे, विजय कुमार प्रति लाम्बो भवे,
बीजे भव भद्र नंदी, भोगतजी थयो साधु मुणांद;
करी संलेपणा लहो सुख वंद, गुण तसु गात आणंद. ॥२॥

ऋषभदत्त पहिले भव संत, तिन प्रति लाम्बो मुनि पुष्पदंत,
तिहांयो थयो सुजात, तृण सम जाणी सहु रिद्ध वात;
आदरी आठे प्रवचन मात, भवियण तसु गुण गात. ॥३॥

पूर्वभव नृपति धनपाल, बीसमण भद्र ने दान रमाल,
देई शिवा सीव थाय, संयम लेई ते मुनिराय;
लहि केवल ने शिवपुर जाय, ते वंदु मन लाय. ॥ ४ ॥

पूर्वभव मेघरथ राजेंन, सुधर्म मुनिने देई दान,
बीजे भव जिनदास, संवर पाली जे थया सिद्ध;
केवल दर्शन ज्ञान समिद्ध, वांदु तेह उज्जास. ॥ ५ ॥

मित्राई पूर्वभव जाण, संभूत विजयने दोनु बखाण,
कुमार ते धनपत होई, वीर समीपे संयम लीधो;
ततक्षण कर्म हर्णाने सिधो, दिन प्रति वंदु सोई. ॥६॥

पूर्वभव नागदत्त धनेसर, प्रतिलाम्बो इंद्रपुर मुनिसर,
महीबल नाम कुमार, संयम लेई कारज सार्या;
भवसापरयी चेतन तार्या, ते वंदु बहु वार. ॥ ७ ॥

गृहपति हुनो धर्मवोष, तिन प्रतिलाम्बो अति संतोष,
नाम मुनि धर्मसिंह, बीजे भव थयो भद्रनंदी;
मुक्ति गयो भव वचन छंदी, ते वंदु मुनि इह. ॥ ८ ॥

पूर्वभव जिनगत्र नरेसर, प्रतिलाम्बो धर्मव्रत सुलेसर,
महिचंद नाम कुमार, निण छडी वहुसाई कुमार;
पाचम अपडग नेउणीहार वंदु केवलधार. ॥ ९ ॥

गुरुणी सुभद्रा केरी समणी सुनारे पूर्णभद्र सुवंग,
 मांणभद्रने दत्तशीवबल मुनिरे, तिण तज्या लोभ संताप;
 इंद्र परीक्षा अवसर उपशम आदसोरे, नमो नमावे आप. मु० ६
 सुरवर सेवत श्रीहरि केसो बलमुनिरे, संवर धार सुलेस;
 सकने मे (हो?) डी प्रतिसंयम आदयोरे, दशार्णभद्र नरेस. मु० ॥७॥
 मुनि कतकंडुराजा देश कलिंगगोरे, हुमुही पंचमूपाल;
 वली विदेही नृपति नमि नामे व्रतिरे, निगवाई गंधार रसाल. मु० ॥८॥
 सेतवीजे ने महिबल ए सहु राजवीरे, व्रत लेई यया अणगार;
 कामकषाय निवारी सीतल आतमार, यिवरते व्रक गणधार. मु० ॥९॥
 हवे श्रीवीर जिणेश्वर सीस सुहमगणीरे तास परंपर एह;
 जंगू प्रभव वलि सय्यंभव जार्णीयेरे, मनगपीया मुनि तेह. मु० ॥१०॥
 श्रीजसोभद्र ने मुनि संमूतवीजे वलीरे, भद्रबाहू धूलभद्र एम;
 अणेरा जिणवर आणमांही हुवारे, ते मुनि गाउं समुद्र. मु० ॥११॥
 काल अनंते मुनिवर मुक्ते गयारे, संप्रति विचरे तेह;
 नाणदर्शन ने चर्णकर्ण धुरंधरारे, श्रीदेववंदे तेह. मु० ॥ १२ ॥

॥ कलश ॥

इम चौवीस जिणवर प्रथम गणधारचक्री हलधर जे हुवा,
 संसारतारक केवली वली समणसमणी संधुवा;
 संवेग श्रुतधर साधु सुखकर आगम वचने जे सुण्या,
 दीपचंद्र गुरु सुपसाये श्री देवचंद्रे संधूण्या. ॥१३॥
 इतिश्री वडी साधु वंदना तेर ढालकी चोपाई संपूर्णम् ॥

સદ્ગુરુ શાસન દેવ નમી, વૃહત્કલ્પ અનુસાર ।

શુદ્ધ ભાવના સાધુની, ભાવિશ પંચ પ્રકાર ॥૩॥

અર્થ:—વહી શુદ્ધ નયે સ્વાદ્વાદ ઉપદેશ દેવાવાલા સદ્ગુરુ અને તીર્થકરોની વાળી શાસનદેવીને નમી વૃહત્કલ્પ ભાષ્યને અનુસારે શિવ માર્ગ સાધતા સાધુઓને ભાવવાની શુદ્ધ પંચ ભાવના ભાવીશું ॥ ૩ ॥

ઈંદ્રી યોગ કપાયને, જીપે મુનિ નિશંક ।

ઈળ જીતે કુધ્યાન જય, જાણ ચિત્ત તરંગ ॥૪॥

અર્થ:—મુનિ પંચ ઈંદ્રિયો, યોગ અને ચાર કપાયને નિર્મય નિશંકપણે જીતે તોજ આત્મ શૈલ કુધ્યાન માઠા અલ્પ-વસાયને જીતે અને તેથી ચિત્તના શુભાશુભ સંકલ્પો રૂપ તાંગો જાય પુરતે નિર્વિકલ્પપણે શુદ્ધાત્મગુણમાં પરમ સમાધિ પામે ॥ ૪ ॥

પ્રથમ ભાવના શ્રુતતણો, ધીજી તપ તિય સત્ત્વ ।

તુરિય એકતા ભાવના, પંચમ ભાવ સુતત્ત્વ ॥ ૫ ॥

અર્થ:—તેમાંહે શ્રુત અભ્યાસની પહેલી ભાવના (૧) વિષય ભોગ ઇચ્છા રહિત શુદ્ધાત્મ ગુણમાં તૃપ્ત રહેવું તે તપ-રૂપ ધીજી ભાવના (૨) દ્રઢનાણું ધેરું રાક્ષી પરિસદ્ધ અને વિષયાદિકથી ઘટાયમાન થવું નહિ એમ સાદૃસ રાક્ષવારૂપ ધીજી મન્યભાવના (૩) શુદ્ધાત્મ નત્ત્વમાં એકત્ત્વ અડોલ-પણે પરિણામ ધિગ કરવા રૂપ ચૌથીયું કત્ત્વભાવના (૪) અને આત્મ નત્ત્વ વિચાર રૂપ પાંચમી સુનત્ત્વભાવના જાણવી (૫) ॥૫॥

श्रुतभावना मन धिर करे, टाले भवनो खेद ।
तपभावना काया दमे, वामे वेद उमेद ॥ ६ ॥

अर्थः—श्रुतभावना मन धिर करे अने भवभ्रमण भीतिनो खेद टाले. तपभावना कामर्षण अने औदारिकादि कायाने दमे अने वेद भोगवाना उमेदने फेंके एउठे तेनी ईच्छा आशा कामना मटी धिरता थाय ॥ ६ ॥

सत्त्वभाव निर्भय दशा, निज लघुता इक भाव ।
तत्त्वभावना आत्म गुण, सिद्ध साधना दाव ॥ ७ ॥

अर्थः—सत्त्वभावनायी निर्भयदशा पामीए. पोतानी लघुता भावीए तो स्वस्वरूपमां एकता थाय. तत्त्वभावना भावनायी आत्म शुद्धता सिद्ध करवानो दाव आवे ॥ ७ ॥

॥ ढाल १ ली ॥

लोक स्वरूप विचारो आत्म हित भर्गारे ॥ ए देशी ॥

श्रुत अभ्यास करो मुनिवर सदारे,
अतिचार सह टालि ।

हीण अधिक अक्षर मत उच्चरोरे,
शब्द अरथ संभालि ॥ श्रुत० ॥ १ ॥

अर्थः—हे मुनि ! अकाल अविनयादिक आठ अति-
चार तजी सदा श्रुत अभ्यास करो, अज्ञानो हीण अधिक
उच्चार न करो अर्थ संभाली शब्द उच्चार करो ॥ १ ॥

सूक्ष्म अर्थ अगोचर द्रष्टिथीरे,
रूपी रूप विहीण ।

जेह अतीत अनागत वर्त्ततारे,
जाणे ज्ञानी लीन ॥ श्रुत० ॥ २ ॥

अर्थः—जे सहजे दृष्टिगोचर न आवे एवा अर्थरूपी के अरूपी अतीत अनागत के वर्त्तमान विषय जेम होय तेम ज्ञाने लीन होय ते ज्ञानी जाणे छे तेम रूपी अरूपी कालादिक तथा आत्मगुणने प्रशस्त अप्रशस्त विचारी सूक्ष्म अर्थ दृष्टिगोचर करो ॥ २ ॥

नित्य अनित्य एक अनेकतारे,
सदसद भाव स्वरूप ।

छ ए भाव एक द्रव्य परिणम्यारे,
एक समयमां अनूप ॥ श्रुत० ॥ ३ ॥

अर्थः—सकल द्रव्यमां समकाले नित्य, अनित्य, एक अनेक, सत्य असत्य, एवा छ ए भाव परिणमे छे ए अतुल्य रूपे द्रव्य विचारे ॥ ३ ॥

उत्सर्ग अपवादपट्टे कगीरे,
जाणे सह श्रुत चाल ।

वचन विरोध निवारें युक्तिथीरे,
थापे दूषण टाल ॥ श्रुत० ॥ ४ ॥

શ્રુતને ગણધરોપ ઘાંઘો પૂમ કયું છે પૂરે દ્રવ્યશ્રુત તે પા
ભાવશ્રુતનું કારણ છે માટે શ્રુત તે ઉપકારીજ છે ॥ ૬ ॥

શ્રુત અભ્યાસે જિનપદ પામિપરે,
છટે અંગે સાલ ।

શ્રુતનાળી કેવલનાળી સમોરે,
પદ્મવણિજે ભાલ ॥ શ્રુત૦ ॥ ૭ ॥

અર્થ:—જ્ઞાતા અંગમાં શ્રુતઅભ્યાસે જિનપદ પામીપરે પૂમ
કયું છે વળી શ્રુતજ્ઞાની કેવલજ્ઞાની સમો પૂની પણ પ્રકરણ
સિદ્ધાંતોમાં ઘણે ટેકાણે છે ॥ ૭ ॥

શ્રુતધારી આરાધક સર્વ તે રે,
જાણે અર્થ સ્વભાવ ।
નિજ આતમ પરમાતમ સમ ઘહેરે,
દયાવે તે નયદાવ ॥ શ્રુત૦ ॥ ૮ ॥

અર્થ:—શ્રુતજ્ઞાની પંચાત્મિ દ્રવ્યના પૂર્ણ મારણ અર્થે
જાણ માટે મર્મ આરાધક વળી છે શ્રુતજ્ઞાનીજ પોતાના આ-
ત્માને પરમાત્મ સમાન જાણે રચાવે દ્રષ્ટે, નરસા શ્રુતજ્ઞાની
દાવ છે પૂરે નય દુક્તિવટે અગ્નિના પરમાત્માને જાણી
દ્રષ્ટી પરમાત્માને પામ ॥ ૮ ॥

મંથમ દગ્ધન ને જ્ઞાને વધરે,
અજ્ઞાને શિવ માધન ।

ભવ સ્વરૂપ ચડ ગતિનો લહેરે,
તેણે સંસાર તજંત ॥ શ્રુ૦ ॥ ૯ ॥

અર્થ:—શુદ્ધ સંયમ અને શુદ્ધ સમ્યક્દર્શન તે શ્રુતજ્ઞાનેજ વધે અને ધર્મવ્યાન શુદ્ધવ્યાન તે શ્રુત અજાણ સાર્થી શકે નહીં પણ દ્રવ્ય ગુણ પર્યાયનો પૂર્ણ જાણ શ્રુતજ્ઞાની હોય તેજ ધર્મ શુદ્ધવ્યાન સાર્થી શકે વળી શ્રુતજ્ઞાનીજ શુદ્ધ ધ્યેય અને શુદ્ધ સાધના પ્રવૃત્તિ જાગી સાર્થી આત્મ સિદ્ધિ કરે; વળી શ્રુતજ્ઞાની ચારે ગતિનું ભવસ્વરૂપ જાણે તેથી તે ભવભોગથી વિરક્ત થઈ ઉદાર્ણતા રૂપ નાવે ચડી ક્ષેમ કુશલતાયુ નિર્ભયપણે ભવ સમુદ્ર તરે ॥ ૯ ॥

ઈન્દ્રિય સુખ ચંચલ જાણી તજેરે,
નવ નવ અર્થ તરંગ ।
જિમ જિમ પામે તિમ મનં ઝહસેરે,
વસે ન ચિત્ત અનંગ ॥ શ્રુ૦ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:—શ્રુતજ્ઞાની ઈન્દ્રિયસુખ ચંચલ અને ઉપચરિત જાગી તજે અને શ્રુતજ્ઞાનીને વસ્તુના નવા નવા અર્થ તરંગો પ્રગટે તેથી સકલ શંકા કંટાળાદિયો નિવર્તે જેમ જેમ અધિક શ્રુત પામે તેમ તેમ આત્મવાર્યે કરી મન ઝહાસ પામે અને તેના ચિત્તમાં અનંગ કે૦ કામ વિકાર વસે નહિ—રહે નહિ અને કોઈ ઠેકાણે લક્ષ્યું છે કે “ નવ નવ અરપત રંગ ” એટલે શ્રુત તે ચિત્તને શુદ્ધાન્મ ભાવમાં નવો નવો રંગ રીझ આપે ॥ ૧૦ ॥

કાલ અસંખ્યાતાના ભવ લહેરે,

ઉપદેશક પળ તેહ ।

પરભવ સાથી આલંબન લેરે,

ચરણ વિના શિવ ગેહ ॥ શ્રુ૦ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:—ગુણ શ્રુતજ્ઞાની અસંખ્યાતા કાલ સુધી પામી
ભવ જાળે અને શ્રુતજ્ઞાન વિના જે ઉપદેશ કરે છે તે પોતાને
અને પર જીવને મૂઠાવવાવાળા છે પણ શુદ્ધ શ્રુતજ્ઞાની તેજ
સમમાર્ગી અને સત્ય ઉપદેશ કરવાવાળો છે. પરમયે જના
જીવને શ્રુતજ્ઞાન તેજ સંગે રહેવાવાળું સારું આલંબન છે અને
શાસ્ત્ર ચારિત્ર વિના પણ શ્રુત એજ મોક્ષતું ઘર છે ॥ ૧૧ ॥

પંચમ કાલે શ્રુત ઘલ પળ ઘઝોરે,

તો પળ એ આધાર ।

દેવચંદ્ર જિન મતનો તત્ત્વ એ રે,

શ્રુતદ્યુ ધમ્મયો પ્યાર ॥ શ્રુ૦ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:—આ પાંચમા કુલમકાલમાં શ્રુતરત્ન ધર્યું છે તો
પળ શ્રુતનોજ આધાર છે. દેવચંદ્ર મુનિ કહે છે કે જિન
મતને તો તે શ્રુતજ્ઞાનજ છે એ માટે શ્રુત અગ્રપામમાં ફા
રેલો તત્ત્વજ્ઞ ॥ ૧૨ ॥

ઉવહાણે યોગ દુહા કરો,

શિવ સાધેરે સુધા અણગાર ॥ મં ॥ ૩ ॥

અર્થ:—શુદ્ધાત્મ ભાવમાં તૃપ્તિનું જીવન મન વચન કાપ-
યોગને તથા ઈન્દ્રિય વિષયને પણ જીતે તેથી તપ તે કર્મને
છેદવાવાળો કાપવાવાળો સાર જાણવો. ધ્યાનનું કારણ તેને
ઉપવાન કહીએ છીએ ત્યાં પીંગામાં વિષયાદિનું વ્યાપારમાં
વિત્ત જતું રોકીએ તે ધ્યાન કે. શુદ્ધાત્મ ભાવમાં યીજાવે
કાળ છે તેને ઉપવાન કહીએ. તે ઉપવાને તરીકે મન
વચન કાપ યોગ અમંયમ ગુરુગત વ્યાપારથી ચારી મંયમયાગમાં
થિર કરી શુદ્ધા અણગાર મોક્ષ સાને ॥ ૩ ॥

જિમ જિમ પ્રતિજ્ઞા દ્રઢ થકો,

વૈરાગીઓ તપસી મુનિરાય ।

નિમ નિમ અગુભ દલ છીજવે,

રવિ તેજેરે જેમ શીત ચિત્તાય ॥ મં ॥ ૪ ॥

અર્થ:—વૈરાગી તપસી મુનિગત જેમ જેમ શોભાની પ્રતિજ્ઞા
દ્રઢ કરે તેમ તેમ અગુભકર્મદટ છીજવે જેમ સૂર્યના તેજની
શીત ભાવ સામે તેમ અગુભકર્મદટ ભાગ પામે ॥ ૪ ॥

જે નિશુ પટિમા આદરે,

આમન અર્કવ મુગોર ।

અતિ યોન મમતા ભાવમાં,

મન વચ દા મનન મુગોર ॥ મં ॥ ૫ ॥

અર્થ:—જે મુનિ સાધુની ચાર પ્રતિમા માંહેવી કોઈ પણ પ્રતિમા આદરે અને ધૈર્યપણે અટોલ અકંપ આસને રહે, સમતા-ભાવમાં અતિશય લીન થઈ ઉપયોગની ધિરતા વ્યારે અને શરીરને તૃણ પરે જાણે તે મુનિ સહજ શિવ સંપદા વરે ॥૫॥

જિણ સાધુ તપ તલવારથી,

સૂંડયો છે હો અરિ મોહ ગચંદ ।

તિણ સાધુનો હું દાસ છું,

નિત્ય વંદુરે તસ પય અરવિંદ ॥ ભ૦ ૬ ॥

અર્થ:—જે સાધુ તપરૂપો તલવાર વડે મોહ શત્રુરૂપ ગર્જેદ્રને કાપ્યો તે સાધુનો હું દાસ છું અને તેના પદકમલને નિત્ય વંદું છું ॥ ૬ ॥

આચાર સૂચગડાંગમાં,

તિમ કહ્યો હો ભગવર્ડ અંગ ।

ઉત્તરાધ્યયન ગુણતીર્થમેં.

તપ સંગે હો સદુ કર્મનો ભંગ ॥ ભ૦ ॥ ૭ ॥

અર્થ:—આચારાંગ, સૂચગડાંગ, ભગવનો અંગમાં અને ઉત્તરાધ્યયનના ઓગળત્રીસમામાં કશું છે કે તપસ્યાયી સકલ કર્મનો નાશ થાય એમ અનેક સ્થાનકે કશું છે ॥ ૭ ॥

તે દુવિધ દુક્કર તપ તપે,

ભવ પાત આશ વિરક્ત ।

ધન્ય ! સાધુ મુનિ ઢંડળ સસા,

ઋપિ સંધક હો તીલગ કુલદત્ત ॥ ભ૦ ॥ ૮ ॥

અર્થ:—જે મુનિ ભવપાસ આગ્ર વિસ્ત્ર થયા તે દ્રવ્યમાત્ર દુવિધ દુષ્કાર તપ આદરે. ધન્ય ! તે દંડ્ય મુનિ, સંયત્ક રુષિ, તિસગમુનિ અને કુરુદત્ત ઇ આદિ સાવુઓને કે જે દુષ્કાર તપ આદરી ઉત્તમ ગતિ વર્ષા છે ॥ ૮ ॥

નિજ આતમ કંચન ભળી,
તપ અગ્નિ કરી શોધંત ।
નવ નવિ લલિધિ બલ છતે,
ઉપસર્ગ હો તે સહંત ॥ મ૦ ॥ ૯ ॥

અર્થ:—નિજ આતમ કંચન કરવા પુટલે રાગદ્વેષાદિ મ-
હીનતા ટાલી શુદ્ધ સિદ્ધરૂપ કરવા તપ રૂપ અગ્નિ કરી કર્મ
મેલ પ્રજાલી આત્મઅંગ શુદ્ધ કંચન કરે. નવ નવિ લલિધિના
બલ છતે પણ સનત્કુમાર ચક્રી પેટે મહંત પુરુષો નિગકુલ-
પણે ઉપસર્ગ પરિસહ સહે ॥ ૯ ॥

ધન્ય ! તેહ જે ધન ગૃહ તજી,
તન સ્નેહનો કરી છેહ ।
નિઃસંગ વનવાસે વસે,
તપધારી હો તે અભિગ્રહ ગેહ ॥ મ૦ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:—ધન્ય ! તેને કે જે ધન અને ઘર તજી તન
સ્નેહનો છેહ કરી નિઃસંગ નિર્ભયપણે પરસંગ તજી વનવાસે
રહે. તપધારી મુનિ તે અભિગ્રહના ઘર છે. જગન્વાસી જીવ
સ્નેહપાસે વધાયલા છે. સ્નેહ મમાન અન્ય પાસજ નથી, તેમાં
મુરુપ સ્નેહ દેહનો છે. દેહ સ્નેહવડેજ ઘર ધન સ્ત્રી મિત્ર

ઘલી નિશ્ચયં જોતાં આત્મા એક નિત્ય અજર અમર સ્વતંત્ર
અરોગી, અનાકુલ અશ્વય અજન્મ અપોની અજય અમેદ અછેદ
છે તો દુઃખ સુખ આપદા સંપદા તે કોને છે ? માટે ધેર
રાखો ॥ ૧ ॥

ક્રોધાદિક વસે રણ સને,
સહ્યાં દુઃખ અનેક ।
તે જો સમતામાં સહે,
તો સ્વરો વિવેક ॥ રે જીવ૦ ॥ ૨ ॥

અર્થ:—ક્રોધાદિક વસે રણસંગ્રામમાં મનુષ્યો અનેક દુઃખ
સહે છે અને વિષય વસે પળ અનેક દુઃખો સહે છે. તેમજ
જીવો માન અને લોભવદો જાગી થૂણીને અનેક દુઃખો
સહે છે પણ જો સમતાવશે દુઃખો સહે તોજ સાચો વિવેક
છે ॥ ૨ ॥

સર્વ અનિત્ય અશ્વાસતો,
જે દીસે ણહ ।
ધન તન સયણ સગાં સહુ,
તિણદ્યું ડ્યોં નેહ ॥ રે જીવ૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ:—જે જે નજરે દેખીણ છીણ, નાશવટે મુંઝામાં
આવે છે, જિમ્માવની ધાસવામાં આવે છે, ત્વચાવટે સ્પર્શાય
છે તે તે ધન તન મજ્જન મગા સગંધી લોહી હાડમાં વીર
સ્ત્ર માંન માનક મૂર્ચા આદ્યિક શક્તિ, વૈવિધ્ય શક્તિ, મન-
સ્ય વચનસ્ય ણ શાંતિ મગા સ્ય પચાણો અનિત્ય અજા-

શ્રુતા પાતંત્ર ચલ મલ જડ છે, તેવી શું સ્નેહ કરવો ? કે
જેના વડે શુદ્ધ આત્મિક સ્વતંત્ર આનંદની હાની અને અજ્ઞાન
નિષ્પાત્ત કષાય જન્મ જરા મરણાદિનો શુદ્ધિ ધાય છે તો
એવા હુઃસદાઈ પુદ્ગલ પર્યાયો ડગલ કોળ સૂર્ય સ્નેહ કરે ॥૩॥

જિમ વાલક વેલૂ તળાં,

ઘર કરીય રમંત ।

તેહ છતે અથવા ઢહે,

નિજ નિજ ગૃહ જંત ॥ રે જીવ૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ:—જેન વાલક વેલુ અને છૂલનાં ઘર કરી રમે છે
અને તે ભાગેથી અથવા તો તેને પડ્યાં મુકીને પોત પોતાને
ઘેર જાય છે. તેન પૌણ્ડલિક વૈભવ પડ્યો મુકીને અથવા નાશ
ધમેથી સંતારી જીવ અન્ય ગમ્યંતરે જાય છે. તો એવા
પાતંત્ર પદાર્થો ડગલ સ્નેહ કરવો અગર તેના સ્નેહવશે વંશાઈ
રહેવું તે મોક્ષાનિલાશી જીવોને શુક્ત નથી ॥ ૪ ॥

પંથી જેમ સરાહનાં,

નદી નાવની રીતિ ।

તિમ એ પરિયણ તો મિલ્યો,

તિળથી શી પ્રીતિ ॥ રે જીવ૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ:—પંથી લોકો જેમ ઘર્મશાલા અથવા સરાહનાં મેળા
મંડે છે વહી નદીઓ વાગેરેના નાવનાં પગ અનેક તરેહના
લોકો મેળા મંડે છે તેમ એ કારનો પરિવાર મળ્યો છે તેવી
પ્રીતિ કરી આત્મ શુદ્ધતાને શુદ્ધ એ શું હિતકારી છે ? ના
એ તો હિતકારી નથી પણ અહિતકારી છે ॥ ૫ ॥

જ્યાં સ્વારથ ત્યાં એ સહુ સર્ગાં,

ત્રિણ સ્વારથ દૂર ।

પર કાજે પાપે ભલે,

તું કિમ હોયે સૂર ॥ રે જીવ૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ:—જ્યાં સુધી જેને સ્વારથ છે ત્યાં સુધી તે સર્વે સગપણ રાखે છે પણ સ્વારથ થયા પછી વેગલા રહે છે તો તાહરે પોતાના આત્મ ગુણ શિવાપ અન્ય પરિજનની કાંઈ સ્વારથ નથી તો પરકાજે તું શા વાસ્તે પાપમાં ભડું છું અને પાપ કાર્યમાં કેમ શૂરો થાઉં છું ? તાહરું શરૂપણું તાહરા રાગાદિ શત્રુઓને વિદારવામાં જો વાપરું તોજ તાહરું પુરુષ-પણાતું સાધું પરાક્રમ કહેવાય પણ કર્મ શત્રુઓને પોષવામાં અને આત્મ ગુણોની હાનિ કરવામાં શરૂપણું કરે તેના જેવો મૂર્ખ કોણ ? ॥ ૬ ॥

તજ બાહિર મેલાવડો,

મિલિયો વહુ વાર ।

જે પૂરવ મિલિયો નહીં,

તિણસ્યું ધર પ્યાર ॥ રે જીવ૦ ॥ ૭ ॥

અર્થ:—આત્મ અંગથી બાહિરનો મેલાપરૂપ મેલાવડો છોડ કે જે અનંતિવાર મળ્યો નો પણ નિવૃત્તિરૂપ સુખ ભેશ માત્ર તાહરા હાથમા આવ્યું નહીં માટે જે અનાદિથી નથી મળ્યો એટલો શુદ્ધાત્મ ધર્મ અને શુદ્ધાત્મ ધર્મના દાતાથી પ્યાર કર કે જેવડે પગ નિવૃત્તિ આશ્રય સુખ પામે. ॥ ૭ ॥

साधवा रूप-उत्तम नरभव हाथ आधो छे अने तुं गरलत
राखुं के शी फीकर छे तो नरभवादि सर्व धर्म सामग्रीनो
जोग मलबो दुर्लभ छे एम जाणवुं ॥ ९ ॥

रोगादिक दुःख उपने,

मन अरति मधेव ।

पूरव निज कृत कर्मनो,

ए अनुभव देव ॥ रे जीव० ॥ १० ॥

अर्थः—रोगादिक दुःख उपने तुं मनमां अरति न ग्रहीश
केमके पूर्व निज कृत कर्मनो एहवो अनुभव छे. वही तुं
निज रूपे आरोग्य ज्ञायक अखंड शुद्ध तत्त्व छुं तो ए
अरीर देह संभालता छतां पण न रहे एवीने संभालवानी
वेठ के प्रयास क्यां सुची करीश ? माटे ताहरी आरोग्य
ज्ञायकमाने संभाल के जेयी निःप्रयासी शाश्वत स्वर्गसुख
प्रगटे ॥ १० ॥

एह शरीर अशाश्वतो,

खीणमें सीक्षंत ।

प्रीति किसि ते ऊपरे,

जे स्वारथवंत ॥ रे जीव० ॥ ११ ॥

अर्थ —अनन पदगल वर्गणायी उपजेछुं एयुं आ शरीर
अशाश्वतं क्षणमा क्षय पामे एय छे ने उपर नपा स्वारथवंत
उपर न प्रीति करी ? जया मनी न अल्प शुद्धनामां प्रीति
करि नही -पा मुकी नहने प्राति गण शीदगज लोकमां

રહેલા પદાર્થોમાં વિચરી રહ્યો છે પણ તને હિતકારી થતો નથી. માટે શુદ્ધાત્મગુણમાં અને શુદ્ધાત્મ તત્ત્વ દાતારમાં પ્રીતિ કર કે જેથી અનંતિ પ્રીતિ તાહરી તાહરામાં થશે ॥ ૧૧ ॥

જ્યાં લગે તુજ ઈળ દેહથી,

છે પૂરવ સંગ ।

ત્યાં લગે કોટિ ઉપાયથી,

નવિ થાયે ભંગ ॥ રે જીવ૦ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:—જ્યાંસુધી આ દેહથી તાહરો પૂર્ણ કર્મ વશે સંગ છે ત્યાંસુધી ક્રોડો ઉપાયથી પણ એ દેહનો ભંગ થવાનો નથી અને તું તો ક્ષાયિક અભંગ અંગવાલો છું ॥ ૧૨ ॥

આગલ પાછલ ચહું દિને,

જે વિણસી જાય ।

રોગાદિકથી નવિ રહે,

કોધ કોટિ ઉપાય ॥ રે જીવ૦ ॥ ૧૩ ॥

અર્થ:—દેહ તો આગર પાછલ ચાર દિને નિશ્ચય વિનાશ પામવાવાળી છે અને રોગાદિ ટાલવા ક્રોડો ઉપાય કરવાથી પણ રહે એવી નથી ॥ ૧૩ ॥

અંતે પણ એને તડ્યાં,

થાયે શિવ સુખ ।

તે જો છૂટે આપથી,

તાં તુજ શ્યો દુઃખ ॥ રે જીવ૦ ॥ ૧૪ ॥

અર્થ:—આશ્વર્ય પળ દેહનું મમત્વ છોડવાર્થાજ નિપમા સિવ-
સુખ થાય છે તો તે દેહ આપથી છૂટે તેમાં તુજને શું દુઃખ છે ?
દેહના મમત્વવડેજ અનેક જાતના કર્મ રોગ અને દુઃખ
સ્વડા થયાં છે તો તે મમત્વ તજવાર્થાજ સુખ થાય એમાં શું
શંકા છે ? ॥ ૧૪ ॥

ए तन विणसे ताहरे,
नवि कोई हाण ।
जो ज्ञानादिक गुणतणो,
तुज आवे ज्ञाण ॥ रे जीव० ॥ १५ ॥

અર્થ:—જો તને નિજ જ્ઞાનાદિક ગુણનું ધ્યાન આવે
અને ધીર રહે તો એ દેહ વિણસતાં તાહરી કોઈ પ્રકારની
હાનિ નથી ॥ ૧૫ ॥

तुं अजरामर आत्मा,
अविचल गुण राण ।
क्षण भंगुर जड देहथी,
तुज किहां पिछाण ॥ रे जीव० ॥ १६ ॥

અર્થ:—તું જગ મહિન અમર આત્મ તત્ત્વ છે તું તાહરા
જ્ઞાન ચારિત્ર કર્તા ભોક્તા દ્રાહકતા વ્યાપકતા આદિ અનંત
અવિચલ ગુણોને મજા છે અને તું પોનાનો મૂલ્યથી એ ગુણો
મર્યાદા કરી નો કોઈ ક્ષણ જડગદ્દથી નાહક ગુણો મર્યાદા
કરી શકાય છે * મન્ય ગુણો મૂઝા અને યોગ મર્યાદા અવગ

અર્થ:—જ્ઞાન ધ્યાનની વાત કરવી સુગમ છે પણ કોઈ શુભાશુભ ઉદય આવ્યે, અંત સમય આપત પડ્યે વિસ્તાર ધ્યાન રાખે છે માટે કોઈ સમય પણ સ્વસયમ ચૂકતો નથી ॥ ૧૯ ॥

અરતિ કરી દુઃખ ભોગવે,
પરવશ જિમ કોર ।
તો તુજ જાણપણાતણો,
ગુણ કેવો ધીર ॥ રે જીવ૦ ॥ ૨૦ ॥

અર્થ:—અશુભ કર્મ ઉદય આવ્યે પર વશના માની આદરી કીર્તી પેઠે અરતિ કરી તું દુઃખ ભોગવું તો તાહરા જાણપણાતું ધેર્ય શું રથું ? માટે આત્મ અંગ અરંડ અભંગ જાણી ધેર્ય આદરી દીન થવું નહી ॥ ૨૦ ॥

શુદ્ધ નિરંજન નિરમલો,
નિજ આતમ ભાવ ।
તે વિણસે કહે દુઃખ કિશો,
જે મિલિયો આવ ॥ રે જીવ૦ ॥ ૨૧ ॥

અર્થ:—તાહરો શુદ્ધ નિર્મલ કે૦ કર્મરૂઝ મને નથી પહોં શુદ્ધાત્મ ભાવ છે તે જાણ નિશ્ચય કર તે માંદે રખા કર, પણ કર્મ વશે આવી પ્રેરણા પુરુષાન્ટ પપાંચ વિગતગતમાં નન શુદ્ધ મલ છે ? શોડન વસ્તુ વિગતે અને કોઈ દુઃખ ભાવ ન ના પ્રવરત મમ છે. ૫૨ મમ ભાવ છોટી દે અને

કષ્ટ પડ્યાં સમતા રમે,
 નિજ આતમ ધ્યાય ।
 દેવચંદ્ર તિળ મુનિ તળા,
 નિત વંદુ પાય ॥ રે જીવ૦ ॥ ૨૪ ॥

અર્થ:—દેવચંદ્ર મુનિ કહે છે કે કષ્ટ આપ્યા છતાં પણ
 પોતાના દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાલ ભાવમાં સંતોષ રાखે સમતા ઘરે અને
 આતમ શુદ્ધતા ધ્યાય તેવા મુનિના ધરણકમલ વંદુ છે ॥૨૪॥

॥ ટાલ ૪ થી ॥

॥ પ્રાણી ધરીષ્ટ સંગેગ વિચાર ॥ ૫ દેશી ॥

જ્ઞાન ધ્યાન ચારિત્રને રે,
 જો દ્રઢ કરવાં ચાહ ।
 તો એકાકી વિહરતાં રે,
 જિનકલ્પાદિ સાય રે
 પ્રાણી એકલ ભાવના ભાવ,
 શિવ મારગ સાધન ટાવ રે ॥

॥ પ્રાણી૦ ૫ આંકળી ॥ ૧ ॥

અર્થ:—જો મુનિ જ્ઞાન ધ્યાન અને ચારિત્રને દ્રઢ કરવા
 ઇચ્છે તો તે મુનિ જોઈને જોઈને જિનકલ્પ આદિ માન
 વગર એકાકી વિહરતાં રહે ॥ ૧ ॥

आव्यो पण तुं एकलो रे,
जाईश पण तुं एक ।
तो ए सर्व कुटुंबधी रे,
प्रीत किसि अविवेक रे ॥ प्राणी० ॥ ७ ॥

अर्थः—तुं अहिंसां एकलोज आव्यो छुं अने एकलोज जाईश तो आ अपिर कुटुंब अने अन्य अनेक पदार्थोयी हे अविवेकी ! तुं शा माटे प्रीति राखुं छुं ? ॥ ७ ॥

वन मांहे गज सिंहादिधी रे
विहरतां न टले जेह ।
जिण आसन रवि आधमे रे,
तिण आसन निशि छेहरे ॥ प्राणी० ॥ ८ ॥

अर्थः—मुनि वनमां गज सिंहादि देखी भय पामी पाछो हठे नहीं पण विहार करतां जे आसने रवि अस्त थाय तेज आसने निर्भयपणे रहि रात्री पूरी करे ॥ ८ ॥

आहार ग्रहे तप पारणेजी,
करमां लेप विहोण ।
एक बार पाणी पीवतां रे,
वनचारी चित्त अदीनरे ॥ प्राणी० ॥ ९ ॥

अर्थः—मुनि तपने पाण्ये स्वाद आदिकनी लोलुपता मूर्छादिक कर्म लेप रहिन संयम अर्थे दिनमां एक बार आ-

હાથે અને વૃક્ષ તાર પાળી વાવું અને વનપાળી તેડે મળે
મુનિ વૃક્ષો વિનંતે ॥ ૯ ॥

વૃદ્ધ રાંધ વા પ્રાણીયે

પર રાંધે ગુણ હાળ ॥

પર ધન પ્રાણી ચાર તે રે,

વૃક્ષપાળો મુગ્ધજાળ રે ॥ પ્રાણીય ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:—જે જે લોકો છે તે વૃદ્ધગત પર્ણપદ વૃદ્ધતા,
વ્યાપકતા, રક્ષકતા, કર્તા, ભોક્તા આદિપ્રાણી ઉપર છે
વળગર પર્ણપત્રી વૃદ્ધતા વ્યાપકતા રક્ષકતા આદિ છોડી
શુદ્ધાત્મ તત્ત્વને વૃદ્ધતાં મટે તો તે અનંત સુરતની સ્વાત્ત્વ
વળ વા મમે તો ગુણોની હાનિ થાય છે માટે પરમંગ તર્ક
વૃક્ષ શુદ્ધાત્મ ભાવમા મમળતા રહેતું તેજ વૃક્ષજન સત્ત્વ
શુદ્ધ સ્વાત્ત્વ છે. જે વા વસ્તુ વા ધન મટે તે ચોર જાણશે,
વળ પોતાની વસ્તુ ભોગવે તે નિર્ભયણે સહજે શુદ્ધતાં વર્તે
તેમ આત્મા વા પરિણતિ વૃદ્ધતા ॥ તર્કી જ્ઞાનાદિક નિજ પરિ-
ણતિમાં વૃદ્ધતા વ્યાપકતા રક્ષકતા કર્તા ભોક્તા આદિપદ
આદરે તોજ સાશ્વત સમાધિમા મમ રહે ॥ ૧૦ ॥

પર સંજોગથી વધ છેરે,

પર વિયોગથી મોશ્વ ॥

તેણે તર્કી પર મેલ્યાવડારે,

વૃક્ષપાળો નિજ પાળે ॥ પ્રાણીય ॥ ૧૧ ॥

અર્થ — વા મનામ તાર તાર જોડ્યાં મુક્તિ

છે. તે માટે પર મેલાવડો તર્જી પોતાના એકપણને જાણી
જ્ઞાનાદિક ગુણોને પુષ્ટ કર ॥ ૧૧ ॥

જન્મ ન પામ્યો સાથ કોરે,

સાથ ન મરશે કોય ।

દુઃખ વહેંચવા કો નહીંરે,

ક્ષણભંગુર સહુ લોચરે ॥ પ્રાણી૦ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:—કોઈ સાથે સલાહ કરી જન્મ પામ્યો નથી તેમ
મન્યો પણ નથી તેમ દુઃખ વહેંચવા પણ કોઈ સમર્થ નથી
પણ જેને જેવાં જન્મ મરણ દુઃખ આદિનો ઉદય હોય તેવોજ
તે ભોગવે સર્વ જીવનાં શરીર ક્ષણભંગુર છે માટે અક્ષય
આત્મ અંગમાં પોતાવણું જાણી એકત્વપણે ધિર રહો ॥૧૨॥

પરિજન મરતો દેખીનેરે,

શોક કરે જન મૂઢ ।

અવસરે વારો આપણોરે,

સહુ જનની રૂઢરે ॥ પ્રાણી૦ ॥ ૧૩ ॥

અર્થ:—પરિવારમાંથી કોઈને મરતો દેખી મૂઢ પુરુષ
શોક કરે છે વળી અવસરે સર્વનો તેમ આપણો પણ વારો
છે એમ જાણીને પરિજન અને શરીર રૂપર દ્રવ્યમાં મમતા
કરતા નથી તે અલંકાર શુદ્ધ નિજ આત્મ સ્વભાવ જાણી નિર્ભય
નિરાકુલ રહે છે ॥ ૧૩ ॥

સુરપતિ ચક્રી હરી વલીરે,

એકલા પરભવ જાય ।

તેથી કારણ છે પશ્વસ્તુ છે. માટે હે ભવિ ! તમે-પ્રાણી મનતા
અને સ્નેહ સંભાલ છોડી શુદ્ધ નિરંજન આત્મદેવને ઘ્યાયો
પોતાના શુદ્ધ સ્વરૂપનો અનુપમ અનુભવ અમ્પાસ કરો ॥૧॥

નરભવ શ્રાવક કુલ લહ્યો ॥ તું ॥

લાધો સમક્તિ સાર ॥ ભવિકં ॥

જિન આગમ રુચિશું સુણો ॥ તું ॥

આલસ નિંદ નિવાર ॥ ભવિકં ॥ ૨ ॥

અર્થ:--ઉત્તમ આર્ય ક્ષેત્રમાં નરભવ શ્રાવકકુલ સદ્ગુરુ
અને સત્શાસ્ત્ર યોગ પામ્યા કે જે દશે દ્રષ્ટાંત પામ્યો હોય
છે. પૂર્વી સામગ્રી પામી વિષય પ્રમાદ યશે મોગટ ન ગમાયો
અને સાર સમક્તિ પણ પામ્યા છો માટે આલસ અને નિંદા
છોડી જીનેશ્વરે પ્રરુપેલું આગમ કે જેમાં સમ્યક્પ્રાપ્તિ પોરી
સકલ કર્મનો નાશ કરી પરમનિશ્ચિત્તિ રૂપ મોક્ષપદની પ્રાપ્તિ
પાય છુ આદિ ભાવ ધનાદ્યા છે તે આગમ પરમ પ્રેમ રુચિ
આદર સહિત સાંભળો. વડી આગમમાં પંથાસ્તિકાપંથના અને
તે તત્ત્વના ભાવ પ્રત્યક્ષપણે સિદ્ધ કરી દેવાદ્યા છે તે
સાંભળો શકાદિ દોષ ટાળી નિઃશંક નિર્મયપણે મોક્ષપામ
જાયો ॥ ૨ ॥

સમયાંતર સહભાવનો ॥ તું ॥

દર્શન જ્ઞાન અનંત ॥ મં ॥

આનમ ભાવે ધિર મદા ॥ તું ॥

મનસ્ય ચરણ મહત્ ॥ મં ॥ ૩ ॥

પુદ્ગલ સંકલ વિવેકથી ॥ તુ૦ ॥

શુદ્ધ અમૂર્તિ રૂપ ॥ મ૦ ॥

ઈન્દ્રિય સુખ નિસ્પૃહ થઈ ॥ તુ૦ ॥

અકષાય અવાહ સ્વરૂપ ॥ મ૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ:—પુદ્ગલ તે પોતાના વર્ણ ગંધ રાસ સ્પર્શ સદૃશ પડાણ ત્રિત્વંસન ગ્રહણ ત્યાગ પુ આદિ અનેક રૂપી દશુન સહિત છે. પૃથી મિત્ર આત્મ જ્ઞાન દર્શન રમણ મુલ વીર દાન લાભ ભોગ ઉપભોગ ઉપભોગાદિ અનેક અરૂપી અમૂર્તિ દશુન યુક્ત સદા છે. કોઈ કાલે પણ તે પુદ્ગલાદિ અપ દ્રવ્યના વિરોધ દશુનવાલો હતો નહીં, છે નહીં, પરો નહીં માટે પરલક્ષણે પોતાનો ન જૂઓ. આત્મા સ્વલક્ષણે અભિ પરલક્ષણે નારિત રૂપ છે. ઇમ પરમ વિરેકે સ્વપર મિત્રતા જાગી પર મમતા આદિ ત્યાગી આપણા દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાલ ભાવના આપાપણાની રુઢી મતિ કરી ચિર ઉપયોગે અસંડ સમય આત્મશુદ્ધતા ધ્યાવો, આત્મ શુદ્ધતામાં ઉપયોગ રમાવો, ઈન્દ્રિય સુખથી નિસ્પૃહ થઈ કષાયો અને કષાયોનાં કારણ તત્ત્વી અવાધિન શુદ્ધાત્મ સ્વરૂપમાં દશુ ચિર કરો ॥ ૬ ॥

દ્રવ્યત્તણા પરિણામથી ॥ તુ૦ ॥

અગુરુ લઘુત્વ અનિત્ય ॥ મ૦ ॥

સત્ય સ્વભાવમયી સદા ॥ તુ૦ ॥

અસત્ય તત્ત્વો તુમે મિત્ત ॥ મ૦ ॥ ૭ ॥

અર્થ:—દ્રવ્યના પરિણામિકત્વવાળી અગુરુત્વ સ્વભાવ મદ્યો

नवे नवे सनपे नवा नवा पर्याये खड्गुण हानिवृद्धिपणे हुव
छतां उत्पाद व्यपनने परिणने छे. एवो अनित्य स्वभाव
छतां पन नित्य स्वभाववालो जने स्पादाद परिणामी जातन
स्वभाव ध्यावो, पोताना द्रव्य क्षेत्र काल जने भावे तदा तत्प
स्वभाववंत जातना छे जने पर द्रव्य क्षेत्र काल जने भावे
जस्तप छे. नाटे हे निज ! जस्तप तजि तत्प स्वभावमयी
जातन स्वरूप ध्यावो ॥ ७ ॥

निज गुण रमतो राम ए ॥ तु० ॥

सकल अकल गुण त्वाण ॥ भ० ॥

परमात्म पर ज्योति ए ॥ तु० ॥

अलख अलेप वत्ताण ॥ भ० ॥ ८ ॥

वर्ण.—जतना पोताना इह गुणनां रमतो पोवेज राम
छे, एउठे परम आरामी छे. बडी बुद्धिमी बडी शकाप नही
एहवो अकल जने सकल गुणनी खान छे. बडी ए परमात्मा
छे, परमावनो भोगी छे. सूर्य चंद्र तारा नक्षत्र रह आग्नि
आदिनी व्यावहारिक ज्योतिमी पर एउठे ज्ञान दर्शन रूप
अधैकिक परम ज्योतिवंत छे, बडी छद्मस्मने पूर्य लक्षणां
जावे नही एहवो छे. बडी जेन आकाशने कर्दनादि ठेप
लागे नही तेन जातन अंगे इहगल ठेप लागे नही एहवो
छे, पन जे मूझे इहगलनां पोतानां लागे नाने छे तेने
निष्पत्त गगनादि ठेप लाग्यो कहिये. पन इहगले जेने
स्वस्वरूपनां लक्ष छे तेने कर्म ठेप लाग्यो नयो एहवो जतना
सिद्धांतोनां उत्तर्यो छे ॥ ८ ॥

પંચ પૂજ્યથી પૂજ્ય એ ॥ તું ॥

સર્વ ધ્યેયથી ધ્યેય ॥ મં ॥

ધ્યાતા ધ્યાન રૂ ધ્યેય એ ॥ તું ॥

નિશ્ચે અમેદ એ શ્રેય ॥ મં ॥ ૧ ॥

અર્થ:--અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય અને સાધુ પંચ પરમેષ્ઠી પૂજ્ય છે તેમને પૂજવાથી જીવ દેવાદિક શુભ ગતિ પામે કેમકે પ્રશસ્ત રાગ તે પણ પુણ્યાશ્રવ રૂપ છે અને પોતાના પરમદેવને પૂજવું તે તો રાગ રહિત શુદ્ધાત્મ ભાવ છે. તો શુદ્ધાત્મ ભાવ સેવતો પુરુષ નિર્વાણ પદ પામે. અરિહંત અને આચાર્યાદિ તત્ત્વ ઉપદેશના દાતા છે પણ તે ઉપદેશને ગ્રહણ કરવાવાળો અને સેવવાવાળો આત્મા પોતેજ પૂજ્ય છે, વલિ આત્મશુદ્ધતા દિવાય જે અન્ય ધ્યેયનું ઘ્યાવું તે શુભ-શુભ બંધ પ્રકૃતિને વધારવાવાળું છે અને સહજ શુદ્ધાત્મ સ્વ-રૂપનું ઘ્યાવું તે શુભાશુભ બંધ વિના નિર્વાણ પદ આપનારું છે. માટે સકલ ધ્યેયમાં શુદ્ધાત્મ ભાવ તે પામ ધ્યેય છે. શુદ્ધ ધ્યાનને ઘ્યાવાવાળો પોતે આત્માજ છે અને ઉપયોગ શુદ્ધ ધ્યેયમાં ધિર કરવો તે ઉપયોગ પોતાનોજ છે અને શુદ્ધ ધ્યેય તે પોતાનુંજ શુદ્ધ સ્વરૂપ છે, ણમ ઘ્યાના ઘ્યાન અને ધ્યેય વ્યવહારે મેદ કહીયે અને નિશ્ચયનયે ણ પ્રમે ભાવ આત્માર્થી અમેદ પમે છે ણેએ આત્માનાજ છે તેજ શ્રેય કે. વલ્યાગશરી છે ॥ ૧ ॥

અનુભવ કરનાં ણહનો ॥ તું ॥

ધાણ પરમ પ્રમોદ ॥ મં ॥

एक रूप अभ्यासशुं ॥ तु० ॥

શિવ સુખ છે તસુ ગોદ ॥ મ૦ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:—આત્મ શુદ્ધતાનો અનુભવ કરતાં પરમ પ્રમોદ ઉપજે અને પુદ્ગલ વિષય અનુભવ રૂપ અશુદ્ધતા દહે. જે મુનિ અનંત લક્ષણમયી પોતાના જ્ઞાયક એક રૂપનો અભ્યાસ કરે—ધ્યાય તેને મોક્ષ સુખ પોતાની ગોદમાં દુઢે પોતાના સ્થોલા-માંજ છે ॥ ૧૦ ॥

बंध अवंध ए आत्मा ॥ तु० ॥

करता अकरता एह ॥ भ० ॥

एह भोगता अभोगता ॥ तु० ॥

स्याद्वाद गुण गेह ॥ भ० ॥ ११ ॥

અર્થ:—પદ્ધત્યના મમત્વયી બંધાયલો આત્મા દ્રવ્યકર્મ તથા ભાવકર્મ બાંધે છે પણ શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપ જાગી પર પારિણામિકતા ત્યાગ્યા પછી સ્વસ્વરૂપમાં રમે ત્યારથી તે અવંબ છે. વહી વ્યવહારનયની દ્રવ્યકર્મ અગર પુદ્ગલ વર્ગણા, જીવ વર્ગણી જીવ બાંધે છે અને નિશ્ચય નયની પોતાના ક્ષિય રૂક્ષગણે કરી પુદ્ગલ પરમાણુઆ અગર પુદ્ગલ વર્ગણા આપસમાં પુદ્ગલો સાથે બંધાય છે પણ જીવ, પુદ્ગલો સાથે બંધાતો નથી. વ્યવહાર નયની જીવ, દ્રવ્ય કર્મનો અને ગામ નગર ઘટ પટ્ટાદિનો કર્તા કહેવાય પણ નિશ્ચયનયની ગામ નગર કે ઘટ પટ તથા દ્રવ્યકર્મ પુદ્ગલ વર્ગણા આદિનો કર્તા જીવ નથી. પણ સ્વસ્વભાવનો કર્તા છે. રાગાદિ વદો પર ગુણ પર્યાયનો ભોગી જીવ કહેવાય પણ નિશ્ચય નયની

પર ગુણ પર્યાયનો મોગી જીવ નથી. અશુદ્ધ નિશ્ચયે રાગાદિ
અશુદ્ધતાનો મોગી છે પણ શુદ્ધ નિશ્ચયનયે પોતાનું શુદ્ધ
સ્વરૂપ જાણ્યા પછી પોતાના જ્ઞાનાનંદ આદિ અનંત શુદ્ધ
સ્વભાવનો મોગી છે એમ સ્યાદ્વાદ એજ ગુણનું ઘર છે ॥
॥ ૧૧ ॥

एक अनेक स्वरूप ए तु० ॥

नित्य अनित्य अनादि ॥ भ० ॥

सदसद्भावे परिणम्या ॥ तु० ॥

मुक्त सकल उन्माद ॥ भ० ॥ १२ ॥

અર્થ:—આત્મા પોતાના પરમ ચેતનત્વ સ્વભાવે નિશ્ચય
અનંત પર્યાયનો એક પિંડ એક રૂપ છે અને જ્ઞાન દર્શન
ધરણ સુખ ધીર્યાદિ કે વ્યવહારે અનેક રૂપ છે. દ્રવ્યાર્થિક-
નયે નિત્ય છે. નવા નવા પર્યાય પરિણમવે પર્યાયાર્થિકનયે
અનિત્ય છે. સ્વદ્રવ્યાદિકે સત્ય અને પદ્ધત્યાદિકે અસત્ય
છે. એમ સર્વે દ્રવ્યો સકલ સમય સદસદ્ભાવે પરિણમ્યા
અનાદિ સિદ્ધ છે. માટે મોહ મદિરાનો ઉન્માદ છોડી મયા-
વનુ વસ્તુ સ્વરૂપ જાણી પદ્ધત્યની મમતા છોડી શુદ્ધાત્મ
તત્ત્વમાં ટીન થયું જોડપૂ ॥ ૧૨ ॥

जप तप करिया स्वपथकी ॥ तु० ॥

अष्ट करम न विलाय ॥ भ० ॥

ते सद् आत्म ध्यानयी ॥ तु० ॥

क्षणमें खेरु थाय ॥ भ० ॥ १३ ॥

અર્થ:—તપ જપ કિરિયાનો સ્વપ કરવાયી જે આઠ કર્મનો નાશ થાય નહીં તે આઠ કર્મનો શુદ્ધાત્મ ધ્યાનવડે ક્ષણમાં ક્ષય થાય છે ॥ ૧૩ ॥

શુદ્ધાત્મ અનુભવ વિના ॥ તું ॥

વંધ હેતુ શુભ ચાલ ॥ મં ॥

આત્મ પરિણામે રમ્યા ॥ તું ॥

પ્રજ્ઞ આત્મવ પાલ ॥ મં ॥ ૧૪ ॥

અર્થ:—શુદ્ધાત્મ અનુભવ વિના શુભાશુભ સર્વે આચરણ તે કર્મવંધનાં હેતુ છે. જે જીવ શુદ્ધાત્મ પરિણામે રમ્યા તેને આત્મવરૂપ પાળી આવતું અટકાવવાને પાલ વાંધી છુટ્તે શુભાશુભ પુદ્ગલ દલ અને શુભાશુભ પુદ્ગલ પરિણામ રસ આવતા રોકવાને સંવર રૂપ આઠી પાલ વાંધી એમ જાણવું ॥ ૧૪ ॥

ઈમ જાણી નિજ આત્મા ॥ તું ॥

વરજી સકલ ઉપાધ ॥ મં ॥

ઉપાદેય અવલંબને ॥ તું ॥

પરમ સહોદર સાધ ॥ મં ॥ ૧૫ ॥

અર્થ:—એમ જાણી સકલ શુભાશુભ વિભાવ ઉપાધિ ટાલી એકલો સહજ નિજ શુદ્ધાત્મ ભાવ રૂપ શુદ્ધ તત્ત્વ ધ્યાઓ. શુદ્ધ આત્મભાવ રૂપ ઉપાદેય અવલંબને વર્તી પરમ મહોદય સિદ્ધિ પદ સાવ્ય સાધો-સિદ્ધ કરો ॥ ૧૫ ॥

ભરત ઈલાસુત તેતલી ॥ તું ॥

ઈત્યાદિક મુનિ શ્રદ્ધ ॥ મં ॥

આત્મ ધ્યાનથી એ તર્યા ॥ તુ ॥

પ્રણમે તે દેવચંદ્ર ॥ મ ॥ ૧૬ ॥

અર્થ:—મરત ચકી, ફલાયવિ કુંવર, વેતર્લી મુનિ, એ આદિ મુનિઓના વંદ શુદ્ધાત્મ ધ્યાનથી તરયા છે તેને દેવ-ચંદ્ર મુનિ વંદે છે. પરમાર્થ એ કે ઘણો કાલ અગર યોગે કાલ વાઢ્ય ચારિત્ર મશ્તિ કરો પણ જ્યારે પૂર્ણ સમભાવ આદરી સમયાનંતર શુદ્ધાત્મ ઉપયોગમાં મગ્ન લીન થશો તોજ કેવલજ્ઞાનાદિ શુદ્ધ ગુણો પામી સિદ્ધિ ધરશો ॥ ૧૬ ॥

॥ કાલ ૬ છઠી ॥

શીલગ શેરુંજે સિદ્ધયા ॥ એ દેશી ॥

ભાવના મુક્તિ નિશાળી જાળી,

ભાવો આસક્તિ આળીજી ।

યોગ કપાય કપટની હાળી,

થાયે નિર્મલ જાળીજી ॥ ભાવના ॥ ૧ ॥

અર્થ:—એ પંચ ભાવના મુક્તિની નિશાળી અર્થાત નિમ-રળી છે. એમ જાળી એ ભાવનાઓમાં વિશેષ રક્ત થઈ તમ-યના એ ભાવો, તેથી અપ્રશમ્ન યોગ કપાયો અને કપટ આદિ દુર્ગુણોની હાળી થાય. અને એ ભાવના નિર્મલ જાળી જે સેવે તે ઉનાવલો આત્મ શુદ્ધતા પામે ॥ ૧ ॥

પંચ ભાવના એ મુનિ મનને,

સંવર મ્યાળી વચ્ચાળીજી ।

ધારી શુદ્ધ તત્ત્વ વિચારવાવાલા રાજસાગર નામા પાઠક તે
શિષ્ય નિર્મલ જ્ઞાન અને નિર્મલ ધર્મના મંડાર સદુ સં
હિતકારી જ્ઞાનધરમ નામના પાઠક વર્ણી ॥ ૪ ॥

રાજહંસ સહયુરુ સુપસાયે,

દેવચંદ્ર ગુણ ગાયજી ।

ભવિક જીવ જે ભાવના ભાવે,

તેહ અમિત સુખ પાયજી ॥ મ૦ ॥ ૫ ॥

જેસલમેરી શાહ સુત્યાગી,

વર્દમાન વડ ભાગીજી ।

પુત્ર કલત્ર સકલ સોભાગી,

સાધુ ગુણના રાગીજી ॥ મ૦ ॥ ૬ ॥

તસ આગ્રહથી ભાવના ભાઈ,

ઢાલવંધમાં ગાઈજી ।

મળશે ગુણશે જે એ જ્ઞાતા,

લહેશે તે સુખ જ્ઞાતાજી ॥ મ૦ ॥ ૭ ॥

મન શુદ્ધ પંચે ભાવના ભાવો,

પાવન જિન ગુણ પાવોજી ।

મન મુનિવર ગુણ સંગ વસાવો,

મુગ્ધ સંપનિ ગૃહ થાવોજી ॥ મ૦ ॥ ૮ ॥

अष्ट प्रवचन मातानी सद्ग्यायो.

॥ दोहरा ॥

सुकृत कल्पतरु श्रेणिनी,
वर उत्तरकुरु भोमि ।
अध्यात्म रस शशि कला,
श्री जिन वाणी भौमि (नौमि?) ॥ १ ॥
दीपचंद पाठक सुगुरु,
पय वंदी अवदात ।
सार श्रमण गुण भावना,
गाइशुं प्रवचन मात ॥ २ ॥
जननी पुत्र हित शुभकरी,
तिम ए पवयण माय ।
चारित्र गुण गणवर्द्धनी,
निरमल शिव सुखदाय ॥ ३ ॥
भाव अयोगी करण रुचि,
मुनिवर गुप्ति धरंत ।
जो गुप्ति ना रहि शके,
तो सुमने विचरंत ॥ ४ ॥

गुप्ति एक संवरमयी,
 उच्छरंगीक परिणाम ।
 संवर निर्झर समितिथी,
 अपवादे गुणधाम ॥ ५ ॥
 द्रव्ये द्रव्यत चरणता,
 भावे भाव चरित्त ।
 भाव द्रष्टि द्रव्यत क्रिया,
 सेवि लहो शिव मित्त ॥ ६ ॥
 आत्म गुण प्राग्भावयी,
 जे साधक परिणाम ।
 समिति गुप्ति ते जिन कहे,
 साध्य सिद्धि शिव ठाम ॥ ७ ॥
 निश्चय करण रुचि थई
 समिति गुप्तिधर साधि ।
 परम अहिंसक भावयी,
 आराधे निरुपाधि ॥ ८ ॥
 परम महोदय साधवा,
 जेह थया उजमाल ।
 श्रमण भिक्षु माहण यति,
 गावुं तस गुणमाल ॥ ९ ॥

॥ टाल पोटली ॥

प्रथम गोवालगतो भवेज्जी ॥ ए देशी ॥

प्रथम अहिंसक व्रततणीजी,

उत्तम भावना एह ॥

संवर कारण उपदिशीजी,

समता रस गुण गेह ॥

मुनीत्तर इरिया समिति संभार,

आश्रव कर तनु योगधीजी,

दुष्ट चपलता वार ॥ मुनीत्तर० ॥ १ ॥

काय गुप्ति उत्तर्गनोजी,

प्रथम समिति अपवाद ॥

इरिया ते जे चालबोजी,

धरि आगम विधिवाद. मुनी० ॥ २ ॥

ज्ञान ध्यान तिश्तापनांजी,

धिर पेठा मुनिराज ॥

इयाने चपलपणो करेजी,

अनुभव रस सुखगज ॥ मुनी० ॥ ३ ॥

मुनि ऊट वनही धकीजी,

पानी कान्ज च्याग ।

जिन वंदन ग्रामांतरेजी,
के आहार निहार ॥ मुनी० ॥ ४ ॥

परम चरण संवर धरुजी,
सर्व जाण जिन दीठ ॥

शुचि समता रुचि ऊपजेजी,
तिणे मुनिने ए ईद्व ॥ मुनी० ॥ ५ ॥

राग बधे थिर भावथीजी,
ज्ञानविना परमाद ॥

वीतरागता ईहताजी,
विचरे मुनि साल्हाद ॥ मुनी० ॥ ६ ॥

ए शरीर भव मूल छे जी,
तसु पोपक आहार ।

जाव अयोगी नवि हुवेजी,
त्यां अनादि आचार ॥ मुनी० ॥ ७ ॥

कवलाहारे निहार छे जी,
एह अंग व्यवहार ।

धन्य अतनु परमातमाजी,
जिहां निश्चलता सार. मुनी० ॥ ८ ॥

पर परिणति कृत चपलताजी,
कीम मूकस्थेरे एह ।

एस विचारी कारणेजी,
करे गोचरी तेह ॥ मुनी० ॥ ९ ॥

क्षमावंत दयालुआजी,
निस्पृही तनु नीराग ।
निर्विषयी गजगतिपरेजी,
विचरे मुनि महा भाग ॥ मुनी० ॥ १० ॥

परमानंद रत्न अनुभव्याजी,
निज गुण रमता धोर ।
देवचंद मुनि वंदतांजी,
लहिये भवजल तीर ॥ मुनी० ॥ ११ ॥

॥ दाल बीजी ॥

॥ भावना मालती चूतीए ॥ ए देशी ॥

साधुजी समिति बीजी आदरो,
वचन निदोष परकासरे ।
गुप्ति उत्सर्गना समिति ते,
मार्ग अपवाद सुविलासरे ॥ साधु० ॥ १ ॥
भावना बीजा महावननणी,
जिन भणी सत्यना मूलर ।

भाव अहिंसकता वधे,
 सर्व संवर अनुकूलरे ॥ साधु० ॥ २ ॥
 मौनधारी मुनि नवि वहे,
 वचन जे आश्रव गेहरे ।
 आचरण ज्ञानने ध्याननो,
 साधक उपदिसे तेहरे ॥ साधु० ॥ ३ ॥
 उदित पर्याप्ति जे वचननी,
 ते करी श्रुत अनुसाररे ।
 बोध प्राग्भावी सज्जायथी,
 बलि करे जगत उपगाररे ॥ साधु० ॥ ४ ॥
 साधु निज वीर्यथी परतणो,
 नवि करे ग्रहणने त्यागरे ।
 ते भणी वचन गुप्ति रहे,
 एह उत्सर्ग मुनि मार्गरे ॥ साधु० ॥ ५ ॥
 योग जे आश्रवपद हतो,
 ते कयों निर्झरा रूपरे ।
 लोहथी कंचन मुनि करे,
 साधता साध्य चिद्रूपरे ॥ साधु० ॥ ६ ॥
 आत्म हित पर हित कारणे,
 आदरे पांच सिद्धायरे ।

ते भणी अत्तन वसनादिका,
 आश्रय सर्व अववायरे ॥ साधु० ॥ ७ ॥
 जिन गुण स्तवन निज तत्त्वने,
 जोड्वा करे अविरोधरे ।
 देशना भव्य प्रतिबोधवा,
 वायणा करण निज बोधरे ॥ साधु० ॥ ८ ॥
 नय गम भंग निक्षेपथी,
 स्वहित त्याहादयुत वाणरे ।
 सोल दश चार गुणसु मिलि,
 कहे अनुयोग सुपहाणरे ॥ साधु० ॥ ९ ॥
 सूत्रने अर्थ अनुयोग ए,
 वीय निर्गुक्ति संजुत्तरे,
 तीय भाष्ये नये भावियो,
 मुनि वदे वचन एम तंतरे ॥ साधु० ॥ १० ॥
 ज्ञान समुद्र समता भर्या,
 संवरी दया भंडाररे ।
 तत्त्व आनंद आत्वादता,
 वंदिए चरण गुणधाररे ॥ साधु० ॥ ११ ॥
 मोह उदये अमोही जिना,
 शुद्ध निज साध्य लयलीनरे ।

देवचंद्र तेह मुनि वंदिये,
ज्ञान अमृत रस पीनरे साधु० ॥ १२ ॥

॥ ढाल श्रीजी ॥

॥ झांझरिया मुनिवर ॥ ए देशी ॥

समिति तीसरी एपणाजी,
पांच महाव्रत मूल ।
अणहारी उत्सर्गनोजी,
ए अपवाद अमूल;
मनमोहन मुनिवर समितिसदाचित्तधारा॥१॥
चेतनता चेतनतणीजी,
नवि परसंगी तेह ।
तिण पर सन्मुख नवि करेजी,
आतमरती व्रती जेह ॥ मन० ॥ २ ॥
काय योग पुद्गल ग्रहेजी,
एह न आतम धर्म ।
जाणग करता भोगताजी,
हुं माहरो ए मर्म ॥ मन० ॥ ३ ॥
अणभिसंधि चल वीर्यनीजी,
रोधक शक्ति अभाव ।

पण अभिसंधिज वीर्यधीजी,
 कीम ग्रहे परभाव ॥ मन० ॥ ४ ॥
 इमं पर त्यागी संवरीजी,
 न ग्रहे पुद्गल खंध ।
 साधक कारण राखवाजी,
 अशनादिक संबंध ॥ मन० ॥ ५ ॥
 आत्म तत्त्व अनंतताजी,
 ज्ञान विना न जणाय ।
 तेह प्रगट करवा भणीजी,
 धृत सहस्राष्ट उपाय ॥ मन० ॥ ६ ॥
 तेह जेहथी देह रहेजी.
 आहारे घलवान् ।
 साध्य अधूरे हेतुनेजी,
 केम तजे गुणवान् ॥ ७ ॥
 तनु अनुपायी वीर्यनोजी,
 वर्तन अशन संजोग ।
 हृत्त पटि सम जाणीनेजी,
 लगनादिक उपभोग ॥ मन० ॥ ८ ॥
 जो साधकता नरो अडेजी,
 तो न ग्रहे जाहार ।

बाधक परिणति वारवाजी,
 अशनादिक उपचार ॥ मन० ॥ ९ ॥
 सुडतालीसे द्रव्यनाजी,
 दोष तजी नीराग ।
 असंभ्रांति मूर्च्छा विनाजी,
 भ्रमर पेरे वडभाग ॥ मन० ॥ १० ॥
 तत्त्व रुचि तत्त्वाश्रयीजी,
 तत्त्व रसोक निग्रंथ ।
 कर्म उदये आहारतांजी,
 मुनि माने पलीपंथ ॥ मन० ॥ ११ ॥
 लाभधकी पण घन लहेजी,
 अति निर्झरा करंत ।
 पाम्ये अण व्यापकपणेजी,
 निरमल संत महंत ॥ मन० ॥ १२ ॥
 अणाहारता साधताजी,
 समता अमृत कंद ।
 भिक्षु श्रमण वाचंयमीजी,
 ते वंदे देवचंद ॥ मन० ॥ १३ ॥

॥ ढाल चोथी ॥

॥ भोलीडा हेंतारे विषय न रांचीए ॥ ए देशी ॥

समिति चोथीरे चउ गति वारणी,

भाखी श्री जिनराज ।

राखी परम अहिंसक मुनिवर,

चाखी ज्ञान समाज ॥ १ ॥

सहज संवेगीरे समिति परिणम,

साधन आत्म काज ।

आराधन ए संवर भावनो,

भव जल तारण जहाज ॥ सहज० ॥ २ ॥

अभिलाषी निज आत्म तत्त्वना,

साखी करि सिद्धांत ॥

नाखी सर्व परिग्रह संगने,

ध्यानाकाशीरे संत ॥ सहज० ॥ ३ ॥

संवर पंचतणी ए भावना,

निरुपाधिक अप्रमाद ।

सर्व परिग्रह त्याग असंगता,

तेहनो ए अपवाद ॥ सहज० ॥ ४ ॥

इयाने मुनिवर उपकरण संगहे,

जे परभाव विरक्त ।

देह अमोहीरे नवि लोही कदा,
 रत्नत्रयी संपत्त ॥ सहज० ॥ ५ ॥
 भाव अहिंसकता कारण भणी,
 द्रव्य अहिंसक साधि ।
 रजोहरण मुख वस्त्रादिक धरे,
 वस्त्रा योग समाधि ॥ सहज० ॥ ६ ॥
 शिव साधननो मूल ते ज्ञान छे,
 तेहनो हेतु सद्ज्ञाय ।
 ते आहारे ते बाल पात्रथी,
 जयणाए ग्रहयाय ॥ सहज० ॥ ७ ॥
 बाल तरुण नर नारी जंतुने,
 नग्न दुर्गच्छानो हेतु ।
 तिणे चोलपट ग्रही मुनि उपदिशे,
 शुद्ध धरम संकेत ॥ सहज० ॥ ८ ॥
 दंस मसक शीतादि परिसहे,
 न रहे ध्यान समाधि ।
 कल्पक आदिक निरमोहीपणें,
 धारं मुनि निस्त्राध ॥ सहज० ॥ ९ ॥
 न्येय अन्येय नदीना ज्ञाननां,
 कागज दंड ग्रहंन ।

दश वैकालीक भगवई साखथी,
 तन धिरताने रे तंत ॥ सहज० ॥ १० ॥
 लघु सजीव सचित्त रजादिनो,
 वारण दुःख संघट्ट ।
 देखी पूंजेरे मुनिवर तेहथी,
 ए पूरव मुनिवट्ट ॥ सहज० ॥ ११ ॥
 पुद्गल खंध ग्रहण निखेवना,
 द्रव्ये जयणारे तास ।
 भावे आत्म परिणति नवनवी,
 ग्रहतां समिति प्रकाश ॥ सहज० ॥ १२ ॥
 बाधक भाव अद्वेषणें तजे,
 साधक ले गत राग ।
 पूरव गुण रक्षक पोषकपणे,
 नीपजते शिव माग ॥ सहज० ॥ १३ ॥
 संजम श्रेणेंरे संचरता मुनि,
 हरे कर्म कलंक ।
 धरता समता रस एकत्वता,
 तत्त्व रमणी निशंक ॥ सहज० ॥ १४ ॥
 जग उपगारीरे नागक भव्यना,
 लायक पूर्णानंद ।

देवचंद एहवा मुनिराजना,
वंदे पय अरविंद ॥ सहज० ॥ १५ ॥

॥ ढाल पांचमी ॥

चेतन चेतजोरे ॥ पं देशीं ॥

पंचमी समिति कहि अंति सुंदरूरे,
पारिठावणिया नाम ।
परम अहिंसक धर्म गधारणीरे,
मृदु करुणा परिणाम ॥ १ ॥
मुनिवर सेवज्योरे,
समिति सदा सुखदाय ।
धिरता भावे संयम सोहायछेरे,
निरमल संवर थाय ॥ मुनिवर० ॥ २ ॥
देह नेहयो चंचलता यथेरे,
विकसे दुष्ट कषाय ।
निग ननु राग घ्याने रमेजी,
ज्ञान चरण सुपसाय । मुनि० ॥ ३ ॥
जिह्वां शरीर जिह्वां मल उपजेरे,
नेह नगा शरीरहार ।

घरे जंतु घर फिर अणदृष्ट्याने,
 सकल दुगंठा घर ॥ मुनि० ॥ २ ॥
 संयम दाधक आज्ञा विनाधनाने,
 आणा पातक जाणि ।
 उपधि अरान शिष्यादिक परटदरे,
 आयति लाभ पिठाणि ॥ मु० ॥ ५ ॥
 वध्या आहारं तपीया परटदरे,
 निज फोटे अश्रमाद ।
 देह अरागी भान अघ्यापनारे,
 पीरतो ए अपवाद मु० ॥ ६ ॥
 संतोषादिक दूषण एतिहारीरे,
 घरती रागने द्वेष ।
 आगम रीते परटदरी वारे,
 लापर हेतु विरोध ॥ मु० ॥ ७ ॥
 बलवान्तात आहारदरी क्षमीरे,
 शिज बलवादि मुनीश ।
 तेने परटदरी एव ज्ञानवादिरे,
 तेह अरान बली दीन ॥ मु० ॥ ८ ॥
 रागे प्रवचनवादिरे परटदरी,
 विविधक महान्तात

थिविर कल्पनो प्रति अपवाद छेरे,
ग्लानादिक नहि काम ॥ मु० ॥ ९ ॥

एह द्रव्यधी भावमारै,
बाधक जे परिणाम ।

द्वेष निवारी भादकता विनारे,
सर्व विभाव विराम ॥ मु० ॥ १० ॥

आतम परिणति तत्त्वमयी करेरे,
परिहरता परभाव ॥

द्रव्य समिति पिण भावभणी धरेरे,
मुनिनो एह स्वभाव ॥ मु० ॥ ११ ॥

पंच समिति समता परिणामधीरे,
क्षमा कोष गत रोष ।

भावन पावन संयम साधनारे,
करता गुण गण पोष ॥ मु० ॥ १२ ॥

साव्यरसी निज तत्वे नन्मयीरे,
दृष्टरंगी निर्माय ।

योग क्रिया फल भाव अवंचनारे,
शुचि अनुभव मुम्य दाय ॥ मु० ॥ १३ ॥

आणायुन नाणो दर्शनारे,
निश्चय निग्रह वन ।

देवचंद्र एहवा निर्ग्रंथ तेरे,
मुज गुरु तत्त्व महंत ॥ मु० ॥

॥ ढाल छट्टी ॥

॥ बैरागी थपोरे ॥ ए देशी ॥

मुनि मन वसि करो,
मन ए आत्तव गेहोरे ।
मन ममता रस्ती,
मनधीरे ढालो यति वर तेहोरे ॥ मुनि० ॥ १ ॥

पुष्ट तुरंग चित्त ते कलुंरे,
सो मोह नृपति प्रधान ।
आर्त रौद्रना खेत्र एरे,
रोक !!! तुं ज्ञान निधानरे ॥ मुनि० ॥ २ ॥

गुप्ति प्रथम ए सखुनेरे,
धर्म शुकलनारे कंद ॥
वस्तु धर्म चिन्तन रन्यारे,
नाथे पूर्णानंदरे ॥ मुनि० ॥ ३ ॥

योग ने पुद्गल जांग छेरे,
वांधे अभिनव कर्म ।

योग वर्त्तना कंपनारे,
 नवि ए आत्म धर्मरे ॥ मुनि० ॥ ४ ॥
 वीर्य चपल परसंगमीरे,
 एह न साधक पक्ष ।
 ज्ञान चरण सहकारनारे,
 वरतावे मुनि दक्षरे ॥ मुनि० ॥ ५ ॥
 सविकल्पक गुण साधनारे,
 ध्यानीने न मुहाय ।
 निर्विकल्प अनुभव रसीरे ॥
 आत्मानंदी धायरे ॥ मुनि० ॥ ६ ॥
 रत्नत्रयीनी भेदनारे,
 एह समल व्यवहार ।
 त्रिगुण वीर्य एकत्वतारे,
 निर्मल आत्माचाररे ॥ मुनि० ॥ ७ ॥
 शुक्रव्यान श्रुतलंघनीरे,
 ए पण साधन दाव ।
 वस्तु धर्म उल्लंगमांरे,
 गुण गुणी एक स्वभापरे ॥ मुनि० ॥ ८ ॥
 परमहाय गुण वर्त्तनारे,
 वस्तु धर्म न कदाय ।

साध्यरत्नी तो कीम ग्रहेरे,
 साधु चित्त सहायरे ॥ मुनि० ॥ ९ ॥
 आत्म रुचि आत्मालयीरे,
 ध्याता तत्त्व अनंत ।
 स्यादवाद ज्ञानी मुनिरे,
 तत्त्व रमण उपसंतरे ॥ मुनि० ॥ १० ॥
 नवि अपवाद रुचि कदारे,
 शिव रसीया अनगार ।
 शक्ति यथागम सेवतारे,
 निंदे कर्म प्रचाररे ॥ मुनि० ॥ ११ ॥
 शुद्ध सिद्ध निज तत्त्वतारे,
 पूर्णानंद समाज ।
 देवचंद्र पद साधतारे,
 नमीए ते मुनिराजरे ॥ मुनि० ॥ १२ ॥

॥ शाल सातमी ॥

सुमति सदाए शालमे चणे ॥ ए देशो ॥ हमि० ॥

वचन गुप्ति सुधी धरां.

वचन ते कर्म सहाय, सलुणा ।

ઉદયાશ્રિત જે ચેતના,
 નિશ્ચય તેહ અપાય, સલુણા ॥ વચન૦ ॥૧॥
 વચન અગોચર આતમા,
 સિદ્ધ તે વચનાતીત, સલુણા ।
 સત્તા અસ્તિ સ્વભાવમાં,
 ભાષક ભાવ અનીત, સલુણા ॥ વચન૦ ॥૨॥
 અનુભવ રસ આસ્વાદતા,
 ફરતા આતમ ધ્યાન, સલુણા ।
 વચન તે વાધક ભાવ છે,
 ન વદે મુનિ અદીન, સલુણા ॥ વચન૦ ॥૩॥
 વચનાસત્ર પલટાવ્યા,
 મુનિ સાધે સ્વાધ્યાય, સલુણા ।
 તેહ સર્વથા ગોપત્રાં,
 પરમ મહારસ થાય, સલુણા ॥ વચન૦ ॥૪॥
 ભાષા પુદ્ગલ વર્ગણા,
 પ્રહ્લણ નિસર્ગ ટપાવિ, સલુણા ।
 કરવા આનમ ચોર્યને,
 ધ્યાને પ્રેં ધ્યાયો, સલુણા ॥ વચન૦ ॥૫॥
 વાચન લોગ્ન ચેતના,
 આનમ ગુણ મદન, સલુણા ।

तावत् सर्वे निर्झरा,

जास्तवपर आवत्त, तलुणा ॥ वचन० ॥६॥

ईम जाणी यिर संजमो,

न करे चपलीनंध, तलुणा ।

आत्मानंद आराधतां,

आलेच्छी निर्धेय, तलुणा ॥ वचन० ॥७॥

साध्य शुद्ध परमात्मा,

तसु साधन उत्तर्ग, तलुणा ।

वारे भेदे तप द्विविधे,

सकल श्रेष्ठ व्युत्तर्ग, तलुणा ॥ वचन० ॥८॥

समकित गुण गुणटाणे कर्यो,

साध्य अयोगी भाव, तलुणा ।

उपादानता तेहनी,

गुतिरूप विरभाव, तलुणा ॥ वचन० ॥९॥

गुति रुचि गुते रजस,

कारण सन्निति प्रबंध, तलुणा ।

करता विरता ईश्वर,

प्रहे तत्त्व गुण नव, तलुणा ॥ वचन० ॥१०॥

अरनादे

दृष्टि न चूड जह, तलुणा ।

પ્રણમે નિત્યપ્રત્યે ભાવશું,
 દેવચંદ્ર મુનિ તેહ, સલુણા ॥ વચન ॥૧૧॥

॥ ઠાલ આઠમી ॥

॥ ફલના ઘોસ પ્રમુજીને શિર ચઢે ॥ ૫ દેશી ॥

ગુપ્તિ સંભારોરે ત્રીજી મુનિવર,
 જેહથી પરમ આનંદોજી ।
 મોહ ટલે ઘનઘાતી પરિગલે,
 પ્રગટે જ્ઞાન અમંદોજી ॥ ગુપ્તિ૦ ॥ ૧ ॥
 કરિ શુભ અગુમે ભવ ભ્રમ જે છે,
 નિળ તજિ નનુ વ્યાપારોજી ।
 ચંચલ ભાવ તે આમ્રવ મૂલ છે,
 જીવ અચલ અવિકારોજી ॥ ગુપ્તિ૦ ॥ ૨ ॥
 દંદ્રિ વિષય સકલનો દ્વાર ન,
 વંધ હેનુ દ્રવ ગદ્દાજી ।
 અમિત્રવ કર્મ ઘટે નનુ યોગથી,
 નિગ વિર કરિત દેહાજી ॥ ગુપ્તિ૦ ॥ ૩ ॥
 આનમ વૌચ ફર પમ્મંન જે,
 ને કરિત નનુ યોગજી ।

चेतन सत्ता रे परम अयोगी छे,
निर्मल धिर उपयोगजी ॥ गुप्ति० ॥ ४ ॥

जावत कंपन तावत बंध छे,
भाख्युं भगवड् अंगेजी ।
ते माटे ध्रुव तत्त्व रस्ते रमे,
माहण ध्यान प्रसंगेजी ॥ गुप्ति० ॥ ५ ॥

वीर्य सहायीरे आत्म धर्मनो,
अचल सहज अप्रयासोजी ।
ते परभाव सहायी किम करे,
मुनिवर गुण आवासोजी ॥ गुप्ति० ॥ ६ ॥

खंती मुक्ती अकिंचनी,
शौच ब्रह्मधर धीरोजी ।
विषय परिपह सैन्य विदारवा,
वीर परम सौंडीरोजी ॥ गुप्ति० ॥ ७ ॥

कर्म पडल दल क्षय करवा रस्ती,
आत्म ऋद्धि समृद्धोजी ।
देवचंद्र जिन आणा पालता,
बंदो गुरु गुण वृद्धोजी ॥ गुप्ति० ॥ ८ ॥

॥ दाल नयमी ॥

॥ रसीयानी देशी ॥

धर्म धुरंधर मुनिवर सखही,
 नाण चरण संपन्न, सुगुण नर ।
 ईंद्रि भोग तजी निज सुख भजी,
 भवचारक ऊर्ध्विज्ञ, सुगुणनर ॥ धर्म० ॥ १ ॥
 द्रव्य भाव साची सरधा धरी,
 परिहरी शंकादि दोष । सुगुणनर ।
 कारण कारज साधन आदरी,
 धरी सुध्यान संतोष ॥ सुगु० ॥ २ ॥
 गुण पर्याये वस्तु परस्वता,
 शीख उभय भंडार । सु०
 परिणति शक्ति स्वरूपनां परिणमि,
 करता तसु व्यवहार ॥ सुगु० ॥ ३ ॥
 लोकसन्न श्रीनिगिच्छा धारता,
 करता संयम वृद्धि ।
 मुल उन्नर गुण सर्व संभारता,
 धरता आनम शुद्धि ॥ सुगु० ॥ ४ ॥
 श्रुतधारी श्रुतधर्गनिश्रामो,
 वर्म कर्मा त्रिक जाग ।

अभ्यासी अभिनय श्रुतसारना,
 अविनासी उपयोग ॥ सुगु० ॥ ५ ॥
 द्रव्य भाव आन्तर मल टालता,
 पालता संयम सार । सुगु० ॥
 ताची जैन क्रिया संभालता,
 गालता कर्म विकार ॥ सुगु० ॥ ६ ॥
 सामायिक आदिक गुण धेणिनां,
 रमता बदतेरे भाव । सुगु० ॥
 तीन लोकधी भिन्न त्रिलोकनां,
 शून्यनिक छे जसु पाप ॥ सुगु० ॥ ७ ॥
 अधिक गुणी निज तुल्य गुणीयकी,
 मिलता ते सुनिराज । सुगु० ॥
 परम सनाधि तिथि भवजलधिता,
 तारण तरण जलान ॥ सुगु० ॥ ८ ॥
 सनवितवंत संरम गुण ईहना,
 ते धरवा अलमर्थ । सुगु० ॥
 संवेग पत्नी भावे मोमता,
 फोहता मायाचे अर्थ ॥ सुगु० ॥ ९ ॥
 आप प्रमत्ताड नाव मायना,
 रावता सुनि सुलगा । सुगु० ॥

अप्रमत्त मुनि श्रुत तत्त्व पृच्छवा,
 सेवे जासु अभंग ॥ सुगु० ॥ १० ॥
 सहस्रणा आगम अनुमोदता,
 गुणकर संयम चालि । सुगु० ॥
 व्यवहारे साची ते साचवे,
 आयति लाभ संभालि ॥ सुगु० ॥ ११ ॥
 दुष्करकारीथी अधिका कहे,
 पृहत्कल्प व्यवहार । सुगु० ॥
 उपदेश माला भगवई अंगने,
 गीताग्र अधिकार ॥ सुगु० ॥ १२ ॥
 भाव चरण स्यानक फरस्या विना,
 न हुये संयम धर्म । सुगु० ॥
 ते श्याने जूठ ते ऊषरे,
 जे जाणे प्रवचन मर्म ॥ सुगु० ॥ १३ ॥
 यदा लाभे निज सन्मत थापया,
 परजनरंजन काज । सुगु० ॥
 ज्ञान क्रिया द्रव्यन विधि साचये,
 नेह नहि मुनिगज ॥ सुगु० ॥ १४ ॥
 बाघ दया एकाने उपदिशे,
 श्रुत आश्रय विहीन । सुगु० ॥

वग पेरे ठगता मूरख लोकने,
 बहु भमसे तेह दीन ॥ सुगु० ॥ १५ ॥
 अध्यात्म परिणति साधन ग्रही,
 उचित वहे आचार । सुगु० ॥
 जिन आणा अविराधक पुरुष जे,
 धन्य तेहनो अवतार ॥ सुगु० ॥ १६ ॥
 द्रव्य क्रिया नेमित्तिक हेतु छे,
 भावधर्म लयलीन । सुगु० ॥
 निरुपाधिकता जे निज अंशनी,
 माने लाभ नवीन ॥ सुगु० ॥ १७ ॥
 परिणति दोष भणी जे निंदता,
 कहेता परिणति धर्म । सुगु० ॥
 योग ग्रंथना भाव प्रकाशता,
 तेह विदारे हो कर्म ॥ सुगु० ॥ १८ ॥
 अल्प क्रिया पण उपकारोपणे,
 ज्ञानि साधे हो सिद्ध । सुगु० ॥
 देवचंद्र सुविहित मुनिवृंदने,
 प्रणम्यां सयल समृद्धि ॥ सुगु० ॥ १९ ॥

॥ कलश ॥

॥ राग धन्यात्री ॥

ते तरियारे भाई ते तरिया,
 जे जिनशाशन अनुसरियाजी ।
 जेह करे सुविहित मुनि किरिया,
 ज्ञानामृत रस दरियाजी ॥ ते तरिया० ॥१॥
 विषय कषाय सहु परिहरिया,
 उत्तम समता वरियाजी ।
 शील संनाहथकी पाखरिया,
 भवसमुद्र जल तरियाजी ॥ ते तरिया० ॥२॥
 समिति गुपतिशुं जे परिवरिया,
 आत्मानंदे भरियाजी ।
 आस्रव द्वार सकल आवरिया,
 घर संवर संवरियाजी ॥ ते तरिया० ॥३॥
 खरतर मुनि आचरणा चरिया,
 राजसार गुण गिरियाजी ।
 ज्ञान धरम तप ध्याने बसिया,
 श्रुत रहस्यन रमियाजी ॥ ते तरिया० ॥४॥
 दीपचंद्र पाठक पद धरिया,
 विनय खण सागरियाजी ।

देवचंद मुनि गुण उचरिया,
 कर्म अरि निझरियाजी ॥ ते तरिया० ॥५॥
 सुरगिरि सुंदर जिनवर मंदिर,
 शोभित नगर सवाईजी ।
 नवानगर चोमासु करिने,
 मुनिवर गुण धुति गाईजी ॥ते तरिया०॥६॥
 अरिहा अणविचार्यो
 विस्तरि जस संपदा ।
 निग्रंथ वंदन स्तवन करतां
 परम मंगल सुख तदा ॥ १ ॥

॥ अथ श्री प्रभञ्जनानी सङ्क्षाय लिख्यते ॥

॥ बाल १ स्त्री ॥ नाटकीयानी नन्दनी ॥ १ देशी ॥

गिरि बेनाहयने ऊपरे, चक्रांका नयरी छो ॥ अहो चक्रांका० ॥
चक्रायुध राजा तिहां, जीरया सवि बपरी छो ॥

अहो जीरया० ॥ १ ॥

मदन छता तरु सुंदरी, गुण शील अर्चमा छो ॥ अहो गुण० ॥
पुथी तात प्रभञ्जना, रूपे रति रमा छो ॥

अहो रूपे० ॥ २ ॥

विद्याधर मूषर गुना, बहु मिलि इक पंते छो ॥ अहो बहु० ॥
राधाप्रेम मंडावियो, वर वरमा खंते छो ॥ अहो वर० ॥ ३ ॥

कम्पा एक हजग्या, प्रभञ्जना चाडी छो ॥ अहो प्रभञ्जना० ॥
आर्य संहमां आवनां, वन खंड विचाली छो ॥

अहो वन० ॥ ४ ॥

निंदकी सुवलिष्टना, बहु भुगनी संगे छो ॥ अहो बहु० ॥
मातु विहारे विदग्धां, वंदे मन रंगे छो ॥

अहो वंदे० ॥ ५ ॥

आपनं तले प रडो, उमाहो रपो छे छो ॥ अहो० ॥
दिनदे वन्दे विन्द, वर वर॥ इल्ले छो ॥

अहो वर० ॥ ६ ॥

ए इपो हित जाणो तुमे, एयी नवि सिद्धि लो ॥ अहो एयी० ॥
विषय हलाहल विष जिहां, शी अमृत बुझि लो ॥

अहो शी० ॥ ७ ॥

भोग संग कारमा कछा, जिनराज सदाई लो ॥ अहो जिन० ॥
राग द्वेष संगे ववे, भव भ्रमण सदाई लो ॥

अहो भव० ॥ ८ ॥

राज सुता कहे साच ए, जे भाखो वानी लो ॥ अहो जे० ॥
पण ए मूल अनादिनी, किम जाए छंडानी लो ॥

अहो ॥ किम० ॥ ९ ॥

जेह तजे ते धन्य छे, सेवक जिनजीना लो ॥ अहो सेवक० ॥
हमे जड पुट्ट रस रम्पा, मोहे लपटीना लो ॥

अहो मोहे० ॥ १० ॥

अध्यात्म रस पानपी, मीना मुनि राया लो ॥ अहो पीना० ॥
हे परपरिगतिरति तर्पी, निज तत्त्वे तनाया लो ॥

अहो निज० ॥ ११ ॥

अमने पिण करवो बटे, कारण संपोमे लो ॥ अहो कारण० ॥
पण चेतनता परिणमे, जड पुट्टना भोगे लो ॥

अहो जड० ॥ १२ ॥

अत्र कन्पा पण उद्धरे, चिन्ति हवे मीने लो ॥ अहो चि० ॥
पछी पण पद नन्दवा, उदम नचिने लो ॥

अहो उदम० ॥ १३ ॥

प्रभञ्जन करे हे मन्त्र ए कण मन्त्र जे ॥ अहो ए कण० ॥
धर्म प्रथम कर्मे मन्त्र उदम मन्त्र जे ॥

अहो उदम० ॥ १४ ॥

सम्यक्ध्याने वहेचतारे । अप्पा । हुं अमूर्त चिद्रूप रे ॥
कर्ता भोक्ता तत्त्वनी रे । अप्पा । अक्षय अक्रिय अनुप रे ॥
सु० ॥ १० ॥

सर्व विभाव धकी जुदो रे । अप्पा । निश्चय निज अनुमूर्ति ॥
पूर्णानंदी परणम रे । अ० । नहि पर परिणति रीति ॥
सु० ॥ ११ ॥

सिद्ध सनो ए संग्रहे रे । अप्पा० । पर रंगे पल्लाय ॥
संगांगी भावे करी रे । अप्पा० । अशुद्ध विभाव अपाय रे ॥
सु० ॥ १२ ॥

शुद्ध निश्चय नये करी रे । अप्पा । आत्म भाव अनंत ।
तेह अशुद्धनये करी रे । अ० । दुष्ट विभाव महंत रे ॥
सु० ॥ १३ ॥

द्रव्य कर्म कर्ता धयो रे । अप्पा० । नय अशुद्ध व्यवहार ॥
तेह निवारो स्वपदेरे । अप्पा । रमतां शुद्ध व्यवहार रे ॥
सु० ॥ १४ ॥

व्यवहारे समरे धके रे । अप्पा० । समरे निश्चय तिवार ।
प्रवृत्ति समारे विकल्पने रे । अप्पा० । तेरी परिणति सार रे ॥
सु० ॥ १५ ॥

पुद्गलने पर जीवयी रे । अप्पा० । कीवो भेद विज्ञान ॥
बाधकता करे ठलि रे । अप्पा० । हवे कुण रोके ध्यान रे ॥
सु० ॥ १६ ॥

आलंबन भावन वने र । अप्पा० । धर्म ध्यान प्रगटाय ॥
देवचंद्र पद साधना र । अ० । एहिज शुद्ध उपाय रे ॥
सुज्ञानी० ॥ १७ ॥

॥ ढाल ३ जी ॥ तुठो तुठारे मुज साहेव जगनो तूठो ॥ ए देशी ॥

आयो आयोरे अनुभव आत्मचो आयो ।

शुद्ध निमित्त आलंवन भजतां, आत्मालंवन पायो रे ॥

अनुभव० ॥ १ ॥

आत्मक्षेत्री गुण परजाय विधि, तिहां उपयोग रमायो ।

पर परिणति परीते जाणी, तास विकल्प गमायो रे ॥

अनुभव० ॥ २ ॥

पृथक्त्व वितर्क शुक्ल आरोही, गुण गुणी एक समायो ।

परजय द्रव्य विनर्क एकता, दुर्द्धर मोह खपायो रे ॥

अनु० ॥ ३ ॥

अनंतानुबंधी सुभटने कात्री, दर्शन मोह गमायो ।

तिरि गति हेतु प्रकृति क्षय करी, थपो आत्मरस रायो रे ॥

अनु० ॥ ४ ॥

द्वितीय तृतीय थोकडी खपावी, वेद युगल क्षय थायो ।

हास्यादिक सत्तायी ध्वंसी, उदय वेद मिटायो रे ॥ अनु० ॥ ५ ॥

षड् अवेदी ने अविबारी, हृण्यो संजलनो कयायो ।

मायों मोहचरण खापक करी, पूरण समता समायो रे ॥ अनु० ॥ ६ ॥

घनवात्री त्रिक योद्धा लडिजा, ध्यान एकत्वने घ्यायो ।

ज्ञानावरणादिक भट पडिया, जीत निशान घुरायो रे ॥

अनु० ॥ ७ ॥

केवलज्ञान दर्शनगुण प्रगट्या, महाराजपद पायो ।

शेष अधात्री कर्म क्षिण दल, उदय अवध दिखायो रे ॥

अनु० ॥ ८ ॥

सयोगी केवली धया प्रभंजना, लोकालोक जणायो ।
तीन काल्नी विविध वर्तना, एक समे ओलखायो रे ॥

अनु० ॥ ९ ॥

सर्व साधवाये वंदना कीर्षी, गुणी विनय उपजायो ।
देव देवी तव स्तवे गुणस्तुति, जगजय पडह वजायो रे ॥

अनु० ॥ १० ॥

सहस्र कन्यका दीक्षा लीची, आश्रव सर्व तजायो ।
जग उपगारी देश विहारे, शुद्ध धरम दीपायो रे ॥

अनु० ॥ ११ ॥

कारण जोगे कारज सावे, तेह चतुर गाइजे ।
आतम साधन निर्बल सावे, परमानंद पाइजे रे ॥

अनुभव० ॥ १२ ॥

ए अधिकार कल्लो गुणरागे, वरागे मन भावी ।
वसुदेव हांडतने अनुसारे, मुनि गुण भावना भावी रे ॥

अनु० ॥ १३ ॥

मुनि गुण धुणतां भावविशुद्धे, भव विछेदन यावे ।
पूर्णानंद पद एहरी उलसे, साधन शक्ति जमावे रे ॥

अनु० ॥ १४ ॥

मुनि गुण गावो भावो भावना, व्यावो सहज समाधि ।
रत्नवपी एकत्वे खेलो, मिटे अनादि उपाधि रे ॥

अनु० ॥ १५ ॥

राजसागर पाठक उपगारी, ज्ञानधरम दानारी ।
दीपचंद्र पाठक खगर वर, देवचंद्र सुखकारी रे ॥

अनु० ॥ १६ ॥

नयर लीचडी मांहे रहिने, वाचंयम स्तुति गाइ ।
 आत्म रसिक श्रोता जन मनने, सावन रुचि उपजाई रे ॥
 अनु० ॥ १७ ॥

इम उत्तम गुण माला गावो, पावो हर्ष ववाइ ।
 जैन धरम मारग रुचि करतां, मंगल लील सदाई रे ॥
 अनु० ॥ १८ ॥ संपूर्ण ॥ श्रीस्तु ॥

॥ अथ ढंढणमुनिजीनी सइझाय ॥

॥ घनिता चिह्नांने यिनचं ॥ ए देशी ॥

धन धन ढंढण मुनिवरु, कृष्णनरेसर पुवा रे;
 गुणमणि लवणिम शोभतो, लखमी लीला जुतो रे. घन० १
 कोमल कमला कामिनी, मूकी एक हजारो रे;
 नेमिचरने वैरागीपो, लीवो संजम भारो रे. घन० २
 ग्रहणा ने आसेवना, शीखी दिक्षा सारो रे;
 विधरता आग्याजी द्वारिका, नेमि साथे मुखकारो रे. घन० ३
 एकदिन गोचरी संधर्या, करता गवेखणा शुद्धि रे;
 आहार कांइ मिळ्यो नही, मुनि मन समना बुद्धि रे. घन० ४
 मृनि चित्ते पुटल वळे, श्यो निजगुण अम्पासो रे;
 उत्सर्गो (उठसर्गो) आनमवळे, कीजे शिवपद वासो रे. घन० ५
 गन्ति यकामे आनर, अपवाटें अनेको रे;
 महंज जो मकर वंश, तो न द्रष्टे पर देको रे. घन० ६

नितप्रति गोचरी संचरे, न निळे अन्नने पांनो रे;
प्रभुचरणे आर्वा नमी, पृष्ठे तजी अभिमानो रे. धन० ७
इयुं कारण कटो नायजी, एवढो ए अंतरायो रे;
जिन भाखे कृत कर्मनो, एवढो छे व्यवसायो रे. धन० ८
प्रवभव धन लोभयी, कीधुं झूर अपायो रे;
तीव्रसें जे बांधीयां, तेहनो फल दुःखदायो रे. धन० ९
नृप आदेशें पांचसें, हल खेडवा अधिकारो रे;
घात एक निज छेत्रनी, खेडावी घरी प्यारो रे. धन० १०
भात चारिनो तर्वने, तुम्हे कीयो अंतरायो रे;
तीव्रसें जे बांधीयो, तहु विपाक ए आयो रे. धन० ११
मुनिवर अनिग्रह आदर्यो, एह कान क्षय कीचे रे;
वेष्टुं हवें आहारनें, घोरज काज सीचे रे. धन० १२
मात गया पट इनापेरे, पण मुनि तनताडीनो रे;
अपराधे अति निर्जरा, जाणे तिणें नवि दीनो रे. धन० १३
वासुदेव जिन वंदने, एले घरी जानंदो रे;
सायक साडनें निरमळो, कदम कटो जिनचंदो रे. धन० १४
नेनि कडे वंडण मुनि, संवर निर्जरा घरी रे;
सह मातुदया अधिक छे, नमना शत्रु मिहारी रे. धन० १५
निग्रह आवतां नगरि, एवढे मुनि नम्रचंदो रे;
वांढी तः एक पुरवनि, तःवे लागत जायंदो रे. धन० १६
मुनि आपण तः आपण, आपण आपण जायंदो रे;
लोचक मुखाक नम्र धन, आपण आपण जायंदो रे. धन० १७
जिन आपण आपण, आपण आपण जायंदो रे;
आपण आपण आपण, आपण आपण जायंदो रे. धन० १८

सांभळी मुनि अति हरखीया, धन धन ए गुरुराजो रे;
 वीतराग उपगारीया, कृपा करी मुज आजो रे. धन० ११
 साध्य अचुरे कुंण करे, ए आहार असारो रे;
 पुद्रल जगनी पंठ ए, किमल्ये मुनि सुविचारो रे. धन० २०
 साधन वचते आदरे, ए साधक व्यवहारो रे;
 निःकारण परवस्तुने, छीपे नही अणगारो रे. धन० २१
 इम चिंतवी शुद्ध भंडिलें, परठवतो ते पिंडो रे;
 पुद्रल संगनी निंदना, निजगुण रमण प्रचंडो रे. धन० २२
 पर परिणति विच्छेदतां, निज परिणति प्राग्भावो रे;
 क्षपकश्रेणि ध्याने रम्या, पाम्यो आरम स्वभावो रे. धन० २३
 आतमतच्च एकाग्रता, तन्मय वीरज घारे रे;
 धन घावी सवि खेरव्या, रत्नत्रयी विस्तारे रे. धन० २४
 क्षीणमोह करी चरणनी, क्षायिकता करी पूरी रे;
 केवलज्ञानदर्शन वर्षा, अंतराय सवि चूरी रे. धन० २५
 परम दान लाभ नीपनो, कीवो कारज सुधो रे,
 समवसरणमें आवीया, साध्य संपूरण सीवो रे. धन० २६
 एहवा मुनिने गाइये, ध्याइये घरी आणंदो रे;
 देवचंद्र पद पाइये, लहीये परमानंदो रे. धन० २७

इति श्री ढंङ्गमुनिवर स्वाध्याय समाप्त.

॥ श्री समकितनी सइझाय ॥

समकित नवि लखुरे, ए तो रल्यो चतुर्गति मांहे;
 वस थावरकी करुणा कीनी, जीव न एक विराव्यो;
 तीन काळ सामायिक करतां, शुद्ध उपयोग न साव्यो. स० १
 जूठ बोलवाको व्रत लीनो, चोरीको पण त्यागी;
 व्यवहारादिक महा निपुण भयो, पण अंतरदृष्टि न जागी. स० २
 ऊर्ध्व बाहु करी उंचो लट्के, भस्म लगा घूम घट्के;
 जय जूट क्षिर मुंढे जूटो, विण श्रद्धा भव भट्के. स० ३
 निज परनारी त्याग ज करके, ब्रह्मचारी व्रत लीनो;
 स्वर्गादिक याको फळ पामी, निज कारज नवि सिच्यो. स० ४
 बाह्य क्रिया सब त्याग परियह, द्रव्य लिंग घर लीनो;
 देवघंद कहे या विध तो हम, बहुत बार कर लीनो. स० ५

॥ गजसुकुमाल मुनीश्वर सइझाय ॥

॥ बाल १ टी ॥ आस फळी मेरी आस फळी ॥ ए देशी ॥

द्वारिकानगरं श्रुतिं समुद्रं इत्यन्तरिक्षं भूतलं प्रसिद्धः

उत्तमं सन्तति (ए. उ. क.)

वस्तुदेव देवकी अग मज्जा न जलन मज्जा इत्यन्तरिक्षं ये० १

नगरं श्रुतिं समुद्रं इत्यन्तरिक्षं भूतलं प्रसिद्धः

वस्तुदेव देवकी अग मज्जा न जलन मज्जा इत्यन्तरिक्षं ये० २

। ढाल रे जी ॥ धनधन साधु शिरोमणि दंडणो ॥११ देशी॥

धन धन जे मुनिवर ध्याने रम्या रे.

समतासागर उपशमवंत रे;

विषय कषोंय जे नडिया नहीं रे,

साधक परमारथ सुमहंत रे.

धन धन जे मुनिवर ध्याने रम्या रे.(ए आंकणी)२६

जादवपति परिवारें परिवयों रे,

नैमि चरणे पुहुंता गजसुकुमाल रे;

मात पिता मातें बहिराबीया रे,

नंदन बाल मनोहर चाल रे. धन धन जे० २७

प्रभुमुख सर्व विरति अंगीकरी रे,

मुकी सरब अनादि उपाधि रे;

पूछे स्यामी कहो केम नीपजे रे,

मुजने बहेली सिद्धि समाधि रे. धन धन जे० २८

प्रभु भाखे निज तत्त्व एकाग्रता रे,

उदय अत्र्यापकता परिणाम रे;

संवरबाधे साधे निर्जेरा रे,

लघुकालें लहिये शिषधाम रे. धन धन जे० २९

एगारई पडिमा तुमे आदरो रे,

घरजो आत्मभाव सुधीर रे;

समतासिन्धु मुनिवरें तिम कयों रे,

शिवपद साधन बडवीर रे. धन धन जे० ३०

शिर उपर सिगड़ी सोमिलें करी रे,

समता शीनउ गजसुकुमाल रे;

इच्छा कीजे ए मुनिभावनी रे,
 ज्युं लहीये अनुभव परमनिधान रे. धन धन जे० ३७
 खस्तार गच्छ पाठक दीपचंदनो रे,
 देवचंद्र वंदे ए मुनिराय रे,
 सकल सिद्ध सुख कारण साधुजी रे,
 भव भव होज्यो सुगुरु सहाय रे. धन धन जे० ३८
 इति श्री गजगुरुमाल सदक्षाय समाप्त.

पंचेन्द्रिय विषय त्याग.

पद.

विषयको परांग धेनन छोट दे,
 निगेइं फीमन विद्यालयन कम यदा भंगोइं फीमन मानंग. ये० १
 कंट छिदायो मिन आपणो रसनाके परांग;
 नेत्र विषय का दीप दिव्यांगे, जउ जउ मान धनंग. ये० २
 स्वराद जउजमाहि कम मृग्य, गोषो अपनो अंग,
 विग जउ सुग अंग ननगिन, मोही भयो रे कृंग. ये० ३
 पुकगुह इंद्री चउन बहु दुःख, पायो हे मग्भंग,
 पांशो इंद्री चउन महा दुःख, ईम मान देवबंध. ये० ४

आरम्भ पद.

जहो जिनसरी निहं नरन निहं, दान के इउ दान इउ नरन
 अतिनिहं अतिनिहं १
 सुख जहो नरन नरन नरन नरन नरन नरन २
 नरन नरन नरन नरन नरन नरन नरन नरन ३

• 2020

इच्छा कीजे ए मुनिभावनी रे,

ज्युं लहीये अनुभव परमनिवान रे. धन धन जे० ३७

खरतर गच्छ पाठक दीपचंदनो रे,

देवचंद्र वंदे ए मुनिराय रे;

सकल सिद्ध सुख कारण साधुजी रे,

भव भव होज्यो सुगुरु सहाय रे. धन धन जे० ३८

इति श्री गजसुकुमाल सङ्क्षाय समाप्त.

पंचेन्द्रिय विषयत्याग.

पद.

विषयनको परसंग चेतन छोड दे,

गिरोई फीरत विलासत फरस वश बंधोई फीरत मातंग. चे० १

कंठ छिदायो मिन आपणो रसनाके परसंग;

नेत्र विषय कर दीप शिखोपे, जल जल भरत पतंग. चे० २

खटपद जलजमांहि फस मूरख, खोयो अपनो अंग,

विण शब्द सुण श्रवण ततखिन, मोही भयो रे कुरंग. चे० ३

एकएक इंद्रि चलत बहु दुःख, पायो हे सरभंग,

पांचो इंद्रि चलत महा दुःख, ईम भाषन देवचंद्र. चे० ४

आत्म पद.

अहो जिनवरजी निके नयण निहारे, यामं केवल दर्शन झलकत.

अतितिये अनिहा र

अहो० १

सुमना मोहन समना खोवन भविष्य जगन व्यथ

अ० २

देवघट अम प्रभु निगमन, जिन निज जनम मृगार. अ० ३

मुनिगुणस्वाध्याय.

राग प्रभाति.

जगतमें तदा सुखी मुनिराज पर विभाव परिणतके त्यागी,
जागे आत्म समाज निजगुण अनुभवके उपयोगी

जोगी ध्यान जिहाज ॥ ज० ॥ १ ॥

हिता मोक्ष अदत्त निवारी, नहि भैयुनको पास,
द्रव्यभाव परिग्रह त्यागी, ठीने तत्त्व विलास ॥ ज० ॥ २ ॥

निर्भय निर्मल चित्त निराकुल, विलगे ध्यान अभ्यास
देहादिक ममता सवि वारी, विचरे तदा उदास ॥ ज० ॥ ३ ॥

ग्रे आहारवृत्ति पात्रादिक, संयम साधनकाज
देवचंद्र आणानुजाई, निज संपति महाराज ॥ ज० ॥ ४ ॥ इति॥

साधुपदस्वाध्याय.

साधक साधज्यो रे निज सत्ता ईक चित्त,
निजगुण प्रगटवने ले परिणने रे, एहिज आत्म वित्त ॥

सा० ॥ १ ॥

पर्याय अनंता निज काजवने रे. जगते ते गुण गुह,
पर्यायगुण परिजाने कर्तन रे. ते निज धर्म प्रसिद्ध ॥ सा० २ ॥

परमावाहन परांगन येनना रे. तेरे वदनावत,
करता मोक्षदिह सब साधनना रे. साधने उच्छेद रणत ॥

सा० ॥ ३ ॥

सुखे जगद सब साधनना रे. साधने उच्छेद रणत ॥ सा० ॥ ४ ॥

अपवादें पर वंचकतादिकारे, ए माया परिणाम
 उत्सर्गे निजगुणनी वंचना रे, परमावे विश्राम ॥ सा० ॥ ५ ॥
 सावे वरजी अपवादें आर्जवी रे, न करे कपट कयाय
 आत्मगुण निज निजगति फोखे रे, ए उत्सर्ग अमाय ॥
 सा० ॥ ६ ॥

सत्तारोध प्रमणगति चारमें रे, पर आर्चीने वृत्ति
 षकचालयी आत्म दुःख लहे रे, जिम नृपनीति विरत्त ॥
 सा० ॥ ७ ॥

ते माटें मुनि ऋजुतायें रमे रे, वमे अनादि उपाधि
 समता रंगीसंगी तत्त्वना रे, सावे आरम समाधि ॥ सा० ॥ ८ ॥
 मायक्षयें आर्जवनी पूर्णता रे, सवि गुण ऋजुतावंत
 पूर्व प्रयोगें परसंगीपणो रे, नही तसु कर्तावंत ॥ सा० ॥ ९ ॥
 साधनभाव प्रथमयी नांपजे रे, तेहिज याये सिद्ध
 द्रव्यत साधन विचन निवारणा रे, नैमित्तक सुप्रसिद्ध ॥
 सा० ॥ १० ॥

भावें साधन जे इक वित्तयी रे, भाव साधन निजभाव
 भावसिद्ध सामग्री हेतु ते रे, निस्संगो मुनि भाव ॥
 सा० ॥ ११ ॥

हेये त्यागयी ग्रहण स्ववर्मनो रे, करे भोगवे साव्य
 स्वस्वभाव रसिया ते अनुभवे रे, निज मुख अध्यायाय ॥
 सा० ॥ १२ ॥

निःस्पृह निर्भय निर्मम निर्मला रे, करता निज साम्राज
 देवचंद्र आगायें विचरता रे, नमिये ते मुनिराज ॥
 सा० ॥ १३ ॥

॥ इति श्री देवचंद्रजीवन स्वाध्याय मंथनमगान् ॥

साधुपद सद्गुणाय.

साधक साधज्यो रे

निज सत्ता इक चित्त ॥

निज गुण प्रगटणें जे परिणमें रे

एहीज आत्म वित्त ॥ सा० ॥ १ ॥

* ट्यार्थः—अहो आत्म स्वरूपातुभव साधक भज्यो ! साधज्यो—नाम साधन करज्यो, साधने साव्यनी सिद्धता एषाम-
दुक्तिः इहां साव्यस्वरूपातुभवकारिका निज सत्ता इक
चित्त—एक चित्ते नाम तदाकार वृत्तिर्ये—तद्वर्णी तन्मयी तत्तपी
छते आत्म सत्ता चित्तवती, किम ते लीखे. आत्मद्रव्यमें आत्म-
त्ववर्म रणुं छे, तेनां आत्मता आत्मत्वपणें रही छे, आत्मता
निज सत्ता अनेनापदार्थपणो छे, एउछे आत्मता निज सत्तामें
नेद नहां एक छे एउछे अनादिए सिद्धनी सत्ता असंख्यात
प्रदेशात्मक तिनज संसारमें रह्यो केवडी असंख्यात प्रदेशा-
कीनां सत्ता एक सूक्ष्म निगोदीयानी आठ त्वरकर प्रदेशा-
त्मक सत्ता एक ॥ यदुक्तं नंदि नृपे ॥ सव जीवाणें पिणं
अखरस्त अणंनमां भागानिच्युग्यादियां चिह्न इति
सिद्धान्तं वचन प्रामाण्यात् नन् एक अवड अवाविन ईह
सिद्धान्त प्रोड जइ एषामरिमदुक्तिनुन नदनन्ता इदगुणपा
एषामदुक्ति ननवनच्यमिति सिद्धान्त वचन प्रामाण्यात् ॥

ફેળાહીજ પુરૂંન પશનેં ઘરૂળ કરી તિમહીજ સામભંગી થતી સ્વામિ
 ભંગો ઘરૂળ કરીને અદ્વિતપણ સ્થાપન કર્યો છે તે પુરૂ નપાત્ર
 પુરૂ ભંગાત્મક છે. આત્મા તુપુત્કરગત્રપસિર્લેપ; પ્રકૃતિ:
 કર્યાં દિતિ મિર્જાત: ય પશોં હીજ મિદ્ધ સમાન સાપદ 'મે'મે
 હુમે'મે નથી, ઓર પુરૂ આત્માહી ગમ દે, ય કયન છે પાં
 સાપદનો ઝેનમનને આશ્રયે પુરૂ નય પુરૂ ભંગીનું કયન છે.
 સર્વે નપાશ્રયી નથી, મકથં અચ્ચ ? અચ્ચ ૨ જાતિમય ૩
 ય ત્રીન ત્રીસની જાતિ છે. તેમાં પુરૂ અચ્ચ ઝીત્ર આનિ આ-
 શ્રયી ય કયન છે. હુમાં ઝેન ન્યાપગમ્મતિતી ૫/૧૦૦૦
 પ્રકળ, તેમાં હુજા અચારેક દુદામે યાંનંદ છે તેનું આંદ ટિ-
 મ્મન ટિમ્મો અર્થે વર્તી જાય દુષ્પરમ. સાપદ સાપદાનોં
 નિજ મજા દુદાનિન ય યે વર્તીમે ટિમેશભામ છે તે ટિમ્મિ
 ટિમ્મું, યા દું મહા નિર્મુટિ વજરા ય ઝેનમેઝિતી યે. દુદામે
 માત્રનો અનિમેદ છે, ટિજાપ વર્તીનો મેટો માત્રનો છે, ય
 મિદ્ધાંત વાસપાયે ટિમેશભામ કયન ત્ત્ત્ત ત્ત્ત ઝેન મિદ્ધ
 જાણ્યા વર્તી ન ટિમ્મું ને અનંત ઝિનનું ચોર જા. છે, તે
 ટિમ્મું. યેનન નિમેદ મેટો જાય, મેટો ઝાટો જાય, તે યે
 દેવનું જાય. નય દનું ત્ત્તત્તમાદ્દ ॥ ઝિત્રોનિ સાપદનિ સાપદ
 અર્થમિતિદેવુ: અર્થમિતિદેવુ: દુદામે ટિમ્મને પ્રકૃતિ વો ટે
 દેવુ કરીત. ત્ત્તદેવુઝિત્ત ૧ ત્ત્તદેવુ: ત્ત્તદેવુ: ૧ ત્ત્તદેવુ:
 દેવુઝ ॥ ત્ત્તદેવુ: ત્ત્તદેવુ: ત્ત્તદેવુ: ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦
 ત્ત્તદેવુ: ત્ત્તદેવુ: ત્ત્તદેવુ: ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦
 ત્ત્તદેવુ: ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦

प्राज्ञाज्ञा करे पृथक् स्थायीनि शोभा हृदयकमलकोरें तेजशो
 स्थान निजगुण विनोक्ता करुनो अंतर आत्मानं कहि राय, तथा
 आनंदधनमुनिराजोक्तिः पाप व्यापाग्यान् चदिगत्या चदि-
 रानम नही काया मन यवन पृथगा निगल करी छे ते कोइके
 वच पृथो मरी गयो तेनी परीक्षा करस काग्न दशमे दूत
 दोषा दीं लोही दीई तिनोरे जीवनी जाण्यो ते अंग
 आत्मातान.

गाथा तननी

चदिगतम तत्र अंतरआत्ममा रूप धइ धिरभाव,
 परमात्मनुं आत्मभावनुं आत्म अरपण वार ॥१॥

पृथो कनो दिग्भां यदने परमात्मनुं परमात्ममा अने
 ज्ञानदिगुणमयी कनो अंशेय, अवेय, ओय, अंगुयादि पृथो
 दोषना आत्माया भावः निवन्तुं विचार्य ते शरीरात्मभावे
 मृदु छे, न मिश्राय कनो "निजगुण प्रसरणो जे वणिगमे"
 ने नो ज्ञानदि गुण आत्मायां प्रसरणो ने नो अन्तर
 माश्रयक मृदु प्रसरे कहि राय ने प्रसर कनो विना जे गी-
 लये नदकर छे मने नही, कहि ने विना पृथोत आत्म
 विन । तन छे पृथो कन शरीरको छे, ता कहि
 नद अन्तरमे निरुद्ध नो अन्तरात्ममा छे पृथो
 न छे, निज पृथो नो शरीरात्ममा कन माश्र
 म कनो निजमनः कनो जे अन्तरात्ममा विचार क
 निजगुण प्रसरणो जे वणिगमे जनिज अन्तरात्ममा
 तन न छे पृथो कन शरीरको कन अन्तरात्ममा कन
 तन अन्तरात्ममा कन अन्तरात्ममा कन अन्तरात्ममा

ए कविराजनी योजनानी एज सुभाव छे तेज वातने गदरपद
आगेनी पाछे, पाछेनी आगे हांकती चाल्यो जाय ते तने
पोवे विचार देज्यो. संवय विरुद्ध अंगोपंगमंग कविता बारवार
एकपद गुंथानी ते पुनरुक्ति दूषण कविता ते पुरीज सिद्धांत
यने तनेही जोड़ देज्यो, एक निजवर दश जागा गुंथ्यो छे
ते निपड़ेज्यो, इकलो मूजने दूषण मन देज्यो, योड़ पंहुनो
घटक लिखत सननपाश्रयी सननंगपाश्रयी जुल छे, स्वल्पना
कथननी योजना तेनां तो गदरपदछे. ए बिना बीजी सहज
हूटक योजना सटंक छे, योजना करवी ए निपे विद्या न्यारी
छे, कौहुदी कर्तापे क्षिप्पनी आद्य श्लोक करापो आपनी न
थपो. बली ए बान खुर्जी न लिखुं तो ए लिखत बांवन-
वाली मूर्खदेखर जाने ए करापो लिखुं. गुजरातनां ए कहिकत
छे आनंदधन टंकशालि, जिनराजहरिपाया तो अवश्यवचनी
उ० यशोविजय शानरदुनरिया पोवे धाम्यो तेज उपाज्यो
उ० देवचंद्रxxजीने एकपूर्वहुं ज्ञान हुनुं वेयी गदरपदरीया.
मोहनविजयपण्यास ते लटकाळ, हुजने अगष्ट अर्थ लिखहुं
छे ते अक्षर प्रमाने अर्थ लिखिह, किहां सरिखो अर्थ दानि
ते न्हारो दूषण न करवयो, अक्षर विरुद्ध अर्थ नगो दूषण
सही इहां सर्व गाथा लिखुं. हिवे देवी गाथलो अर्थ लिखुं.

पर्याय अनन्ता निज कारणपर्येरे

वरते ते गुणशुद्धः

पर्यायगुण परिणामे कर्तृतारे.

नै निज धर्म प्रणिह ॥ ना० २ ॥

પ્રથમ ગાયારે અંતે કહ્યો છે, ઇહિજ આતમચિત્ત વિત
 શર્દે આતમદ્રવ્ય નામ આતમારો ધન દ્વેજી ગાયારે જોઈ પર્યાપ
 હૈસો પદ ધર્યો છે તેથી પ્રથમ દ્રવ્યરો ટક્ષણ લિર્લે પછે પર્યાપ-
 લક્ષણ લિર્લસું. કિમ દ્રવ્ય વિના પર્યાપરો અસંભવ, તે માટે
 દ્રવ્યલક્ષણમાહ ગુણપર્યાપચત્વં દ્રવ્યત્વમ્ । કુળ કહિને ॥
 જ્ઞાનપદાર્ય દ્રવ્ય છે. ગુણ કાંઈ ? તન્ન ગુણલક્ષણમાહ । મહજા-
 તિત્વં ગુણમ્વમ્ । ઇતિગુણલક્ષણમ્ ॥ જિમ સ્વર્ણ દ્રવ્યમે પીતના
 ગુણ સહજાતિપણો છે તિમહીજ જ્ઞાનદ્રવ્ય પ્રગટ હુવા છતાં ઘટપ-
 ટાદિ પદાર્યનો જાણપણો હુઓ તે ગુણ કહીજે, તેપિણ જ્ઞાનયક્ષી
 મિલ્યા હુવો છે તિમહીજ દ્રવ્યને વિષે પર્યાપ રહ્યા છે. પર્યાપ
 લક્ષણમાહ । પૂર્વપૂર્વાકાર પરિત્યાગોત્તરોત્તરાકાર પરિ-
 સ્ફૂર્તિ મંતોહિ વિદ્યોષાઃ અપરમાન પર્યાપાઃ ૫ પર્યાપ
 યા દોય નામ છે, જિમ સ્વર્ણ દ્રવ્ય તિણમે પીતના લક્ષણ, સર્વ
 યાતુચી ભારી ૫ પિણ સ્વર્ણ દ્રવ્યનોહીજ ગુણ લક્ષણ તિ
 સ્વર્ણના અનેક આમૂષણ કરના તે પર્યાપ તિમહીજ જગનને વિષે
 યાવંતઃ પરિચ્છેદ્યાઃ પર્યાપાસ્તાયંતઃ પરિચ્છિદિકાસ્તસ્ય
 કેવલજ્ઞાનસ્ય સ્વભાવા ઘેદિનવ્યાઃ સ્વભાવાઃ પર્યાપા
 ર્હતિ । યાવંતો નામ જિતરા, પરિચ્છેદ્યાઃ નામ પરિચ્છેદન નામ
 પૂર્વેક ટક્ષણે કરીને મિત્ર કરિવા યોગ્ય નામ પરિમાણ કરા
 યોગ્ય લે અનંતા ઘટપટાદિ પદાર્ય ઇતરું જ્ઞાનયક્ષી જગનુપે
 ઘટપટાદિ અનંતા પદાર્ય તેઠુ ઇક ઇતરું મિત્ર-મિત્ર ટક્ષણે
 કેવલજ્ઞાનયક્ષી ઓટલવા લે તે પદાર્ય પરિચ્છેદ્ય કહીજે, નામ
 પદાર્ય મિત્ર ટક્ષણે ઓટલવા યોગ્ય છે. દિવે પરિચ્છેદનો

अयं लिखं. तावन्तः परिच्छेदकाः नाम तितराहीज परिछेद्य
 पदार्थ निम्न निम्न करी ओलखवा जाणवा ते परिछेदक कही
 जे, तत्प केवलज्ञानस्य स्वभावावेदिनव्याः नाम तिके
 परिछेद्य पर्यायने कही परिछेद्यक पर्याय ते एवं केवलज्ञान
 केवल दर्शनरा स्वभाव छे, स्वभावाश्च पर्यायाः पर्याय अनन्ता
 ज्ञान द्रव्या पर्याय अनन्ता ते निज कारजपणेरे निज स्वरूपावुभव तद्रूप जे कार्य तिणे स्वरूप रूप कार्य प्रातिपणे
 वरते ते गुण शुद्ध वरते नाम प्रवर्ते स्वरूप कार्य चित्तवनमें
 ते गुण शुद्ध तिकोशुद्ध निर्मल आत्मारो गुण छे. पर्याय
 गुण परिणामे पर्याय परिणाम तिनज गुण परिणामे ज्ञानादि
 गुण परिणामे कर्तृनारे आत्मारो स्वरूप कार्यनी प्राप्तिमां
 वीर्य फोखणे ते वीर्यने विषे आत्मानो कर्तापणो छे, ते
 निज धर्म प्रसिद्ध वेहिज निज धर्म आत्मारो आत्मत्व धर्म
 ते धर्मने विषे स्वरूप कार्यनी तिद्वतारो वीर्य पराक्रमीपणो
 आत्माने विषे रह्यो ए कथन शास्त्रारे विषे रह्यो प्रसिद्ध-
 हीज छे. एहमेंहीज विशेषणे खुलीने लिखं. हिवे गायाना
 अक्षर उपर एहिज बात उतारिये छे, तिहां ज्ञानावरणादि
 आठ कर्म ते तो आटेही द्रव्य छे ते द्रव्य द्रव्य दीठ अनन्ती
 कर्म वर्गणा तेंहीज द्रव्य द्रव्य अनन्ता अनन्ता पर्याय छे.
 यदुक्तं प्रज्ञापनायाः पञ्चम पद टीकायान् ॥ एकमपि द्रव्य
 मनन पर्यायम् ॥ निज कारजपणेरे जो दाने आत्मा आत्मिक
 स्वरूपावुभव प्रत्यक्ष रूप कार्यमे प्रवर्ते ते दाने पोतानो
 कोइ ज्ञानादि गुण वेहना जे अनन्ता पर्याय ते कर्म

વર્ગનાના એક એક પર્યાય દીઠ જ્ઞાન પર્યાય સહિતારીને
 પર્યાય સહિત કર્મ દ્રવ્યનો નાશ કરે, પળેરે તે પળે આત્મા
 વર્તે પ્રવર્તે તે ગુણ શુદ્ધ નામ તે આત્મા શુદ્ધ આત્મિક
 સ્વરૂપનાવચ્છેદિકાવચ્છિન્ન શુદ્ધ નિર્મલ આત્મિક સ્વરૂપના
 આત્મારે વિષે રહ્યો જે આત્મત્વવર્મ તેહને વિષે રહી આત્મના
 આત્મત્વપણોતિણે કરને અવચ્છેદિક સહિત નહીં પૂર્ણ આત્મિક
 સ્વરૂપનાં કરને સહિત તિળે કરીને અવચ્છિન્ન વ્યાપ્તતદાકારપણે છે
 તેમાં પ્રવર્તીજ રહ્યો છે. આત્મિકશુદ્ધગુણ છે. પછે પર્યાયગુણ-
 નામેં કર્તૃનારે તે પર્યાયના જે ગુણજ્ઞાન પર્યાયના જે ગુણ
 તે એકેક ગુણ દીઠ આત્મારે કર્તૃનાપણો છે કર્તાપણો છે.
 તે નિજવર્મ પ્રસિદ્ધ નામ આત્મત્વવર્મ તે આત્મારે વિષે તેહને
 થયે આત્માને વિષે પસિદ્ધ છે. જિમ કેવલી કેવલ સમુદયાન
 કાતે ઘોયે સમયે અંતરાલપૂરતે ૧૪ રાજલોકમેં સાનકમેં
 ની તિમ એકેકા કર્મની અનંતી અનંતીકર્મવર્ગના, વર્ગના લક્ષ-
 ણમાત્ર ॥ પંચમકર્મ ઘંધની ગાયા ॥ હ્રગદુગુળુ ગાહજા અમય-
 ણમ ગુણઅણૂચ્છંધાઝરલોચિયવર્ગનાઝ ॥ હ્યાદિ વ્યાખ્યા
 અણુ શબ્દઃ પ્રત્યેકં સંવચ્ચતે અણુ શબ્દ છે તિ કો હ્રગ કરે એકેક
 શબ્દ દેહ નિલાવળો તનઃ કેરલોઅગુરેવાણુકઃ પમાણુ રિપયઃ
 વિમદ્વિતિ હ્રત્તેલોતે કેવલદૃષ્ટિ પૂવનો દૂજો ન દૂરે તે અણુ કદિયે
 અણુ તેહિજ અણુક કદિ જે તિગ અણુ કને પમાણુ કદિ જે,
 હ્રદ જગતને વિષે મમ્મન જે લોકાકાગ પ્રદેશ તિગાંમાંદિ જે
 પૂર્ણા પમાણુ વિદ્યમાન છે છના છે તિગ પમાણુ વાગે
 મનુષ્ય મમાન જાતિ પૂર્વવર્ગના કહી જે, હ્રગ હીજ પ્રકારે
 અનંત ન હ્રદ પ્રવર્તી સ્વયં તિમાર મમાન જાતિયના હ્રત્તી

दूजीवर्गणा कही जे इणेहि प्रकारे अनन्ता जे विप्रदेशी स्कंध-
 णारि समान जातीय पणाहुति विजी वर्गणा. इणे हीज प्रकारे एकेक
 परमाणु वृद्धिये करने वधावणे करने अनन्ता जे संख्यातप्रदेशी स्कंध
 तिणारे समान जातीयपणानुं संख्यात वर्गणा कहिजे, इण ही
 प्रकारे असंख्यातवर्गणा जाणवी, अनंतपरमाणु वेकर निष्पन्न
 इत्या जे स्कंध तिके समान जातीयपणानुं अनंतवर्गणा कही जे,
 इणही प्रकारे अनंतानंतवर्गणा कहीजे, इणां सर्व वर्गणां प्रते
 उल्लंघने अभव्य हुंती अनंतगुणा सिद्धरे अनंतमें भाग जे पर-
 माणु तिणें करी नीपज्या जे स्कंध ते उदारिक शरीर लेवा
 जोग्यवर्गणा हुवे ॥ १ ॥ उदारिकमुं वैक्रिय सूक्ष्म २ वैक्रि-
 यत्तो आहारिक सूक्ष्म ३ अहारिकमुं तेजस सूक्ष्म ४ तेजस-
 मुं भाषा सूक्ष्म ५ भाषात्तो श्वासोश्वास ६ श्वातोश्वासमुं मन
 ७ मनमुं कर्म ८ ओ संव्य टीकामें वणोहे पण गारव
 भयात्प्राज्यम् पिण पूरी १४ राजमें सुइनां अगी टिके एतो
 मोडें क्षेत्र पण पट्टाहो असंख्यातगुण क्षेत्रही तही शक्ती
 खाली न रह्यो पटी जे जे कर्म दलीयां जीवप्रत्यक्ष प्रत्यक्ष
 भोगव खपावणा तिण तिण क्षेत्र प्रत्यक्ष भोगवने कर्मदलीयां
 अवशेष आयु स्थिति अवशेष रही ते प्रमाणे ७ तेही कर्म
 प्रकृतिनां अवशेष दलियां राखे, तिम कोइ निव्यात्ती जीव
 अंतगड केवली घड मुक्तें जाववावालो छे ते निश्चे सुद्ध
 क्षायकीज हुवे तेने अवशेष एक अनर्मुहूर्त आयुस्थिति रही
 छे ने एटला कालमां नान कर्म प्रकृति तेमां एकेकी कर्म
 दौट अनंती अनंती कर्म वर्गणा खपाववी छे ने दाने आन्ना
 आन्मन्व यमे सहित छनो आन्मा अनन वरुं छनो पोनाना
 अनन वीर्यतां शक्ति पोनाना अनन ज्ञानादि गुण तिमज

पर्याय अनंतोमां आत्मवर्म संबंधित आत्मत्व शक्तिने फोर-
वीने अनंती कर्म वर्गणाओमां एकेकी वर्गणा दीठ जानादि
शुणना अनंत पर्याय वर्गणा दीठ फेलावीने खपावे, निस्सेस
सर्वथा कर्म नाश करीने अंतमुहूर्तमां सिद्धे जाय विराजे ते
आशये सिद्धाय कर्ताये पर्याय गुण परिणामें कर्तृतारे ते
निज धर्म प्रसिद्ध-सिद्ध सूची पोहचावी घुक्ता. ए वे गापा-
यांमे स्वरूप ग्राहक आत्माही शुद्धता लिखी. दिवे परपरिणमन
आत्माही वात लिखे.

परभावानुगत वीरज चेतनारे,

तेह वक्रता चाल;

करता भोक्तादिक रुचि शक्तिमांरे,

व्याप्यो उलटो ख्याल ॥ सा० ॥ ३ ॥

परभावानुगत वीरज चेतनारे, परभाव नाम क्रोध मान
माया लोभ राग द्वेष मोह मिथ्यात्व इत्यादि स्वरूप प्रापक
आत्मावे विषे नयी, परभावमे प्रवर्तते आत्मावे विषे तिणारे
विषे अनुगत नाम प्राप्ति हुइ वीर्य चेतना एतळे परभावो
विषे आत्मावे वीर्य पराक्रम फोरव्यो. चेतनारे विषे वीरज
फोरव्यो तिवारे आत्मा गहिलो हुवो भांग पीधी ठहिरि
तिवारे जे आत्मा करे ते लिखे यथायदुक्तिः ॥ परपरिणमन
विभावे आत्म अजा कृपाणी न्याये मिथ्यात्वादि हेतु आत्म
आपही बंध उदीरे आपही उदये सुख दुःख वेदे गत्यागति
यिति भीरे ए जे चालां छे ते स्वरूप प्रापक आत्माही नयी
तेह वक्रता चाल आत्माही वक्रता चाल ठहिरि, वाकी चाल
ठहिरि. कर्ता भोक्ता तिवार आत्माने विचारी जोनां थकां

वीर्य आत्माए फोरवीने मिय्यात्वादिक आत्मानुगत कीना
आत्मारें विपे कीना आत्मारें विपे तो ए नहुता अने आ-
त्माए कीना सवि शक्तिमां रेंते आत्मशक्तिए करने कीना
भोगव्या पिण आत्माहीज तिवारें कर्नाही आत्मा भोक्ताही
आत्मा टहियौं यदुवत मागने यः कर्त्ता कर्म भेदानां, भोक्ता
कर्म फलस्यच, संसर्त्ता परिनिर्वाता, सायात्मा नाऽन्य
लक्षणः १ व्याप्यो उलटो ख्याल के तो स्वरूप कर्त्ता
आत्माहीज छे के विरूप कर्त्ता पिण आत्माहीज टहियौं
आत्मा सागीरो सागीहीज तिणे आत्माहीज उलटो ख्याल
खेल्यो, आत्मारें करवा योग्य नयी ते आत्माए कीनो तेयी
उलटो ख्याल टहियौं ॥

क्षयोपशमिकऋजुताने उपनैरे.

तेहिज शक्ति अनेकः

निज स्वभाव अनुगतता अनुत्तरेरे,

आर्यव भाव विवेक ॥ ता० ॥ ४ ॥

हिये तेहीज जीवनेविपे अनंता भव भग्न कर्ना धकां
अनंतो काल व्यतीत हुनो लडे ते जीव जते भय हुनो
तेयी क्षयोपशमिक क्षयोपशम शब्दे " क्षयोपशमनिर्णय असंख्य-
चारतोऽ इति लिङ्गोऽयमप्रमाणम् " हे अने पानीरुग्नां
प्रथम विविधा क्षयोपशम साधनान् पदार्थ धकां वदता स-
हजो लिङ्ग साधन जे वदतें साधन उल्लो तेहिज शक्ति,
अनेक ॥ अनेक साधन अनेक शक्ति हे, तेहिज आत्मा
साधन ॥ अनेक शक्ति अनेक आत्मा हे, अनेक शक्ति अनेक

દર્શન ચારિત્રિદિ તેહનો અનુગતના નિજસ્વભાવમેં આત્મા પ્રાપ્તિ
 હુવો નિજ સ્વભાવમેં રમણ હુવો ઇટ્ઠે આત્મા પોતાના સ્વ-
 ભાવ પામ્યાયી અનુસરે, ગ્રહણ કરે. આર્જવભાવ સરલતારો
 સ્વભાવીપણો ગ્રહણ કરે, તિમર્હીજ વલી આત્મ સ્વભાવ પ્રાપ્તિ
 રૂપ વિવેક ગ્રહણ કરે આર્યવપણેરો ભાવ પ્રગટે ઇ તો
 આત્માનો ક્ષયોપશમ સમ્યક્ત્વયી ઉત્સર્ગ કયન છે.

અપવાદેં પરવંચકતાદિકારે,

ઇ માયા પરિણામ;

ઉત્સર્ગે નિજ ગુણની વંચનારે,

પરભાવે વિશ્રામ ॥ સા૦ ॥ ૫ ॥

હિવે આત્માનો વિશેષ કયન ઊલ્લેખે અપવાદેં વિશેષ કયન
 કરેં ઇ આત્મા ક્ષયોપશમ ભાવિ છે. ક્ષાયિકભાવે નયી તેયી
 પરવંચના અન્યને ટગણો ઇ કપટનો પરિણામ પરિણમન છે,
 ક્ષયોપશમી છે તેયી જીવમેં માયા પરિણમી છે, પરં ઉત્સર્ગે
 સામાન્યે આત્મગુણની ટગાડ થાય, સામાન્યે આત્મગુણ ટગી
 જે વિશેષણે ન ટગી જે કીણ વિરિયાં તેહિજ જીવ સ્વ
 સ્વભાવમેં પ્રવર્તતો તિણ વિરિયાં તો નહી ને સ્વભાવમેં પ્રવ-
 ર્તતો છતો ઇહિજ જીવ પરભાવ નામ આર્તસૌદ્રધ્યાન રૂપ
 વિભાવમેં વિશ્રામ છે વિભાવે જાય ટહિરે તિવારે ૩૦ નિજ-
 ગુણની સામાન્યે વંચના ટગાડ કરે ક્ષયોપશમાત્ ક્ષયોપશમ
 છે તેયી—

સાતે વરજી અપવાદેં આર્જવીરે,

ન કરે કપટ કપાય;

आत्मगुण निज निज गति फोरवेरे, ए उत्तर्ग अमाय ॥ सो० ॥ ६ ॥

पांचमी गायमें क्षयोपशम भावयो विशेष कह्यो, हिवे छठी गायमें क्षायिकभावे विशेषणो कहे छे. अपवादे नाम तेहिज जीव विशेषणें साते बरजी सात कर्मप्रकृति अनंताबु-बंघी क्रोध, मान, माया, लोभ, मिथ्यात्व मोहनी, सिश्रमो-हनी, सम्यक्त्व मोहनी, ए साते बरजी तिवारे अपवादे नाम विशेष आर्जवी थाय. विशेषणें सरळ स्वभावीपणो ग्रहण करे. कपट तो अनंताबुबंघी चोकडी क्षपायां थकां शेष रह्यो जे अप्रत्याख्यानादिक तिण संबंघी माया परिणामीपणेमें स प्रवर्ते तिवारे आत्मा आत्मगुण अनंतज्ञान दर्शनादि ति-णानें निज निज गति फोरवे शक्तिमें प्रवर्तावे तेषिण एटला सुधी ही आत्मा उत्तर्ग सामान्ये अमायी अपवादे विशेषणे हजी सुधी आत्मा अमायी नयी, मायानी दोड दशमें गुणठाणे रे अचरम समय सुधी छे. किम क्षपकश्रेणि हजी सुधी नयी कीनी तैयी मायानें उपशमावी छे पिण संपूर्ण क्षपावी नयी. कथं केवलज्ञान केवलदर्शन नयी पाम्यो ते पामइये तिवारें शुद्ध क्षायिकी घास्ये केवलज्ञान केवलदर्शन उपज्यां छं पहिलां जे क्षायिकीपणो छे तेहनें मिद्धानमें अशुद्ध क्षायिकीपणो कह्यो छे. यदुक्तमागमे. ननु सप्तक्षये क्षायिक इत्युक्तत्वात् सनिक्षा-यिकं सन्धक्त्वे श्रीकृष्णवासुदेवः कथं नरकावर्ती जगाम श्रेणि तद्ध प्रथमामिनि इतो प्रक्षर्कायां तत्रोत्तरमाह क्षा-यिकं हि या शुद्धमशुद्धं वेति ॥ नत्र श्री कृष्ण श्रेणिकयोर-शुद्धं क्षायिकं । कस्माद्धेनोः नद्धेनुआह ॥ नत्यसपर्यवसि-

तत्त्वादिनि न विरोधः यदुक्तं श्री नवपद प्रकरण वृत्तौ ।
 तथाहि । क्षायिकस्य शुद्धाशुद्धभेदेन द्विभेदत्वात् ॥ तत्रा-
 पायसद्रव्यविकल्पा भवस्थ केवद्विना मुखतानां च पा-
 स्यगृह्णितस्तच्छुद्धं क्षायिकम् । तस्य च साग पर्यवसा-
 नन्यान्नास्येव भंगः तस्य नाम तिण क्षायकरे सादि अपर्य-
 वसितपणावृत्ती भंग नही यदाहुः गंधहस्ति ॥ भवस्थ केवलिनं
 द्विविधस्य मयोगायोगभेदस्य मिश्रस्य दर्शन मोहनाय
 तस्य अपाधिर्भूना सम्यग्दृष्टिः सादिर पर्यवसितेति ॥
 यान्य पायसहचारिणी श्री श्रेणिकादेरिव सम्यग्दृष्टि-
 स्तदशुद्धं क्षायिकं तिण शुद्ध क्षायकरे सादि सांन भांगो
 हवे अस्ति प्रतिपानः तिण जीवरे क्षायकमुं पङ्गो छे किण
 हेते तिको हेतु श्री गंधहस्तीजी लिरो मप्रोयाच अपाय-
 सद्रव्यवर्तिनी श्री श्रेणिकादीनां च सम्यग्दृष्ट्यापामे
 भयन्यपायमहचारिणीमा सादिः मति ज्ञानांशकर सादिन
 सम्यग् दृष्टि हवे निवारं मति ज्ञानांशकर सादिन क्षायिक
 सम्यक्त्व प्रगट होयगेमुं सादि कहीजे, केवल ज्ञानरी उपपति
 हवे छते मतिज्ञानांश क्षाय हवे निवारं सांन कहीजे. अपाय
 सहचारिणी सम्यग् दृष्टिगे अंन हुरो निवारं सादि सांन
 भांगो दृष्टिगे, केवल ज्ञान उपपत्त्यां पळे मतिज्ञानांश क्षाय
 हवे छते शुद्ध क्षायिकरी आदि हई तीन कल्पमें जीण क्षाय-
 कगे नाश नही निममुं अनंत अनप्य सादि अनंत भांगो
 शुद्ध क्षादिरंमं पामे इति ॥ ६ ॥

मनागोध ध्रमण गनि चारमें रे,
 पर आधीनें वृत्ति;

वक्र चालधी आत्म दुःख लहे रे,
जिम नृप नीति विरत्त ॥ सा० ॥ ७ ॥

ओ जीव अष्टद्व द्वैपिकीपणामाटे सत्ता आत्म सत्ता
ते आत्म सत्तामें रोय-रोकने भ्रमण गति पारमेंरे चार
गति चोरासी लाख जीवयोनीगे प्रवर्तणो-भनगो पर नाम
जडादिकनी आर्षीनरति छे एउठे जीव जडावीन एतिए
करने चार गतिमां परि समस्तपणे भनग करे. नन द्वांननाह
जिम कृष्ण बाहुदेव अष्टद्व द्वैपिक सम्पक्व पानके काला-
तरे मरण पाप तीजी नरकमे नान सागरोपमरी स्थितिमें उप-
ज्यो उपज्यां पछे तीजी नरकमे आउखो संज्ञा भोगवने
मनुष्यभव करने पांचमे देवलोकमें दान सागरोपमरी स्थितिमें
उपज्यां, तिहांणी चविकर वारने अनमजी ईमेनामे आवरी
चोर्वासीम नीदिकर हुती. यहुनां श्री मंयदान्तगणि
कृति यस्तुदेव तिही नथाहि । कथा नइ आए पुढीण
उपदिताइ हने भारहोवाने मय हुवागे नयगे जियस्तु-
स्तरणां पुत्तताण्डवलिङ्गपत्त मंदनिय भावो पवजं.
परिवर्तित दिव्यस्तरणान कल्लं मनुष्यजिना दंभलो-
कए दान सागरोपमाउज मउकुअं वारनमो अनलो नाना
अराग भविमई ॥ हे आत्मो विरती जेनां ते कृ-
ष्णनर सिद्धीउ छे. एउठे आत्म उदधिकने अजंत हावे
इने परब्रह्म वर ते आत्म उदधिकने हे सुख एउठे छि
नाना नो नो आत्म उदधिकने नो नो नो नो नो
नो नो नो नो नो नो नो नो नो नो नो नो नो
नो नो नो नो नो नो नो नो नो नो नो नो नो
नो नो नो नो नो नो नो नो नो नो नो नो नो
नो नो नो नो नो नो नो नो नो नो नो नो नो

જિમ નૃપ નીતિ ચિરત્ત જિમ રાજા રાજનીતિમાં પ્રવર્તતો
થકો સર્વ વાતે સાતા પોમે તેહિજ રાજા નીતિને વિસ્ત
છોડ્યાં થકાં દુઃસ્વ પામે હત્યર્યઃ ॥ ૭ ॥

તે માટે મુનિચ્છુતાયે રમે રે,

વમે અનાદિ ઉપાધિ;

સમતા રંગી સંગી તત્ત્વના રે,

સાધે આત્મ સમાધિ ॥ સા૦ ॥ ૮ ॥

તે માટે તિળ કારણે મુનિરાજ પરમાવ છોડેને રુઝતા
સરલતા આત્મિક સ્વભાવ સંબંધિત જીણે કરને આત્મ સ્વમા-
વમે રમે-રમણ કરે દિનરાત ફિરી તેહિજ મુનિરાજ. અનાદિ
કાલનો મિથ્યાત્વાદિ ઉપાધિલક્ષણમાહ ॥ સાધ્ય વ્યાપકત્વે
સતિ સાધના વ્યાપકત્વમુપાધિઃ ॥ સાધવા યોગ્ય વસ્તુ
તિળરે વિપે તો સર્વથા પ્રકારરૂપ સ્વરૂપતા વ્યાપી રહી છે.
વ્યાપ રહ્યાં થકાં તે સાધન જે કારણ તેને વિપે અવ્યાપકત્વ
વ્યાપન રહી છે છટ્ટે સ્વરૂપ કાર્ય સાધવાવાળો તે સાધન
ઠહિયો તેહને વિપે રુઝનાપણો વ્યાપીને રહ્યો તેહિજ ઉપાધિ,
ઈહાં સાધવા યોગ્ય આત્મિક સ્વરૂપ સરલતા તેહને વિપે
વ્યાપ રહી છે સાધન મુનિરાજ તિળરે વિપે અનાદિ કાલીન
મિથ્યાત્વાદિક ઉપાધિ તિળસુ રુઝના નાથે તિળ કારણે મુનિ-
રાજ રુઝતાને ગ્રહણ કીયાં સ્વરૂપ પ્રાપ્તિ દુવે તે કારણે ઉપાધિ
વમે દૂર કરે નિવારે સાધુરે વિપે સ્વરૂપ ગ્રાહક શક્તિ
ઉપજે સુમતા રંગી શુભમનિ સ્વરૂપ સંબંધની મલી જે મતિ
તિળસું મુનિગજ રક્ત દુવે. અહોનિશી સુમતિમયી પ્રવર્તે.
સંગી તત્ત્વનારે રુઝામનન્વ તેહનો અહોનિશિ ચિત્તવન

तूरे संगी हूँ तिमरे नावे आत्म समाधि ॥ समाधि-
धित्त वृत्तिरोधः मुक्तिपथः विद्वान् विद्व-मन् तेहनी ओ
हति प्रवर्तन तिम प्रवर्तने अतिवक्त स्वकर्मनो वित्तवन्
मनने साधन करे ॥ ८ ॥

नायक्ये आर्जवनी पूर्णता रे.

सवि गुण श्रुतावन्तः

पूर्व प्रयोगे परसंगीपणो रे.

नही तत्त्व कर्त्तावन्त ॥ सा० ॥ ९ ॥

हिने आत्मनी गुणने अन् वदनां सवे आत्म समाधि
ए पर वर्ये, आत्म समाधि सवे ईश्वरो कहां हतां सनकी
तो निश्चय वहीरो श्रुती ईश्वरो गुण वदने सत्ते नही
बाने नवनी साधने सही. एवमे नायक्ये आर्जवनी पूर्णता
इतोस गुणो ओ सतो ईश्वरो वर्ये आत्मनी विना निने
नही स. कनीय सत्ते वर्ये ओ वर्ये वर्ये वर्ये वे निने
नायको रूप सत्ता आर्जवनी पूर्णता वर्ये आर्ज-
वनी सहीता सहीते हिने वर्ये आत्मनी वर्यते. हतां
साधनां श्रुतां हत्ता हत्ता आत्मनी सही आर्जवनी वर्यो
वहताओ सत्ता आत्मनीविये होनकी तिम विद्वान्कर्त्ता
आर्जवनी गुणो तेने आत्मनी वर्ये निने. सत्ता ओ
हत्ता साधनां सहीवत्ता वर्यते ए वर्यते सहीते वे
सही हत्ता सहीते वर्यते सत्ता ओ वर्यते ए वर्यते
वत्ता ओ वर्ये वर्ये वर्ये वर्यते वर्यते वर्यते वर्यते
वर्यते वर्ये वर्ये वर्ये वर्यते वर्यते वर्यते वर्यते

સંગથી બંધાણો જે શરીર તેહનો સ્નાનપાનાદિ બાહ્ય શુશ્રૂષા રહી છે એતલે શરીર સંબંધી પરસંગીપણો રહ્યો છે. નહીં તમ કર્તાવંત તમ તે જે કર્મબંધના શરીરની શુશ્રૂષાદિકે કરને તિણરો કર્તાપણો તિણારે નહીં રહ્યો છે, કર્મરો કર્તાપણો બાંની ન રહ્યો ॥ ૯ ॥

સાધનભાવ પ્રથમથી નીપજે રે,
તેહીજ થાયે સિદ્ધ;
દ્રવ્યત સાધન વિઘન નિવારણા રે,
નૈમિત્તિક સુપ્રસિદ્ધ ॥ સા૦ ॥ ૧૦ ॥

કર્મરો કર્તાવંતપણો નહીં તેયીજ સાધકભાવ આત્મિક ગુણ સાધક સ્વભાવ આત્મા આત્મિક ગુણજ્ઞાન દર્શનાદિ સાધક સાધન કરણો સિદ્ધ કરણો તિણરોભાવ પ્રથમથી-પહિલાં હુંતી પૂટલે એ હવે આત્મા થયે છે તે નીપજે થાય તેહીજ આત્મા થાય સિદ્ધ સિદ્ધનગે થાય પામે તો તે હવે થયે આત્મારે દ્રવ્યત સાધન દ્રવ્યત્વ સાધનપણો બાહ્ય સાધન-પણો ધારિવાદિ તેહના દ્રવ્યત્વ સાધનના જે કોઈ વિઘન તે વિવનોનો નિવારણારે નિવારણ કરણો તૂટ કરણો નૈમિત્તિક એ તો નિમિત્તકારણ છે; સાધારણ અસાધારણમાંથી પુરુષી નર્યાં ઝીમ કુંભકારે દંડ ચક્રચીવરાદિ નિમિત્ત કારણ ઘટરૂપ કાર્ય સિદ્ધિ કરનાં થકાં છે તિન દ્રવ્યત સાધન દ્રવ્ય સાધુપણારે પૂઠવો થયો આત્મા તેહને પાંચેઈ જે પ્રાણાતિ પાનાશ્રવગે નિજગ્ણ દ્રવ્ય સાધુપણારે વિષે પ્રાણાનિપાનાદિક નો વિઘન ન પડે પ્રાણાનિપાન મુખવાદાદિક હાગે તદ્દપ

મુનિપણો નિસ્સંગી મુનિભાવણો તે સ્યું સંગ નામસંબંધ નામશરીર
પુદ્ગલાદિક પણ રહ્યા છે, પરણમ્યા તે પુદ્ગલ તે પુદ્ગલોચી નિ-
સ્સંગપણો છે. પોતાના પુદ્ગલ નથી જાણતા, પુદ્ગલોની પરચર્ચા
માય મૂકી દીવી છે, મુનિભાવ નામસ્વભાવે મુનિરાજપણો તે છે,
પુદ્ગલે તદાકારશક્તિપણો તેહને કહિયે તેરમે ગુણઠાણાનો અંપ
અરુ ધૌદમો ગુણઠાણો હિવે થાસ્યે તે પોતેજ કર્તા આગઝ
ગુંધ્યું છે. તેહિજ લિખે ॥ ૧૧ ॥

હેયત્યાગથી ગ્રહણ સ્વધર્મનોરે,
કરે ભોગવે સાધ્ય ।

સ્વસ્વભાવ રસિયા તે અનુભવેરે,
નિજસુખ અવ્યાવાધ ॥ સા૦ ॥ ૧૨ ॥

હેય ત્યાગથી ભાવસાધન જિવારે સિદ્ધ થયો તિવારે હેય-
ત્યાગ—છોડવા યોગ્ય જીવો વસ્તુ સ્વસ્વરૂપો વિચનકારી જે
પંચાસી પ્રકૃતિ જુના કપડા પ્રાય તેહનો જે અંત કર્યો
સ્વપાવનો તદ્રૂપ હેય—ત્યાગથી, ગ્રહણ સ્વધર્મનોરે લેયો સ્વધર્મનો
આત્મસ્વધર્મ અનંતજ્ઞાનદર્શન ચારિયાદિકનો ગ્રહણ કરે તદ્રૂપ
સ્વરૂપનો ગ્રહણ કરે ભોગવે સાધ્ય સાધ્ય યોગ્ય થાતું
સ્વધર્મ તેહની મિદ્ધતા તે જે ભોગવે, સચુ પાંથ અસુર
નો ઉચાણનો કાલ તિગ પ્રમાણે ધૌદમા ગુણઠાણામે ભોગવે
પછે સ્વસ્વભાવ ગમિયાને આગે સ્વભાવ પૂર્વે કર્યો તે અનંત-
જ્ઞાનાદિ તેહનો ગમિયો થયો હતો નિજ મુખ અવ્યાવાધ પીડાપે
કર મહિન તેહને ॥ ૧૧૫૮ નામ અંગ ૩ વચ્ચે ગુણઠાણે
અતિમે એક સમસ્યાદિતિ ॥ ૧૧૫૮ નામ અંગ ૩ વચ્ચે ગુણઠાણે

પછે પ્રથમ સમય સો તો આદિ છે, સિદ્ધમાં પુહચળી આદિ છે. અનંતકાલે ડઠેહીજ રહ્ણો તિણસું અનંત છે, તેવી સાંદિ અનંત ભાંગો સિદ્ધમાં છે इतिश्रेयः ॥ ૧૨ ॥

નિઃસ્પૃહ નિર્ભય નિર્મમ નિર્મલારે,
કરતા નિજ સામ્રાજ ।

દેવચંદ્ર આણાયે વિચરતારે,

નમિયે તે મુનિરાજ ॥ સા૦ ॥ ૧૩ ॥ इति

આગલી ગાથારો સંવંધ જોરાવરી મિલાવળો પડે છે, સિદ્ધાય કર્તા મહા મોટા તેવી વિરુદ્ધ કહિવાય નહીં. પ્રથમ ગાથાનો તે સંવંધ અંતિમ એ સંવંધ તે પોતેહી વિચારી લેજ્યો, નિસ્પૃહ-વાંછા રહિત હતા તે મુનિરાજ છે, નિર્ભય હલ્લોક પરલોકાદિ ભય તેણે કર રહિત હતા તે મુનિરાજ છે, નિર્મલ ગયોછે કર્મમલ જે હુંતી હતા થકા કરતા નિજ સામ્રાજ સ્વરૂપ સંવંધી નિજ રાજ્ય-આપળો રાજ્ય કર રહ્યા છે દેવચંદ્ર આણાયે વિચરતારે ॥ દેવપુચ્છદ્રવ્ય ચદ્રોદેવચદ્ર સંસાર સંવંધી દેવતા વિષે ચંદ્રમારી પરે કર્મરહિતપણામાટે ડગ્ગલ મહાદેવ્યા તે વાંત-રાગ દેવ લીંગારી આપ્તા આજ્ઞા તે વિષે વિચરતા-પ્રવર્તતા નમિયે તે મુનિરાજ હતા તે મુનિગજને નમિયે, એ શ્લોક અંતિમ પદારો પ્રથમ પદ્ય સંવંધિત અર્થ છે. દિવે દિવિતીય પદ્ય સંવંધિત હોય અંતિમ પદારો અર્થ લિંગીય છે, દેવચંદ્ર કવિરાજ એહવું કરે-લિનેશ્વરી આજ્ઞા સમય પ્રમાણે પ્રવર્તતા એહવા જે મુનિગજ તેને નમસ્કાર કર્યો અગ્ગાં હિતિ મંદંકા ॥ હિતિ જાનમગ્ગાં હિતિ નમસ્કાર અગ્ગાં અગ્ગાં ॥

શ્રી વાહુજિન સ્તવન સ્વોપજ્ઞટવાસહ.*

વાહુજિનંદ દયામયી,
વર્તમાન ભગવાન, પ્રભુજી;
મહાવિદેહે વિચરતા,
કેવલ જ્ઞાન નિધાન, પ્રભુજી. વાહુ૦ ॥ ૧ ॥

ૐ હવે શ્રીજા નિહરમાન પશ્ચિમ જંબુદ્વીપનેવિષે વચ્છ-
વિજય મુસિમા નગરી, મુગ્રીવ રાજા, વિજયામાતા પુત્ર, મોહની
રાગીના ભરનાર, દિશા લાંચ્છન, શ્રી વાહુ સ્વામીને જે દયા
નીપતી છે તે દિશાદે છે, અને પ્રભુને સ્તવે છે. શ્રી વાહુ
સ્વામી દયામયી છે. હાં યથાર્થ જ્ઞાન કરાવે દયાનું તથા
અહિંસાનું સ્વરૂપ કહીપૂ છીપૂ. જે કોઈને હણવો નહિ તે
અહિંસા કહીપૂ. તે વિભાવપરિણતિપૂ પરિણમીને જે આત્મ-
ગુણનો હણવો તે ભાવહિંસા. અને ગુણી તથા જ્ઞાનાદિક
ગુણને અનુયાયી વીર્ય ઉપયોગ કરનાં આત્મગુણ હણાયજ
નહિ. તે ભાવ અહિંસા. તથા જે આત્માના જ્ઞાનાદિક ગુણ
આશ્રયથી હણના જાણીને તે આશ્રયથી છાડીને આત્માને
સંવરને વિષે પરિણમતું તે ભાવદયા જાણવી. તથા કોઈ પર-
જીવના દશ પ્રાણ ન હણવા તે દ્રવ્ય અહિંસા. અને કોઈના
દ્રવ્ય પ્રાણ હણાના ઉગાવવા તે દ્રવ્યદયા, છતું સ્વરૂપ વિશેષ-

* જા સ્તવન શ્રાવણ દેશવર્તન સ્થેતુ હોઈ નેઓના મમદની
જીવે નાનું પ્રાણ ન હણવા તે દ્રવ્ય અહિંસા. અને તે ઉપરનો અર્થ પણ
જાણવો નહી.

વદયકે ચતુર્થ ગણધરવાદ્યો જોજ્યો. તથા શ્રી હરિભદ્રનૂરિ-
કૃત અર્હિસાદ્યકર્મો તથા ઓઢનિર્ણુક્તિયો જોજ્યો. इहां दया
अर्हिसानो एकपयो ते कारणे कार्योंपचार माटे छे, दया ते
अर्हिसानो काग्य छे. अर्हिसा ते कार्य छे. स्वपरना ज्ञाना-
दिक गुण न हणवा ए भाव अर्हिसा. ए धर्म दतः “ एत
धम्मे ध्रुवे नीतिषु ” इत्यादिक आगम वचन छे. ते श्री
वाहु जिन केहेतां वीनरागना इंद्र पुष्टोपगारो माटे तीर्थकर
ते परमदयानयी छे. आन्तानी दया मंजूर करी छे, परती संपूर्ण
दया उपदिशे छे. वर्तमानकाळे विद्यना भव्य जीवोने देशनामृते
सिंचता महाविदेहजेने तेहि केवळ-जे सकल लोका लोकना भाव
जेहयां प्रत्यक्ष परसहाय विना एक समरे जाने ते केवल
ज्ञानना निधान छे. एवा श्री वाहुजिन छे ते परमदयाल छे

द्रव्यधकी छकायने,

न हणे जेह लगार प्रभुजी,

भावदया परिणासना,

एहिज छे व्यवहार. प्रभुजी. वाहु० ॥ २ ॥

द्रव्यો હ વાય. ૧. પૃથ્વીકાય. ૨. અપ્પકાય. ૩. વેડ-
કાય. ૪. વાડકાય. ૫. ચતુરપતિકાય. ૬. વસ્ત્રકાય. ને નહોને
જેશ્રી અરિહંત ળિગાર અંમનાવનિજ. इहां कोई पूछये जे
केवलीना पगली पारेवाना वहां प्रमुख हणाये छे. तो न
होये किन कह्यो हो ? तेनो उत्तर जे श्री भगवतीमूत्रे केव-
लीना पगली पारेवा प्रमुखनां वहां हणाय विन तेहने इतो-
पावही कह्यो ए हिम न कह्यो ते माटे न होये इन कह्यो
जे छेहे गुण इने गुणिने प्राणतिपातिके क्रिया उत्तरी छे

તો કેવલીને કિંમ હોવે ? રૂપા માટે જે ભાવદયા આત્મગુણનો રાખવાલવો તેના ધર્મી જે ઉત્તમ ગુણી નિગ્રંથાદિક તેહનો એ વ્યવહાર કહેતાં પ્રવર્તન છે, જે જેમાં જેહવા ગુણ હવે તેહનો આચરણ પ્રવર્તન પણ તેહવોજ હવે, જે પોતે સાહુકાર હવે તેહનો દેશ ચાલી પણ સમી હવે. જેહનો લાંઠીયો હવે તેહનો દેશ ચાલી પણ વાંકી હવે, એ દૃષ્ટાંતે જે પરમેશ્વર ભાવદયા પરિણામે પરણમ્યા છે તેહનો વિહાર પણ છકાયને રાખવાનોજ હવે હમ જાણવો. એ દ્રવ્ય દયારૂપ પ્રથમ મેદ કહ્યો.

રૂપઅનુત્તર દેવથી,

અનંત ગુણો અભિરામ પ્રભુજી;

જોતાં પણ જગ જીવને,

ન વધે ત્રિપય વિરામ, પ્રભુજી. વાહુ૦ ॥ ૩ ॥

ધ્યાજા સરામી જીવનો રૂપ હવે તે ઘણા જીવને વિકારનો તથા સંસારી રાગાદિકનો દેતુ થાય તિથારે તે જીવના આત્મ ગુણ હજાવે, તિથારે તે રૂપ દિસાનો દેતુ થયો, અને શ્રી પ્રભુજીનો રૂપ તે અનુત્તર વિમાનના દેવતાથી અનંતગુણો અભિરામ કહેતાં મનોહર છે. એહનો રૂપ છે. પણ જગવચના જીવને જોતાં ધર્મ રાગ ઉપજે પણ ત્રિપયનો વિકાર ન ઉપજે ક્ષેત્રે જે રૂપની મનો-હરતા તે પણ દયાનો કારણ જાણવો. એ વીજો દયાપણો છે. ૩.

કર્મ ઉદય જિનરાજનો,

ભવિજન ધર્મ સહાય, પ્રભુજી;

નામાદિક મંભાન્તાં,

મિથ્યા દોષ વિલાય, પ્રભુજી. વાહુ૦ ॥ ૪ ॥

વહી વ્રીજી દયા કહે છે. હે દેવાધિદેવ જિનરાજ તુમ્હારો કર્મનો ઉદય, જે તીર્થંકર નામ કર્મનો ઉદય તથા ભાષા વર્ગણાનો ઉદય પ્રમુખ તે જગદ્વપના મધ્ય જીવને ધર્મનો સહાયનો કારણ ધાય છે. ઉત્તમ વ્યાવસ્થાનિપુણો, તેમ જ વેદજ્ઞ અગિલાણ ધર્મદેસણવાળા હયાદિ ભાષાને સાંભ-
લ્લે ઘણા જીવ ધર્મ પામે. અતિશય સરિત્ત દેવોને ઘણા જીવને વિસ્મય સર્વોત્તમપણો માણે. તે અતિશયનો સ્વરૂપ પ્રથમધ્વાર અતિશય સદ્જના જન્મતા છે. હયાદિ ધનવાની કર્મક્ષય ઘણા પછી ઉદય ધાય છે. ઓગાનીમ અતિશય દેવતા ગુણરાગી ધક્કી જગ-જીવની માવ કરના માટે કરે છે. એ પ્રોત્તીસ અતિશય, પાંચીન વચનાતિશય એવં તીર્થંકર નામ-
કર્મનો ઔદયિક વિપાક છે. તિણ મધ્ય જીવને ધર્મ પમાડ-
વાનો કારણ ધાય છે. જેહની ઘણા જીવ મંત્રા મહુદ મલ્લે પડતાં ઉગરે છે. તિણે એ વ્રીજી વ્યવસ્થાનો, તથા તુમ્હારા નામનિક્કિ હ-તે નામ નિર્દેષ મંત્રાનાં નિવ્વણ દોષ વિલય જાયે. તથા તામનાં કારણે સ્વચ્છતાત્વનાં અસ્તિત્વાનાં
ભગવંતાણ નામનોઅન્ન વિમલતાના વિમલતુલ્ય અભિગ-
મણ વંદણ નમંનપાણ હાંતાન નમિદાઓ નામ પવ છે. હમ વાનો, ધાવનાલી મનિતે અપરો, અગિયમ્મનીતુ
દિઆણ મુત્તાણ મેમાણ નિમ્મંનતાણ અપુણાનિદનાણ
મપિત્તમદ. તથા પ્રમ વ્યાવસ્થા પ્રમ મંત્રાદરે વચના નામ
વાનો છે તે મલ્લે " સર્વજ્ઞતા " (૧) એ નામ વચનો
વાનો છે. તથા પ્રમે વચના દેવોને વચના વિરેન્ના
અપે હોય તે હમ હમ વિરેન્ના હમ હમ હમ હમ હમ
લેમે છે. હમને વિરેન્ના હમ વિરેન્ના હમ હમ હમ હમ

ચૈત્યશબ્દે જિન પ્રતિમા છે. વહી મગવતી સૂરે ચમર અધિકારે
 સૌધર્મ દંદ્રે અરિહંત તથા અરિહંત પ્રતિમાની આગાતના એક
 કહી છે તથા કરેમિભંતે સામાદ્યં એ શબ્દ ઉચ્ચરતાં " મંતે "
 થાપનાનો સંબોધન છે. તથા અંગચૂલીયા સૂત્રે કહ્યો છે જે
 ગુણીની થાપના ગુણી સમાન ગ્રેવહવી. તથા દ્રવ્યનિક્ષેપો
 જંઘદ્વીપપત્તત્તી મત્ત્યે નિર્વાણ કલ્યાણકે શ્રી રુપમદેવના
 શરીરને નવરાવી ચંદન વિલેપન કરી ફૂલ ઘટાવી ગ્રહણ
 પહિરાત્રીને શક્તસ્ત્રવ કર્યો છે. તથા ઉવવાદિસૂત્રે અપ્પે ગદ્ધયા
 ઘંદણવત્તિયાએ અપ્પેગદ્ધયા પૂઅણ વત્તિયાએ એ પાઠે ફૂલની
 પૂજા તે ગણેપી છે. તથા નંદોમુત્તેં નિલ્લોક મહિય પૂદ્ધગહિં
 અરિહંતે પદ્મચીએ રૂપાદી પાઠ જોવો. તથા ભાવ નિક્ષેપો-
 પરમ કેવલાદિ ગુણમયી શ્રી અરિહંતની સેવના વંદણ નમન
 ધ્યાન તે ચાર નિક્ષેપા જે નામ અરિહંત, થાપના અરિહંત,
 દ્રવ્ય અરિહંત, ભાવ અરિહંતને સંભારતાં મિધ્યાત્વ કુશ્રદ્ધા-
 દિક દોષ ત્રિલાય કહેતાં જાય. હે પ્રમુજી તારા નામાદિક-
 પિણ પરજીવને આત્મગુણના કારણ છે. રૂત્તે વેપિણ દયાનાજ
 હેતુ છે એ ચોથો દયાપણો છે.

આત્મ ગુણ અધિરાધના,

ભાવ દયા મંડાર પ્રમુજી ।

ક્ષાયિક ગુણ પર્યાયમે,

નવિ પર ધર્મ પ્રચાર, પ્રમુજી ॥ વાહુ ૦ ॥૫॥

એ સર્વ ઉપગારીકો પરજીવના હિનમ્પ, દ્રવ્યભાવપર દયા.
 વંતપણો રામ્પો પિણ જે પોતાના આત્મમત્ત્યે અહિંસકપણો
 નિપનો છે તે દયાવંતપણે જાણવા છે તિહાજે અનાદિ

संतति जीव पराहृपायी क्षयोपशानी उपयोग वीर्यने प्रवर्तने
 स्वयुगलनंतताने आवरण करतो हतो. ते आत्मगुण हिंसा
 हवी. तथा पोतना गुण, पुद्गल लेवे भोगववे प्रवर्तवतां
 आत्मगुण विराधना धवी हवी, ते हे श्री बाहु स्वामी हिवे
 तुने तुन्हारा कारण गुण, ज्ञान, दर्शन, चारित्र, वीर्य, दान,
 लाभ, भोग, उपभोग, कर्तापगो, भोक्तापगो, ज्ञापकपगो,
 ग्राहकपगो, व्यापकपगो, रक्षकपगो प्रमुख सर्व स्वरूपाहृपायी
 तावकत्व स्वरूप, कर्ता स्वरूप, ज्ञाता स्वरूप, ग्राहक स्वरूप,
 भोक्ता स्वरूप, रक्षक स्वरूपाश्रयी स्वरूप तन्मयतादिपगो धये,
 सर्वआत्मगुणना अविराधक धया ते माटे स्वरूपना सर्वथा
 निरावरणने रहियो. जे आत्मना गुणने विराधवा नहिं. ए
 भाव दया छे. तेना तुन्हे हे प्रभुजी ! हे परमेश्वर ! परमात्मा
 तुन्हे भंडार छो. इनले स्वस्वरूपने निर्मळपने राखी रखा छो.
 एहज भाव दया छे. तेना भंडार छोजी. तेनो कारण कहे
 छे. जे क्षयिक निरावरण जे गुण केवल ज्ञानादिक पर्याप
 सकल वेचृत्वादिक वेहने हिवे, परधर्म जे पुद्गल रागादि जे
 परधर्म रागादिक वेहनो प्रचार कहतां. प्रवेश नहिं कहतो
 नयी. जे क्षयोपशानी गुण ते कदाचिन् शक्तिभूतता माटे
 पराहृपायी धाये. ते तावनवके तावम्पाज रहे. परं क्षयिक भावी
 जे गुण ते जे स्वशक्तिनी संरूपनाये, स्वकार्य करे, परंपराहृ-
 पायी धायेज नहिं. एहज पग्न स्वरूप अविराधकता तादि
 अतन भग्ने निरर्थ. ते पग्न अहेना निरर्थो छे, ए चारित्र
 गुणना पराधि छे ते कर्तृत्वगुणने बडे प्रवर्ते छे. ते माटे-
 कां नाना. हेउरे मन्डे मन्डे करेज छे. ते माटे एक

રીતે થાય. તે દયા કહી છે. તે એ પાંચમેં બોલે સ્વરૂપ અવિ-
રાવકરૂપ ભાવદયાના પાત્ર હોજી.

સર્વ જીવે, સર્વ આગમ મલ્લે એહવા ભાવ દયા અરૂપ
આત્મપરિણતિ તે ધર્મ સરદહીવો. અરૂપી ધર્મેજ અરૂપી પરમાનંદ
નીપજે. એ ધારવો. તથા શ્રી ભગવતી સુત્રે આપ્યા સામાર્થ્ય
એ પાઠ તથા શ્રી વિશેષાવશ્યક મલ્લે જીવો ગુણ પઢિવશ્રો
નયસ્સ દ્વષ્ટિયસ્સ સામાર્થ્ય, આત્મગુણત્વધર્મ પ્રવૃત્તિઃ
તત્યાયાધકનો અર્હિસા, इति व्याख्यानात् તથા ધર્મ
સંગ્રહણાં નામ ઠયણા દ્વર સ્થિતે કાલે તહેવ ભાવેઅ
એસોલ્લુ ધમ્મનિલ્લેવો છલ્લિહો હોર્હે. એ ગાપાની પ્રપમ
સંક્ષેપ વ્યાખ્યા પઢિટાં કરીને પછી વિસ્તર વાચનાએ સ્વગુણ-
પર્વાપાધારત્વં દ્રવ્યત્વં તસ્ય પરસંગિત્વમેવાધર્મઃ પંક્તિઃ
રથ ન્યાયાત્ અધર્મ એવ હિંસા એ આસમયે તેહનો ન
કરવો તે અર્હિસા એ આશયે ગાપા સૂત્રે કહે છે.

ગુણ ગુણ પરિણતિ પરિણમે,
ધાધક ભાવ વિહોન, પ્રભુજી ।

દ્રવ્ય અસંગી અન્યનો,

શુદ્ધ અર્હિસક પોન. પ્રભુજી ॥ વાહુ૦ ॥૬॥

તથા ગુણ જે જ્ઞાનાદિક તે ગુણનો પરિગતિ જાણવાદિક
સ્વસ્વકાર્યે પરિણમે ગુણ પરિગતિનો વાવક ભાવ જે આવરણ
તેહયાં વિહીન કહેતાં રહિત એટલે નિવારણ ગુણ પરિણામ
તેહજ સ્વસ્વકાર્ય કરે, તે નિવારણ ગુણ થયો તે શાયી થયો ?
જે કારણે દ્રવ્ય આત્મા અન્યનો અસંગી થયો તિવારે ગુણ
નિવારણ થયો એહજ દ્રવ્યનો અર્હિસકપણો નીપનો. તથા

श्रीपंचवस्तु टीकायाम्, हेतुन्योऽभिनयकर्मग्रहणं हिंसा
तन्निवृत्तिः अहिंसा तथा श्री विशेषावदपके भगवती स्त्रे
एहवा अधिकार अनेक छे. जे निष्पातव, अविरति, काय,
योग एहवा चार भाव संतार कला छे, ते नाटे सकल
प्रदेश सकल भाव धर्म, अन्य जे परभाव वेहनो असंगी
सर्व संग रहितपगो ते द्रव्य अहिंनकपगो निपजे छे, ते नाटे
वेहया रहित ते द्रव्य अतिस्तक कर्षादेजी, परसंगी आत्मने
हितक दाखे छे. ए शुद्ध उत्तर्गनपे अहिंनकपगो पान करेतां
पुष्ट जे योग कही छे, ते अस्तपपगो कांइ बाह्यपगो तावन
रीते नयी. पां उत्तर्गो जे न घटे. शब्द द्रव्य श्रुतावलीं उप-
योग ते इहां उभो छे. ते नाटे अस्तप वचनयोग कही छे.
तथा श्री भगवतीक्षेत्रे वस्त्रसंन्याय शुण्डाणे संन्यायकी विना
छे, ते नाटे उत्तस्तंतीयनि ए पाठ छे ए विना वस्तु धर्म
आश्रयी छे. ते नाटे अस्तपादगाहना भइ एक मोटी अन्न-
धर्म प्रगटयो. ते नाटे क्षेत्र जे अन्नगाहना बत्तरने अन्न
हज्जतो हुनो ते अस्तपगो धर्म ए क्षेत्र अहिंनकपगो, आ-
त्मने विदे संपगो, इन भावगो. इहां बीइ इतरने जे क्षेत्रने
संरीच दुःख आत्मने निमि नकरे १ तिहां उता जे सिद्धने
अन्नगाहना २३ ते विना नगो मोटी छे, विना हरे सिद्धने
नानी मोटी अन्नगाहना बानी नही. ते नाटे इन कही छे

उत्पाद उपपद्य भुवपणे.

नहजे परपनि धाय, प्रभुजी ।

उंदन पोन्ननना नही.

पस्तु स्वभाव समाप. प्रभुजी ॥ बाहु० ॥८॥

હિવે-ભાવનાયે કાલધર્મની શુદ્ધતા કહે છે. કાલધર્મ લક્ષણ, ધર્મસંગ્રહણીયે વહીયે છે. પવત્તાણ સ્વદો કાલો દ્વ-સ્સચેવ પજ્ઞાઓ સોચેવ તત્ત્વધર્મો કાલસ્સ વજસ્સજોપ તથા તત્ત્વાયે વિશેષાવશ્યકે પંચાસ્તિકાયની વર્તના તેહનેજ કાલપણો કહ્યો છે, તથા અનુયોગદ્વાર સૂત્રે પિણ કહ્યો છે જે કિં ભંતે અદ્ધા સમપતિવુચ્છતિ ગોયમા જીવાચેવ અજીવાચેવ તિહાં પિણ જીવ અજીવની વર્તના તે કાલ તથા સ્વદ્રશ્ય સ્વક્ષેપ સ્વકાલ સ્વભાવત્વેન સ્યાન્ અસ્તિ એ પદ સંમતિ તથા રત્નાકરાવતારિકા મળ્યે છે, એ અસ્તિપણો તે સ્વધર્મેજ હવે. પરધર્મનો અસ્તિપણો તે દ્રશ્યનું ધર્મ નહિ. તે માટે કાલ ઉત્પાદ વ્યયરૂપ વર્તના તે સ્વધર્મ છે. આત્માના વિશેષ પર્યા-યાસ્તિમયો પરિણમન છે. તે ઉત્પાદ તથા વ્યય તથા ઘુવપણે જે આત્મા પરિણમે તેહને સહેજે પરિણમે છે. ફતલે ઉત્પાદ વ્યય તે કોઈને પર નિમિત્તે થતો નથી. તે માટે સહેજે એ પરિણતિ થાય છે. સંયોગીભાવનો વ્યય તે છેડન કર્યો થાય છે અને ઉત્પાદ તે કોઈ યોજન કહેતાં કોઈકને જોરે થાય છે, અને આત્મગુણનો ઉત્પાદ તે પરભાવની યોજના વિના થાય છે. એ ઉત્પાદ વસ્તુ સ્વભાવે સમાય છે. વસ્તુ ધર્મે સમાય છે. એ કાલ પરિણતિ સર્વ દ્રવ્યની કિવારે હળાતી નથી. તે વસ્તુપણે તિમહિજ પરિણમે છે. તે વસ્તુધર્મે દિસાડવા માટે કહ્યો છે. તથા ગુણની વર્તના તે ગુણાવરક કર્મ રોવે છે. તે તો રોચક-પણો હિંસા છે, તે નિરાવરણ અસ્થાયે પ્રાગ્ભાવી વર્તના તે હિવે હળાતી નથી. તે માટે પહેને અહિંસક વર્તના વહીપૂ. તે નીપનો છે. હે પમ્મેશ્વર પમ્મદયન્ત તુમ્હે સ્વદયા સંપૂર્ણ નીપજારી છે શ્રી યશોવિજયોગાચાર્યે નિજદયા પરદયાનો સ્વ-

रूप उपदेश रहस्यमें वर्ण्यो छे ते जोज्यो. निज दया विणु कहो पर दया हवें कइण प्रकारे ए वचनने अधिकारनो आ-
शय निज एहज छे.

गुणपर्याय अनंतता,

कारक परिणति तेम, प्रभुजी ।

निज निज परिणति परिणमें,

भाव अहिंसक एम, प्रभुजी. ॥ वा० ॥९॥

हवे भाववर्मनी अहिंसकता कहे छे. तथा श्री भगवती सूत्रे
भावओणं जीवे अणंता नाग पञ्चवा । अणंता दंसण
पञ्चवा, अणंता चारित्त पञ्चवा, अणंता अशुरुल्लु पञ्चवा.
इत्यादि वैयाधिसारे तथा भावजीवः उत्तराध्ययन निर्युक्तौ,
जीवाजीव विभक्तिने विषे जोइ टेज्यो. नवरं तद्रव्यति-
रिक्तश्च जीवद्रव्यं द्रव्यजीवः उच्यते इति प्रकृतस्तु विशो-
पधोनका. रुपिरियं न कदाचित्तत्पर्याय दियुक्तं द्रव्यं
तथापि च यदान्दियुक्तत्वा विवक्ष्यते तदातद्रव्य प्रा-
धान्यतो द्रव्य जीवो भावेतु दशविध एव परिणामः
कर्मक्षय क्षयोपशमोदयापेक्षः परिणानिरूपो भावजीवः
इति ३ ए शांतिवादि धैर्यालौकिक पाठ छे. तग धर्मतंद्र-
हनीने विषे नस्तत्रेव धम्मरुवे नियजरुवे हिं अन्धिनत्थित्ते
मिल पवत्तिनिमित्तं नत्थानत्तंअणेगंनो १ ए भाववर्म तथा
श्री दशवैकालिक निर्युक्ति अहिंसाना छे निज्ञेया कर्मा छे.
तेहनी वंका मये पठ छे. ते म्दगुणावाधः अहिंसा 'वस्तु
वृत्ता अत्तात. क ण चाइ तिसा' इत्यादि ते माटे ते
एह ज्ञानदिक पदं अवतं. अगंवे. इत्यादि तथा कत्त-

કર્તા ૧ કર્મ ૨ કરણ ૩ સંપ્રદાન ૪ અપાદાન ૫ આધાર ૬
 છે ૬ તે ગુણપર્યાય તો અનાદિકાલના અવરાણા પડ્યા છે તથા
 જે વીર્ય ચેતનના ક્ષયોપશમી થઈ તે પરાનુયાયીપણે પ્રવર્તતા સ્વ-
 ગુણાવરગરૂપ કાર્ય કરવે સ્વગુણ પ્રવૃત્તિ ઘાતરૂપ સ્વહિંસા કરે છે,
 તે હે નાપ તુમ્હે સ્વકીય સર્વ ગુણ પ્રગટ કરવે વહી સ્વરૂપ પ્રવર્તન
 કરવે તે હિંસકરૂપો નિવારીને સ્વભાવ ધર્મના આર્હિસક થયા છો.
 તથા કારકસ્વરૂપી પરણતિ અવરાતી નથી, પણ અનાદિકાલની
 સંગાંગીપણે પરકર્તાપણે થયાર્યા આત્માવિભાવકર્તા, કાર્ય, કારણ
 સંપ્રદાન, અપાદાન, વિભાવ પરિણમનરૂપ પરાનુયાયી ક્ષયોપશમ
 તે અમિનશાશ્રવ પરિણતિ શૃદ્ધિ તે લાભરૂપ સ્વશક્તિ રોકવા-
 રૂપ તે હાનિ તે આત્મશ્લેષે પરમાવ ગ્રાહકતા પરમાવ ભોગ્યતા
 રક્ષણનાદિરૂપણે આધારકારક, હંમ છ કારક હિંસક થયા છે.
 સંસારી જીવ તે તુમ્હારા સ્વટકારક સાધનપણે કરી પછી
 કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણ પ્રવૃત્તિપણે પ્રવર્તાવ્યો તે કર્તાપણો,
 કાર્ય, કરણ, સંપ્રદાન, અપાદાન, આધાર, સર્વજ્ઞતાદિક ગુણ
 પ્રવૃત્તિ તે ઉપગરણ તે ભાસનત્રાદિ લાભ તે પરમાવ સન્મુખ
 ન ઘસતો તે સ્વરૂપ રક્ષગત, તે છ કારક સ્વગુણ કાર્ય
 કરવારૂપ પરિણતે પરણ્યા એહજ ભાવ આર્હિસકતા નીપની.
 તે ભાવ આર્હિસા અવ્યવસાયપણો નીપનો. એહજ સ્વધર્મ નીપનો.
 હતે આત્મગુણ આત્મપર્યાય તથા અહ્માનાકારક તે સર્વ
 અનંતા પરિણામત્વાદિ જોર ધર્મ તે સર્વ નિજ નિજ કહેતાં
 પોતાપોતાની જાણગ છે. તથા દેશ્યો તથા રમણ આનંદાદિક
 પરિણન પરણમે છે. તે હિજ ભાવ આર્હિસકરૂપણો છે. હતે જે
 દ્રવ્યનો ભાવ આર્હિસક થયો તેહના દ્રવ્યશ્લેષકાલ નિયમા
 આર્હિસક થાય. તે, હ શ્રી બાહુજિનો તુમ્હારો ભાવધર્મ તુમ્હે

हणता नयी अने पर कोइ हणी शके नहीं ए अहिंसकता
जे साव्यमां हती ते तुम्हारे नीपनी छे. इतले तुम्हे परम
अहिंसक हो अने अहिंसकताना कारण होजी, ए रीते भाव
अहिंसकता नीपनी छे. ते अहिंसकपणो सर्वने ध्येय छे.
श्री जिनराज तुम्हारे अहिंसकपणो जे जीव अवलंघीने
तन्मयी धाये-उहनो पोनानो परम अहिंसकपणो नीपजे, ते
माटे तुम्हे परम आधार छे. भव्यजीवना परम उपगारी छे,
दयाल छे, शरणभूत होजी. ९

एम अहिंसकतामयी,
दीठो तुं जिनराज, प्रभुजी;
रक्षक निज पर जीवनों,

तारण तरण जिहाज, प्रभुजी ॥ वा० ॥ १० ॥

एम कहतां ए रीते सर्व गुणे सर्व पर्याये उपादानपणे,
निमित्तपणे, उपगारीपणे, आधारपणे, उपदेशपणे, अतिशयादिक
उदीकपणे हे वीतराग तुम्हे परमदयाल छे. ते हे प्रभुजी में
निध्यात्व असंयमनी गदताये अनादिकल स्वरूपावृत्तपणे भव
भद्रकतां आत्मवर्ग उछेदीये प्रवर्ततां तुम्ह समान तन्वी देव पर
भावनों अकर्ता अभोक्ता ते किवारे दीठो नहतो. इतले उप-
योग गोचर कर्यो नहतो. ति हवगां कोइक गिर तरिदुपल
घोलना न्याये श्री वीतराग आगम श्रवण यथार्थ भासक
गुरु उपगारे हे जिनराज तुम्हारे स्वरूपनंदीपणो तत्त्वोपका-
रीपणो ए अवलरे भासनगोचर थयो ते माहरे आज परम
कल्याण थयो. ते माटे श्री जिनराज तुम्हे रक्षक छे. निज
कहतां स्वधर्मनो तथा कारणपणे परजीवना पिण रक्षक छे.

તે માટે નિમિત્ત કારણને કર્તાવળાને આરોપે તારણ કહતાં
પરજીવના તારવાના કારણ છો. અને પોતે તર્યા છો. તે માટે
જિહાજની ઉપમા છે તુમ્હને હે દેવ. ૧૦.

પરમાતમ પરમેસર,

ભાવ દયા દાતા, પ્રમુજી;

સેવો ધ્યાવો એહને,

દેવચંદ્ર સુખકાર. પ્રમુજી. ॥ વા૦ ॥ ૧૧ ॥

પૂર્ણાંદીપણા માટે સ્વસત્તા પ્રાગ્ભાવ માટે. સકલ ગુણ
અનચ્છિન્ન સ્વભાવ ભોગીપણે હે પ્રમુજી, તુમ્હે પરમાત્મા છો.
ઉત્કૃષ્ટ આત્મા છો. વહી સમસ્ત સ્વશક્તિ ગુણપર્યાય રૂપ સ્વાર્ધી-
નપણામાટે પરમેશ્વર છો. વહી શુદ્ધોપદેશક, તત્ત્વધર્મ દેશ-
કપણાચી, સ્વધર્મ રાક્ષવારૂપ ભાવદયાના દાતા છો. પૂહવા
પરમાત્મા પરમ પુરુષ નિરામય, નિર્દ્વંદ્વ, નિસ્સંગ, નિસ્સહાય,
નિર્મલ, નિઃપ્રયાસ, આત્માનંદભોગી શ્રીબાહુ વિહરમાન તીર્થકર
મતે સેવો. તેહની આજ્ઞા પ્રમાણે પ્રવર્તો, ધ્યાવો. તે યા
સ્વામી સ્વરૂપ સંપદા ઉપકાર સંપદા અતિશય સંપદા મધ્યે
તન્નય ઉપયોગી થાવો. ઇ બાહુ સ્વામી કેવા છે. દેવ જે
ધ્યાર નિકાયના દેવના તેહના ચંદ્ર જે ઇંદ્રાદિક તેહને આત્મિક
સુખના કરણહાર છે, અથવા સ્તુતિ વર્ત્તા યે દેવચંદ્ર નામે
પ્રમુ ગુણ રસિક તેહને સુખના કરણહાર છે, इनले જે નિર-
મુષ્ટાનપણે શ્રી વીતરાગ સેવના કરે તે પરમ અઘ્યાનાથ સુખ
ઘરે, મદ્દાનંદ પામે. નિસ્સંગાનંદી થાવે. ઇ શ્રી નિસ્સંગ શ્રી
બાહુસ્વામીની સ્તવના ભાવદયારૂપ પદ્ય કરુણારૂપ વહી છે. ૧૧

શ્રીમદ્ દેવચંદ્રજીના લખેલા પત્ર.

(૧)

અવ વિવહાર્યો સુખ છે, તુમ્હારા ભાવ સુખસાતા સમાચાર
લિખાવ તો લિખજો, જામ સંતોષ ઉપજે. તયા કોઈ કહેત્યે
જે વ્યવહાર્યો તો સુખ છે, વિચારે નિશ્ચયર્થી દુઃખ ટર્પો
પ્રહ્લો શબ્દ લિખો વેહનો સ્વો કારણ ? તિહાં ઉત્તર કહે
છે કે સાતાવેદની કર્મના ઉદયર્થી ઉપન્યો જે સુખ તે પર ધર્મ
માટે જાતે એ સુખ તે દુઃખરૂપ છે. ઉક્તંચ સાયા સાયા
દુઃખં, નહિરહંન્મિયસુહંજાં તેણં. દેહિંદિયસુદુઃખં સુખં
દેહિંદિયાભાવો ॥ इति वचनान्. તે કારણે સાતાવેદનીના ઉદ-
યર્થી ઉપન્યો જે સુખ તે દુઃખરૂપ છે. શાના તે આત્માનો
જે અપ્પાકાય ગુણ વેહનો રોચક છે, તયા કોઈક આચાર્ય
અપ્પાકાયને પર્ણપ પત્ર કહે છે, તે નાટે ગુણવર્ણપનો રોચક
તે સાતાવેદની કર્મ વેહના ઉદયર્થી ઉદયાવલિકાપુ આપ્યા જે
પુઝલ તે આત્માનેભોગપને ધાય છે, નિય નિશ્ચયને પુઝલનો
ભોગવ્વો તે મર્યાદાને હુક્ત નર્પો. તે સ્પાનાટે જે નિશ્ચય-
નર્પે પુઝલનો આત્મા અભોર્ગી છે. વિચારે કોઈ કહેત્યે જે
આત્મા તો પુઝલનો અભોર્ગી છે, તો એ આત્મા પુઝલભોર્ગી
ક્લિન ધાય છે, અને પુઝલનો ભોગવ્વો ક્લિન કરે છે, તિહાં
કહિયે જે આત્માને વિષે એક ભોગ ગુણ છે. તે રૂપાં ભોગ
સ્વગુણવર્ણપ કહેવો. તે ભોગ ગુણ અંગત કર્મ આવર્પો છે,
વેલો નામ ભોગાંગત કર્મ કહિયે. તે ભોગાંગત કર્મ
મર્વલો અંગતનેહને કર્મ મર્વે ક્ષય ધાય છે. વિચાર સ્વગુણ

પર્યાયનો અનંતભોગ પ્રગટે, તિવારે ઇહાં કોઈ કહેસ્યે જે તેમા ગુણસ્થાનકવર્તી જીવને ભોગાંતરાયને ક્ષય થાવે કરી અનંતો સ્વગુણપર્યાયનો ભોગ પ્રગટ્યો છે, અને આહારાદિ પુદ્ગલનો ભોગ તે જીવ ક્ષિપ્ત કરે છે, તે શુક્તિ સ્વરી વહી પિળાં ઇમ છે જે તેમા ગુણસ્થાનકવર્તી જીવ પૂર્વે આહાર પર્યાયિ ચાં-ધતાં જેતલાં પુદ્ગલનો ગ્રહણપણો ચાંચ્યો છે, તેતલા પુદ્ગલ પ્રદે, તિવારે તે આહાર પર્યાયિ પુદ્ગલરૂપ જે આત્મપ્રદેશે સંવદ્ધ છે, તે નિજ્જરે તેતલો નિરાવરણ થાય, તે માટે કેવલી જે આહારાદિક પુદ્ગલનો ગ્રહણ ભોગ કરે છે તેમ તે નિર્જરા; પિળાં ચાંછા ભોગપણે નથી. તથા સમ્યગ્દૃષ્ટિનો ભોગ તે પ્રશસ્ત પરિણામની પ્રવર્તનાઈ કરી નિર્જરાનો હેતુ થાય છે, તો કેવલીનું શું કહિવો. તે માટે સ્વગુણપર્યાયને ભોગવત્રારૂપ જે ભોગ ગુણ તે તો ભોગાંતરાયના ક્ષયથી પ્રગટે, અને ભોગાંતરાયનો ક્ષયપશમ તો સર્વ જીવને સદા પામીયે, તિહાં ભોગ ગુણનો સ્વભાવ પૂ છે જે ભોગવત્રો અને સ્વગુણ પર્યાયનો ભોગ અનંતકાલ થયાં મૂલી ગયો છે, તિવારે પુદ્ગલાનંદી થયે છતે આત્મા પુદ્ગલનો ભોગ ભોગવે છે, તે ઇહાં ભવ્ય જીવે સ્વઆત્મિક અનંતોભોગ ગુરુ મુખે સાંભલી, જાણી, શ્રદ્ધા કરી તે ભોગ અનાદિનો અવરાણો જાણી, તે જીવ નિરાવરણ કરવાને ઉદ્યમી થાય તે ઇહાં શુદ્ધ નિમિત્તની અવલંબનાઈ શુદ્ધ ઉદ્યમે આત્મા પ્રવર્તી શકે અને શુદ્ધ ઉદ્યમે તથા શુદ્ધ નિમિત્તની અવલંબનાને વિષે ધિર પરિણામ તો રહે, જો આત્મા પુદ્ગલભાવથી વિરમણપણે કરે તે જે પુદ્ગલથી વિરમવું તે સંચર કહીયે, પૂદ્ગલ ભાવ સંચરને વિષે રહ્યો છતો સ્વગુણપર્યાયનો અનુભવ પ્રવર્તના કરે તે શુદ્ધ જ્ઞાન કહીયે. અને તે જ્ઞાન તો પ્રવર્તે જો વીર્યનો સહકાર હોય તે

ज्ञान प्रवर्तनावसरे जे वीर्यनो सहकार ते सकाम पंडित वीर्य
कहींयें अने ज्ञान स्वपर ज्ञायक होय पिण सदा आत्म प्रदे-
शावगाही रहे. इणी रीते स्वगुणने विषे धिरता स्वगुणभोग
आस्वादननी रमणता ते भावचारित्र कहींये. ए रत्नवर्या जाणी
स्वगुण उपादेय करे, परगुण हेयपणे प्रवर्ते, संसारीभाव शेषपणे
प्रवर्ते. सर्व एकेन्द्रियादि जीव प्रथम गुणस्थानकवर्ती होय ते
उपरे मन्यस्थ अने कारुण्य भावनाए वर्ते. स्वगुण निरावरण
घाते छते प्रमोदभावनायें वर्ते, सावर्मी उपरे सदा मैत्रीभावना
राखे स्वपर औदायिक सन्मुख द्रष्टि न दियें, तब श्रद्धा शुद्ध
जीवने धर्म ध्यान कहवाय तो कहेजोजी, जे जीव शुद्ध प्रवर्तनाए
प्रवर्त्या प्रवर्ते छे, प्रवर्तशे ते जीव धन्य छे, इम विचारु
पिण मादकभाव करवो नहीं. इणीरीते व्य.वहारिक सुख छे. भाव
सुख तो परिणामनी धारयें होय इति तत्त्वम् ॥

(२)

श्री.

॥ स्वस्ति श्री आदिलिनं प्रणम्य । अहम्मदाबादीया पं०
देवचंद्र लिखितं श्रीहरितवंदरे जिनागमतत्त्वसिक्त सुभ्राविका
जानकीबाई हरषबाई प्रमुख धर्मस्वरूपरुचि आत्मा योग्य
धर्मलाभ दांचजो जी । अब ताता छे । अहिंसाना स्वरूप
तो पूर्वे तुम्हने जणाव्या छई अने वली समजवां । मूल
अहिंसा अलंकार होइ. ते मध्ये उपयोगीनइं भावयां अने अन्-
उपयोगीने इत्यजं ते तो जिहा जे गुण स्थानक ते माफक
जाणवां. ते मध्ये सुखनाइ विगलिय केव. अने तेहनां कारण
आश्री लिख्यु, ते तो उपादान कारण सर्व दाने आत्म परिणाम

હોઈ, અસાધાણ કારણ તો અવિરતિ કપાય રાગાદિક હૈં અને
 નિમિત્ત કારણ તો કાલ સ્વભાવ નિમિત્તાદિક યોગ વંચસાદિ
 ચઢ્યા હૈં, તથા દ્રવ્યથી તથા માવયી ઇ કારણની મિત્તના
 થાય તેવોરે અનવસ્યા દોષ ઉપજે, તે માટિ જીહાં અનુચ-
 રિતસદ્મૂત વ્યવહારલોપ જિહાં થાઈ તે સર્વભાવથી ઉપાદાન
 જાણયું. ઇ લક્ષણમાવડં સાચું અને જિહાંથી ઉપચરિતસદ્મૂત
 વ્યવહાર તે નિમિત્ત લક્ષણસાંઘીં. અને જિહાં ઉપચરિત
 અસદ્મૂતવ્યવહાર તે નિમિત્ત લક્ષણ સાર્વીં, તિહાં શુદ્ધઅગુર
 તો જોવા પડે, ઇમ સર્વે વિચારી ઊઝીં, ઇ પ્રશ્નનો ઉત્તર
 સમુદાયમાય ઊઠ્યો છે, ઇ મહનાય છે, ચઢ્યુનપડ્યા અને
 તુમ્હે વહી ઊઠ્યું જે રૂ અહિંસા જે જે ગુણસ્થાનક માફક
 જિહાં હોઈ તિહાં હિંસા હૈં કિયા ન હૈ, તે તો હિંસા હૈં
 પણ તે નિરવ્યયરૂપ છે. આયતિકાલે નિર્જરા નિમિત્ત જ
 થાઈ અને રોષી(ને?) તું શુભાશ્રવ રૂપ હોઈ. તે સારથ નિરાય
 વહીં છે તે માટિ હિંસા ન વહીં સાવચંભાયાં વહીં
 અનિતું જે દીસઈ તે પ્રસંગમાય છે, તે માટિ વ્યવહારે ઇમ
 વહીં નિશ્ચયથી અહિંસા છે, તે જાણયું, તથા પંડિતનાં
 ઉપાદાન કારણ તેહનો શ્રવણોપદાન તે અસાધારણકારણ અને શુદ્ધ
 વ્યવહારનં ગુણોપેત યોગ તે નિમિત્તકારણ ઇ પણ દક્ષ
 સામાન્યમાવડં સર્વે છેવાં, નવા અનુચંચ અહિંસા આશી ઊઠ્યું
 તે જાણયું, તેહનું નો દ્રવ્યથી અનુચંચ અહિંસા, ઇંથી મેડું
 ઉપદાન મમત્તક ઈષ્ટને ભાવથી શ્રાવિક મમત્તિત્તને તે સંત
 રૂપ શુદ્ધ નિમિત્તકારણ અવધા-દ્રવ્યથી દેતુ અહિંસા શ્રી પ્રશ્ન
 રૂપ નિમિત્તકારણ શુદ્ધ સ્વભાવ નિદા ભાવથી દેતુ, અહિંસા
 અનુચંચ અવધા-દ્રવ્યથી દેતુ અહિંસા શ્રી પ્રશ્ન

તુમ્હ જેસે જ્ઞાપક ગુણી સમજો શ્રુતસંતોષ ।

મિલ્યાં જ્ઞાન વિમળૌ વર્ણે, હજે જ્ઞાન ભરપોષ ॥ ૩ ॥

યા ચિત્તસે નિત વાંચજ્યો, શ્રીજિનાયનમઃ શુદ્ધ ।

સ્વામિ તુમ્હ બલપુરી અહ નિશિ જાન વિશુદ્ધ ॥ ૪ ॥

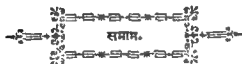
इति छिः पादलीप्ततीर्थे रत्नचंद्रेण ।

(૩)

॥ સ્વસ્તિ શ્રી આદિજિનં પ્રણમ્ય અહમ્મદાવાદી પં
દેવચંદ્ર લિખિતં શ્રી શ્રુતચિંદ્રે સુશ્રાવિકા જિનાગમરુચિ ચાઈ
જાનકીચાઈ હરણચાઈ પ્રમુખ સ્વરૂપ ધર્મરુચિ જીવ યોગ્ય ધર્મ-
લાભ વાંચજ્યોજી. અથ સાતા છે અપરંચ તુમ્હે યથાર્થ જ્ઞાની
વીતરાગ સર્વજ્ઞ સર્વદર્શી અરિહંત પરમાત્મા યે પ્રગટ કર્યો સિ-
દ્ધાત્માને જે સંપૂર્ણ નીપનો છે, તે સર્વ જીવને અસંખ્યાત પ્રદેશે
ધ્યાપ્ય વ્યાપકપણે અનાદિ અનંત સંબંધ રહ્યો છે, તે સ્વભાવ-
ધર્મની રુચિપણે રહ્યો જે ધર્મ તે આત્માનો અન્વય સ્વભાવ છે,
સહજ અકૃત સ્વરૂપ છે, તે ઉચ્છરંગ ધર્મ છે, જાણવો દેવો
તે સ્વકાર્ય છે. તેહની પ્રદત્તિ તે રમણાદિક છે, તે શુદ્ધ ધર્મ
જેહને સમરણે પ્રગટ્યો તે દેવત્ત્વ તે સંપૂર્ણ ધર્મની રૂઢા યે
સંપૂર્ણ ધર્મી સિદ્ધ પરમાત્માનો ચઢુમાન કરવો તે સાધન પરિ-
ણતિને સંપૂર્ણ થવાના કારણપણા માટે તેહને ધર્મ કહીયે. મૂલ
વસ્તુ ધર્મે સ્વસ્વભાવ તેહજ ધર્મ યુ શ્રદ્ધા કરવી. જે વાદ્ય
પ્રવૃત્તિ યોગની આચરણી તેહને ધર્મ માને તેહના કહ્યામે સિદ્ધ
તે ધર્મ રહિત થાયે, ને માટે કારણ તે મૂલ ધર્મથી મિત્ર છે,
યદ્યપિ ઉપાદાન કારણ આત્મપરિણતિ છે પણ સાધનની રીત

ते सिद्धमानयी तेतलो मे [२] हैं. दशमा गुणगणाना मुनिने श्री भगवतीसूत्रें उत्सत्तं रियति इम कह्यो हैं, तो जे स्वरूपरुचि विना सातादि गारव माटे संयम श्रुताभ्यासने संसार हेतु छे, ए आचारांगे घूनाव्ययने चोथें उद्देशें कह्यो हैं, ते माटे पूरण सिद्धावस्थायें जे छतो पामीयें ते धर्म जाणवो. तेहनी रुचि जे आगम प्रमाणें पोताना प्राग्भावी गुण तथा उर्दीक गुणी अनुयायी करवो ए साधकता छें, ते करतां संपूर्ण धर्म प्रगटें तेहनो उद्यम करवो ए सर्व जीवनें हित छें, ए आत्मसत्ता प्रगट करवा माटे परमेश्वर परमपुरुष परमानंदमयी संपूर्ण आत्मसत्ताऽभोगी सहज आत्यंतिक एकांतिक ज्ञानानंदभोगी परमानो बहुमान ध्यान करवो. आत्मिक शक्ति कर्ता भोक्ता-दिक कारक चक्र ते विभावरूप कार्य कर्तापणें अशुद्ध संसार कर्तापणे करतां अनंत पुट्टल-परावर्त वही गयां, ते क्षयोपशमी चेतनादिक दुद्ध निरंजन निरामय निर्द्वंद्व निष्पन्न परमात्मगुणानुयायीक. ते स्वरूप प्रगट करवाना कारण थया, ते पछी स्वरूपावलंबी थया एतलें परम सिद्धताना कारण थायें, ते माटे प्रथम प्रशस्तालंबी थई स्वरूपावलंबीपणें परणमी स्वरूप निष्पत्ति करवी ए हित जाणवोजी । तथा द्रव्य साधन ते भावसाधन नो कारण, भावसाधन ते संपूर्ण सिद्धनो हेतु छें, ते रीतें श्रद्धा राखवोजी. पौष्टिक भावनो त्याग ते आत्मानें स्वस्वरूप प्रगट करवानें करवो ए निमित्तकारण साधन छें, अने आत्मचेतना आत्मस्वरूपावलंबीपणें वरतें ते उपादान साधन छे, ते उपादान शक्ति प्रगट थवा माटे सिद्ध बुद्ध अविरुद्ध निष्पन्न निर्मल अज सहज अविनाशी अप्रयासी ज्ञानानंद पूर्ण क्षायिक सहज पारिणामिक रत्नवपीनो पात्र जे

પરમાત્મા પરમૈશ્વર્યમય તેહની સેવના લે પ્રમુ બ્રહ્માન ભાસન
 રમણપણે કરવા વર્તમાનકાલે સ્વરૂપ નિર્દ્વાર ભાસનપિણ દુર્લભ
 છે, તો સ્વરૂપનો રમણ તે તો શ્રેષ્ઠિપ્રતિપત્ર જીવને હવે સંપૂર્ણ
 સ્વરૂપાનંદી વીતરાગની ભક્તિને અવલંબને રહવોજી. શ્રીઆચા-
 રાંગે લોકસારાવ્યયને આત્મસ્વરૂપાવલંબી જીવ તે સાધક છે,
 ધીજા સાધક નથી, હમ કહ્યો છે. તે મોટે શુદ્ધ સાવ્યરુચિ અને
 યથાપણે વસ્તુ પરમાર્યજ્ઞાની કર્મસુય કરવાનો અર્થો નિસંગ
 આત્માનો પરિણમન તે ધર્મ તેહના પ્રાગ્ભાવના અર્થો તે સાધક
 જીવ પરમસિદ્ધતાને વેરે, ધુ રીતે પ્રતીત રાખવીજી. આજ્ઞા શ્રી
 તીર્થંકર દેવની તે પ્રમાણ, સાધન રસી ગુણી બ્રહ્માન સ્વતત્ત્વ
 પૂર્ણાના રસિકપણે વરતજ્યો ધુ તત્ત્વ છે જી ।

श्री महावीर जन्म जयंती गीत पारणं.

माना त्रिजाला झुलावे पुत्र पारणे. ए राग.

आजे महावीर जन्म जगमां आनंद आपवा,
कोटि चंद्र सृजनी झळकी जगमां ज्योत;
प्रगट्यो वण भुवनमां आनंदमय उद्योत,
विरम्या जडवादी पापी पंडित स्वद्योत. आ० १

जगमां सान्त्विक आनंदना वाया शुभ वापरा,
पाम्या नारकीजो पण मनमोहि आनंद;
रुडा आनंदना वार्या बहुला शुभ मेहुला,
भारत उल्लसुं हरखे पाप पलायां भंद. आ० २

रुडी सर्व दिशाजो आनंद ओघे नीतरे,
ठसोठस देव देवीयां भर्तियुं बहु आकाश;
इंद्रो गावे हरखे ने नाचे इंद्राणिजो,
चांदा तेजे भाते रुपासन आवात. आ० ३

ब्रह्मो ने लोकपाल सह गावे वीरनां गीतडां,
विश्वोज्जारक प्रभुनो जार्गाने अहेवाल;
प्रभुने मेरुपर न्हवगवे सुरपति भाव्यो,
रुडी भाग्य चंदर प्रगटी मंगलमाल. आ० ४

मार्कण जाति हम्मरे मारुण बीज द्विजत्वयी,
हम्मरा झुविये महु झुवी घा अवनाग;
झुवोड्डनगमना मारुण वजां वागीयां,
न्हाना मोट न्हुने आनंदनो नहि पार. आ० ५

પ્રેમે આનંદના શ્વાસો છે ભારત ગાજીને,
શાંતિ આનંદના ઉશ્વાસો છે નરનાર;
હરહ્યાં ત્રિશલામાતાને સિદ્ધારથ રાજવી,
હરહ્યાં જોર્પીઓ જાળી ભારત ઉદ્ધાર. આ૦ ૬

રાજા વૈશાલી ચેટ્ક મનમાં આનંદિયા,
ઘરઘર આનંદ ઉત્સવ વર્તે જયજયકાર;
આજના ભારત દેશે ઘરઘર પુત્ર વધામણાં,
પ્રગટ્યો જગદ્ગુરુ પ્રમુ મહાવીરનો અવતાર આ૦ ૭

થેવીશ તીર્થંકર ભાષિત ઘોવિશમા જિનપતિ,
આજે પ્રગટ્યા જાળી સૌને થયો નિર્ધાર;
માઠે વેસી કરતાં કણ્ઠોલો સદ્ગુ પંક્તીઓ,
કરતાં આનંદના નાદો તેમ પશુઓ સાર. આ૦ ૮

સવઠે પ્રસિદ્ધ થઈ તેરસ મહાવીરના જન્મયી,
જગમાં મહાવીર તેરસ ઘેરેઘેર ગવાય;
સોનું રત્ન અને રૂપા હીરાના પારણે,
વીરને છુટાવે ત્રિશલા માતા સુખદાય. આ૦ ૯

ત્રિશલા થોઠે મારી કુચે પ્રગટ્યા વીરજિન,
તેયી રાત્રીઓમાંથી થઈ પ્રથમ દિશ્નાજ;
મહારી કૂચે આપ્યા ધર્મોદ્ધારક રાજવી,
રાક્ષી ભારતજનની ધર્મતર્ગી શુભ લાજ. આ૦ ૧૦

પ્રમુની જમળી જાંવે લંછન સિંહનું શોભતું,
પ્રમુર્જી સિંહની પેઠે કમે પરાક્રમ વેગ;
દયાના ઉપદેશે નિર્દયના શત્રી વિશ્રયી,
ટાઢ્યો નરનારી પશુ પર્શ્વાના સદ્ગુ ક્રેશ. આ૦ ૧૧

- वीरजिन एक हजार ने लक्षण आठे शोभता,
तेयी जाण्या चोवीशमा मोटा जिनराज;
केशीकुमार मुखयी विशला जाणी गावती,
रुडां हाडरवानां गीतो गुण शिरताज. आ० १२
- जगमां जोर प्रगटतुं ज्यारे हिंसा पापतुं,
करतां नरनारीओ वाहि वाहि पोकार;
जगमां जुलम घणा ने अंघकार अज्ञाननो,
त्यारे तीर्थकर्तनो जन्म थाय निर्धार. आ० १३
- भारत आर्य देशमां सोनामूरज उगीयो,
आजे जाग्युं भारत सर्व देश गुरुराज;
साये जन्म्या वंडक गणघर आदि ऋषियो,
जन्म्या दैवी जीवो करवा संवे साज. आ० १४
- रुडुं भारततुं तप फळ्युं जिनेश्वर जन्मयी,
करवा सर्व वेदनो साचो अर्य प्रकाश;
जन्म्या जाण्या इंद्रादिकना वचने भारते,
पाम्या ऋषि तपस्वी योगीयो उद्भास. आ० १५
- बंदीखानेयी छोळ्या सवळ्या बंदिजनो,
भारत देश नगरनां उत्तव बहुला थाय;
नगरनां नाट्यरंभो ठेर ठेर घाता घणा,
अनराखुर ससुं क्षत्रीकुंड सुख उभराय. आ० १६
- प्रभुने जोवा आवे देवदेवी नरनारीओ,
जोपी जोगीओ सह जोवा आवे दोडि;
वस्ते सिद्धार्थ घर वंचननी खुब कोडीओ,
प्रभुनी जगना जोतां नडे न पीजी जोड,
वीरना वेज्यक केह के न जगना होड. आ० १७

પ્રમુજી તીર્ય સ્થાપશે સમવસરણમાં વેશીને,
કરશે કેવલજ્ઞાને સત્ય ધર્મ ઉપદેશ;
ગણવર દ્વાદશાંગી ગુર્યાને ધર્મ વચારશે,
જેવી ટલશે આધિ વ્યાધિના સહુ ક્લેશ. આ૦ ૧૮

મહાવીર ભારત ઘર ઘર જ્ઞાનાગ્નિ પ્રગટાવશે,
કરશે દુર્ગુણોનો બોવથકી સંહાર;
સર્વે આપોં એક સ્વરૂપી થઈને ચાલશે,
રાજા રાંક સકલને સરસા હક્ક નિવાર. આ૦ ૧૯

સર્વે આપોં દુઃખ બંધનને છેદી નાશશે,
ઝંચા નીચાનો રહેશે નહીં મન અહંકાર;
સહુનો ન્યાય થશે સમભાવપણે જગ સારીસો,
ટલશે હિંસાયજો તથા મનુજ સંહાર. આ૦ ૨૦

ધાશે પ્રજાસંઘનાં રાજ્ય અને મુનીતિઓ,
રક્તયી સ્વરડાશે નહીં સર્વ પ્રજાનો સંઘ;
રાજા રૈયત સર્વે આત્મરૂપયી એક થઈ,
કરશે અસપરસ સાહાય્ય ધરી મનરંગ. આ૦ ૨૧

પ્રમુજી આત્મજ્ઞાનયી બ્રાહ્મણ મુખ્ય કહાવશે,
ક્ષત્રી બનીને કરશે સર્વ કર્મ સંહાર;
જગત્માં ધર્મશૂરાનો ક્ષત્રવળયયી જણાવશે,
અંતર વૈદ્ય બનીને કરશે ગુણ વ્યાપાર. આ૦ ૨૨

કેવલજ્ઞાની બનીને સેવા સહુની સારશે,
ગામોગામ કરીને પાદચર્ય વિહાર;
સેવાધર્મતણો ફેલાવો કરશે વિશ્વમાં,
ચતુર્વિધ સંઘ બનાવી કરશે જગ ઉદ્ધાર. આ૦ ૨૩

साची भक्ति साचां कर्मो ज्ञाने जणावरो,
विचारो आचारोमां घाशे बहु उदार;
दयानो फेलावो करशे भारतमां भावयी,
घरोवर पंखीओ माळा करशे निर्धार. जा० २४

जीवी रागद्वेषने दुनिया करशे निर्मली,
आर्यो जैनो जिनने अनुत्तरशे दिनरात;
ब्राह्मण आत्मज्ञानीओ वर्तने विश्व जगावरो,
नवलुं रुढुं प्रगट्युं भारतुं परमात. जा० २५

चारे वर्णो रुटिबंधन खोटां त्यागशे,
घरोवर आत्मज्ञाननां प्रगटशे बहुदुख;
साचा व्यवहारो वर्तशि साची नीतियी,
ज्ञानीयो योगी धारो भारत माता पुत्र. जा० २६

घरोवर ब्रह्मभावना यज्ञो शुभ प्रगटवरो,
जिनजी चोवीशमो महार्वारतणो अवतार;
भाखे भविष्य केशी इंद्रो ने बहु ऋषियो,
एवुं सुर्गने हरल्यां भारतनां नरनार. जा० २७

जयंती वीर प्रभुनी उल्लवे हर नर नारियो,
वर्णो प्रण भुवननां जन नननां आनंद;
प्रगट्यो सात्विक आनंद नाप न लोकालोचनां,
नाठा मोहरापना तबळा तबळा फंद. जा० २८

धनर ठेत महावीर जन्म जयंती उल्लवी,
सुपति इद्रानीओ नदीधुन्ना जल;
नाते अट्टे महोत्सव त्या मय भावना.
नाप देवदेवना परं जने हर्षवप. जा० २९

क्षत्रीकुंड नगरमां दश दिन उत्सव मांडियो,
प्रभुनां मंदिरोमां पूजाओ बहु थाप;
जमणो जमतां सर्वे जाति नर ने नारीओ,
देवां देशतणां नहिं रहेतां मांहोमांझ. आ० ३०

आजे वीर प्रभुनी जन्म जयंती उझवी,
सफळो जन्म थयो ने फळी हृदयनी आश;
भारत ऋद्धज्ञानयी गुरु बनी सहु देशनो,
देशे स्वतंत्रता ने आत्मिक ज्ञान प्रकाश. आ० ३१

गायकवाडी राज्ये नगर पादरा शोभतुं,
जयंती वीर प्रभुनी कीची हर्षोछास;
संवत् ओगणिश पंचोत्तरनी रुढी सालमां,
गावे बुद्धिसागरसूरि ज्ञान प्रकाश. आ० ३२

श्री महावीर प्रभुनुं पारणुं.

श्रीशला मातानुं गान. श्री महावीर प्रभुनुं हालरहुं.

घ्हालो घ्हालो हृदयनो प्राण. महावीर बालुडो;
 मारुं सर्व मनोरथ स्यान, महावीर बालुडो,
 आंखडी अणीयाळीं अमूली, जोतां तृप्ति न थाती रे;
 नाच नचावे आंख इसारे, निर्मल नेहे सोहाती. म०
 ब्रह्मतेज आंखे ऊभरातुं, प्रियजनो झट परखेरे;
 आंख उलाळे विश्व उलाळे, सह हरखावी हरखे. म० १
 कारमां नयणां लोकोत्तर इयां, कालजडांने कोरे रे;
 नाजुक नातुं नाक मजातुं, उभरे आनन्द छोळे. म० २
 दाडमडळीं सम दांतनी पंक्ति, हंस पंक्ति झट जीवे रे;
 उपमालायक कोड न जगमां, अनुभव रीत प्रतीते. म० ३
 हसतां पुष्प खरे ज्यम मोति, हास्य मधुरं सुहातुं रे;
 सर्व ब्रह्मांडोती सह लीला, कातुं दील जणातुं. म० ४
 कालजहुं हरे काळं बोली, करे तन्मय मन टारी रे;
 अद्वैत ब्रह्मना मेळे झवोळे, प्रेमोदधि अवतारी. म० ५
 रक्त कमल जळनाना जेवां, पुनिन पगलां भरतोरे;
 इगुमगु चाली विश्व डोलावे. डातीए बाझी पडनो. म० ६
 उडळी आनंदओव उडाळे, खोळे पढां शुभ खेडे रे;
 अंगुठो मुखमांही चावी, गमनो नव नव गेडे. म० ७

बाळमधु पाखीण पोळे, हालखे इत्यादीं रे;

प्रभुनां लक्षणं पाणीयामां, दीप्तां ते शुं? जणां. म० ८

हालो हालो कानां हलावे, यण मुखने मेमे रे।

अकल अलस लीलामां लचपय, रहेनो जीवन दोमे. म० ९

अनुमद रम्भन गम्भन करतो, विश्व जीवाढी पृजिये रे।

प्रण भुवन अंशरं नाहुं, पुत्र पनोना दीने. म० १०

ध्दाल करीने छात्री सम्मो, थांपी आनंद पाभुं रे;

वाहिर अंतर बाह्य प्रभुना, रूपे जग सादृ नामुं म० ११

पग झांझरीणू जग भमकाने, आंगयसि आकरो रे।

आनंद तेजे देह भंगी, प्रेम तेजे वा रंगी. म० १२

मृमि पढीने गामं जोनो, आंग मीनी कंड हानो रे।

पामे आर्वा गोज्यामांशी, कळटा करीने स्वगतो. प० १३

झीले झीझोले झूले झुझोले, हमे हगावे रमावे रे,

શ્રદ્ધાળુ નમણતા માટે, છાંદ કરે ને જાણો. પા. ૧૪

सर्वीओ आओ वल प्रमने, देन रगने ग्पाओ रे।

प्रगतीवन जगनाय जीवन मृत, देखोने दिल श्वायो. म० १५

नव नव चेतन गुण मूर्ति, अनुभा रमने इति रे।

સાહિત્યશાસ્ત્ર, સાહિત્ય કૃતિ, તેજ સમર્થ, શાસ્ત્રી. પા. ૩૬

अने तसे मेमोरान्डम, अ. २५ हेही नियम हे;

[illegible][illegible]

॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥ श्री गणेशाय नमः ॥ ॥ ॥

नाचे गवे धावे प्रेने, भीची आंख उवाडे रे:
 जोड़ रहे मुज सामुं धानां, अँइन ब्रह्म जगाडे. म० १९
 न्हाल करीने अंगे बळगे, जंपे नही क्षमवारे रे:
 विश्वालीमां सट्टी नाचो: शुद्ध मल्लना धारे. म० २०
 कुट्टी गोभा सौयी सारी, गवि गमी बारी जाउं रे:
 बालक राजा आनंद नाजा, गुण केडला हं गाउं. म० २१
 आत्मप्रतिविध निर्मल न्हालं, मलके मुग्घजी मझातुं रे:
 दिली दिल पगवावे नपने, नीन री करे सातुं. म० २२
 नमि न पामं लाड लडावे, प्रभु खेवे मुज खोजे रे:
 जन्म मरल धयो पणोदपणी, आवे न को मुज नोरे. म० २३
 अलंकारणी अंग औगावें, क्षमता भग्न पोरगावें रे:
 दिव आंगणीय बायुडाने, लय लागी पयगावें. म० २४
 बायुडाना लाडला ल्हावे, हम्मरी धालो धावे रे:
 पयां पयां मनोमय प्रभु, जाय जीवन हम्मराने. म० २५
 कवगम नील चंडलो गेटे, कवने हर्ष करारे रे:
 ईशने का ह्वालो लगे, पेलो वली अरुवारे. म० २६
 ललुवा प्रभु अगल गली, गले नर नर गले रे:
 प्रभुकर गली गली ललुवा, मने मल्लाने गले. म० २७
 ललुवा गली गली रे, ललुवा गली गली रे:
 गली मनोमय ललुवा गली, गली ललुवा गली रे. म० २८
 ललुवा ललुवा ललुवा, लली ललुवा ललुवा रे:
 ललुवा ललुवा ललुवा, ललुवा ललुवा ललुवा रे. म० २९

સ્વન વૃક્ષીને જગતી શિરોમણિ, વિશલા માત ગણાણી રે।
 પ્રગ મુખનામાં ચડ દું જાતી, વિશાલસાલ પ્રગાણી. મ૦ ૩૦
 ઝંઝારેતી શક્તિ પુગાણી, નામ અનેકે ગવાડ રે।
 દુનિયા શાંતિ શાસ ઘટંતો, ચત્વરં કરતી વગાડ રે। મ૦ ૩૧
 વાલ પ્રમુમાં દેવ દેવીઓ, પ્રિયણ સદ્ જોતી રે।
 વૃદ્ધિગાગર શરિ જાઉં, પ્રમુને વગાડ મોતી. મ૦ ૩૨

पृ.	पं.	अष्टाद्वि.	शुद्धि.
४३१	२३	शीघ्र	शिघ्र
४३४	९	वल्ल	वल्लभ
४३५	२१	सद्रत्नाः	सद्रत्न
४४०	४	वाणि	वाणी
"	९	प्रणमी	प्रणमीए
४१	१५	रमनापरि	रमतापरिणति
४२	३	त्यारे	त्यारे पोताना ज्ञानादि
		अनंतगुण भोगवे छे, वे भोग-	
		लब्धि. ३ उपभोगांतराय कर्म	
		क्षय गये	

"	२०	घणो	ओडो
४५३	६	कोइक जीव सह-	
		जयी बोध पाने एड्डे	
४६४	११	गुणेकरी	गुणे
४६६	१४	मेद	मेद
"	१७	रुपे जाणे	जाणे
४६८	२१	विराजमान	विराजमान
४७०	४	कर्ता	कर्ता कार्य
४७१	११	वि	वि
४७२	२०	इहा	इहा
४८२	३	विष्णु	विष्णु मदीव
४८४	३	अननम	अननम
"	१३	वर्तमान	एकनामा
४८९	१७	फज्ज	फज्ज

पृ.	पं.	अशुद्धि.	शुद्धि.
४९१	७	अधिपतन म	अलिपत नमं
"	८	समुद्र	भौ समुद्र
४९४	११	घाउं	ठाउ
"	"	मृत	भृन
"	१३	गउं	ठाउ
"	२३	तेसे	तैसे प
४९५	९	होत	हेत
४९७	१७	मेती	सेती
"	१८	विससे	विलसे
४९८	११	फरसं	फरस
"	२३	नासी	नामी
४९९	२३	मिप्याको	मिप्याको मंपेथे
५००	७	अछाद	छाद
"	१४	दोय	दोय दंसन चान जोय
५०२	१९	उत्कष्ट	उत्कृष्ट
५०५	११	संत	संत अशर निगुण इंद
५०६	१०	इकनीसा	तेवीसा
"	२३	कर्म	कर्मदे
५०८	१	सादानम्यना	सादानम्यता
५१४	१५	उद्यम	उद्यम सौ करे कर्ममात्र हीन आनमा को उद्यम
५१६	१०	कल्यो जाय	॥
"	"	हेहन	हेहन
५२२	"	अर हे	गति अरे हे

(३५)

पृ.	पं.	अष्टादि.	शब्दि.
५२५	२१	मिथ्या	मिथ्या
५२६	१९	दो	दोष
५२८	६	टेकहे	टेकहे, ज्ञानिजड का भेद होय नाहि पुन र यानि यह ज्ञान भेदा गु अनि रंक हे

५४८	१५	द्रव्य	द्रव्य भोज
५५४	१७	धरनी	धरनी
"	१९	सामान्य	सामान्य
५५५	१२	तुड	तुज
"	१४	पारमार्थिकण्व	पारमार्थिक
"	१८	हरपत्रे	हरपत्रे
"	२२	सर्वपा	सर्वपा
५५६	२	कृतः	कृतः
५५९	२०	वेतु	वेतु
५६४	६	तन्त्र	तन्त्र
"	२२	महली	महली
५६५	१२	पञ्च	पञ्च
५७६	५	निर्गन्ध	निर्गन्ध
"	१५	अनेक	अनेक
"	१०	अक	अक
"	२२	नर	नर
"	२२	नर	नर
"	२२	नर	नर

पृ.	पं.	अशुद्धि.	शुद्धि.
५८३	१०	द्रव्या	द्रव्य
"	१८	पद्य	पञ्ज
५८५	१७	तदेव	तदत्र
"	"	प्रेष्टव्या	प्येष्टव्या
५८७	८	अनंर्या	अनंती
५८८	११	कार्म	कार्य
५८९	१	मूल	मूल
"	४	ये	यौ
"	"	व्याचक्ष्यते	व्याचक्ष्येते
"	५	पुत्पाद	धुत्पाद
"	७	व्यापितं	व्यापित्वं
"	११	विरुद्ध	विरुद्ध
"	१३	तेयी	ते
५९०	१४	कतेतां	कहेतां
५९१	९	भाय	भाषा
५९९	११	जीना	जीनना
६००	२१	प्रमु	प्रभु
"	२४	शशु	ऋशु
६०३	१०	निष्प	निष्पन्न
"	२१	म	तेम
६०४	२	करनां	कहेतां
"	४	केमम	केमन
६०५	१५	प्रश्न	प्रभ
६०७	२	मयामः	मयांसः

पृ.	पं.	अशुद्धि.	शुद्धि.
६०८	४	भावयोर्भेद	भावयोरभेद
६०९	२२	सपज्जावा	सपज्जवा
६१२	३	समह	समूह
६१८	१६	छे	छे
६२६	१४	प्रथक्त्व	पृथक्त्व
६४०	१३	प्रभुर्या	प्रभुनी
६४८	१४	छे,	छो,
६६३	१४	रह्य	रह्यो
"	१६	गुणस्थना	गुणस्थाना
६६८	१०	विम्हआ	विम्हओ
६७१	१८	केतां	सुरवटकेतां
६७२	१	माहा	महा
६७५	१	नीपजव	नीपज्जाव
६७८	५	पत्त्यैव	पत्त्यैव
६७९	१९	वस्तुः	वस्तु
"	२३	अतौ	अतः
६८०	६	भोक्तृ	भोक्तृ
"	२०	अक्रिया	अक्रिय
६८२	१४	दग्म	दग्मं
६८६	१८	पुण्यम्	पुण्यम्
६८७	३	गार्हपे	गार्हपे
७०३	१२	जिनपाग्नान	
७१३	३	जान	जानं
	-	अपिने	अपिन

पृ.	पं.	अशुद्धि.	शुद्धि.
७१३	८	संनपि	सन्नपि
"	"	वचन	वचनेना
"	२३	समयक	सम्यक्
७२५	२	कार्ययी	कार्ययी
७३०	६	चितां	चिता
७३४	२	प्रवृत्त	प्रवर्त
७३७	४	ना	नां
७५४	११	मेवने	मेवने
७५७	७	मेवन	सेवन
७६५	१७	पुरपा	पुरुषा
७७३	६	तुझा	तुझ
७७५	१६	छो,	छे,
७६६	४	काइ	कोइ
७७९	१३	प्रकासे	प्रकाशे
७८३	७	पर	परि
"	१७	श्रेष्ठ	श्रेष्ठ
"	२०	शीघ्य	शिष्य
७८४	२	उवझा	उवज्झा
७८९	१५	गुणगुण	गुण
"	२०	नेही	नहीं
७९८	२२	प्रमु	प्रभु
७९९	७	चं	चं०
८००	"	विभन्न	विभिन्न
"	"	भवे	

पृ.	पं.	अशुद्धि.	शुद्धि.
८०२	१३	नी	जी
८०९	२	अतित	अतीत
८२३	१९	मानता,	मानता हो,
८२७	४	स्वरूप	स्वरूप
८३२	५	रुचि	रुचि
८४०	१३	नमि	नमी
"	१६	लो	लोल
॥	१८	"	"
८४२	७	स्वारय	स्वार्य
८४३	८	सयय	समय
८४८	२	अनिनाशी	अविनाशी
८५१	९	कलशा	कलशो
८५८	१२	घतिने	घातिने
"	२०	क्षमन्वं	क्षमस्व
८६१	८	ख	स्व
८६२	१७	मच्छ	मन्य
८६९	१८	मृद्व	मद्व
८७१	२	मंसय	मंशय
८७२	५	उवझाय	उवज्झाय
८७४	१५	कुगन्	कुगन्
८७७	२०	यजन	यन्म
८७७	२१	गुणक	गुणक
८७९	१८	३०	३०
८८०	२३	पूजा	उपवचरजा

पृ.	पं.	अगुद्धि.	शुद्धि.
८८२	१४	दोषं	देषं
८८७	२०	श्रीमजि	श्रीमज्जि
८८८	२२	जनाः	जनाः ॥ ८ ॥
८९०	१४	उतारणं	लूण उतारणम्
८९३	८	वृषमे	वृषमे
"	१२	प्रमु	प्रमु
"	१९	प्रइ	प्राइ
"	२१	दाइ	टाइ
८९४	७	पाशक	पाशक
"	९	तिड	तिग
"	१०	मारगमि	मारगसि
८९७	१५	हुम	हुम
८९६	९	वंझाजी	वंझाजी
"	"	ज गया	जगसाया
"	१७	गृहा	गृहा
"	१९	गृहे	गृहे
८९७	२	का	कागी
"	९	मन	नमन
"	२०	मुगति	मुग्न
"	२३	वृत्रो	वृत्रो
८९८	१७	दया	दयाल
९०३	१४	स्त्रिन	दीन
"	१८	मदग्न	मदग्न
"	२	दया	दयाल

पृ.	पं.	अशुद्धि.	शुद्धि.
९०९	११	साशन	शासन
"	१३	निर्वाण	निर्वाणं
"	१४	तुं	तु
९११	१७	प्रभु	प्रभु
९१२	११	"	"
"	१०	आनंत	अनंत
९१७	२२	दीत	दित
"	"	"	"
९१९	१९	नीशिये	निशीये
९२१	१३	तत्वामृ	तत्वामृत
"	१८	ए,	ए, ४॥
९२४	१३	तोरे ॥	तोरे
९२४	२	भाश	मास
"	५	तापीत	तापित
"	८	तिमर	तिमिर
"	९	अनंद	अनंत
"	१०	पुष्प	पुष्प
९२७	१२	काउत	काउतग्न
"	१७	शानिधि	सानिधि
९३१	२४	नन	नन
९३३	१७	अनुं	अनु
"	१२	उवीम	उवीम
९३८	१९	वहु	वहु
"	"	सुवन	सुवन

પૃ.	પં.	અગ્રદિ.	શુદ્ધિ.
૧૩૯	૧૨	શીવ	શિવ
૧૫૨	૧	ગુરુ	ગુરુ
"	૧૪	તળો	તળી
"	૨૦	શુદ્ધાત્વ	શુદ્ધાત્મ
૧૫૬	૨	માટે	માટે
"	૧૫	જાણ	જાણે
"	૧૬	નવદાસ	નવદાસ
૧૬૬	૬	તાં	તો
૧૬૮	૯	કેમકે	કેમકે
૧૭૦	૧૯	ગુણોને	ગુણોનો
"	"	પોતાનો	પોતાનો
"	૨૧	ગુણી	ગુણો
૧૭૩	૧૪	મુ	મુ
૧૭૫	૧૨	વાટે	માટે
૧૭૭	૧૮	પાળી	પ્રાણી
૧૭૯	૧૧	વર્ગ	વર્ગ
"	૧૭	વાર્ગ	વારો
૧૮૨	૧૧	અને	અને
"	૧૪	રુચિ	રુચિ
૧૮૪	૮	દુઃખમેળ	
૧૮૬	૬	વર્ગમેળી	વર્ગમેળી
૧૮૭	૧૬	વર્ગમેળી	વર્ગમેળી
૧૮૮	૧૮	દુઃખમેળોનો	દુઃખમેળોનો
	૨૦	માનવના	માનવના

	पं.	अद्युद्धि.	द्युद्धि.
	४	सहयुरु	सद्युरु
	२	अनुकुल	अनुकूल
१००९	९	सज्जाय	सज्झाय
१०१५	१०	नृपति	नृपति
१०२२	११	खंची	खंती
१०२२	१४	प्रतिष्ठता	प्रतिष्ठता
१०२३	१६	पीना	भीना
१०२८	९	पुत्रा	पुत्रो
१०३२	४	चंदण	चंदन
१०३६	६	धन	घन
१०३६	२१	भविषु	भविषुं
१०३९	२२	जिन	निज
१०३९	८	इहां	इहां
"	"	इक	इक
"	१९	एषामपि	एषा
१०४०	९	ती	—
"	१५	लज	लज्ज
"	२५	मत्वे	मत्त्वे
"	"	मत्त्व	मत्त्व
"	१६	परिच्छेदिका	परिच्छेदिका
१०४७	४	परिच्छेदक	परिच्छेदक
१०४६	४	वच्छेदि	वच्छेद
१०४६	६	अवच्छेदि	अवच्छेद
"	९	नाम	परिणाम

पृ.	पं.	अशुद्धि.	शुद्धि.
१०४६	९	गुणज्ञान	गुण ज्ञान
"	१२	प्रसिद्ध	प्रसिद्ध
"	२०	कहिजे	कहिजे
१०४७	१५	एहयी	एहयी
१०४८	१९	परणमन	परिणमन
१०४९	७	केतो	केतां
१०५२	६	गंवहस्ति॥	गंवहस्ति
"	१२	हेते	हेतो
१०५३	१७	वज्जिय	वज्जिय
१०५९	१५	विचतारे	विचारतारे
"	"	धंद	धंदः
"	२२	संदक	संदकः
१०७०	८	कारण	करण
१०७२	९	अनवच्छिन्न	अवच्छिन्न

